

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

31 באוגוסט 2015

951

ט"ז באלול התשע"ה

עמוד

הצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו־2016), התשע"ה–2015	1352
הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו־2016), התשע"ה–2015	1566
הצעת חוק להפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית (תיקון מס' 15) (שיעור הגירעון בשנות התקציב 2015 ואילך וסכום ההוצאה הממשלתית בשנות התקציב 2015 ו־2016), התשע"ה–2015 ...	1652

הצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015

פרק א': מטרת החוק

1. מטרה
 חוק זה בא לתקן חוקים שונים במטרה לחזק את הצמיחה במשק, להגדיל את הפריון במשק ואת רמת התחרות בו ולהוזיל את יוקר המחיה בישראל, ובכלל זה להוזיל את מחירי מוצרי המזון, מחירי הדיור ומחירי השירותים הפיננסיים, והכול בהתאם ליעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנים 2015 ו-2016.

פרק ב': דיור

2. תיקון חוק לקידום הבנייה במתחמים מועדפים לדיור (הוראת שעה), התשע"ד-2014 –
 (1) בסעיף 2, בהגדרה "תכנית מועדפת לדיור", במקום "500" יבוא "200";
 (2) בסעיף 3(ב), במקום "500" יבוא "200";
 (3) בסעיף 4(א), במקום "500" יבוא "200".

ד ב ר י ה ס ב ר

"כוללת הוראות להקמת 500 יחידות דיור לפחות". מוצע לקבוע כי תכנית מועדפת לדיור ביישוב מיעוטים תכלול 200 יחידות דיור לפחות.

לפסקה (2)

סעיף 3(א) לחוק הותמ"ל מסמיך את הממשלה או ועדת שרים שמינתה לעניין זה להכריז בצו על קרקע כעל מתחם מועדף לדיור, וסעיף 3(ב) קובע כי הכרוז כאמור תינתן לפי המלצת מנהל מינהל התכנון לאחר ששוכנע כי ניתן לתכנן באותה קרקע 750 יחידות דיור לפחות, וביישוב מיעוטים – 500 יחידות דיור לפחות. מוצע לקבוע כי לגבי יישובי מיעוטים תתייחס ההמלצה לאפשרות של תכנון 200 יחידות דיור לפחות.

לפסקה (3)

בהתאמה לתיקונים האמורים לעיל מוצע לתקן גם את סעיף 4(א) לחוק הותמ"ל, כך שביישוב מיעוטים המספר המוערי של יחידות הדיור שייכללו בתכנית שמכוחה יהיה ניתן להוציא היתרי בנייה יעמוד על 200.

וזו לשונו של הסעיף כיום:

"(א) תכנית מועדפת לדיור תכלול הוראות המאפשרות להוציא מכוחה היתר לבנייה או לשימוש בלא צורך באישורה של תכנית נוספת, ואולם לגבי חלק מתחום התכנית אפשר שתידרש תכנית נוספת לשם הוצאת היתר בו, ובלבד שהתכנית כוללת הוראות להקמת 750 יחידות דיור לפחות, וביישוב מיעוטים – 500 יחידות דיור לפחות, אשר לגביהן מתאפשר להוציא היתר לבנייה או לשימוש בלא צורך באישורה של תכנית נוספת."

סעיף 2 הוועדה למתחמים מועדפים לדיור שהוקמה לפי החוק לקידום הבנייה במתחמים מועדפים לדיור (הוראת שעה), התשע"ד-2014 (להלן – חוק הותמ"ל), היא כלי משמעותי להגדלת היצע הדיור המתוכנן. כיום ניתן לדון בוועדה המיוחדת שהוקמה בחוק הותמ"ל בתכניות החלות ברשויות מקומיות במגזר המיעוטים, ככל שהן מאפשרות להקים 500 יחידות דיור לפחות, בעוד שביישובים אחרים נדרשות התכניות לאפשר הקמה של 750 יחידות דיור לפחות, כתנאי לדיון בוועדה. בחוק הותמ"ל נקבע מסלול תכנוני מהיר במיוחד לתכניות שנדרגות בוועדה. בהמשך להמלצות "צוות 120 הימים" לטיפול בסוגיות דיור ביישובי המיעוטים, שאומצו עקרונית בהחלטת הממשלה מס' 208 (דר/18) מיום 9 ביולי 2015, לאחר שהוכרו על מתחמים מועדפים לדיור בהיקף של למעלה מ-24,000 יחידות דיור במגזר המיעוטים, וכדי להגדיל עוד את פוטנציאל התכניות שיוכלו ליהנות מן המסלול התכנוני המהיר, מוצע להפחית את מספר יחידות הדיור הכלולות בתכנית שניתן להביאה לדיון בוועדה, כך שככל שמדובר ביישוב מיעוטים, מספר יחידות הדיור המינימלי יהיה 200. תיקוני החקיקה המוצעים בסעיף 2 ובסעיף 5 פסקאות (1), (3) ו-(5) נועדו ליישם כמה המלצות של "צוות 120 הימים", שהרקע לעיקרן הוא שבמשך שנים היבט התכנון ורישום הקרקע ביישובי מיעוטים לא הוסדר באופן מספק, ומשכך יש לתת מענה בתחומים אלה. בחלק מהמקרים מדובר בהטבה שמוענקת בחוק על רקע השונות הקיימת ביישובים אלה אשר אינה מתקיימת ביישובים אחרים.

לפסקה (1)

ההגדרה "תכנית מועדפת לדיור" שבסעיף 2 לחוק הותמ"ל קובעת כי ביישוב מיעוטים תכנית מועדפת לדיור

¹ ס"ח התשע"ה, עמ' 750.

(1) אחרי סעיף 198 יבוא:

"פטור ממכרו לעבודות פיתוח (א) על אף האמור בהוראות סעיף 197, התקשרות של עירייה עם מי שמחזיק, לבדו, בזכויות לגבי מחצית או יותר משטח המגרשים הכלולים בתכנית לפיתוח (להלן – היוזם), בחוזה לביצוע עבודות פיתוח רשאית העירייה לעשותה ללא מכרז, ובלבד שיתקיימו כל אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 3 פעילות הממשלה לפתרון משבר הדיור באמצעות הגדלת היצע יחידות הדיור באה עד כה לביטוי בעיקר בהאצה וקידום של שיווק יחידות דיור בקרקעות המדינה, ולא נעשו צעדים משמעותיים לעידוד בנייה על קרקע בבעלות פרטית.

כחלק ממהלכים לעידוד הבנייה בקרקע פרטית מוצע לקבוע בפקודת העיריות הסדרים שנהגו לפני מתן פסק הדין של בית המשפט העליון בע"א 7368/06 דירות יוקרה בע"מ נגד ראש עיריית יבנה ואח' (להלן – פסק דין דירות יוקרה). ההסדרים המוצעים יתירו לעירייה (וכן למועצה מקומית – סעיף 3 להלן) להתקשר, בפטור ממכרו, עם מי שהוא בעל זכויות בקרקע בחוזה לביצוע עבודות פיתוח, וכן יקנו לעירייה סמכות לגבות היטל צפיפות בשל זכויות בנייה עודפות שניתנו ליוזם והכול בהתאם להוראות הצעת החוק ובכפוף לתנאים המפורטים בה.

נוסף לכך מוצע לקבוע כי כנגד עבודות הפיתוח שיבצע היוזם יהיה ניתן לקזז אגרות, היטלים ודמי השתתפות שהיוזם חב בהם לפי חוקי העזר של העירייה, וכן היטל השבחה לפי חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק התכנון והבנייה) וכי העירייה תשתמש בכספים שנגבו לצורכי פיתוח תשתיות ובניית מוסדות ציבור ושטחים ציבוריים פתוחים.

פסק דין דירות יוקרה פסל הסדרים שנערכו בין העירייה ליוזמים שעניינם מתן פטור ממכרו להתקשרות לביצוע עבודות פיתוח, וכן אסר על גביית כספים נוספים מיוזמים שהתקשרו עם העירייה כאמור, שלא מכוח חוק. ההסדרים נפסלו בעיקר בשל העדר בסיס להם בדין, חוסר שוויון בקביעת סכומי הגבייה מיוזמים, ויחסי כוחות הנוטים לטובת העירייה.

עוד מוצע לקבוע כי בעל מקרקעין כהגדרתו בפקודת העיריות, אשר קיבל זכויות בנייה בשיעור הגבוה מהנורמה התכנונית העירונית הממוצעת, כפי שהובאה בתכנית מיתאר ארצית משולבת לבנייה, לפיתוח ולשימור מס' 35 (להלן – תמ"א 35) ישתתף בשיעור מוגבר בעלות הקמת התשתיות ומוסדות הציבור ביישוב, זאת בדרך של תשלום היטל צפיפות, שיוטל לפי חוק עזר.

בתקופה שחלפה מאז פסק הדין עלו טענות רבות על חוסר יעילות וקושי בקידום בנייה ופיתוח במתחמים של קרקע פרטית, נוכח העדר יכולת של עיריות להעמיד מימון זמין לעבודות הפיתוח ולבצען ברמה ההנדסית הנדרשת. כמו כן, נטען כי במקרים רבים, הסכומים שעומדים לרשות המקומית לטובת פיתוח אינם מספקים לשם מתן מענה נאות לצרכים אלה, וזאת במיוחד לגבי תכניות שהיקף זכויות הבנייה בהן הוא משמעותי ועולה על הממוצע המקובל. בהעדר מקור חוקי לגבייה, ובהתאם לפסיקה, עלה הצורך בהסדרת הנושא. כאמור הצעת החוק מבקשת להתמודד עם הקשיים שצוינו בפסק הדין ובפסקי דין שניתנו אחריו, על ידי הסדרה חוקית, שוויונית ושקופה של ההיבטים האמורים.

ההצדקה לתשלום היטל צפיפות כאמור, נובעת מכך שמתן זכויות בנייה בשיעורים גבוהים עשוי ליצור עלויות פיתוח והקמה של מוסדות ציבור לשם ביצוע עבודות ייחודיות להקמה הדרושות באזור צפוף אוכלוסיין. כגון הקמת כבישים משוקעים, חניונים ציבוריים, פארקים אזוריים והשלמת תקציב המוסדות ציבור, הנדרשים לאזורים הבנויים בצפיפות גבוהה, אשר יהיו גבוהות מהעלויות הרגילות שבעדן העירייה יכולה כיום לגבות תשלומים. נוסף על כך, מן הצדק והיושר הוא כי מי שחלקו במשאב זכויות הבנייה העירונית גדול יותר ישלם שיעור היטל גבוה יותר, בעוד שהיטל ההשבחה המשקף כיום את השתתפות הציבור בעושר הנוצר מזכויות בנייה הוא בשיעור קבוע לכל היקף זכויות בנייה שנקבע במגרש. כמו כן רצוי כי בעת מתן זכויות בנייה בצפיפות גבוהה יחסית יהיו לעירייה מקורות לביצוע פיתוח איכותי, ברמה גבוהה, אשר יאפשר הקמת מרקם עירוני מתאים, לעתים מעבר לסטנדרט המקובל, ומניעה של הידרדרות המרחב הציבורי ונטישתו.

(1) לפסקה

מוצע לקבוע כי עירייה תוכל להתקשר בחוזה בפטור ממכרו עם מי שמחזיק בזכויות לגבי מחצית או יותר

מוצע לקבוע שני הסדרים עיקריים: לפי האחד, רשות מקומית תהיה רשאית להתקשר בחוזה בפטור ממכרו עם מי שמחזיק בזכויות לגבי מחצית או יותר משטח המגרשים בתכנית (להלן – היוזם). לביצוע עבודות תשתית והקמת מוסדות ציבור (להלן – עבודות פיתוח). הפטור יינתן בכפוף לקיום התנאים המפורטים בהצעת החוק, ובין השאר, תנאי שלפיו עבודות הפיתוח שיבצע היוזם ישרתו 100 יחידות

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

- (1) עבודות הפיתוח נדרשות במישרין ליישום הוראות התכנית לפיתוח ביחס ל-100 יחידות דיור חדשות לפחות או ל-5,000 מ"ר מסחר או תעסוקה חדשים לפחות אשר ייבנו מכוח התכנית לפיתוח;
- (2) במועד ההתקשרות טרם נחתמו חוזים לביצוע עבודות פיתוח בהיקף כספי העולה על מחצית האומדן האמור בפסקה (4)(א);
- (3) הסכום שישולם ליזם אינו עולה על המחיר המקובל לביצוע העבודות;
- (4) גובר העירייה הציג בפני ועדת המכרזים לעבודות פיתוח את אלה:
 - (א) אומדן של עלות כלל עבודות הפיתוח הנדרשות במישרין ליישום התכנית;
 - (ב) אומדן של עלות העבודות שיבצע היזם;
 - (ג) אישור בדבר התקיימות התנאי האמור בסעיף קטן (א)2;
 - (ד) חוות דעת שלפיה הסכום שישולם ליזם אינו עולה על המחיר המקובל לביצוע העבודות;
 - (ה) אומדן משוער של היטלי הפיתוח והיטל ההשבחה האמורים בסעיף קטן (ב);
- (5) האומדנים האמורים בפסקאות משנה (א) ו-(ב) יתבססו, בין השאר וככל הניתן, על מכרזים לעבודות מאותו סוג שערכה העירייה או שניתן לגביהם אישור לפי סעיף 9 לחוק הרשויות המקומיות (מכרזים משותפים), התשל"ב-1972.³

ד ב ר י ה ס ב ר

עבודות הפיתוח הנדרשות ליישום התכנית. תנאי זה נועד למנוע מתן פטור ממכרז בעבור היקף עבודות פיתוח מצומצם;

(3) על גובר העירייה להציג לפני ועדת המכרזים לעבודות פיתוח שתוקם לעניין סעיף זה, אומדנים לעלות כלל עבודות הפיתוח הנדרשות במישרין ליישום התכנית ולעלות עבודות הפיתוח שיבצע היזם, וכן חוות דעת שלפיה הסכום שישולם ליזם לא יעלה על המקובל. מוצע כי אומדנים אלה יתבססו, בין השאר, על תוצאות מכרזים אחרים לעבודות פיתוח מאותו הסוג שעל היזם לבצע שערכה הרשות המקומית או שהיו מכרזים משותפים לכמה רשויות מקומיות.

העירייה תהיה רשאית לשלם ליזם את התמורה בעבור ביצוע עבודות הפיתוח בכסף או בדרך של קיזוז מחובות היזם לעירייה בשל אגרות, היטלים או דמי

משטח המגרשים בתחום תכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה, לשם ביצוע עבודות פיתוח תשתיות, הקמת מוסדות ציבור או פיתוח שטחים ציבוריים פתוחים. ביצוע העבודות באמצעות היזם המבקש לממש את זכויותיו לגבי המגרשים שבתכנית עשוי להגביר את היעילות בביצוע העבודות וכן לתרום לתיאום העבודות בראייה כוללת של הבינוי בתחום התכנית. מוצע כי הפטור ממכרז יותנה בכך שיתקיימו תנאים אלה:

(1) על עבודות הפיתוח לשרת 100 יחידות דיור או 5,000 מ"ר מסחר או תעסוקה חדשים לפחות, שיוקמו מכוח התכנית. תנאי זה נועד להבטיח שעבודות הפיתוח ייעשו בהיקף שאינו קטן והוא עשוי להגביר את היעילות שבביצוע העבודות בידי היזם דווקא;

(2) טרם נחתמו חוזים לביצוע עבודות הפיתוח בהיקף כספי העולה על מחצית האומדן של עלות כלל

³ ס"ח התשל"ב, עמ' 155.

(ב) העירייה רשאית לשלם את התמורה ליוזם בעבור ביצוע עבודות הפיתוח בתשלום בכסף או בתשלום בדרך של קיזוז כנגד אגרות, היטלים או דמי השתתפות לפי חוקי עזר של העירייה (להלן – היטלי פיתוח) שהיוזם חב לעירייה עקב הבנייה על ידו בתחום התכנית, וכן כנגד היטל השבחה לפי סעיף 196א לחוק התכנון והבנייה, החל על היוזם מכוח התכנית; אולם תמורה שתשולם בדרך של קיזוז כנגד היטל פיתוח תשמש לביצוע עבודות פיתוח מן הסוג שלצורך מימון הוטל אותו היטל פיתוח ותמורה שתשולם בדרך של קיזוז כנגד היטל השבחה תשמש למטרות המפורטות בסעיף 13 לתוספת השלישית לחוק התכנון והבנייה.

(ג) חוזה כאמור בסעיף קטן (א) טעון אישור של ועדת מכרזים לעבודות פיתוח.

(ד) בסעיף זה –

“ועדת מכרזים לעבודות פיתוח” – ועדת מכרזים שחבריה הם המנהל הכללי של העירייה, אשר ישמש כיושב ראש הוועדה, גזבר העירייה והיועץ המשפטי לעירייה;

“זכויות” – לגבי שטח מגרשים – לרבות זכויות שניתנו בחוזה שמטרתו פיתוח הקרקע ובניית מבנים בה;

“חוק התכנון והבנייה” – חוק התכנון והבנייה, התשכ”ה-1965⁴;
“יחידת דיור” – כהגדרתה בסעיף 2158(א) לחוק התכנון והבנייה;

“עבודות פיתוח” – עבודות לפיתוח תשתיות, פיתוח שטחים ציבוריים פתוחים או הקמת מוסדות ציבור בעבור העירייה אף אם הם מחוץ לשטח תכנית הפיתוח;

“תכנית לפיתוח” – תכנית כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה הכוללת הוראות של תכנית מפורטת לבניית 100 יחידות דיור חדשות לפחות או 5,000 מ”ר חדשים לפחות למסחר או לתעסוקה;

“תשתיות” – כבישים, מדרכות, גשרים, מנהרות, מערכות ניקוז, תיעול, תקשורת, תאורה, רמזורים וכן מערכות בקרה לתשתיות וכל מיתקן הנדרש במישרין לצורך הפעלת התשתיות ומהווה חלק בלתי נפרד מהן.

ד ב ר י ה ס ב ר

שחב היוזם מכוח סעיף 196א והתוספת השלישית לחוק התכנון והבנייה.

השתתפות שהוא חב בהם מכוח חוקי העזר של העירייה וכן יהיה ניתן לקזוז את סכום התמורה מהיטל השבחה

⁴ ס”ח התשכ”ה, עמ’ 307.

(ה) חוזה שנערך לפי סעיף זה יפורסם באתר האינטרנט של העירייה לא יאוחר מ־7 ימים מיום אישורו כאמור בסעיף קטן (ג).

(ו) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מיתר הוראות הפקודה והוראות כל דין לעניין התקשרות העירייה בחוזה;

(2) בסעיף 249, אחרי פסקה (25) יבוא:

"היטל צפיפות (א25) (א) להטיל, לפי חוק עזר, על בעל מקרקעין כמשמעותו בחוק התכנון והבנייה, בעת מימוש זכויות כהגדרתו בתוספת השלישית בחוק התכנון והבנייה, היטל בשל צפיפות בנייה מוגברת בתכנית (להלן – היטל צפיפות); שיעור היטל הצפיפות לא יעלה על 20 אחוזים ממכפלת ההשבחה שנקבעה בשומת ההשבחה כמשמעותה בתוספת השלישית לחוק התכנון והבנייה במנה המתקבלת מחלוקת צפיפות הבנייה המוגברת בצפיפות הבנייה הנוספת בתכנית;

(ב) שר האוצר, לאחר שהתייעץ עם המועצה הארצית לתכנון ולבנייה, יקבע התאמות ומקדמים לצורך חישוב צפיפות בנייה מוגברת וצפיפות בנייה נוספת לגבי שטחי תעסוקה ומסחר, וכן צפיפות בנייה נוספת לגבי שטחי תעסוקה ומסחר שתהיה פטורה מתשלום היטל צפיפות, וזאת בהתחשב, בין השאר, בהיקף השטחים הכוללים המותרים לבנייה ובהוראות הנוגעות לעניין צפיפות בנייה שנקבעו בתכניות קיימות, לרבות בתכניות מיתאר ארציות;

(ג) לעניין זה –

ד ב ר י ה ס ב ר

שהיא עד פי 2 מהלוח מהווה נורמה לזכויות הבנייה שיש לקבוע ביישוב שאינו דורש אישור מיוחד. מוצע לקבוע כ־90% מרף זה כרף אשר מעליו ניתן לגבות היטל בשל זכויות בנייה מוגברות. כמו כן, מוצע להגדיר "צפיפות בנייה נוספת" כהפרש שבין מספר יחידות הדיור לדונם המותרות לבנייה בתכנית לבין מספר יחידות הדיור שהיו מותרות לבנייה בדונם ערב אישור התכנית.

לגבי היטל צפיפות במגרשים המיועדים למסחר ותעסוקה, מוצע להסמיך את שר האוצר, לאחר שהתייעץ עם המועצה הארצית לתכנון ולבנייה, שהיא הגורם המקצועי לעניין זה, לקבוע מקדמים והתאמות לקביעת צפיפות בנייה מוגברת וצפיפות בנייה נוספת למסחר ותעסוקה, וכן לקבוע צפיפות בנייה נוספת שמתחת לה לא ייגבה היטל צפיפות כלל. הצורך בקביעת מקדם וביצוע התאמות נובע מכך שכאמור, לוח 1 בתמ"א 35 קובע צפיפות לפי יחידות דיור לדונם, אך אינו קובע זכויות בנייה במ"ר ואינו עוסק בשטחי מסחר ותעסוקה.

להלן ההגדרות שבתוספת השלישית לחוק התכנון והבנייה שאליהן מפנה פסקה (א25) המוצעת:

בסעיף קטן (ו) מוצע להבהיר כי אין בהוראת החוק המאפשרת, אך לא מחייבת, מתן פטור ממכרז להתקשרות עם יזם לביצוע עבודות הפיתוח כאמור, כדי לגרוע מיתר הוראות פקודת העיריות וכל דין אחר שימשיכו לחול על התקשרות העירייה בחוזה.

לפסקה (2)

מוצע לקבוע כי יהיה ניתן להטיל, בחוק עזר, היטל צפיפות בשל צפיפות בנייה מוגברת שנקבעה בתכנית או בדרך של הקלה כמשמעותן בחוק התכנון והבנייה. שיעורו של היטל לא יעלה על 20% ממכפלת ההשבחה שנקבעה בשומת ההשבחה במנה המתקבלת מחלוקת צפיפות הבנייה המוגברת בצפיפות הבנייה הנוספת, כהגדרתן המוצעת.

מוצע להגדיר "צפיפות בנייה מוגברת", בבניית יחידות דיור, כצפיפות העולה על מכפלת הצפיפות המינימלית הקבועה בלוח 1 בתמ"א 35 ב־1.8. כלומר, זכויות בנייה שהן מעבר לנורמה שנקבעה בלוח 1 של תמ"א 35, שהיא התכנית המרכזית המגדירה את מאפייני הבינוי והפיתוח במדינת ישראל. צפיפות הבנייה מבוטאת בלוח האמור במספר יחידות דיור לדונם. תמ"א 35 קובעת כי צפיפות

"השבחה" ו"מימוש זכויות" – כהגדרתם בסעיף 1 בתוספת השלישית לחוק התכנון והבנייה; חוק התכנון והבנייה – חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965;

"צפיפות בנייה מוגברת", לגבי בנייה למגורים – צפיפות בנייה העולה על מכפלת צפיפות הבנייה המינימלית בתחום התכנית כפי שנקבעה בלוח 1 בתמ"א 35, ב-1.8;

"צפיפות בנייה נוספת", לגבי בנייה למגורים – ההפרש בין מספר יחידות הדיור לדונם המותרות לבנייה בתכנית לבין מספר יחידות הדיור לדונם שהיו מותרות לבנייה ערב אישור התכנית;

"תכנית" – תכנית או הקלה המקימות חבות בהיטל השבחה לפי התוספת השלישית לחוק התכנון והבנייה;

"תמ"א 35" – תכנית מיתאר ארצית משולבת לבנייה, לפיתוח ולשימור מס' 35;

(3) אחרי סעיף 251 יבוא:

"הוראות בדבר היטל צפיפות (א) חוק עזר כאמור בסעיף 249(א25) יכלול, בין היתר, הוראות לעניין שיעור משתנה של היטל הצפיפות לפי היקף הצפיפות המוגברת ויכול שיקבע שיעורי היטל צפיפות שונים באזורים שונים בעיר; שיעור היטל הצפיפות יכול שיהיה 0%, 5%, 10%, 15% או 20% מן המכפלה האמורה בסעיף 249(א25) (להלן – מדרגות היטל הצפיפות).

(ב) העירייה רשאית להשתמש בסכומים שנגבו כהיטל צפיפות לפעולות אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

בהם בפועל לפני יום כ"ט בסיוון תשמ"א (1 ביולי 1981). היה בעלם כהגדרתו בחוק מס רכוש וקרן פיצויים, תשכ"א-1961;

לפסקה (3)

מוצע לקבוע כי חוק עזר בעניין היטל צפיפות יכלול מדרג אחיד לקביעת שיעור ההיטל, כך שהגבייה מכל בעלי הזכויות תהיה אחידה, ושתהיה שקיפות בעניין שיעורי ההיטל. מדרגות ההיטל יכול שיהיו בין 0% ל-20%, במרווחים של 5%. המשמעות של שיעור 0 היא שהעירייה רשאית לקבוע לחיוב בהיטל רף הגבוה מן הרף האמור לעיל.

מוצע לקבוע שההיטל שייגבה ישמש תחילה לפיתוח תשתיות ובניית מוסדות ציבור בתחום התכנית נשוא ההיטל, ואם אלה הושלמו – גם לתשתיות על-עירוניות הקשורות במישרין לתכניות ולעבודות הנדרשות להסרת חסמי פיתוח אחרים ברחבי העיר.

"השבחה" – עליית שוויים של מקרקעין עקב אישור תכנית, מתן הקלה או התרת שימוש חורג;

"מימוש זכויות", במקרקעין – אחת מאלה:

(1) קבלת היתר לפי חוק זה לבנייה או לשימוש בהם שלא ניתן היה לתיתו אלמלא אישור תכנית, מתן הקלה או התרת שימוש חורג שבעקבותיהם חל היטל השבחה;

(2) התחלת השימוש בהם בפועל כפי שהותר לראשונה עקב אישור התכנית שבעקבותיו חל היטל השבחה;

(3) העברתם או העברת החכירה לדורות בהם, בשלמות או חלקית, או הענקת זכויות בהם הטעונה רישום בפנקסי המקרקעין, בתמורה או ללא תמורה, אך למעט העברה מכוח דין והעברה ללא תמורה מאדם לקרובו; ואולם לא יראו כמימוש זכויות רישום בפנקסי המקרקעין של זכויות במקרקעין אשר המחזיק

(1) פיתוח תשתיות, פיתוח שטחים ציבוריים פתוחים ובניית מוסדות ציבור בתחום התכנית שביחס אליה שולם ההיטל או במגרש אחר שהפיתוח בו נדרש במישרין ליישום התכנית; בפסקה זו ובפסקה (2), "תשתיות" – כהגדרתן בסעיף 198א(ד);

(2) קיום תנאים בתכניות אשר קיומם הוא תנאי למתן היתרי בנייה או תנאי למתן אישור לפי סעיף 157א לחוק התכנון והבנייה, ובכלל זה ביצוע תשתיות-על עירוניות הקשורות במישרין לתכניות, ובלבד שהעירייה השלימה את ביצוע העבודות האמורות בפסקה (1); לעניין זה, "תשתיות-על עירוניות" – תשתיות בשטח התכנית או מחוצה לו המיועדות לשרת גם מגרשים נוספים נוסף על המגרשים הכלולים בתכנית שבהם יש לבעל המקרקעין זכויות.

(ג) במקרים אלה לא תחול חובת תשלום היטל צפיפות:

(1) אם לא חלה חובת תשלום היטל השבחה;

(2) במתחם פינוי ובינוי כמשמעותו בסעיף 33א לחוק התכנון והבנייה וכן במתחם פינוי ובינוי במסלול מיסוי כמשמעותו בסעיף 49כח לחוק חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963⁵;

(3) אם צפיפות הבנייה הנוספת לפי התכנית היא פחות משמונה יחידות דיור לדונם, ולעניין מסחר ותעסוקה – אם צפיפות הבנייה הנוספת היא כפי שיקבע שר האוצר כאמור בסעיף 249(א25)ב).

(ד) שר האוצר, בהסכמת שר הפנים, רשאי לקבוע הוראות לעניין סעיף זה, ובכלל זה הוראות בדבר שיקולים נוספים לקביעת מדרגות היטל הצפיפות.

ד ב ר י ה ס ב ר

שר האוצר, לא ייגבה היטל צפיפות, משום שזוהי צפיפות בנייה נמוכה.

כמו כן, מוצע לקבוע כי שר האוצר, בהסכמת שר הפנים, יוסמך לקבוע בתקנות כללים נוספים לעניין ההיטל, ובהם הוראות לקביעת מדרג ההיטל שתקבע הרשות המקומית והשיקולים שעליה לשקול בבואה לקבוע מדרגות אלה.

כאמור לעיל, להיטל הצפיפות ולהיטל השבחה שנקבע בתוספת השלישית לחוק התכנון והבנייה יש צדדים משותפים רבים. אחד מהם בא לביטוי בדרך מנגנון חישוב היטל הצפיפות, שאחד ממרכיביו הוא שומת השבחה שנקבעה לפי התוספת השלישית. בהתאם לכך, מוצע לקבוע, כי סעיפים מסוימים בתוספת השלישית לחוק התכנון והבנייה, העוסקים, בין השאר, במועד לגביית היטל השבחה, מתן ערובות לתשלום היטל השבחה

עוד מוצע לקבוע מצבים שבהם לא יוטל היטל צפיפות, כלהלן:

(1) אם אין חבות בהיטל השבחה לא תחול גם חבות בהיטל. אם המחוקק קבע שאין מקום לתשלום היטל השבחה, הרי שאין מקום גם לתשלום היטל צפיפות, אשר הוא בעל מאפיינים דומים ומשמש לצרכים דומים לאלה של היטל השבחה.

(2) במתחמים שהוכרוזו לפינוי בינוי בהתאם לחוק התכנון והבנייה וחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963, לא תחול חבות בהיטל צפיפות. ההצדקה לפטור בפרויקטים אלה נעוצה בהעדר כדאיות כלכלית, המביאה לכך שלא אחת הם זוכים לפטור מהיטל השבחה.

(3) אם צפיפות בנייה נמוכה משמונה יחידות דיור לדונם, וביחס למסחר ותעסוקה – נמוכה מהיקף שיקבע

⁵ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

(ה) הוראות סעיפים 7, 8(א), 11, 14(ו) ו-17 בתוספת השלישית
בחוק התכנון והבנייה, יחולו על היטל צפיפות, בשינויים
המחויבים⁶.

4. בפקודת המועצות המקומית [נוסח חדש]⁶, בסעיף 34א(א), אחרי "196" יבוא "198א" תיקון פקודת המועצות המקומיות ובמקום "249" יבוא "249(א25)", 249ב, 251ד.
5. בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 –
(1) אחרי סעיף 11א יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו כן, מוצע להוסיף לרשימה זו את סעיפים 249(א25) ו-251 לפקודת העיריות בנוסחם המוצע בסעיפים 3(2) ו-3(3) בהתאמה, כך שגם מועצה מקומית תוכל לגבות היטל צפיפות בהתאם לתנאים ולהוראות שבסעיפים אלה.

סעיף 5 אחד מהקשיים העומדים בפני פיתוח הנדל"ן במגזר המיעוטים הוא היעדר של תכנון מספק לצורכי המקום. כמו כן, במקרים רבים רישום הנכסים במרשם המקרקעין איננו מעודכן בהתאם לבעלי הזכויות בקרקע. העדר הרישום מקשה על רישום משכנתה ונטילת הלוואות לצורכי דיור, מקטין את סחירות הנכסים, יוצר חיכוכים בין יורשים ומביא ליצירת מערכת הסכמת חלף המרשם הרשמי. קושי נוסף הוא שבשל משבר הדיור ממוקדות הוועדות המחוזיות בהגדלת היצע הדיור ופעילותן זו עשויה לעכב טיפול בעניין תכניות שיאפשרו רישום בספרי המקרקעין.

לפיכך מוצע כי במחוזות שבהם יש ריכוזים של מגזר המיעוטים יוקמו ועדות משנה של הוועדות המחוזיות שיעסקו בתכניות להסדרת הרישום ביישובי מיעוטים. ככלי נלווה לעידוד הרישום מוצע כי ועדות המשנה יוכלו לאשר תכניות נקודתיות לבניית עד 50 יחידות דיור, הכוללות הוראות מפורטות. הצעה זו מטמיעה את המלצות צוות 120 ימים.

לפסקה (1)

בסעיף 11א2 מוצע להוסיף לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק התכנון והבנייה) ייקבעו ההרכב והסמכויות של ועדת המשנה לתכניות מסיימות ביישובי מיעוטים. ההסדר המוצע דומה במהותו להסדר הקיים כבר היום בעניין ועדות משנה לרישום שיכונים ציבוריים, ומטרתו זהה – אישור תכניות שמטרתן לאפשר גם את רישום הקרקע בפנקסי המקרקעין בדרך יעילה ומהירה בסמוך לאחר אישור התכניות.

בסעיף קטן (א) מוצע להגדיר מונחים שונים שנעשה בהם שימוש בסעיף המוצע.

ההגדרה "יישוב מיעוטים" מפנה להגדרה שבפסקה (4) לחלק א' לתוספת השנייה לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959, שהיא "יישוב ש-80% מתושביו אינם יהודים, על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה". בהגדרה זו נעשה שימוש בחיקוקים שונים, ובהם החוק לקידום מתחמים מועדפים לדיור, התשע"ה-2014.

כתנאי למימוש זכויות, וכן הדרך להחזר היטל השבחה עקב הפחתת או ביטול, יחולו על היטל הצפיפות, וזאת בשינויים המחויבים.

להלן נוסח הסעיפים מהתוספת השלישית לחוק התכנון והבנייה שמוצע להחילם על היטל הצפיפות, בשינויים המחויבים:

7. (א) ההיטל ישולם לא יאוחר מהמועד שהחייב בו מימש זכות במקרקעין שלגביהם חל ההיטל, ורשאי החייב לשלם מקדמות על חשבונו עוד לפני קביעת שומת ההשבחה.

(ב) מימש החייב בהיטל חלק מן הזכויות במקרקעין ישלם היטל בשיעור יחסי לפי מידת המימוש החייבת בהיטל.

8. (א) שר הפנים, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר מתן ערובות להבטחת תשלום ההיטל כתנאי למימוש זכויות במקרקעין אחרי אישור תכנית ולפני שנקבעה שומת ההשבחה לגבי אותם מקרקעין.

11. שותפים במקרקעין או בחכירה לדורות בהם, ישלמו היטל כל אחד מהם באופן יחסי לחלקו במקרקעין המשותפים.

14. (ו) הוועדה המקומית רשאית לשנות את השומה רק מנימוקים שעניינם טעות בפרטי המקרקעין, הנתונים הפיזיים של המקרקעין, התכניות החלות על המקרקעין או הזכויות שיש לחייב במקרקעין.

17. הוחלט בהליכים לפי תוספת זו על הפחתת החיוב בהיטל או על ביטולו, יוחזרו הסכומים ששולמו מעבר למגיע, בתוספת תשלומי פיגורים כמשמעותם בחוק ההצמדה, וסעיף 6 לחוק ההצמדה לא יחול.

סעיף 4 סעיף 34 לפקודת המועצות המקומיות מונה שורה של סעיפים מפקודת העיריות שיחולו, בשינויים המחויבים, גם על מועצות מקומיות. מוצע להוסיף לרשימה זו את סעיף 198 לפקודת העיריות בנוסחו המוצע בסעיף 3(1) להצעת החוק, כך שמועצה מקומית תוכל להתקשר בפטור ממכרו עם יזם בעל זכויות במקרקעין לשם ביצוע עבודות פיתוח, והכול לפי התנאים וההוראות שבסעיף 198 המוצע.

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

"יישוב מיעוטים" – כהגדרתו בפסקה (4) לחלק א' לתוספת השנייה לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959⁷;

"תכנית מסוימת ביישוב מיעוטים" – תכנית להסדרת רישום ביישוב מיעוטים ותכנית נקודתית ביישוב מיעוטים;

"תכנית להסדרת רישום ביישוב מיעוטים" – תכנית מיתאר מקומית או תכנית מפורטת החלה בתחומו של יישוב מיעוטים, הכוללת הוראות של תכנית מפורטת הדרושות כדי לאפשר רישום בפנקסי המקרקעין של חלוקה למגרשים או של חלוקה חדשה של הקרקע;

"תכנית נקודתית ביישוב מיעוטים" – תכנית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת, החלה בתחומו של יישוב מיעוטים, המייעדת קרקע למגורים ולשימושים הנלווים למגורים, ובלבד שמספר יחידות הדיור הכלולות בה אינו עולה על 50;

(ב) במחוז הצפון, במחוז חיפה ובמחוז המרכז תוקם, מבין חברי הוועדה המחוזית, ועדת משנה לעניין תכניות מסוימות ביישובי מיעוטים (בסעיף זה – ועדת משנה ליישובי מיעוטים), וזה הרכבה:

- (1) יושב ראש הוועדה המחוזית והוא יהיה היושב ראש;
- (2) נציג שר המשפטים;
- (3) נציג שר הבינוי;

ד ב ר י ה ס ב ר

והגנת הסביבה, שני חברי הוועדה המחוזית מבין נציגי הרשויות המקומיות בה, ומתכנן המחוז.

עוד מוצע לקבוע כי מנהל המרכז למיפוי ישראל או נציגו יוזמן להשתתף בדיוני הוועדה, היות שאישורו בעניין התכנית לצורכי רישום נדרש לצורך אישור התכנית שיידונו בוועדה.

מוצע לקבוע כי דין החלטת הוועדה כדין החלטת מליאת הוועדה המחוזית, זאת כדי למנוע דיון כפול ולא לאפשר הגשת ערר למליאת הוועדה המחוזית.

שאר ההסדרים המוצעים בעניין סמכויותיהן של ועדות המשנה לתכניות נקודתיות ביישובי מיעוטים, דומים כאמור להסדרים החלים על ועדות משנה לרישום שיכונים ציבוריים ומטרתם לאפשר דיון יעיל בתכנית, וכן רישום תכנית לצורכי רישום בפנקסי המקרקעין, בסמוך לאחר אישור התכנית בוועדת המשנה.

"תכנית להסדרת רישום ביישוב מיעוטים" תאפשר רישום בפנקסי המקרקעין של חלוקת קרקע והזכויות במגרשים.

"תכנית נקודתית ביישוב מיעוטים" היא תכנית הכוללת הוראות של תכנית מפורטת, המייעדת קרקע ביישוב מיעוטים למגורים ולשימושים הנלווים למגורים, ובלבד שמספר יחידות הדיור הכלולות בה אינו עולה על 50.

תכניות אלה יאושרו לאחר שתוגש גם תכנית לצורכי רישום בפנקסי המקרקעין התואמת אותן ומאפשרת את הרישום ולאחר שהיא תאושר עקרונית על ידי מנהל המרכז למיפוי ישראל.

מוצע לקבוע כי ועדת משנה לתכניות מסוימות ביישובי מיעוטים תוקם בשלושת המחוזות שבהם יש ביישובי מיעוטים רבים. הרכב הוועדה יכלול את יושב ראש הוועדה המחוזית, נציגים של שרי המשפטים, הבינוי

⁷ ס"ח התשי"ט, עמ' 234; התשע"א, עמ' 165.

- (4) נציג השר להגנת הסביבה;
- (5) שני חברים מבין נציגי הרשויות המקומיות, שתבחר הוועדה המחוזית;
- (6) מתכנן המחוז.
- (ג) נציג רשות מקרקעי ישראל יהיה ממלא מקום נציג שר הבינוי בוועדת המשנה.
- (ד) הודעה על הקמת ועדת משנה ליישובי מיעוטים תפורסם ברשומות.
- (ה) לדיוני ועדת משנה ליישובי מיעוטים יוזמן דרך קבע המנהל כהגדרתו בפקודת המדידות (בסעיף זה – מנהל המרכז למיפוי ישראל) או נציגו מקרב עובדי המרכז למיפוי ישראל.
- (ו) דין החלטה של ועדת משנה ליישובי מיעוטים כדין החלטת ועדה מחוזית, והוראות סעיפים 11 ו-11א לא יחולו על ההחלטה.
- (ז) ועדת המשנה ליישובי מיעוטים רשאית לאשר תכנית מסוימת ביישוב מיעוטים לאחר שהתקיימו שני אלה:
- (1) הוגשה למנהל המרכז למיפוי תכנית לצורכי רישום התואמת את התכנית המסוימת;
- (2) מנהל המרכז למיפוי הודיע כי המרכז למיפוי ישראל יאשר את התכנית לצורכי רישום שהוגשה לו התואמת את התכנית המסוימת, ככשרה לרישום בהתאם לפקודת המדידות וחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969⁸, עם אישור התכנית המסוימת בוועדת המשנה ליישובי מיעוטים ובהתאם לה.
- (ח) לוועדת משנה ליישובי מיעוטים יהיו נתונות כל הסמכויות של ועדה מחוזית ושל ועדה מקומית הדרושות לשם אישור תכנית מסוימת ביישוב מיעוטים או אישור תשריטי חלוקה בהתאם להוראות פרק ד', וליושב ראש ועדת המשנה ליישובי מיעוטים יהיו נתונות הסמכויות של יושב ראש ועדה מקומית לפי סעיפים 125 ו-141.
- (ט) בכפוף להוראות סעיף קטן (י), אין בסמכויות הנתונות לוועדת משנה ליישובי מיעוטים בסעיף זה, כדי לגרוע מהסמכויות הנתונות לוועדה מקומית, לאשר כל תכנית או תשריט לפי כל דין.

⁸ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

(י) החליטה ועדת משנה ליישובי מיעוטים על הפקדת תכנית להסדרת רישום ביישוב מיעוטים, לא תחליט ועדה מקומית, בתוך חמש שנים ממועד ההחלטה האמורה, על הפקדת תכנית אחרת החלה, כולה או חלקה, בתחום התכנית להסדרת רישום ביישוב מיעוטים, שיש בה כדי לסתור את התכנית להסדרת רישום ביישוב מיעוטים, עד שתאושר התכנית להסדרת רישום ביישוב מיעוטים או עד שיוחלט שלא לאשרה.

(יא) החליטה ועדה מקומית או ועדה מחוזית על הפקדת תכנית (בסעיף קטן זה – התכנית הראשונה), לא תחליט ועדת משנה ליישובי מיעוטים, בתוך חמש שנים ממועד ההחלטה האמורה, על הפקדת תכנית להסדרת רישום ביישוב מיעוטים החלה, כולה או חלקה, בתחום התכנית הראשונה, שיש בה כדי לסתור את התכנית הראשונה, עד שתאושר התכנית הראשונה או עד שיוחלט שלא לאשרה.”;

(2) בסעיף 13, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

”(ג) צורך שטח לתחום רשות מקומית, לפי פקודת העיריות [נוסח חדש], או לפי פקודת המועצות המקומיות [נוסח חדש], יראו שטח זה כמתווסף למרחב התכנון המקומי שבו היה כלול תחומה של הרשות המקומית לפני הצירוף, בתום 60 ימים מהמועד שבו הוא צורף כאמור, אלא אם כן הודיע שר האוצר שבכוונתו לבחון שימוש בסמכותו לפי סעיף קטן (ד); הודיע כאמור, ייוותרו גבולות מרחבי התכנון המקומי כפי שהיו, עד להחלטה אחרת של שר האוצר.

(ד) חלף המועד הקבוע בסעיף קטן (ג) ולא הודיע שר האוצר כאמור בו, תפורסם באתרי האינטרנט של מינהל התכנון, הוועדות המחוזיות והוועדות המקומיות הנוגעות לעניין, הודעה המפרטת את הגבולות המעודכנים של מרחבי התכנון המקומיים.

(ה) שר האוצר רשאי, לאחר התייעצות עם המועצה הארצית, הוועדות המחוזיות והרשויות המקומיות הנוגעות בדבר, להותיר את השטח שצורף, כולו או חלקו, במרחב התכנון המקומי שבו הוא נכלל לפני הצירוף, או להוסיפו למרחב תכנון אחר.”;

ד ב ר י ה ס ב ר

התכנון המקומי שלה ככולל את שטח ההרחבה, אלא אם כן הודיע שר האוצר, בתוך 60 ימים, כי בכוונתו לבחון שימוש בסמכותו לקביעת מרחבי התכנון המקומיים. אם הודיע על כך, ייוותרו מרחבי התכנון כפי שהיו ערב השינוי וזאת עד החלטה אחרת. אם לא הודיע כאמור, תפורסם הודעה על הגבולות המעודכנים של מרחבי התכנון.

בסעיף 13(ד) המוצע, יוסמך שר האוצר לקבוע, לאחר שנועץ בגורמים המנויים בסעיף, כי שטח שעבר מתחום רשות מקומית לרשות מקומית אחרת יישאר במרחב התכנון שבו הוא נכלל לפני השינוי של תחומי הרשויות המקומיות, או יצורף למרחב תכנון אחר.

לפסקה (2)

תחומי הרשויות המקומיות נקבעים לפי פקודת העיריות ופקודת המועצות המקומיות. השטחים של מרחבי התכנון המקומיים, שלכל אחד מהם יש ועדה מקומית לתכנון ולבנייה, נקבעים לפי סעיף 13 לחוק התכנון והבנייה, לאחר התייעצות עם המועצה הארצית, הוועדה המחוזית והרשויות המקומיות הנוגעות בדבר. ככלל, יש חפיפה בין תחום הרשות המקומית לבין מרחב התכנון המקומי. על כן, עם שינוי תחומה של רשות מקומית נדרש גם תיקון של צו התכנון שקבע את מרחב התכנון המקומי. כדי לייעל את המנגנון, מוצע לקבוע, בסעיף 13(ג) המוצע, כי אם הורחב תחומה של רשות מקומית, יראו את מרחב

(א) בפסקה (16)ב), במקום הסיפה המתחילה במילים "יופחת משטח ההגדלה" יבוא "או ניתנה הקלה המאפשרת תוספת לשטח הכולל המותר לבנייה במגרש כאמור בסעיף 151(2ב), יופחתו משטח ההגדלה המותר לפי פסקת משנה (א) שטחי התוספות שאפשרו ההקלות כאמור";

(ב) בפסקה (17)ד), במקום הסיפה המתחילה במילים "יופחת משטח ההגדלה" יבוא "או ניתנה הקלה המאפשרת תוספת לשטח הכולל המותר לבנייה במגרש כאמור בסעיף 151(2ב), יופחתו משטח ההגדלה המותר לפי פסקאות משנה (א) עד (ג) שטחי התוספות שאפשרו ההקלות כאמור";

(4) בסעיף 122, פסקה (1) – תימחק;

(5) בסעיף 151, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(2ב) (1) על אף האמור בסעיף קטן (ב), ביישוב מיעוטים כהגדרתו בפסקה (4) לחלק א' לתוספת השנייה לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959, תוספת לשטח הכולל המותר לבנייה במגרש המיועד למגורים בתכנית שאישרה ועדה מחוזית, בהיקף של עד 30% מהשטח הכולל המותר לבנייה במגרש (להלן – התוספת) לא תיחשב כסטייה ניכרת, ובלבד שהתקיימו תנאים אלה:

(א) בניית התוספת הושלמה לפני יום כ"ה בטבת התשע"א (1 בינואר 2011);

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (4)

סימן ו' לפרק ג' לחוק התכנון והבנייה דן בחלוקה חרדה של מגרשים בין בעליהם. סעיף 122 קובע הוראות מיוחדות למקרה שבו נעשית חלוקה שלא הושגה עליה הסכמתם של כל הבעלים הנוגעים בדבר. ההוראה שבפסקה (1) היא ש"כל מגרש שיוקצה יהיה קרוב, ככל האפשר, למקום שבו היה קודם מגרשו של מקבל ההקצאה". מוצע לבטל פסקה זו משום שיש בה כדי להקשות על החלוקה החדשה של המגרשים לבעלי הזכויות השונים, ונמצא כי אין הצדקה של ממש בקיומה. נוסף על כך, מי שרואה את עצמו נפגע מאי קיום ההוראה רשאי לערור על ההקצאה שנקבעה, ובכך לעכב את מימוש התכנית. אופי התכנון כיום, אשר קובע צפיפות נטו גבוהה ושיעור גבוה של הפקעות לצורכי ציבור, מחייב במקרים רבים ניווד של רבים מבעלי הזכויות למגרשים שאינם קרובים בהכרח למגרש המקורי שהם היו בעלי הזכויות בו, וכתוצאה מכך לא ניתן לפעול לפי הוראת הסעיף. יתר על כן, ההוראה בסעיף 122(2) לחוק, אשר קובעת כי "שוויו של מגרש שיוקצה כאמור ביחס לשווים של סך המגרשים החדשים שנוצרו על ידי החלוקה, יהיה, ככל האפשר, כשוויו של המגרש הקודם של מקבל ההקצאה ביחס לשווים של סך כל המגרשים הקודמים", נותנת מענה מלא ושוויוני לכלל בעלי הזכויות במגרשים ובפועל שומרת על שווי זכויותיהם של בעלי המגרש השונים במסגרת התכנית לאיחוד וחלוקה.

מאחר שמדובר בהוראה החשובה שקובעת את השוויון בין בעלי הזכויות, נמצא כי אין יתרון בהותרת סעיף 122(1), ויש לכן מוצע לבטלו.

לפסקאות (3) ו-(5)

אחת הבעיות העומדות בפני פיתוח יישובי מיעוטים היא היקף הבנייה הבלתי חוקית. בשנים האחרונות יש מגמה להגדלת היקף התכנון במגזר המיעוטים. מוצע לקבוע הוראה ייחודית ביישובי המיעוטים, בפסקה (5) – סעיף 151(2ב) המוצע, שלפיה אם חלה על מגרש מסוים תכנית למגורים והבנייה שנבנתה בו חורגת מן המותר בתכנית, תוסמך ועדה מקומית לתת הקלה בעניין היקף זכויות הבנייה, ובלבד שלא תעלה על 30% מהשטח הכולל המותר לבנייה במגרש לפי התכנית. אישור התוספת כאמור יותנה, בין השאר, בכך שהבנייה נעשתה לפני 1 בינואר 2011 ובכך שהיא לא מסכנת את יציבות הבניין ותפקודי מערכותיו, וכן שמוסדות הציבור, השטחים הפתוחים והתשתיות בשטח התכנית ובסביבתו נותנים מענה מספק לצרכים הנובעים מתוספת הבנייה הקיימת שאושרה.

מוצע כי האפשרות לאישור תוספת בנייה כאמור תחול לגבי בקשות שהוגשו עד 1 בינואר 2020. זאת לשם מתן תמריץ להסדרת הנכסים בהיבט התכנוני.

(ב) הוכח להנחת דעתה של הוועדה המקומית, לפי חוות דעת מהנדס שהוצגה לפניה, כי התוספת לא תפגע בשלד הבניין וביציבותו או במערכות הבניין ובתקודיו;

(ג) הוכח להנחת דעתה של הוועדה המקומית, לפי חוות דעת מהנדס שהוצגה לפניה, כי מוסדות הציבור, השטחים הפתוחים, התשתיות ושטחי החניה הכלולים בשטח התכנית ובסביבתו נותנים מענה לצרכים הנובעים מהתוספת;

(2) כללה התכנית שאישרה הוועדה המחוזית הוראות המאפשרות תוספת שטחי בנייה לשטחים המותרים מכוחה, בכפוף לאישור מוסד תכנון שאינו רשות רישוי, בלא צורך באישורה של תכנית נוספת, יופחתו שטחים אלו מהשיעור הקבוע בפסקה (1);

(3) הוראות סעיף קטן זה יחולו לגבי בקשה להקלה שהוגשה לוועדה המקומית לפני יום ד' בטבת התש"ף (1 בינואר 2020).

בתקופה שמיום תחילתו של חוק זה עד יום ט"ז בטבת התשפ"א (31 בדצמבר 2020), יקראו את חוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, כך שאחרי סעיף 151 יבוא:

6. הוספת סעיף 151 לחוק התכנון והבנייה - הוראת שעה

"שימוש חורג ביחידת דיור - הוראת שעה
151א. (א) בסעיף זה -
"יחידת דיור" - כהגדרתה בסעיף 21158א), למעט אם היא

בקומת הקרקע של בנין;

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע תקופת מעבר שבה יהיה ניתן לחדש היתר לשימוש חורג שפקע, לתקופה של שנה, בהתחשב, בין השאר, באינטרס ההסתמכות של בעל הזכויות במקרקעין, מצד אחד, ובאינטרס הציבורי בהגדלת היצע הדירות למגורים ובמניעת שימושים חורגים נשנים וארוכי טווח, מצד שני.

מוצע כי האמור יחול רק על מחוזות חיפה, תל אביב ומחוז מרכז, וזאת בשל השימוש הנרחב במחוזות אלה בדירות מגורים למטרות עסקים, מצד אחד, ולנוכח ההיצע של שטחים מסחריים פנויים במחוזות אלה, מצד שני.

עוד מוצע לקבוע תקופת מעבר שבה יהיה ניתן לחדש היתר לשימוש חורג שפקע, לתקופה נוספת של שנה אחת, בהתחשב, בין השאר, באינטרס ההסתמכות של בעל הזכויות במקרקעין, מצד אחד, ובאינטרס הציבורי בהגדלת היצע הדירות למגורים ובמניעת שימושים חורגים נשנים וארוכי טווח, מצד שני.

בפסקה (3) מוצע לקבוע כי תוספת השטח לבנייה שיכול ותאושר לפי סעיף 151(ב2) המוצע תופחת משטח הבנייה שאישרה הוועדה כאמור בסעיף 62א(א) פסקאות (16)(ב) ו-(17)(ד) לגבי תכניות שהופקדו לפני 1 באוגוסט 1989.

סעיף 6 נוכח עליית מחירי הדירות בכל הארץ, ובפרט במחוזות תל אביב, חיפה ומרכז, ונוכח תופעה של שימוש רחב היקף בדירות מגורים במרכזי הערים במחוזות אלה כמשרדים, וכדי למנוע את הרחבת השימוש החורג בדירות מגורים כאמור, מוצע לקבוע, כהוראת שעה לתקופה שעד יום 31 בדצמבר 2020, איסור על מתן היתר לשימוש חורג בדירות מגורים למטרת עסקים, או לכל מטרה אחרת שאיננה מגורים. איסור כאמור עשוי להביא להגדלת היצע הדירות למגורים באזורי הביקוש בטווח הקצר, ובכך לתרום לבליימת העלייה במחירי הדירות.

מוצע לקבוע כי הוראת השעה לא תחול על גני ילדים, לרבות פעוטונים ומעונות יום.

”שימוש עסקי” – כל שימוש שאינו למגורים ואינו לגן ילדים, פעוטון או מעון יום.

(ב) במרחב תכנון שעליו חלות הוראות סעיף זה, לא יינתן היתר לשימוש חורג ביחידת דיור לשימוש עסקי.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), היתר לשימוש חורג ביחידת דיור לשימוש עסקי, שתוקפו פקע בתקופה שבין יום כ”ט בטבת התשע”ד (1 בינואר 2014), לבין יום כ”ז באב התשע”ו (31 באוגוסט 2016), רשאית הוועדה המקומית לחדשו, לאחר ששקלה, בין היתר, את הפגיעה במספר יחידות הדיור הזמינות למגורים במרחב התכנון המקומי, לתקופה נוספת אחת שלא תעלה על שנה.

(ד) (1) הוראות סעיף זה יחולו על מרחבי התכנון המקומיים במחוז תל אביב, במחוז מרכז ובמחוז חיפה; (2) שר האוצר רשאי להוסיף מרחבי תכנון מקומיים שעליהם יחולו הוראות סעיף זה או לגרוע מרחבי תכנון מקומיים ממרחבי התכנון המקומיים שעליהם הן יחולו, לפי אמות מידה שיקבע, בהתחשב, בין השאר, בהיצע של שטחים למגורים ובהיצע של שטחים למסחר במרחבי התכנון האמורים.”

7. סעיף 122 לחוק התכנון והבנייה, התשכ”ה–1965, כנוסחו בסעיף 4(5) לחוק זה, יחול תחולה לגבי תכנית שהופקדה החל מיום תחילתו של חוק זה; לעניין זה, ”תכנית” – תכנית מיתאר מקומית ותכנית מפורטת כמשמעותן בחוק התכנון והבנייה, התשכ”ה–1965.

ד ב ר י ה ס ב ר

ובעלי היתכנות כלכלית מחייבת במקרים רבים שיתוף פעולה בין כמה ספקים שונים של שירותי ביוב. בהתאם למצב החוקי הנוכחי, אין גורם שמוסמך להורות לספק שירותי ביוב לצרף צרכנים נוספים שאינם מצויים בתחומו, להרחיב תשתיות ביוב קיימות בעבורם או להעביר שפכים בעבור ספק שירותי ביוב אחר. מוצע לתקן את החוקים האמורים לעיל, ולהקנות למנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב, שמונה לפי סעיף 124יט לחוק המים, התשי”ט–1959 (להלן – מנהל רשות המים), ולממונה על ענייני חברות לשירותי מים וביוב כמשמעותו בחוק תאגידי מים וביוב (להלן – הממונה), סמכות להורות לספקי שירותי הביוב השונים להרחיב את מערכות הביוב שלהם לשם אספקת שירותי ביוב גם בעבור צרכנים שאינם מצויים בתחומם, לספק לספקי שירותי ביוב אחרים שירותי ביוב, או להעביר דרך מערכת הביוב שלהם שפכים של ספק שירותי ביוב אחר, והכול בכפוף לקבלת תמורה ובהתאם לתנאים שיקבעו מנהל רשות המים, הממונה או מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב, שהוקמה לפי סעיף 124טו לחוק המים, התשי”ט–1959 (להלן – מועצת רשות המים), לפי העניין.

עם זאת מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע חריגים לאיסור על מתן היתרים חדשים לשימושים חורגים, וביחס להוראת המעבר, אם מצא כי ראוי לעשות כן, וכן להרחיב או לצמצם את תחולת הוראות הסעיף לגבי מרחבי תכנון מקומיים מסוימים.

סעיף 7 בסעיף 4(5) מוצע לבטל את פסקה (1) בסעיף 122 לחוק התכנון והבנייה, הקובע כי בחלוקה יהיה כל מגרש שיוקצה קרוב, ככל האפשר, למקום שבו היה קודם מגרשו של מקבל ההקצאה. על מנת שלא לעכב את קידומן של תכניות מיתאר מקומיות ותכניות מפורטות שכבר הופקדו, מוצע לקבוע כי הביטול יחול רק על תכניות שיופקדו החל מיום תחילת החוק המוצע ואילך.

פרק ג': כללי

נכון להיום, תשתיות ביוב מסופקות על ידי מספר רב של גופים, ביניהם: איגודי ערים למים ולביוב, רשויות מקומיות ותאגידי מים וביוב; זאת, בהתאם להוראות הקבועות בשורה של חוקים וביניהם חוק איגודי ערים, התשט”ו–1955 (להלן – חוק איגודי ערים), חוק הרשויות המקומיות (ביוב), התשכ”ב–1962 (להלן – חוק הרשויות המקומיות (ביוב)) וחוק תאגידי מים וביוב, התשס”א–2001 (להלן – חוק תאגידי מים וביוב). מציאת פתרונות ישימים

פרק ג': הסרת חסמים בתחום שירותי הביוב

8. תיקון חוק איגודי ערים, התשט"ו-1955 –

(1) בסעיף 17ה(א) –

(א) ברישה, במקום "בסעיף זה" יבוא "בפרק זה";

(ב) אחרי ההגדרה "מנהל רשות המים והביוב" יבוא:

"מערכת ביוב" ו"שירותי ביוב" – כהגדרתם בחוק תאגידי מים וביוב";

(ג) אחרי ההגדרה "רשות המים והביוב" יבוא:

"שפכים" – מים לאחר שימוש, הטעונים טיהור או סילוק לפי דין";

(2) אחרי סעיף 17 זה יבוא:

117. (א) מנהל רשות המים והביוב רשאי להורות לאיגוד ערים לביוב ומתן שירותי ביוב
למים או לביוב, לאחר שניתנה לו הזדמנות להשמיע את טענותיו, לעשות אחד או יותר מאלה:

(1) להתקין מערכת ביוב, לשדרגה או להרחיבה לשם אספקת שירותי ביוב עבור צרכנים שנמצאים בתחומו או בתחומו של ספק שירותי ביוב אחר;

(2) לספק שירותי ביוב לספק שירותי ביוב אחר;

(3) להעביר דרך מערכת הביוב שלו שפכים עבור ספק שירותי ביוב אחר.

(ב) מועצת רשות המים והביוב רשאית להורות לאיגוד ערים למים או לביוב לספק שירותי ביוב לצרכנים שנמצאים בתחומו של איגוד ערים למים או לביוב אחר אם איגוד הערים למים או לביוב האחר לא קיים הוראה שניתנה לפי סעיף קטן (א).

ד ב ר י ה ס ב ר

להורות לאיגוד ערים למים או לביוב להיכנס בנעליו של איגוד ערים אחר ולספק לצרכנים שבתחומו שירותי ביוב, וזאת אם איגוד הערים למים או לביוב האחר לא מילא אחר הוראת מנהל רשות המים להרחיב או לשדרג את מערכת הביוב בתחומו, ואם אין בכך כדי לפגוע פגיעה של ממש באיגוד הערים למים או לביוב, באחת מהרשויות המקומיות שבתחומו או בצרכניו.

עוד מוצע כי התמורה לביצוע הפעולות בהתאם להוראות כאמור לעיל, תיקבע בהתאם לכללים שייקבעו על ידי מועצת רשות המים. ככל שלא ייקבעו כללים כאמור, התמורה תיקבע בהסכמה בין איגוד הערים למים ולביוב לבין ספק שירותי הביוב שהשירות ניתן לו, וככל שלא תושג הסכמה כאמור, מוצע כי מועצת רשות המים תורה על התמורה והתנאים להתקשרות. מועצת רשות המים לא תורה על תנאים ותמורה כאמור, אלא לאחר שניתנה לצדדים הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

סעיף 8 לפסקה (1)

מוצע לתקן את סעיף 17ה(א) לחוק איגודי ערים ולהוסיף לפרק שעניינו איגוד ערים למים או לביוב, כמה הגדרות הנדרשות להסדרת הסוגיה של הסרת חסמים בתחום שירותי הביוב.

לפסקה (2)

מוצע כי ייוסף לחוק איגודי ערים סעיף 117, שעניינו "התקנת מערכת ביוב ומתן שירותי ביוב". בהתאם לסעיף המוצע, מנהל רשות המים והביוב יוסמך להורות לאיגוד ערים למים או לביוב לעשות אחד או יותר מאלה: להתקין מערכת ביוב, לשדרגה או להרחיבה, לשם אספקת שירותי ביוב בעבור צרכנים שנמצאים בתחומו או בתחומו של ספק שירותי ביוב אחר, וזאת אם אין בחיוב כאמור כדי לפגוע פגיעה משמעותית באיגוד הערים למים או לביוב, באחת מהרשויות המקומיות שבתחומו או בצרכניו. כמו כן, מוצע לקבוע כי מועצת רשות המים תהיה רשאית

⁹ ס"ח התשט"ו, עמ' 48.

(ג) הוראת מנהל רשות המים והביוב לפי סעיף קטן (א) והוראת מועצת רשות המים והביוב לפי סעיף קטן (ב), יכול שיינתנו בתנאים ולתקופה קצובה.

(ד) מועצת רשות המים והביוב רשאית לקבוע כללים בדבר אופן קביעת התנאים והתמורה לביצוע פעולות בהתאם להוראות לפי סעיפים קטנים (א) או (ב).

(ה) לא קבעה מועצת רשות המים והביוב כללים כאמור בסעיף קטן (ד), תיעשה פעולה בהתאם להוראה שניתנה לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), בתנאים ובתמורה שיסוכמו בין איגוד הערים למים או לביוב לבין ספק שירותי ביוב אחה, ובאין הסכמה – כפי שתורה מועצת רשות המים והביוב; מועצת רשות המים והביוב לא תורה על תנאים ותמורה כאמור, אלא לאחר שניתנה לצדדים הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

(ו) הוראה לפי סעיפים קטנים (א)(1) או (ב) תינתן כך שלא יהיה בה כדי לפגוע פגיעה משמעותית באיגוד הערים למים או לביוב, ברשות מקומית שבתחומו או בצרכניו.

מנהל רשות המים והביוב רשאי לדרוש מאיגוד ערים למים או לביוב להגיש לאישורו, באופן ובמועד שידרוש, תכניות אב לביוב, ותכנית פיתוח שנתית או רב-שנתית, שלמה או בחלקים, ורשאי הוא לאשרן בשינויים או בתנאים.⁹ אישור תכניות 17.ח. מנהל רשות המים והביוב רשאי לדרוש מאיגוד ערים למים או לביוב להגיש לאישורו, באופן ובמועד שידרוש, תכניות אב לביוב, ותכנית פיתוח שנתית או רב-שנתית, שלמה או בחלקים, ורשאי הוא לאשרן בשינויים או בתנאים.

9. בחוק הרשויות המקומיות (ביוב), התשכ"ב-1962¹⁰ –

(1) בסעיף 1 –

(א) אחרי ההגדרה "בעל" או "מחזיק" של נכס" יבוא:

"חברה" ו"שירותי ביוב" – כהגדרתם בחוק תאגידי מים וביוב;

"חוק המים" – חוק המים, התשי"ט-1959¹¹;

"חוק תאגידי מים וביוב" – חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001¹²;

ד ב ר י ה ס ב ר

להסדרת הסוגיה של הסרת חסמים בתחום שירותי הביוב. בנוסף, מוצע להעביר את ההגדרות הקבועות בסעיף 15א(א) לחוק האמור בנוסחו הנוכחי, לסעיף 1 לאותו חוק, שהוא סעיף ההגדרות הכללי; וזאת, נוכח השימוש שיעשה במונחים המוגדרים באותו סעיף, בסעיפים נוספים בחוק הרשויות המקומיות (ביוב).

בהתאם לסעיף 17 המוצע לחוק איגודי ערים, מועצת רשות המים אף תהיה רשאית לדרוש מהאיגוד להביא לאישורה תכניות אב או תכניות פיתוח למשק המים והביוב, ולאשרן בתנאים.

סעיף 9 לפסקה (1)

מוצע לתקן את סעיף 1 לחוק הרשויות המקומיות (ביוב) כך שיתווספו לחוק שורה של הגדרות הנדרשות

¹⁰ ס"ח התשכ"ב, עמ' 96.

¹¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 169.

¹² ס"ח התשס"א, עמ' 454.

(ב) אחרי ההגדרה "מהנדס הרשות המקומית" יבוא:

"מועצת רשות המים והביוב" – מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב, שהוקמה לפי סעיף 124טו לחוק המים;
"מנהל רשות המים והביוב" – מנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב, שמונה לפי סעיף 124יט לחוק המים";

(ג) אחרי ההגדרה "ראש המועצה" יבוא:

"רשות המים והביוב" – הרשות הממשלתית למים ולביוב שהוקמה לפי סעיף 124יא לחוק המים";

(ד) אחרי ההגדרה "רשות מקומית" יבוא:

"רשות מקומית בלא תאגיד" – רשות מקומית שאינה חייבת בהפעלת שירותי המים והביוב שבתחומה באמצעות חברה, לפי הוראות חוק תאגידי מים וביוב";

(ה) אחרי ההגדרה "שופכין" יבוא:

"שירותי ביוב" – איסוף שופכין, טיהורם וסילוקם, באמצעות ביוב או באמצעי אחר, טיפול בבוצה או בסילוקה, וכן פיקוח על הזרמתם";

(2) במקום סעיף 2 יבוא:

"התקנת ביוב
בידי הרשות
2. רשות מקומית בלא תאגיד, רשאית, ועל פי הוראת מועצת רשות המים והביוב חייבת, להתקין ביוב, לשדרגו או להרחיבו בתחומה או בחלק ממנו, עבור מי שנמצא בתחומה."

(3) בסעיף 12, הסיפה החל במילים "ואם היה הנכס" – תימחק;

(4) בסעיף 13 –

(א) בכותרת השוליים, במקום "שר החקלאות ושר התשתיות הלאומיות" יבוא "ומנהל רשות המים והביוב";

ד ב ר י ה ס ב ר

וזה נוסחו של סעיף 2 לחוק הרשויות המקומיות (ביוב), שמוצע להחליפו:

"התקנות ביוב על ידי הרשות

2. רשות מקומית רשאית, ועל פי דרישת שר הפנים חייבת, להתקין ביוב בתחומה או בחלק ממנו."

(3) לפסקה

מוצע לתקן את סעיף 12 לחוק הרשויות המקומיות (ביוב) כך שרשות מקומית לא תהיה רשאית לאפשר לרשות מקומית אחרת להעביר באמצעות התשתיות שבתחומה ביוב שמקורו ברשות המקומית האחרת, אלא אם כן מנהל רשות המים והביוב הורה לה לעשות כן לפי סעיף 15.

(4) לפסקה

סעיף 13 לחוק הרשויות המקומיות (ביוב), בנוסחו כיום, קובע כי תכנית להתקנת ביוב טעונה אישורים של הוועדה המחוזית לבנייה ולתכנון עיר ושל שר הבריאות או של מי שמינה לכך. כמו כן, קובע הסעיף כי לעניין תכנית

לפסקה (2)

מוצע להחליף את סעיף 2 לחוק הרשויות המקומיות (ביוב) ולקבוע כי רשות מקומית שאינה חייבת בהפעלת שירותי המים והביוב שבתחומה באמצעות חברה, לפי הוראות חוק תאגידי מים וביוב, תהיה רשאית להתקין ביוב, לשדרגו או להרחיבו בתחומה, והיא תהיה מחויבת להקים תשתיות ביוב בעבור צרכנים שבתחומה אם מועצת רשות המים הורתה לה לעשות כן. במקרה שבו רשות מקומית כאמור לא פעלה בהתאם להוראת מועצת רשות המים, מועצת רשות המים תהיה רשאית להורות ששירותי הביוב בתחומה יופעלו על ידי ספק שירותי ביוב אחר. במקרה שבו הרשות המקומית מסרבת לעשות כן, תהיה מועצת רשות המים רשאית לפנות לממונה אל המחוז במשרד הפנים להפעיל את סמכותו לפי סעיף 141 לפקודת העיריות [נוסח חדש], וזאת בהתאם לסעיף 15 המוצע לחוק הרשויות המקומיות (ביוב), כפי שמובא בפסקה (7) להלן.

(ב) בסעיף קטן (א), אחרי "תכנית להתקנת ביוב" יבוא "לרבות תכנית להתקנת מיתקני טיהור וסילוק שופכין מן הביוב אל מחוץ לתחום הרשות המקומית" ובמקום "או של מי שימנה לכך" יבוא "ומנהל רשות המים והביוב, או מי שימנו לכך, מבין עובדי משרד הבריאות או עובדי רשות המים והביוב, לפי העניין";

(ג) סעיף קטן (ב) – בטל;

(5) במקום כותרת פרק שני 1 יבוא:

"פרק שני 1: מתן הוראות לרשות מקומית לעניין אספקת שירותי ביוב";

(6) בסעיף 15א, סעיף קטן (א) – בטל;

(7) אחרי סעיף 15א יבוא:

"אספקת שירותי ביוב עבור אחר 15ב. (א) מנהל רשות המים והביוב רשאי, באישור מועצת רשות המים והביוב, להורות לרשות מקומית –

(1) להתקין ביוב, לשדרגו או להרחיבו, לשם אספקת

שירותי ביוב עבור מי שאינו בתחומה;

(2) לספק שירותי ביוב לספק שירותי ביוב אחר;

(3) להעביר דרך מערכת הביוב שלה שופכין עבור

ספק שירותי ביוב אחר.

(ב) הוראה לפי סעיף קטן (א) יכול שתינתן בתנאים ולתקופה קצובה.

(ג) מועצת רשות המים והביוב רשאית לקבוע כללים בדבר אופן קביעת התנאים והתמורה לביצוע פעולות בהתאם להוראות לפי סעיף קטן (א).

(ד) לא קבעה מועצת רשות המים והביוב כללים כאמור בסעיף קטן (ג), תיעשה פעולה בהתאם להוראה שניתנה לפי סעיף קטן (א) בתנאים ובתמורה שיסוכמו בין הרשות המקומית לבין ספק שירותי ביוב אחר, ובאין הסכמה – כפי שתורה מועצת רשות המים והביוב; מועצת רשות המים והביוב לא תורה על תנאים ותמורה כאמור, אלא לאחר שניתנה לצדדים הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

ד ב ר י ה ס ב ר

"(ב) תכנית להתקנת מיתקני טיהור וסילוק שופכין מן הביוב אל מחוץ לתחום הרשות המקומית – טעונה גם אישורם של שר החקלאות ושר התשתיות הלאומיות, או מי שימנו לכך"

(לפסקאות (5) עד (7))

מוצע לתקן את הכותרת של פרק שני 1 לחוק הרשויות המקומיות (ביוב), כך שתשקף את התוכן המורחב של הפרק בהתאם למתואר להלן.

סעיף 15א(א) לחוק הרשויות המקומיות (ביוב), בנוסחו הנוכחי, כולל את ההגדרות "מועצת רשות המים וביוב" ו"רשות מקומית בלא תאגיד", אשר נדרשות רק לצורך פרק שני 1 בהתאם לנוסחו הנוכחי. נוכח ההצעה לעשות

להתקנת מיתקני טיהור וסילוק שופכין מן הביוב אל מחוץ לתחום הרשות המקומית (להלן – תכנית מיתקני טיהור וסילוק שופכין), יידרשו גם אישורים של שר החקלאות ושר התשתיות הלאומיות, או מי שמינו לכך.

מוצע לתקן את סעיף 13 האמור ולפשט את ההליכים לפיו, כך שכל תכנית להתקנת ביוב, לרבות תכנית מיתקני טיהור וסילוק שופכין, תהיה טעונה רק את אישורם של הוועדה המחוזית לבנייה ולתכנון עיר, וכן של שר הבריאות ומנהל רשות המים, או מי שימנו לכך, מבין עובדי משרד הבריאות או עובדי רשות המים והביוב, לפי העניין.

וזה נוסחו של סעיף 13(ב) לחוק הרשויות המקומיות (ביוב), שמוצע לבטלו:

(ה) הוראה לפי סעיף קטן (א)1 תינתן כך שלא יהיה בה כדי לפגוע פגיעה משמעותית ברשות המקומית או בצרכניה.

(א) בלי לגרוע מסמכויות מועצת רשות המים והביוב לפי הפעלת סמכות לפי 15.1 ג. פקודת העיריות

כל דין, רשאית היא, לשם הבטחת מילוי הוראה לפי סעיפים 2 או 15ב(א), לפנות אל הממונה כהגדרתו בפקודת העיריות, בבקשה כי יבחן הפעלת סמכותו לפי סעיף 141 לאותה פקודה, בהתקיים אחד מאלה:

(1) לא פעלה רשות מקומית בלא תאגיד בהתאם

להוראת מועצת רשות המים והביוב לפי סעיף 2;

(2) לא פעלה רשות מקומית בהתאם להוראת מועצת

רשות המים והביוב לפי סעיף 15ב(א).

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הממונה לא יפעיל את סמכותו כאמור באותו סעיף קטן, אם קבע שר הפנים כי הפעלת הסמכות תפגע פגיעה משמעותית ברשות המקומית או בצרכניה.

מנהל רשות המים והביוב רשאי לדרוש מרשות מקומית אישור תכנית 15.1

בלא תאגיד להגיש לאישורו, באופן ובמועד שידרוש, תכנית אב לביוב, ותכנית פיתוח שנתית או רב-שנתית, שלמה או בחלקים, ורשאי הוא, בלי לגרוע מהוראות סעיף 13, לאשרן בשינויים או בתנאים.

ד ב ר י ה ס ב ר

שירותי ביוב אחר, ובלבד שאין בהוראה להתקין ביוב, לשדרגו או להרחיבו כדי לפגוע ברשות המקומית או בצרכניה פגיעה של ממש. בהתאם לסעיף 15 המוצע לחוק הרשויות המקומיות (ביוב), במקרה שבו הרשות המקומית מסרבת לעשות כן, תהיה מועצת רשות המים רשאית לפנות לממונה על המחוז במשרד הפנים להפעיל את סמכותו לפי סעיף 141 לפקודת העיריות [נוסח חדש].

עוד מוצע, בהתאם לסעיף 15 המוצע לחוק הרשויות המקומיות (ביוב), כי התמורה לביצוע הפעילות תיקבע בהתאם לכללים שייקבעו על ידי מועצת רשות המים. ככל שלא ייקבעו כללים כאמור, מוצע כי התמורה תיקבע בהסכמה בין הרשות המקומית לבין ספק שירותי הביוב שהשירות ניתן לו, וככל שלא תושג הסכמה כאמור, מועצת רשות המים תורה על התמורה והתנאים להתקשרות. מועצת רשות המים לא תורה על תנאים ותמורה כאמור, אלא לאחר שניתנה לצדדים הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

בנוסף, בהתאם לסעיף 15 המוצע לחוק הרשויות המקומיות (ביוב), מנהל רשות המים יהיה רשאי לדרוש מהרשות המקומית להביא לאישורו תכנית אב או תכנית פיתוח למשק המים והביוב, ולאשרן בשינויים או בתנאים. במקרה שבו התכנית שתוגש לאישור מנהל רשות המים, היא תכנית להתקנת ביוב, תובא התכנית גם לאישורו של שר הבריאות לפי סעיף 13 לחוק הרשויות המקומיות (ביוב).

שימוש במונחים אלה גם בפרקים אחרים בחוק הרשויות המקומיות (ביוב), מוצע, כאמור לעיל, להוסיף את ההגדרות האמורות, בשינויים, לסעיף 1 לחוק הרשויות המקומיות (ביוב), שעניינו הגדרות הנדרשות לחוק האמור בכללותו. נוכח האמור, סעיף 15א(א) מתייחר ומוצע לבטלו.

וזה נוסחו של סעיף 15א(א) לחוק הרשויות המקומיות (ביוב), שמוצע לבטלו:

“(א) בפרק זה –

”מועצת רשות המים והביוב” – מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב, שהוקמה לפי סעיף 12טו לחוק המים, התשי”ט-1959;

”רשות מקומית בלא תאגיד” – רשות מקומית שאינה חייבת בהפעלת שירותי המים והביוב שבתחומה באמצעות חברה, לפי הוראות חוק תאגידי מים וביוב, התשס”א-2001, למעט איגוד ערים למים או לביוב כהגדרתו בסעיף 17ה(א) לחוק איגודי ערים, התש”ט-1955.”

מוצע כי ייווסף לחוק הרשויות המקומיות (ביוב) סעיף 15ב, שעניינו אספקת שירותי ביוב בעבור אחר. בהתאם לסעיף המוצע, מנהל רשות המים והביוב יהיה רשאי להורות לכל רשות מקומית להתקין ביוב, לשדרגו או להרחיבו, לשם אספקת ביוב בעבור צרכנים שאינם בתחומה, לספק שירותי ביוב לספק שירותי ביוב אחר ולהעביר דרך מערכת הביוב שלה שופכין בעבור ספק

(1) בסעיף קטן (א), במקום "לחברה או לרשות מקומית" יבוא "לספק שירותי ביוב אחר", בכל מקום, במקום "אותה חברה או רשות מקומית" יבוא "אותו ספק שירותי ביוב אחר", ובמקום "ביניהן" יבוא "ביניהם";

(2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) הממונה רשאי להורות לחברה, לאחר שניתנה לה הזדמנות להשמיע את טענותיה, לעשות אחד או יותר מאלה:

(1) להתקין מערכת מים או ביוב, לשדרגה או להרחיבה, לשם אספקת שירותי מים או ביוב עבור צרכנים שנמצאים בתחומה או בתחומו של ספק שירותי מים או ביוב אחר;

(2) לספק שירותי מים או ביוב לספק שירותי מים או ביוב אחר;

(3) להעביר דרך מערכות המים או הביוב שלה מים או ביוב עבור ספק שירותי מים או ביוב אחר, שאינו בתחומה.

(ג) הוראה לפי סעיף קטן (ב) יכול שתינתן בתנאים ולתקופה קצובה.

(ד) מועצת הרשות רשאית לקבוע כללים בדבר אופן קביעת התנאים והתמורה לביצוע פעולות בהתאם להוראות לפי סעיפים קטנים (א) או (ב).

(ה) לא קבעה מועצת הרשות כללים כאמור בסעיף קטן (ד), תיעשה פעולה בהתאם להוראה שניתנה לפי סעיף קטן (ב) בתנאים ובתמורה שיסוכמו בין החברה לבין ספק שירותי מים או ביוב אחר, ובאין הסכמה – כפי שתורה מועצת הרשות; מועצת הרשות לא תורה על תנאים ועל תמורה כאמור, אלא לאחר שניתנה לצדדים הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

(ו) הוראה לפי סעיף קטן (ב)(1) תינתן כך שלא יהיה בה כדי לפגוע פגיעה משמעותית בחברה או בצרכניה."

פרק ד': חקלאות

(1) בסעיף 2 –

(א) בהגדרה "'חלב גולמי" או "חלב"', במקום "מקנה" יבוא "בקר";

דבריו הסבר

ספק שירותי הביוב שהשירות ניתן לו, וככל שלא תושג הסכמה כאמור, מועצת רשות המים תורה על התמורה והתנאים להתקשרות. מועצת רשות המים לא תורה על תנאים ותמורה כאמור, אלא לאחר שניתנה לצדדים הזדמנות להשמיע את טענותיהם.

סעיף 11 סעיף זה בא ליישם את החלטת הממשלה מיום כללי 5 באוגוסט 2015 שעניינה "ביטול התכנון בענף הצאן" שמטרתה הגברת התחרות בענפי הצאן (כבשים ועזים).

במסגרת זו מוצע לבטל את התכנון החל בענפי חלב הצאן – כבשים ועזים – מכוח חוק תכנון משק החלב.

סעיף 10 מוצע לתקן את סעיף 40 לחוק תאגידי מים וביוב ולקבוע שהממונה יהיה מוסמך לחייב חברה למתן שירותי מים וביוב שהוקמה לפי אותו חוק, להתקין, לשדרג או להרחיב את מערכות הביוב שלה, לשם אספקת שירותי מים או ביוב בעבור צרכנים שבתחומה ובעבור צרכנים שאינם בתחומה, לספק שירותי מים או ביוב לספק שירותי מים או ביוב אחר, או להעביר דרך מערכת המים או הביוב שלה שפכים של ספק שירותי ביוב אחר.

מוצע כי התמורה לביצוע פעולות בהתאם להוראות כאמור לעיל, תיקבע בהתאם לכללים שייקבעו לעניין זה על ידי מועצת רשות המים. ככל שלא ייקבעו כללים כאמור, מוצע כי התמורה תיקבע בהסכמה בין החברה לבין

¹⁵ ס"ח התשס"א, עמ' 454.

¹⁴ ס"ח התשע"א, עמ' 762; התשע"ג, עמ' 206.

(ב) ההגדרה "מקנה" – תימחק;

(2) בסעיף 7 –

(א) בסעיף קטן (ג):

(1) בפסקה (1), במקום "מקנה" יבוא "בקר";

(2) בפסקה (2), במקום "המקנה" יבוא "הבקר";

(3) בפסקה (3), במקום "המקנה" יבוא "הבקר";

(4) בפסקה (4), במקום "מהמקנה" יבוא "מהבקר".

(ב) בסעיף קטן (ה)(2), במקום "שמקנהו" יבוא "שבקרו";

(3) אחרי סעיף 8 יבוא:

8א. (א) העוסק בייצור חלב צאן לא ייצר חלב צאן בכמות חלב צאן מגבלה על ייצור 8א. העולה על זו המנויה בתוספת השנייה.

(ב) השר, בהסכמת שר האוצר, רשאי בצו לשנות את התוספת.

(4) אחרי סעיף 12 יבוא:

12א. השר, בהתייעצות עם מועצת החלב ובאישור ועדת הכלכלה בייצור חלב צאן

של הכנסת, יקבע הוראות לעניין ניהול חשבונות של עוסקים בייצור חלב צאן ושל מחלבות המייצרות מוצרים מחלב צאן גולמי או מחומרי גלם חלביים מחלב צאן, ולעניין חובות דיווח שלהם למועצת החלב בדבר הייצור והשיווק של חלב צאן גולמי, חומרי גלם חלביים מחלב צאן ומוצרי חלב צאן.

12ב. השר יפרסם מדי שנה הודעה ברשומות בדבר כמות חלב העזים הכוללת שייצרו העוסקים בייצור חלב עזים ואת כמות חלב הכבשים הכוללת שייצרו העוסקים בייצור חלב כבשים בשנים עשר החודשים האחרונים שהתקבלו לגביהם דיווחים (להלן – הכמויות הארציות של חלב צאן).

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקאות (3), (4), (6) ו-(9)

מוצע לקבוע בסעיף 8א (בפסקה (3)) את המגבלה על ייצור חלב צאן בכמות העולה על הכמות המרבית הקבועה בתוספת הראשונה, על מנת לאפשר קיום של תנאי תחרות בין העוסקים בייצור חלב צאן. בהתאם מוצע לקבוע (בפסקה (6)) כי על ייצור חלב צאן מעבר לכמות המרבית תוטל אחריות פלילית. כמו כן מוצע כי הכמות המרבית המותרת לייצור חלב צאן תעמוד על עשרה אחוזים מכמות חלב הצאן הכוללת שיוצרה בכל אחד מהענפים בשנה הקודמת. מוצע ששיעור הכמות המרבית ייקבע בתוספת הראשונה כדי לאפשר לשרי החקלאות והאוצר גמישות בשינוי אותה כמות מרבית מותרת.

לשם הנגשת שירותי מיתקן לייבוש וחיבוץ של חלב צאן, ככל שיוקם בהשתתפות הממשלה במימון הקמתו, מוצע להסמיך את שר החקלאות ופיתוח הכפר בהסכמת

התשע"א-2011 (להלן – חוק החלב), ולייחדו לעניין הגבלת כמויות הייצור של חלב צאן. עוד מוצע, לשם מניעת ריכוזיות בענפי הצאן לאחר ביטול התכנון בהם, לקבוע כי תוחל בענפי הצאן מגבלה על ייצור מרבי של כל אחד מהעוסקים בייצור חלב צאן, שלא תעלה על 10% מהכמות הכוללת שיוצרה בשנה הקודמת בכל אחד מהענפים.

לפסקה (1)

חוק החלב כלשונו היום חל הן על ייצור ושיווק של חלב בקר והן על ייצור ושיווק של חלב צאן. מוצע להגדיר כי חלב לעניין חוק זה יהיה חלב בקר בלבד ולמחוק את הגדרת המונח 'מקנה' שלפיה מקנה הוא בקר וצאן.

לפסקאות (2) ו-(5(1))

התיקונים המוצעים בפסקה זו נגזרים ממחיקת הגדרת המונח 'מקנה'.

הנגשת שירותי מתקן 12. השר, באישור שר האוצר, יקבע הוראות לעניין הפעלת מתקן לייבוש וחיבוץ חלב צאן
המספק שירותי ייבוש וחיבוץ של חלב צאן שהממשלה השתתפה במימון הקמתו, ככל שיוקם, לשם הבטחת נגישות שירותי המתקן האמור לכל דורש.”;

(5) בסעיף 16 –

(א) בסעיף קטן (א)(2), במקום “מקנה” יבוא “בקר”;

(ב) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

”ג) תפקיד מועצת החלב לעניין חלב צאן יהיה לפי הוראות סעיף 12א.”;

(6) בסעיף 31(א), אחרי פסקה (4) יבוא:

”א4) ייצר בשנה מסוימת חלב עיזים או חלב כבשים בכמות העולה על הכמות המנויה בתוספת השניה, בניגוד להוראות סעיף 8א.”;

(7) בסעיף 43, בסופו יבוא “הוראות סעיף 9 לצו הפיקוח ימשיכו לחול על מחלבות המייצרות מוצרים מחלב צאן גולמי או מחומרי גלם חלביים מחלב צאן, כל עוד לא נקבעו תקנות לפי סעיף 12א.”;

(8) ה”תוספת” תיקרא “תוספת שנייה” ובה:

(א) בפרט 2, במקום “ליצרני” יבוא “לעוסקים בייצור” ובמקום “13.67” יבוא “0.3”;

(ב) בפרט 3, במקום “ליצרני” יבוא “לעוסקים בייצור” ובמקום “5.67” יבוא “0.3”;

(9) לפני התוספת השנייה יבוא:

“תוספת ראשונה”

(סעיף 8א)

כמות מרבית מותרת לייצור חלב צאן

10 אחוזים מהכמויות הארציות של חלב צאן לפי סעיף 12ב.”

חוק תכנון משק
החלב – הוראת
שעה

12. על אף האמור בתוספת השנייה –

(1) בשנת 2016 –

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע (בפסקה 5(2)) כי נוכח ביטול התכנון בענף הצאן וביטול סמכויות המועצה בענף זה תוסמך מועצת החלב לקלוט את דיווחי העוסקים בייצור חלב צאן.

לפסקה 8(8) ולסעיף 12

לאור ביטול סמכויות מועצת החלב ביחס לענפי הצאן, למעט הסמכות לקלוט דיווחים כאמור בסעיף 5(2) המוצע, מוצע להפחית באופן משמעותי את ההיטלים המוטלים היום על יצרני חלב כבשים ועזים ולהעמידו על 5 אנורות לליטר חלב צאן בשנת 2016, 4 אנורות לליטר בשנת 2017 ושלוש עשיריות האנורה לליטר בשנים שלאחר מכן. היטל זה יישקף נכונה את העלויות הצפויות למועצה מענפי הצאן.

שר האוצר, לקבוע הוראות שמטרתן הנגשת שירותי המיתקן האמור לכל דורש.

עוד מוצע (בפסקה 9(9)) כי כמות החלב הכוללת בכל אחד מענפי הצאן תיקבע בהתאם לדיווחי העוסקים בייצור חלב צאן שהתקבלו בשנים עשר החודשים הקודמים ותפורסם על ידי שר החקלאות ופיתוח הכפר בהודעה ברשומות אחת לשנה.

לפסקאות 2(5) ו-7(1)

על מנת לאפשר את קיום הוראות סעיף 8א מוצע לקבוע (בפסקה 7(7)) כי הוראות סעיף 9 לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (ייצור חלב), התשכ”ז–1967, שעניינו חובת מחלבה לדווח, ימשיכו לחול על מחלבות המייצרות מוצרים מחלב צאן גולמי או מחומרי גלם חלביים מחלב צאן, כל עוד לא נקבעו תקנות לפי סעיף 12א.

- (א) בפרט 2, במקום "0.3" יקראו "5";
 (ב) בפרט 3, במקום "0.3" יקראו "5".
 (2) בשנת 2017 –

- (א) בפרט 2, במקום "0.3" יקראו "4";
 (ב) בפרט 3, במקום "0.3" יקראו "4".

13. תיקון חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד-1963¹⁵ –
 (1) בסעיף 1 –

(א) בהגדרה "חומר רבייה", בסופה יבוא "המשמשים לייצור עופות למאכל או מטילות";

(ב) אחרי ההגדרה "חומר רבייה" יבוא:

"חומר רבייה כבדה" – חומר רבייה המשמש רק לייצור עופות למאכל";

(2) בסעיף 3 –

(א) בפסקה (1), המילים "לפיטום ולהדגרה" – יימחקו;

(ב) בפסקה (2), במקום "הטיפוח" יבוא "הטיפוח", למעט בנוגע לגזעים בענפי הרבייה הכבדה ועופות מאכל";

(ג) בפסקה (3), במקום "לארץ" יבוא "לארץ", למעט חומר רבייה כבדה";

(ד) בפסקה (4), המילים "ובשר עוף" – יימחקו;

(ה) בפסקה (5), פסקת משנה (א) – תימחק;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (2)

סעיף 3 לחוק מועצת הלול קובע כי בין תפקידי מועצת הלול נמצא:

(1) לתכנן את היקפו של גידול העופות להטלה, לפיטום ולהדגרה, בהתאם להנחיות שר החקלאות בדבר התכנון ולהסדירו בהתאם לתכנון;

(2) לפקח על הטיפוח;

(3) להסדיר את הייצור של חומר רבייה ושיווקו בארץ ובחוץ לארץ;

(4) להסדיר שיווק ביצים ובשר עוף בארץ ובחוץ לארץ;

(5) לעודד ולסייע –

(א) התקנת בשר עוף לשיווק, לרבות הקפאה ושימור;

(ב) הקמת מחסני מיון ואריזה לביצים, לרבות מפעלים להקפאה;

(ג) מחקר השווקים ושיטות הייצור של ענף הלול ודרכי הטיפול בתוצרת;

מוצע לצמצם את תפקידי מועצת הלול האמורים כך שלא יכללו הסדרת חומר רבייה כבדה ועופות למאכל.

סעיף 13 מוצע לתקן את חוק המועצה לענף הלול (ייצור כללי ושיווק), התשכ"ד-1963 (להלן – חוק מועצת הלול), כך שהמועצה לענף הלול (להלן – מועצת הלול) לא תשמש כגורם מוסט, מתכנן או מתכלל בענפי עופות המאכל ולא תגבש או תפקח על הסדרים שנעשים בין מגדלים. כמו כן מוצע לצמצם סמכויות המוקנות לפי חוק מועצת הלול למועצה או לשרים כך שלא יהיה ניתן יותר לתכנן את היקף גידול העופות למאכל. תכנון של מועצת הלול והסדרת הייצור על ידה בענפי עופות המאכל עשוי להוביל לעליית מחירים לצרכן. לפיכך כחלק ממאמצייה של הממשלה להפחית את יוקר המחיה מוצע לתקן את חוק מועצת הלול כך שתוגבל האפשרות לבצע תכנון בענפים אלה.

לפסקה (1)

מוצע להוסיף בההרה להגדרה 'חומר רבייה' המוגדר היום כ"ביצי דגירה ואפרוחים בני יומם" שלפיה הם משמשים לייצור עופות מאכל או מטילות. בצד זה מוצע להוסיף את ההגדרה 'חומר רבייה כבדה' המייחד את המונח לייצור עופות למאכל בלבד. זאת על מנת לצמצם סמכויות הנתונות כיום למועצה ולשר החקלאות לפי חוק מועצת הלול לעניין עופות מאכל וחומר רבייה כבדה, כפי שיפורט להלן.

¹⁵ ס"ח התשכ"ד, 12; התש"ע, עמ' 949.

- (א) בפסקה (1), במקום "להטלה, להדגרה או לפיטום" יבוא "להטלה או להדגרה, למעט חומר רבייה כבדה";
- (ב) בפסקה (2), במקום "לביצים, לביצי דגירה או לבשר עוף" יבוא "לביצים או לביצי דגירה, למעט חומר רבייה כבדה, והמילים "או לבשר עוף" ו"ושל משקל בשר עוף" – יימחקו;
- (4) בסעיף 34(ב), במקום "כל מין של תוצרת הלול" יבוא "עופות להטלה";
- (5) בסעיף 35(א), במקום "להטלה, להדגרה או לפיטום" יבוא "להטלה או להדגרה, למעט חומר רבייה כבדה" ובמקום "ביצים, ביצי דגירה או בשר עוף" יבוא "ביצים או ביצי דגירה";
- (6) בסעיף 36, במקום "להטלה, להדגרה או לפיטום" יבוא "להטלה או להדגרה, למעט חומר רבייה כבדה";
- (7) בסעיף 37, במקום "במדגרות" יבוא "במדגרות, למעט חומר רבייה כבדה";
- (8) בסעיף 38, במקום "ובהדגרה" יבוא "ובהדגרה, למעט בנוגע לגזעים בענפי הרבייה הכבדה ועופות המאכל";
- (9) בסעיף 41(א), במקום "בביצי דגירה" יבוא "בביצי דגירה, למעט חומר רבייה כבדה";
- (10) סעיפים 48 עד 49א – בטלים;
- (11) בסעיף 52(א), במקום "תוצרת הלול" יבוא "תוצרת הלול, למעט חומר רבייה כבדה ועופות למאכל";

ד ב ר י ה ס ב ר

- לפסקה (3)**
סעיף 31 לחוק מועצת הלול מסמיך את שר החקלאות, בהתייעצות עם המועצה לענף הלול, לקבוע, בין השאר, מכסות ארציות ואישיות לגודל משק הלול וכן עקרונות לקביעת מכסות ייצור. מוצע לקבוע כי סמכות זו תצומצם רק לגבי הטלה והדגרה (פסקה (1)) וכן לגבי ביצים או ביצי דגירה (פסקה (2)) ולא תחול עוד על עופות למאכל ועל חומר רבייה כבדה.
- לפסקה (4)**
סעיף 34 לחוק מועצת הלול מסמיך את שר החקלאות ושר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בהודעה שתפורסם ברשומות מכסות, מרבית ומזערית, לגבי כל מין של תוצרת הלול. מוצע לקבוע כי סמכות זו תצומצם ותחול רק לגבי עופות להטלה.
- לפסקה (5)**
סעיף 35 לחוק מועצת הלול אוסר על ייצור או שיווק של ביצים, ביצי דגירה או בשר עוף בניגוד למכסה האישית שנקבעה או מעל למכסה שנקבעה. מוצע לקבוע כי איסור זה לא יחול על עופות למאכל ועל חומר רבייה כבדה.
- לפסקה (6)**
סעיף 36 לחוק מועצת הלול מסמיך את שר החקלאות להטיל את המכסה הארצית שנקבעה להטלה, להדגרה או לפיטום אם נתגלה שיש צורך בכך עקב צמצום אפשרויות
- השיווק בארץ או בחוץ לארץ. מוצע לצמצם סמכות זו כך שתחול רק על הקטנת מכסות ההטלה או ההדגרה.
- לפסקה (7)**
סעיף 37 לחוק מועצת הלול מסמיך את השרים, באישור שר האוצר, להסדיר הדגרת ביצים במדגרות ואספקת אפרוחים מהן ולקבוע איסורים והגבלות בקשר לכך. מוצע לצמצם סמכות זו כך שלא תחול על חומר רבייה כבדה.
- לפסקה (8)**
סעיף 38 לחוק מועצת הלול מסמיך את שר החקלאות לקבוע כללים בדבר עיסוק בטיפוח, בייצור ביצי דגירה ובהדגרה ולהתנותו בתנאים. מוצע לצמצם סמכות זו כך שלא תחול על חומר רבייה כבדה.
- לפסקה (9)**
סעיף 41 לחוק מועצת הלול מסמיך את שר החקלאות לקבוע כללים בדבר המסחר בביצי דגירה ולהתנותו בקבלת רישיון. מוצע לצמצם סמכות זו כך שלא תחול על חומר רבייה כבדה.
- לפסקאות (10) ו-(13)**
סעיפים 48, 49 ו-49א לחוק מועצת הלול קובעים הוראות לעניין היתרי ייצוא שנותנת המועצה (סעיף 48), תנאים והגבלות לעניין היתרי ייצוא שקובע שר החקלאות (סעיף 49) ועורר לעניין היתרי ייצוא (סעיף 49א). סעיף 54

(א) בפסקה (1) בתחילתה יבוא "לשם הבטחת מנגנוני עקיבות של תוצרת הלול";

ד ב ר י ה ס ב ר

(4) איסור על העברתו של היתר הייצוא לאחד הגבלות ותנאים אחרים;

(5) תקופת היתר ייצוא, שינוי, התלייתו או ביטולו;

(6) דוחות שעל מקבל היתר ייצוא להגיש למועצה.

(ג) תקנות לפי סעיף קטן (ב)(3) יותקנו באישור ועדת הכלכלה של הכנסת.

ערר לעניין היתרי ייצוא

49א. (א) המבקש או מי שניתן לו היתר ייצוא, הרואה עצמו נפגע מהחלטת המועצה לפי סעיף 48, רשאי לערור עליה לפני ועדת ערר, כאמור בסעיף קטן (ב), בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו ההחלטה.

(ב) תוקם ועדת הערר לעניין היתרי ייצוא בת 3 חברים והם: מי שכשרי להתמנות שופט בית משפט שלום שימנה שר המשפטים והוא יהיה היושב ראש ושני חברים שימנה שר החקלאות מבין עובדי משרדו.

(ג) על ועדת הערר יהיו ההוראות לפי חוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992.

סמכויות המועצה לשיווק

54. (א) המועצה מוסמכת –

(1) (נמחקה);

(2) לשווק את התוצרת שקיבלה לייצוא לפי סעיף 49 בשוקי חוץ לארץ בתנאים ובדרכים שתמצא לנכון;

(3) לחלק את דמי המכר של תוצרת הלול ששווקה על ידיה כאמור בהתאם לשיטה של סיבולת ושל הטבות שתקבע באישור השרים.

(ב) האמור בסעיף זה אינו בא לפגוע בכל התחייבות בכתב של המועצה.

הוצאות השיווק

55. המועצה רשאית לגבות מדמי המכר של תוצרת הלול שקיבלה לשיווק לפי סעיף 49 הוצאותיה בקשר לשיווק התוצרת.

לפסקה (11)

סעיף 52 לחוק מועצת הלול קובע כי מועצת הלול רשאית, באישור השרים, להבטיח למגדלים תמורה הוגנת בעד תוצרת הלול בתנאים מסוימים. מוצע לצמצם סמכות זו כך שלא תחול על חומר רבייה כבדה ועופות למאכל.

לפסקה (12)

סעיף 53 לחוק מועצת הלול מסמיך את שר החקלאות לקבוע כללים בדבר חובת הצמדה של כל מגדל לקבלן

לחוק מועצת הלול מקנה למועצת הלול סמכות לשווק את התוצרת שקיבלה לייצוא לפי סעיף 49 שמוצע לבטלו; וסעיף 55 לחוק מועצת הלול מקנה למועצה סמכות לגבות הוצאות מדמי המכר של התוצרת שקיבלה. בשנים האחרונות לא נעשה שימוש בסעיפים אלה ועל כן מוצע לבטל סעיפים אלה.

וזה נוסח הסעיפים כלשונם היום, שמוצע לבטלם:

"היתרי ייצוא

48. לא ייצא אדם, למעט המועצה, תוצרת לול אלא על פי היתר ייצוא שנתנה לו המועצה, לפי הוראות סעיף 49 (בחוק זה – היתר ייצוא); החלטת המועצה לפי סעיף זה תומצא בכתב למבקש היתר הייצוא (בחוק זה – המבקש).

תנאים והגבלות לעניין היתר ייצוא

49. (א) שר החקלאות, לאחר התייעצות עם המועצה, יקבע הוראות, תנאים והגבלות לעניין מתן היתר ייצוא, והוראות שמקבל ההיתר יהיה חייב לקיימן, בהתחשב, בין השאר, במטרות ובשקולים אלה:

(1) ביצוע ייצוא ביעילות ובאופן תקין, תוך יצירת תנאים שיאפשרו הגדלת מספר הייצואנים;

(2) הבטחת תמורה הוגנת למגדלים;

(3) כיבוד אמנות והסכמים בין-לאומיים, לרבות בתחומי החקלאות, המכס והקניין הרוחני שישראל צד להם;

(4) חלוקה צודקת ויעילה בין המגדלים של הטבות מכס, שתוצרת ישראלית זכאית להן בארצות היעד;

(5) הבטחת איכות הייצוא;

(6) שמירה על המוניטין של הייצוא הישראלי;

(7) אפשרות פיקוח על מקבלי היתר ייצוא;

(8) קיום מכסות ייצור ושיווק אישיות שנקבעו לפי סעיף 31;

(9) קיום ההוראות על פי חוק זה.

(ב) שר החקלאות, לאחר התייעצות עם המועצה, רשאי לקבוע, בין השאר, הוראות בעניינים אלה:

(1) הכשירות הנדרשת ממבקש, לרבות ניסיון, היקף פעילות, מיתקנים, ציוד ואמצעים הולמים, לצורך ביצוע ייצוא;

(2) נהלים להגשת בקשה להיתר ייצוא וסדרי הדיון בה;

(3) אגרות שישולמו למועצה בעד בקשה להיתר ייצוא, ובעד היתר הייצוא, חידושו או הארכתו;

(ב) בפסקה (5), במקום "תוצרת הלול" יבוא "תוצרת הלול, למעט עופות למאכל וחומר רבייה כבדה";

(13) סעיפים 54 ו-55 – בטלים.

תיקון חוק הגבלים
עסקיים

14. בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988¹⁶, בסעיף 3, בפסקה (4) –

(1) בפסקת משנה (ב), בסופה יבוא "ועל הסדר כאמור באותה פסקת משנה שכבילותו נוגעות לגידול ושיווק בסיטונות של תוצרת חקלאית מגידול מקומי מסוג עופות, אם אחד הצדדים להסדר הוא מי שעוסק בגידול עופות שהוא או אדם קשור אליו מחזיק במשחטה";

(2) בפסקת משנה (ד), אחרי ההגדרה "מגדל" יבוא:

"משחטה" – מיתקן שבו מבוצעות פעולות אלה: שחיטת עופות, מריטת נוצות העוף השחוט והוצאת האברים ממנו";

פרק ה': חיבור מפעלים לרשת הגז הטבעי

תיקון חוק הגז
(בטיחות ורישוי)

15. בחוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989¹⁷ (בפרק זה – חוק הגז (בטיחות ורישוי)) –

ד ב ר י ה ס ב ר

חסימים אלה מונעים את מימוש פוטנציאל החיסכון הכלכלי לתעשייה הגלום במעבר לצריכת גז טבעי בתעשייה, שנאמד בכ-500 עד 700 מיליון שקלים חדשים בשנה, ופוגעים בכושר התחרותיות של מפעלים קטנים ובינוניים הן בזירה הבין-לאומית והן בשוק המקומי מול המפעלים הגדולים. לאור האמור מוצע לבצע תיקוני חקיקה אשר מטרתם ייעול ההליכים הנוגעים לחיבור מפעלי התעשייה למקטע חלוקת הגז הטבעי. זאת, לצד שמירה על עקרונות של תקינות ובטיחות מיתקני צריכת הגז.

עקרונותיו של ההסדר המוצע מהווים שינוי מהותי להסדר הקיים וקובעים את הסטנדרט הבטיחותי למיתקני גז טבעי לצריכה. סטנדרט זה יחייב את המפעלים המבקשים להתחבר לגז טבעי. בהתאם להסדר המוצע, יחויב המפעל, כתנאי לחיבורו לגז טבעי, לקבל אישור של גוף בודק המעיד כי הוא עומד באותו הסטנדרט. הגוף הבודק הוא גוף המוסמך לבדוק עמידת המפעל בסטנדרט שנקבע בהיבטי השימוש בגז טבעי, בין שהוא מכון התקנים הישראלי כמשמעותו בסעיף 2 לחוק התקנים, התשי"ג-1953 (בפרק זה – מכון התקנים) ובין שהוא גוף מתחום המשפט הפרטי שהוסמך על ידי הרשות הלאומית להסמכת מעבדות כהגדרתה בחוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, התשנ"ז-1997 (בפרק זה – הרשות להסמכת מעבדות) והממונה על התקינה, לפי חוק התקנים, התשי"ג-1953 (בפרק זה – חוק התקנים). בצד הסדרים אלה נתונות לרשות הגז הטבעי הסמכויות הנדרשות להורות למפעלים על הפסקת השימוש בגז טבעי במקרה שהמנהל כהגדרתו בחוק הגז (בטיחות ורישוי) (בפרק זה – המנהל) סבר, בעקבות פנייה מנומקת שהועברה אליו בידי אחד מהגורמים המפורטים בתיקון המוצע, כי יש בשימוש בגז טבעי במיתקן גז טבעי לצריכה, משום סכנה בטיחותית לציבור.

מורשה שבחר בו לעניין שיווק תוצרת הלול (בפסקה (1)) וכן דברר קביעת מכסות לשיווק תוצרת הלול לפי מועדים (בפסקה (5)). מוצע לצמצם סמכות זו כך שקביעה זו תהיה אך ורק לשם הבטחת מנגנוני עקיבות של תוצרת הלול.

לסעיף 14 כצעד משלים לתיקונים המוצעים בסעיף 13 מוצע לתקן את חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן – חוק ההגבלים העסקיים). כך שמי שעוסק בגידול עופות למאכל, שהוא או אדם קשור אליו, מחזיק במשחטה, לרבות בעלים של משחטה, לא יחסה תחת הוראות סעיף 3(4) לחוק ההגבלים העסקיים, שלפיהם הסדר העונה על התנאים הקבועים בסעיף לא ייחשב כהסדר כובל. על פי התיקון, על הסדר שצד לו הוא מי שעוסק בגידול עופות וקשור למשחטה כאמור, יחולו ההוראות הכלליות של חוק ההגבלים העסקיים בנוגע להסדרים כובלים.

פרק ה': כללי

בתחילת שנות ה-2000 החלה התעשייה הישראלית לצרוך גז טבעי בכמויות משמעותיות המפחיתות צריכה של דלקים אחרים. מגמת הצריכה של גז טבעי בקרב התעשייה הולכת וגדלה מדי שנה וזאת בשל מחירו הנמוך ביחס לדלקים אחרים, לצד היותו ידידותי יותר לסביבה. בשנת 2015 התעשייה צפויה לצרוך גז טבעי בהיקף של כ-2.1 BCM, ובשנת 2040 הכמות צפויה לגדול ל-3.65 BCM. כיום מעל 80 אחוזים מצריכת הגז הטבעי, על יתרונה בהיבטי החיסכון הכלכלי והסביבתי, מרוכזים בידי תחנות כוח של חברת החשמל, יצרנים פרטיים ומפעלים גדולים המחוברים ישירות למקטע ההולכה. חיבורם של מפעלי תעשייה בינוניים וקטנים למקטע חלוקת הגז הטבעי, עומד בפני חסימים רבים אשר מרביתם תכנוניים ורגולטוריים.

¹⁶ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128; התשע"ה, עמ' 111.

¹⁷ ס"ח התשמ"ט, עמ' 108; התשס"ח, עמ' 128.

(א) אחרי ההגדרה "גז פחמימני מעובה" יבוא:

"חוק משק הגז הטבעי" – חוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002¹⁸;

"חוק התקנים" – חוק התקנים, התשי"ג-1953¹⁹;

(ב) במקום ההגדרה "מיתקן גז לצריכה עצמית" יבוא:

"מיתקן גז טבעי לצריכה" – מיתקן גז המשמש לצריכת גז טבעי, ובכלל זה

לייצור חומרים אחרים מגז טבעי או לייצור אנרגיה תרמית, חשמלית או מכנית, לרבות צנרת המחברת בין המיתקן האמור לבין מיתקני הגז של נותן שירותי הזרמת גז וכן מבנים, מכשירים, אבזרים וציוד קבוע או מיטלטל לאורך אותה צנרת המחברים אליה, ובלבד שמיתקן הגז –

(1) נמצא בשטח שבשליטתו של המחזיק במיתקן;

(2) לא משמש לשימוש ביתי, להחסנה, להובלה, להפצה או לצבירה;

(3) אינו רכב מסחרי כמשמעותו בפקודת התעבורה²⁰, או תחנה לתדלוק כלי רכב;

(4) אינו מיתקן של נותן שירותי הזרמת גז;

"מיתקן גז פחמימני מעובה לצריכה עצמית" – מיתקן גז המשמש לצריכה

עצמית של גז פחמימני מעובה, המפורט בתוספת הראשונה;

"נותן שירותי הזרמת גז" – ספק גז של גז טבעי או מי שקיבל רישיון לפי

פרק ב' לחוק משק הגז הטבעי²¹;

(א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

לצריכה, שמוצע להגדירו כמיתקן גז המשמש לצריכת גז טבעי, ובכלל זה לייצור חומרים אחרים מגז טבעי או לייצור אנרגיה תרמית, חשמלית או מכנית, לרבות צנרת המחברת בין המיתקן האמור לבין מיתקני הגז של נותן שירותי הזרמת גז וכן מבנים, מכשירים, אבזרים וציוד קבוע או מיטלטל לאורך אותה צנרת המחברים אליה, ובלבד שהמיתקן נמצא בשטח שבשליטתו של המחזיק במיתקן, המיתקן אינו משמש לשימוש ביתי, להחסנה, להובלה, להפצה או לצבירה, שהמיתקן אינו רכב מסחרי כמשמעותו בפקודת התעבורה או תחנה לתדלוק כלי רכב ושאינו מיתקן של נותן שירותי הזרמת גז (בפרק זה – מיתקן גז טבעי לצריכה).

לפסקה (2)

סעיף 4 לחוק הגז (בטיחות ורישוי) קובע חובה לקבלת היתר מאת המנהל, כתנאי להפעלת המיתקנים הקבועים באותו סעיף. סעיף 4 האמור אינו חל לגבי מיתקן גז לצריכה עצמית, כמשמעותו בתוספת הראשונה לאותו חוק כנוסחה כיום. מוצע לקבוע כי סעיף 4 האמור לא יחול גם לגבי

ההסדר המוצע משקף תפיסה של בדיקות, בקרה ופיקוח, שהיא מרוכבת ומותאמת לרמת הסיכון הנמוכה יחסית בתחום הצריכה של גז טבעי, לעומת רמת הפיקוח הנוהגת לפי חוק הגז (בטיחות ורישוי). התשמ"ט-1989 (בפרק זה – חוק הגז (בטיחות ורישוי)), בתחום שאינו צריכה או זו הנוהגת בתחום הבטיחות בעבודה לפי פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970 (בפרק זה – פקודת הבטיחות בעבודה), שבמסגרתה השימוש בבודקים מוסמכים מתווסף לסמכויות פיקוח וחקירה של רשויות המדינה.

בהתאם לאמור, מוצע לתקן את חוק הגז (בטיחות ורישוי) ולהוסיף בו את פרק ב'1 שעניינו מיתקני גז טבעי לצריכה. הפרק המוצע נועד לצורך אסדרת תחום ההפעלה והשימוש במיתקני גז טבעי לצריכה, כמפורט להלן.

סעיף 15 לפסקה (1)

מוצע לתקן את סעיף 1 לחוק הגז (בטיחות ורישוי), ולהוסיף בו מספר הגדרות הנדרשות לעניין האסדרה של תחום ההפעלה והשימוש במיתקן גז טבעי

¹⁸ ס"ח התשס"ב, עמ' 55; התשע"ה, עמ' 40.

¹⁹ ס"ח התשי"ג, עמ' 30.

²⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

"(א) לא יתקין אדם מיתקן גז שאינו אחד מן המנויים להלן ולא יעשה בו שינוי יסודי אלא על פי היתר בכתב מאת המנהל ובהתאם לתנאי ההיתר:

- (1) מיתקן גז פחמימני מעובה לצריכה עצמית;
- (2) מיתקן גז טבעי לצריכה;
- (3) מיתקן גז המשמש לצריכת גז טבעי לשימוש ביתי";

(ב) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) השר רשאי לקבוע כי מיתקן כאמור בסעיף קטן (א)(3), כולו או חלקו, מסוגים שיקבע, יהיה חייב בהיתר לפי הוראות סעיף זה, באישור תקינות לפי סעיף 88 או באישור בטיחות אחר כפי שיקבע";

(3) אחרי סעיף 88 יבוא:

"פרק ב'1: מיתקני גז טבעי לצריכה"

הגדרות 88. בפרק זה –

"גוף בודק" – גוף שהוסמך לפי סעיף 88;

"חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות" – חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, התשנ"ז–1997²¹;

"יום התחילה" – יום תחילתו של פרק זה כאמור בסעיף 351 לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה–2015;

ד ב ר י ה ס ב ר

תנאי הכרחי לצריכת גז על ידי הצרכן בהתאם לסעיף 4 לחוק הגז (בטיחות ורישוי).

הדרישות הבטיחותיות והטכניות להסבת מפעל לשימוש בגז טבעי ולהתקנת תשתית פנים-מפעלית לצריכת גז טבעי, אינן מעוגנות בחקיקה, בתקן או בתקן רשמי, כהגדרתם בחוק התקנים. העדרה של אמת מידה קבועה המעוגנת באחת הדרכים המצוינות לעיל, גורם לחוסר ודאות ועיכוב בהליך ההסבה של מפעלים לצריכת גז טבעי. בכך נמנע ממפעלים רבים ברחבי הארץ חיסכון משמעותי בעלויות האנרגיה. לאור האמור לעיל מוצעים תיקוני חקיקה שמסדירים הן את מבנה הסמכויות בתחום רישוי מיתקני הגז הטבעי לצריכה והן את הדרישות שבהן צריכים לעמוד המפעלים וצרכנים אחרים. הסדר חדש זה, בהשראת המודל הקיים בהולנד, עתיד להביא להאצת החיבור לגז של מפעלים קטנים ובינוניים רבים.

לסעיף 88 המוצע

מוצע לקבוע הגדרות הנדרשות לעניין פרק ב'1 המוצע.

מיתקן גז טבעי לצריכה ומיתקן גז המשמש לצריכת גז טבעי לשימוש ביתי, כמשמעותם בתיקון המוצע. החרגת המיתקנים האמורים מגדר תחולתו של סעיף 4 האמור, מבטאת תפיסת פיקוח המותאמת לרמת הסיכון הנמוכה יחסית בתחום מיתקני הצריכה של גז טבעי, זאת לעומת רמת הפיקוח הנוהגת לפי חוק הגז (בטיחות ורישוי) ביחס למיתקנים שאינם נכנסים לגדר מיתקני צריכה.

עוד מוצע לקבוע כי שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים (בפרק זה – השר או שר התשתיות) יהיה רשאי לקבוע סוגים או חלקים של מיתקני גז לשימוש ביתי שיהיו חייבים בהיתר של המנהל כאמור, באישור תקינות כמשמעותו בתיקון המוצע, או באישור בטיחות אחר שיקבע השר.

לפסקאות (3) עד (6)

כיום, רשות הגז הטבעי במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, שהוקמה בהתאם לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב–2002 (בפרק זה – חוק משק הגז הטבעי), היא בעלת הסמכות למתן אישור בנוגע לעמידתו של מיתקן גז טבעי לצריכה בדרישות תקינות ובטיחות, אשר מהווה

²¹ ס"ח התשנ"ז, עמ' 156.

”מכון התקנים” – מכון התקנים הישראלי כמשמעותו בסעיף 2 לחוק התקנים;

”הממונה על התקינה” – הממונה על התקינה שמונה לפי סעיף 5 לחוק התקנים;

”הרשות להסמכת מעבדות” – הרשות כהגדרתה בחוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות;

”תקן” – הוראות לעניין גז טבעי בתקן ישראלי כמשמעותו בחוק התקנים, המנוי בתוספת הראשונה א', החלות על מיתקן גז טבעי לצריכה.

ג8. התקנה ושימוש במיתקן גז טבעי לצריכה

78. (א) מי שמעוניין בהפעלה לראשונה של מיתקן גז טבעי לצריכה או בהסבתו של מיתקן לשימוש כמיתקן גז טבעי לצריכה, יפנה אל גוף בודק לצורך קבלת אישור בדבר תקינותו של המיתקן לעניין השימוש בו בגז טבעי (בפרק זה – אישור תקינות).

(ב) הגוף הבודק יבדוק את המיתקן האמור בסעיף קטן (א), בהתאם לתקן ולהוראות לפי סעיף 8יא.

(ג) מצא הגוף הבודק כי מתקיימות במיתקן הגז הטבעי לצריכה הוראות התקן וההוראות לפי סעיף 8יא, ייתן לו אישור תקינות.

(ד) אישור תקינות יינתן לתקופה שנקבעה בתקן או בהוראות לפי סעיף 8יא.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיפים 78 ו-88 המוצעים

לסעיפים 78 ו-88 המוצעים

מוצע כי מי שמבקש להפעיל לראשונה מיתקן גז טבעי לצריכה או להסב מיתקן לשימוש כמיתקן כאמור, יפנה אל גוף בודק שהוסמך לפי סעיף 88 המוצע (בפרק זה – גוף בודק), לצורך קבלת אישור תקינות. הגוף הבודק יבדוק את המיתקן בהתאם לתנאי הסמכתו כפי שנקבעו בידי הרשות להסמכת מעבדות ובהתאם לתנאי התקן ולהוראות לפי סעיף 8יא המוצע.

מוצע לקבוע כי במקרה שבו הגוף הבודק ימצא כי התנאים למתן אישור התקינות אינם מתקיימים במיתקן הגז, הוא יודיע על כך למבקש האישור. אם מצא הגוף הבודק כי הוראות כאמור אינן מתקיימות במיתקן שכבר יש לגביו אישור תקינות, יהיה הוא רשאי להתלות את האישור עד לקיום תנאים שיוורה עליהם, לבטלו או לסרב לחדשו, ובמקרה כאמור יהיה מחויב להודיע על החלטתו באופן מיידי לבעל אישור התקינות, למי שמורים גז למיתקן, ולרשות להסמכת מעבדות (מן הטעם שהיא בעלת תפקיד לעניין בקרת הגופים הבודקים, כמפורט בסעיף 88ט(ד) המוצע).

כיום, הממונה על הבטיחות ברשות הגז הטבעי מוגדר כאחראי על הבטיחות גם במקטע ”הפנים-מפעל” בהתאם למוצע, תוטל האחריות על ביצוע חיבור בטיחותי על הגורם העסקי שהוא צרכן הגז, אשר לא יוכל להתקין מיתקן גז טבעי לצריכה ולא יוכל להשתמש בו בגז טבעי, אלא לאחר שקיבל אישור בדבר תקינות המיתקן מגוף בודק שהוסמך לפי סעיף 88 המוצע (בפרק זה – אישור תקינות). מטרת ההצעה לאפשר התמקצעות של גורם ייעודי לתחום הבקרה והבדיקה של מיתקני גז טבעי לצריכה, על סמך תקנים והוראות הנקבעים לפי חוק, תוך האצת ההליכים הכרוכים באישור מיתקנים כאמור.

בהתאם לכך, מוצע לקבוע כי על המפעל תוטל חובה לקבל אישור תקינות או אישור תקינות ומני כתנאי להתקנת מיתקן גז טבעי לצריכה ושימוש בגז טבעי בו וכן לקבוע איסור על מי שמורים גז, להורים גז טבעי למיתקן כאמור שאין לגביו אישור תקינות תקף. בנוסף, מוצע להחיל על בעלים או על מחזיק של מיתקן גז טבעי לצריכה חובת אחזקה תקינה של מיתקן גז טבעי לצריכה, בדומה לחובה הקבועה כיום בסעיף 7 לחוק הגז (בטיחות ורישוי).

(ה) מצא גוף בודק כי הוראות התקן או ההוראות לפי סעיף 8יא אינן מתקיימות במיתקן האמור בסעיף קטן (א). יודיע למבקש האישור, בהודעה מנומקת בכתב, כי הוא דוחה את הבקשה למתן אישור התקינות.

(א) מצא גוף בודק כי הוראות התקן או ההוראות לפי סעיף 8יא אינן מתקיימות במיתקן גז טבעי לצריכה אשר יש לגביו אישור תקינות, רשאי הוא להתלות את האישור עד לקיום תנאים שיוורה עליהם, לבטלו או לסרב לחדשו. 78.התליית אישור תקינות, ביטולו או סירוב לחדשו

(ב) על החלטתו לפי סעיף קטן (א) ימסור הגוף הבודק, באופן מייד, הודעה בכתב לבעל אישור התקינות, לנותן שירותי הזרמת גז המזורים גז טבעי למיתקן ולרשות להסמכת מעבדות; בהודעה האמורה יציין הגוף הבודק את הטעמים להחלטתו.

(א) גוף בודק רשאי לתת אישור תקינות זמני למי שהגיש בקשה לחידוש אישור תקינות, אף אם אינו עומד בתנאים למתן אישור התקינות לפי פרק זה, ובלבד שמצא כי אין בשימוש בגז טבעי במיתקן משום סכנה לבטיחות הציבור (בפרק זה – אישור תקינות זמני). 78.אישור תקינות זמני

(ב) אישור תקינות זמני יינתן לתקופה שיקבע הגוף הבודק, בשים לב לליקויים שמצא, ורשאי הגוף הבודק להאריך את התקופה האמורה לתקופות נוספות ובלבד שהתקופה הכוללת לא תעלה על ארבעה חודשים.

(ג) לעניין סעיף זה, "בקשה לחידוש אישור תקינות" – בקשה לחידוש של אישור תקינות שהוגשה לגוף בודק בתוך שנה ממועד פקיעתו של אישור תקינות קודם.

בעל ומחזיק של מיתקן גז טבעי לצריכה, יחזיקו את המיתקן ויפעילו אותו באופן תקין ובטוח. 78.אחזקה תקינה ובטוחה של מיתקן גז טבעי לצריכה

לא יזרים אדם גז טבעי למיתקן גז טבעי לצריכה שאין לגביו אישור תקינות תקף, אלא במסגרת בדיקה מקדימה הכוללת הזרמת גז בהתאם להוראות התקן או להוראות לפי סעיף 8יא. 78.ח.איסור אספקת גז טבעי למיתקן שאין לגביו אישור תקינות

(א) בדיקות שגוף בודק מבצע לפי פרק זה, יראו אותן כאילו נקבע לגביהן לפי סעיף 5(1) לחוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, כי הרשות להסמכת מעבדות תיתן לגביהן הסמכה כאמור בסעיף קטן (ב). 78.ט.הסמכת גופים בודקים

ד ב ר י ה ס ב ר

לבקשת האישור הנוכחית. אישור תקינות זמני יוכל להינתן לתקופה כוללת שלא תעלה על ארבעה חודשים.

לסעיף 8ט המוצע

הרשות להסמכת מעבדות היא התאגיד הסטטוטורי האחראי במדינת ישראל על הסמכה מקצועית של גופים בודקים העוסקים בעבודת מעבדה בהתאם לתקנים, לתקנות, למפרטים או למסמכי ייחוס אחרים, והיא פועלת בהתאם לסטנדרטים בין-לאומיים.

לסעיף 18 המוצע

לפי המוצע, גוף בודק יוכל לתת אישור מוגבל בתקופתו לשימוש בגז טבעי במיתקן גז לצריכה (בפרק זה – אישור תקינות זמני). אם במסגרת בדיקתו השתכנע כי למרות שלא התקיימו התנאים למתן האישור, אין בשימוש בגז טבעי במיתקן משום סכנה לבטיחות הציבור. אישור כאמור יוכל להינתן בעניינו של מיתקן גז לצריכה שהיה לגביו אישור תקינות תקף, לרבות אישור שפקע במהלך השנה שקדמה

(ב) הרשות להסמכת מעבדות תסמיך גופים לבדוק מיתקני גז טבעי לצריכה, לתת אישורי תקינות ואישורי תקינות זמניים, לחדש אישורי תקינות ולאשר מפרטים בעניין מיתקני גז טבעי לצריכה, בהתאם להוראות התקן ולהוראות לפי סעיף 8יא.

(ג) על הסמכת הגופים כאמור בסעיף קטן (ב) יחולו ההוראות לפי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, בשינויים המחויבים, בהתאם לאמות המידה והתקנים הבין-לאומיים החלים על פעילות הרשות להסמכת מעבדות.

(ד) גוף שהוסמך בידי הרשות להסמכת מעבדות לפי סעיף קטן (ב), לא ישמש גוף בודק לפי פרק זה אלא לאחר שאושר לענין זה בידי הממונה על התקינה לפי סעיף 12(א) לחוק התקנים.

(ה) הרשות הלאומית להסמכת מעבדות תבצע בקרה על פעילותם של גופים בודקים שהוסמכו על ידה, לענין עמידתם בתנאי הסמכתם, לרבות באמצעות ביצוע בדיקות מדגמיות לגבי אופן מילוי תפקידם.

(ו) על אף האמור בסעיף זה, יראו את מכון התקנים לענין פרק זה כגוף בודק לכל ענין הקבוע בתקן, ובלבד שלענין הוראות שנקבעו לפי סעיף 8יא לגבי בדיקות וביצוען, יוסמך בידי הרשות להסמכת מעבדות כגוף בודק, והסמכויות לפי סעיפים קטנים (א), (ב), (ג) ו-(ה) יהיו נתונות לרשות להסמכת מעבדות ביחס למכון התקנים, לגבי ההוראות האמורות בלבד.

(א) סבר המנהל בעקבות פנייה מנומקת בכתב שהועברה אליו בידי גורם מוסמך, כי יש בשימוש בגז טבעי במיתקן גז טבעי לצריכה, משום סכנה לבריאות הציבור, רשאי המנהל –

סמכות המנהל לענין מיתקן גז טבעי לצריכה

18.

ד ב ר י ה ס ב ר

לרבות באמצעות ביצוע בדיקות מדגמיות לגבי אופן מילוי תפקידם, כמקובל בפעולת הרשות להסמכת מעבדות לגבי גופים המוסמכים על ידה.

עוד מוצע כי מכון התקנים, שהוא התאגיד הסטוטורי בעל המומחיות לבדיקת דרישות שנקבעו בתקנים, ישמש גוף בודק לכל ענין הקבוע בתקן. יובהר כי מכון התקנים לא יהיה צריך באישורה של הרשות להסמכת מעבדות ובאישורו של הממונה על התקינה כאמור לעיל לענין בדיקת העמידה בתקן, זאת בהתאם למעמדו לפי חוק התקנים. בצד זאת, לענין הוראות שאינן כלולות בתקן שעניינן בדיקות וביצוען, ככל שנקבעו בידי השר בהתאם לסעיף 8יא המוצע, יוסמך המכון בידי הרשות להסמכת מעבדות כגוף בודק וסמכויותיה לפי סעיף זה יחולו גם לגביו באותם עניינים.

לסעיף 8 המוצע

בהתאם לאמור בסעיף 15(2) להצעת החוק, מבטלות סמכויותיו הקיימות של המנהל לענין פיקוח על בטיחות מיתקנים ואישורם, וחקירה על הפרות החוק הנוגעות לבטיחות מיתקנים כאמור. עם זאת, במקרה שבו יקבל

מוצע לקבוע כי הרשות להסמכת מעבדות תסמיך גופים בודקים שתפקידם יהיה בדיקת מיתקני גז טבעי לצריכה, מתן אישורי תקינות ואישורי תקינות זמניים, חידוש אישורי תקינות, אישור מפרטים בענין מיתקן גז טבעי לצריכה וכן עריכת בדיקות תקופתיות כאמור בסעיף 8(טו) המוצע. מוצע כי על הסמכתם של הגופים הבודקים יחולו ההוראות לפי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, בשינויים המחויבים ואמות המידה והתקנים הבין-לאומיים החלים על פעילות הרשות להסמכת מעבדות.

לשם הסמכת הגוף הבודק לבדוק, בין השאר גם התאמה לתקן, בדומה לסמכות מכון התקנים, מוצע כי גופים שהוסמכו על ידי הרשות להסמכת מעבדות כאמור יהיו צריכים גם אישור של הממונה על התקינה לפי סעיף 12(א) לחוק התקנים. בכך יידמה מעמדו של הגוף הבודק כגוף הרשאי לבדוק התאמת מצרך לתקן לזה של מכון התקנים, בפרט לענין מעמדן הראיתי של תעודות הבדיקה שייתן הגוף הבודק.

גופים בודקים יהיו נתונים לבקרה של הרשות להסמכת מעבדות, לענין עמידתם בתנאי הסמכתם,

(1) לתת לבעל אישור התקינות של המיתקן (בסעיף זה – בעל האישור) כל הוראה הנדרשת לדעתו למניעת הסכנה לבטיחות הציבור משימוש בגז טבעי במיתקן, ובכלל זה להורות לו על הפסקת השימוש בגז טבעי במיתקן;

(2) ליתן הוראה למכון התקנים או לגוף בודק אחר, לבצע בדיקת תקינות של המיתקן, ובלבד שמכון התקנים או הגוף הבודק האמור אינו מי שנתן את אישור התקינות של המיתקן התקף באותה עת (בסעיף זה – מבצע הבדיקה).

(ב) הורה המנהל על הפסקת השימוש בגז טבעי במיתקן לפי סעיף קטן (א), יראו את אישור התקינות של המיתקן כאישור שבוטל באותו מועד.

(ג) נתן המנהל הוראה למבצע הבדיקה כאמור בסעיף קטן (א)(2), יחולו הוראות אלה:

(1) מצא מבצע הבדיקה כי המיתקן אינו עומד בתנאי בדיקת התקינות, רשאי הוא להתלות את אישור התקינות עד לקיום תנאים שיוורה עליהם, לבטל את האישור או לתת לגבי המיתקן אישור תקינות זמני;

(2) על החלטה לפי פסקה (1) יודיע מבצע הבדיקה לבעל האישור, למחזיק המיתקן ולרשות להסמכת מעבדות.

(ד) הורה המנהל על הפסקת השימוש בגז טבעי במיתקן לפי סעיף זה או שהחליט מבצע הבדיקה להתלות או לבטל אישור תקינות לפי סעיף זה, יודיעו על כך המנהל או מבצע הבדיקה, לפי העניין, באופן מיידי לבעל האישור ולנותן שירותי הזרמת גז המזרים גז טבעי למיתקן.

(ה) לעניין סעיף זה –

”בדיקת תקינות” – בדיקה של התקיימות התנאים למתן אישור תקינות;

”גורם מוסמך” – אחד מאלה:

(1) גוף בודק;

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע כי במקרה שבו יחליט המנהל על הפסקת השימוש במיתקן בגז טבעי, יראו את אישור התקינות של המיתקן כאישור שבוטל באותו מועד. אם מצא הבודק כי השימוש במיתקן לא עומד בבדיקת התקינות, הבודק יודיע על התליית האישור, ביטולו או הפיכתו לזמני בהתאם לעניין ויודיע על כך לבעל אישור התקינות של המיתקן, למחזיק במיתקן, ולרשות להסמכת מעבדות.

המנהל פנייה של גורם מוסמך שלפיה מיתקן גז טבעי לצריכה מהווה סכנה לבטיחות הציבור, הוא יהיה רשאי להורות על הפסקת השימוש בגז טבעי במיתקן או על ריקונו או לתת כל הוראה אחרת הנדרשת לטעמו של למניעת הסכנה. לחלופין, בהמשך לפניית גורם מוסמך כאמור, יהיה רשאי המנהל להורות למכון התקנים או לגוף בודק אחר לבצע בדיקת תקינות בהקדם האפשרי, ובלבד שהמכון והגוף הבודק אינם אלה שנתנו את אישור התקינות התקף באותה עת למיתקן.

- (2) נותן שירותי הזרמת גז;
- (3) מהנדס הרשות המקומית שבשטחה נמצא המיתקן;
- (4) ממונה כהגדרתו בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993²²;
- (5) הרשות להסמכת מעבדות;
- (6) מפקח, כהגדרתו בפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל-1970²³;
- (7) מפקח עבודה, כמשמעותו בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד-1954²⁴, שמונה לפקח על בטיחות בעבודה לפי החוק האמור;
- (8) הממונה על התקינה.

8יא. (א) לא נקבעו בתקן הוראות בנושאים המפורטים להלן, יקבע השר הוראות בנושאים אלה, בהתייעצות עם שר הכלכלה:

קביעת הוראות בנושאים שלא נקבעו בתקן

- (1) תנאי הסמכתם של גופים בודקים, תקופת התוקף של הסמכתם ותנאים לביטולה, ככל שאינם מוסדרים בהוראות לפי חוק הרשות להסמכת מעבדות;
- (2) סוגי הבדיקות שיש לבצע לצורך מתן אישורים לפי פרק זה;
- (3) מסמכים שבעל אישור התקינות חייב בשמירתם, ובכלל זה תיעוד בדיקות שעליו לבצע לפי כל דין;
- (4) תקופת תוקפו של אישור תקינות.
- (ב) לא נמסרה עמדת שר הכלכלה לעניין קביעת ההוראות לפי סעיף קטן (א) בתוך 21 ימים מיום שפנה אליו השר בעניין, יראו, בתום אותה תקופה, כאילו קוימה עמו חובת ההתייעצות לפי הסעיף הקטן האמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

לאישור הצעת החוק בקריאה שנייה ושלישית התקן האמור יהיה מוכן ויתפרסם ושם התקן יוכנס לתוספת הראשונה א' המוצעת.

מוצע לקבוע כי השר יקבע הוראות בעניינים המפורטים להלן, ככל שלא נקבעו בתקן כמשמעותו דלעיל: תנאי הסמכתם של גופים בודקים מוסמכים, ככל שאינם מוסדרים בהוראות לפי חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות; סוגי הבדיקות שיתקיימו לצורך מתן אישורי תקינות ואישורי תקינות זמניים; מסמכים שמפעיל מיתקן גז טבעי לצריכה חייב בשמירתם; תקופת תוקפם של אישורי תקינות.

לסעיף 8יא המוצע

בהתאם לסעיפים 78 ו-18 המוצעים, בדיקתו של מיתקן גז טבעי לצריכה תיעשה בהתאם לתקן ולהוראות לפי סעיף 8יא המוצע. בהתאם לסעיף 8ב המוצע, "תקן" – הוראות לעניין גז טבעי בתקן ישראלי כמשמעותו בחוק התקנים, המנוי בתוספת הראשונה א' המוצעת, החלות על מיתקן גז טבעי לצריכה. שר התשתיות רשאי בצו לשנות את התוספת הראשונה א' שבה מעוגן התקן. ייתכן כי הוראות אלה יהיו כלולות במספר תקנים. יצוין כי כיום נמצא בהכנה תקן ישראלי לעניין גז טבעי ונכון למועד פרסום הצעת החוק הוא טרם פורסם. הכוונה היא שעד

²² ס"ח התשנ"ג, עמ' 28.

²³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 16, עמ' 337.

²⁴ ס"ח התשי"ד, עמ' 202.

תיקון התוספת הראשונה א'	יב. השר, בהתייעצות עם שר הכלכלה, רשאי, בצו, לשנות את התוספת הראשונה א'; לא נמסרה עמדת שר הכלכלה בתוך 21 ימים מיום שפנה אליו השר בעניין, יראו, בתום אותה תקופה, כאילו קוימה עמו חובת ההתייעצות.
איתחולה של הוראות על מיתקני גז טבעי לצריכה	יג. הוראות סעיפים 5, 6 ו-22 עד 24 לא יחולו לעניין מיתקני גז טבעי לצריכה.
סייג לתחולה	יד. הוראות פרק זה לא יחולו על מיתקן גז טבעי לצריכה שהוזרם אליו גז טבעי לפני יום התחילה מבעל רישיון לפי סעיף 102 לחוק משק הגז הטבעי.
הוראות מעבר	טו. (א) על אף הוראות סעיפים 88 ו-88 –

(1) לעניין מיתקן גז טבעי לצריכה שלפני יום התחילה הוזרם אליו גז טבעי, ושלחלק המיתקן שהוא צנרת ניתן לפני אותו מועד היתר בכתב לפי סעיף 4 כנוסחו ערב יום התחילה, יחולו הוראות אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 8יד המוצע

באזור העיר ערד קיימת אספקה של גז טבעי כבר שנים רבות. בהתאם להוראות סעיף 102 לחוק משק הגז הטבעי, יש שני בעלי רישיונות המספקים גז טבעי לעיר. ההוראה המוצעת המסייגת את תחולת פרק ב'1 המוצע על מיתקנים שהוזרם אליהם גז לפני תחילתו של חוק זה (בפרק זה – יום התחילה) מאותם בעלי רישיונות, תעמוד בתוקפה עד למועד שבו יאזל הגז במאגר הסמוך לעיר. המאגר מיתדלדל והאספקה ממנו צפויה להסתיים בשנים הקרובות. לא ניתן להאריך את תקופת הרישיונות האמורים לאחר תום אספקת הגז הטבעי. מאחר שמדובר במעט מאוד מיתקנים הצורכים גז טבעי בערד, ולא מדובר בשימוש ביתי, וצריכתם לפי הסדר זה צפויה להסתיים בקרוב, וכדי שלא ליצור הכבדה מיותרת על צרכנים אלה המחוברים לגז כבר שנים רבות, מוצע כאמור שלא להחיל עליהם את ההסדר שבפרק ב'1 המוצע.

לסעיף 8טו המוצע

מוצע לקבוע הוראות מעבר לעניין פרק ב'1 המוצע, כדלקמן:

לסעיף קטן (א)

כדי שלא לפגוע בפעילותם של מפעלים המחוברים כיום לגז טבעי ובתוכם מפעלים אשר קיבלו היתר לפני כניסתם לתוקף של תיקוני החקיקה המוצעים, מוצע לדחות את המועד שבו יוחל על אותם מיתקנים ההסדר המצריך אישור תקינות לפי פרק ב'1 המוצע, כמפורט להלן:

לפסקה (1)

לעניין מיתקן גז טבעי לצריכה שלפני יום התחילה הוזרם אליו גז טבעי ושלחלק המיתקן שהוא צנרת,

הוראות כאמור ייקבעו בהתייעצות עם שר הכלכלה, ואולם במקרה שבו שר הכלכלה לא מסר את עמדתו בנושאים האמורים בתוך 21 ימים מיום שהועברה אליו פניית שר התשתיות בעניין, יראו בחובת ההתייעצות כחובה שקוימה.

לסעיף 8יג המוצע

בסעיף 15(2) להצעת החוק נקבע כי סעיף 4 לחוק הגז (בטיחות ורישוי), המחיל חובה לקבלת היתר מאת המנהל כתנאי להפעלת המיתקנים הקבועים באותו סעיף, לא יחול לגבי מיתקן גז טבעי לצריכה. בהתאם לתפיסת הפיקוח העומדת ברקע סעיף 15(2) האמור, מוצע לקבוע כי הוראת סעיף 5 לחוק הגז (בטיחות ורישוי), שעניינו הפסקת פעולה של מיתקן גז בידי המנהל והוראת סעיף 6 לחוק האמור, שעניינו תוקף הוראות בטיחות שנתן המנהל לפי סעיף 5 לאותו חוק, לא יחולו על מיתקן גז טבעי לצריכה. הסעיפים האמורים מוחלפים בסמכות המנהל הקבועה בסעיף 8 המוצע. כמו כן, מוצע כי הוראות סעיפים 22 עד 24 לחוק הגז (בטיחות ורישוי) לא יחולו על מיתקן גז טבעי לצריכה. עניינה של הוראת סעיף 22 האמורה במתן סמכויות חקירה שמטרתן הבטחת ביצוע ההוראות לפי החוק האמור. סעיפים אלה מוחלפים במנגנון שונה המתבסס על החובה לקבל אישור של גוף בודק, המצוי כשלעצמו, לעניין פעולתו כגוף בודק, תחת הסמכתה של הרשות להסמכת מעבדות, ובקרה על ידה כפי שהוסבר לעיל, וכן מתבסס על הפיקוח על המסמכים שייעריך על ידי פקחי משרד הכלכלה, כפי שיוסבר להלן. כאמור לעיל, מנגנון זה של בדיקות, בקרה ופיקוח הוא מנגנון מרוכך שנקבע עקב הערכת הסיכון הנשקפת מצריכת גז טבעי אצל צרכני קצה.

(א) לגבי חלק המיתקן שהוא צנרת שקיבל היתר כאמור – יחולו הוראות פסקה (2);
(ב) לגבי שאר חלקי המיתקן שאין להם ערב יום התחילה היתר כאמור או אישור תקף מאת מכון התקנים שניתן בהתאם לדרישות לפי פרט (2) לתוספת השלישית – ניתן יהיה להשתמש בהם בגז טבעי ולהזרים אליהם גז טבעי ללא צורך באישור תקינות, עד תום שלוש שנים מיום התחילה;

לעניין זה, "חלק המיתקן שהוא צנרת" – החלק של מיתקן גז טבעי לצריכה שהוא הצנרת המחברת בין לבין מיתקני הגז של נותן שירותי הזרמת גז;
(2) לעניין חלק של מיתקן גז טבעי לצריכה שניתן לגביו לפני יום התחילה היתר בכתב לפי סעיף 4 כנוסחו ערב יום התחילה או שיש בידי לפני יום התחילה אישור תקף מאת מכון התקנים – ניתן יהיה להשתמש בחלק המיתקן האמור בגז טבעי ולהזרים אליו גז טבעי בלא צורך באישור תקינות, עד תום שמונה שנים מיום התחילה;

(3) מתום שנתיים מיום התחילה, לא ישתמש אדם במיתקן גז טבעי לצריכה כאמור בפסקה (2) ולא יזרים אליו גז טבעי אם לא ניתן לגבי המיתקן אישור בדיקה תקופתית של גוף בודק שלפיו הוא עומד בדרישות לפי התוספת השלישית; אישור בדיקה תקופתית יהיה בתוקף לשנתיים או לתקופה ארוכה יותר שתיקבע בהוראות התקן או בהוראות לפי סעיף 8יא לגבי בדיקות תקופתיות, ככל שתיקבע.

ד ב ר י ה ס ב ר

בחלק המיתקן האמור בגז טבעי ולהזרים אליו גז טבעי, בלא צורך בקבלת אישור תקינות, עד תום שמונה שנים מיום התחילה. במהלך תקופה זו תהיה חובה לערוך בדיקות תקופתיות, כפי שיפורט להלן.

במטרה להבטיח את המשך פעילותם התקינה והבטיחותית של המפעלים האמורים בפסקה (2), מוצע להחיל על המפעלים האמורים בפסקה האמורה חובה לקיים בדיקות תקופתיות. בהתאם למוצע, מתום שנתיים מיום התחילה לא יהיה ניתן להשתמש במיתקן צריכה לפי הפסקה האמורה או להזרים אליו גז טבעי, אם לא ניתן לגביו אישור בדיקה תקופתית של גוף בודק, שלפיו הוא עומד בדרישות לפי התוספת השלישית המוצעת.

כהגדרתו בסעיף המוצע, ניתן לפני אותו מועד היתר בכתב לפי סעיף 4 לחוק הגז (בטיחות ורישוי), יחולו ההוראות האלה: לגבי חלק המיתקן שהוא צנרת שקיבל היתר כאמור, יחולו הוראות פסקה (2) להלן; לגבי שאר חלקי המיתקן שאין להם ערב יום התחילה היתר כאמור או אישור תקף מאת מכון התקנים – יהיה ניתן להשתמש בהם בגז טבעי ולהזרים אליהם גז טבעי בלא צורך באישור תקינות, עד תום שלוש שנים מיום התחילה.

לפסקאות (2) ו-(3)

לעניין חלק של מיתקן גז טבעי לצריכה שניתן לגביו לפני יום התחילה היתר בכתב לפי סעיף 4 לחוק האמור כנוסחו ערב יום התחילה או שיש בידי לפני יום התחילה אישור תקף מאת מכון התקנים – יהיה ניתן להשתמש

(ב) בתקופה שמיום התחילה עד תום שמונה שנים מהמועד האמור, הסמכה של גוף בודק לפי סעיף 8ט תכלול גם הסמכה לביצוע בדיקה תקופתית ולמתן אישור על כך בהתאם להוראות סעיף קטן (א)(3).

(ג) הוראות סעיף 8 יחולו לגבי מיתקנים כאמור בסעיף קטן (א), בשינויים המחויבים ובשינוי זה: בתקופה שמיום התחילה עד תום חצי שנה ממועד התחילה האמור בסעיף 21 לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015 (בסעיף זה – חוק התכנית הכלכלית), רשאי המנהל ליתן הוראה למכון התקנים לבצע בדיקה לפי סעיף 8(א)(2), גם אם הוא הגוף שנתן את אישור התקינות התקף באותה עת כאמור באותו סעיף.

(ד) בתקופה שמיום התחילה עד מועד התחילה האמור בסעיף 21 לחוק התכנית הכלכלית, יחולו הוראות אלה:

(1) על אף האמור בסעיף 8ט –

(א) מכון התקנים ישמש גוף בודק לעניין פרק זה;

(ב) בביצוע תפקידיו יפעל מכון התקנים בהתאם להוראות התקן ולהוראות לפי סעיף 8יא או בהתאם לדרישות לפי התוספת השלישית, לפי העניין;

(ג) דחה השר את מועד התחילה האמור בסעיף 21(א) לחוק התכנית הכלכלית, בהתאם להוראות סעיף 21(ב) לחוק האמור, רשאי השר לקבוע גופים נוספים אשר ישמשו גופים בודקים לעניין פרק זה עד מועד התחילה הנדחה האמור, בהתאם לתנאים שיקבע;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ב)

לתת הוראה למכון התקנים לבצע בדיקה לפי סעיף 8(א)(2) המוצע, גם אם הוא הגוף שנתן את אישור התקינות התקף באותה עת לאותו מיתקן.

לסעיפים קטנים (ד) ו-(ה)

מוצע לקבוע הוראות מעבר לתקופה שמיום התחילה עד מועד התחילה של סעיף 8ט (בפרק זה – תקופת הביניים), כמפורט להלן:

כדי שלא לעכב את תהליך הסבת המפעלים לשימוש בגז טבעי בתקופה שעד להסמכתם של גופים בודקים בהתאם לסעיף 8ט המוצע, מוצע לקבוע שבתקופת הביניים מכון התקנים ישמש גוף בודק. ככל שהשר יחליט להאריך את מועד התחילה הקבוע בסעיף 21(א) להצעת החוק בהתאם לסעיף 21(ב) להצעת החוק, יהיה השר רשאי לקבוע גופים נוספים אשר ישמשו גופים בודקים לעניין

מוצע לקבוע כי בתקופה שמיום התחילה עד תום שמונה שנים מהמועד האמור, הסמכה של גוף בודק לפי סעיף 8ט המוצע תכלול גם הסמכה לביצוע בדיקה תקופתית ולמתן אישור על כך בהתאם להוראות סעיף קטן 8ט(א)(3) המוצע.

לסעיף קטן (ג)

מוצע לקבוע כי סעיף 8 המוצע, שעניינו סמכות המנהל לעניין מיתקן גז טבעי לצריכה, יחול גם לגבי מיתקנים כאמור בסעיף 8ט(א) דלעיל בתקופת המעבר. ואולם על אף האמור בסעיף 8(א)(2), מוצע כי בתקופה שמיום התחילה עד תום חצי שנה ממועד התחילה של סעיף 8ט המוצע הקבוע בסעיף 21 להצעת החוק (בפרק זה – מועד התחילה של סעיף 8ט), יהיה המנהל רשאי

(2) בדיקות שמבצע גוף בודק למיתקן גז טבעי לצריכה יתבצעו בהתאם לדרישות לפי התוספת השלישית, והגוף הבודק ייתן אישור תקינות או אישור תקינות זמני, לפי העניין, למיתקן שהתקיימו בו הדרישות האמורות ושניתן לגביו אישור של רשות הכבאות וההצלה כמשמעותה בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012²⁵;

(3) אישור תקינות שניתן בהתאם לפסקה (2) יהיה תקף לשנתיים או לתקופה ארוכה יותר שנקבעה בתקן או בהוראות שקבע השר לפי סעיף 8יא, וניתן לשוב ולחדשו, ואולם סך כל התקופה המצטברת של אישורים כאמור לא תעלה על שמונה שנים.

(ה) השר, בהתייעצות עם שר הכלכלה, ולאחר שנתן אפשרות לבעלי רישיונות חלוקת גז טבעי, לגופים העוסקים בשיווק גז טבעי, להתאחדות התעשיינים, לרשות להסמכת מעבדות ולמכון התקנים להשמייע את עמדתם, רשאי, בצו, לשנות את התוספת השלישית; לא נמסרה עמדת שר הכלכלה בתוך 21 ימים מהיום שפנה אליו השר בעניין, יראו, בתום אותה תקופה, כאילו קוימה עמו חובת ההתייעצות²⁶;

(4) בתוספת הראשונה, בכל מקום, במקום "מיתקן גז" יבוא "מיתקן גז פחמימני מעובה";

(5) אחרי התוספת הראשונה יבוא:

"תוספת ראשונה א"

(סעיף 8ב – להגדרה "תקן");

(6) אחרי התוספת השנייה יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

לגורמים המנויים בהצעת החוק להשמייע את עמדתם, יהיה רשאי לשנות בצו את התנאים המפורטים בתוספת השלישית המוצעת.

לפסקה (4)

מוצע לקבוע כי התוספת הראשונה לחוק הגז (בטיחות ורישוי), שבמסגרתה מוגדר מיתקן גז לצריכה עצמית, תתוקן כך שייקבע בה כי היא חלה לעניין מיתקן גז פחמימני מעובה. תיקון זה נועד להבהיר שהתוספת חלה לגבי גז פחמימני מעובה ולא לגבי גז טבעי. תוכן התוספת לא השתנה.

לפסקה (5)

מוצע לקבוע את התוספת הראשונה א' שבה ייקבע התקן, כהגדרתו בסעיף 8ב לפרק ב' המוצע.

לפסקה (6)

מוצע לקבוע את התוספת השלישית, אשר במסגרתה מפורטות הדרישות שלפיהן ייערכו הבדיקות התקופתיות

פרק ב' עד מועד התחילה הנדחה האמור ולקבוע תנאים בעניין זה.

מוצע לקבוע כי בתקופת הביניים, בדיקות שמבצע גוף בודק למיתקן גז לצריכה, יתבצעו בהתאם לדרישות לפי התוספת השלישית המוצעת. בתקופה האמורה, גוף בודק ייתן אישור תקינות למי שהתקיימו בו הדרישות האמורות ושניתן לגביו אישור של רשות הכבאות וההצלה, כמשמעותה בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב-2012. ההסדר הנוגע לחובת אישורה של רשות הכבאות וההצלה יבוא לסיומו עם החלת הסדר הקבע שייקבע על ידי שר התשתיות בתקנות. לפיכך אין צורך בהסדרת הנושא לתקופה שלאחר מכן.

אישור שניתן בתקופת הביניים בהתאם לאמור לעיל, יעמוד בתוקפו לשנתיים או לתקופה ארוכה יותר שנקבעה בתקן או בהוראות לפי סעיף 8יא המוצע, ובלבד שסך התקופה המצטברת של אישורים שיינתנו לפי פסקה זו לא תעלה על שמונה שנים. מוצע לקבוע כי שר התשתיות, בהתייעצות עם שר הכלכלה, ולאחר שניתנה אפשרות

²⁵ ס"ח התשע"ב, עמ' 702.

”תוספת שלישית

(סעיף 8ט)

(1) הדרישות המפורטות במסמכים שלהלן, המפורסמים באתר האינטרנט של משרד התשתיות הלאומית, האנרגיה והמים:

(א) Industrial Gas Installation Directive (IGID) Revision 8 (מיום 1.12.2014);

(ב) Compressed Natural Gas Directive, Revision P1;

(2) הדרישות המפורטות ב-SII GUIDELINES FOR THE APPROVAL of INDUSTRIAL APPLIANCE to NG System המפורסם באתר האינטרנט של מכון התקנים הישראלי:

16. בפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש”ל-1970, אחרי סעיף 200 יבוא:

תיקון פקודת
הבטיחות בעבודה

”סימן ג’ 1: אישורים לעניין מיתקני גז טבעי לצריכה

200א. תופש מפעל המחזיק במיתקן גז טבעי שהוראות פרק ב’ 1 לחוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ”ט-1989²⁶ חלות עליו, ישמור את האישורים הנדרשים כתנאי לשימוש בגז טבעי במיתקן בהתאם לפרק ב’ האמור, ויציג אותם למפקח או למי שמפקח העבודה הראשי הסמיכו לעניין זה, לפי דרישתם.

אישורים לעניין
מיתקני גז טבעי
לצריכה

17. בחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי”ד-1954, אחרי סעיף 8א יבוא:

תיקון חוק ארגון
הפיקוח על
העבודה

”תחולה על מיתקני גז טבעי לצריכה 1א8. מפקח עבודה רשאי להפעיל את סמכויותיו לפי סעיפים 6 ו-8א לעניין שימוש בגז טבעי במיתקן גז טבעי שהוראות פרק ב’ 1 לחוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ”ט-1989, חלות עליו, וזאת בנוגע לחובותיו של המחזיק במיתקן לפי סעיף 200א לפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש] התש”ל-1970.”

ד ב ר י ה ס ב ר

לרמת הסיכון הנמוכה יחסית בתחום הצריכה של גז טבעי, זאת לעומת רמת הפיקוח הנהוגת לפי חוק הגז (בטיחות ורישוי) ביחס לתחומים שאינם נכנסים לגדר צריכה.

סעיף 17 מוצע לתקן את חוק ארגון הפיקוח על העבודה ולקבוע כי לעניין שימוש בגז טבעי במיתקן גז טבעי לצריכה לפי פרק ב’ המוצע, סמכותו של מפקח עבודה לפי סעיפים 6 ו-8 לחוק האמור (הסמכות למתן צווי בטיחות וצווי שיפור) תחול רק בנוגע לפיקוח על החובה הקבועה בתיקון המוצע לפקודת הבטיחות בעבודה (החובה לעניין המסמכים ששמירתם נדרשת כתנאי לשימוש בגז טבעי במיתקן בהתאם לפרק ב’ המוצע). עם זאת, ככל שחלק מן המיתקן הוא כלי הטעון בדיקה לפי פקודת הבטיחות בעבודה, אין בתיקון המוצע כדי לגרוע מסמכותו של מפקח עבודה להוציא צווים בעניינו של הכלי הטעון בדיקה.

ולפיהן יפעל מכון התקנים בתקופת הביניים, כמפורט בדברי ההסבר לסעיף 8ט המוצע.

סעיף 16 מוצע להסמיך את מפקחי מינהל הבטיחות בעבודה הפועלים בהתאם לפקודת הבטיחות בעבודה ובהתאם לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי”ד-1954 (בפרק זה – חוק ארגון הפיקוח על העבודה), כך שיוכלו, במסגרת פעילויות הפיקוח המבוצעות על ידם במפעלים, לבדוק גם את קיומם של אישורים הנדרשים כתנאי לשימוש במיתקן גז טבעי לצריכה לפי פרק ב’ המוצע, בידי תופש מפעל המחזיק במיתקן גז טבעי לצריכה. יודגש כי בדיקתם של המפקחים כאמור היא בדיקת מסמכים בלבד.

ההסדר המוצע, שלפיו בדיקותיהם של המפקחים על העבודה במפעלים נועדו אך לבדיקת מסמכים הנוגעים למיתקן הגז הטבעי, משקף, כאמור, תפיסת פיקוח המותאמת

²⁶ ס”ח התשמ”ט, עמ’ 108; התשס”ה, עמ’ 128.

(1) בסעיף 2 –

(א) לפני ההגדרה "אחסון" יבוא:

"האזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל" – רצועת הים התיכון שמעבר למימי החופין עד למרחק של 200 מיילים ימיים מנקודת שפל המים שבחוף, או עד למרחק קטן יותר שנקבע בהתאם לכללי המשפט הבין-לאומי או לפי הסכם עם מדינה אחרת, לרבות קרקע הים באותה רצועה";

(ב) אחרי ההגדרה "צו בטיחות" יבוא:

"צינור ייצוא של מי שאינו בעל חזקה" – צינור ומיתקני הגז הקשורים אליו, שמתקיימים בהם כל אלה:

(1) הקמתם והפעלתם נעשות בידי מי שאינו בעל חזקה לפי חוק הנפט;

(2) הם משמשים להולכה למטרות ייצוא;

(3) הם עוברים באזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל;

(4) הם אינם עוברים כלל במימי החופין של מדינת ישראל;

(ג) אחרי ההגדרה "רישיון הולכה" יבוא:

"רישיון לצינור ייצוא של מי שאינו בעל חזקה" – רישיון להקמה ולהפעלה של צינור ייצוא של מי שאינו בעל חזקה";

(ד) בהגדרה "רישיון", אחרי "רישיון אחסון" יבוא "רישיון לצינור ייצוא של מי שאינו בעל חזקה";

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 18 לפסקאות (1) עד (3)

כל אלה: מוסדרת בו התקשרות ארוכת טווח לרכישת גז טבעי בהיקף משמעותי למטרות ייצוא; הגז הטבעי הנרכש מופק מחזקה שאל מיתקניה יחובר צינור הייצוא שלגביו ניתן הרישיון; השר אישר מראש את ההתקשרות שפרטיה מוסדרים בהסכם.

(2) מבקש הרישיון, בעל שליטה במבקש הרישיון ותאגיד אחר שבשליטת התאגיד השולט, שהתקשר בהסכם כאמור, התאגדו כדין בישראל או במדינה שאינה מדינת אויב, בהתאם לדין באותה מדינה, ואם בעל השליטה אינו תאגיד – הוא אינו אורח מדינת אויב;

(3) בעל החזקה שאל מיתקניה מחובר הצינור, מחזיק באישורים הדרושים לפי דין לצורך ייצוא גז טבעי מאת הממונה על ענייני נפט לפי חוק הנפט;

(4) מתן הרישיון תואם את מדיניות הממשלה או השר בעניין פיתוח משק הגז הטבעי.

מוצע כי על רישיון לצינור ייצוא של מי שאינו בעל חזקה, יחולו הוראות סעיפים 10(ב) ו-11(ג) לחוק משק הגז הטבעי, בשינויים המחויבים. בהתאם לסעיף 10(ב) האמור, שר התשתיות רשאי לקבוע תנאים להבטחת מטרותיו של

מוצע לתקן את חוק משק הגז הטבעי ולקבוע בו הוראות שלפיהן הקמת צינור למטרות ייצוא גז טבעי, על ידי מי שאינו בעל חזקה כהגדרתה בחוק הנפט, התשי"ב-1952 (בפרק זה – חוק הנפט), תהיה מחויבת בקבלת רישיון מידי שר התשתיות לפי חוק משק הגז הטבעי. מוצע להגדיר "צינור ייצוא של מי שאינו בעל חזקה" כצינור ומיתקני גז הקשורים אליו, שמתקיימים בהם כל אלה: הקמתם והפעלתם נעשות בידי מי שאינו בעל חזקה לפי חוק הנפט; הם משמשים להולכה למטרות ייצוא; הם עוברים באזור הכלכלי הבלעדי של מדינת ישראל; הם אינם עוברים כלל במימי החופין של מדינת ישראל.

עוד מוצע לקבוע כי השר יהיה רשאי, בהתייעצות עם המועצה לענייני משק הגז הטבעי, לתת בלא מכרז, רישיון לצינור ייצוא של מי שאינו בעל חזקה, לתאגיד, לתקופה שיקבע בהתקיים התנאים המוצעים שצוינו:

(1) התאגיד שהגיש את הבקשה לקבלת הרישיון, תאגיד ששולט בו או תאגיד אחר שבשליטת התאגיד השולט, התקשר בהסכם לרכישת גז טבעי שמתקיימים בו

²⁷ ס"ח התשס"ב, עמ' 55; התשע"ה, עמ' 40.

(2) בסעיף 3(א), אחרי פסקת משנה (4) יבוא:

"(5) הקמה והפעלה של צינור ייצוא של מי שאינו בעל חזקה";

(3) אחרי סעיף 10 יבוא:

"רישיון לצינור 10א. (א) השר, בהתייעצות עם המועצה, רשאי לתת לתאגיד, בלא ייצוא של מי שאינו בעל חזקה מכתב, רישיון לצינור ייצוא של מי שאינו בעל חזקה, לתקופה שיקבע, בהתקיים כל אלה:

(1) התאגיד שהגיש את הבקשה (בסעיף זה – מבקש הרישיון), תאגיד ששולט בו (בסעיף זה – התאגיד השולט) או תאגיד אחר שבשליטת התאגיד השולט, התקשר בהסכם לרכישת גז טבעי שמתקיימים בו כל אלה (בסעיף זה – ההסכם):

(א) מוסדרת בו התקשרות ארוכת טווח לרכישת גז טבעי בהיקף משמעותי למטרת ייצוא;

(ב) הגז הטבעי הנרכש במסגרתו יופק משטח החזקה לפי חוק הנפט שאל המיתקנים המשמשים אותה יחובר הצינור שלגביו ניתן הרישיון לפי סעיף זה;

(ג) השר אישר מראש את ההתקשרות שפרטיה מוסדרים בהסכם;

(2) כל אלה התאגדו כדין בישראל או במדינה שאינה מדינת אויב, בהתאם לדין החל באותה מדינה:

(א) מבקש הרישיון;

(ב) בעל שליטה במבקש הרישיון – אם הוא תאגיד;

(ג) תאגיד אחר שבשליטת התאגיד השולט, שהתקשר בהסכם כאמור בפסקה (1), ככל שהתקשר;

(3) אם בעל שליטה במבקש הרישיון אינו תאגיד – הוא אינו אזרח מדינת אויב;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 22(א) לחוק משק הגז הטבעי קובע כי רישיון או כל חלק ממנו אינם ניתנים להעברה, לשעבוד או לעיקול בכל דרך שהיא. מוצע לקבוע כי על אף האמור בסעיף 22(א) האמור, רישיון לצינור ייצוא כאמור או כל חלק ממנו, אינם ניתנים להעברה, לשעבוד או לעיקול בכל דרך שהיא, אלא אם כן התקיימו כל אלה: תנאים שקבע השר לעניין זה ברישיון (ורשאי הוא לקבוע תנאים לעניין הקשר בין רוכש הגז למטרת ייצוא לבין מי שהרישיון הועבר אליו במסגרת הליכי מימוש שיעבוד); ככל שלא נקבעו תנאים ברישיון כאמור – ניתן לכך מראש אישור של השר והתקיימו התנאים שקבע באישור; ניתן לכך מראש אישור בכתב של המנהל והתקיימו התנאים שקבע באישור. כך מוצע כי לצד שמירת האיסור הכללי, תינתן אפשרות

חוק משק הגז הטבעי ולקיום הוראות לפיו. בהתאם לסעיף 10(ג) האמור, בעל רישיון חייב לאפשר לספק גז טבעי אחר להתחבר לקווי הצינורות והמיתקנים שהקים ולהעביר בהם גז טבעי בהתאם לתנאי רישיונו.

עוד מוצע כי על רישיון לצינור ייצוא של מי שאינו בעל חזקה לא יחולו הוראות סעיפים 8(א) ו-15 לחוק משק הגז הטבעי. בהתאם להוראות סעיף 8(א) האמור, רישיון יינתן רק לחברה שהתאגדה בישראל לפי חוק החברות, בעוד שלפי המוצע קיימת אפשרות להתאגדות במדינה שאינה מדינת אויב, כמפורט לעיל. סעיף 15 האמור קובע הוראות לעניין תקופת תוקפו של רישיון לפי חוק משק הגז הטבעי, בעוד שבהסדר המוצע השר יקבע את תוקף הרישיון במסגרת תנאי הרישיון לפי נסיבות העניין.

(4) בעל החזקה שאל המיתקנים המשמשים אותה יחובר הצינור, מחזיק באישורים הנדרשים מאת הממונה לצורך ייצוא גז טבעי באמצעות הצינור;

(5) מתן הרישיון תואם את מדיניות הממשלה או את מדיניות השר בעניין פיתוח משק הגז הטבעי.

(ב) על רישיון לצינור ייצוא של מי שאינו בעל חזקה יחולו הוראות סעיף 10(ב) ו-15(ג), בשינויים המחויבים, ולא יחולו הוראות סעיפים 8(א) ו-15.

(ג) על אף האמור בסעיף 22(א), רישיון לצינור ייצוא של מי שאינו בעל חזקה או כל חלק ממנו אינו ניתן להעברה, לשעבוד או לעיקול, בכל דרך שהיא, אלא אם כן –

(1) התקיימו התנאים שקבע השר לעניין זה ברישיון, ורשאי השר לקבוע ברישיון תנאים לעניין הקשר בין רוכש הגז למטרת ייצוא לבין מי שהרישיון הועבר אליו במסגרת הליכי מימוש שיעבוד, ככל שהוא אינו עומד בתנאי סעיף קטן 1(א);

(2) ככל שלא נקבעו תנאים ברישיון כאמור בפסקה (1) – ניתן לכך מראש אישור בכתב של השר והתקיימו התנאים שקבע באישור;

(3) ניתן לכך מראש אישור בכתב של המנהל והתקיימו התנאים שקבע באישור.

(ד) בסעיף זה, "בעל חזקה", "הממונה" – כמשמעותם בחוק הנפט;

(4) בסעיף 24, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) לעניין מפרט שהוגש בנוגע להקמה או לשינוי של רשת חלוקה, יודיעו המנהל והממונה על החלטתם לפי סעיף קטן (ג) בתוך 30 ימים ממועד הגשת המפרט, ובלבד שהמפרט עמד בדרישות שקבע השר לפי סעיף קטן (ב); הוגש מפרט העונה לדרישות כאמור ונדרש המגיש לבצע השלמות במפרט, יודיעו המנהל והממונה על החלטתם כאמור בתוך 7 ימים מההגשה החוזרת של המפרט";

ד ב ר י ה ס ב ר

הטבעי, בהתאם לחוק האמור ולחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (בפרק זה – חוק התכנון והבנייה). העדר לוחות הזמנים לאישור מפרטי תכניות העבודה לקווי חלוקה, מהווה גורם מעכב בהקמת רשת החלוקה. לפיכך מוצע לתקן את חוק משק הגז הטבעי כך שיוגדרו בו לוחות זמנים סדורים לאישור מפרטים כאמור.

חריגה, המוגבלת בדרישה למתן אישורים וקביעת תנאים, להעברה, לשיעבוד או לעיקול של הרישיון.

לפסקה (4)

כיום, חוק משק הגז הטבעי אינו כולל לוחות זמנים למתן מענה של המנהל והממונה למפרט של קו לחלוקת גז טבעי שהוגש לאישור. אישור המפרט, לפי סעיף 24 לחוק משק הגז הטבעי, הוא תנאי לאישור רשות הרישוי, המאשרת את התכניות הסטטוטוריות של קווי חלוקת הגז

25. (א) "תכנית עבודה לרשת חלוקה" – תשריט הכולל סימון מיקומו של מיתקן גז שהוא חלק מרשת חלוקה ואינו תחנת גז, וכן הוראות בכתב; לעניין זה, "תחנת גז" – תחנת גז כהגדרתה בסעיף 42, למעט מיתקן עילי נלווה או חלק ממנו, הנדרש במישורין להפעלת רשת חלוקה, בעל מאפיינים שקבע שר האוצר בהתאם לסעיף 261(ד) לחוק התכנון והבנייה.
- (ב) תכנית עבודה תאושר על ידי רשות הרישוי למיתקני גז טבעי כמשמעותה בסעיף 119 ו לחוק התכנון והבנייה (להלן – רשות הרישוי).
- (ג) הוגשה תכנית עבודה לאישור רשות הרישוי בהתאם לתקנות שקבע השר לפי סעיף קטן (יב), תחליט רשות הרישוי בתוך 30 ימים מיום הגשתה אם לפרסמה להשגות הציבור, להתנות תנאים לפרסומה כאמור או לדחותה.
- (ד) לא נתנה רשות הרישוי את פרסומה של תכנית עבודה להשגות בתנאים, אלא אם כן סברה שניתן לקיים את התנאים או שהם צפויים להתקיים בתוך 30 ימים מיום מסירת ההודעה על החלטתה למגיש תכנית העבודה.
- (ה) רשות הרישוי תודיע למגיש תכנית העבודה על החלטתה לפי סעיף קטן (ג), בתוך שלושה ימים ממועד ההחלטה.
- (ו) החליטה רשות רישוי לפרסם תכנית עבודה להשגות הציבור כאמור בסעיף קטן (ג), תפרסם בתוך שבעה ימים מיום קבלת ההחלטה או מיום שהתקיימו התנאים לפרסום, ככל שנקבעו, לפי המאוחר –
- (1) את תכנית העבודה באתר האינטרנט של מינהל התכנון ותעמיד אותה לעיון הציבור במשרדי הוועדה המחוזית;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (5)

לחוק התכנון והבנייה (בפרק זה – רשות הרישוי), בלוחות הזמנים לאישור תכנית העבודה, אין בידי מגיש התכנית, את האפשרות להעביר את הדיון לוועדה אחרת למטרת הכרעה בתכנית.

כדי להקל על ההליכים הנדרשים לשם הקמת קו חלוקת גז טבעי, תוך שמירה על האיזונים התכנוניים הנדרשים, מוצע לבצע כמה שינויים בהליכי התכנון והבנייה של רשת החלוקה ורשת ההולכה, כהגדרתן בחוק משק הגז הטבעי. הצעת החוק מסדירה מתן פטור מהיתר לתשתיות גז טבעי בלחץ הנמוך מ-80 בר (bar) וכן מתן זכות להעביר את התכנית לדיון בפני מוסד ייעודי אשר יהיה ועדת משנה של המועצה הארצית לתכנון ולבנייה.

מוצע לתקן את סעיף 25 לחוק משק הגז הטבעי כך שיוסדר בו הליך הדיון והאישור של תכנית עבודה לרשת

כיום, לשם הקמת קו חלוקת גז טבעי יש צורך בתכנית עבודה מאושרת לפי חוק משק הגז הטבעי ובהיתר בנייה לפי חוק התכנון והבנייה. זאת, בניגוד לקווי תשתיות תת-קרקעיים אחרים, אשר במסגרת תיקון לחוק התכנון והבנייה, הוחל עליהם פטור מהצורך בקבלת היתר בנייה. בפועל קיימת כפילות מסוימת בין המסמכים הנדרשים לאישורה של תכנית העבודה ושל המסמכים הנדרשים לאישורו של היתר הבנייה. לפיכך, בהשוואה לתשתיות תת-קרקעיות אחרות, דווקא במקום שבו קיימת דרישה רבה מצד גורמים המבקשים להתחבר לרשת חלוקת הגז הטבעי, מכביד החוק בשני הליכים דומים.

בנוסף, כיום, במקרה של אי-עמידה של רשות הרישוי למיתקני גז טבעי, שהרכבה נקבע בסעיף 119(ו)

(2) הודעה על פרסום תכנית העבודה להשגות –

(א) בעיתון כאמור בסעיף 1א לחוק התכנון והבנייה;

(ב) במשרדי הרשויות המקומיות שתחום שיפוטן או חלק ממנו כלול בתחום תכנית העבודה;

(ג) במשרדי הוועדה המחוזית שמרחב התכנון שלה או חלק ממנו כלול בתחום תכנית העבודה.

(ז) מי שרואה את עצמו נפגע מתכנית עבודה, רשאי להגיש השגה לגבי התכנית בתוך 30 ימים מיום הפרסום לפי סעיף קטן (ו)(2)(א); ההשגה תוגש לרשות הרישוי והעתק ממנה יישלח לוועדה המקומית שמרחב התכנון שלה או חלק ממנו, כלול בתחום תכנית העבודה.

(ח) בתוך 30 ימים מתום המועד להעברת השגות הציבור כאמור בסעיף קטן (ז), תדון רשות הרישוי בהשגות ותחליט לאשר או לדחות את תכנית העבודה; אישור כאמור יכול שיהיה מותנה בשינוי התכנית או בתנאים כפי שתקבע רשות הרישוי.

(ט) לא תתנה רשות הרישוי את אישורה של תכנית עבודה בתנאים, אלא אם כן סברה שניתן לקיים את התנאים או שהם צפויים להתקיים בתוך 30 ימים מיום מסירת ההודעה על החלטתה למגיש תכנית העבודה.

(י) פורסמה תכנית עבודה להשגות הציבור כאמור בסעיף קטן (ו), ולא הוגשו לה השגות בתוך התקופה שנקבעה לכך, יראו בתכנית כמאושרת, זולת אם החליטה רשות הרישוי אחרת בתוך עשרה ימים מתום המועד להעברת השגות הציבור כאמור בסעיף קטן (ז).

(יא) הוראות סעיפים 103א, 104, 106(ב) עד (ד), 107 ו-108(ב) לחוק התכנון והבנייה, יחולו לעניין סעיף זה, בשינויים המחויבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

זמן של 30 ימים. בנוסף, מוצע לקבוע כי אם לא הוגשו השגות לתכנית, יראו בתכנית כמאושרת אלא אם כן החליטה רשות הרישוי אחרת בתוך עשרה ימים מתום המועד להעברת השגות הציבור.

כדי למנוע מצבים שבהם אין הכרעה בתכנית ולהבטיח את סופיות הדיון, מוצע כי במקרה שבו רשות הרישוי לא קיבלה את החלטתה בתוך פרק הזמן המוצע בחוק, יהיה רשאי מגיש התכנית להעביר את הדיון בתכנית לוועדת משנה של המועצה הארצית שהרכבה ייקבע בתיקון המוצע לחוק התכנון והבנייה, בסעיף 19 להצעת החוק, אשר תהיה מוסמכת לדון ולהחליט בתכניות עבודה שהועברו אליה. לוועדה האמורה יועברו כל הסמכויות

החלוקה כמפורט להלן. רשות הרישוי תפרסם תכנית עבודה להשגות הציבור, וזאת בתוך 30 ימים מהמועד שבו הוגשה לה התכנית. מי שרואה את עצמו נפגע מהתכנית יהיה רשאי להעביר את השגותיו אל רשות הרישוי בתוך 30 ימים מיום פרסומה להשגות. לרשות הרישוי יהיו בתום המועד האמור 30 ימים נוספים כדי לקבל את החלטתה לעניין התכנית – לאשרה, לאשרה בתנאים או לדחותה. על סדרי הדיון והפרסום יחולו ההוראות הרלוונטיות מתוך חוק התכנון והבנייה.

במטרה להבטיח את קידומה המהיר של התכנית, מוצע לקבוע כי רשות הרישוי לא תוכל להתנות את פרסום התכנית או את אישורה בתנאים שלא ניתן לקיימם בפרק

(יב) שר האוצר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, יתקין תקנות לעניין אופן הגשת תכנית עבודה לרשות הרישוי ולעניין הפרטים שיש לכלול בה.

25.א. (א) לא קיבלה רשות הרישוי החלטה לפי סעיף 25(ג) או (ח), במועדים הקבועים באותו סעיף, רשאי מגיש תכנית העבודה להעביר את תכנית העבודה לאישור ועדת המשנה לתכניות עבודה כמשמעותה בסעיף 119 ו119 לחוק התכנון והבנייה (בסעיף זה – הוועדה), בתוך 30 ימים מתום המועד לקבלת ההחלטות האמורות.

(ב) הועברה תכנית עבודה לוועדה כאמור בסעיף קטן (א) –

(1) יעברו סמכויותיה של רשות הרישוי לגבי אותה תכנית לוועדה;

(2) יחולו על ההליך בוועדה ההוראות החלות על ההליך ברשות הרישוי לפי סעיף 25, בשינויים המחויבים;

(3) בשל אי-קבלת החלטה של רשות הרישוי במועד הקבוע בסעיף 25(ג) – יראו את מועד העברת תכנית העבודה לוועדה כמועד הגשת תכנית העבודה;

(4) בשל אי-קבלת החלטה של רשות הרישוי במועד הקבוע בסעיף 25(ח) – יראו את מועד העברת תכנית העבודה לוועדה כאילו תם בו המועד להעברת השגות הציבור על תכנית העבודה כאמור בסעיף 25(ז).

תיקון חוק התכנון והבנייה

19. בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965²⁸ (בפרק זה – חוק התכנון והבנייה) –

(1) בסעיף 119(א), אחרי "מיושב ראש הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה" יבוא "או מי שהוא הסמיכו", אחרי "מתכנן המחוז" יבוא "או מי שהוא הסמיכו", ואחרי "נמצא מיתקן הגז" יבוא "או מי שהוא הסמיכו, ואולם לא יוסמך לפי סעיף קטן זה מי שלא מתקיימים בו תנאי הכשירות הנדרשים מחבר רשות הרישוי המסמיך";

(2) אחרי סעיף 119 יבוא:

119.ו. (א) תקום ועדת משנה של המועצה הארצית לתכנון ולבנייה לתכניות עבודה, שתדון בתכניות עבודה בהתאם להוראות סעיף 25 לחוק משק הגז הטבעי (בסעיף זה – הוועדה).

ד ב ר י ה ס ב ר

המקומית תיעשה לפי ההליך המוסדר בחוק הרשויות המקומיות (מהנדס רשות מקומית), התשנ"ב-1991.

לפסקה (2)

מוצע להקים את ועדת המשנה לתכניות עבודה (בפרק זה – הוועדה), אשר אליה יוכל לפנות מגיש תכנית עבודה לפי סעיפים 25 ו25א לחוק משק הגז הטבעי. מוצע כי שר האוצר ימנה לוועדה מזכיר וכי חברי הוועדה יהיו החברים האלה מבין חברי המועצה הארצית לתכנון

של רשות הרישוי ויחולו עליה ההסדרים ולוחות הזמנים המפורטים בהצעת החוק.

סעיף 19 לפסקה (1)

מוצע לתקן את חוק התכנון והבנייה ולקבוע בו כי כל חבר של רשות הרישוי יוכל להסמיך אדם אחר להיות חבר רשות הרישוי במקומו. מי שהוסמכו כאמור יצטרכו לעמוד בתנאי הכשירות הנדרשים מחבר רשות הרישוי המסמיך. יובהר כי הסמכת נציגו של מהנדס הרשות

²⁸ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307; התשע"ד, עמ' 667.

(ב) בוועדה יכהנו החברים הבאים מבין חברי המועצה הארצית לתכנון ולבנייה:

(1) מנהל מינהל התכנון או נציגו, והוא יהיה יושב ראש הוועדה;

(2) שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים או נציגו;

(3) ראש רשות מקומית שתמנה המועצה הארצית מבין חבריה המנויים בסעיף 2(ב) ו-7(7).

(ג) שר האוצר ימנה מזכיר לוועדה, ויכול שימנה אותו מקרב עובדי המדינה או שלא מקרב עובדי המדינה.

(ד) הוראות סעיף 6(ב) לא יחולו על הוועדה.;

(3) בסעיף 261(ד) –

(א) ברישה, במקום "למעט קווי גז טבעי ומיתקני גז טבעי לפי סימן ו' בפרק ג'" יבוא "למעט מערכת הולכה כהגדרתה בחוק משק הגז הטבעי הפועלת בלחץ שמעל 80 בר (bar)";

(ב) בפסקה 1), אחרי פסקת משנה (ו) יבוא:

"(ח) לעניין הקמת רשת חלוקה – מי שהוא בעל רישיון חלוקה; לעניין זה, "רישיון חלוקה", "רשת חלוקה" – כהגדרתם בחוק משק הגז הטבעי";

(ג) בפסקה 2), במקום "מאושרת או בהתאם" יבוא "מאושרת, בהתאם", ואחרי "הוראות של תכנית מפורטת" יבוא "או בהתאם לתכנית עבודה כהגדרתה בסעיף 25(א) לחוק משק הגז הטבעי".

20. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000²⁹, בתוספת הראשונה, בסופה יבוא: "51. החלטת גוף בודק לפי פרק ב' לחוק הגז (בטיחות ורישוי), התשמ"ט-1989.

תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים

ד ב ר י ה ס ב ר

הולכת גז, וגם על קווי חלוקה שיאושרו במסגרת תכנית מפורטת אחרות שאינן תכנית עבודה לרשת חלוקה, כמשמעותן בחוק משק הגז הטבעי.

סעיף 20 מוצע לתקן את חוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, כך שהחלטת גוף בודק

לפי פרק ב' המוצע לחוק הגז (בטיחות ורישוי), תהיה מנויה על ההחלטות שניתן להגיש כנגדן עתירה לבית משפט לעניינים מינהליים. יצוין כי ביום י"ד באב התשע"ה (30 ביולי 2015) הופץ תזכיר חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות (תיקון), התשע"ה-2015, שמטרתו לתקן את חוק הרשות הלאומית להסמכת מעבדות ולהרחיב את סמכויותיה של הרשות ואת השימוש בנפחים בודקים. במסגרת הכנת הצעת חוק על פי התזכיר האמור ייבחן מחדש היבט הביקורת השיפוטית, והבחירה בעתירה מינהלית כמוצע כאן לא בהכרח תיושם בהסדר הכולל המוצע שם.

ולבנייה: מנהל מינהל התכנון או נציגו, והוא יהיה יושב ראש הוועדה, נציג שר התשתיות וראש רשות מקומית. עוד מוצע כי לא ניתן יהיה לערוך על החלטותיה של הוועדה למילאת המועצה הארצית לתכנון ולבנייה.

לפסקה (3)

מוצע כי הפטור מהיתר בנייה החל על תשתיות תת-קרקעיות בהתאם לסעיף 261(ד) לחוק התכנון והבנייה, יחול גם על תשתיות גז טבעי בלחץ הנמוך מ-80 בר (bar) שיעמדו בתנאי הסעיף האמור. הרחבת הפטור כאמור תחול לגבי קווי הולכה וחלוקה של גז טבעי ותסייע בהאצת פריסתה של רשת חלוקת הגז הטבעי לצורך חיבור צרכני הגז. הפטור כאמור יחול גם על מיתקנים נלווים המשמשים במישרין להפעלת המערכת והממלאים אחר מאפיינים שיגדיר שר האוצר בתקנות. יצוין כי הפטור יחול גם על קווי

²⁹ ס"ח התש"ס, עמ' 190; התשע"ה, עמ' 16.

21. (א) תחילתו של סעיף 8 לחוק הגז (בטיחות ורישוי) בנוסחו בסעיף 15(3) לחוק זה, פרק ה' – תחילה בתום שישה חודשים מהמועד המוקדם מבין אלה:

(1) יום תחילתו של חוק זה (בפרק זה – יום התחילה);

(2) מועד הקביעה לראשונה של התקן בתוספת הראשונה א' לחוק הגז (בטיחות ורישוי), בהתאם לסעיף 8יב לחוק האמור בנוסחו בסעיף 15(3) לחוק זה.

(ב) השר, בהסכמת שר האוצר, רשאי לדחות, בצו, את המועד האמור בסעיף קטן (א), לתקופות שלא יעלו על שישה חודשים כל אחת.

22. הוראות סעיפים 24, 25 ו-25א לחוק משק הגז הטבעי בנוסחם בסעיף 18(4) ו-5 לחוק זה והוראות סעיפים 119, 119 ו-261(ד) לחוק התכנון והבנייה בנוסחם בסעיף 19 לחוק זה, יחולו על תכנית עבודה שהוגשה לרשות הרישוי ביום התחילה או לאחריו; לענין זה, "רשות הרישוי", "תכנית עבודה" – כמשמעותם בסעיף 25 לחוק משק הגז הטבעי בנוסחו בסעיף 18(5) לחוק זה.

פרק ו': ייעוץ פנסיוני ושיווק פנסיוני

23. בחוק הפיקוח על שירותים פנסיוניים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005³⁰ –

(1) בסעיף 1, בהגדרה "זיקה", בפסקה (3)(ב), במקום "9(א)(2)" יבוא "19(א)(2)";

תיקון חוק הפיקוח על שירותים פנסיוניים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים)

ד ב ר י ה ס ב ר

ההפקדה (בפרק זה – שירותי תפעול), כרוכים בעלות כספית.

לנוכח האמור, נוהגים מעסיקים רבים להתקשר עם סוכנויות ביטוח לשם הענקת שירותי שיווק פנסיוני לעובדיהם וביצוע פעולות באותם מוצרים. אגב מתן שירות השייווק הפנסיוני, מספקות סוכנויות הביטוח למעסיקים שירותי תפעול, לעיתים קרובות בלא כל תמורה. התקשרות זו מתאפשרת מאחר שהתשלומים שמשלמים הגופים המוסדיים לסוכנות הביטוח, מתוך דמי הניהול שנגבים מהלקוח, מממנים למעשה את עלויות התפעול האמורות.

כפל תפקידים זה מעורר קשיים רבים. כך, סוכן ביטוח שמחויב להציע לעובד את החיסכון הפנסיוני המתאים לו ביותר ולדאוג לענייניו בכל תקופת הביטוח, מחלק את זמנו בין שירותי השייווק שהוא נתן לעובד ובין שירותי תפעול שהוא מספק למעסיק של אותו עובד. כמו כן, התוצאה היא שהעובד מממן, באמצעות תשלום דמי הניהול, את הוצאות התפעול של מעסיקו.

מוצע לקבוע שבעל רישיון סוכן ביטוח בענף ביטוח פנסיוני או גוף קשור לבעל רישיון כאמור לא יהיו רשאים לספק שירותי תפעול למעסיק שאותו בעל רישיון מקבל מגוף מוסדי עמלה בעד אחד מעובדיו. ביצוע הפרדה בין שירותי תפעול, הניתנים למעסיק, לבין שירותי שיווק פנסיוני הניתנים לעובדים, תאפשר לעובד לבחור באופן חופשי בבעל רישיון, תצמצם ניגוד עניינים של בעל הרישיון ושל המעסיק, תעודד תחרות בתחום הייעוץ והשייווק הפנסיוני ותוויל עלויות דמי ניהול לעובד.

סעיף 21 מוצע כי תחילתו של סעיף 8 המוצע, שעניינו הסמכת גופים בודקים, תהיה בתום שישה חודשים מהמועד המוקדם מבין אלה: יום התחילה או מועד קביעתו לראשונה של ה"תקן" כהגדרתו בפרק ב' המוצע לחוק הגז (בטיחות ורישוי). בתוספת הראשונה א' שר התשתיות, בהסכמת שר האוצר, יהיה רשאי לדחות, בצו, את מועד התחילה האמור לתקופות שלא יעלו על שישה חודשים כל אחת.

סעיף 22 מוצע לקבוע כי הוראות סעיפים 24, 25 ו-25א לחוק משק הגז הטבעי והוראות סעיפים 119, 119 ו-261(ד) לחוק התכנון והבנייה, בנוסחם בתיקון המוצע, יחולו על תכנית עבודה שהוגשה לרשות הרישוי ביום התחילה או לאחריו.

פרק ו' – כללי

חוק הפיקוח על שירותים פנסיוניים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005 (בפרק זה – חוק הייעוץ והשייווק הפנסיוני), מסדיר את העיסוק בייעוץ פנסיוני ובשייווק פנסיוני. בין השאר, קובע החוק חובת רישוי לעוסקים בתחומים האמורים, מטיל חובות על פעולת בעל הרישיון, וכן מסדיר את האופן שבו יינתן שיווק פנסיוני או ייעוץ פנסיוני ללקוח.

בהתאם לצו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק מיום כ"ב בשבט התשס"ח (29 ינואר 2008), (פורסם ב"פ התשס"ח, עמ' 1736), חלה על כל מעסיק חובה להפריש בעד עובדיו כספים בעבור החיסכון הפנסיוני.

חישוב הזכויות המגיעות לכל עובד, הפקדת הכספים בגופים המוסדיים השונים וביצוע בקרה על נכונות

³⁰ ס"ח התשס"ה, עמ' 918; התשע"א, עמ' 1139.

(א) האמור בו יסומן "א)", ובסופו יבוא "בסעיף זה – עוסק בשיווק פנסיוני";

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) עוסק בשיווק פנסיוני לא ייתן שיווק פנסיוני לעובד מעובדיו של מעסיק, אם אותו עוסק בשיווק פנסיוני או גוף שקשור אליו, מבצע בעבור המעסיק אחת מהפעולות האלה (בסעיף זה – פעולת תפעול):

(1) הפקדת כספים בעד עובדיו של המעסיק אצל גוף מוסדי;

(2) העברת מידע אגב הפקדת כספים כאמור בפסקה (1);

(3) טיפול במשוב לבקרה המועבר בין הגוף המוסדי לבין המעסיק;

(4) פעולות נוספות שקבע הממונה.

(ג) הממונה יקבע הוראות לעניין אי-תחולתו של סעיף קטן (ב) על סוגים מסוימים של מעסיקים או עוסקים בשיווק פנסיוני, או בהתקיים תנאים מסוימים, והכל כפי שיקבע.

(ד) בסעיף זה, "גוף קשור", לעוסק בשיווק פנסיוני – אחד מאלה:

(1) מי שמחזיק חמישה אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה בעוסק בשיווק פנסיוני;

(2) מי שעוסק בשיווק פנסיוני מחזיק חמישה אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה בו;

(3) תאגיד, שמי שמחזיק חמישה אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה בו, מחזיק כאמור גם בעוסק בשיווק פנסיוני";

(3) בסעיף 5, בכותרת השוליים, במקום "פיננסי" יבוא "פנסיוני";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (2)

סעיף 3 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני קובע כי אדם לא יעסוק בשיווק פנסיוני אלא אם כן הוא בעל רישיון סוכן ביטוח, בעל רישיון סוכן שיווק פנסיוני או גוף מוסדי – באמצעות משווק או סוכן שהוא בעל רישיון כאמור, והכל בהתאם לתנאים הקבועים ברישיון.

מוצע לתקן את הסעיף האמור ולקבוע כי עוסק בשיווק פנסיוני לא יוכל לבצע שיווק פנסיוני לעובד, וממילא לא יוכל לקבל בעבורו עמלה מגוף מוסדי אם הוא, או מי שקשור בו, מספקים למעבידו של אותו עובד שירותי תפעול. לעניין זה מוצע לקבוע כי לעניין מי שקשור בו יכללו מי שמחזיק בעוסק בשיווק פנסיוני בשיעור העולה על חמישה אחוזים, מי שמוחזק על ידי עוסק בשיווק פנסיוני בשיעור אחוזים, שיעור על חמישה אחוזים וכן תאגיד, שמי שמחזיק בו בשיעור העולה על חמישה אחוזים, מחזיק גם בשיעור כאמור בעוסק בשיווק פנסיוני.

לפסקה (3)

מוצע לתקן טעות סופר שנפלה בעת כתיבת החוק ולתקן את הכותרת לסעיף 5 לחוק כך שבמקום "תנאים למתן רישיון פיננסי" יירשם "תנאים למתן רישיון פנסיוני".

כמו כן, מוצע לעגן את זכות העובד לקבל ייעוץ או שיווק לגבי החיסכון הפנסיוני שלו מבעל רישיון שבו הוא בחר ולאסור על מעסיק להתנות על ביצוע עסקה במוצר פנסיוני בביצועו על ידי בעל רישיון מסוים, ובכלל זה סוכן הביטוח שמספק למעביד שירותי תפעול.

עוד מוצע לקבוע כי סוכן ביטוח פנסיוני יידרש לבחור בין קבלת עמלת הפצה מגוף מוסדי לבין קבלת תשלום מהלקוח ישירות בקשר עם ביצוע עסקה או שיווק פנסיוני. כך, סוכן ביטוח פנסיוני לא יהיה רשאי לגבות מלקוח, בנוסף לעמלת הפצה שמשולמת על ידי הגוף המוסדי, גם תשלומים בעבור הטיפול במוצר הפנסיוני שלו.

סעיף 23 לפסקה (1)

מוצע לתקן את ההגדרה "זיקה" בסעיף 1 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני כך שההפניה שבפסקה (3)(ב) לאותה הגדרה, לעניין קבלת עמלה, תהיה לסעיף 19(א)(2) לחוק האמור שעניינו עמלת הפצה הנגבית מגוף מוסדי שלו זיקה למוצר פנסיוני כאמור באותו סעיף, ולא לסעיף 9(א)(2) לאותו חוק.

(4) בסעיף 12(א)(2)(ב)1, המילים "או סוכן ביטוח פנסיוני" – יימחק;

(5) בסעיף 13, האמור בו יסומן "(א)", ואחריו יבוא:

"(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), ביצוע העסקאות שלהלן יכול שייעשה שלא כחלק מייעוץ פנסיוני או משיווק פנסיוני ושלא בהמשך לו:

(1) ביצוע עסקה לגבי מוצר פנסיוני בין לקוח לגוף מוסדי, בידי הלקוח, במישרין, בעקבות פנייה יזומה של הלקוח לגוף המוסדי;

(2) הפקדת תשלומים בעבור עובד בקופת גמל, בידי מעסיקו, לאחר שניתנה לעובד הזדמנות לבחור קופת גמל אחרת וכל עוד לא בחר העובד בקופה כאמור, לפי הוראות סעיף 20(ב) לחוק הפיקוח על קופות גמל;

(3) ביצוע פעולות במוצר פנסיוני בידי גוף מוסדי מכוח חובה לפי דין.

(ג) הממונה רשאי לקבוע הוראות ותנאים לעניין סעיף קטן (ב)";

(6) אחרי סעיף 19 יבוא:

"תמריצים ועמלות 19א. (א) סוכן ביטוח פנסיוני או אדם אחר מטעמו או בעבורו בקשר עם שיווק פנסיוני לא יקבל טובת הנאה במישרין או בעקיפין בקשר עם שיווק פנסיוני או בקשר עם ביצוע עסקה בעבור לקוח, זולת אחד מאלה:

(1) שכר והחזר הוצאות המשולמים ישירות מאת הלקוח; הממונה רשאי לקבוע הוראות לעניין שכר והחזר הוצאות לפי פסקה זו;

(2) עמלת הפצה הנגבית, לפי סעיף 32(ה)1(ב) לחוק הפיקוח על קופות גמל, מגוף מוסדי שלו זיקה למוצר הפנסיוני, שבוצעה לגביו עסקה בעבור הלקוח.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (4)

מוסדי בדמי ניהול נמוכים יותר. כמו כן, מאחר שלא ניתן לכפות על אדם לקבל ייעוץ או שיווק פנסיוני, בסופו של יום מבוטחים אלה לא מקבלים ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני אך משלמים דמי ניהול שמגלמים קבלת שירות זה. אשר על כן, מוצע לתקן את סעיף 13 ולקבוע בו מפורשות כי מבוטחים כאמור יהיו פטורים מקבלת ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני אם ביצוע העסקה נובע מפנייה יזומה של הלקוח אל הגוף המוסדי, או אם צירוף העובד לקופת גמל נעשה לפי הוראות סעיף 20 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, שמורה למעסיק להפקיד תגמולים בעד עובד לקופת גמל שנבחרה כקופת ברירת מחדל, אם נתן לעובד הזדמנות לבחור בקופת גמל אחרת אך העובד סרב לעשות כן. כמו כן, מוצע לאפשר ביצוע פעולות במוצר פנסיוני בלא שיווק פנסיוני או ייעוץ פנסיוני אם חלה על הגוף המוסדי חובה לבצע את הפעולה לפי הוראות הדין.

לפסקה (6)

גופים מוסדיים משלמים לסוכני ביטוח עמלות שונות שנועדו, בעיקר, להבטיח מתן שירות מקצועי ללקוח. עמלות אלה לא מוגבלות בסכום כלשהו. על אף האמור, סוכני ביטוח רבים נוהגים לגבות מלקוחות, שמבקשים את

סעיף 12 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני מפרט את אופן התאמת השיווק הפנסיוני או הייעוץ הפנסיוני ללקוח. בין השאר, נקבע כי עובדו של גוף מוסדי שהוא סוכן שיווק פנסיוני או סוכן ביטוח פנסיוני נדרש לבחור את המוצר הפנסיוני המתאים ביותר ללקוח מתוך כלל המוצרים שמשווק אותו גוף. מאחר שסוכן ביטוח פנסיוני לא מועסק על ידי הגוף המוסדי, ומאחר שראוי שסוכן ביטוח פנסיוני שמשווק מוצרים של מספר גופים מוסדיים, יבחר בעבור לקוח מוצר מבין כלל המוצרים שהוא משווק, מוצע לתקן את סעיף 20(א)(2)(ב)1 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני כך שסוכן ביטוח פנסיוני לא יהיה עובדו של גוף מוסדי וכי השיווק הפנסיוני ייעשה לגבי כלל המוצרים שאותם הוא משווק.

לפסקה (5)

סעיף 13 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני קובע שאדם לא יכול להצטרף למוצר פנסיוני או לבצע פעולות בו אם הצירוף או ביצוע הפעולות לא נעשה אגב ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני. הוראה זו, מונעת ממבוטחים שלהם ידע מספיק בתחום החיסכון הפנסיוני, להצטרף ישירות אל גוף

(ב) גוף מוסדי לא ייתן לסוכן ביטוח פנסיוני טובת הנאה בקשר עם שיווק פנסיוני או בקשר עם ביצוע עסקה למעט תשלום עמלת הפצה לפי הוראות סעיף קטן (א)(2).

(ג) בסעיף זה, "סוכן ביטוח פנסיוני" – לרבות השולט בו, מי שנשלט בידי מי מהם, נושא משרה באחד מאלה ומי שמועסק על ידי אחד מאלה.;

(7) בסעיף 31(ג), במקום "וסעיפים 60 עד 62" יבוא "פרק ה' וסעיפים";

(8) בסעיף 38 –

(א) בסעיף קטן (א)(1), במקום "סעיף (2)" יבוא "סעיף 3(א)(2)";

(ב) בסעיף קטן (ב) –

(1) בפסקה (2), במקום "סעיף 3" יבוא "סעיף 3(א)", ובסופה יבוא "או בניגוד להוראות סעיף 3(ב)";

(2) בפסקה (7), אחרי "ובהמשך לו" יבוא "ושאינה לפי סעיף 13(ב)";

(3) אחרי פסקה (10) יבוא:

"(10א) קיבל טובת הנאה בקשר עם שיווק פנסיוני או בקשר עם ביצוע עסקה בעבור לקוח, בניגוד להוראות סעיף 19א(א);";

(4) אחרי פסקה (12) יבוא:

"(12א) נתן לסוכן ביטוח פנסיוני טובת הנאה בקשר עם שיווק פנסיוני או בקשר עם ביצוע עסקה, בניגוד להוראות סעיף 19א(ב);";

ד ב ר י ה ס ב ר

לעניין התניית ביטוח, כך שבעל רישיון לא יתנה קניית מוצר פנסיוני אחד בקניית מוצר פנסיוני אחר, ממנו או מאדם אחר, וזאת למעט אם קיבל אישור לכך מהממונה.

לפסקה (8)

מוצע לתקן את סעיף 38 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני כך שסוכן ביטוח פנסיוני או משווק פנסיוני שעסקו בשיווק פנסיוני בניגוד לסעיף 3 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, ומעסיק שהתנה ביצוע עסקה בביצועה על ידי בעל רישיון מסוים או שהתנה מתן הטבה כלשהי לעובד בביצוע עסקה באמצעות בעל רישיון מסוים, בניגוד להוראות סעיף 13א לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני יהיה דינם מאסר שנה או הקנס הבסיסי. עוד מוצע לקבוע כי סוכן ביטוח פנסיוני שקיבל טובת הנאה בקשר עם שיווק פנסיוני או בקשר עם ביצוע עסקה בעבור לקוח בניגוד להוראות סעיף 19א וגוף מוסדי שנתן טובת הנאה כאמור, יהיה דינם מאסר שנתיים או קנס בשיעור פי אחד וחצי מן הקנס הבסיסי.

כמו כן, מוצע לתקן טעות סופר שנפלה בעת כתיבת החוק, ולהתאים את האמור בסעיף 38(ב)(15) לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, לסעיף 24(א) לחוק האמור.

שירותיהם, תשלומים מעבר לעמלות שמשולמות להם על ידי הגופים המוסדיים. פרקטיקה זו לרוב לא מוסדרת מראש ולא ידועה לצרכן שלמעשה משלם מכיסו פעמיים. פעם אחת הסכום מגולם בדמי הניהול שהוא משלם לגוף המוסדי, ובפעם השנייה הוא משולם ישירות לסוכן. מוצע להוסיף לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני את סעיף 19א ולקבוע בו כי סוכן ביטוח פנסיוני לא יהיה רשאי לקבל תשלומים ישירות מהלקוח אם הוא קיבל מהגוף המוסדי עמלת הפצה בקשר עם ביצוע עסקה או שיווק פנסיוני. כך, סוכן ביטוח פנסיוני לא יהיה רשאי לגבות מלקוח תשלומים בעבור ביצוע פעולות במוצרו או מתן שיווק פנסיוני לגביו, בנוסף לעמלת הפצה שמשולמת לו על ידי הגוף המוסדי. עוד מוצע להסמיך את הממונה לקבוע הוראות לעניין הוצאות ושכר שסוכן ביטוח פנסיוני יהיה רשאי לגבות מלקוח.

לפסקה (7)

מוצע לתקן את סעיף 31 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני ולהחיל על בעלי רישיון את החובות החלות על מבטח לעניין הגשת דוחות והודעות לממונה. כמו-כן מוצע להחיל על בעל רישיון את החובה המוטלת על מבטח

(5) בפסקה (15), במקום הרישה עד המילים "שבו מנהל סוכן פנסיוני את עסקיו" יבוא "סוכן פנסיוני שהשתמש במילה "ייעוץ" או בכל מילה הנגזרת ממנה בשם שבו הוא מנהל את עסקיו".

תיקון חוק הפיקוח
על שירותים
פיננסיים (קופות
גמל)

24. בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005³¹, בסעיף 20 –

(1) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) עובד שהמעסיק מפקיד בעבורו כספים לקופת גמל בהתאם להוראות סעיף זה, רשאי, בכל עת, לבחור בכל בעל רישיון לשם מתן שיווק פנסיוני, ייעוץ פנסיוני או ביצוע פעולות בקופת הגמל, למעט הפקדת כספים לקופת גמל, ולעניין פעולה בקופת גמל שמתקיים לגביה האמור בסעיף 13(ב)(1) לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני – רשאי לבחור לבצע פעולה כאמור שלא כחלק מייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני ושלא בהמשך לו; מעסיקו של עובד כאמור לא יתנה את הפקדת הכספים לקופת גמל בעבור העובד או מתן טובת הנאה אחרת לעובד, בכך שבעל רישיון מסוים ייתן לעובד כאמור שיווק פנסיוני או ייעוץ פנסיוני או יבצע בעבורו פעולות אחרות בקופת הגמל";

(2) בסעיף קטן (ד), לפני ההגדרה "קופת גמל" יבוא:

"בעל רישיון", "ייעוץ פנסיוני" ו-"שיווק פנסיוני" – כהגדרתם בסעיף 1 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני"

פרק ז': הגנה על בריאות הציבור (מזון)

סימן א': מטרה ופרשנות

מטרה

25. פרק זה בא –

(1) להסדיר את אחריותו של יצרן מזון, את הפיקוח על ייצור מזון, את אחריותו של יבואן המייבא מזון ואת הפיקוח על יבוא מזון, והכל לשם אספקת מזון ברמת איכות, תקינות ובטיחות נאותים לציבור ובכלל זה בתנאי ייצור נאותים, המתאימים לאמות המידה שנקבעו בחקיקת המזון בישראל;

ד ב ר י ה ס ב ר

(להלן – הצוות או ועדת קדמי), כדי ללמוד את מאפייניהם של שוקי המזון ומוצרי הצריכה, לאתר כשלי שוק, ולגבש המלצות לצורך שיפור רווחת הצרכן, בין היתר, על ידי הגברת התחרותיות.

ביום כ"ח בתמוז התשע"ב (18 ביולי 2012) פרסם הצוות הבין-משרדי את המלצותיו. חלק מהמלצות הצוות, בעיקר בהיבטי צרכנות ותחרות במקטע האספקה ובמקטע הקמעונאי, ביחסי ספקים-קמעונאים, עידוד מותגים פרטיים ועסקים קטנים ובינוניים, גובשו לדבר חקיקה במסגרת החוק לקידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014, שהתקבל ביום י"ז באדר ב' התשע"ד (19 במרס 2014). חלק אחר מהמלצות הצוות, עוסק בכל הקשור לייבוא מזון, ועל כך הפרק המוצע. בעניין זה מצא הצוות כי הליכי ייבוא מזון לישראל מסובכים, באופן החוסם באופן מעשי אפשרות לייבוא מקביל של מזון, העשוי להביא להפחתת מחירי המזון לצרכן. לפיכך, המליץ הצוות על אימוץ מערכת פיקוח על הייבוא הדומה יותר

סעיף 24 בהתאם למצב הקיים כיום, מעסיקים רבים מוכנים לבצע פעולות במוצר פנסיוני בעבור לקוח אך ורק באמצעות בעל רישיון מסוים וזאת מאחר שבעל הרישיון מבצע בעבור המעסיק את סליקת כספי העובדים. מוצע לתקן את סעיף 20 לחוק הייעוץ והשיווק הפנסיוני, ולקבוע שמעסיק לא יהיה רשאי להתנות ביצוע הפקדות כספים לקופת גמל בעבור עובד או מתן טובת הנאה אחרת לעובד (כגון, הגדלת שכר או ביטוחים נוספים) בכך שפעולות ביצוע עסקה במוצר פנסיוני ייעשו באמצעות בעל רישיון מסוים.

פרק ז': הגנה על בריאות הציבור (מזון)

סימן א': מטרה ופרשנות

כללי ביום כ"ה בסיוון התשע"א (27 ביוני 2011) מינו שר האוצר ושר התעשייה המסחר והתעסוקה צוות בין-משרדי לבחינת רמת התחרותיות והמחירים בתחום מוצרי המזון והצריכה

³¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 889; התשע"א, עמ' 92.

(2) להסדיר את אחריותו של משווק מזון וחובותיו בכל שלב משלבי העברת המזון מעת יצורו, דרך ייבואו ועד מקום המכירה ישירות לצרכן, כדי להבטיח כי המזון הנמכר יוצר בידי גורם המורשה לכך, ואם יובא, שהיבואן בעל תעודת יבואן רשום, וכן כדי להבטיח כי הוא משווק ברמת איכות, תקינות ובטיחות נאותים המתאימים לאמות המידה שנקבעו בחקיקת המזון בישראל;

(3) לקבוע אמות מידה לבטיחות, תקינות ואיכות המזון בישראל, בהתאם למקובל במדינות המפותחות, לרבות בתקנים בין-לאומיים מובילים.

“אזור” – אזור וכן שטחי המועצה הפלסטינית, כהגדרתם בתוספת לחוק להארכת תקפן של תקנות שעת חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבריות ועזרה משפטית), התשל”ח-1977⁵²;

ד ב ר י ה ס ב ר

אישור מקדים על עמידה בדרישות החוקיות לייבוא מזון רגיל (לרבות הליך רישום יבואן והליך רישום ייבוא למזון או למוצר) – יכלול התהליך קבלת הצהרת היבואן וקבלת אישור מיידי לייבוא, באופן שיאפשר שחרור הסחורה מהנמל בתוך 24 שעות. במקביל וכפועל יוצא מכך יתמקד הפיקוח במקטעי השיווק ובדרכי השיווק, תוחמר הענישה לעוסקים במזון (יצרנים, יבואנים ומשווקים), ותינתן סמכות לגורמים מינהליים להטיל עיצומים כספיים במקרים המתאימים, במטרה לעודד ציות לחוק לכתחילה, ולמנוע הפרות.

לבסוף, תיערך רפורמה מקיפה בתחום הפיקוח הווטרינרי על בשר ומוצרי, שבמסגרתה תגובש מערכת פיקוח וטרינרי אחידה ומודרנית, המבוססת על עקרונות של ניהול סיכונים. במסגרת הרפורמה תבוטל באופן הדרגתי החובה להגיע ל'בדיקת משנה', והפיקוח ינוהל באמצעות תאגיד לפיקוח וטרינרי שיוקם בחוק.

סעיף 25 מטרתו של הפרק המוצע היא לאסדר את כל שרשרת הערך של שוק המזון – מקטע הייצור, מקטע הייבוא ומקטע השיווק, לשם אספקת מזון ברמת איכות, תקינות ובטיחות נאותים לציבור. הפרק המוצע יקבע ויסדיר את אחריותם של יצרן מזון ויבואן מזון למקטעים שבהם הם פועלים, ואת אחריותו של משווק מזון וחובותיו בכל שלב משלבי העברת המזון מעת ייצורו, דרך ייבואו ועד מקום המכירה ישירות לצרכן, כדי להבטיח כי המזון הנמכר יוצר או יובא בידי גורם המורשה לכך. כל זאת במטרה להבטיח כי המזון המשווק בישראל הוא ברמת איכות, תקינות ובטיחות נאותים, המתאימים לאמות המידה שנקבעו בחקיקת המזון בישראל. שתי מטרות מרכזיות אלה יושגו באמצעות קביעת אמות מידה לבטיחות, תקינות ואיכות המזון בישראל, בהתאם למקובל במדינות המפותחות, לרבות בתקנים בין-לאומיים מובילים.

סעיף 26 בסעיף זה מובאות הגדרות שונות, שישמשו לאורך הפרק המוצע.

להגדרה “אזור” – במסגרת הפרק, שמסדיר את הייצור, הייבוא והשיווק של המזון בישראל, מוצע להסדיר אף את הפעילות הקשורה להבאת מזון מהאזור: ייצורו, הבאתו לשטח ישראל ושיווקו, בשים לב למצב המשפטי הייחודי

למערכת הפיקוח בארצות הברית או באיחוד האירופי בכל הקשור למזון רגיל (שאינו רגיש), בהתבסס על ניתוח סיכונים.

בהחלטת ממשלה מספר 5176 מיום ה' בחשוון התשע"ג (21 באוקטובר 2012) אומץ דו"ח הצוות, ובין השאר, הוטל על המנהל הכללי של משרד הבריאות לתקן את תהליכי העבודה והנהלים במשרד הבריאות בעניין ייבוא מזון רגיל לישראל, לשם קידום התחרות בשוק המזון. עוד נקבע, כי סגן שר הבריאות יקים צוות בין-משרדי אשר יבחן חלופות שונות להקלה על ייבוא מקביל של מזון לישראל.

ביום י"א שבט התשע"ד (12 בינואר 2014) התקבלה החלטת ממשלה מספר 1169 בדבר “קידום הייבוא המקביל של מוצרי מזון”, אשר נועדה לקדם את יישומם של סעיפים 13 ו-14 להחלטת הממשלה מס' 5176, שתוכנם פורט לעיל. ביום י"ח באייר התשע"ד (18 במאי 2014) התקבלה החלטת ממשלה מספר 1606 בעניין “רפורמה בתחום ייבוא המזון הרגיל לישראל”. בהחלטה זו הוטל על שרת הבריאות, בשיתוף עם ראש הממשלה, שר האוצר ושר הכלכלה להפיץ תזכיר חוק לתיקון פקודת בריאות הציבור (מזון), שיקבע כי הסדרת ייבוא המזון הרגיל לישראל תותאם לעקרונות ייבוא המזון של רשויות בין-לאומיות מתקדמות, כדוגמת האיחוד האירופי, המאפשרים כניסה של מזון רגיל על בסיס הצהרת היבואן על עמידה בכל הוראות הדין, וקיום פעולות פיקוח בשווקים. כמו כן נקבעה הוראה לקידום הפצתו של תזכיר חוק להסדרת מתווה חדש בנוגע למזון מן החי, על ידי משרד החקלאות ומשרד הבריאות. תזכירים כאמור הופצו ובוצעו בהם שינויים לפי הערות שהתקבלו. ביום כ"ז בסיוון התשע"ד (25 ביוני 2015) התקבלה החלטת ממשלה מספר 112 שאישרה את טיוטת הפרק המוצע, בכפוף לתיקונים ולהערות שבוצעו מיום קבלת ההחלטה.

על פי המוצע, תבוצע אסדרה בכל שרשרת הערך של שוק המזון – החל משלב הייצור, דרך מקטעי הייבוא/ייצוא והשיווק, זאת, לצורך הבטחת בטיחותו ואיכותו של המזון ולשם שמירה על בריאות הציבור. בפרט, יוסדר מחדש הפיקוח על ייבוא מזון, תוך פישוט והתאמה של תהליך הפיקוח לפי סוג המזון, תהליך האישור ישונה כך שבמקום קבלת

⁵² ס"ח התשל"ח, עמ' 48.

"אישור יצור נאות" – אישור שנותן מנהל שירות המזון לבעל רישיון יצור בהתאם להוראות סעיף 67;

"אישור מוקדם לייבוא" – אישור לפי סעיף 92 שניתן ליבואן רשום, שנקוב בה מזון רגיש מסוים;

"אישור קבלת הצהרה" – אישור בדבר קבלת הצהרה לפי סעיף 109 שניתן ליבואן רשום, בדרך ממוחשבת;

"בית קירור" – מקום המשמש לאחסנת מזון בקירור או בהקפאה;

"אתר האינטרנט" – הדף של שירות המזון באתר האינטרנט של משרד הבריאות;

"הצהרה" – הודעה לפי סעיף 102 שמסר יבואן רשום לרשם בדבר כוונתו לייבא מזון רגיל מסוים;

"הוועדה" – ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת;

"חומר טעם וריח" – חומר שאינו נצרך לכשעצמו, המוסף למזון כדי להקנות לו טעם או ריח מסוימים או לשנותם, למעט חומרים בעלי טעם בלעדי מתוק, חמוץ או מלוח ותבלינים;

"חומר מסייע יצור" – חומר אשר אינו נצרך ככלל כמזון בעצמו, אשר נעשה בו שימוש מכוון למטרה טכנולוגית בתהליך הייצור של מזון או של רכיב במזון, ואשר שימוש בו עשוי להביא לנוכחות לא מכוונת ובלתי נמנעת של שאריות החומר או נגזרותיו במוצר המזון הסופי, ובתנאי שהן אינן מהוות סיכון בריאותי ואין להן כל מטרה טכנולוגית במוצר המזון הסופי;

"חלב גולמי" – נוזל, למעט קולוסטרומ, המתקבל על ידי חליבה של בעל חיים שלא עבר תהליך עיבוד, לרבות אריזה; לענין זה, "עיבוד", לרבות הוספה או גריעה מהחלב הגולמי;

ד ב ר י ה ס ב ר

של אזור זה.

לפי סוג המידע.

להגדרה "אישור ייצור נאות" – אישור זה ניתן ליצרן המזון על ידי מנהל שירות המזון הארצי במשרד הבריאות (להלן – המנהל) ליצרן מזון, בהתאם לתנאים הקבועים בפרק, והוא מעיד על כך שהיצרן מיישם את מערכות אבטחת בטיחות ואיכות.

להגדרה "אישור מוקדם לייבוא", "אישור קבלת הצהרה" ו"הצהרה" – בשל שינוי שיטת הפיקוח על שוק המזון בישראל בכלל, וכדי לפשט את תהליך ייבוא המזון לישראל בפרט, מוצע לקבוע כי יבואן ידרש לקבל אישור מוקדם לייבוא לענין מזון רגיש, ואישור קבלת הצהרה, לאחר שהצהיר על כוונתו לייבא מזון רגיל לישראל.

להגדרה "חומר מסייע ייצור" – אף הגדרה זו מופיעה באופן דומה בתקנות תוספי מזון. חומר זה אינו נצרך לכשעצמו, ומטרת השימוש בו היא למטרה טכנולוגית, בייצור מזון או בייצור רכיב מזון. חומר מסייע ייצור אינו מהווה חלק מרכיבי המזון אולם לעתים, שימוש בחומר מסייע ייצור מותר שארית ממנו במזון, ואין בכך פסול כל עוד אין סכנה בריאותית מכך.

להגדרה "בית קירור" – מוצע להגדיר בית קירור כמקום המשמש לאחסנת מזון בקירור או בהקפאה, כדי לוודא כי מזון הטעון אחסנה בטמפרטורה מבוקרת מטופל במקום ייעודי לכך.

להגדרה "חלב גולמי" – מונח זה מתייחס לחלב במצבו הטבעי לאחר חליבתו, לפני שעבר כל תהליך שהוא.

להגדרה "אתר האינטרנט" – מוצע כי סוגים מסוימים של מידע שמפרסם משרד הבריאות מכוח הפרק המוצע יהיו טעונים פרסום באינטרנט, בדף שירות המזון שבאתר משרד הבריאות, בין באופן בלעדי או בנוסף לפרסום ברשומות,

להגדרה "חוקיקת המזון" – כיום, יש דברי חקיקה רבים, שבסמכות שרים שונים (שר האוצר, שר הכלכלה ואף שר הבריאות), החלים על שלבים שונים בשרשרת ערך המזון. בהגדרה זו נעשה שימוש לאורך הפרק כאשר יש צורך

הצעות חוק הממשלה – 951, ט"ז באלול התשע"ה, 31.8.2015

"חוק הגנת הצרכן" – חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981³³;

"חוק התקנים" – חוק התקנים, התשי"ג-1953³⁴;

"חוק לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים" – חוק לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים ושל תוצרת מן החי, התשי"ז-1957³⁵;

"חוק רישוי עסקים" – חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968³⁶;

"חקיקת המזון" – חיקוק המפורט להלן:

(1) פרק זה, תקנות לפיו או הוראות המנהל שלהלן:

(א) הוראה לפי סעיף 35(ג), שעניינה שאריות מזון;

(ב) הוראה לפי סעיף 119(ב), שעניינה ביצוע בדיקות מיוחדות כתנאי למתן תעודת שחרור;

(ג) הוראה לפי סעיף 185, שעניינה החוקה בטמפרטורה מבוקרת;

(ד) הוראה לפי סעיף 190, שעניינה מניעת סכנה ממזון מסוים;

(2) תקנים רשמיים לפי חוק התקנים החלים על מזון, לרבות חומרים או מוצרים הבאים במגע עם מזון;

(3) חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957³⁷, וצווים מכוחו החלים על מזון לרבות חומרים או מוצרים הבאים במגע עם מזון;

(4) צווים, שהותקנו בהסכמת שר הבריאות, לפי סעיף 37(ב) לחוק הגנת הצרכן;

(5) תקנות שהתקין שר הבריאות לפי סעיף 10(א) לחוק רישוי עסקים;

"טמפרטורה מבוקרת" – טמפרטורה מוגדרת הקבועה בחקיקת המזון, או בקביעת יצרן לעניין תנאי הייצור, האחסון וההובלה של מזון, ובכלל זה הוראה כי הטמפרטורה של מזון מסוים לא תעלה על טמפרטורה מסוימת או לא תפחת מטמפרטורה מסוימת או קביעת טווח טמפרטורות מוגדר, ויכול שתהא הגדרת טמפרטורה שונה בייצור, אחסון והובלה, וכן למוצר או סביבת המוצר;

"יבואן" – אדם העוסק בייבוא מזון;

ד ב ר י ה ס ב ר

הציבור (מזון) (שיווק ביצי מאכל), התשנ"ד-1994 או בתקני מזון רשמיים. לפיכך מוצע לקבוע בחקיקה ראשית, כי טמפרטורה מבוקרת יכול שתהיה בטווח מסוים העשוי להיקבע בחקיקת המזון או לפי קביעת יצרן המזון, או לפי קביעת השלב שבו מצוי המזון (ייצור, אחסון או הובלה ועוד). בהתאם, מוצע לקבוע כי יידרש רישיון אחסנה ורישיון הובלה לאדם שיאחסן או יוביל, בהתאמה, מזון הטעון שמירה בטמפרטורה מבוקרת.

להגדרות "יבואן", "יבואן רשום" ו"תעודת יבואן רשום" – בשל שינוי שיטת ייבוא המזון לישראל, מוצע לקבוע כי יבואן רשום הוא אדם העוסק בייבוא מזון, אשר רשום

להתייחס כמקשה אחת לדברי חקיקה אלו, יחד, וכדי לייתר את הצורך לחזור כל פעם על מלוא הרשימה. לפיכך, מוצע לקבוע הגדרה הכוללת את מכלול החיקוקים הרלוונטיים, לרבות תקנות, צווים, תקנים רשמיים והוראות מינהל, החלים על המזון.

להגדרות "טמפרטורה מבוקרת", "רישיון אחסנה" ו"רישיון הובלה" – כיום אין הגדרות בחקיקה ראשית למונחים אלה המתייחסים לשלבי אחסון והובלה של מזון שיש להחזיקו בטמפרטורה מוגדרת, וזאת חרף החובה הקבועה לעניין זה ביחס לסוגי מזון מסוימים, למשל בתקנות מחלות בעלי חיים (בתי שחיטה לעופות), התש"ך-1960, בתקנות בריאות

³³ ס"ח התשמ"א, עמ' 248.

³⁴ ס"ח התשי"ג, עמ' 30.

³⁵ ס"ח התשי"ז, עמ' 44.

³⁶ ס"ח התשכ"ח, עמ' 204.

³⁷ ס"ח התשי"ח, עמ' 24.

"יבואן רשום" – אדם הרשום במרשם היבואנים לפי סעיף 135 ויש לו תעודת יבואן רשום תקפה לפי סעיף 140;

"ייצור" – פעולה לפי אחד מסוגי הפעילות המפורטים בפסקאות (1) עד (6), והכל בין אם למטרות מכירה ובין אם לאו:

(1) אריזת מזון, למעט צירוף יחד בעטיפה או בדרך אחרת של מספר מוצרי מזון מסומנים וארוזים מראש על ידי יצרן, אשר אינם דורשים אחזקה בטמפרטורה מבוקרת (להלן – עטיפה);

(2) סימון מזון, ולמעט סימון על גבי אריזת המזון או הצרור המכיל אותו, אשר אין לגביו הוראות בחקיקת המזון;

(3) הכנת מזון;

(4) עיבוד מזון או טיפול בו בכל דרך שהיא ובכלל זה הקפאת מזון והפשרתו, הוספת תוסף מזון, חומר טעם וריח או חומר מסייע יצור, ועיבוד כהגדרתו בסעיף 33;

(5) שינוי מזון מבחינת הצורה, הטיב, האיכות, הרכב, צבע, או מכל בחינה אחרת;

(6) פעילות שהיא אחת מאלה, ובלבד שמבוצעת על ידי מי שמקיים אחת מפעילויות לפי פסקאות (1) עד (5), כחלק בלתי נפרד מאתר הייצור:

(א) אחסנה בטמפרטורה מבוקרת;

(ב) הובלה בטמפרטורה מבוקרת;

ולמעט –

(1) איסוף, מיון, אריזה וסימון של ביצים כשהן טריות ובקליפתן; לעניין זה "טריות" – לאחר ההטלה, ללא טיפול כלשהו, למעט שטיפה, שימון או ציפוי;

(2) גידול וטיפול בעלי חיים שבשרם או תוצרתם מיועדים למאכל אדם, המתתם ושחיטתם;

ד ב ר י ה ס ב ר

אחת הפעולות שלעיל. הגדרה רחבה זו תאפשר פיקוח על גורמים שונים העוסקים בשרשרת הטיפול במזון, גם אם אינם מייצרים מזון במובן המילולי הפשוט. מנגד מוצע להבהיר אילו פעולות אינן נחשבות לייצור מזון, ובפרט פעולות שאין בהן עיבוד או טיפול מהותי במזון. כך לא ייכללו בהגדרת ייצור מזון: איסוף ומיון ביצים, גידול בעלי חיים, המתתם ושחיטתם, גידול וקטיף של תוצרת חקלאית, דיג, ציד, חליבה וייצור דבש. יש להדגיש כי ההגדרה יצרן מתייחסת למי שעוסק בייצור מזון, אף אם אינו עושה זאת תחת משטר של רישוי, בין אם משום שאינו נדרש לכך ובין אם מייצר מזון שלא כדיון, וזאת כדי להחיל גם על יצרן כזה את ההוראות בפרק החלות לגבי יצרן (להבדיל מההוראות החלות על בעל רישיון ייצור בלבד).

במרשם היבואנים המנוהל על ידי עובד שירות המזון שמינה המנהל, ויש לו תעודת יבואן רשום תקפה, שבה יצוינו בין השאר פרטי המזון המיובא והתנאים לייבואו.

להגדרות "ייצור" ו"יצרן" – כיום, אין הגדרה בחקיקה ראשית אשר כוללת את כל הפעולות הכרוכות בייצור מזון, כתהליך ייצור מודרני. אמנם, צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסחר במזון, ייצור והחסנתו), התשכ"א-1961, מגדיר יצרן ייצור באופן חלקי כ"אדם העוסק, בין בעצמו ובין על ידי אחרים, בייצורו של מוצר או בשינוי מבחינת הצורה, הטיב, האיכות או מכל בחינה אחרת, או העוסק באריזתו או במזיגתו", אולם הגדרה זו אינה תואמת את החקיקה העדכנית ביחס למזון ואינה תואמת תהליכי ייצור חדשניים. מוצע לקבוע כי ייצור כולל גם פעולת אריזה, סימון, הכנת מזון, עיבוד מזון, שינוי בדרך כלשהי, אחסנתו והובלתו בטמפרטורה מבוקרת על ידי מי שעושה

(3) גידול, קטיף, איסוף, מיון, אריזה וסימון של תוצרת חקלאית טרייה מן הצומח וכן פעולות הבחלה או חיתוך שמתבצעות בבית אריזה של ירקות או פירות לפי החוק לפיקוח על ייצור הצמח ושיווקו, התשע"א-2011³⁸; לעניין זה, "טרייה" – לאחר הקטיף, ללא עיבוד;

(4) דייג ומיון דגים, לרבות סרטניים ורכיכות, בסמוך לאחר הדייג האמור;

(5) צייד;

(6) חליבה, אחסון חלב גולמי והובלתו עד שער המחלבה;

(7) כל השלבים של ייצור דבש בכוורת עד רדייתו מהכוורת;

"ייצרן" – אדם העוסק בייצור מזון;

"לשכת בריאות מחוזית" – לשכת בריאות של משרד הבריאות האחראית על מחוז, ולרבות לשכת הבריאות האזורית אשקלון;

"מזון" – כל חומר, מעובד, מעובד למחצה או שאינו מעובד, כולל משקאות וגומי לעיסה, המיועד לצריכת אדם בבליעה, לעיסה או שתייה, או כל חומר שהיה בשימוש בתהליך ייצור מזון, הכנתו או בתהליך עיבודו של מזון, לרבות מזון ייעודי ומי שתייה שהגדרתם בסעיף 52 לפקודת בריאות העם, 1940³⁹, ולמעט תמרוק, שהגדרתו בפקודת הרוקחים [נוסח חדש], התשמ"א-1981⁴⁰ (להלן – פקודת הרוקחים), מוצרי טבק שהגדרתם בחוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק, התשמ"ג-1983⁴¹, סמים שהגדרתם בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973⁴², מכשיר המשמש לטיפול רפואי, שהגדרתו בפקודה (1) להגדרה "ציוד רפואי" בחוק ציוד רפואי, התשע"ב-2012⁴³, ותכשיר או סמי מרפא שהגדרתם בפקודת הרוקחים ובכלל זה כאשר הסם המסוכן, התכשיר או סם המרפא הוא חלק מתהליך הייצור של מזון אחר;

"מזון חדש" (novel food) – מזון או רכיב מזון שמתקיים בו האמור בפקודות (1) ו-(2):

(1) מתקיים בו אחד מאלה:

(א) הוא בעל מבנה ראשוני חדש ברמה המולקולארית או אשר עבר שינוי מכוון במבנה הראשוני ברמה המולקולארית אשר אין לגביו ניסיון רב של צריכה בטוחה לאדם בישראל; לעניין פסקה זו, "ניסיון רב של צריכה בטוחה לאדם בישראל" – ניסיון רב של צריכה בטוחה בישראל לפני חודש פברואר בשנת 2006;

ד ב ר י ה ס ב ר

ייכללו בהגדרת מזון, אף אם הם נצרכים על ידי אדם בבליעה, לעיסה או שתייה או משמשים בתהליך הייצור של מזון אחר.

להגדרה "מזון חדש" – מזון חדש (novel food) הוא מזון או רכיב מזון חדשני, שלא היה בשימוש באופן ניכר

להגדרה "מזון" – מוצע לקבוע הגדרה רחבה הכוללת את כל החומרים המיועדים לצריכת אדם בבליעה, לעיסה או שתייה, אף אם חומרים אלה שימשו באחד השלבים של ייצור המזון ונטמעו במוצר הסופי. לנוכח רוחב ההגדרה מוצע לקבוע גם כי תמרוקים, מוצרי טבק, סמים, מכשירים המשמשים לטיפול רפואי, תכשירים או סמי מרפא לא

³⁸ ס"ח התשע"א, עמ' 1075.

³⁹ ע"ר 1065, תוס' 1, עמ' 191(ע) (א) 239.

⁴⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 35, עמ' 694.

⁴¹ ס"ח התשמ"ג, עמ' 38.

⁴² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 27, עמ' 526.

⁴³ ס"ח התשע"ב, עמ' 1394.

- (ב) הוא מכיל אורגניזם מהונדס או חלק ממנו;
- (ג) הוא מכיל צמחים, בעלי חיים, מיקרואורגניזמים, פטריות או אצות או בודד מהם, ואינו כולל אנזימים, אשר אין לגביהם ניסיון רב של צריכה בטוחה לאדם בישראל;
- (ד) יוצר בתהליך ייצור, שלא נעשה בו שימוש בישראל לגבי המזון או רכיב המזון המסוים, והתהליך גרם לשינוי משמעותי בהרכב המזון או במבנהו או ברכיביו, ואשר השפיע על ערכו התזונתי, חילוף החומרים בגוף או רמת החומרים הבלתי רצויים במזון, ולמעט תהליך ניקוי וחיטוי;
- (2) הוא אינו אחד מאלה:

- (א) תוסף תזונה או רכיב של תוסף תזונה שהשר קבע שהוא מותר לשימוש ובהתאם לתנאים שקבע;
- (ב) תוסף מזון שהשר קבע שהוא מותר לשימוש ובהתאם לתנאים שקבע;
- (ג) חומר מסייע יצור או חומר טעם וריח;

"מזון ייעודי" – מזון המותאם לצרכים בריאותיים או תזונתיים מיוחדים בהתאם לגיל, מין ומצב תחלואה, אשר ניתן לשימוש תחת פיקוח והתוויה רפואיים או תזונתיים, המיועד להזנה כולית או חלקית, במסגרת טיפול במצב מחלה לבעלי בעיות פיזיות ומטבוליות או הפרעות במערכת העיכול, ובכלל זה הפרעות ספיגה, לעיסה, בליעה ואחרות, בין אם נצרך בדרך של בליעה או לעיסה ובין אם בדרך אחרת, ולמעט בהזנה תוך ורידית;

"מזון רגיל" – מזון שאינו מזון רגיש;

"מזון רגיש" – סוג מזון שהשר, לפי המלצת מנהל שירות המזון, הכריז עליו שהוא מזון רגיש לפי הוראות סעיף 86 או סוג מזון שמנהל שירות המזון הכריז עליו שהוא מזון רגיש בהכרזה זמנית לפי הוראות סעיף 90;

ד ב ר י ה ס ב ר

אחרים הרשומים כתכשירים רפואיים הם מוחרגים מכלל הגדרת מזון.

להגדרות "מזון רגיל" ו"מזון רגיש" – בהתבסס על ניתוח סיכונים המיוחדים להיבטים שונים של בטיחות המזון, דוגמת מזהמים כימיים ומיקרוביאליים, מקור חומרי גלם, ייעוד המוצר, סיווג המזון המיועד לישראל לשתי קבוצות מוגדרות ב"נוהל יבוא מזון רגיל – רישום מוקדם ושחרור מהנמל". בנספח ז' לנוהל זה מפורטות קבוצות מזונות בעלי סיכון גבוה (מזון רגיש) לפי דרגת סיכון, רמת רגישותן ובהתחשב באוכלוסיות היעד הצורכות אותם. דוגמאות למוצרי מזון רגישים הם מוצרי חלב, מזון לתינוקות, מזון ייעודי וכו'.

מוצע ששר הבריאות יוסמך להכריז על סוגי מזון מסוימים כמזון רגיש, כמפורט בסעיף 90, ולגבי מזון כזה יחולו הוראות מיוחדות בנוגע לתהליכי ייצור, ייבוא ושיווק, ובפרט דרישה לקבלת אישור מוקדם לייבוא ודרישות ביחס להובלה ואחסנה בתנאים מתאימים, לפי לעניין. בהתאם להוראות המעבר שבסעיף 334(ו) לפרק המוצע,

בישראל או שאין לגביו ניסיון מספיק בישראל העשוי להעיד על בטיחותו, או שיש בו רכיב של פיתוח טכנולוגי או ביוטכנולוגי שאין לגביו ניסיון רב, בין ברכיבי המוצר בתהליך ייצורו. כדי להבטיח את בריאות הציבור, כל מזון חדש עובר הערכה על ידי שירות המזון הארצי במשרד הבריאות, טרם אישורו לשיווק. הגדרת מזון חדש כוללת בתוכה מזון או רכיב מזון מהונדס גנטית ואינה כוללת תוספי מזון ותוספי תזונה המאושרים לשימוש בישראל, וכן חומרי טעם וריח או חומרים מסייעי ייצור.

להגדרה "מזון ייעודי" – אנשים הסובלים מבעיות רפואיות מסוימות מוגבלים בצריכת מזון והם נדרשים להשלמת צורכיהם התזונתיים באמצעות מזון מיוחד, או שתזונתם מבוססת כולה או בעיקרה על מזון המותאם באופן מיוחד לצורכיהם, ומכיל את כל רכיבי המזון הנחוצים להם, במקום מזון רגיל. מזון ייעודי הוא מזון תחליפי למזון רגיל, ואולם הוא גם דומה לתכשיר רפואי בחשיבותו לבריאות האדם המזון באמצעותו. מזון מפורק המיועד להחדרה ישירות לווריד מוחרג מקטגוריה זו. ככל שיש מוצרים

”מכירה” – בסיטונאות או בקמעונאות, באופן מקוון, ברוכלות או בכל דרך אחרת, בין שלא בתמורה ובין בתמורה, לרבות תמורה ישירה, עקיפה, מותנית או נדחית, ולרבות –

- (1) הצעה למכור;
- (2) פרסום והצגה;
- (3) החלפה או המרה;
- (4) אחסנה או החזקה;
- (5) הפצה, הספקה או חלוקה;
- (6) הובלה, משלוח או העברה;
- (7) ייצוא;

”המנהל” – המנהל הכללי של משרד הבריאות או עובד המדינה שהוא הסמיכו לכך;

”מפקח” – מי שמונה על ידי השר לפי סעיף 274;

”מפעל שאושר לייצוא” – מפעל שקיבל אישור לייצוא לפי החוק לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים;

”מעבדה בישראל” – מעבדה לבריאות הציבור של משרד הבריאות או מעבדה שהוכרה לפי סעיף 197;

”משווק” – כל מי שעוסק במכירה של מזון;

”משווק גדול” – ספק גדול או קמעונאי גדול, כהגדרתם בחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע”ד–2014⁴⁴;

ד ב ר י ה ס ב ר

גדול חלות כמה הוראות שבהן נמצא כי הנטל שבהן אינו מוצדק בהחלה על בעלי עסקים קטנים ובינוניים אך מנגד, בשל האינטרס הציבורי המשמעותי בקביעתן, נמצא כי אין מניעה להחילן ביחס למשווק גדול, וזאת לעניין סימון אזהרות, אחסנת המזון ושמירת מסמכים. היותו של משווק גדול משליכה גם על מדיניות הפיקוח.

להגדרה ”מפעל שאושר לייצוא” – מוצע לקבוע כי מפעלים העוסקים בייצוא בעלי חיים ותוצרת מן החי והם בעלי אישור לייצוא לפי החוק לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים ושל תוצרת מן החי ייחשבו כמפעלים מאושרים לייצוא גם לעניין פרק זה, ובעניינים שלגביהם חל החוק האמור יחולו הוראותיו גם ביחס לפרק זה.

להגדרה ”מעבדה בישראל” – מוצע לקבוע כי במקומות שבהם נדרשת בדיקת מעבדה למזון היא תבוצע במעבדה לבריאות הציבור של משרד הבריאות, או במעבדה אחרת שמשרד הבריאות הכיר בה לעניין זה לפי הוראות תת-סימן ג' לסימן ז'.

עד להכרזה על ידי השר יראו את המזון שהוכרו ופורסם באתר האינטרנט של שירות המזון בנוהל האמור, כאילו הוכרו כמזון רגיש לפי הפרק המוצע, וזאת לתקופה של שלוש שנים. מזון רגיל הוא כל מזון שלא הוכרו כמזון רגיש, ולגביו מוצע לקבוע, כמפורט בסעיפים 102 עד 110, הוראות שיאפשרו ייבוא וייבוא מקביל בהסתמך על הצהרת היבואן והתחייבותו, וביצוע הפיקוח בשווקים.

להגדרות ”מכירה”, ”משווק” ו”משווק גדול” – מוצע לקבוע הגדרה רחבה של פעולות שונות הכרוכות בשיווק ומכירה של מזון בכל דרך שהיא ולכל מטרה, לרבות בעקיפין, ללא תמורה או בהחלפה, באופן מקוון או ברוכלות ובשיטות מכירה נוספות, וכן מוצע לכלול בהגדרה זו גם פעולות לפרסום והצעת המזון לזולת, אחסנתו ושמירתו, הפצתו, הובלתו וחלוקתו בדרכים שונות, בין בישראל ובין לחוץ לארץ (ייצוא). משווק הוא כל העוסק במכירה של מזון. משווק נחשב כמשווק גדול אם הוא ספק גדול או קמעונאי גדול כפי שהוגדרו בחוק קידום התחרות בענף המזון, שבו נקבעו אמות מידה לפי היקף הפעילות העסקית, מחזור המכירות, מספר החנויות ושיקולים נוספים. על משווק

⁴⁴ ס”ח התשע”ד, עמ’ 438.

נושא משרה בתאגיד – מנהל החברה, מנהל אבטחת איכות בחברה או כל תפקיד אחר שמשמעותו דומה וכן כל בעל תפקיד בכיר בתאגיד בתחום איכות המזון ובטיחותו, ולרבות בעל שליטה בתאגיד; לעניין זה, "שליטה" – כהגדרתה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁴⁵;

"נותן רישיון ייצור" – מנהל שירות המזון או רופא מחוזי;

"ניהול סיכונים" – ניהול סיכונים מקובל בתחום בטיחות המזון במדינות מפותחות המתנייח לסיכון הנשקף מהמזון;

"נמל" – נמל ימי, נמל תעופה או מעבר יבשתי שבהם קיים אחד או יותר מאלה:

(1) תחנת הסגר;

(2) שירות הסגר למזון רגיל שהקים המנהל לפי סעיף 1 לפקודת ההסגר; רשימת הנמלים בהם הוקם שירות הסגר כאמור תפורסם באתר האינטרנט של המשרד; "סימון מזון" – לרבות ציונו, כינויו, התווייתו או תיאורו בדרך אחרת, ובכלל זה אזהרות, וכן כל דבר מודפס, מצויר או מתואר בדרך אחרת והכול בין כשהוא מופיע על מזון, ובין כשהוא צמוד אליו, ארוז עמו או חלק בלתי נפרד מהאריזה או הצרור המכיל אותו;

"סמל תנאי ייצור נאותים" – סמל שקבע השר לפי סעיף 74;

"עוסק במזון" – מי שעיסוקו במזון;

"עיסוק במזון" – כל אחד מאלה: ייצור, ייבוא ומכירה של מזון;

ד ב ר י ה ס ב ר

להגדרות "סימון מזון" ו"תווית" – מוצע לקבוע הגדרות רחבות לסימון מזון ולתווית המופיעה על מזון, ובכלל זה כל סוג של כיתוב, הדפסה או ציור על גבי המזון, על אריזתו, בתוכה או בצמוד לה או למזון.

להגדרות "סמל תנאי ייצור נאותים", "תנאי ייצור נאותים" ו"תקנים בין-לאומיים מקובלים" – מוצע לקבוע כי יצרני מזון מסוגים שייקבעו יהיו חייבים לקיים תנאי בקרה, בקרת איכות ובטיחות לפי תקנים בין-לאומיים המקובלים בתחום המזון וייצורו כמפורט בפרק (ובכלל זה תקן HACCP, תקני ISO, תקני הקודקס אלימנטריס' וכל תקן אחר המקובל במדינות מפותחות, שהשר יקבע), וזאת כדי להבטיח את תקינות המזון ואיכותו ואת קיום הוראות החוקים וההוראות החלים ביחס למזון. ניתן יהיה לקבוע דרישות שונות לגבי סוגי מזון שונים. בנוסף מוצע להסמיך את השר לקבוע סמל בלעדי, שיעיד על עמידת ייצור המזון בתנאי הייצור הנאותים, ורק יצרן שקיבל אישור ייצור נאות לפי סעיף 67 המעיד על כך שהוא עומד בתנאי ייצור נאותים לגבי המזון שהוא מייצר, יהיה רשאי לסמן את המזון שאושר בסמל האמור, וזאת כדי להעביר מסר חיובי לצרכן ולמנוע הטעיה על ידי שימוש בסמלים שונים או סמלים שלא אושרו.

להגדרות "עוסק במזון", "עיסוק במזון" – מוצע לקבוע הגדרה כוללת למכלול העיסוקים בשרשרת הטיפול במזון: ייצור, ייבוא ומכירה של מזון (כאמור לעיל "מכירה" מוגדרת באופן רחב הכולל בין השאר גם הובלה, פרסום וייצוא).

להגדרה "נושא משרה בתאגיד" – מוצע לקבוע בעלי תפקידים בכירים ומתאימים בתאגידים הפועלים בתחום המזון, שזהותם ועברם יהיו רלוונטיים לרישום יצרן ויבואן מזון ולביטול רישום כאמור, והם יישאו באחריות אישית על הפרות החוק ותנאי הרישיון על ידי התאגיד, במישור המינהלי והפלילי כאחד.

להגדרה "ניהול סיכונים" – באסדרת העיסוק במזון יש הכרח לקיים תהליכי איתור סיכונים, הערכת עוצמתם ונזקם ומנגד עלויות האמצעים לשיפור ויעילותם, ולהגדיר את הצעדים שיש לנקוט בהתאם לשיקולים אלה. ניהול סיכונים בתחום המזון הוא מתודולוגיה שיש לה כללים מקובלים החלים במדינות מפותחות ומעוגנים בחקיקתן. מוצע לעגן גם בפרק זה את השימוש בניהול סיכונים בקבלת החלטות בשירות המזון, ביחס לדרישות שיושגו על יצרני סוגי מזון מסויימים, הכרזה על מזון כרגיש, וקביעת מדיניות הפיקוח על המזון לרבות יצירת חקיקת משנה.

להגדרות "נמל", "שירות הסגר" ו"תחנת הסגר" – מוצע לקבוע הוראות ביחס ליבוא מזון, ולשם כך יוגדר נמל ככל אחד מהמקומות שבהם עשוי מזון להגיע או להיות מאוחסן בתהליך הבאתו לישראל, ובלבד שניתן בו שירות הסגר גם למזון רגיל, כפי שמוגדר "שירות הסגר" בפקודת ההסגר [נסח חדש], התשמ"א-1981. משרד הבריאות יפרסם באתר האינטרנט שלו את רשימת הנמלים שבהם הוקם שירות הסגר ופועלת תחנת הסגר.

⁴⁵ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

"עקיבות" – היכולת לאתר ולעקוב אחר מזון וחומרי הגלם ששימשו לייצורו או חומר אחר המיועד או הצפוי להיות משולב במזון, הכול בכל אחד משלבי היצור, המכירה לרבות יבוא, ההובלה, האחסנה, העיבוד, השייוק או הסחר בו, ולרבות היכולת לעקוב אחר בדיקות, מפרטים ואישורים, מגורמים בארץ ובחוץ לארץ, ומגורמים אשר החזיקו או עיבדו בכל דרך שהיא את חומרי הגלם או המזון;

"פקודת בריאות הציבור (מזון)" – פקודת בריאות הציבור (מזון), [נוסח חדש] התשמ"ג-1983;⁴⁶

"פקודת ההסגר" – פקודת ההסגר [נוסח חדש], התשמ"א-1981;⁴⁷

"פקודת היבוא והיצוא" – פקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש], התשל"ט-1979;⁴⁸

"פקודת מחלות בעלי חיים" – פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985;⁴⁹

"פקודת המכס" – פקודת המכס [נוסח חדש]⁵⁰;

"צרור" – כל דבר שעוטפים, אורזים או מצרפים בו מזון או שנותנים לתוכו מזון;

"קביעת היצרן" – התנאים שסומנו על גבי המזון או אריזתו על ידי בעל רישיון היצרן או בעל תעודת היבואן הרשום, לפי העניין, לרבות לעניין אחסון, הובלה וטמפרטורה מבוקרת;

"רופא מחוזי" – רופא הממונה על לשכת בריאות מחוזית, לרבות רופא אזורי בלשכת הבריאות האזורית אשקלון, ואם לא מונה רופא אזורי כאמור, רופא נפתי בלשכת הבריאות האזורית אשקלון; לעניין זה – "לשכת בריאות מחוזית" – לשכת בריאות של משרד הבריאות האחראית על מחוז, ולרבות לשכת הבריאות האזורית אשקלון;

ד ב ר י ה ס ב ר

בו, לרבות העברתו וקבלתו מעביר, וכן מוצע לקבוע הוראות ביחס לאופן ותקופות השמירה של אמצעים אלה, ולסמכויות הפיקוח ביחס לקיומה של עקיבות על מזון בכלל ועל סוגי מזון מסוימים בפרט.

להגדרה "צרור" – מוצע לקבוע הגדרה רחבה שתכלול סוגים שונים של אריזות שבהן ניתן לתת מזון, ובכלל זה עטיפה, אריזה או כל אמצעי או כלי אחר, וכל אלה ייקראו צרור.

להגדרה "קביעת היצרן" – היצרן, בהיותו אחראי על איכותו ובטיחותו של המזון שהוא מייצר, הוא בעל הידע המרבי ביחס לאופן הטיפול הנכון במזון שייצר, כדי למנוע ממנו ליקוי וקלקול. לכן, מוצע לחייב יצרן, בלי לגרוע מדרישות החקיקה, לקבוע הוראות לאחסון המזון, הובלתו ושמירה עליו בטמפרטורה מבוקרת בהתאם לצורך, ולחייב יצרן לסמן הוראות אלה בצורה נאותה ולתת מעמד מחייב לקביעת היצרן בעניינים אלה כלפי משווקי מזון, למעט משווק גדול במצבים שבהם נקבעה הוראה סותרת או שונה במסגרת חקיקת המזון.

להגדרה "רופא מחוזי" – כיום מוזכר בפקודת בריאות הציבור (מזון) המונח "רופא המחוז או הנפה" שכבר אינו

להגדרה "עקיבות" – מונח זה (traceability) הוא בעל חשיבות רבה. העקיבות היא המאפשרת לעקוב אחר מזון בין החוליות השונות בשרשרת המזון – החל ממזון שיוצר, אוחסן, הובל והגיע למשווק ועד למזון שיוכא ועבר שרשרת דומה. ההקפדה על העקיבות מהותית לעצם יכולת הפיקוח האפקטיבית של שירות המזון לשם שמירה על בריאות הציבור ובטיחותו. שמירה על שרשרת אספקת המזון משלב ייצורו ועד לצרכן חשובה לאיתור המזון וגורם הסכנה במקרים שבהם זוהה חשש לבטיחות המזון ובכך למנוע או לצמצם את הפגיעה בבריאות הציבור.

לשם מעקב ואיתור מזון מסוים וחומרי גלם מסויימים של מזון ואחר שרשרת הטיפול בהם, נדרשת שמירה על מסמכים וסימון או אמצעים טכנולוגיים המאפשרים לזהות את המזון וחומרי הגלם ולאפשר לדעת מהיכן הגיעו, כיצד הובלו, אוחסנו, עובדו, נארוזו או בוצעה בהם כל פעולה אחרת. מוצע לקבוע מספר חובות קונקרטיים וסמכות לשר לקבוע הוראות נוספות בנושא עקיבות המזון ובהם שמירה על תיעוד (מסמכים, תוצאות בדיקות וכיוצא באלה) ביחס למקור המזון, תהליכים שעבר, רכישתו, הובלתו וכיוצא באלה. מוצע להטיל את החובה לנקוט אמצעים לשמירה על עקיבות המזון על כל העוסקים במזון בכל שלבי הטיפול

⁴⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 36, עמ' 749.

⁴⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 35, עמ' 747.

⁴⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 32, עמ' 625.

⁴⁹ ס"ח התשמ"ה, עמ' 84.

⁵⁰ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

”רופא ממשלתי” – כל אחד מאלה:

- (1) רופא מחוזי, רופא הממונה עליו ורופאים הכפופים לו במחוז או בנפה;
 - (2) רופא וטרינר שהוסמך כרופא ממשלתי על ידי מנהל היחידה הווטרינרית, והוא אחד מאלה: עובד מדינה, עובד רשות מקומית או עובד התאגיד; לענין פסקה זו, ”תאגיד” ו”מנהל היחידה הווטרינרית” – כהגדרתם בסעיף 204;
- ”רישיון אחסנה” – רישיון לאחסון בטמפרטורה מבוקרת לפי סעיף 178(א)(1);
- ”רישיון הובלה” – רישיון להובלה בטמפרטורה מבוקרת שניתן לפי סעיף 175(1);
- ”רישיון ייצור” – רישיון לייצור מזון שניתן לפי סעיף 55;
- ”רישיון עסק” – רישיון, היתר או אישור לפי חוק רישוי עסקים, שעניינו מזון, לרבות הובלת מזון או אחסון מזון;
- ”רשות מקומית” – עירייה שנתכוננה לפי פקודת העיריות⁵¹, או מועצה מקומית שנתכוננה לפי פקודת המועצות המקומיות⁵²;
- ”שיווק קמעונאי” – מכירת מוצר ישירות לצרכנים;
- ”שירות הסגר” – כמשמעותו בסעיף 1 לפקודת ההסגר;
- ”שירות המזון” – שירות המזון הארצי במשרד הבריאות;
- ”השר” – שר הבריאות;
- ”תווית” – סימן או ציון או כל דבר מודפס, מצויר או מתואר בדרך אחרת המופיע על מזון, צמוד אליו, ארוז עמו או כחלק בלתי נפרד מהאריזה והמתייחס למזון או לצורך המכיל אותו;

ד ב ר י ה ס ב ר

להגדרות ”רישיון אחסנה”, ”רישיון הובלה” ו”רישיון ייצור” – מוצע לקבוע חובה לקבל רישיונות מראש למספר עיסוקים בתחום המזון והם: לייצור מזון, וכן לאחסונו והובלתו בטמפרטורה מבוקרת.

להגדרה ”שיווק קמעונאי” – מוצע לקבוע כי שיווק קמעונאי הוא מכירת מוצר ישירות לצרכן, להבדיל ממכירתו לעוסקים אחרים במזון, לרבות משווקים.

להגדרה ”שירות המזון” – מוצע לקבוע תפקידים מוגדרים ומרכזיים בפיקוח על העיסוק במזון, לשירות המזון הארצי במטה משרד הבריאות.

להגדרה ”השר” – מוצע לקבוע כי ”השר” יהיה שר הבריאות לאורך הוראות פרק זה, בשים לב לכך שהוא השר האחראי על ביצוע החוק ויישומו. זאת, בנוסף לכך שאסדרת העיסוק במזון על כל שלבי הטיפול בו מחייבת שיתוף פעולה עם משרדי ממשלה נוספים, שכן, כאמור לגבי הגדרת ”חקיקת המזון”, שרים נוספים אחראים על יישומן של הוראות חקיקים אחרים במסגרת חקיקת המזון.

נוהג במשרד הבריאות. מוצע לקבוע כי סמכויות ברמה מקומית יינתנו לרופא מחוזי, שהוא ראש לשכת הבריאות המחוזית של משרד הבריאות, ששירות המזון המחוזי הוא חלק ממנה. אזור אשקלון הוא ייחודי בכך שיש לו רופא אזורי או נפתי אך הוא אינו חלק ממחוז ולכן עולה צורך להתייחס אליו בהגדרה זו.

להגדרה ”רופא ממשלתי” – בפקודת בריאות הציבור (מזון) מוגדר רופא ממשלתי כ”רופא, או רופא וטרינר, שהוא עובד המדינה או עובד רשות מקומית”. מדובר בהגדרה רחבה מאוד הכוללת רופאים רבים שאין להם נגיעה לתחום המזון או הפיקוח. מוצע לקבוע הגדרה חדשה שתצמצם את ההגדרה הקיימת ביחס לרופאים וביחס לוטרינרים ברשות מקומית. ההגדרה החדשה ביחס לרופאים תכלול רק רופא העובד בלשכות הבריאות המחוזיות של משרד הבריאות (רופא המחוז או הכפופים לו), ואת הממונה על רופא מחוזי. ביחס לרופאים ווטרינרים אחרים, ובשים לב לרגישות הסמכויות המסורות בידי רופא ממשלתי, מוצע לקבוע כי תיגדר הסמכה של מנהל היחידה הווטרינרית, מבין רופאים ווטרינרים שהם עובדי מדינה, עובדי רשויות מקומיות או עובדי התאגיד.

⁵¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

⁵² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

"תוסף מזון" – חומר שאיננו נצרך ככלל כמזון לכשעצמו, ואיננו משמש כרכיב אופייני של המזון, בין אם יש לו ערך תזונתי ובין אם אין לו, אשר הוספתו למזון הינה למטרה טכנולוגית בייצור, הובלה או אחסון, והוא או תוצרי הלוואי שלו או תוצרי הפירוק שלו, נועדים, צפויים או הופכים למרכיב במזון, באופן ישיר או עקיף, או נותרים באופן המשפיע בצורה אחרת על תכונות המזון, למעט מזהם, חומר טעם וריח וחומר המוסף למזון כרכיב תזונתי;

"תוסף תזונה" – ויטמין, מינרל, חומצת אמינו, צמח או מזון אחר, ולרבות תמצית, מיצוי, רכיב, תוצר פירוק, נגזרת או תערובת של כל אחד מאלה, ואשר דרך צריכתם המקובלת וייעודם הם להשלמת תזונה באמצעות מקור מרוכז של רכיבי תזונה, למעט אם הוא –

(1) תכשיר רשום לפי פקודת הרוקחים;

(2) צמח מרפא כהגדרתו בפקודת הרוקחים, ובלבד שאינו מוצג כמזון קונבנציונלי;

"תחנת הסגר" – שירות הסגר שמקיים המנהל לפי סעיף 1 לפקודת ההסגר;

"תנאי ייצור נאותים" – תנאי בקרה, לרבות בקרת איכות ובטיחות, לפי תקנים בין-לאומיים מקובלים שנועדו להבטיח את התקיימותם של התנאים, התקנים או ההוראות המהותיים החלים על ייצור ושיווק המזון, לרבות לפי הוראות היצרן;

"התקנים הבין-לאומיים המקובלים" – התקנים בתחום הבטיחות במזון המנויים להלן, הכוללים הליך מובנה וקבוע של זיהוי כשלים בתהליכי הייצור וההובלה של המזון, ניתוח סיכון לנקודות פיקוח קריטיות (HACCP – Hazard Analysis – Critical Control Points), ואמצעים לשמירה על עקיבות המוצרים ואיסוף יזום שלהם מן השוק;

(1) תקנים של המכון הבין-לאומי לתקינה the International Organization for Standardization (ISO);

(2) תקני ה־Codex Alimentarius של Food Hygiene Basic Texts;

(3) כל תקן בין-לאומי אחר המקובל בקרב המדינות המפותחות, שקבע השר לעניין זה;

"תעודות" – כל אחת מאלה:

(1) אישור מוקדם לייבוא;

(2) אישור קבלת הצהרה;

ד ב ר י ה ס ב ר

להגדרה "תוסף מזון" – מוצע לקבוע הוראות ביחס לרכיבים תזונתיים שדרך צריכתם המקובלת וייעודם הם להשלמת תזונה כרכיב תזונתי מרוכז (כגון ויטמינים ומינרלים וכדומה, בין כמות שהם או בצורת תמצית, מיצוי, רכיב, תוצר פירוק, נגזרת או תערובת שלהם). מוצע כי הוראות בעניין תוספי תזונה ייקבעו במסגרת ההוראות החלות על "מזון ייחודי" לפי סעיף 43 לפרק המוצע. כמו כן, בהגדרת "מזון חדש" מוצע להסמיך את השר לקבוע רשימה של תוספי תזונה שלא ייחשבו כמזון חדש. מהגדרת תוספי תזונה מוחרגים תכשירים וצמחי מרפא המוגדרים בפקודת הרוקחים.

להגדרה "תוסף מזון" – מוצע לקבוע הוראות ביחס לחומרים שככלל אינם נצרכים כמזון כשלעצמם, אלא נוספים למזון למטרה טכנולוגית בייצור, הובלה או באחסון (כגון חומרים משמרים) אם חומרים אלה או תוצרי פירוקם נטמעים במזון באופן המשפיע על תכונות המזון. מהגדרה זו מוחרגים חומרי טעם וריח, מזהמים, ורכיבים תזונתיים המוספים למזון. מוצע להסמיך את השר לקבוע רשימה של תוספי מזון מותרים לשימוש ולייבוא. כמו כן, בהגדרת "מזון חדש" מוצע להסמיך את השר לקבוע רשימה של תוספי מזון שלא ייחשבו כמזון חדש.

(3) תעודת יבואן רשום;

(4) תעודת שחרור;

"תעודת יבואן רשום" – כמשמעותה בסעיף 140;

"תעודת שחרור" – תעודה שמנפיק שירות ההסגר ליבואן לצורך שחרור של משלוח מוזן מתחנת ההסגר או ממנמל, לפי הוראות סעיף 112.

סימן ב': הבטחת תקינות המזון ואיכותו

27. (א) השר רשאי, באישור הוועדה, להתקין תקנות לשם הגנה על בריאות הציבור, ובכלל זה נקיטת אמצעים למניעת כל אחד מאלה:

(1) סכנה לבריאות הציבור ממזון;

(2) עיסוק במזון שיש בו סכנה לבריאות הציבור;

(3) חשש לסכנה ממזון או מעיסוק בו כאמור בפסקאות (1) ו-(2) או פעולות העלולות להביא לחשש כאמור.

(ב) השר רשאי, באישור הוועדה, לקבוע בתקנות דרישות לשם שמירה על בטיחותו של מזון, איכותו ותקינותו, ובכלל זה הוראות בעניינים אלה:

(1) בטיחותו, איכותו, מהותו ותכונותיו של מזון, לרבות פירוט של דרישות או תקנים שיחולו ביחס למזון;

ד ב ר י ה ס ב ר

מסוימים (כגון אזהרה על מזון משום סכנת חנק, סימון סוכרים והוראות לסימון ואיסור הוספת חומרים לבשר על סוגיו). מוצע לבטל את סמכות המנהל הכללי להתקין תקנות, ולהסמיך את שר הבריאות להתקין, באישור הוועדה בכנסת, תקנות שיסדירו מגוון רחב של אמצעים ופעולות לשם הגנה על בריאות הציבור ממזון או מעיסוק במזון, וזאת בהתאם לאמות מידה לבטיחות, תקינות ואיכות המזון בישראל, כמקובל במדינות המפותחות, לרבות בתקנים בינלאומיים מובילים.

התקנות יגדירו דרישות מפורטות לשמירה על בטיחות המזון, על איכות המזון ועל תקינותו, כגון תקנים שיחולו על מזון, סימון נאות של רכיבים תזונתיים ושל אלרגנים, אזהרות מפני סכנות על גבי המזון ובשילוט, וכן תקנות על אמצעי בקרה כגון אופן נטילת דוגמאות מוזן לבדיקה וקביעת תנאים להכרה במעבדות העורכות בדיקות במזון. כמו כן יוסמך השר לקבוע בתקנות אגרות בעד הטיפול ברישיונות, תעודות ואישורים, ושירותים אחרים לפי הפרק. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ד) כי תקנות לפי סעיף קטן זה, לעניין אותם הנושאים המנויים בו, יגברו על הוראות הקבועות באותם נושאים בתקן רשמי החל על מזון. זאת, נוכח חשיבות ההסדרה העדכנית בתחומים אלה לבטיחות הציבור, באופן כללי, לפי התקדמות הידע המקצועי ועל פי הסמכות הנתונה לשר הבריאות. עם נושאים אלה נמנים מזהמים שונים, שאריות חומרי הדברה, תוספי מזון, חומרי טעם וריח, חומרים המסייעים בתהליכי ייצור וכן טמפרטורה מבוקרת ואורך חיי מדף.

להגדרות "תעודות", "תעודת יבואן רשום" ו"תעודת שחרור" – מוצע לקבוע סוגים של תעודות רשמיות לעוסקים במזון שיעידו על עמידתם המקדמית בדרישות הפרק: אישור מוקדם לייבוא, אישור קבלת הצהרה של יבואן (לייבוא מוזן שאינו טעון אישור מוקדם). תעודת יבואן רשום, ותעודת שחרור מהסגר של מזון. מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות את סוגי המסמכים הדרושים והתנאים לשם קבלת תעודות מסוגים שונים והתנאים לסירוב מתן תעודות כאלה או ביטולן, וכן לקבוע אגרות בעד קבלת תעודות מסוימות, וחובת שמירה של תעודות מסוימות באופן ולתקופה שייקבעו.

סימן ב': הבטחת תקינות המזון ואיכותו – כללי

סימן ב' לפרק המוצע מבוסס בחלקו על הוראות לפי פקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש], התשמ"ג-1983 (להלן – הפקודה), והתקנות לפיה ולפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תוך התאמת ההוראות לחקיקה במדינות מתקדמות, להתפתחויות בטכנולוגיית המזון ולהנחיות בין-לאומיות החלות על ייצור, ייבוא, ייצוא ושיווק מזון, ובכלל זה תהליכי ייצור, הוספת חומרים וסימון המזון.

סעיף 27 כיום, ככלל, הסמכות לקבוע חקיקת משנה מסורה לשרים לפי סעיף 37 לחוק-יסוד: הממשלה. בפקודה סמכות התקנת תקנות מסורה בחלקה למנהל הכללי של משרד הבריאות ובחלקה לשר הבריאות, כאשר לשר מוקנות סמכויות להתקין תקנות רק לעניינים

- (2) סימון נאות של מזון, לרבות סימון תזונתי של סוכרים במזון, הימצאות גלוטן במזון, הוראות בדבר חובת סימון אזהרת חנק על גבי אריזות של מוצרים מסוימים וכן הוראות בדבר סימון אזהרה בשלט במקום הממכר בנוסף לאזהרה על אריזות מוצרים, ולרבות לעניין שפת הסימון;
- (3) נטילת דוגמאות מזון ובדיקתן;
- (4) תנאים להכרה במעבדות, ובכלל זה סוגי הבדיקות ודרכי ומועדי עריכתן, תוקף האישור, וכן תנאים באישור ודרכי פסילתו;
- (5) אגרות בעד שירות הניתן לפי פרק זה והוראות לעדכון, לרבות לעניין מתן רישיונות, היתרים, תעודות ואישורים, ובכלל זה אישורי מעבדות, ובעד בקשות למתן שירות כאמור, שנקבעו לפי פרק זה.
- (ג) תקנות לפי סעיף זה יכול שיהיו דרך כלל או ביחס לאזור או למקום שיפורטו, וכן יכול שיהיו כלליות, או לקבוצות או לסוגים שונים של מזון או למזון מסוים, לרבות לאוכלוסייה שלה מיועד המזון, ויכול שיאסרו, יגבילו או יתירו סימון או פרסום לגבי עניין מסוים שנקבע בהן במפורש.
- (ד) במקרה של סתירה בין תקנות לפי סעיף זה, בנושאים אלה, לבין הוראות תקן רשמי החל על מזון או חומרים הבאים עימו במגע, יגברו הוראות התקנות:

- (1) מזהמים כימיים;
- (2) מזהמים ביולוגיים;
- (3) שאריות חומרי הדברה;
- (4) תוספי מזון;
- (5) חומרי טעם וריח;
- (6) חומרי מסייע יצור;
- (7) טמפרטורה מבוקרת;
- (8) אורך חיי מדף מרביים.

28. עוסק במזון לא ייצר, ייבא או ימכור מזון בניגוד לתקנות לפי סעיף 27, להוראות לפי פרק זה או להוראות לפי פסקה (1) להגדרה "חקיקת המזון".
29. עוסק במזון לא ייצר, ייבא או ימכור מזון שנמצא בו אחד מאלה:
- ייצור, ייבוא או שיווק מזון בניגוד לתקנות
- ייצור, ייבוא או שיווק של מזון פסול

ד ב ר י ה ס ב ר

ייבוא ומכירה של מזון כאמור. ברשימה בסעיף נכללים ליקויים או פגמים כגון הימצאות חומר רעל או מזיק במזון, במידה העולה על המותר על פי המנוי בתוספת לאותו חומר, החזקת המזון בתנאי תברואה לקויים, הימצאות חומר מחולל מחלה או גוף זר במזון וכיוצא באלה. כמו כן מפרט הסעיף מצבים שבהם מזון נחשב למקולקל באופן שיש למנוע את הגעתו לצריכת הציבור: אריזה נפוחה, עובש נראה לעין או תסיסה והחמצה של רכיב במזון, זאת אם לא מדובר בתופעה המצויה במזון לפי טיבו (כגון בגבינה 'כחולה' שבה המצב התקין הוא שהעובש נראה לעין).

28 סעיף מוצע לקבוע איסור על ייצור, ייבוא, ומכירה של מזון באופן המנוגד להוראות שייקבעו בתקנות לפי סעיף 27 בפרט והפרק בכלל, המנוגד להוראות סעיפים ב'חוק או להוראות לפי פסקה (1) להגדרה "חקיקת המזון" שבסעיף 26 לפרק המוצע (בעניין שאריות מזון, החזקה בטמפרטורה מבוקרת ומניעת סכנת חיים במזון).

29 סעיף מוצע לקבוע איסור על ייצור, ייבוא ומכירה של מזון שיש בו פגם או ליקוי, על פי רשימת פגמים וליקויים המפורטת בסעיף, מתוך מטרה למנוע סכנה לבריאות הציבור הצורך את המזון ולהבטיח את אחריות העוסק במזון וחובתו להיות ער למניעת ייצור

- (1) המזון אינו ראוי למאכל אדם;
- (2) המזון יוצר, יובא או נמכר בתנאי תברואה בלתי נאותים;
- (3) יש במזון חומר רעיל או מזיק, מן הסוגים כמפורט בתוספת הראשונה אלא אם הדבר הותר בתקנות ובמידה שהותרה בתקנות;
- (4) יש במזון חומר מחולל מחלה בבני אדם;
- (5) נמצא במזון גוף זר שאינו חלק מהחומרים המשמשים באופן שיטתי בייצור המזון המסוים;
- (6) אריות המזון נפגמה באופן העלול לחשוף את המזון בתוכה לזיהום, לגורמי סיכון סביבתיים או לרקב;
- (7) המזון התקלקל; לעניין זה, "התקלקל" – התקיים במזון קלקול, לרבות באחד מאלה, ובלבד שאינו מתקיים במזון על פי אופיו והרכבו של המזון:
- (א) אריותו התנפחה;
- (ב) יש בו עובש נראה לעין;
- (ג) רכיב במזון תסס או החמיץ.
- (8) המזון יוצר, יובא או שווק בתנאים שאינם בהתאם להוראות לפי סעיף 10(א) לחוק רישוי עסקים.

30. עוסק במזון לא ייצר, יבא או ימכור מזון שמתקיים לגביו אחד מליקויים אלה, במידה העלולה לגרום לפגיעה בתקינות המזון או בבריאותו –

(1) המזון רקוב או שיש בו רקב;

(2) המזון עבר שינוי לא אופייני של צבע, מרקם, ריח או טעם שלא כחלק שיטתי מתהליך ייצור המזון המסוים;

(3) המזון הושחת;

(4) נמצא במזון או התווסף בו או באריותו, חומר רעיל או מזיק או דבר אחר שלא צריך להימצא בו, וכן מזהם, ובכלל זה מזהם ביולוגי או כימי;

(5) חסר בו רכיב או חומר שצריך להימצא בו, כולו או חלקו, והכול בין אם הרכיב מופיע בהרכב המזון על גבי תווית המזון ובין אם לא.

31. לא יציע אדם לציבור מזון שאינו ראוי למאכל אדם או שהוא פגום מחמת רקב, הזדהמות או כל סיבה אחרת, והכול ובלבד שהוא עלול לפגוע בבריאות של אדם; סעיף זה לא יחול בנסיבות כאמור בסעיף 331.

ד ב ר י ה ס ב ר

מזיקים או רעילים או מזהמים שונים וגוף זר או חוסר ברכיב שצריך להימצא בו.

סעיף 31 כדי להשלים את ההגנה על הציבור ממזון ואת האיסורים החלים על יצרן, יבואן ומשווק על פי סעיפים 28 עד 30 לעיל, מוצע לקבוע גם איסור החל על כל אדם, להציע לציבור מזון פגום העלול לפגוע בבריאות של אדם. זוהי הוראה בעלת חשיבות, נוכח החובה שהיא קובעת על כל אדם המבקש להציע מזון לציבור ולא רק על עוסקים במזון, והאחריות שהיא יוצרת. מהוראה זו

סעיף 30 מוצע לקבוע איסור מהותי על ייצור, ייבוא ומכירה של מזון שמתקיים בו אחד הליקויים המנויים בסעיף, במידה העלולה להביא לפגיעה בתקינות המזון או בטיחותו. בשונה מן האמור בסעיף 29, ליקויים אלה עשויים להביא לסכנה לבריאות הציבור, אך הסכנה תלויה במידה ובעוצמה שבה מתקיים הליקוי. הליקויים המפורטים בסעיף זה מעידים על חשש לאי-תקינות המזון או בטיחותו: קיומו של רקב במזון, שינויים במרקם, בצבע, בריח או בטעם של המזון, השחתתו שלו, הימצאות חומרים

32. (א) עוסק במזון לא ייצר, ייבא או ימכור מזון הכולל תוסף מזון או חומר טעם וריח, אלא אם כן הותר התוסף או החומר בתקנות לפי פרק זה וכפי שהותר.
- (ב) לא ייצר יצרן מזון תוך שימוש בחומר מסייע יצור שנקבעו לגביו הוראות בתקנות, אלא בהתאם לתקנות האמורות; לא ייבא יבואן ולא ימכור משווק מזון הכולל חומר כאמור.
- (ג) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין ייצור, ייבוא ושיווק של תוספי מזון, חומרי טעם וריח וחומרים מסייעי ייצור.

33. הסדרת הוספת מים
וחומרים לבשר

- (א) בסעיף זה –
"בשר" – חלקים אכילים של בהמות, עופות ובעלי חיים החיים במים;
"בהמות" – רשימת הבהמות כמפורט בתוספת הראשונה לפקודת מחלות בעלי חיים, עם עצמות או בלעדיהן;
"עופות" – רשימת העופות כמפורט בתוספת הראשונה לפקודת מחלות בעלי חיים, עם עצמות או בלעדיהן ועם עור או בלעדיו;
"בעלי חיים החיים במים" – דגים, לרבות סרטניים ורכיכות;
"בשר מיושן" – שרירי שלד של בהמות שעברו תהליך של הבחלה טבעית בטמפרטורה שלא עלתה על שתי מעלות צלסיוס ולא פחתה מאפס מעלות צלסיוס במשך ארבעה עשר ימים רצופים לפחות;
"בשר מיושן קפוא" – בשר מיושן שהוקפא לאחר תהליך ההבחלה;
"בשר טרי" – בשר אשר לא עבר עיבוד כלשהו, למעט צינון בטמפרטורה שלא עלתה על ארבע מעלות צלסיוס ולא פחתה מאפס מעלות צלסיוס, ובלבד שנשמרו תכונותיו הטבעיות של הבשר;
"בשר קפוא" – בשר אשר לא עבר עיבוד כלשהו, למעט הקפאה בטמפרטורה פנימית שלא עלתה על 18 מעלות צלסיוס מתחת לאפס;
"עיבוד" – עיבוד מכל סוג שהוא של בשר, לרבות הוספת מים, תבלינים, חומרי כבישה או חומרים אחרים וכן הפשרה וכבישה ולמעט ניקור, הכשרה, פירוק, פריסה ואריזה;

ד ב ר י ה ס ב ר

של בהמות, עופות ובעלי חיים החיים במים (לרבות דגים, סרטנים ורכיכות). מוצע לקבוע הבחנה בין בשר טרי, בשר מיושן, בשר מיושן-קפוא, ובשר קפוא, וכן בין כל אלה לבין מוצרי בשר מעובדים, ולקבוע הגדרות עדכניות לכל אחד מסוגים אלה. בסעיף קטן (ב) מוצע לאסור לייצר, לייבא ולמכור בשר תוך הצגתו באופן מטעה, שאינו תואם את מהותו ואת ההגדרה שבפרק לאותו סוג בשר, כגון – מכירת בשר קפוא (שהופשר) כאילו הוא בשר טרי; בסעיף קטן (ג) מוצע לאסור על הוספת חומרים לבשר, שהוספתם נאסרה או הוגבלה בתקנות שיקבע השר; בסעיף קטן (ד) מוצע לקבוע חובת סימון של בשר מעובד. בסעיפים קטנים (ה) ו-(ו) מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות הוראות בנושאים הפורטים בסעיף ובהם מגבלות על הוספת חומרים למוצרי בשר מעובד, ואת אופן החישוב והסימון של שיעור המים ושל חומרים אחרים שהוספו למוצרי בשר, לסוגיהם השונים.

מוחרגים מקרים שעניינם שימוש פרטי, בהתאם לסעיף 330 (אי תחולת הפרק).

סעיף 32 מוצע לקבוע, בסעיף קטן (א), כי שימוש בתוספי מזון או בחומרים שנועדו להוסיף למזון טעם או ריח אסור אלא אם כן חומרים אלה הותרו במפורש בתקנות, ובמידה ובאופן שהותרו. מוצע לקבוע איסור על ייצור, ייבוא ומכירה של מזון המכיל חומרים כאמור, אלא אם כן הותרו. בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כלל ואיסור דומה ביחס לשימוש בחומרים המסייעים בתהליך הייצור. בסעיף קטן (ג) מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות הוראות בעניין ייצור, ייבוא ושיווק של תוספי מזון, חומרי טעם וריח וחומרים מסייעי ייצור.

סעיף 33 מוצע לעדכן ולקבוע את הכללים לעיבוד בשר ומוצרי, ובפרט הוראות בדבר הוספת מים וחומרים אחרים לבשר וזאת בלי לגרוע מכלל ההוראות החלות על כלל מוצרי המזון. בשר מוגדר כחלקים אכילים

”מוצר בשר מעובד” – מוצר המיוצר מבשר טרי או מבשר קפוא שעבר עיבוד, לרבות מוצר המכיל בשר ושאינו מוכן לאכילה;

”תכונות טבעיות של בשר” – טעם, צבע, ריח ומרקם.

(ב) עוסק במזון לא ייצר, ייבא או ימכור בשר כבשר טרי, מיושן, מיושן קפוא או קפוא, אלא אם כן הוא בשר טרי, מיושן, מיושן קפוא או קפוא, לפי העניין.

(ג) לא יוסיף יצרן, יבואן או משווק למוצר בשר מעובד חומר מכל סוג שהשר קבע לגביו הגבלות או איסורים לפי הוראות סעיף קטן (ה)(1).

(ד) עוסק במזון לא ייצר, ייבא או ימכור מוצר בשר מעובד אלא אם כן הוא מסומן במילים ”מוצר בשר מעובד”, ”מוצר עוף מעובד” או ”מוצר דג מעובד”, לפי העניין;

(ה) שר הבריאות, באישור הוועדה, יקבע בתקנות את כל אלה:

(1) סוגי חומרים שאסור להוסיפם למוצר בשר מעובד והגבלות על הוספת חומרים למוצר כאמור;

(2) אופן סימון שיעור המים שמכיל מוצר בשר מעובד שלא עבר טיפול בחום, ודרכי חישוב של שיעור המים המוסף במוצר בשר מעובד מסוים;

(3) אופן סימון מוצר בשר מעובד, בשר מיושן, בשר מיושן קפוא, בשר טרי ובשר קפוא, לרבות אופן סימון החומרים והמים שהוספו, גודל האותיות, וכללים נוספים בדבר האריזה.

(ו) תקנות לפי סעיף זה יכול שיהיו כלליות או לסוגים שונים של מוצר בשר מעובד, כפי שקבע השר.

(ז) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מתחולת הוראות סעיף 32.

34. לא ייצר יצרן ולא ייבא יבואן מזון שאריזתו, החומרים שמהם היא עשויה, תכונותיה או דרכי החזקתה וכן חפץ או חומר הנלווה למזון בתוך אריזתו, נאסרו או הוסדרו בחקיקת המזון, אלא כאמור בחקיקה האמורה.

35. (א) בסעיף זה, ”שאריות” – מזון שניטש, הושלך או נזרק, לרבות מה שנותר ממזון שהועמד בבית אוכל לצריכתו של אדם.

(ב) לא ייצר יצרן מזון משאריות, לא ייבא יבואן מזון שהוא שאריות ולא ימכור משווק מזון שהוא שאריות, למעט במקרים שקבע השר בתקנות.

(ג) מנהל שירות המזון רשאי להורות, בהוראה שתפורסם בהודעה ברשומות ובאתר האינטרנט, כי מה שנותר ממזון לאחר עיבודו ייראה כשאריות לענין סעיף זה; הוראה לפי סעיף זה יכול שתהיה, בין השאר, ביחס למזון מסוים או ביחס לדרך עיבוד מסוימת.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 35 שימוש בשאריות מזון עלול להוות סכנה לבריאות הציבור בשל התפתחות גורמי מחלות, אולם במצבים מסויימים ניתן להתיר שימוש בשאריות. לכן, מוצע לקבוע שאין לייצר, לייבא ולמכור מזון שהוא שאריות של מזון או שאריות של עיבוד מזון, אלא בתנאים שייקבעו בתקנות ובהתאם להוראות מקצועיות שיפרסם מנהל שירות המזון במשרד הבריאות ושיפורסמו ברשומות, ואשר יכול שייקבעו ביחס למזון מסוים או ביחס לדרך עיבוד מסוימת.

סעיף 34 מוצע לקבוע הוראות שמטרתן להבטיח את בטיחות המזון, מבחינת החומרים המשמשים לאריזתו ותכונותיה או דרכי החזקתה, וכן ביחס לחפץ או לחומר הארוז יחד עם המזון (כגון צעצועי ילדים ב”ביצת הפתעה”), תוך הפניה, לעניין זה, גם להסדרים הקיימים בחקיקת המזון.

36. החוקה במזון בהתאם להוראות היצרן
משווק יחזיק מזון בהתאם להוראות יצרן המזון.
37. (א) לא ימכור משווק ולא ייבא יבואן מזון שהתאריך האחרון לשימוש בו או שהתאריך האחרון המומלץ לשימוש בו, כפי שקבע יצרן המזון, עבר.
(ב) לא יעשה יצרן שימוש במזון שהתאריך האחרון לשימוש בו או שהתאריך האחרון המומלץ לשימוש בו, כפי שקבע יצרן המזון האמור, עבר; ואולם רשאי מנהל שירות המזון להתיר לבעל רישיון יצרן שימוש במזון מסוים בתנאים ולייעוד שיקבע; היתר כאמור יפורסם באתר האינטרנט, בלי לפרסם פרטים מזהים בדבר מגיש הבקשה להיתר.
38. איסור ייחוס סגולות מראש למזון
לא ייחס אדם למזון סגולה של חיזוק או ריפוי הגוף או אחד מאיבריו או מערכותיו, או של מניעת מחלה או ריפוי שלה, בדרך של סימון או פרסום, אלא אם כן הותר הדבר בתקנות לפי סעיף 27.
39. התאמת הסימון והמסמכים למזון
(א) לא ייצר יצרן ולא ייבא יבואן מזון המסומן בסימון אשר אינו תואם את המזון.
(ב) לא ימסור יצרן או יבואן מידע המתייחס למזון שהוא מייצר או מייבא, לפי העניין, ואשר אינו תואם את המזון, ובכלל זה מידע הנוגע לתהליך ייצור המזון, מהותו, רכיביו או תכונותיו.
(ג) לא ימסור משווק מידע המתייחס ל –
(1) מזון שאינו ארוז מראש שהוא משווק, ואשר אינו תואם את תכונות המזון.
(2) מזון ארוז מראש שהוא משווק, ואשר אינו תואם את תכונות המזון בפרט מהותי העשוי לסכן את בריאות הצרכן.
(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות לפי חקיקת המזון לרבות מה שהותר לפיה.
40. סימון מזון
(א) יצרן או יבואן יסמן את המזון או את אריזתו, לפי העניין, בסימונים האלה ולא יאוחר מהמועדים הקבועים בסעיף קטן (ב) או בסעיף 123, לפי העניין:

ד ב ר י ה ס ב ר

רבים מוטעים לחשוב כי מזון מסוים ימנע מהם מחלות או ירפאן או יגביר את כוחם הפיזי ועוד כיוצא באלה הבטחות מפורשות, משתמעות או מרומזות. מוצע להעביר את האיסור לחוק, ולחדד את האיסור ליחס למזון תכונות בעלות אופי רפואי ובריאותי, למעט באופן שיותר במפורש בתקנות.

סעיפים מוצע לקבוע חובה לסמן מוצרי מזון בסימון 39 ערך 41 התואם את רכיביו של המזון, ואיסור על יצרן ויבואן מזון למסור מידע על המזון, על תהליך ייצורו, מהותו, רכיביו ותכונותיו, שאינו תואם את העובדות בפועל. מוצע לקבוע איסור על משווק מזון למסור מידע שאינו תואם את המזון שהוא משווק. אולם, ביחס למזון ארוז מראש, דהיינו שיש לו אריזה שעל גביה מפורטות תכונותיו, ושלמשווק אין שליטה על תוכן האריזה ייאסר על משווק למסור מידע שאינו תואם את המזון רק אם מדובר בפרט מידע מהותי העלול לסכן את בריאות הצרכנים. כל האמור בסעיף זה כפוף לכך שאי התאמות מסוימות מותרות לפי חקיקת המזון (כגון במקרה שבו

סעיפים מוצע לקבוע חובה על משווק מזון להחזיק 36 ו-37 את המזון לפי הוראות היצרן, ואיסור על משווק למכור את המזון מעבר למועד האחרון או למועד המומלץ שקבע היצרן, לשימוש במזון. כמו כן, בסעיף 37(ב) מוצע לאסור על יצרן מזון להשתמש במזון שהמועד האחרון או המועד המומלץ לשימוש בו חלף, אך מנהל שירות המזון רשאי להתיר לבעל רישיון יצרן להשתמש במזון מסוים למרות חלוף המועד כאמור, במגבלות ביחס לתנאים ולייעוד המזון, שיפורסמו ברשומות בלא פרטי בעל הרישיון.

סעיף 38 כיום קבועות בתקנות בריאות הציבור (מזון) (איסור ייחוס סגולת ריפוי למצרף מזון). התשל"ח-1978, הוראות ביחס לאיסור לייחס סגולות מראש למוצרי מזון, וכן קבועות הוראות קונקרטיות בעניין זה בתקנות נפרדות ביחס לתוספי תזונה ולמים מינרליים. תופעת ייחוס סגולות שונות ומשונות למוצרי מזון, כשאינן הוכחה מדעית המאששת את קיומן של סגולות כאלה, נפוצה ועלולה לפגוע בבריאות האדם. אורחים

- (1) סימונים כפי שנקבעו בתקנות לפי פרק זה;
- (2) הוראות לעניין סימון כפי שנקבעו באחד או יותר מאלה:
- (א) תקנים רשמיים לפי חוק התקנים החלים על מזון, לרבות חומרים או מוצרים הבאים במגע עם מזון;
- (ב) צווים, שהותקנו בהסכמת שר הבריאות לפי סעיף 37(ב) לחוק הגנת הצרכן;
- (ג) חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים וצווים מכוחו החלים על מזון לרבות חומרים או מוצרים הבאים במגע עם מזון;
- (3) הוראות לפי פסקה (1) להגדרת "חקיקת המזון", שעניינן סימון מזון.

(ב) יצרן ישלים את עמידתו בהוראות לעניין סימון לפי סעיף קטן (א). טרם הובלת המזון למחסן שנמצא מחוץ לאתר הייצור או למשווק, אלא אם כן נקבע אחרת ברישיון היצרן שלו.

(ג) משווק יסמן את המזון או את אריזתו בסימונים כאמור בסעיף קטן (א) החלים על פעולתו כמשווק או ביחס למקום ממכר המזון.

41. (א) לא ישנה אדם סימון שנדרש לפי חקיקת המזון וסומן על גבי מזון, ובכלל זה, לא יסתירו, לא יסירו, לא יוסיפו על גביו ולא ימחקו, אלא אם כן הדבר הותר לפי חקיקת המזון.
- (ב) אין באמור בסעיף קטן (א) כדי למנוע הוספת סימון אשר נדרש לפי דין אחר או סימון אשר אין לגביו הוראות בחקיקת המזון, ובלבד שאין בהוספת הסימון כדי להפר את הוראות סעיף קטן (א).

(ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), רשאי מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו לכך, להתיר ליצרן או יבואן, בכתב, לבקשתו, לשנות סימון כאמור, בהתאם להוראות שבהיתר, אף אם לא נקבעה בחקיקת המזון הוראה לעניין שינוי סימון כאמור; היתר כאמור יינתן במקרים של טעות בסימון, חשש כי סימון קיים עשוי להטעות את הציבור או במקרים שבהם הוברר, מטעמים מיוחדים, צורך בהבטחת התאמה של המידע למזון; היתר לפי סעיף קטן זה יפורסם באתר האינטרנט בלי לחשוף את פרטי המבקש או המוצר, אלא אם כן סבר מנהל שירות המזון כי מדובר בהיתר פרטני שאין בו עניין לציבור או לעוסקים אחרים במזון.

ד ב ר י ה ס ב ר

(בסעיף 41) איסור לשנות את הסימון כאמור ולשנותו (להוסיף או למחוק), או להסתירו, אלא אם כן הדבר הותר במפורש או נדרש מכוח חקיקת המזון או לפי דין אחר, ובמגבלות שימנעו פגיעה בסימון הנחוץ לפי החוק. מוצע לקבוע חריג לכך, בסעיף 41(ג), המסמיך את מנהל שירות המזון או מי שהסמיך להתיר שינוי בסימון למטרות כגון תיקון טעות, חשש להטעיה או אי התאמה של המידע למזון. מנהל שירות המזון יפרסם באופן נגיש לציבור את האישורים שנתן לתיקון סימונים (בלי לחשוף את פרטי המוצר והיצרן או היבואן שביקש זאת), אלא אם כן סבר כי אין עניין לציבור או לעוסקים אחרים במזון, בתיקון המסוים.

מותר לסטות במידה מוגבלת מהתכונות המדויקות של מוצר המזון, ומובהר שסעיף זה אינו גורע מהוראות חקיקת המזון ומהיתרים שקיימים בה.

מוצע לקבוע הוראות ביחס לחובתם של יצרן, יבואן ומשווק לסמן מזון ואריזות של מזון. הוראות מפורטות ביחס לסימון ייקבעו בתקנות, בתקנים רשמיים לפי חוק התקנים, לפי חוק הגנת הצרכן, לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים ולפי חקיקת המזון בעניין סימון מזון, לפי העניין. ככלל, סימון מזון על ידי היצרן ייעשה בטרם יציאת המוצר אל מחוץ לאתר הייצור, אלא אם כן קיבל אישור לחרוג מכך, ברישיון היצרן שלו. על משווק תחול חובה מצומצמת יותר, לסמן מוצרים שהוא משווק בסימונים הרלוונטיים לפעילותו כמשווק או למקום הממכר, בלבד. מוצע לקבוע

42. העושה אחד מאלה במטרה להטעות את הקונה ביחס למהותו או לאיכותו של מזון, מבצע הונאה במזון:

(1) יצרן המוסיף למזון חומר או רכיב בעת ייצורו או הכנתו או מטפל או מעבד את המזון בדרך כלשהי, באופן המשנה או מסווה את מהותו או איכותו, או מגדיל את הנפח, המשקל או המידה של המזון;

(2) יצרן, יבואן או משווק המסמן מזון בניגוד לסעיפים 40 ו-41, או מתאר מזון באמצעות תווית, מסמך, פרסומת או הצגה אחרת של מידע המתאר באופן כוזב את המזון;

(3) משווק שמכר מזון שהוסף לו חומר או רכיב או שטופל או עובד כאמור בפסקה (1), או מזון שסומן או תואר כאמור בפסקה (2).

43. הסדרת יצור, ייבוא ושיווק של מזון ייחודי

(א) בסעיף זה, "מזון ייחודי" – כל אחד מאלה: תוסף תזונה, מזון חדש או מזון ייעודי.

(ב) עוסק במזון לא ייצר, ייבא או ימכור מזון ייחודי, אלא אם כן הותר הדבר לפי פרק זה וכפי שהותר.

(ג) יצרן או יבואן יהיה רשאי להגיש בקשה בעניין הכרה במזון חדש וקביעה בהתאם להוראות שייקבעו לפי סעיף קטן (ה)(1).

(ד) רשימת מזונות שהוכרו כמזונות חדשים לפי סעיף זה, תפורסם בהודעה ברשומות ובאתר האינטרנט.

(ה) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין ייצור, ייבוא ושיווק מזון ייחודי, ובכלל זה הוראות בנושאים אלה:

(1) בקשות לרישום סוגי מזון חדש כאמור בסעיף קטן (ג), תנאים לאישורם, וכן לקבוע אגרות לבקשות רישום כאמור;

(2) סימון מזון ייחודי, ייצורו, ייבואו.

44. הסמכה להתקין תקנות בעניין משקאות משכרים

השר רשאי לקבוע הוראות לעניין החלת הוראות פרק זה על ייבוא, ייצוא, ייצור ושיווק של משקאות משכרים, ובכלל זה הדרישה להעדר עבר פלילי, בשינויים ובתנאים שיקבע, ובכלל זה דרישה, בהתייעצות עם שר האוצר, כי יצרן משקאות משכרים יהיה בעל האישורים הנדרשים כדין לצורכי מס; הוראות לפי סעיף זה בעניין ייצוא משקאות משכרים ייקבעו בהתייעצות עם שר הכלכלה.

ד ב ר י ה ס ב ר

כמו צריכה גבוהה של ויטמינים (תוספי תזונה) או העלולים להכיל רכיבים המסוכנים לצריכה (מזון חדש) או להזיק לאוכלוסייה רגישה (מזון ייעודי). ייצור, ייבוא ושיווק שלהם מצריכים פיקוח הדוק יותר. מוצע לקבוע הסדרה הכוללת איסור על ייצור, ייבוא ומכירה של מזון ייחודי שלא לפי הוראות הפרק ולפיו (סעיף קטן ב). בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד) מוצע לקבוע הוראות לגבי מזון חדש, ולהתוות מסלול להכרה במזון חדש ופרסום רשימת המזונות החדשים באופן הנגיש לציבור. עוד מוצע לקבוע סמכות לשר להתקין תקנות ביחס לייצור, יבוא ושיווק של מזון ייחודי לסוגיו, ביחס לאופן הגשת בקשות להכרה במזון חדש ותנאים לאישורו ואגרות רישום, וכן לקבוע בתקנות הוראות לייצור, ייבוא וסימון מוצרי מזון רגישים אלה.

סעיף 44 מוצע לקבוע סמכות לשר הבריאות לקבוע בתקנות הוראות שיחילו את הוראות הפרק המוצע על ייבוא, ייצוא, ייצור ושיווק של משקאות

סעיף 42 מוצע לקבוע במפורש איסורים על פעולות המהוות הונאה במזון, המטעות את הציבור ביחס למהות המזון, איכותו ורכיביו, ובכלל זה הוספת חומרים מגשנים או מסווים את מהותו או איכותו של המזון או מגדילים את מידותיו, סימון המנוגד לדרישות הפרק, סימון כוזב ופרסומת כוזבת. האיסור מוטל הן על עצם עשיית הפעולות הגורמות להונאה – והן על מכירת מזון שבוצעו בו פעולות כאלה.

סעיף 43 מוצע לקבוע הוראות לעניין הסדרת הייצור, הייבוא והשיווק של סוגים מסוימים של מזון ורכיבי מזון: תוספי תזונה (ויטמינים, מינרלים וכיוצא באלה, שאינם תרופות או צמחי מרפא), מזון חדש (מזון שיש בו רכיב ביולוגי או טכנולוגי חדשני) ומזון ייעודי (מזון המתאם לצרכים בריאותיים או תזונתיים מיוחדים) – והכול כפי שמוגדר בסעיף 26. סוגי מזון אלה נחשבים רגישים במיוחד משום שצריכתם עלולה לפגוע בבריאות

סימן ג': הסדרת ייצור מזון

תת-סימן א': חובות יצרן

45. לא ייצר אדם מזון, אלא אם כן הוא עומד בדרישות החלות עליו לפי חקיקת המזון וחובות יצרן ומתקיימות לגבי הוראות פרק זה בכלל והוראות סימן זה, בפרט.
46. (א) לא ייצר אדם מזון, אלא אם כן יש בידיו רישיון ייצור תקף למקום שבו מיוצר המזון.
(ב) לא ייצר אדם מזון אלא לפי סוג פעילות הייצור או סוג המזון שהותר לו לייצר ברישיון הייצור.
(ג) לענין סעיף זה, "ייצור מזון", למעט פעולת ייצור במזון שהיא פעולת הכנה או אריזה לקראת מכירה לצרכן, המתבצעת על ידי המשווק באתר המכירה לצרכן.
47. (א) לא ייצר אדם מזון שנקבעה לגביו חובה לקבל אישור ייצור נאות לפי סעיף 67, אלא אם כן יש בידיו אישור ייצור נאות.
(ב) לא ייצר אדם מזון אלא בהתאם לתנאים של אישור ייצור נאות – בין אם חלה עליו חובה לקבל אישור כאמור בסעיף 67(ב) ובין אם קיבל היתר סימון תנאי ייצור נאותים לפי סעיף 72.

החוקה ברישיון ייצור ועמידה בתנאיו

החוקת אישור ייצור נאות ועמידה בתנאיו

ד ב ר י ה ס ב ר

זה, המסדיר את חובות יצרן המזון. בהקשר זה, יוער כי הגדרת ייצור, בנוסחה המוצעת, כוללת אף פעולות כאריות מזון, סימונו, הכנתו, עיבודו או שינויו וכן החסנתו, במקרים מסוימים, בטמפרטורה מבוקרת או בקור.

סעיף 46 כדי לפקח על ייצור מזון באופן יעיל, מוצע לקבוע כי כתנאי לייצור מזון, על יצרן להחזיק

ברישיון ייצור בתוקף, שבו יהיו נקובים המקום שבו מיוצר המזון וכן סוג פעילות הייצור (מסוג הפעילויות הקבועות בהגדרת "ייצור") וסוג המזון שהותר לו לייצר. עם זאת, מוצע למעט מתוך תחולת סעיף זה פעולת ייצור במזון שהיא פעולת הכנה או אריזה לקראת מכירה לצרכן, המתבצעת על ידי המשווק באתר המכירה לצרכן, שכן פעילות זו הוגדרה ככזו שדורשת אישור לפעילות יצרנית ולא רישיון ייצור.

סעיף 47 סעיף 68 לפרק המוצע קובע כי שר הבריאות רשאי לקבוע כי ייצור מזון מסוים או סוג מזון

מסוים טעון אישור ייצור נאות מאת מנהל שירות המזון הארצי, בנוסף לרישיון ייצור. כמו כן, ישנם יצרנים אשר אינם חייבים לייצר מזון בתנאי ייצור נאותים, אולם משנמצא כי הם עומדים בתנאים אלה, הם רשאים לקבל היתר סימון המזון שייצרו בסימון תנאי ייצור נאותים. לפיכך, מוצע לקבוע באופן מפורש הוראה האוסרת על יצרן לסמן מזון בסימון תנאי ייצור נאותים ללא היתר. כמו כן, מוצע לקבוע כי לא ייצר אדם מזון אלא בהתאם לתנאים של אישור ייצור נאות שקיבל, בין אם הוא חייב לקבל אישור זה, ובין אם הותר לו לסמן מזון בתנאי ייצור נאותים, כאמור לעיל.

משכרים, באופן שיבטיח הן את בטיחותם ותקינותם של המשקאות המיובאים, והן את ביטחון הציבור בהתייחס לעוסקים בייצור, ייבוא ושיווק משקאות אלה. הוראות לענין ייצור משקאות כאלה ייקבעו בהסכמת שר הכלכלה, והוראות ביחס להיבטי מיסוי על ייצור משקאות משכרים – בהתייעצות עם שר האוצר.

פרק ג': הסדרת ייצור מזון – כללי

סעיף 45 במצב החוקי הנוהג כיום, כל עסק לייצור מזון טעון רישיון מאת משרד הבריאות על פי צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסחר המזון, ייצורו והחסנתו), התשכ"א-1960 (להלן – הצו), שהותקן מכוח חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957 (להלן – חוק הפיקוח). רישיון זה מבטיח פיקוח ישיר של המשרד על מפעלי מזון, והוא מותנה בתשלום אגרה. מאחר שתוקפו של הצו מותנה בקיום מצב חירום במדינה, דינו להתבטל, ויהיה צורך להתקין תקנות לפי החוק ובכלל זה לקבוע אגרות. זאת, לאור החלטת הממשלה להיערך לביטול ההיזקקות לחוק הפיקוח לגבי חקיקה שאינה תלויה באכרזה על קיום מצב חירום במדינה. על כן, במסגרת ביטול הפקודה וחקיקת החוק החדש, מוצע להסדיר את רישיון היצרן בחקיקה ראשית, לרבות ההוראות השונות הנחוצות לשם קביעת התנאים למתן רישיון ייצור לסוגי המזון והפעילות השונים, הליך מתן הרישיון, התלייתו, הגבלתו או ביטולו, במידת הצורך.

ראשית, מוצע לקבוע הוראה כללית שלפיה לא ייצר אדם מזון, אלא לפי כלל ההוראות והחוקים הנכללים בהגדרה "חקיקת המזון" שבסימן א' לפרק, ובפרט לפי סימן

48. (א) יצרן מזון יסמן את המזון שאותו ייצר בהתאם לדרישות חקיקת המזון החלות על אותו המזון, וזאת בלי לגרוע מחובתו לעמוד בדרישות סימון שאינן לפי חקיקת המזון. (ב) יצרן מזון יקבע ויסמן את אורך חיי המדף של המזון שאותו ייצר, אך בכפוף להוראה לגבי אורך חיי מדף שנקבעה בחקיקת המזון, לרבות פטור מסימון אורך חיי המדף, הפוטרת אותו מסימון כאמור ביחס לסוג המזון המיוצר; לעניין זה, "אורך חיי מדף" – תקופה שלגביה ניתן להניח, לפי בדיקות מקובלות, כי תכונות המזון יישמרו.
49. יצרן מזון יחזיק מסמכים בהתאם להוראות סעיף 58.
50. (א) לא יבצע אדם פעולת ייצור במזון שהיא פעולת הכנה או אריזה לקראת מכירה לצרכן, המתבצעת על ידי המשווק באתר המכירה לצרכן, אלא אם כן ניתן לו אישור פעילות יצרנית ובהתאם לתנאיו. (ב) על מתן אישור לפעילות יצרנית יחולו הוראות תת-סימן ב' לסימן זה, בשינויים המחויבים, ובשינויים נוספים שהשר רשאי לקבוע. (ג) מנהל שירות המזון רשאי לפרסם ברשומות הודעה על פעולות אשר ביצוען אינו דורש אישור לפעילות יצרנית, ורשאי הוא לקבוע בהודעה תנאים ביחס לביצוע פעולות כאמור בלא אישור לפעילות יצרנית; הודעה כאמור תפורסם גם באתר האינטרנט.
51. (א) על אף הוראות סעיף 46, הכנת מזון בבית אוכל, אינה טעונה קבלת רישיון ייצור, למעט בבית אוכל אשר 30% לפחות, בממוצע שבועי, מן המזון שמכינים בו נועד להספקתו לגופים אחרים שאינם צרכני הקצה, לשם צריכה מחוץ לבית האוכל. (ב) בסעיף זה, "בית אוכל" – עסק שבו מכינים מזון לשם אכילתו בבית העסק או מחוצה לו, ובכלל זה בית קפה, מסעדה, מזנון ועסק של מזון מהיר.

ד ב ר י ה ס ב ר

המשווק להחזיק באישור לפעילות יצרנית. לעניין זה, רשאי מנהל שירות המזון הארצי לפרסם ברשומות ובאתר האינטרנט של שירות המזון הארצי הודעה על פעולות אשר ביצוען אינו דורש אף את האישור לפעילות יצרנית, ורשאי הוא לקבוע תנאים לביצוע פעולות אלה.

סעיף 51 כיום, בתי אוכל אינם טעונים רישיון ייצור, והפיקוח עליהם מתבצע מכוח חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968. בהתאם לכך, מוצע כי הכנת מזון בבית אוכל תהיה פטורה מקבלת רישיון ייצור, שכן מדובר, ככלל, בהכנת מזון בהיקפים לא גדולים ובחשיפה לאוכלוסיית צרכני קצה מצומצמת בגודלה באופן יחסי. לעניין זה, בית אוכל מוגדר כעסק שבו מכינים מזון לשם אכילתו באותו המקום או מחוצה לו, למשל בית קפה, מסעדה, וכיוצא באלה. עוד מוצע לקבוע, כי הכנת מזון בבית אוכל שלפחות 30% מהמזון שמכינים בו אינו מיועד לצרכני קצה, תהיה טעונה קבלת רישיון ייצור, שכן החשיפה לכלל האוכלוסייה גדולה יותר, וכפועל יוצא נדרש פיקוח הדוק יותר.

סעיף 48 מוצע לקבוע כי יצרן מזון יסמן את המזון שהוא מייצר על פי חקיקת המזון, כהגדרתה בפרק, החלה על אותו מזון. מובהר בפרק כי אין בכך כדי לגרוע מחובות סימון אחרות החלות על היצרן. למשל חובות סימון שמקורן בחוק התקנים. בפרט, מוצע לקבוע כי על יצרן לקבוע ולסמן את אורך חיי המדף של המזון שייצר.

סעיף 49 כדי לפקח ביעילות על ייצור מזון ולאפשר מעקב במקרה הצורך אחרי תהליך ייצור המזון כאמור בסעיף 58 בפרק, מוצע לקבוע כי על יצרן מזון להחזיק ברשותו מסמכים מסימנים, כפי שיקבע השר, ולתקופה שהוגדרה בסעיף האמור.

סעיף 50 על פי המוצע, בהגדרת "ייצור" נכללות גם פעולות הכנה או אריזה של מזון. למרות זאת, מוצע לפטור משווק מחובת קבלת רישיון ייצור, כאשר הוא עושה פעולות אלה לקראת מכירה לצרכן באתר המכירה (למשל, פריסת גבינות קשות לשם מכירה ללקוחות). שכן מדובר בפעולות אחרונות לפני מכירה לצרכן הקצה, המצויות "במעגל החיצוני" של פעולות הייצור ושאין משנות באופן מהותי את המזון. במקרים אלה, יידרש

52. (א) על אף הוראת סעיף 46, הכנת מזון במטבח מוסדי, אינה טעונה קבלת רישיון ייצור; פטור להכנת מזון במטבח מוסדי ואולם אם ראה השר כי הדבר דרוש לשם שמירה על בריאות הציבור, רשאי הוא לקבוע, באישור הוועדה, כי מטבח מוסדי יהיה טעון רישיון מטבח מוסדי בהתאם לתנאים שיקבע לעניין זה, ולעניין מטבח מוסדי במלון – בהתייעצות עם שר התיירות; קביעה כאמור יכול שתהא לפי סוג המטבח המוסדי, סוגי המזון שמכינים בו, היקף פעילותו ומערכות בקרת האיכות שהוא מפעיל.

(ב) בסעיף זה, "מטבח מוסדי" – בית אוכל במוסד או בעסק, שמכינים בו מזון המיועד לצריכת העובדים המועסקים באותו מוסד או עסק או לצריכת קבוצה מוגדרת של אנשים הנמצאים באותו מוסד או עסק, ובכלל זה מטבח של גן אירועים, של אולם אירועים, של מלון, של מוסד רפואי, של בית ספר או של בית אבות.

פטור בתקנות מחובות ייצור

53. השר רשאי לקבוע הוראות פטור אלה:

(1) פטור מחובת רישיון ייצור או מהחובה לקבל אישור ייצור נאות למטרות מסוימות וכן לסוגים של פעילות ייצור או מזון מסוימים, ורשאי הוא לקבוע תנאים לפטור כאמור, ובכלל זאת עמידת הזכאי לפטור בתנאים הקבועים לפי סימן זה;

(2) פטור או הקלות מחובות לפי סימן זה לייצור מזון במסגרת מחקר ופיתוח של מזון ובלבד שאינו מיועד למכירה.

(3) פטור מחובות לפי סימן זה או פטור לסוגים של פעילות ייצור או מזון מסוימים, והכול כדי לאפשר ייצור לשם ייצוא בלבד; בתקנות לפי פסקה זו ייקבעו התנאים לפטור כאמור והם ייקבעו בהתייעצות עם שר הכלכלה.

תת-סימן ב': רישיון ייצור

הגשת בקשה לרישיון ייצור

54. (א) המבקש רישיון ייצור או חידוש רישיון ייצור יגיש בקשה בצירוף מסמכים, פרטים וטפסים (בסעיף זה – מסמכים), בהתאם לתקנות לפי סעיף 75; הבקשה תוגש ללשכת הבריאות המחוזית, במחוז שבו נמצא מקום הייצור שבעבורו התבקש הרישיון.

(ב) אדם אשר לפי סעיף 46(א) חייב לקבל יותר מרישיון ייצור אחד, יגיש בקשה נפרדת לכל אחד ממקומות הייצור המזון.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 53 מוצע לקבוע כי שר הבריאות יהיה רשאי לפטור, בתקנות, מחובת רישיון ייצור או מהחובה לקבל אישור ייצור נאות למטרות מסוימות או לסוגים של פעילות ייצור או מזון מסוימים. כמו כן, רשאי שר הבריאות לקבוע בתקנות, בהתייעצות עם שר הכלכלה, פטור מחובות לפי פרק זה או פטור לסוגים של פעילות ייצור (למשל סימון בעברית) או מזון מסוימים, כאשר מדובר בפעילות ייצור לשם ייצוא בלבד. זאת, בשל העובדה שמזון המיועד לייצוא בלבד אינו משווק ואינו מיועד לצריכה של הציבור בישראל.

סעיף 54 מוצע לקבוע הוראות שונות לעניין הגשת בקשה לרישיון ייצור או לחידוש רישיון כאמור לרבות דרישת מסמכים וקציבת מועד להחלטה בבקשה בתוך 120 ימים מהמועד שבו הוגשה הבקשה המלאה.

סעיף 52 ככלל, כיום מטבחים מוסדיים, שבהם מתבצעת הכנת מזון לקבוצה מוגדרת של אנשים או עובדים, אינם טעונים רישיון ייצור, והפיקוח עליהם מתבצע מכוח חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968. בהתאם לכך, מוצע לקבוע כי ככלל הכנת מזון במטבח מוסדי פטורה מקבלת רישיון ייצור. במקרים שבהם הדבר דרוש לשמירה על בריאות הציבור, רשאי שר הבריאות לקבוע, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, כי מטבח מוסדי יהיה טעון קבלת רישיון מטבח מוסדי בתנאים שייקבעו. כאשר מדובר במטבח מוסדי בבית מלון, הטלת חובה לקבלת רישיון מטבח מוסדי וקביעת התנאים לקבלתו יהיו בהתייעצות עם שר התיירות. לעניין סעיף זה, מוצע לקבוע כי מטבח מוסדי הוא בית אוכל במוסד או בעסק, שמכינים בו מזון לצריכת קבוצה מוגדרת של אנשים הנמצאים במוסד או העובדים בבית העסק.

(ג) נותן הרישיון רשאי לדרוש מהמבקש מסמכים נוספים הנחוצים לו לצורך החלטה בדבר עמידה בתנאים לפי סעיף 56.

(ד) החלטה לעניין הבקשה למתן רישיון יצרן תינתן בתוך 120 יום מהמועד בו הוגשה הבקשה המלאה ללשכת הבריאות המחוזית, ובכלל זה כלל המסמכים שנדרש לצרף לבקשה; לעניין זה, יראו בקשה שהוגשה לאחר החלטה על דחיית בקשה למתן רישיון ובה מסמכים המעידים על השלמת דרישות שניתנו בהחלטה האמורה, כהגשת בקשה חדשה.

(ה) בקשה לחידוש רישיון לפי סעיף קטן (א) תוגש 90 יום טרם מועד פקיעת הרישיון; הוגשה הבקשה במועד כאמור בצירוף המסמכים הנדרשים להחלטה ולא ניתנה החלטה בבקשה עד מועד פקיעתה, יראו כאילו הוארך הרישיון עד למועד ההחלטה בבקשה.

מתן רישיון יצור 55. (א) נותן הרישיון ייתן רישיון ייצור למבקש לאחר שמצא כי –

(1) הוא עומד בתנאים לייצור מזון לפי תתי-סימן זה ולפי סעיף 27;

(2) הוא עומד בהוראות לפי סעיף 10(א) לחוק רישוי עסקים;

(3) הוא, ובתאגיד – נושא משרה בתאגיד, לא הורשע בעבירה או לא הוגש נגדו כתב אישום בעבירה, שלדעת נותן הרישיון, מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי להחזיק ברישיון מטעמים של שמירה על בריאות הציבור; מנהל שירות המזון רשאי להנחות את נותני הרישיון לעניין סעיף זה.

(ב) רישיון כאמור יינתן לפי סוג פעילות ייצור או סוגי המזון שהותרו לבעל הרישיון לייצר.

קביעת תנאים ברישיון יצור 56. (א) נותן הרישיון רשאי להתנות רישיון ייצור, לרבות רישיון קיים, בתנאים, ובכלל זה תנאים מיוחדים הנדרשים לעניין ייצור המזון שניתן לגביו הרישיון, ככל שלא נקבעו לפי סעיפים 27, 75 או סעיף קטן (ב), ובלבד שתנאי שנקבע ברישיון ייצור קיים ינומק בכתב ולאחר שניתנה לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו.

(ב) מנהל שירות המזון רשאי לקבוע הנחיות לעניין התנאים שיקבעו ברישיון יצרן בהתאם לסוג המזון המיוצר; נקבעו הנחיות כאמור, לא יינתן רישיון יצרן ללא התנאים שנקבעו אלא באישור מנהל שירות המזון.

(ג) נקבעו הנחיות לפי סעיף קטן (ב) לעניין סוג מזון מסוים וביקש נותן הרישיון להתנות את רישיון הייצור של המזון המסוים בתנאי נוסף שלא באופן פרטני, לא יעשה זאת אלא באישור מנהל שירות המזון.

ד ב ר י ה ס ב ר

ואולם, מוצע להגביל את נותן הרישיון בקביעת תנאים מיוחדים נוספים, שלא על פי הסעיפים המוזכרים בסעיף, כך שהוא חייב לנמק בכתב את דרישתו לתנאים מיוחדים ממבקש הרישיון המסוים, ולתת למבקש הרישיון או לבעל רישיון קיים הזדמנות לטעון את טענותיו. בנוסף, מוצע לקבוע כי מנהל שירות המזון הארצי רשאי לקבוע הוראות לעניין התנאים שייקבעו ברישיון היצרן, ומתן רישיון יצרן שלא על פי התנאים שקבע מחייבת את אישורו. גם במקרה זה, מוצע לקבוע כי נותן הרישיון לא יתנה מתן רישיון בתנאים נוספים, אלא באישור מנהל שירות המזון, למעט מקרים שבהם הדבר נדרש לאתר ייצור פרטני.

סעיף 55 מוצע לקבוע הוראות לעניין מתן רישיון ייצור, שלפיהם הגורם שנותן את הרישיון יעשה זאת רק לאחר שמצא כי מבקש הרישיון עומד בתנאי ייצור מזון לפי סימן זה, לפי תקנות שהתקין שר הבריאות לפי סעיף 27 לפרק זה ולפי סעיף 10(א) לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, שמטרתן הגנה על בריאות הציבור, וכי מבקש הרישיון לא הורשע בעבירה ולא הוגש נגדו כתב אישום בעבירה, שלדעת נותן הרישיון, מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי להחזיק ברישיון מטעמים של שמירה על בריאות הציבור.

סעיף 56 מוצע לקבוע כי נותן הרישיון רשאי להתנות רישיון ייצור בתנאים, ובכלל זה תנאים מיוחדים.

(ד) אין באמור בסעיף קטן (ב) כדי לגרוע ממסכות נותן הרישיון לקבוע תנאים נוספים ברישיון בהתאם לסעיף קטן (א) במקרים שבהם הדבר נדרש לאתר ייצור פרטני בהתאם למאפייניו.

תקופת תוקפו של רישיון ייצור

57. (א) תוקפו של רישיון ייצור יהיה שנתיים, ואולם בחידוש הרישיון רשאי נותן הרישיון לתת את הרישיון לתקופה של שלוש, ארבע או חמש שנים סך הכל, בשים לב, בין השאר, לסוג המזון המיוצר, סוג פעילות הייצור, היקף הייצור, השאלה אם בידו אישור ייצור נאות או היתר לסימון כאמור, מערכות בקרת האיכות שהוא מפעיל, התקופה שבה הרישיון נמצא בידי בעל הרישיון והקפדתו על מילוי הוראות לפי חקיקת המזון במהלך תקופה זו.

(ב) על אף הוראת סעיף קטן (א), רשאי נותן הרישיון, בהחלטה מנומקת, לקבוע כי תקופת הרישיון תהיה קצרה משנתיים, אך לא פחות משלושה חודשים, אם ראה צורך בכך לשם שמירה על בריאות הציבור.

(ג) מנהל שירות המזון רשאי להנחות את נותן הרישיון לעניין החלטות לפי סעיף זה. (ד) השר רשאי לקבוע הוראות לעניין תקופת תוקפם של רישיונות שחודשו לפי סעיף קטן (א), ובכלל זה לפי סוג המזון או סוג פעילות הייצור.

שמירת מסמכים בידי יצרן לצורך עקיבות

58. (א) השר רשאי לקבוע את המסמכים או פרטי המסמכים, לרבות בדיקות, מפרטים ואישורים הנדרשים לצורך עקיבות המזון שיישמרו אצל בעל רישיון הייצור, משלב חומרי הגלם ששימשו לייצור המזון עד לשיווק המזון על ידי היצרן למשווקים שלהם מכר את המזון; תקנות כאמור יכול שיקבעו דרישות שונות לגבי סוגי מזון מסוימים, תנאי ייצורם, הובלתם ואחסונם.

(ב) בעל רישיון ייצור ישמור את המסמכים הנדרשים לפי סעיף קטן (א), בנוגע לכל אצוות מזון שייצר, למשך תקופה שלא תפחת משנה ממועד תום חיי המדף של המזון, או, בהיעדר סימון של מועד כאמור, שנה ממועד העברת המזון לאחראי, בהתאם לתאריך שבו קיבל את המזון כפי שמצוין בתעודת המשלוח.

חובת דיווח על שינוי במסמכים

59. חל שינוי במסמכים כמשמעותם בסעיף 54, ידווח המבקש או בעל רישיון היצרן, לפי העניין, על השינוי ללשכת הבריאות המחוזית שלה הגיש את הבקשה לרישיון ייצור, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ־14 ימי עבודה.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 58 כדי להחיל פיקוח יעיל על המזון המיוצר, מוצע ליתן לשר הבריאות סמכות לקבוע הוראות לעניין שמירת מסמכים, בדיקות, מפרטים ואישורים בנוגע לכל אצוות מזון, שעל בעל רישיון ייצור לשמור אצלו. שמירת המסמכים אצל בעל רישיון הייצור נועדה להבטיח כי בכל זמן נתון יתאפשרו פיקוח ובקרה על המזון שיוצר על ידו, החל בשלב חומרי הגלם ששימשו לייצורו ועד לשיווקו על ידי היצרן. בהתאם, מוצע לקבוע חובה על בעל רישיון ייצור לשמור את המסמכים האמורים ברשותו למשך שנה מתום חיי המדף של המזון. בהיעדר סימון כאמור, שמירת המסמכים תהיה לתקופה של שנה לפחות ממועד העברת המזון על ידי בעל רישיון הייצור לאחראי, בהתאם לתאריך המצוין בתעודת המשלוח.

סעיף 59 לאור חשיבותם המרכזית של המסמכים שבידי היצרן, וההסתמכות עליהם לשם מעקב ופיקוח על ייצור המזון, מוצע להטיל עליו חובה לדווח על כל

סעיף 57 כיום, רישיון ייצור ניתן לשנה אחת. לפיכך, מוצע לקבוע כי תוקפו של רישיון ייצור יהיה שנתיים. עם זאת, מוצע לקבוע כי נותן הרישיון רשאי לקבוע כי תקופת הרישיון תהיה קצרה משנתיים, אך לא פחותה משלושה חודשים, אם הדבר נדרש לשם שמירה על בריאות הציבור, כאשר מנהל שירות המזון רשאי להנחותו בעניין זה. לצד זאת, מוצע לקבוע כי ניתן לתת את הרישיון לתקופה ארוכה יותר בעת חידוש הרישיון – עד לתקופה של חמש שנים. לשם כך, על נותן הרישיון לבחון היבטים שונים הרלוונטיים לקבלת החלטה בדבר חידוש הרישיון ותוקפו, כגון סוג המזון שבשלו מבוקש הרישיון, סוג פעילות הייצור, מידת ההקפדה של בעל הרישיון על מילוי הוראות חקיקת המזון ועוד.

עוד מוצע לקבוע, כי השר רשאי לקבוע הוראות לעניין תקופת תוקפם של רישיונות שחודשו, בין השאר לפי סוג המזון או סוג פעילות הייצור.

(א) נותן הרישיון רשאי להגביל רישיון ייצור, להתלותו, לבטלו, לסרב לחדשו או לצמצם את הפעילות המותרת על פיו, להגבילה או להתנותה בתנאים, אם מצא כי התקיים אחד מאלה:

- (1) הרישיון ניתן על יסוד מידע כוזב;
- (2) הרישיון ניתן על סמך מידע שגוי או מטעה, אשר לו היה עומד בפני נותן הרישיון לא היה נותן את האישור;
- (3) חדל להתקיים תנאי מהתנאים לקבלת הרישיון;
- (4) המבקש, בעל הרישיון או נושא משרה בתאגיד, הפר תנאי מתנאי הרישיון או הוראה מהוראות לפי חקיקת המזון, לרבות חובה, הגבלה או תנאי שנקבעו לפי סימן זה, או חדל מלקיים תנאי או הוראה כאמור;
- (5) מי שנקבע לגביו בהליך שיפוטי או מנהלי לפי דין שהפר תנאי או הוראה כאמור בפסקה (4);
- (6) בעל הרישיון או אחראי מטעמו סירב לשתף פעולה עם בירור חשד כאמור בסעיף 62;
- (7) בעל הרישיון או האחראי מטעמו על הייצור, גילה חוסר מיומנות, כישורים לקויים או ידע מקצועי חסר בחקיקת המזון באופן העלול להביא לסכנה לבריאות הציבור (בפסקה זו – ליקוי); ואולם נותן הרישיון לא יורה על ביטול או על התליה לפי פסקה זו אלא אם כן שוכנע כי לא ניתן לקבוע לגביו תנאים שקיומם יביא לתיקון הליקוי, ובכלל זה דרישה כי בעל הרישיון או אחד לפחות מעובדיו הבכירים יעבור קורס הכשרה מתאימה לאבטחת איכות ובטיחות המזון, כפי שיקבע השר;
- (8) השתנה פרט במסמכים, בטפסים או במידע שנמסרו לפי סעיף 30 אשר נותן הרישיון לא היה נותן רישיון לפי תת-סימן זה לו היה עומד בפניו מלכתחילה;
- (9) בעל הרישיון לא מקיים תנאי מהתנאים שנקבעו ברישיון.

ד ב ר י ה ס ב ר

אם הפר תנאי מתנאי הרישיון, נקבע לגביו כאמור בהליך שיפוטי או מנהלי או שהוא מסרב לשתף פעולה עם בירור חשד שהתגלה אצלו באשר לעמידתו בדרישות חקיקת המזון. מקרה נוסף שבו רשאי נותן הרישיון לפעול כאמור לעיל הוא כאשר התגלה כי בעל רישיון הייצור אינו בעל מיומנות או ידע מקצועי מספקים באשר לחקיקת המזון, באופן העלול לסכן את בריאות הציבור. אולם, במקרה זה ייקבעו תנאים לתיקון שקיומם יביא לתיקון הליקויים, לרבות דרישה כי בעל הרישיון או אחד מעובדיו הבכירים יעברו קורס הכשרה בתחום אבטחת איכות ובטיחות המזון. ככל שלא ניתן לקבוע תנאים לתיקון הליקויים כאמור, יהיה רשאי נותן הרישיון להתלות ואף לבטל את רישיון הייצור ליצרן זה.

הואיל והחלטות לפי סעיף זה הן בעלות משקל מבחינת בעל רישיון הייצור, מוצע כי מנהל שירות המזון יהיה רשאי, כגורם המקצועי האחראי על הפיקוח לפי פרק זה, להנחות את נותן הרישיון לעניין החלטות לפי סעיף זה. כמו כן, ובשל המשמעות שבהגבלת רישיון הייצור כאמור

שינוי בהם, ללשכת הבריאות המחוזית שלה הגיש את הבקשה לרישיון ייצור, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ־14 ימי עבודה. חובה זו נועדה להבטיח כי בכל זמן נתון יהיה תיעוד מדויק ונכון שיאפשר את המעקב הדרוש כאמור.

סעיף 60 כאמור, בהסדר המוצע ישנה חשיבות רבה למסמכים ולמידע שעל פיהם ניתנים הרישיונות והאישורים לעוסקים במזון, שכן מידע ומסמכים אלה מהווים את הבסיס לפיקוח ולבקרה יעילים בדרכי השיווק. לפיכך, מוצע לקבוע כי נותן הרישיון רשאי להגביל רישיון ייצור, להתלותו, לבטלו, לסרב לחדשו, לצמצם את הפעילות המותרת על פיו או להגבילה ולהתנותה בתנאים, במקרים שבהם המידע שלפיו ניתן הרישיון היה כוזב, שגוי או מטעה, או כאשר השתנה פרט כלשהו במידע שנמסר לנותן הרישיון, אשר מלכתחילה לא היה מאפשר ליצרן לקבל רישיון ייצור. כמו כן, נותן הרישיון רשאי לפעול כאמור לעיל גם במקרים שבהם חדל להתקיים תנאי כלשהו מהתנאים המחייבים לקבלת רישיון, או כאשר מבקש הרישיון או בעל הרישיון מתנהל באופן שאינו ראוי, למשל

(ב) מנהל שירות המזון רשאי להנחות את נותן הרישיון לעניין החלטות לפי סעיף זה.
(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי נותן הרישיון להתנות את החלטתו בתיקון ההפרה בתוך מועד שיקבע, במקרים המתאימים לכך, ובתנאים שיקבע.

61. הוראה על התליית רישיון לפי סעיף 60, לא תינתן לתקופה העולה על שלושה חודשים, אולם ניתן, באישור מנהל שירות המזון, להאריך התליה כאמור לתקופות נוספות שלא יעלו על שלושה חודשים נוספים, ורשאי הוא לקבוע תנאים לסיום ההתליה.

62. (א) חשד נותן הרישיון כי המזון אינו עומד בדרישות חקיקת המזון או בהוראות שנקבעו לפי פרק זה, רשאי להתלות או להגביל את הרישיון עד לבירור החשד האמור אם הדבר דרוש עקב חשש לבריאות הציבור או בטיחותו.

(ב) התליה או הגבלה כאמור בסעיף קטן (א), לא יעלו על תקופה של חודש או עד בירור החשד, לפי המוקדם, ואולם מנהל שירות המזון רשאי, בנסיבות מיוחדות, להאריך את ההתליה או ההגבלה בתקופות נוספות שלא יעלו על חודש אחד נוסף.

63. על אף האמור בסעיף 64 ומבלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף 60, היה לנותן הרישיון יסוד סביר להניח כי מתקיימת לגבי בעל הרישיון עילה מהעילות האמורות בסעיפים 60 או 62(א), וסבר כי קיים צורך דחוף ומיידי להתלות את רישיונו לאחר ששוכנע כי קיים חשש לסכנה חמורה לבריאות הציבור, רשאי הוא להתלות את הרישיון לאלתר, בהחלטה מנומקת, ובלבד שייתן לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו בהקדם האפשרי לאחר ההתליה, ולא יאוחר מ־14 ימים ממועד ההתליה.

64. לא יקבל נותן הרישיון החלטה לפי סעיפים 60, 62 או 63 אלא לאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו.

65. הודעה על החלטת נותן הרישיון לפי סעיפים 60, 62 או 63 תימסר בכתב לבעל הרישיון הנוגע בדבר, בהודעה מנומקת.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפיה, מוצע לקבוע כי במקרה שלנותן הרישיון היה יסוד סביר להניח שמתקיימת אחת מהעילות שבשלהן הוא יכול להגביל את רישיון הייצור שניתן ליצרן, כאמור בסעיף 62, וקיים חשש לסכנה חמורה לבריאות הציבור, הוא רשאי להתלות את רישיון הייצור באופן מיידי, בהחלטה מנומקת, ואינו חייב לאפשר לבעל הרישיון להשמיע את טענותיו תחילה. ברם, מוצע לקבוע כי יש לאפשר לבעל הרישיון לטעון את טענותיו בהקדם האפשרי לאחר ההתליה, ולכל המאוחר כעבור 14 יום ממועד זה.

סעיף 64 מוצע לקבוע כי כל החלטה של נותן הרישיון באשר להגבלת רישיון ייצור כאמור בסעיף תתקבל רק לאחר שניתנה לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו. אף הוראה זו נועדה להבטיח הליך קבלת החלטות תקין על פי עקרונות המשפט המינהלי.

סעיף 65 מוצע לקבוע כי כל החלטה של נותן הרישיון כאמור בסעיף תהיה מנומקת. הוראה זו, המבוססת על עקרונות המשפט המינהלי, מעניקה ליצרן את האפשרות לבחון את שיקול הדעת שהפעיל הגוף המינהלי, ולשקול הגשת השגה בהתאם לקבוע בפרק.

לעיל, מוצע לקבוע כי במקרים המתאימים לכך, רשאי נותן הרישיון לתת הזדמנות לבעל רישיון הייצור לתקן את ההפרות שהתגלו בתוך זמן ועל פי תנאים שיקבע, לפני מתן החלטה בעניין.

סעיף 61 מוצע לקבוע כי תקופת התליית הרישיון המרבית תהיה שלושה חודשים, כאשר מנהל שירות המזון רשאי להאריך תקופה זו בשלושה חודשים נוספים לכל היותר, וכן רשאי הוא לקבוע תנאים שאם יקיים אותם בעל הרישיון, תסתיים ההתליה.

סעיף 62 מוצע לקבוע, כי במקרים שבהם מתעורר חשד שהמזון אינו עומד בדרישות החקיקה או בהנחיות לפיה, וישנו חשש לבריאות הציבור או בטיחותו, יהיה רשאי נותן הרישיון להתלות או להגביל את הרישיון עד לבירור החשד או לתקופה של חודש ימים, לפי המוקדם. מנהל שירות המזון רשאי להאריך תקופה זו בחודש נוסף אחד לכל היותר.

סעיף 63 על אף האמור בסעיף 65, ישנם מקרים שבהם יש לאזן בין החובה לשמוע את בעל הרישיון לפני החלטה באשר להגבלת רישיונו באחת הדרכים האמורות בסעיף 60, לבין שמירה על בריאות הציבור.

מתן רישיון ייצור לאחר ביטול 66. בוטל רישיון ייצור מטעמים שפורטו בסעיף 60, לא תידון בקשתו של בעל הרישיון שבוטל למתן רישיון ייצור לאחר הביטול, אלא לאחר שעברה תקופה של 12 חודשים מיום הביטול; ואולם, נותן הרישיון רשאי לקצר תקופה זו, לפי בקשת בעל הרישיון, מנימוקים שיירשמו.

תת-סימן ג': אישור ייצור נאות

אישור ייצור נאות 67. (א) מנהל שירות המזון ייתן ליצרן אישור ייצור נאות בהתאם להוראות לפי תת-סימן זה, לייצור של מזון מסוים או סוג מזון מסוים, שנקבע בתקנות לפי סעיף קטן (ב). (ב) השר, בכפוף להוראות סימן ח', לפי המלצת מנהל שירות המזון שתינתן בהתבסס על ניהול סיכונים, רשאי לקבוע בתקנות כי ייצור מזון מסוים או סוג מזון מסוים מחייב את היצרן בקבלת אישור ייצור נאות מאת מנהל שירות המזון, בנוסף לקבלת רישיון ייצור.

(ג) בתקנות כאמור בסעיף קטן (ב) רשאי השר לקבוע, בין השאר, תנאים נוספים למתן אישור ייצור נאות הנוגעים לבקרה ולפיקוח על הייצור ועל המכירה של המזון או סוג המזון, לאחר.

אישור תנאי ייצור נאותים כתנאי לקבלת אישור ייצור נאות 68. (א) לא ייתן מנהל שירות המזון אישור ייצור נאות אלא לאחר שהמבקש הגיש לו בקשה בהתאם להוראות שקבע השר לפי סעיף 67(ב), וצירף לו אישור מאחד הגופים המנויים להלן המעיד כי ייצור המזון במפעל שלו נעשה בתנאי ייצור נאותים, ולאחר שנוכח כי מתקיימים התנאים הנוספים שנקבעו לפי סעיף 67(ג), ככל שנקבעו:

(1) גוף התעדה שקיבל הכרה מאחד הגופים הרשומים כחברים ב-IAF

International Accreditation Forum כמוסמך לתת אישור כאמור;

(2) רשות ממשלתית בישראל המוסמכת לפי דין לתת אישור כאמור;

(ב) אישור תנאי ייצור לפי סעיף זה מהווה היתר ליצרן לסמן את המזון שאושר בסמל תנאי ייצור נאותים, לפי סעיף 62.

ד ב ר י ה ס ב ר

איכות ובטיחות, הנעשים לפי תקנים בין-לאומיים מקובלים (כהגדרתם בפרק) ואשר נועדו להבטיח את התקיימותם של התנאים, התקנים או ההוראות המהותיים החלים על ייצור ושיווק המזון, לרבות לפי הוראות היצרן.

מוצע לקבוע כי מנהל שירות המזון, ייתן אישור ייצור נאות ליצרן שביקש זאת, בכפוף להוראות תת-סימן זה ובהתאם לתקנות שיקבע השר. בתקנות אלה יקבע השר, לפי המלצת מנהל שירות המזון ובהתבסס על ניהול סיכונים מקובל בתחום בטיחות המזון במדיניות מפותחות, מהם סוגי המזון שייצורם מחייב קבלת אישור ייצור נאות, נוסף על קבלת רישיון ייצור.

סעיף 68 כתנאי מהותי לקבלת אישור ייצור נאות, מוצע לקבוע כי על מבקש הבקשה להמציא, בין השאר, אישור המעיד כי הליך ייצור המזון במפעל שלו מתבצע בתנאי ייצור נאותים. אישור זה יהיה תקף אם הוא התקבל מגוף התעדה המוכר כמוסמך לתת אישור זה או מרשות ממשלתית בישראל המוסמכת לפי דין לתת אישור כאמור. מתן אישור ייצור נאות ליצרן יתיר ליצרן לסמן את המזון שאושר בסמל תנאי ייצור נאותים.

סעיף 66 סעיף 60 קובע מהם המקרים שבהם עלול להתבטל רישיון ייצור, כאשר המכנה המשותף לכל המקרים הללו נעוץ בהתנהלות לא תקינה של בעל רישיון הייצור. לפיכך, מוצע לקבוע כי אם בוטל רישיון ייצור בשל אחת מהסיבות המנויות בסעיף, לא תידון בקשה חדשה שהגיש בעל רישיון הייצור שרישיונו בוטל, אלא כעבור 12 חודשים מיום הביטול, כאשר נותן הרישיון רשאי לקצר תקופה זו בהחלטה מנומקת לפי בקשת בעל הרישיון.

סעיף 67 כיום, ההוראות לעניין ייצור מזון בתנאי ייצור נאותים מוסדרות בתקנות בריאות הציבור (מזון) (תנאי ייצור נאותים), התשנ"ג-1993. תנאים אלה מנחים את יצרן המזון ומהווים חלק ממערכת אבטחת איכות ובטיחות המבקרת את מערך הייצור והבדיקה של המזון. מוצע לקבוע את ההסדר לייצור נאות בפרק זה, לרבות את התנאים לקבלת אישור ייצור נאות ולביטולו, הגופים המוסמכים לתת אישור בדבר ייצור מזון בתנאי ייצור נאותים ועוד, וכן להסמיך את השר לקבוע בתקנות את סוגי המזון שייצורם מחייב קבלת אישור ייצור נאות ואת הליך הגשת הבקשה לאישור זה. יובהר כי תנאי ייצור נאותים מוגדרים בפרק המוצע כהליכי בקרה, לרבות בקרת

69. תוקפו של אישור ייצור נאות יהיה לשנתיים. תוקפו של אישור ייצור נאות
70. (א) מנהל שירות המזון רשאי לבטל אישור ייצור נאות אם נוכח כי התקיים אחד מאלה:
 ביטול אישור ייצור נאות
- (1) האישור ניתן על יסוד מידע כוזב;
 (2) האישור ניתן על סמך מידע שגוי או מטעה, אשר לו היה עומד בפני מנהל שירות המזון לא היה נותן את האישור;
 (3) חדל להתקיים תנאי מהתנאים לקבלת האישור;
 (4) השתנה פרט מהפרטים שנכתבו בבקשה לקבלת האישור או במסמכים שצורפו לה, שאילו היה עומד בפני מנהל שירות המזון מלכתחילה הוא לא היה נותן את האישור.
- (ב) על ביטול אישור כאמור בסעיף קטן (א) יחולו הוראות סעיפים 64, 65 ו-66, בשינויים המחויבים.
71. השתנה פרט מהפרטים שנכתבו בבקשה לקבלת אישור ייצור נאות או במסמכים שצורפו לה או שבוטל אישור שצורף לבקשה כאמור בסעיף 68(א), ידווח על כך בעל האישור למנהל שירות המזון בהקדם האפשרי ולא יאוחר משבעה ימי עבודה.
72. (א) בעל רישיון ייצור רשאי לבקש ממנהל שירות המזון היתר לסימון בסמל תנאי ייצור נאותים, אף אם לא נקבע בתקנות לפי סעיף 67 כי המזון שהוא מייצר מחייב קבלת אישור ייצור נאות.
- (ב) לא ייתן המנהל היתר לפי סעיף זה אלא לאחר שנוכח כי התקיימו התנאים האמורים בסעיף 68.
- (ג) על בקשה שהוגשה לפי סעיף קטן (א) ועל אישור שניתן לפיה, יחולו הוראות סעיפים 69, 70 ו-71.
73. יצרן לא יסמן מזון בסמל תנאי ייצור נאותים, אלא אם כן יש בידיו היתר לסימון לפי סעיף 72.
- שימוש בסמל תנאי ייצור נאותים

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 69 בדומה לקבוע כיום בתקנות מכוח הפקודה, מוצע לקבוע כי אישור ייצור נאות יהיה תקף לשנתיים מיום נתינתו.
- סעיף 70 בדומה לקבוע בסעיף 60 לעיל, מוצע לקבוע מקרים שבהם רשאי מנהל לבטל אישור ייצור נאות, וזאת כאשר הוא נוכח לגלות כי המידע שעל בסיסו ניתן האישור כוזב, שגוי או מטעה, או כאשר חדל להתקיים תנאי מהתנאים לקבלת האישור או שהשתנה פרט מפרטי הבקשה לקבלת האישור. עוד מוצע לקבוע, כי על ביטול אישור כאמור, יחולו ההוראות האמורות לעיל לעניין רישיון יצרן.
- סעיף 71 הואיל ושיטת הפיקוח בפרק המוצע נסמכת, בין השאר, על המידע המועבר מהגורם המבקש את האישור או את הרישיון, מוצע לקבוע כי בעל אישור ייצור נאות ידווח למנהל על כל שינוי בפרט מהפרטים או במסמכים שצורפו לבקשה לקבלת האישור, בהקדם האפשרי ולא יאוחר משבעה ימי עבודה.
- סעיף 72 כאמור לסוגי מזון אשר ייצורם מחייב קבלת אישור ייצור נאות. ואולם, בעל רישיון ייצור רשאי לבקש מהמנהל היתר לסימון מזון בסמל תנאי ייצור נאותים באופן וולונטרי. כדי לקבל אישור ייצור נאות במקרה כזה, על היצרן לעמוד בכל התנאים שנקבעו ליצרנים החייבים לקבל אישור ייצור נאות. על הבקשה ועל האישור שניתן לפיה יחולו ההוראות שנקבעו ביחס ליצרן החייב לקבל אישור זה.
- סעיף 73 מוצע לקבוע באופן מפורש כי יצרן לא יסמן מזון בסמל תנאי ייצור נאותים, אלא אם כן יש בידיו היתר לפי הפרק. הוראה זו נועדה למנוע שימוש לא ראוי בסמל זה, באופן שעלול להטעות את צרכני המזון.
- סימן ד': הסדרת יבוא מזון כללי
- כאמור לעיל, אחת מהסוגיות המרכזיות שבהן עסקה ועדת קדמי היתה בחינת נושא יבוא המזון לארץ. בעניין זה, מצאה ועדת קדמי כי הליכי יבוא מזון לישראל מסובכים, באופן החוסם באופן מעשי אפשרות לייבוא

תת-סימן ד': תקנות לעניין יצור מזון

75. השר רשאי להתקין תקנות בדבר –
- (1) בקשה לרישיון ייצור (בסעיף זה – רישיון) או חידושו, ובכלל זה בעניין דרך הגשתה, המסמכים שיש לצרף לה ואופן הטיפול בה;
 - (2) קביעת תנאים למתן רישיון ותנאים ברישיון, ויכול שקביעה כאמור תהיה בשים לב לסיווגם של רישיונות לפי קבוצות המזונות המיוצרים או לפי סוגי פעילות הייצור;
 - (3) בקשה לקבלת אישור ייצור נאות או חידושו, לרבות דרך הגשת בקשה כאמור, המסמכים שיש לצרף לה, אופן הטיפול בה והנסיבות לביטול אישור כאמור, דרך ביטולו וכן תוקף האישור;
 - (4) סמל תנאי ייצור נאותים, ובכלל זה בדבר צורתו, גודלו, תוכנו, מאפייניו ודרך סימונו;
 - (5) תנאים לעניין צירוף יחד, בעטיפה או בדרך אחרת, של מספר מוצרי מזון מסומנים וארוזים מראש על ידי יצרן, אשר אינם דורשים אחזקה בטמפרטורה מבוקרת;
 - (6) תנאים לעניין ייצור מזון ייעודי וסימונו;
 - (7) תנאים לייצוא, בעניינים שלהלן:
 - (א) תנאים או דרישות למתן אישורים, תעודות או רישיונות מאת נתן הרישיון, כפי שהתבקשו על ידי מדינות יעד לצורך ייצוא;
 - (ב) תנאים נוספים לעניין ייצוא, הנובעים ממחויבות של המדינה לפי אמנה בין לאומית;
 - (ג) תקנות לפי פסקה זו ייקבעו בהתייעצות עם שר הכלכלה;

סימן ד': הסדרת יבוא מזון

תת-סימן א': חובות יבואן

76. לא יבא אדם מזון, אלא אם כן הוא עומד בדרישות החלות עליו לפי חקיקת המזון ומתקיימות לגביו הוראות פרק זה בכלל והוראות סימן זה, בפרט.

ד ב ר י ה ס ב ר

תקנות בנוגע לייבוא ועוד. השינוי המרכזי הוא שיטת הפיקוח על שוק הייבוא. על פי ההסדר המוצע, תתאפשר כניסה קלה יותר של מזון רגיל לישראל מחד גיסא, ללא חסמים ביורוקרטיים משמעותיים בשער הכניסה לישראל, באמצעות הצהרת יבואן על עמידתו בכל הוראות הדין הרלוונטיות למזון שבכוונתו לייבא, וזאת בלי לפגוע ביכולת הפיקוח והשמירה על בריאות הציבור ועל תקינותו. בטיחות ואיכות המזון הנכנס לישראל מאידך גיסא.

סעיף 76 מוצע לקבוע הוראה כללית שלפיה לא יבא אדם מזון, אלא לפי כלל ההוראות והחוקים הנכללים בהגדרה "חקיקת המזון" שבסימן א' לפרק, ובפרט לפי סימן זה, המסדיר את חובות יבואן המזון.

מקביל של מזון. לפיכך, המליץ הצוות על אימוץ מערכת פיקוח על הייבוא הדומה יותר למערכת הפיקוח בארצות הברית או באיחוד האירופי בכל הקשור למזון רגיל (שאינו רגיש), בהתבסס על ניתוח סיכונים.

כיום, כדי לייבא מזון לישראל, נדרש אדם להירשם כיבואן ולקבל אישור מוקדם לייבוא או רישום מוקדם לייבוא, בהתאם לסוג המזון שברצונו לייבא. לאחר מכן נבדקים כל המסמכים בתחנת ההסגר בשער הכניסה לישראל וממשיך הליך שחרור משלוח המזון מהנמל. הליך זה מסורבל ועשוי לעתים לקחת זמן רב.

סימן זה מסדיר את ייבוא המזון, ובו יפורטו כלל ההוראות הקובעות את החובות שיחולו על יבואן מזון, וישומו במרשם היבואנים, מתן אישורים לייבוא, התקנת

77. (א) לא ייבא אדם מזון, אלא אם כן יש בידיו תעודת יבואן רשום תקפה. החזקת תעודת יבואן ועמידה בתנאיה
- (ב) לא ייבא אדם מזון, אלא אם כן המזון שהוא מייבא עומד בתנאים הקבועים בתעודת היבואן הרשום.
78. (א) לא ייבא אדם מזון שנקבע לפי סעיף 67 כי ייצורו טעון אישור ייצור נאות, אלא אם כן יש בידיו אישור המעיד כי ייצור המזון נעשה בתנאי ייצור נאותים. יבוא מזון שייצורו חייב באישור ייצור נאות
- (ב) אישור על ייצור כאמור בסעיף קטן (א), יכול שיינתן על ידי כל אחד מאלה:
 (1) אחד הגופים המנויים בסעיף 68(א);
 (2) רשות ממשלתית מחוץ לישראל המוסמכת לפי דין בארצה לתת אישור כאמור, ואשר תוכר לעניין זה על ידי מנהל שירות המזון, לפי כללים שהורה עליהם בהתאם למקובל במדינות מפותחות, לרבות כללים לעניין התחומים שבהם רשות כאמור תוכר לצורך מתן אישור, ובשים לב למדינות מפותחות המאפשרות יבוא לשטחן על בסיס אישור של רשות ממשלתית כאמור; רשימת גופים שהוכרו לפי פסקה זו יפורסמו באתר האינטרנט.
79. לא ייבא אדם מזון רגיל, אלא אם כן – יבוא מזון רגיל
- (א) יש בידיו אישור קבלת הצהרה;
 (ב) הוא מייבא את המזון בהתאם להוראות לעניין מזון רגיל שבסימן זה.
80. לא ייבא אדם מזון רגיש אלא אם כן – יבוא מזון רגיש
- (א) יש בידיו אישור מוקדם לייבוא המזון הרגיש והוא מקיים את הדרישות שפורטו באישור המוקדם ליבוא;
 (ב) הוא מייבא את המזון בהתאם להוראות לעניין מזון רגיש שבסימן זה.
81. לא ייבא אדם מזון שמנהל שירות המזון אסר לייבא בייבוא אישי או בניגוד למגבלות שנקבעו לגביו, ובכלל זה הגבלות לגבי הכמות שניתן לייבא ממנו בייבוא אישי, ככל שנקבעו; מנהל שירות המזון יפרסם ברשומות ובאתר האינטרנט רשימה של מזונות מסוימים או סוגי מזון האסורים ביבוא אישי; בסעיף זה, "ייבוא אישי" – לפי פקודת היבוא והיצוא.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 77** בשל מעבר לשיטת הפיקוח לעיל, מוצע לקבוע כי לא יוכל אדם לייבא מזון ללא שיש בידו תעודת רישום יבואן תקפה. בתעודה זו יפורטו התנאים המחייבים שלפיהם רשאי הוא לייבא את המזון להלן. יורחב באשר למרשם היבואנים שיגדלו על ידי שירות המזון הארצי.
- סעיף 78** כאמור לעיל, ישנם סוגי מזון שייצורם בארץ מחייב יישום מערכות הבטחת איכות ובטיחות וטעון קבלת אישור ייצור נאות, נוסף על רישיון היצרן הרגיל. בהתאם, מוצע לקבוע כי יבואן החפץ לייבא מזון מסוג זה, יהיה רשאי לעשות זאת רק לאחר שהמציא אישור המעיד כי המזון, שיוצר מחוץ לישראל, אכן יוצר בתנאי ייצור נאות. אישור זה יוכר בישראל רק אם הונפק על ידי אחד מהגופים המנויים בסעיף 68 לעיל, ובשל העובדה שמדובר במזון המיוצר מחוץ לישראל, אף אם ניתן האישור על ידי רשות ממשלתית המוסמכת לתת אישור זה לפי הדין בארצה. זאת, לפי כללים שיקבע המנהל, בשים לב לכך שמדובר ברשות ממדינה מפותחת המאפשרת יבוא מזון
- לארצה על בסיס אישור כאמור. כדי להנגיש את המידע לציבור היבואנים, מוצע כי רשימת הגופים המורשים המוכרים בישראל תפורסם באתר האינטרנט של שירות המזון הארצי (להלן – אתר האינטרנט).
- סעיף 79** מוצע לקבוע את העיקרון המרכזי בפרק זה, ולפיו לא ייבא אדם מזון רגיל, אלא אם כן קיבל אישור קבלת הצהרה. משמעות אישור זה הוא שרשם היבואנים קיבל את מלוא הפרטים הדרושים של היבואן, יצרן המזון במדינת המקור והמזון שבכוונתו לייבא לישראל.
- סעיף 80** בהתאם, מוצע לקבוע כי יבואן לא ייבא מזון רגיש, אשר טעון פיקוח הדוק יותר, אלא אם כן יש בידיו אישור מוקדם לייבוא, כפי שיפורט להלן, והוא מקיים את כל הדרישות הקבועות באישור.
- סעיף 81** כיום, ישנם מזונות או סוגי מזונות האסורים בייבוא אישי מכוח פקודת היבוא והיצוא [נוסח חדש], התשל"ט-1979. מוצע להסמיך את מנהל

82. פטור לייבוא של מוזון מסוים הוראות סימן זה לא יחולו על ייבוא של כל אחד מסוגי מוזון אלה הטעון היתר לייבוא לפי פקודת מחלות בעלי חיים והכול מבלי לגרוע מהוראות חקיקת המוזון לגביהם –
- (1) ביצים כשהן טריות ובקליפתן, וטרם עברו בישראל שיקוף במכונה, החתמתה או אריזה לשיווק;
- (2) חלב גולמי.
83. תקנות לעניין פטור לייבוא שנעשה למטרה מסוימת על אף האמור בסעיף קטן 76, רשאי השר לקבוע, בהתייעצות עם שר הכלכלה, תנאים למתן פטור מדרישות סימן זה, כולן או חלקן, בתנאים שיקבע, לרבות לעניין סוגי שימוש, היקף או ייעוד מסוימים ולעניין משך הפטור, ובלבד שהמוזון יובא לאחת ממטרות אלה:
- (1) יבוא מוזון שלא לצורך מכירה או לצורך ייצור מוזון שלא מיועד למכירה, ובכלל זה דוגמאות מוזון;
- (2) ייבוא מוזון שלא לשם שימוש כמוזון לאדם;
- (3) ייבוא מוזון לצורך כל אחד מאלה:
- (א) ייצוא;
- (ב) ייצורו לשם ייצוא;
- (4) יבוא מוזון לשם החזרת משלוח מוזון שיוצא והוחזר שלא מטעמים של בריאות הציבור.
84. תקנות לעניין חובות יבואני מוזון רגיש השר רשאי לקבוע, בהתייעצות עם שר הכלכלה, חובות, הקלות, הגבלות ותנאים נוספים שיחולו על יבואני מוזון רגיש, והכול בהתאם לנדרש לצורך הבטחת בטיחות, תקינות ואיכות המוזון ולשם שמירה על בריאות הציבור.
85. מפר אמון (א) בסעיף זה, "מפר אמון" – מי שמייבא מוזון או מבקש לייבא מוזון, שנוכח מנהל שירות המוזון שהתקיים לגביו אחד או יותר מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

במשלוח חוזר של מוזון שיוצא בעבר, שלא מטעמים של בריאות הציבור. במקרים אלה, כאמור לעיל, לא עשויות להתעורר סוגיות הקשורות לבריאות הציבור או בטיחותו, ושר האוצר רשאי לקבוע, בהתייעצות עם שר הכלכלה, תנאים למתן פטור מדרישות סימן הייבוא, כולן או חלקן.

סעיף 84 מוצע לקבוע כי השר רשאי לקבוע, בהתייעצות עם שר הכלכלה, תנאים נוספים לעניין ייבוא מוזון רגיש.

סעיף 85 על פי המוצע, ייבוא מוזון יאושר בהתבסס על הצהרת יבואן ועל מסמכים שונים שיומצאו על ידו. בשל חשיבות המידע והמסמכים שעל פיהם ניתן אישור הייבוא, מוצע לקבוע כי יבואן מוזון או אדם המבקש לייבא מוזון שסיפק מידע כוזב או שגוי, הפר תנאי מהתנאים שנקבעו בתקנות לייבוא מוזון או הפר הוראה חוקית אחרת בנוגע לייבוא מוזון ייחשב למפר אמון לתקופה של עד שנה. קביעה זו תאפשר, מבחינה מעשית, להעלות את רמת הדרישות שבהן יידרש יבואן זה לעמוד, לרבות דרישת ערובה ובדיקות בתדירות גבוהה יותר, כפי שיקבע השר בתקנות.

שירות המוזון לקבוע רשימה של מוזונות כאלה, שיפורסמו ברשומות ובאתר האינטרנט, לפיכך, מוצע לקבוע כי גם במעבר לשיטת הפיקוח החדשה על ייבוא מוזון לישראל, ייאסר לייבא מוזון מסוג זה, אלא בהתאם למגבלות שנקבעו לגביהם.

סעיף 82 ישנם סוגי מוזון, אשר ייבואם לישראל מוסדר בחוק אחר. לפיכך, מוצע לקבוע כי הוראות סימן זה לא יחולו על ייבוא ביצים וחלב גולמי, שכן ייבואם מותר בקבלת היתר לפי פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985 והתקנות שלפיו. זאת מבלי לגרוע מהוראות אחרות בפרק המוצע, החלות על סוגי מוזון אלה, למשל הוראות סימן, אריזה או הובלה.

סעיף 83 הסדרת מקטע הייבוא מטרתה לפקח על ייבוא מוזון שנועד לשיווק ולצריכה בישראל. ישנם מקרים שבהם אין הצדקה לחייב יבואן לעמוד בכל דרישות הייבוא כאמור בסימן זה, שכן מדובר בייבוא מוזון שלא נועד לצריכת אדם או שלא נועד לשיווק בישראל. לפיכך, מוצע לקבוע כי לא יחולו הוראות סימן הייבוא כאשר מטרת ייבוא המוזון אינה לשם מכירתו, כאשר מדובר במוזון שאינו לשימוש אדם, כאשר ייבוא המוזון הוא לשם ייצואו, בין באופן ישיר ובין לאחר הליך ייצור בארץ, או כאשר מדובר

(1) ייבא מזון או ביקש לייבא מזון על יסוד מידע כוזב או שגוי לרבות באמצעות מסמכים כוזבים או שגויים; לעניין זה, "מסמכים" – לרבות הצהרה לפי סעיף 102, התחייבות המצורפת להצהרה כאמור לפי סעיף 107(א), אישור לפי סעיף 115(א) (4) והצהרה לפי סעיף 137(א);

(2) הפר תנאי מן התנאים שנקבעו בתקנות ליבוא המזון לפי סעיף 148 או חדל מלקיים תנאי כאמור ומנהל שירות המזון סבר כי מפאת מהותה, חומרתה ונסיבותיה של ההפרה יש יסוד סביר לקבוע כי הוא מפר אמון;

(3) הפר הוראה מהוראות פרק זה או חיקוק אחר החל בעניין ייבוא של מזון או הפר הוראה לפי כל אחד מהם וסבר מנהל שירות המזון לגביה כי מפאת מהותה, חומרתה ונסיבותיה של ההוראה שהופרה יש יסוד סביר לקבוע כי הינו מפר אמון; לעניין זה, "הוראה שהופרה" – מי שנקבע לגביו כי הפר הוראות דין בהליך שיפוטי או מנהלי לפי דין, ובכלל זה הטלת עיצום כספי או התראה מנהלית לפי סימן י"א לפרק, ניתן לו צו הגבלה מנהלי לפי סעיף 313, או הופעלה לגביו אחת הסמכויות המנויה בסעיפים 191 ו-195;

(4) יבואן שבוטל רישונו ונרשם לאחר תקופה לפי סעיף 66.

(ב) נוכח מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו לכך כי יבואן רשום או כי המבקש להיות יבואן רשום – מפר אמון, רשאי הוא לקבוע כי ייראה כמפר אמון לתקופה שלא תעלה על שנה, לאחר שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו.

(ג) מנהל שירות המזון יהיה רשאי לקבוע למפר אמון דרישות נוספות על דרישות סימן זה לעניין הצגת מסמכים ועריכת בדיקות, שיחולו גם לגבי משלוחים עתידיים, ובכלל זה קביעת מספרן של הבדיקות ודרישת ערובה.

(ד) השר, לאחר התייעצות עם שר הכלכלה –

(1) יקבע הוראות לעניין דרישת ערובה ממפר אמון לפי סעיף זה וסעיף 124(2) ובין השאר, הוראות בדבר סוג הערובה, תנאיה, סכומה והתנאים לחילוטה;

(2) רשאי לקבוע הוראות לעניין סוגי הבדיקות, תדירותן ומספרן שיחולו על מפר אמון.

תת-סימן ב': הכרזה בדבר מזון רגיש

86. השר רשאי, לפי המלצת מנהל שירות המזון, בהתבסס על ניהול סיכונים, להכריז על סוג מזון או מזון מסוים, על מזון שיובא או יוצר באזור מסוים, או על מזון המכיל רכיב או חומר מסוים, שהוא מזון רגיש (בפרק זה – הכרזה בדבר מזון רגיש) או לבטל הכרזה כאמור.

87. (א) טרם הכרזה בדבר מזון רגיש תפורסם הודעה על כוונה להכריז על מזון כרגיש לפי סעיף קטן (א). 60 יום לפחות בטרם הכרזה על מזון כאמור, אלא במקרים חריגים שבהם ישנה דחיפות בהכרזה כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

בשל ההשפעה שיש בקביעת מזון כמזון רגיש על הציבור בכלל ועל יבואנים בפרט, ועקב המעבר לתהליך ייבוא שונה, תוך אבחנה בין מזון זה למזון רגיל, מוצע לקבוע כי 60 ימים לפני הכרזה על מזון רגיש, תפורסם הודעה על כוונה להכריז כאמור. ההודעה תפרט את הנימוקים להכרזה, ואת אופן העברת ההערות בנוגע לכך. במקרים חריגים, וכאשר ישנה דחיפות לכך, ניתן להכריז על מזון רגיש בטרם חלפו 60 הימים.

סעיף 86 מוצע לקבוע כי השר רשאי להכריז או לבטל הכרזה על מזון מסוים או על סוג מזון מסוים, על מזון שיובא מאזור מסוים או על מזון המכיל רכיב או חומר מסוים כמזון רגיש. זאת, לפי המלצת המנהל כגורם המקצועי ובהתבסס על ניהול סיכונים.

סעיף 87 כיום, מזון רגיש נקבע ברשימה שמפרסם שירות המזון הארצי במשרד הבריאות באתר האינטרנט

- (ב) הודעה כאמור תכלול את עיקרי ההנמקה להכרזה, ואת הדרך להעברת הערות ביחס להכרזה האמורה, לרבות כתובת דואר אלקטרוני להעברת הערות.
- (ג) הודעה כאמור תפורסם באתר האינטרנט של שירות המזון ותימסר בו בזמן בדואר האלקטרוני לבעלי תעודות יבואן רשום אשר כתובתם מצויה במרשם היבואנים, או למי מהציבור אשר נרשם לקבלת עדכונים כאמור באמצעות כתובת דואר אלקטרוני.
- 88 פרסום ההכרזה הכרזה בדבר מזון רגיש תפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט של שירות המזון, ותימסר בריבזמן בדואר האלקטרוני לבעלי תעודות יבואן רשום אשר כתובתם מצויה במרשם היבואנים, או למי מהציבור אשר נרשם לקבלת עדכונים כאמור באמצעות כתובת דואר אלקטרוני.
- 89 מועד כניסתה לתוקף של ההכרזה הכרזה בדבר מזון רגיש תיכנס לתוקף 30 ימים מיום פרסומה ברשומות, למעט אם התקיים אחד מאלה:
- (1) כאשר נקבע בהכרזה תוקף מוקדם יותר, בנסיבות חריגות שיירשמו, ובלבד שאינו קודם למועד פרסום ההכרזה ברשומות;
- (2) לגבי מזון שניתנה לגביו הכרזה זמנית בדבר מזון רגיש לפי סעיף 90, ההכרזה לפי סעיף קטן (א) בו, תיכנס לתוקף ברציפות מיד בתום ההכרזה הזמנית, אלא אם כן נקבע אחרת בהכרזה כאמור.
- 90 הכרזה זמנית (א) על אף הוראות סעיפים 86 עד 89, רשאי מנהל שירות המזון להכריז, באופן זמני, כי מזון הוא מזון רגיש (בסעיף זה – הכרזה זמנית), במקרים שבהם סבר כי קיים צורך דחוף בהכרזה כאמור עקב חשש לפגיעה בבריאות הציבור.
- (ב) הכרזה זמנית תהיה לתקופה שלא תעלה על 3 חודשים, ורשאי מנהל שירות המזון להאריך את ההכרזה הזמנית לתקופות נוספות ככל שסבר כי הצורך בהכרזה דורש זאת, ובלבד ששך התקופות לא יעלה על שישה חודשים.
- (ג) הכרזה זמנית תפורסם בידי מנהל שירות המזון ברשומות ובאתר האינטרנט של שירות המזון, ותימסר בו בזמן בדואר האלקטרוני לבעלי תעודות יבואן רשום אשר כתובתם מצויה במרשם היבואנים;
- (ד) הודעה על הארכת ההכרזה הזמנית תימסר ותפורסם שלושה שבועות לפני תום ההכרזה הזמנית הראשונה, בדרכים האמורות בסעיף קטן (ג).
- (ה) הכרזה זמנית תיכנס לתוקף עם פרסומה ברשומות או במועד שנקבע בה, לפי המאוחר מבניהם, אולם רשאי המנהל לתת הוראות לתחנת ההסגר שלפיהן יש להתייחס למזון כמזון רגיש מרגע החלטה בעניין, עוד בטרם הפרסום ברשומות.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 88 כדי לחשוף את ההכרזה על מזון רגיש לפני אוכלוסייה רחבה ככל האפשר, וכדי לתת לה תוקף רשמי, מוצע לקבוע כי הכרזה על מזון רגיש תפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט, ואף תימסר בדואר אלקטרוני למי שרשום במרשם היבואנים או שנרשם לקבלת עדכונים כאמור.
- סעיף 89 בשל ההשלכות הרחבות שיש בהכרזה על מזון רגיש, מוצע לקבוע כי ההכרזה תיכנס לתוקף כעבור 30 ימים ממועד פרסומה ברשומות, ואולם, בהתקיים נסיבות חריגות או כאשר מדובר בהכרזה זמנית, תיכנס ההכרזה לתוקף במועד מוקדם יותר.
- סעיף 90 ייתכנו מקרים שבהם יש צורך בהכרזה דחופה על מזון רגיש, וזאת בנסיבות שקיים חשש לבריאות הציבור. במקרה מעין זה, רשאי מנהל שירות המזון להכריז הכרזה זמנית כי מזון הוא רגיש לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים, ורשאי הוא להאריך תקופה זו עד לתקופה כוללת שישה חודשים לכל היותר. ההכרזה תפורסם באופן האמור לגבי הכרזה רגילה, והודעה על הארכת התקופה כאמור תפורסם שלושה שבועות לפני תום תקופת ההכרזה הראשונה. בשל החשש לבריאות הציבור, ההכרזה תיכנס לתוקף עם פרסומה ברשומות, אולם המנהל רשאי להורות לתחנות ההסגר לפעול לפי האמור בהחלטתו בעניין מיום קבלת ההחלטה, אף לפני פרסומה.

תת-סימן ג': אישור מוקדם לייבוא מזון רגיש

91. לשם קבלת אישור מוקדם לייבוא מזון רגיש, יגיש יבואן רשום למנהל שירות המזון או עובד שירות המזון שהוא הסמיכו לכך (להלן – נותן האישור) בקשה בהתאם להוראות סעיף 92.
92. (א) נותן האישור ייתן אישור מוקדם לייבוא מזון רגיש מסוים למבקש שמתקיימים בו כל אלה:
- (1) הוא יבואן רשום, אלא אם כן קיבל פטור לפי סעיף 83;
 - (2) הוא מסר את כל המסמכים, הטפסים והמידע שהשר קבע לפי סעיף 148(3) שעל יבואן להגיש במצורף לבקשה, המעידים על עמידת המזון הרגיש בדרישות חקיקת המזון ועל הקשר ליצרן המזון;
 - (3) המבקש שילם את האגרה המתאימה בעד הגשת הבקשה לאישור.
- (ב) נותן האישור רשאי לעכב את הטיפול בבקשה אם מצא כי לא צורפו המסמכים או המידע הנדרשים לפי סעיף קטן (א)2, ולהורות על צירופם בתוך מועד שיקבע; לא צורפו במועד כאמור, רשאי לדחות את הבקשה על הסף.
- (ג) נותן האישור לא ייתן אישור מוקדם לייבוא למזון שאינו עומד בדרישות לפי חקיקת המזון.
93. חל שינוי בפרט מן המסמכים, הטפסים או המידע שמסר היבואן לפי סעיף 92(א)2, חובת דיווח על שינוי במסמכים ידווח היבואן לנותן האישור על השינוי בכתב, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ־7 ימי עבודה.
94. נותן האישור רשאי להורות באישור המוקדם לייבוא כי משלוח המזון ייבדק במעבדה בישראל עם הגיעו לתחנת ההסגר, בסוגי בדיקות שפירט באישור וכן כי תבוצע בו בדיקה אורגנולפטית, וכן רשאי הוא לקבוע הוראות מקצועיות נוספות הנדרשות לסוג מזון מסוים, בין השאר בשים לב להסדרים המקובלים במדינות מפותחות בתחום המזון; לענין זה, "בדיקה אורגנולפטית" – בדיקה של ריח, מראה חיצוני וטעם.
95. (א) תוקפו של אישור מוקדם לייבוא יהיה לשנה, שנתיים, שלוש או ארבע שנים, בהתאם לבקשת היבואן.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 91 כדי לייבא לישראל מזון רגיש, על יבואן לקבל אישור מוקדם לייבוא, לאחר שהגיש בקשה בהתאם לחוק.
- סעיף 92 מוצע לקבוע כי כתנאי לקבלת אישור מוקדם לייבוא, על יבואן להיות רשום במרשם היבואנים, ולמסור את כל המסמכים והמידע שנקבעו כמחייבים והוא שילם את האגרה המתאימה בעד הגשת הבקשה לאישור. אי צירוף כל המסמכים הדרושים עלול להביא לעיכוב בטיפול בבקשה עד להשלמתם במועד שיקבע נותן האישור, וככל שלא צורפו במועד רשאי נותן האישור לדחות את הבקשה על הסף. בכל מקרה, מוצע לקבוע כי נותן האישור אינו רשאי לתת אישור מוקדם לייבוא למזון שאינו עומד בדרישות חקיקת המזון.
- סעיף 93 בדומה לאמור בסעיף 59, לאור חשיבותם המרכזית של המסמכים שבידי היבואן, וההסתמכות עליה לשם מתן אישור מוקדם לייבוא, מוצע להטיל עליו חובה לדווח על כל שינוי בהם לנותן האישור. בשל העובדה שמדובר במזון רגיש, דיווח על שינוי זה בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ־7 ימי עבודה.
- סעיף 94 בשונה מהטיפול במזון רגיל, מוצע לקבוע כי נותן האישור רשאי לקבוע במסגרת האישור המוקדם לייבוא, כי משלוח מזון רגיש ייבדק במעבדה מיד עם הגיעו לתחנת ההסגר, בסוגי הבדיקות המפורטים באישור, לרבות בדיקה של ריח, מראה וטעם, או לקבוע הוראות מקצועיות נוספות הנדרשות לסוג מזון מסוים, בשים לב למקובל במדינות מפותחות.
- סעיף 95 כיום, תוקף אישור יבוא מוקדם הוא לשנה וניתן להאריך את תוקפו לשנה נוספת מדי שנה, עד לתקופה מרבית כוללת של ארבע שנים. כעת, מוצע להקל על היבואנים, ולקבוע כי תוקף הרישיון יהיה בין שנה

(ב) על אף הוראת סעיף קטן (א) רשאי נותן האישור לתת את האישור לתקופה קצרה מזו שהתבקשה, שלא תפחת משנה אלא בנסיבות חריגות, בשים לב, בין השאר, לסוג המזון, להיקף היבוא על ידי היבואן, לתקופה שבה האישור נמצא בידיו והקפדתו על מילוי הוראות לפי חקיקת המזון במהלך תקופה זו.

96. הגבלת אישור מוקדם לייבוא, התלייתו, ביטולו או סירוב לחדשו

נותן האישור רשאי להגביל אישור מוקדם לייבוא מזון רגיש, להתלותו, לבטלו, לא להאריך את תוקפו או לסרב לחדשו, לאחר שנתן לבעל האישור הזדמנות לטעון את טענותיו, בהתקיים אחד מאלה:

- (1) האישור ניתן על יסוד מידע כוזב;
- (2) האישור ניתן על סמך מידע שגוי או מטעה, אשר לו היה עומד בפני נותן האישור לא היה נותן את האישור;
- (3) חדל להתקיים תנאי מהתנאים לקבלת האישור;
- (4) בעל האישור הפר תנאי מתנאי האישור או הוראה מהוראות לפי חקיקת המזון, לרבות חובה, הגבלה או תנאי לשימוש באישור שנקבעו לפי סימן זה;
- (5) בעל האישור סירב לשתף פעולה עם בירור חשד כאמור בסעיף קטן 74(א);
- (6) בעל האישור הורשע בעבירה, שלדעת נותן האישור, מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי להחזיק ברישיון מטעמים של שמירה על בריאות הציבור;
- (7) בעל האישור או האחראי מטעמו על היבוא גילה חוסר מיומנות, כישורים לקויים או ידע מקצועי חסר בחקיקת המזון באופן העלול להביא לסכנה לבריאות הציבור (בפסקה זו – ליקוי); ואולם נותן האישור לא יורה על ביטול או על התליה לפי פסקה זו אלא אם כן שוכנע כי לא ניתן לקבוע לגביו תנאים שקיומם יביא לתיקון הליקוי, ובכלל זה דרישה כי בעל האישור או אחד לפחות מעובדיו הבכירים יעבור קורס הכשרה מתאימה לאבטחת איכות ובטיחות המזון, כפי שיוורה מנהל שירות המזון.

ד ב ר י ה ס ב ר

ראוי להחזיק ברישיון. מקרה נוסף שבו רשאי נותן האישור לפעול כאמור לעיל הוא כאשר התגלה כי בעל רישיון האישור אינו בעל מיומנות או ידע מקצועי מספקים באשר לחקיקת המזון. באופן העלול לסכן את בריאות הציבור. אולם, במקרה זה ייקבעו תנאים לתיקון שקיומם יביא לתיקון הליקויים, לרבות דרישה כי בעל האישור או אחד מעובדיו הבכירים יעברו קורס הכשרה בתחום אבטחת איכות ובטיחות המזון. ככל שלא ניתן לקבוע תנאים לתיקון הליקויים כאמור, יהיה רשאי נותן האישור להתלות ואף לבטל את האישור לייבואן זה. מקרה נוסף שבהתקיימו רשאי נותן האישור להגביל באחת הדרכים האמורות את בעל האישור הוא כאשר מבקש האישור או נושא משרה בתאגיד המבקש אישור הורשע בעבירה הקשורה בעיסוקו או שהוגש נגדו כתב אישום בעבירה מסוג זה.

הואיל והחלטות לפי סעיף זה הן בעלות משקל מבחינת בעל האישור המוקדם לייבוא, מוצע לקבוע כי כתנאי להגבלת האישור, תינתן לבעל האישור הזדמנות לטעון את טענותיו בעניין. מוצע כי מנהל שירות המזון יהיה רשאי, כגורם המקצועי האחראי על הפיקוח לפי פרק זה, להנחות את נותן הרישיון לעניין החלטות לפי סעיף זה. כמו כן, ובשל המשמעות שבהגבלת רישיון הייצור כאמור

לארבע שנים, לפי בקשת היבואן. נותן האישור רשאי לתת את האישור לתקופה קצרה יותר מהמבוקש, שלא תפחת משנה אלא בנסיבות חריגות, בשים לב לסוג המזון, היקף הייבוא, הקפדת היבואן על הוראות הפרק ועוד.

סעיף 96 בדומה לקבוע בסעיף 60 לעניין הגבלת רישיון יצרן, מוצע לקבוע הוראה דומה לעניין אישור מוקדם לייבוא, שתכליתה פיקוח ובקרה על המידע והמסמכים המהווים בסיס לקבלת האישור המוקדם. לפיכך, מוצע לקבוע כי נותן האישור רשאי להגביל אישור מוקדם לייבוא, להתלותו, לבטלו, לא להאריך את תוקפו ולסרב לחדשו, במקרים שבהם המידע שלפיו ניתן האישור היה כוזב, שגוי או מטעה, או כאשר השתנה פרט כלשהו במידע שנמסר לנותן האישור, אשר מלכתחילה לא היה מאפשר לייבואן לקבל אישור מוקדם לייבוא. כמו כן, נותן האישור רשאי לפעול כאמור לעיל גם במקרים שבהם חדל להתקיים תנאי כלשהו מהתנאים המחייבים לקבלת האישור, או כאשר בעל האישור מתנהל באופן שאינו ראוי, למשל אם הפר תנאי מתנאי הרישיון, נקבע לגביו כאמור בהליך שיפוטי או מינהלי, הוא מסרב לשתף פעולה עם בירור חשד שהתגלה אצלו באשר לעמידתו בדרישות חקיקת המזון או שהוא הורשע בעבירה שבשלה אין הוא

8) השתנה פרט במסמכים, בטפסים או במידע שנמסרו לפי סעיף 68(א)(2) אשר נותן האישור לא היה נותן אישור מוקדם לפי סעיף זה לו היה עומד בפניו מלכתחילה.
9) התקיים במבקש האישור, ואם הוא תאגיד – באחד מנושאי המשרה בו, אחד מאלה:

(א) הוא הורשע בעבירה הקשורה בעיסוקו ושמחמת חומרתה או נסיבותיה הוא אינו ראוי לדעת נותן האישור לקבלת אישור מוקדם;
(ב) הוגש נגדו כתב אישום בעבירה הקשורה בעיסוקו.

97. הוראה על התליית אישור לפי סעיף 96, לא תינתן לתקופה העולה על שלושה חודשים, אולם רשאי נותן האישור, בנסיבות מיוחדות, להאריך את ההתליה לתקופות נוספות שלא יעלו סך הכול על שלושה חודשים נוספים, ורשאי הוא לקבוע תנאים לסיום ההתליה.
98. (א) התעורר חשד שהמוזן אינו עומד בדרישות חקיקת המזון כאמור בסעיף 96(4), רשאי נותן האישור, לאחר שנתן לבעל האישור הזדמנות לטעון את טענותיו, להתלות או להגביל את האישור המוקדם לייבוא עד לבירור החשד האמור אם הדבר דרוש עקב חשש לבריאות הציבור או בטיחותו.
(ב) התליה או הגבלה כאמור בסעיף קטן (א), לא יעלו על תקופה של חודש ימים או עד בירור החשד, לפי המוקדם, ואולם נותן האישור רשאי, בנסיבות מיוחדות, להאריך את ההתליה בתקופות נוספות שלא יעלו על חודש אחד נוסף.
99. היה לנותן האישור יסוד סביר להניח כי מתקיימת לגבי בעל האישור המוקדם עילה מהעילות האמורות בסעיפים 96 או 100, וסבר כי קיים צורך דחוף להתלות את האישור לשם מניעת סכנה חמורה לבריאות הציבור, רשאי הוא להתלות את האישור לאלתר, ובלבד שייתן לבעל האישור הזדמנות לטעון את טענותיו בהקדם האפשרי לאחר ההתליה, ולא יאוחר מ־14 ימים ממועד ההתליה.
100. הודעה על החלטת נותן האישור לפי סעיפים 96, 100 או 99, תימסר בכתב לבעל האישור המוקדם לייבוא הנוגע בדבר, בהודעה מנומקת.

ד ב ר י ה ס ב ר

וזאת לאחר שנתן לבעל האישור לטעון את טענותיו בעניין. עוד מוצע לקבוע כי תקופת ההתליה תהיה חודש ימים לכל היותר או עד לבירור החשד, אולם נותן האישור רשאי להאריך את ההתליה בתקופות נוספות שלא יעלו על חודש אחד נוסף.

סעיף 99 במקרים חמורים ביותר, שבהם קיים צורך דחוף להתלות אישור לשם מניעת סכנה חמורה לבריאות הציבור, מוצע לקבוע כי נותן האישור רשאי להתלות באופן מיידי, ובלבד שייתן לבעל האישור הזדמנות לטעון את טענותיו בתוך 14 ימים לכל היותר.

סעיף 100 מוצע לקבוע כי החלטה שמגבילה את האישור המוקדם לייבוא תימסר בכתב לבעל האישור ותהיה מנומקת. זאת, בדומה לקביעה באתר החלטת נותן רישיון יצרן. הוראה זו נועדה לתת אפשרות לבעל האישור להשיג על ההחלטה.

לעיל, מוצע לקבוע כי במקרים המתאימים לכך, רשאי נותן הרישיון לתת הזדמנות לבעל רישיון הייצור לתקן את ההפרות שהתגלו בתוך זמן ועל פי תנאים שיקבע, לפני מתן החלטה בעניין.

סעיף 97 בדומה לרישיון ייצור, מוצע לקבוע כי תקופת התליית אישור מוקדם לייבוא המרבית תהיה שלושה חודשים, כאשר נותן האישור רשאי להאריך תקופה זו בתקופות נוספות שלא יעלו בסך הכל על שלושה חודשים נוספים, וכן רשאי הוא לקבוע תנאים שאם יקיים אותם בעל האישור, תסתיים ההתליה.

סעיף 98 כדי להבטיח פיקוח נאות על מוצרי מזון רגישים, מוצע לקבוע כי אם התעורר חשד שהמוזן אינו עומד בדרישות חקיקת המזון, באופן המקיים חשש לבריאות הציבור או לבטיחותו, רשאי נותן האישור להתלות או להגביל את האישור המוקדם לייבוא עד לבירור החשד,

101. בוטל אישור מוקדם לייבוא מטעמים שפורטו בסעיף 96, לא תידון בקשתו של בעל האישור שבוטל למתן אישור מוקדם לייבוא לאחר הביטול, אלא לאחר שעברה תקופה של 12 חודשים מיום הביטול; ואולם, נותן האישור רשאי לקצר תקופה זו, לפי בקשת בעל האישור, מנימוקים שיירשמו.

תת-סימן ד': אישור קבלת הצהרה ליבוא מזון רגיל

102. יבואן רשום אשר יש בכוונתו לייבא מזון רגיל מסוים יגיש הצהרה לפי הוראות תת-סימן יבוא מזון רגיל הגשת הצהרה בדבר זה, בנוסח שבתוספת השנייה.

103. לשם הנפקתו של אישור קבלת הצהרה לצורך ייבוא מזון רגיל כאמור בסעיף 109 יגיש יבואן רשום הצהרה, באמצעות אתר האינטרנט, בהתאם למפורט בסעיף 105.

104. אישור קבלת הצהרה לא יונפק למזון שאינו עומד בדרישות לפי חקיקת המזון. סירוב להנפיק אישור קבלת הצהרה

105. ההצהרה תכלול את הפרטים האלה: פרטי ההצהרה

(1) שם היבואן, מענו ומספר תעודת היבואן הרשום;

(2) שם המזון הרגיל שבכוונתו לייבא בעברית ובאנגלית, ושמו המסחרי, ככל שקיים, כפי שמופיע על תווית המזון כשהוא נמכר במדינה שממנה יובא המזון;

(3) ייעוד המזון, משקל יחידת מזון ותיאור אריות המזון; בפסקה זו, "ייעוד" – לאחת או יותר ממטרות אלה: לייצור מזון על ידי יצרן מזון, לשיווק קמעונאי, סיוטנאי או אחר, כגון שיווק למטבח מוסדי או גוף דומה;

(4) שם יצרן המזון הרגיל המיובא, לרבות מדינת הייצור וכתובתו המלאה של אתר ייצור המזון במדינה האמורה וכאשר מיובא המזון האמור באמצעות ספק – גם שם הספק, לרבות ארץ הספק.

(5) האם יש בידי אחד לפחות מהמסמכים האמורים בסעיף 131(א) אם לאו.

106. ההוראות למילוי ההצהרה יהיו בשפות עברית, ערבית, אנגלית ורוסית. שפת ההוראות למילוי ההצהרה

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 104 מוצע לקבוע לגבי רישיון יצרן, מוצע לקבוע את העיקרון הכללי שלפיו לא יינתן אישור קבלת הצהרה למזון כלשהו אם הוא לא עומד בתנאי חקיקת המזון, כהגדרתו בפרק.

סעיף 105 הואיל והצהרת היבואן היא המקור העיקרי למידע אודות המזון המיובא, ועל בסיס מידע זה ניתן אישור קבלת הצהרה המתיר את ייבוא המזון, יש לקבוע בפרק מהם הפרטים החייבים להיכלל בהצהרה. לפיכך, מוצע לקבוע כי ההצהרה תכלול את שם היבואן ופרטיו המלאים, שם היצרן ופרטיו המלאים, פרטי הזיהוי של המזון לרבות ייעודו – ייצור, שיווק וייעוד השיווק וכן אחד מהמסמכים המפורטים בסעיף 131(א), המעידים על כל שהמזון שיוצר עבר פיקוח במדינת הייצור על ידי גורמים מוסמכים וניתנו לו אישורים מתאימים לכך.

סעיף 106 כדי להקל על ציבור היבואנים, ולפשט את תהליך הייבוא, מוצע לקבוע כי ההוראות למילוי ההצהרה יופיעו על גבי טופס ההצהרה בארבע שפות.

סעיף 101 בדומה לקבוע לגבי רישיון יצרן, מוצע לקבוע כי אם בוטל אישור מוקדם לייבוא כאמור בסעיף 96, שהמכנה המשותף לעילות המנויות בו הוא התנהלות לא תקינה של בעל האישור, לא תידון בקשה חדשה שהגיש בעל האישור שאישורו בוטל, אלא כעבור 12 חודשים מיום הביטול, כאשר נותן האישור רשאי לקצר תקופה זו בהחלטה מנומקת לפי בקשת בעל האישור.

סעיף 102 מוצע לשנות את שיטת פיקוח על הייבוא מזון רגיל, כך שהיא תתבסס על הצהרת היבואן, בדומה למדינות מפותחות אחרות, ובכך תקל על יבואנים לייבא מזון רגיל לארץ בהשוואה להיום שהייבואן נדרש להגיש בקשה לרישום בנוגע למזון שברצונו לייבא.

סעיף 103 לשם קבלת אישור הצהרה, יגיש יבואן את ההצהרה באמצעות אתר האינטרנט, שתכלול את כל הפרטים הרלוונטיים המסייעים לזהות ולעקוב אחר המזון המיובא ומקורותיו.

107. (א) להצהרה תצורף התחייבות של היבואן, בנוסח שבתוספת השלישית. צירוף מסמכים להצהרה
(ב) המגיש יצרף לבקשה לאישור קבלת הצהרה פרטים, מסמכים ומידע שקבע השר לפי סעיף 148(2);

108. עם מסירת ההצהרה, תשולם, כתנאי למסירתה, אגרה בסכום של 481 שקלים חדשים אשר יעודכן פעם בשנה לפי מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

109. מסר יבואן רשום הצהרה לפי סעיף 102, ושילם אגרה לפי סעיף 108, יקבל את אישור קבלת ההצהרה באופן מקוון. קבלת אישור הצהרה מקוון

110. (א) הצהרה לפי סעיף 102 תחול לגבי כל המשלוחים של המזון המסוים שבהצהרה, תחולת ההצהרה מיום מתן אישור קבלת ההצהרה ואילך.

(ב) בסעיף זה, "מזון מסוים" – ובלבד שלא השתנה אחד מאלה:

(1) פרט מהפרטים שמסר בהצהרה לפי סעיף 105;

(2) הרכב המזון מהמועד שבו הוגשה ההצהרה; לעניין זה, "הרכב המזון" – לפי מסמך חתום על ידי היצרן של המזון בדבר הרכב המזון; על אף האמור, בייבוא מזון שנארז מראש על ידי היצרן והמיועד לשיווק קמעונאי, ייקבע הרכב המזון לפי ההרכב המסומן על גבי התווית המקורית של המזון כפי שנמכר בחוץ לארץ. בהתקיים אחד מאלה, יגיש יבואן הצהרה חדשה לפי הוראות סעיף 105 –

(1) השתנה אחד מהפרטים כאמור בפסקאות (1) או (2) להגדרה "מזון מסוים";

(2) לא ייבא היבואן משלוח של המזון המסוים שבהצהרה במשך תקופה של שנתיים לפחות.

ת-סימן ה': תעודת שחרור מזון מתחנת הסגר או מנמל

הגדרות

111. בת-סימן זה, "תחנת הסגר" – לרבות נמל;

ד ב ר י ה ס ב ר

תחול על כל משלוח של מזון זה, כל עוד לא השתנה פרט מהפרטים שמסר בהצהרתו או הרכב המזון המיובא. לעניין זה, מוצע לקבוע כי כאשר מדובר בייבוא מזון שנארז מראש על ידי היצרן והמיועד לשיווק קמעונאי, הרכב המזון יהיה כאמור בתווית המקורית של המזון כפי שנמכר בחוץ לארץ, או לפי מסמך חתום בידי היצרן.

עוד מוצע לקבוע, כי על היבואן להגיש הצהרה חדשה באחד משני מקרים – הראשון, במקרה של שינוי במזון כאמור לעיל. השני, באם לא ייבא את המזון שהצהיר לגביו במשך תקופה של שנתיים ימים. תקופת זמן משמעותית כזו בה המוצר כלל לא יובא מחייבת תיקוף מחדש של ההצהרה.

סעיף 111 כיום, שחרור מזון מתחנת ההסגר מתבצע לאחר בדיקת כל המסמכים הרלוונטיים וקבלת תוצאות בדיקות מעבדה במקרה הצורך, או הפקדת ערבות והתחייבות לאי שיווק המזון עד לקבלת ממצאי בדיקת מעבדה תקינים. אישור שחרור המזון מתחנת ההסגר מהווה תנאי מקדים שלאחריו רשאי המכס להמשיך את תהליך שחרור המזון מהנמל.

סעיף 107 בשל חשיבות נכונות ההצהרה כבסיס לפיקוח על המזון ולעקיבות אחריו, מוצע לקבוע, כי היבואן יתחייב, בנוסח קבוע בפרק, באשר לנכונות הפרטים שמסר בהצהרה. כמו כן, מוצע לקבוע כי מגיש הבקשה יצרף את כל הפרטים, המידע והמסמכים שקבע השר.

סעיפים כתנאי למסירת ההצהרה, מוצע לחייב את 108 ו-116 היבואן בתשלום אגרה על סך 481 ש"ח, כפי שמשולם כיום. כמו כן, מוצע לקבוע כי סכום אגרה זהה ישולם גם בעד הגשת בקשה לקבלת תעודת שחרור למזון רגיל או לקבלת תעודת שחרור למזון רגיש שאינו מוצר בש.

סעיף 109 כיום, משך הטיפול בהנפקת תעודת רישום ייבוא למוצר מזון רגיל הוא עד כעשרה ימי עבודה. כחלק מייעול הליך הייבוא, ומעבר לשיטת עבודה מקוונת, מוצע לקבוע כי אם מסר יבואן את הצהרתו ושילם אגרה כנדרש, הוא יקבל אישור שהצהרתו התקבלה באופן מקוון.

סעיף 110 הליך נוסף שמטרתו להקל על הליך הייבוא הוא הארכת התחולה של הצהרת היבואן. לפיכך, מוצע לקבוע כי הצהרת היבואן באשר למזון המסוים

- תעודת שחרור מזון מתחנת הסגר או מנמל
112. לא יוציא יבואן משלוח מזון מתחנת הסגר אלא אם כן קיבל תעודת שחרור לאותו משלוח מזון מאת שירות ההסגר.
113. תעודת שחרור לא תינתן למזון שאינו עומד בדרישות לפי חקיקת המזון.
114. בסמוך להגעת משלוח מזון לישראל, ולא מוקדם מיום העבודה הקודם ליום שבו הגיע משלוח המזון לישראל, יגיש יבואן רשום בקשה מקוונת דרך אתר האינטרנט לקבלת תעודת שחרור, ובבקשה יצוין, בין השאר, כי –
- (1) לגבי מזון רגיש – יש בידי אישור מוקדם לייבוא שקיבל לעניין אותו מזון קודם הגשת הבקשה;
- (2) לגבי מזון רגיל – יש בידי אישור קבלת הצהרה שקיבל לעניין אותו מזון קודם הגשת הבקשה.
115. (א) בקשה לקבלת תעודת שחרור למזון רגיל תכלול את הפרטים האלה:
- (1) פרטי תעודת היבואן הרשום, מגיש הבקשה;
- (2) פרטי משלוח המזון, ובכלל זה פרטי חשבון המשלוח, נמל ההגעה וכלי התחבורה שבו יגיע המשלוח;
- (3) מספר אישור קבלת ההצהרה ופרטים בדבר המזון שבמשלוח;
- (4) אישור כי המזון שבמשלוח נכלל בהצהרה שפרטיה נמסרו לפי פסקה (3) וכי האמור בהצהרה נכון לגבי המזון שבמשלוח במועד הגעת המשלוח.
- (ב) בקשה לקבלת תעודת שחרור למזון רגיש, תכלול את הפרטים האמורים בפסקאות (א)1 ו-2, וכן כל פרט נוסף שנקבע בתקנות לפי סעיף 148(8).
116. תעודת שחרור למשלוח מזון רגיל תינתן בדרך מקוונת בסמוך להגשת הבקשה ולא יאוחר מיום העבודה שלאחר יום קבלת הבקשה, למעט –
- (1) בתקופה שבה המערכת המקוונת אינה פעילה או תקינה, ובה תינתן התעודה בהקדם האפשרי;
- (2) לגבי משלוח מזון הדורש בדיקה לפי סעיף 121.
- מתן תעודת שחרור למזון רגיל

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים הבקשה לקבלת תעודת שחרור היא למעשה השלב האחרון שלפני שחרור המזון מהנמל טרם שיווקו בישראל, ומכאן שישנה חשיבות עליונה לנכונות הפרטים שבה, תוך הצלבת המידע עם המידע שכבר התקבל מהיבואן במסגרת הצהרתו. לפיכך, מוצע לקבוע כי במסגרת הבקשה ייכללו פרטי היבואן, פרטי המשלוח ומקורו, מספר אישור קבלת ההצהרה ווידוא כי הפרטים האמורים בהצהרה תואמים את המזון שבמשלוח וכן כל פרט נוסף שייקבע בתקנות.

סעיף 116 מוצע לקבוע כי תעודת השחרור למשלוח מזון רגיל תינתן בסמוך להגשת הבקשה ולא יאוחר מיום העבודה שלאחר קבלת הבקשה. מדובר בקיצור זמנים משמעותי לעומת המצב הקיים כיום.

ואולם, ייתכנו מקרים שבהם לא תתאפשר הנפת תעודת השחרור, זאת, כאשר המערכת המקוונת אינה

כעת, כחלק משינוי שיטת הייבוא לישראל, שמטרתה ייעול ופישוט התהליך, באופן שהמזון ייכנס לשטח ישראל ללא עיכובים משמעותיים, מוצע לקבוע כי יבואן יהיה רשאי להוציא מזון מתחנת ההסגר לאחר קבלת תעודת שחרור, כמפורט להלן.

סעיף 112 מוצע להבהיר כי למרות פישוט תהליך הייבוא, אין הדבר בא על חשבון פיקוח ובקרה יעילים על המזון, ועל כן לא תינתן תעודת שחרור למזון שאינו עומד בדרישות חקיקת המזון.

סעיף 113 מוצע לקבוע כי לשם שחרור המזון, יגיש יבואן רשום בקשה מקוונת דרך אתר האינטרנט לקבלת תעודת שחרור. בקשה זו תוגש בסמוך למועד הגשת המזון לישראל, אך לא מוקדם מיום עבודה אחד לפני הגעתו לישראל. בבקשה יצוין היבואן, בין השאר, האם בידי אישור מוקדם לייבוא או אישור קבלת הצהרה, בהתאם לסוג המזון המיובא.

117. (א) בעד הגשת בקשה לקבלת תעודת שחרור למזון רגיל תשולם אגרה בסכום של 481 אגרה בעד בקשה שקלים חדשים.
 (ב) בעד הגשת הבקשה לקבלת תעודת שחרור למזון רגיש שאינו מוצר בשר כהגדרתו בסימן ח', תשולם אגרה.
 (ג) תעודת השחרור לא תינתן אלא אם כן היבואן שילם את האגרה לפי הוראות סעיף זה.
118. תעודת שחרור למוצר בשר כהגדרתו בסימן ח', לא תינתן אלא אם היבואן שילם את האגרה כאמור בסעיף 243 בעבור המשלוח.
119. (א) משלוח מזון ייבדק בידי מפקח בתחנת הסגר, כתנאי למתן תעודת שחרור, אם התקיים אחד מאלה:

בדיקת משלוח
 מזון בתחנת הסגר
 כתנאי למתן
 תעודת שחרור

(1) המשלוח כולל מזון רגיש, כולו או חלקו;

(2) היבואן הצהיר בהצהרה לפי סעיף 102 כי אין בידיו מסמך מהמסמכים המפורטים בסעיף 131(א) או שלא מסר את כתובתו המלאה של אתר הייצור, לפי סעיף 105(4).

(3) בדיקה יזומה של בקשה לשחרור משלוח בהתאם לנוהל שיורה עליו מנהל שירות המזון, המבוסס, בין השאר, על ניהול סיכונים ועל נתונים שברשות משרד הבריאות לגבי היבואן, יצרן המזון, ארץ המוצא או המזון המסוים;

(4) בדיקה אקראית מתוך כלל המשלוחים, אשר לא תעלה על חמישה אחוזים מתוך כלל המשלוחים, בחישוב שנתי.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א)(3), במסגרת בדיקה יזומה שיסודה בניהול סיכונים, בנסיבות חריגות, ולצורך מניעת סיכונים לבריאות הציבור, רשאי מנהל שירות המזון להורות, בהודעה שיפרסם באתר האינטרנט, גם על ביצוע בדיקות מיוחדות לסוג מזון, לתקופה שיורה ואשר לא תעלה על שישה חודשים, כתנאי למתן תעודת שחרור; בסעיף זה, "בדיקה" – לפי סעיף 94 ותקנות שנקבעו לפי סעיף 148(6).

120. תעודת שחרור לא תינתן אם המפקח בתחנת ההסגר הורה על בדיקה לפי סעיף 119, ובדיקה כאמור טרם בוצעה.

עיכוב במתן
 תעודת שחרור
 בשל הצורך לבצע
 בדיקה במזון

ד ב ר י ה ס ב ר

כאשר אין מידע מספק בהצהרה שמסר היבואן, ואשר עליה למעשה מבוסס תהליך הייבוא. כמו כן, עשויה להתבצע בדיקה יזומה גם אם מדובר במזון רגיל שיש לגביו את כל המידע, בהתאם לנוהל שיורה המנהל בהתבסס, בין השאר, על ניהול סיכונים, או בדיקה אקראית מתוך כלל המשלוחים אשר לא תעלה על חמישה אחוזים מתוך כלל המשלוחים בחישוב שנתי.

סעיף 120 ככלל, ישוחרר משלוח המזון על בסיס הצהרת היבואן וקבלת האישורים המתאימים לכך. ואולם, מוצע לקבוע כי אם הורה המפקח על בדיקת משלוח מזון כאמור לעיל, לא ישוחרר המזון בטרם ביצע הבדיקה.

פעילה או תקינה, שאז תונפק התעודה בהקדם האפשרי, או כאשר המזון המיובא מועבר לבדיקת בתחנת הסגר בשל בדיקה יזומה בהתאם לנוהל שיורה המנהל המבוסס, בין השאר, על ניהול סיכונים או בשל הכללתו בבדיקה אקראית מתוך כלל המשלוחים.

סעיף 117 בדומה לאמור במוצרי מזון שאינם בשר, מוצע לקבוע כי תעודת שחרור למוצר בשר תינתן רק לאחר תשלום האגרה בעבור המשלוח.

סעיף 119 למרות שינוי שיטת הפיקוח על המזון, שעיקרה מעבר לפיקוח בדרכי השייך במקום בשער הכניסה לישראל, ישנם מקרים שבהם משלוח מזון ייבדק על ידי מפקח בתחנת ההסגר לשם הבטחת תקינות המזון ובטיחותו. זאת, כאשר מדובר במשלוח המכיל מזון רגיש,

121. עיכוב במתן תעודת שחרור למזון האסור ליבוא מכוח דין אחר
ראה מנהל שירות המזון, מי שהוא הסמיכו לכך או מפקח בתחנת ההסגר כי הוגשה בקשה לקבלת תעודת שחרור לגבי מזון הנמצא בתחנת הסגר אשר התעורר לגבי חשש כי מדובר במזון האסור לייבוא, יודיע על כך לגובה מכס כהגדרתו בפקודת המכס, מיד עם היוודע לו על כך, בלא דיחוי, ורשאי, במקרים חריגים, לעכב את הטיפול בבקשה עד לאישור גובה המכס כי האחראי על החיקוק הנוגע לעניין הסכים לכך; לעניין זה, "אסור לייבוא" – אסור לייבוא מכוח חיקוק שלא לפי חקיקת המזון.

122. (א) בסעיף זה, "פגם מהותי" – פגם הכולל תנאי מהתנאים שבסעיפים 29 או 31. מתן אישורים למזון שנמצא בו פגם שאינו מהותי
(ב) "אישורים" – אישור מוקדם לייבוא, אישור קבלת הצהרה או תעודת שחרור;

(ג) אישורים לא יינתנו בהתקיים אחד מאלה, אלא אם כן התיר זאת מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו לכך, מנימוקים שיירשמו:

(1) משלוח המזון נפסל לייבוא או לייצוא בידי מדינה אחרת, מחמת פגם שאינו מהותי;

(2) התקבל מידע ממדינה אחרת או מארגון בין-לאומי בתחום המזון על מניעת שיווק המזון שבמשלוח מחמת פגם שאינו מהותי;

(ד) מנהל שירות המזון או מי שהוא הסמיכו לכך רשאי שלא לתת אישורים אם התקבל מידע, שלא לפי סעיף קטן (ב)2, על פגם שאינו מהותי במשלוח המזון או חשש לפגם כאמור.

(ה) החלטה לפי סעיף זה לא תינתן אלא לאחר שניתנה למבקש האישור הזדמנות לטעון את טענותיו.

123. (א) לגבי מזון רגיל – לעניין הוראות של התאמת הסימון והמסמכים למזון כאמור בסעיפים 40, 129 ו-130(ב) ו(ג), רשאי יבואן להשלים את עמידתו בהוראות האמורות טרם הוצאת מזון רגיל מהמחסן הרשום בתעודת רישום היבואן, אלא אם כן נקבע אחרת בתעודת הרישום היבואן.
היתר למתן תעודת שחרור בתנאי שיושלמו דרישות טרם יציאת המזון מהמחסן

(ב) לגבי מזון רגיש – לעניין ההוראות של התאמת הסימון והמסמכים למזון כאמור בסעיף 40, רשאי יבואן להשלים עמידתו בהוראות האמורות, טרם הוצאת המזון מהמחסן הרשום בתעודת רישום היבואן, אם קיבל היתר לכך בתעודת רישום היבואן.

ד ב ר י ה ס ב ר

(להלן – פגם מהותי). ככלל, מוצע לקבוע כי גם כאשר קיים במזון פגם שאינו מהותי, וקיימת אינדיקציה לכך, כגון שמשלוח המזון נפסל לייבוא או ליצור על ידי מדינה אחרת, או שנתקבל ממדינה אחרת או מארגון בין-לאומי בתחום המזון כי שיווק המזון נמנע מחמת פגם כאמור, לא יינתנו אישורים לייבוא, אלא אם התיר זאת המנהל או מי שהסמיכו בהחלטה מנומקת. במקביל, מוצע לקבוע כי אם התקבל מידע על פגם מהותי או על חשש לפגם כזה שלא באחת הדרכים המוזכרות לעיל, רשאי המנהל או מי שהסמיכו שלא לתת אישורים לייבוא המזון. החלטות לפי סעיף זה יינתנו לאחר שניתנה הזדמנות למבקש האישור לטעון את טענותיו.

סעיף 123 לאחר קבלת תעודת השחרור מועבר משלוח המזון למחסן הרשום בתעודת היבואן, וזאת בטרם שיווקו הלאה. כדי להקל בתנאי שחרור המשלוח, ובמקביל להבטיח כי המשלוח לא יועבר לשיווק בטרם

סעיף 121 בתהליך שחרור משלוח המזון המגיע לישראל ישנה מעורבות גם של מינהל המכס המפקח על חוקיות הייבוא לישראל והייצוא ממנה. לפיכך, מוצע לקבוע כי אם ראה מנהל שירות המזון, מי שהסמיכו לכך או מפקח בתחנת ההסגר כי ישנו חשש שמזון שהגיע לתחנת ההסגר אסור לייבוא לישראל מכוח חקיקה אחרת שאינה חקיקת המזון, יודיע על כך ללא דיחוי לגובה המכס, שהוא הגורם האחראי על כך כאמור. בנוסף, רשאי הוא במקרים חריגים לעכב את הטיפול בבקשה לקבלת תעודת שחרור עד אשר יקבל אישור מגובה המכס שהייבוא מותר. הוראה זו מאפשרת פיקוח יעיל ו"סגירת מעגל" בין עובדי משרד הבריאות, שבאחריותם הפיקוח על המזון לפי חקיקת המזון לבין עובדי המכס המפקחים על חוקיות ייבואו.

סעיף 122 סעיפים 29 ו-30 לפרק המוצע קובעים כי אין לייצר, לייבא או לשווק מזון פסול או מזון שבו ליקוי העלול לגרום לפגיעה בתקינות המזון ובטיחותו

(ג) אין באמור בסעיף זה כדי לגרוע מחובתו של היבואן לעמוד בדרישות סימון שאינן לפי חקיקת המזון.

124. על אף האמור בסעיפים 122(ב) ו-122(ג) רשאי מנהל שירות המזון, או מי שהוא הסמיכו, לתת אישורים אלה במקרים המפורטים לצדם:

סמכויות מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו למתן תעודת שחרור למזון שאינו עומד בדרישות מסוימות

(1) לתת אישור בתעודת השחרור לשווק משלוח מזון על אף שאינו עומד בדרישות חקיקת המזון לעניין סימון או אריזה, כאשר מדובר בטעויות כתיב או דפוס או הפרות שהן בגדר זוטרי דברים, אשר אינן נוגעות לתכונות מהותיות של המוצר או זיהויו וזיהוי יצרן המזון, ואשר אין בהן כדי לסכן את בריאות הציבור או ליצור הטעיה משמעותית של הצרכן או חשש להטעיה כאמור, ובתיקון יש כדי להשית נטל משמעותי על היבואן, ורשאי מנהל שירות המזון או מי שהוא הסמיכו לקבוע תנאים באישור כאמור;

(2) לתת אישורים בתעודת שחרור למשלוח שהמזון בו אינו עומד בדרישות חקיקת המזון לעניין סימון, אריזה, שמירת מסמכים או תוצאות בדיקת מעבדה, ובלבד שיקבע תנאים באישור לשם קיום הדרישות האמורות בטרם שחרור מהמחסן שצוין בתעודת היבואן הרשום ורשאי הוא לדרוש מתן ערובה לעמידה בהן, בהתאם לסעיף 61(ד)1;

(3) לתת תעודת שחרור למשלוח מזון שיוצא והוחזר שלא מטעמים של בריאות הציבור, כאמור בסעיף 83(4) ורשאי הוא לקבוע תנאים בתעודה.

125. לא ניתנה תעודת שחרור למזון מכיוון שלא עמד בהוראות סעיף 122(ב) ו-122(ג), יחולו הוראות אלה:

סמכויות מפקח בתחנת הסגר ביחס למזון שנמצא בו פגם

(1) כאשר מצא מפקח שהפגם במזון ניתן לתיקון – רשאי הוא, באישור מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו, להורות ליבואן על הדרך לתקן את הפגם שנפל במזון בטרם שחרורו או לאחר השחרור, במחסן היבואן, בהתאם לתנאים שיקבע; תוקן הפגם במזון בהתאם להוראות כאמור, ידווח על כך היבואן למפקח, והמפקח יהיה רשאי לתת תעודת שחרור אם מצא כי לאחר התיקון, המזון עומד בתנאים למתן תעודת שחרור;

ד ב ר י ה ס ב ר

שירות המזון יהיה רשאי להתיר שחרור למחסן היבואן בלבד במקרים האמורים לעיל או לעניין שמירת מסמכים או תוצאות מעבדה, ובתנאי שיקבע תנאים לשם קיום הדרישות שטרם הושלמו, וכן רשאי הוא לדרוש ערובה לקיומן. מקרה נוסף שבו רשאי מנהל שירות המזון לתת תעודת שחרור הוא כאשר מדובר במזון שיוצא אך הוחזר לישראל שלא מטעמים של בריאות הציבור, שכן במקרה כזה לא נשקפת כל סכנה מהמזון.

סעיף 125 ייתכנו מקרים שבהם המזון לא יעמוד בדרישות הפרק עקב פגם שנפל בו. במקרים אלה, מוצע לאבחן בן שני מקרים – כאשר מדובר בפגם הניתן לתיקון, רשאי המפקח, באישור מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו, להורות ליבואן לתקן את הפגם לפני שחרורו או אף במחסן היבואן, ותעודת השחרור תינתן רק לאחר תיקון הפגם נמצא שהמזון עומד בתנאים למתן תעודת שחרור. לעומת זאת, כאשר מדובר בפגם שאינו ניתן לתיקון, אין להתיר את שחרורו ושיווקו בישראל, ולפיכך יורשה המפקח להתיר החזרה של המשלוח בחזרה לנמל המוצא שלו או ליעד אחר, לפי בחירת היבואן ובתנאים שיוורה המפקח. כאשר המזון פסול או יש בו ליקוי העלול לגרום לפגיעה בתקינות המזון ובטיחותו, יורה המפקח על השמדתו.

עמידתו בכלל הוראות חקיקת המזון, מוצע לקבוע כי ניתן להתיר ליבואן להשלים את עמידתו בהוראות הסימון, וכן החזקת תוצאות בדיקה המעידות על עמידת המזון בדרישות חקיקת המזון והוראות המנהל או, במקרה שלא מדובר בשיווק קמעונאי, מפרט מהספק המתאר את המזון, טרם הוצאת המזון מהמחסן שלו ולאחר שחרורו. כאשר מדובר במזון רגיש, שלגבין נדרש פיקוח הדוק יותר, רשאי היבואן לעשות להשלים את ההוראות האמורות במחסן הרשום, רק אם קיבל היתר לכך בתעודת היבואן שלו.

סעיף 124 כדי להקל על היבואן בשחרור המזון שייבא, מוצע לקבוע כי תינתן תעודת שחרור למזון שייבא, גם אם אינו עומד בדרישות מסוימות, כאשר המשותף להן הוא שמדובר באי-עמידה בדרישות חקיקת המזון שאין בה כדי לסכן את בריאות הציבור או להטעות באופן משמעותי. כך, יאושר ליבואן לשווק משלוח מזון, כאשר הפרת דרישות הסימון או האריזה במשלוח היא בשל טעויות כתיב או דפוס או כל הפרה אחרת שאינן נוגעות לזיהוי המוצר או לתכונותיו המהותיות, ושתיקונן ישית נטל משמעותי על היבואן. כדי שלא להתיר את ההפרה לחלוטין, רשאי מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו, לקבוע תנאים באישור שייתן. כמו כן, מוצע לקבוע כי מנהל

(2) כאשר מצא מפקח שהפגם במזון אינו ניתן לתיקון, רשאי הוא להתיר להחזיר את המשלוח לנמל המוצא או לשולחו ליעד אחר מחוץ לישראל, לפי בחירת היבואן, בהתאם לתנאים שיוורה עליהם, אלא אם כן נדרש להשמיד את המזון עקב קיומן של הנסיבות כאמור בסעיפים 29 ו-31.

תת-סימן ו': שמירת מסמכים בידי יבואן

126. יבואן של מזון רגיל ישמור את המסמכים והפרטים המפורטים בתת-סימן זה, הנוגעים לכל משלוח מזון רגיל מסוים שניתנה לגביו תעודת שחרור, למשך תקופה שלא תפחת משנה ממועד תום חיי המדף של המזון, או, בהעדר סימון של מועד כאמור, שנה מהמועד שבו העביר היבואן את המזון לאח, בהתאם לתאריך תעודת המשלוח של המזון.
127. (א) יבואן של מזון רגיש ישמור את המסמכים שנקבעו לפי סעיף 148(4) ואת המסמכים והפרטים המפורטים לפי תת-סימן זה, הנוגעים לכל אצוות מזון רגיש שייבא למשך תקופה כאמור בסעיף 126.
128. יבואן של מזון ארוז מראש, המיועד לשיווק קמעונאי, ישמור את התוויות האלה שסומנו על גבי המזון:
- (1) את התוויות המקוריות של היצרן כפי שסומנה על גבי המזון לצורך שיווקו מחוץ לארץ;
- (2) את התוויות בעברית אשר סומנה על גבי המזון לצורך שיווקו בישראל, אלא אם כן המזון יובא כאשר הוא מסומן על ידי היצרן בתוויות מקוריות בשפה העברית;
129. (א) יבואן מזון ישמור צילום או סריקה לדוגמה של אריזות המזון כפי שהיא משווקת בחוץ לארץ, וכן כפי שתשווק בארץ לפי דרישות חקיקת המזון.
- (ב) בעבור מזון ארוז מראש על ידי היצרן באריזות פח אשר נקבעה חובה לסמנו בקוד בתקנות לפי סעיף 27, ישמור היבואן, נוסף על המסמכים המפורטים בסעיפים 128(1), 130(א) ו-130(ב), מסמך המפרט את פענוח הקוד.

ד ב ר י ה ס ב ר

שם היצרן או היבואן, ארץ הייצור, תכולה, רכיבים, תאריך ייצור ועוד. לפיכך, מוצע לקבוע כי יבואן של מזון ארוז מראש כאמור, ישמור הן את התוויות המקוריות של היצרן בחו"ל והן את התוויות בשפה העברית, כך שלמעשה כלל המידע הרלוונטי על המזון יהיה ברשותו לשם עקיבות ופיקוח יעילים.

סעיף 129 בהתאם לחובת שמירת התוויות של מוצר המזון, מוצע לקבוע כי היבואן יחויב בשמירת צילום או סריקה של אריזות המזון, שכן במקרים רבים ישנם על האריזה פרטים נוספים הנודעים למזון אשר אינם מצוינים בתווית.

כמו כן, כיום צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (סימון קוד של מזון ארוז מראש), התשמ"ד-1984, קובע כי מזון הארוז בקופסאות פח יסומן בקוד, הנסתר מהעין, שבו יופיעו שם היצרן, שם המוצר ותאריך הייצור או סימן המזהה את כלל היחידות שיוצרו על ידי היצרן בתהליך ייצור אחד. לפיכך, מוצע לחייב את היבואן לשמור אצלו את המסמך שמפרט את פענוח הקוד האמור.

סעיף 126 בסעיפים הבאים תוסדר חובת היבואן לשמור על המסמכים הנוגעים לכל משלוח מזון שייבא, וזאת לשם הבטחת פיקוח, בקרה ועקיבות יעילים על המזון. התקופה הנדרשת לשמירת המסמכים היא שנה אחת, לכל הפחות, ממועד תום חיי המדף של המזון, ובהיעדר סימון זה, שנה מהמועד שבו העביר היבואן את המזון לאח, על פי הנקוב בתעודת המשלוח.

סעיף 127 כאשר מדובר בייבוא מזון רגיש, מוצע להחיל הסדר של פיקוח מוגבר. לפיכך, מוצע לקבוע כי יבואן של מזון רגיש ישמור את המסמכים הרלוונטיים למזון, הנוגעים לכל אצוות מזון רגיש שייבא, ולתקופה האמורה בסעיף הקודם, לכל הפחות.

סעיף 128 כיום, ת"י 1145 לסימון מזון ארוז מראש הוא תקן רשמי אשר קובע את כללי סימון המזון שעל יצרן, יבואן ומשווק לעמוד בדרישותיו. תקן זה קובע דרישות לסימון מזון ארוז מראש המיועד למכירה קמעונית, למעט פירות וירקות לא מעובדים. בתקן מובא מידע בסיסי שיש לציין על גבי כל מוצר מזון ארוז מראש: שם המזון,

130. (א) יבואן מזון ישמור את תוצאות בדיקה המעידות על עמידת המזון בדרישות החלות עליו לפי חקיקת המזון ולפי הוראות שנתן מנהל שירות המזון לפי דין; תוצאות בדיקה לפי פסקה זו יהיו ביחס לכל אחת מאצוות המזון שבמשלוח, ויכול שיהיו מאת יצרן המזון, מעבדה בישראל או מעבדה שאושרה או הוכרה על ידי אחד הגופים כאמור בסעיפים 68(א) ו-78(ב)(2).

שמירת תוצאות של בדיקות מעבדה

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) יבואן אשר יש לו קשר עם יצרן המזון, בין אם באופן ישיר או דרך ספק אשר יש לו קשר ישיר עם יצרן המזון, רשאי להחזיק במסמכים לפי פסקאות (1) ו-(2) שלהלן, במקום בתוצאות בדיקות לפי סעיף קטן (א) –

(1) מסמך חתום על ידי היצרן של המזון בדבר הרכב המזון, ואולם לעניין מזון המיוצר בהרכב ייעודי, המיוחד לצורך מכירה בישראל – יתייחס המסמך האמור להרכב הייעודי, ויכלול אישור של היצרן שהמזון מיוצר במיוחד לצורך יצוא לישראל;

(2) מסמך חתום על ידי היצרן בו מוצהר כי האצוות שבמשלוח עומדות במפרט של המזון שבמשלוח, כמשמעותו בסעיף קטן (ג), או תוצאות בדיקה בעבור לפחות אחת מן האצוות במשלוח.

(ג) על אף האמור בפסקאות (א) ו-(ב), רשאי יבואן להחזיק בעבור מזון שאינו מיועד לשיווק קמעונאי, ובכלל זה חומרי גלם, מפרט (Specification) מהספק ביחס למזון שבמשלוח, במקום תוצאות בדיקות המעבדה; בסעיף קטן זה, "מפרט" – מסמך המתאר, לפחות, את תכונות האיכות והבטיחות של המזון והרכבו הכול בהתאם לדרישות לפי חקיקת המזון החלות על המזון בעניינים אלה ובהערך לפי הוראות מנהל שירות המזון אם נקבעו מכוח סמכותו לפי סעיף 134.

131. (א) יבואן מזון ישמור אחד מבין מסמכים אלה הנוגע ליצרן המזון:

שמירת מסמכים הנוגעים ליצרן

(1) אישור שייצור המזון מפוקח על ידי גורם המוסמך לכך במדינת הייצור שניתן מאותו גורם מוסמך;

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצהר כי כל האצוות שבמשלוח עומדות במפרט האמור, או תוצאות בדיקה של אצווה אחת לפחות ממשלוח המזון.

בנוסף, ישנם מקרים שבהם ניתן להסתפק בהחזקת מסמכים אחרים, שדי בהם כדי להבטיח פיקוח ועקיבות. כך למשל, כאשר מדובר בייבוא מזון שאינו מיועד לשיווק קמעונאי, לרבות חומרי גלם, ניתן להסתפק בהחזקת "מפרט" – מסמך המתאר, לפחות, את תכונות האיכות והבטיחות של המזון והרכבו, הכול בהתאם לדרישות לפי חקיקת המזון, ואת במקום בדיקות מעבדה.

סעיף 131 מוצע לקבוע כי מלבד שמירת מסמכים הנוגעים ישירות לעצם המזון המיובא, ישמור היבואן גם מסמכים בנוגע לזהות היצרן ולתהליך הייצור של המזון. כך, תהיה חובה על היבואן לשמור מסמך כלשהו המעיד כי הליך ייצור המזון מפוקח על ידי גורם מוסמך במדינת הייצור, מסמך המעיד כי המזון ניתן למכירה חופשית באותה המדינה, מסמך המעיד כי המזון שבמשלוח בטוח לצריכת אדם או אישור בדבר ייצור המזון בתנאי ייצור נאותים.

כדי לאפשר פיקוח ובדיקה יעילים על בסיס המסמכים האמורים, מוצע לחייב את היבואן לשמור על תרגום

סעיף 130 כדי להבטיח פיקוח יעיל ועקיבות אחר המזון בדרכי השיווק, נדרשים יבואנים, יצרנים ומשווקי מזון לשמור ברשותם מסמכים שונים הנוגעים למזון. מטרת סעיף זה לקבוע מדרג באשר לשמירת המסמכים אצל יבואן, תוך שמירה על העקרונות האמורים וקלה על היבואנים, ככל הניתן. חלק מהמסמכים שאותם חייב יבואן מזון לשמור הם בדיקות מעבדה המעידות על עמידת המזון בדרישות חקיקת המזון, ביחס לכל אצוות מזון. בדיקות אלה יכול שיינתנו על ידי היצרן ישירות, מעבדה בישראל או מעבדה במחוץ לישראל שהוכרה לשם כך על ידי אחד מהגופים הקבועים בתוספת השנייה לפקח המוצע.

כדי להקל על יבואנים ולפטור אותם מהצורך בבדיקות מעבדה, ובמקביל להבטיח פיקוח ועקיבות יעילים אחר המזון, מוצע לקבוע כי ככל שיש ליבואן קשר ישיר עם היצרן, ישירות או דרך ספק, יהיה רשאי הוא להחזיק מסמך חתום על ידי היצרן בדבר הרכב המזון רגיל, ואם מדובר במזון בעל הרכב ייעודי שיוצר במיוחד לשם מכירתו בישראל, יינתן אישור מהיצרן על כך. עוד מוצע לקבוע, כי יבואן יידרש לשמור מסמך חתום על ידי היצרן ובו

- (2) אישור מאת גורם המוסמך לתת אישור במדינת הייצור, שעניינו אישור לסחר חופשי במזון באותה מדינה (free sale certificate);
- (3) תעודת בריאות מאת גורם המוסמך לתת אישור כאמור במדינת הייצור (health certificate);
- (4) אישור כאמור בפסקאות (2) או (3) אף אם שמו אחר ובלבד שמשמעותו דומה והוא ניתן מאת גורם מוסמך כאמור;
- (5) אישור כאמור בסעיף 78 המעיד שהמזון יוצר בתנאי ייצור נאותים במדינת הייצור.

(ב) אם מסמך כאמור בסעיף קטן (א) אינו כתוב בשפה האנגלית או העברית, ישמור היבואן גם תרגום של המסמך לאחת משפות אלה, אולם מפקח רשאי לדרוש תרגום נוטריוני של מסמך, ככל שראה כי נדרש תרגום כאמור לצורך השלמת ביקורת שערך; על אף האמור, אם שמר היבואן תווית מקורית לפי סעיף 128(1), יהיה חייב הוא גם לשמור תרגום נוטריוני של התווית האמורה.

132. יבואן מזון ישמור את רשימת העוסקים במזון שאליהם העביר ישירות את המזון.

שמירת רשימת העוסקים במזון שאליהם הועבר המזון ישירות

133. בלי לגרוע מחובות השמירה של מסמכים אחרים כאמור בתת-סימן זה, ישמור יבואן מזון גם מסמכים אלה:

שמירת מסמכי משלוח

(ג) חשבון ספק;

(ד) רשומות;

(ה) שטר מסירה – כמשמעותו בסעיף 18 לפקודת המכס;

(ו) אישור קבלת הצהרה של מזון רגיל או אישור מוקדם של מזון רגיש, לפי העניין;

(ז) תעודת שחרור.

134. יבואן ישמור מסמכים נוספים אשר קבע השר לפי סעיף 148(4) או שמנהל שירות המזון נתן לגביהם הוראה ליבואן, ככל שלא קבע השר מסמכים נוספים לעניין סוג המזון המיובא, כאשר הם נדרשים לצורך הוכחת עמידת המזון ואריזתו בדרישות חקיקת המזון.

שמירת מסמכים נוספים

תת-סימן ז': רישום יבואנים

135. (א) מנהל שירות המזון ימנה, מבין עובדי שירות המזון, רשם של יבואני מזון (להלן – הרשם).

רישום יבואנים

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 133 מסמכים נוספים שאותם מוצע לחייב יבואן לשמור נוגעים לפרטים הטכניים של המשלוח, כגון חשבון ספק, רשומות ושטר מסירה, וכן אישור קבלת הצהרה או אישור מוקדם לייבוא ותעודת שחרור. מסמכים אלה משלימים למעשה את התמונה המלאה המאפשרת פיקוח ועקיבות מקסימליים אחר המזון.

סעיף 135 מוצע לקבוע כי יתנהל מרשם יבואנים באופן מסודר, שבו יהיו רשומים כל היבואנים שקיבלו תעודת יבואן רשום. המרשם ינוהל על ידי עובד שירות המזון שימנה המנהל.

שלהם, ככל שאינם בשפה העברית או האנגלית. עם זאת, מוצע לקבוע כי אם היבואן בחר לשמור תווית מקורית לפי סעיף 128(1), יהיה חייב הוא גם לשמור תרגום נוטריוני של התווית האמורה.

סעיף 132 כיום, אין חובה בחוק המוטלת על יבואן לשמור את רשימת העוסקים במזון שלהם הוא מעביר ישירות את המזון כדי להבטיח עקיבות אחר המזון גם לאחר ייבואו, מוצע לחייב את היבואן לשמור את רשימת העוסקים במזון שאליהם העביר ישירות את המזון.

(ב) הרשם ינהל מרשם, שבו ירשום יבואני מזון שקיבלו תעודת יבואן רשום לפי סעיף 140 (להלן – מרשם היבואנים).

136. רשם לא ירשום מבקש במרשם היבואנים, אלא אם כן מתקיים בו אחד מאלה לעניין אחסון המזון שאותו הוא מבקש לייבא:

עמידה בהוראות
אחסון מזון כתנאי
סף לרישום
במרשם היבואנים

(1) המבקש הוא בעל אחד מרישיונות אלה, לפחות:

(א) רישיון עסק לאחסנת מזון לפי חוק רישוי עסקים וברשותו מחסן המתאים לסוג המזון שהוא מבקש לייבא (להלן – מחסן מורשה) ואם הוא מבקש לאחסן מזון בקירור או בהקפאה – הוא גם בעל רישיון אחסנה לפי פרק זה;
(ב) רישיון ייצור לפי פרק זה שבו היתר לאחסנה לפי פסקה (6) להגדרת "ייצור", וברשותו מחסן המתאים לסוג המזון שהוא מבקש לייבא;

(2) המבקש הציג התקשרות עם בעל מחסן מורשה לאחסון מוצרי המזון שאותם הוא מבקש לייבא, שבידיו לפחות אחד מהרישיונות הנדרשים כאמור בפסקה (1);

(3) המבקש קיבל אישור של לשכת הבריאות המחוזית שבתחומה נמצא המחסן, על העדר התנגדותה לאחסון מוצרי המזון שאותם הוא מבקש לייבא, במחסן שלבעליו אין רישיון אחסנה או רישיון ייצור שבו היתר לאחסנה לפי פסקה (6) להגדרת "ייצור".

137. (א) המבקש להירשם במרשם היבואנים יגיש בקשה כאמור בסעיף קטן (ב), לרשם בצירוף המסמכים והפרטים המפורטים בסעיף זה, ובצירוף הצהרה בנוסח שבתוספת הרביעית (להלן – הצהרת יבואן).

בקשה לרישום
יבואן

(ב) הבקשה תכלול את כל אלה:

(1) שמו המלא של המבקש, כתובתו, דרכי ההתקשרות עמו, ובכלל זה כתובת הדואר האלקטרוני שלו;

(2) העתק תעודת הזיהוי שלו ותעודת עוסק מורשה שלו, אם הוא יחיד;

(3) העתק תעודת ההתאגדות שלו לפי הדין בישראל, אם הוא תאגיד;

(4) כתובת ופרטי המחסן שבו יאוחסן המזון לפי סעיף 136, בצירוף העתק רישיון העסק של המחסן או העתק רישיון האחסנה של בעל המחסן או העתק רישיון ייצור שבו היתר לאחסנה או העתק של התקשרות עם בעל מחסן או עם בעל רישיון כאמור, והכול לפי הוראות סעיף 136.

138. (א) על אף האמור בסעיף 136 ובפסקה (3) בו, יבואן שביקש לייבא מזון לשטחי האזור בלבד, פטור מהוראת סעיף 136(3), ויצרף לבקשתו התחייבות על יבוא לשטחי האזור בלבד ובתעודת היבואן הרשום שלו יקבע איסור על שיווק מזון בישראל.

בקשה לרישום
יבואן המייבא
לשטחי האזור

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 137 מוצע לקבוע כי בבקשה לרישום במרשם היבואנים, יכלול היבואן את כלל הפרטים הרלוונטיים: פרטיו, ואם הוא תאגיד – תעודת ההתאגדות שלו בישראל, דרכי ההתקשרות עימו וכן פרטי המחסן שבו הוא עתיד לאחסן את המזון המיובא. בשל חשיבות פרטים אלה, מוצע לקבוע כי היבואן יחתום על הצהרה בנוסח הקבוע בתוספת הרביעית.

סעיף 138 מוצע לקבוע כי יבואן שמבקש לייבא מזון לאזור בלבד יהיה פטור מדרישות לעניין מחסן לפי סעיף 136, שכן המחסן יהיה באזור. זאת, כל עוד צירף לבקשתו התחייבות על כך שייבא רק לשטחי האזור, והוא

סעיף 136 מוצע לקבוע תנאי סף לרישום במרשם היבואנים, שלפיו יידרש היבואן להוכיח שבידיו היכולת לאחסן את המזון שהוא מייבא בתנאים המתאימים לסוג המזון. אין חובה כי המחסן יהיה בבעלות היבואן, ויכול שהוא יתקשר עם בעל מחסן מורשה, או שיקבל אישור מלשכת הבריאות המחוזית לאחסן את המזון במחסן שלבעליו אין רישיון אחסנה או רישיון ייצור הכולל היתר לאחסנה. לשם כך, יידרש היבואן להחזיק ברישיון אישור מלשכת הבריאות המחוזית כאמור או הסכם התקשרות עם בעל מחסן מורשה.

(ב) יבואן כאמור בסעיף קטן (א) יידרש, כתנאי למתן תעודת שחרור, להציג אישור על העברת משלוח המזון הקודם שלו, לשטח האזור, ככל שקיים משלוח מזון קודם כאמור. (ג) יבואן רשום לפי סעיף זה לא יוכל להירשם כיבואן רשום בשטח שאינו בשטחי האזור.

139. הרשם רשאי לדרוש מסמכים או פרטים נוספים לצורך בחינת עמידתה של הבקשה בתנאים שנקבעו לפי תת-סימן זה. דרישת מידע נוסף לבחינת בקשת הרישום

140. הרשם ייתן תעודת יבואן רשום למבקש לאחר שמצא כי – מתן תעודת יבואן רשום

(1) המבקש עומד בתנאים שנקבעו לפי תת-סימן זה לעניין יבוא מזון למחסני מזון מסוגים ובתנאים המפורטים בבקשה;

(1) המבקש, ואם הוא תאגיד – נושא משרה בתאגיד, לא הורשע בעבירה או לא הוגש נגדו כתב אישום בעבירה, שלדעת המנהל, מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי להחזיק ברישיון מטעמים של שמירה על בריאות הציבור.

141. (א) על אף הוראת סעיף 46, הרשם רשאי לקבוע בתעודת יבואן רשום, היתר להדביק במחסן תווית על גבי מזון מיובא ארוז מראש, אם ליבואן יש מחסן העומד בתנאים הנדרשים לביצוע הדבקה כאמור או שהיבואן התקשר עם בעל רישיון אחסנה הכולל היתר סימון ברישיון האחסנה בהתאם לסעיף 181. מתן היתר בתעודה היבואן הרשום, להדבקת תווית במחסן

(ב) נקבע בתעודת היבואן היתר כאמור בסעיף קטן (א), לא יידרש בעל התעודה לרישיון יצרן.

142. (א) על אף הוראות סעיפים 175 ו-178 הרשם רשאי לקבוע בתעודת יבואן רשום, היתר להובלה בטמפרטורה מבוקרת וכן לאחסנה בטמפרטורה מבוקרת של מזון הטעון אחסנה בטמפרטורה מבוקרת כאמור. היתר ליבואן רשום, להובלה ולאחסנה בטמפרטורה מבוקרת

(ב) נקבע בתעודת היבואן היתר כאמור בסעיף קטן (א), לא יידרש בעל התעודה לרישיון הובלה או רישיון אחסנה, לפי העניין.

143. (א) הרשם רשאי לקבוע תנאים בתעודת היבואן הרשום, ורשאי לשנות את התנאים, להוסיף עליהם או לגרוע מהם, לאחר שנתן הזדמנות לבעל התעודה להשמיע את טענותיו. קביעת תנאים בתעודת היבואן הרשום

ד ב ר י ה ס ב ר

ליבואן היתר להדביק על סוג מזון זה תווית, אם ברשותו מחסן מתאים או אם התקשר עם בעל רישיון אחסנה הכולל היתר סימון. ככל שניתן ההיתר האמור ליבואן, הוא יהיה פטור מהחוקת רישיון יצרן.

לא יוכל להירשם כיבואן רשום בשטח שאינו בשטחי האזור. כמו כן, כדי לפקח על המזון שהוא מייבא ולוודא כי הוא אכן מועבר במלואו לאזור, לא תינתן לו תעודת שחרור אלא אם יציג אישור כי משלוח קודם שהוא ייבא אכן הועבר בפועל לשטח האזור.

סעיף 142 פרק זה מסדיר, בין השאר, גם את נושא הובלת המזון ואחסנתו בטמפרטורה מבוקרת, ומחייב בקבלת רישיון ייעודי לשם כך. כדי למנוע כפל רישיונות מיותר, מוצע לקבוע הרשם מוסמך לתת היתר ליבואן רשום להוביל ולאחסן מזון בטמפרטורה מבוקרת, וככל שניתן היתר זה, יהיה היבואן פטור מקבלת רישיון הובלה או אחסנה.

סעיף 139 מוצע לקבוע כי בסמכות הרשם לדרוש מסמכים נוספים הדרושים לבחינת עמידת הבקשה לרישום במרשם היבואנים בתנאים לפי תת-סימן זה.

סעיף 140 כתנאי למתן תעודת יבואן רשום, יבדוק הרשם את עמידת המבקש בתנאים לעניין ייבוא מזון, וכן שהמבקש, ואם הוא תאגיד – נושא משרה בו, לא עבר עבירה שבשלה אין הוא ראוי להחזיק ברישיון מטעמים של שמירה על בריאות הציבור.

סעיף 143 מוצע לקבוע, כי הרשם, כגורם המקצועי האחראי על הנפקת תעודות יבואן רשום, רשאי לקבוע תנאים, לשנותם, להוסיף עליהם או לגרוע מהם, אך רק לאחר שנתן לבעל התעודה להשמיע טענותיו. כמו

סעיף 141 לעתים, מיובא משלוח מזון ארוז מראש לישראל כאשר הוא ללא תווית מתאימה. מוצע לתת

(ב) הרשם רשאי להורות כי הוראות מקצועיות שהורה עליהן מנהל שירות המזון, הנדרשות לסוג מזון מסוים, בין השאר בשים לב להסדרים המקובלים במדינות מפותחות בתחום המזון, ייראו כתנאים בתעודה של היבואן המייבא את אותו סוג מזון מסוים.

144. חל שינוי בפרט מן המסמכים, הטפסים או המידע שמסר היבואן לפי סעיף 137 ידווח היבואן לרשם על השינוי בכתב, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ־14 ימי עבודה.

145. תוקפה של תעודת יבואן יהיה שנתיים, ואולם בחידוש התעודה רשאי הרשם לתת את התעודה לתקופה של שלוש, ארבע או חמש שנים בסך הכול, בשים לב, בין השאר, לסוג המזון המיובא, להיקף הייבוא, לשאלה אם הוא מייבא מזון שנדרש לגביו אישור ייצור נאות, למערכות בקרת האיכות שהוא מפעיל, לתקופה שבה התעודה נמצאת בידי ו להקפדתו על מילוי הוראות לפי חקיקת המזון במהלך תקופה זו.

146. החלטת הרשם לסרב לרשום אדם במרשם היבואנים תהיה מנומקת.

סירוב לרשום במרשם היבואנים

147. (א) מנהל שירות המזון רשאי להגביל את הרישום ולהתלותו עד לקיום תנאים שיוורה עליהם או לתקופה שלא תעלה על שנה, לפי המוקדם מביניהם, או לבטלו, בהתקיים אחד מאלה:

הגבלת הרישום התלייתו או ביטולו

(1) התקיימו אחת או יותר מהנסיבות בסעיף 96, בשינויים המחויבים;

(2) הופר אחד מאלה: התחייבות שנתן היבואן לפי סעיף 107(א), אישור לפי סעיף 115(א)4 או הצהרה לפי סעיף 137(א);

(3) מצא מנהל שירות המזון כי נשקפת סכנה חמורה לבריאות הציבור.

(ב) על החלטת מנהל שירות המזון לפי סעיף 147 יחולו הוראות סעיפים 99, 100 ו־101 בשינויים המחויבים.

ת־סימן ח': תקנות בעניין יבוא מזון

148. השר, לאחר התייעצות עם שר הכלכלה, רשאי להתקין תקנות בנושאים אלה הנוגעים ליבוא מזון:

הסמכה להתקין תקנות בעניין יבוא מזון

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 146 בהתאם למקובל בדין המינהלי, החלטת רשם שעניינה סירוב לרשום אדם במרשם היבואנים תהיה מנומקת.

סעיף 147 חרף קביעת הסדרים המקלים על יבואנים, עקרון השמירה על בריאות הציבור גובר עליהם. לפיכך מוצע להסמיך גם את המנהל, כגורם המקצועי הבכיר האמון על הפיקוח על יבוא המזון לישראל, להגביל רישום במרשם היבואנים, לבטלו או להתלותו עד לקיום תנאים מסוימים או לתקופה של עד שנה, לפי המוקדם מביניהם. זאת, כאשר התקיימו נסיבות כאמור בסעיפים 96, 107, 137 שעניינן התנהלות לא תקינה של היבואן, הופרה התחייבות שנתן היבואן לפי התוספת השישית, הצהרה שהצהיר או אישור שהאמור בה נכון, או כאשר מצא המנהל שנשקפת סכנה חמורה לבריאות הציבור.

סעיף 148 מוצע להסמיך את שר הבריאות, בהתייעצות עם שר הכלכלה הממונה על ענייני יבוא, להתקין תקנות לעניין יבוא מזון.

כן, היבואן הרשום יהיה כפוף להוראות מקצועיות של מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו (למה לא לכתוב רשם) לעניין סוג מזון מסוים, כך שהוראות אלה ייראו כתנאים בתעודה שעל היבואן לעמוד בהם. כדי שהוראות אלה יעמדו בסטנדרט ראוי, מוצע כי הן ייקבעו, בין השאר, בשים לב להסדרים מקובלים במדינות מפותחות.

סעיף 144 בדומה לקבוע לעניין רישיון ייצור, מוצע להטיל על יבואן רשום חובה לדווח על כל שינוי במסמכים שהגיש לרשם, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ־14 ימי עבודה. חובה זו נועדה להבטיח כי בכל זמן נתון יהיה תיעוד מדויק ונכון שיאפשר את המעקב הדרוש כאמור.

סעיף 145 בסעיף מוצע לקבוע כי תוקף התעודה יהיה לשנתיים, וניתן יהיה בעת חידושה להאריך את התקופה לתקופה של עד חמש שנים, במטרה להקל על יבואני המזון ולהסיר חסמים ביורוקרטיים מיותרים. הארכת תוקף התעודה תיעשה בשים לב לקריטריונים רלוונטיים, כגון סוג המזון המיובא, היקף הייבוא, מערכת בקרת האיכות שמפעיל היבואן, עמידתו בהוראות חקיקת המזון ועוד.

(1) תנאים נוספים לרישום במרשם היבואנים וכן תקנות הקובעות תנאים, במקרים מיוחדים ומנימוקים שפירט, לרישום יבואנים, מסוגים ובתנאים שנקבעו בתקנות, אף אם אינם עומדים בתנאי הרישום לפי סעיף 136, והכול לשם שמירה על בריאות ובטיחות הציבור;

(2) המסמכים והתנאים הנדרשים לשם קבלת תעודות או אישורים לפי סימן זה –

(א) המסמכים, הטפסים, ההצהרות והפרטים אשר נדרש לצרף לבקשה לרישום במרשם היבואנים, לאישור קבלת הצהרה או לקבלת תעודות או אישורים לפי סימן זה לרבות מהרשויות המוסמכות במדינה שממנה יובא המזון;

(ב) התנאים למתן התעודות או האישורים, וכן התנאים לביטולם או לסירוב לתתם, נוסחם או דרכי נתינתם.

(ג) תקנות לפי פסקה זה יכול שיקבעו דרישות לגבי סוגי מזון מסוימים ומקומות ייצורם, לרבות לעניין ייצורם בתנאי ייצור נאותים, תנאי הובלתם ואחסונם, ובלבד שכל הבחנה בין מדינות תיעשה מטעמים של שמירה על בריאות הציבור;

(3) המסמכים והמידע שעל יבואן להגיש במצורף לבקשה לקבלת אישור מוקדם ליבוא מזון רגיש לפי סעיף 92(א)(2), המעידים על עמידת המזון הרגיש בדרישות חקיקת המזון והקשר ליצרן המזון, וכן את רשימת הטפסים שעליו למלא ולהגיש במצורף לבקשה;

(4) המסמכים או פרטי המסמכים, לרבות בדיקות, מפרטים ואישורים הנדרשים, בין השאר, לצורך עקיבות מזון או מתן תעודת שחרור, שישמרו אצל היבואן הרשום, ודרכי שמירתם, משלב ייצור המזון בחוץ לארץ, דרך הובלתו ואחסנתו עד לשיווקו על ידי היבואן הרשום למשווקים שלהם מכר את המזון;

(5) נוסח ההצהרות הנדרשות לפי סימן זה;

(6) דרכי בדיקת משלוח מזון, ובכלל זה בדיקת מסמכים שהיבואן נדרש להחזיק לפי פרק זה, כתנאי למתן תעודת שחרור ותדירותו, בשים לב, בין השאר, לסוג המזון המיובא, להיקף היבוא על ידי היבואן, לתקופה שבה הוא רשום כיבואן ולהקפדתו על מילוי הוראות לפי חקיקת המזון במהלך תקופה זו;

(7) תנאים לייבוא סוגי מזון מסוימים ממדינות מסוימות וכן איסור על ייבוא סוגי מזון מסוימים ממדינות כאמור, ובלבד שכל הבחנה בין מדינות תיעשה מטעמים של שמירה על בריאות הציבור;

(8) הוראות לעניין בקשות לשחרור מזון ובכלל זה –

(א) הוראות מיוחדות לגבי בקשות לשחרור מזון מתחנת הסגר או מנמל, לרבות מזון שיוצא מישראל והוחזר אליה או שנפסל ליבוא במדינה אחרת או נפסל ליצוא מישראל;

(ב) דרכי הגשת בקשה לתעודת שחרור המזון מתחנת הסגר, הפרטים והמסמכים שיש לצרף לבקשה, התנאותה בתנאים, לרבות לעניין שיווק המזון, דרכי הסירוב למתן האישור, וכן מתן ערבות בנקאית כבטוחה לקיום התנאים או להיתר לשחרור מתחנת הסגר לפי סעיפים 122 עד 124;

- (ג) תקנות לפי פסקה זו יכול שיקבעו הוראות שונות לסוגי מזון מסוימים ויכול שהשחרור יותנה בקיום תנאים מוקדמים שייעשו במחסן מורשה של היבואן, ובמתן ערבות בנקאית לקיום התנאים המוקדמים;
- (ד) תקנות לפי פסקה זו יכול שיקבעו דרישות שונות לגבי סוגי מזון מסוימים, מקומות ייצורם או מדינות ייצור מסוימות, ובלבד שכל הבחנה בין מדינות תיעשה מטעמים של שמירה על בריאות הציבור;
- (9) הוראות לעניין דיגום מזון בתהליך היבוא;
- (10) תנאים לעניין יבוא מזון ייעודי וסימונו;
- (11) הוראות לעניין חובת יבואן רשום למסור מידע על מזון מסוים ובכלל זה לקבל את המפרט של מזון מסוים וכן תוצאות בדיקה המתייחסות לאיכות ובטיחות ייצור מזון או מזון מסוים, תנאי הובלתם ואחסונם;
- (12) קביעת אגרות, באישור הוועדה, בעד שירותים אלה, וקביעה זו יכול שתחול על קבוצות מזון, וכן על מזון רגיש או רגיל, לפי העניין:
- (א) טיפול בבקשה לרישום יבואן או חידושו, ומתן תעודת יבואן רשום;
- (ב) טיפול בבקשה לאישור מוקדם לייבוא או חידושו, ומתן תעודת אישור מוקדם לייבוא;
- (ג) טיפול באישור קבלת הצהרה;
- (ד) טיפול בבקשה לתעודת שחרור ומתן תעודת שחרור.

סימן ה': הסדרת שיווק מזון

תת-סימן א': חובות משווק

149. משווק לא יעסוק במכירת מזון, אלא אם כן הוא מקיים את הוראות חקיקת המזון החלה על פעולת השיווק הנעשית על ידו, את הוראות פרק זה בכלל, ואת הוראות סימן זה בפרט.
150. לא ימכור משווק מזון אלא אם כן הוא אחד מאלה:
- (1) אם נדרש רישיון עסק – הוא בעל רישיון עסק בתוקף ופועל בהתאם לתנאיו;
- (2) אם לא נדרש רישיון עסק – הוא בעל רישום תקף כתאגיד או כעוסק מורשה, ואם אינו בעל רישום כאמור – הוא חבר באגודה שיתופית חקלאית.

החוקה ברישיון
עסק ועמידה
בתנאיו

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 149 מוצע לקבוע איסור על עיסוק במכירת מזון על ידי משווק שלא לפי הוראות חקיקת המזון הרלוונטית, הפרק המוצע והתקנות לפיו.

סעיף 150 מוצע לקבוע ששיווק מזון יעשה רק על ידי משווקים שיש לגביהם פיקוח מסוג כלשהו: מי שיש לו רישיון עסק בתוקף (בהתאם לתנאי הרישיון), או מי שרשום כעוסק מורשה או כתאגיד או שהוא חבר באגודה שיתופית חקלאית.

סימן ה': הסדרת שיווק מזון כללי

מוצע להסדיר את אחריותם של כל מי שעוסק במכירת מזון וחובותיו, כדי להבטיח כי מזון יגיע לציבור הרוכשים אותו, כשהוא יוצר או יובא בידי בעל רישיון יצרן או יבואן רשום, וכי המשווק מקיים את התקנות שהתקין השר לעניין החזקת מזון לסוגיו, הצגתו, שמירתו וכיוצא באלה.

אחד מחובותיו החשובים ביותר של משווק היא חובתו להסיר מדרכי השיווק מזון שאינו ראוי למאכל אדם או שנפסל למאכל אדם (RECALL). הוראות סימן זה חלות על כל עוסק במזון, ובכלל זה יצרן ויבואן כשהם מוכרי מזון.

- קבלת מזון מיצרן או מיבואן בעלי רישיון יצרן או תעודת יבואן
151. (א) משווק לא יקבל מזון מיצרן או מיבואן אלא אם כן היצרן או היבואן הוא בעל רישיון יצרן או בעל תעודת יבואן, לפי העניין, בתוקף.
- (ב) על אף הוראת סעיף קטן (א), משווק שהוא יבואן רשום רשאי לקבל מזון מחוץ לישראל אף בלי שהוכח לו קיומם של רישיון או תעודה כאמור.
- (ג) על אף הוראת סעיף קטן (א), רשאי משווק לקבל מזון גם מיצרן או מיבואן שרישיונו או תעודתו כאמור נשללו, הותלו או שנדחתה בקשה לחדשם, אם בהחלטה בעניין הרישיון או התעודה כאמור, ניתן היתר למכירת מלאים שהצטברו טרם ההחלטה והמזון הוא חלק ממלאים אלה.
152. (א) משווק יאמת את תוקפם של רישיון היצרן או של תעודת היבואן כאמור בסעיף קטן (ג), במועדים אלה:

(1) במועד ההתקשרות הראשונה ביניהם;

(2) אחת לשנה ממועד ההתקשרות הראשונה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א)(2), לא תחול על משווק החובה לאימות תוקף אחת לשנה ממועד ההתקשרות כאמור אם הוא נרשם באתר האינטרנט, באמצעות כתובת דואר האלקטרוני שלו, לשם קבלת עדכונים על שינויים בתוקפם של רישיונות ייצור או תעודות יבואן רשום, ובכלל זה עדכונים על החלטות לעניין היתר להמשך שיווק מלאים של יצרנים או יבואנים שרישיונם או תעודתם נשללו, הותלו או נדחתה בקשה לחדשם.

(ג) אימות תוקפם של רישיון או תעודה לפי סעיף קטן (א) ייעשה על ידי קבלת אישור משירות המזון, באחת מדרכים אלה:

(1) אישור שהתקבל דרך אתר האינטרנט, לאחר שהמשווק הזין את מספר רישיון היצרן או את מספר תעודת היבואן הרשום, שבפרטי העוסק;

(2) אישור שהתקבל בכתב, לאחר שהמשווק שלח לשירות המזון פנייה בדואר או באמצעות דואר אלקטרוני, הכוללת את מספר רישיון היצרן או את מספר תעודת היבואן הרשום, שבפרטי העוסק.

- קבלת מזון הפטור מהוכחת קיומם של רישיון ייצור או תעודת יבואן
153. (א) על אף הוראת סעיף 152, משווק שקיבל מזון פטור מיצרן או מיבואן, יחזיק העתק של אישור או תעודה תקפה אחרת מאת הרשות הממונה על סוג המזון הפטור, ובהעדר רשות כאמור, יחזיק הוכחה אחרת כי היצרן או היבואן, לפי העניין, הוא בעל רישיון עסק בתוקף או בעל רישום תקף כחברה או כעוסק מורשה, ואם אינו בעל רישום כאמור – הוא חבר באגודה שיתופית חקלאית.

ד ב ר י ה ס ב ר

ביניהם ואחת לשנה ממועד ההתקשרות. כדי להקל על הנטל שבחובה זו מוצע לקבוע כי הדרך לבדיקת קיומם של רישיונות ותעודות תקפים תהיה באמצעות אתר האינטרנט של משרד הבריאות או באמצעות פניה בדואר או בדואר אלקטרוני. בנוסף, משרד הבריאות יקיים שירות אינטרנטי לקבלת עדכונים אוטומטיים על שינויים בתוקפם של רישיונות ייצור ותעודות יבואן רשום והחלטות נוספות בנושא זה, ומשווק שירשם מראש לקבלת עדכונים אלה יהיה פטור מבדיקה חוזרת כל שנה.

סעיף 153 סוגים מסוימים של מזון פטורים מחובת קבלת רישיון ייצור או יבוא, כגון ירקות ופירות ושאר מוצרי מזון המגיעים לשווקים במצבם הגולמי. לגבי

סעיף 151 מוצע להטיל חובה על משווק המקבל מזון מיצרן או מיבואן, לוודא כי היצרן או היבואן הם בעלי רישיון יצרן או תעודת יבואן, לפי העניין. משווק שהוא עצמו יבואן רשום רשאי לקבל מזון מחו"ל, המיובא על ידו, בלי צורך בהוכחה כאמור. לצד זאת, מוצע לקבוע כי משווק יהיה רשאי לקבל מזון ממי שנקבע בעת שלילת או התליית רישיונו כי הוא רשאי למכור את המלאי הקיים בידו. במקרה כזה משווק יהיה רשאי לקבל מהם מזון מתוך אותו מלאי, גם ללא שיש בידם תעודה או רישיון בתוקף.

סעיף 152 מוצע לקבוע חובה על משווק לאמת את תוקף הרישיונות של יצרן או יבואן שהוא מקבל מהם את המזון בשני מועדים – מועד ההתקשרות הראשונה

(ב) בסעיף זה, "מזון פטור" – כל אחד מסוגי מזון אלה:

(1) מזון שייצורו פטור מחובת קבלת רישיון יצור;

(2) מזון שאינו תוצאה של פעולת יצור;

(3) מזון שייבואו פטור מחובת קבלת תעודת יבואן רשום.

154. משווק לא ימכור מזון אלא אם כן הוא מקיים את התנאים שסומנו על המזון בידי בעל רישיון היצרן או בעל תעודת היבואן הרשום, לפי העניין, לרבות התנאים לעניין תנאי אחסון והובלה.

155. משווק גדול לא ימכור מזון שאינו עומד בהוראות סימון לפי סעיף 3(ב) לעניין חובת סימון באזהרת חנק.

156. משווק לא ימכור מזון אלא אם כן הוא עומד בדרישות שקבע השר לפי תת-סימן ג' של תקנות שיווק עמידה בדרישות של תקנות שיווק

157. (א) המשווק ישמור את האישורים והמסמכים הנדרשים לפי סעיפים 160 ו-161, בהתאם להוראות סעיף 162.

(ב) משווק גדול יחזיק במקום העסק את המסמכים הנדרשים לפי סעיף קטן (א) ביחס למלאי הקיים בידיו באותה עת.

158. השר, בהתייעצות עם שר הכלכלה, רשאי לקבוע פטור או הקלה מהוראות תת-סימן זה, לרבות לסוגי משווקים, בשים לב לגודלם ולסוג המזון הנמכר על ידם.

תת-סימן ב': הסדרת עקיבות המזון על ידי עוסק

הגדרות

159. בתת-סימן זה –

"זיהוי מזון שהועבר" – בהתאם להוראות שנקבעו לפי סעיף 163(1);

"מזון פטור" – כהגדרתו בסעיף 153(ב);

"פרטי העוסק" – פרטים אלה:

(1) תעודת משלוח או תעודת משלוח וטרינרית כהגדרתה בסימן ח', לפי העניין;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 157 מוצע לקבוע כי משווק מזון חייב לשמור את האישורים שהוצגו בפניו לפי סעיפים 160 ו-161 אודות זהות מי שקיבל ממנו את המזון ואסמכתאות לכך שיש לו רישיון או תעודת תקפים, למשך תקופה של שנה לפחות מתום חיי המדף של המזון, או אם אין סימון של תום חיי המדף של אותו מזון – לתקופה של שנה ממועד שליחת המזון או קבלתו, לפי התאריך שבחשבונית העסקה.

סעיף 158 מוצע להסמיך את השר לפטור או להקל, בתקנות, על סוג משווקים ביחס לחלק מההוראות תת-סימן זה, וזאת בהתחשב בגודלם של המשווקים (היקף פעילותם) וסוגי המזון שהם מוכרים לציבור. השר יקבע הקלות כאלה בהתייעצות עם שר הכלכלה.

סעיף 159 בתת-סימן זה מוצע לקבוע הוראות לעניין הסדרת היכולת לעקוב אחר שרשרת הטיפול במזון מסוים והספקתו לצרכן, על ידי כלל העוסקים במזון. מוצע לקבוע בסעיף זה הגדרות לעניין זיהוי מזון שהועבר, ופרטי העוסק, ובכללם תעודת משלוח, חשבונית עסקה

מוצרים אלה מוצע להטיל חובה על משווק שקיבל מזון כאמור מיצרן או יבואן, להחזיק ולשמור העתק של אישור או תעודה מאת הרשות הממונה על אותו סוג של מזון פטור (כגון משרד החקלאות) או הוכחה אחרת על כך שהיצרן או היבואן הם בעצמם משווקים שמותר להם לשווק מזון לפי המבחנים שבסעיף 150.

סעיף 154 מוצע לאסור על משווק למכור מזון בניגוד לתנאים (כגון לעניין הובלה ואחסון) שסימן בעל רישיון היצרן או היבואן הרשום.

סעיף 155 מוצע לאסור על משווק גדול למכור מזון שאינו עומד בהוראות שיקבעו בתקנות, לעניין סימון בדבר אזהרת חנק.

סעיף 156 מוצע לקבוע איסור על משווק מזון לחרוג מהוראות התקנות שיקבעו לפי תת-סימן ג' להלן (סעיף 164) ביחס לשיווק מזון.

(2) חשבונית עסקה – הכוללת, לגבי מזון שאינו מזון פטור, גם את הפרטים לעניין שם היצרן של המזון ומספר רישיון הייצור שלו או את שם היבואן של המזון ומספר תעודת היבואן הרשום שלו;

(3) לגבי מזון פטור – העתק של אחד מהמסמכים הנדרשים בסעיף 153(א).

160. (א) עוסק במזון המעביר מזון (בתת-סימן זה – מעביר מזון) לעוסק במזון אחר (בתת-סימן זה – מקבל מזון), לא יעביר לו מזון אלא אם כן קיבל ממקבל המזון פרטים אלה לגביו, ובלבד שתיעד פרטים אלה יחד עם פרטים המאפשרים את זיהוי המזון שהועבר:

הסדרת עקיבות המזון על ידי מעביר מזון

(1) שמו המלא;

(2) פרטי העוסק שלו;

(3) מען עסקו, ואם אין לעסקו של מקבל המזון מען קבוע – המקומות שבהם הוא עוסק.

(ב) מעביר מזון אשר העביר מזון לעוסק במזון אחר במסגרת שיווק קמעונאי, לא יהיה חייב לקבל ממנו את הפרטים כאמור בסעיף קטן (א);

(ג) מעביר מזון מחוץ לישראל במסגרת ייצוא, לא יהיה חייב לקבל מהגורם לו הועבר המזון פרטים כאמור בסעיף קטן (א).

161. (א) מקבל מזון, לא יקבל מזון ממעביר מזון, אלא אם כן קיבל ממעביר המזון פרטים אלה לגביו, ובלבד שתיעד פרטים אלה יחד עם פרטים המאפשרים את זיהוי המזון שהועבר:

הסדרת עקיבות המזון על ידי מקבל מזון

(1) שמו המלא;

(2) מען עסקו;

(3) פרטי העוסק שלו.

(ב) היה למקבל המזון יותר מאתר אחד שאליו מיועד המזון, חובה על מקבל המזון לתעד את האתרים שבהם נמצא המזון אותו קיבל, בהתאם לזיהוי המזון, ולעדכן ככל שחלו שינויים במיקומו.

162. התייעוד הנדרש לפי תת-סימן זה יישמר אצל החייב בתייעוד למשך תקופה שלא תפחת משנה ממועד תום חיי המדף של המזון או, בהיעדר סימון של מועד כאמור, שנה ממועד שליחת משלוח המזון או קבלתו, לפי העניין, בהתאם לתאריך בחשבונית העסקה; על אף האמור, מיום התחילה של סעיף 253, אם ניתנה למשלוח של מוצרי בשר תעודת משלוח וטרינרית, יישמר התייעוד האמור לתקופה של חצי שנה בלבד.

תיעוד פרטיהם של מעביר מזון ומקבל מזון

ד ב ר י ה ס ב ר

המזון, עליו לתעד במפורט לאיזה אתר הועבר כל מזון, לפי זיהוי של המזון, ולעדכן את הרישום בהתאם לשינויים שחלו במיקום המזון.

סעיף 162 מוצע לקבוע כי התייעוד הנדרש לעניין העברות מזון בין עוסקים במזון ישמר אצל החייב בתייעוד לתקופה של שנה לפחות ממועד קבלת המשלוח, בהתאם למועד הנקוב בחשבונית העסקה. חריג לעניין זה יחול על מוצרי בשר שלגבי משלוחם ניתנה תעודת משלוח וטרינרית, שאז יש לשמור את התייעוד רק לחצי שנה. חריג זה ייכנס לתוקף ביום התחילה של סעיף 253.

סעיף 160 מוצע להטיל חובה על כל עוסק במזון המעביר מזון לעוסק אחר במזון (להוציא במסגרת שיווק קמעונאי, ולהוציא למטרת ייצוא), לקבל ממקבל המזון פרטים מלאים אודותיו ואודות פרטי העוסק שלו כפי שהוגדרו לעיל בסעיף 159. פרטים אלה יתועדו אצל מעביר המזון, וישמרו יחד עם פרטים אחרים שיאפשרו זיהוי המזון ומעקב אחריו.

סעיף 161 מוצע לקבוע הוראות דומות להוראות סעיפים 159-160 החלות על מעביר המזון – גם על מקבל המזון. אם למקבל המזון יש יותר מאתר אחד אליו הועבר

163. השר רשאי לקבוע, באישור הוועדה, ובשים לב לסוג העוסקים שעליהם יחולו ההוראות – תקנות לעניין עקיבות מזון
- (1) הוראות לעניין הפרטים הנדרשים לצורך זיהוי המזון לפי סעיף זה;
 - (2) מסמכים נוספים או פרטי המסמכים, לרבות בדיקות, מפרטים ואישורים אותם יש לקבל ולשמור לצורך הבטחת העקיבות לפי תת-סימן זה;
 - (3) הקלות בדרישות סעיפים 162 ו-163(1) ו-2, לפי סוגי עוסקים, בשים לב לגודלם ולסוג המזון המועבר ומתקבל על ידם.

תת-סימן ג': תקנות לעניין שיווק מזון

164. השר רשאי להתקין תקנות בנושאים אלה: תקנות לעניין שיווק מזון
- (1) התנאים לשיווק מזון – לרבות לעניין תנאי מכירה נאותים, ורשאי השר לקבוע תקנות כאמור לפי סוגי משווקים, בשים לב לגודלם ולסוג המזון הנמכר על ידם;
 - (2) חובות משווק בעניין שיווק מזון – לרבות החובה לבדוק קיומן של דרישות מסוימות לסימון מזון, וכן הטלת חובת סימון לגבי מזון מסוים שקבע השר, ובכלל זה מזון שאינו ארוז מראש על ידי היצרן וחובת סימון במקום הממכר;
 - (3) החזרה יזומה בידי משווק לפי סעיף 191;
 - (4) סוג מזון רגיש מסוים – לרבות הקביעה כי בנסיבות מיוחדות ובהחלטה מנומקת בשים לב לסכנה לבריאות ובריאות הציבור, נדרשת הוכחה לגבי מילוי דרישות הדין החל לגבי ייצורו וכי אין לשווקו ללא הוכחה כאמור; קבע השר כאמור, יקבע את דרכי ההוכחה והמסמכים שנדרש לשמור לשם הוכחה כאמור, והוא רשאי לקבוע דרישות כאמור לפי סוגי משווקים;
 - (5) סוג מזון רגיל מסוים – לרבות קביעה כי נדרשת הוכחה כאמור בפסקה (4) לתקופה שקבע, שלא תעלה על חצי שנה;
 - (6) תנאים לעניין שיווק מזון ייעודי;
 - (7) תנאים לעניין שיווק מזון המיועד לייצוא.

תת-סימן ד': חובות משווק מן האזור

165. בתת-סימן זה – הגדרות
- “מרשם המשווקים מן האזור” – כמשמעותו בסעיף 172;
- “משווק מן האזור” – אדם העוסק בהבאת מזון מהאזור לישראל;

ד ב ר י ה ס ב ר

מסוימות; הוראות בעניין החזרה יזומה על ידי משווק של מזון שנפסל; הוראות מיוחדות ביחס לסוגים מסוימים של מזון רגיש או מזון רגיל, מידת ההקפדה על בדיקת אופן ייצורו של אותו מזון בטרם שיווק, ותקופת השמירה של תיעוד בדיקה שנערכה כאמור; תנאים לעניין שיווק מזון ייעודי ותנאים לעניין שיווק מזון המיועד לייצוא.

סעיף 165 מוצע לקבוע הוראות בעניין העברת מזון מהאזור לישראל; בהתאם לגישה שלפיה הפיקוח על מזון המובא לישראל הוא חלק בלתי נפרד ממערך הפיקוח על מזון המיוצר בישראל המתבצע בידי משרד הבריאות, מתחייב כי ההסדרים הנוהגים לעניין פיקוח על יבוא המזון לישראל יחולו גם על הבאת מזון

סעיף 163 מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות הוראות מפורטות יותר לעניין סימונו של מזון לצרכי זיהוי שיאפשר עקיבות, מסמכים נוספים, בדיקות ואישורים שיש לקבל ולשמור, וכן הקלות למשווקים על הדרישות שבפרק ובתקנות בשים לב לגודל העוסקים ולסוגי המזון שהם מעבירים ומקבלים.

סעיף 164 בנוסף לאמור לעיל מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות הוראות שונות הקשורות לתנאים לשיווק מזון ובכלל זה תנאי מכירה נאותים לפי סוג המשווקים וסוג המזון שהם מוכרים; חובות לסימון מזון על ידי המשווק לרבות ביחס למזון שאינו ארוז מראש וחובתו לוודא קיומו של סימון מתאים ביחס לדרישות

166. "משווק מן האזור רשום" – אדם בעל רישום תקף במרשם המשווקים מן האזור. החלת הוראות על הבאת מזון מהאזור לישראל
- על הבאת מזון מהאזור לישראל וביחס למזון זה, יחולו הוראות סימן ב' והתקנות לפיו, וסימנים ד' ו-ה', התקנות לפי סעיפים 148 ו-164 וסימנים י' ו-א, בשינויים המחויבים, בשינויים המפורטים בתת-סימן זה ובשינויים נוספים שהשר רשאי לקבוע, בהתייעצות עם שר הכלכלה, והכל ככל הנדרש לשם שמירה על בריאות הציבור.
167. (א) על אף האמור בסימנים ד' ו-ה' שהוחלו על הבאה מן האזור כאמור בסעיף 166, בהוראות החלות על משווק מן האזור לפי סעיף זה – החלת הוראות על משווק מן האזור
- (1) רישום כמשווק מן האזור יבוא במקום רישום כיבואן רשום;
- (2) אישור מיוחד לפי סעיף 169 יבוא במקום אישור מוקדם לייבוא לפי סעיף 92;
- (3) הוא הציג אישור מן הרשות המוסמכת באזור בדבר הפיקוח הנדרש לפי סימן ה' על המזון, ככל שנדרש אישור כאמור;
- (ב) סעיף 83 יוחל בשינויים אלה:
- (1) בפסקה 3(ב) ייקרא לעניין סעיף זה, "ייצורו לשם ייצוא או לשם החזרתו לאזור";
- (2) בפסקה 4(4), ייקרא "החזרת משלוח מזון שיוצא או הועבר לאזור והוחזר שלא מטעמים של בריאות הציבור";
- (3) בלי לגרוע מהאמור בסעיף זה, רשאי השר, בהתייעצות עם שר הכלכלה, לקבוע הוראות נוספות אשר יחולו על משווק מן האזור, ככל הנדרש לשם השמירה על בריאות הציבור;
- (ג) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על הבאת מזון כאמור שיוצר על ידי בעל רישיון ייצור או יובא על ידי יבואן רשום לפי פרק זה.
168. לא יביא אדם מזון מהאזור לשטח ישראל, אלא בהתקיים אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

מהאזור ומשטחי המועצה הפלסטינית. זאת, לשם שמירה על בריאות הציבור ובשים לב גם לעקרון הכללי שלפיו מדינת ישראל והרשות הפלסטינית כלולות במעטפת מכס אחת, כפי שהדבר מעוגן בחוק יישום ההסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (הסדרים כלכליים והוראות שונות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ה-1994. בהתאם לכך מוצע לקבוע כי על הבאה של מזון מהאזור ומשטחי המועצה הפלסטינית יחולו ההסדרים, הכללים, והוראות הדין הרלבנטיות הנוהגים לפי הפקודה. לענין זה מוצע להגדיר כי ינוהל מרשם של משווקים מן האזור ומשווק מן האזור יהיה רשום במרשם זה.

166 מוצע לקבוע כי על הבאת מזון מהאזור ומשטחי המועצה הפלסטינית לישראל יחולו הוראות חלק מסימני הפקודה והתקנות שנקבעו לפיהם בשינויים המחויבים וכן בשינויים שיפורטו להלן ושיקבעו בתקנות שיתקין שר הבריאות בהתייעצות עם שר הכלכלה.

167 יוער כי הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על הבאת מזון כאמור שיוצר על ידי בעל רישיון ייצור או יובא על ידי יבואן רשום לפי פרק זה.

167 עניינו פירוט חלק מהשינויים שיחולו ביחס להבאת מזון מהאזור ומשטחי המועצה הפלסטינית, והם: רישום נפרד של משווקים מן האזור במקום רישום כיבואן רשום, קבלת אישור מיוחד להבאה

168 מוצע לקבוע איסור על הבאת מזון מן האזור, לשטח ישראל על ידי מי שאינו משווק מן האזור, שקיבל את המזון מאדם בעל היתר תקף להוצאת מזון מן הרשות המוסמכת באזור, ושהביא את המזון לישראל לפי התנאים שנקבעו בהיתר כאמור.

- (1) הוא משווק מן האזור רשום;
- (2) הוא קיבל את המזון מאדם בעל היתר תקף להוצאת המזון מאת הרשות המוסמכת באזור;
- (3) הוא הביא את המזון לישראל בהתאם לתנאים שנקבעו בהיתר האמור בפסקה (2).
169. משווק מן האזור לא יביא לשטח ישראל מזון רגיש אלא אם קיבל אישור מיוחד לכך מאת מנהל שירות המזון או מי שהוא הסמיכו לכך, אשר יינתן לפי סעיף 92, בשינויים המחויבים, ובהתאם לתנאי האישור.
170. משווק מן האזור לא יביא מזון לשטח ישראל אלא אם סימון המוצר כולל את שם המשווק מן האזור, בהתאם להוראות החלות על יבואן לעניין סימון לפי חקיקת המזון, בשינויים מחויבים.
171. משווק מן האזור לא יביא מזון לשטח ישראל בניגוד לתקנות שקבע השר לפי סעיף 167(ב)3.
172. רשם, שמונה לפי סעיף 135, ינהל מרשם, שבו ירשום מי שעוסק בהבאה של מזון מהאזור לישראל אשר התקיימו לגביו התנאים שבסעיף 173.
173. רשם לא ירשום מבקש במרשם המשווקים מן האזור, אלא אם מתקיימים בו כל אלה:
- (1) הוא הגיש בקשה בהתאם להוראות סעיף 137, למעט סעיף קטן (ב)2 ו-3;
 - (2) הוא תושב או אזרח ישראל או שהוא רשום כתאגיד לפי הדין בישראל;
 - (3) הוא הגיש הצהרה הכוללת את אלה:
 - (א) פרטים אודות יצרן המזון, לרבות עותק מתעודת הזיהוי של היצרן;
 - (ב) פרטים אודות מקום עסקו, לרבות רישיון או אישור שניתן למקום עסקו, ככל שנדרש רישיון או אישור כאמור.

סימן ו': הסדרת אחסנה והובלה של מזון

174. לא יוביל אדם מזון הטעון הובלה בטמפרטורה מבוקרת ולא יאחסן אדם מזון הטעון אחסנה בטמפרטורה מבוקרת אלא אם כן הוא עומד בדרישות החלות עליו לפי חקיקת המזון ומתקיימות לגביה הוראות פרק זה בכלל והוראות סימן זה, בפרט.
- חובות מוביל ומאחסן של מזון הטעון אחסנה או הובלה בטמפרטורה מבוקרת

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 169 מוצע לאסור הבאה מן האזור של מזון רגיש לשטח ישראל אלא באישור מיוחד של מנהל שירות המזון.
- סעיף 170 מוצע לאסור הבאה מן האזור של מזון לשטח ישראל ללא סימון שם המשווק מן האזור לפי ההוראות החלות על יבואן לעניין סימון מכוח חקיקת המזון, בשינויים המתחייבים.
- סעיף 171 מוצע לאסור על הבאה מן האזור של מזון לשטח ישראל בניגוד לתקנות שיימנו בתוספת השישית.
- סעיף 172 מוצע לקבוע כאמור קיומו של רישום משווקים מן האזור אצל רשם יבואני המזון שימונה לפי סעיף 135.
- סעיף 173 עניינו התנאים לרישום משווק מן האזור ובכלל זה עליו להיות תושב ישראל או אזרח ישראל או רשום כתאגיד לפי הדין בישראל, הגשת בקשה בדומה לבקשה לרישום יבואנים, בשינויים מתחייבים, והגשת הצהרה הכוללת פרטים אודותיו ואודות עסקו.
- סימן ו': הסדרת אחסנה והובלה של מזון כללי
- סעיף 174 מוצע לקבוע איסור על הובלה ואחסנה של מזון הטעון הובלה או אחסנה בטמפרטורה מבוקרת, שלא לפי הוראות חקיקת המזון הרלוונטיות והוראות סימן זה.

- רישיון הובלה 175. נקבע בחקיקת המזון כי מזון טעון הובלה בטמפרטורה מבוקרת, לא יוביל אדם מזון כאמור, אלא אם כן הוא בעל אחד מרישיונות אלה, לפחות, ובהתאם לתנאי הרישיון האמור:
- (1) רישיון הובלה לפי סימן זה;
- (2) רישיון ייצור הכולל היתר להובלה כאמור לפי פסקה (6) להגדרה "ייצור";
- (3) היתר להובלה בתעודת היבואן שלו לפי סעיף 142(א).
- בקשה לרישיון הובלה 176. (א) המבקש רישיון הובלה או חידוש רישיון כאמור יגיש בקשה בצירוף מסמכים, פרטים וטפסים, בהתאם לנדרש בתקנות לפי סעיף 183.
- (ב) בקשה כאמור בסעיף קטן (א) תוגש ללשכת הבריאות המחוזית, במחוז שבו הגיש המבקש את בקשתו לקבלת רישיון עסק; ואם יש לו רישיון עסק ביותר ממחוז אחד, רשאי להגיש את הבקשה בכל אחד מהמחוזות האמורים.
- החלת הוראות על רישיון הובלה ותוקפו 177. (א) על רישיון הובלה יחולו הוראות סעיפים 54 עד 66, בשינויים המחויבים;
- (ב) על אף הוראת סעיף קטן (א), תוקף רישיון הובלה יהיה לחמש שנים.
- רישיון אחסנה 178. (א) נקבע בחקיקת המזון כי מזון טעון אחסנה בטמפרטורה מבוקרת, לא יאחסנו אדם בבית קירור אלא אם כן הוא בעל אחד מרישיונות אלה לפחות:
- (1) רישיון אחסנה לפי סימן זה;
- (2) רישיון ייצור הכולל פעילות כאמור לפי פסקה (6) להגדרת "ייצור";
- (3) היתר לאחסנה בתעודת היבואן שלו לפי סעיף 136(1)(ב).
- (ב) לא יאחסן אדם מזון הטעון אחסנה בטמפרטורה מבוקרת אלא בהתאם לתנאי הרישיונות האמורים בסעיף קטן (א), ובכלל זה בהתאם לסוג המזון שמבוקש לאחסן במחסן.
- בקשה לרישיון אחסנה 179. (א) המבקש רישיון אחסנה או חידוש רישיון כאמור יגיש בקשה בצירוף מסמכים, פרטים וטפסים, בהתאם לנדרש בתקנות לפי סעיף 183.
- (ב) בקשה כאמור בסעיף קטן (א) תוגש ללשכת הבריאות המחוזית, במחוז שבו הגיש המבקש את בקשתו לקבלת רישיון עסק; ואם יש לו רישיון עסק ביותר ממחוז אחד, רשאי להגיש את הבקשה בכל אחד מהמחוזות האמורים.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 175 מוצע לקבוע כי הובלה בטמפרטורה מבוקרת טעונה קבלת רישיון הובלה, רישיון ייצור הכולל היתר להובלה, או היתר להובלה במסגרת תעודת יבואן רשום.
- סעיף 176 מוצע שבקשה לקבלת רישיון הובלה תוגש ללשכת הבריאות המחוזית במחוז שבו הגיש המבקש בקשה לקבלת רישיון עסק, ומוצע לקבוע כי הטפסים, הפרטים והמסמכים הנחוצים יפורטו בתקנות שיקבע השר.
- סעיף 177 מוצע לקבוע כי על רישיון הובלה יחולו אותם תנאים והוראות הקבועים בסעיפים 54 עד 66 בשינויים המחויבים, ואולם על אף הוראת סעיף 57 לעניין
- תוקף רישיון, מוצע לקבוע כי תוקף רישיון הובלה יהיה לחמש שנים.
- סעיף 178 מוצע לקבוע כי אחסנה בטמפרטורה מבוקרת טעונה קבלת רישיון אחסנה, רישיון ייצור הכולל היתר לאחסנה, או היתר לאחסנה במסגרת תעודת יבואן רשום. עוד מוצע כי ייאסר לאחסן מזון הטעון אחסנה בטמפרטורה מבוקרת, אלא בהתאם לתנאי הרישיון או ההיתר שקיבל ובהתאם לסוג המזון המאוחסן.
- סעיף 179 מוצע שבקשת רישיון אחסנה תוגש ללשכת הבריאות המחוזית במחוז שבו הגיש המבקש בקשה לקבלת רישיון עסק, ומוצע לקבוע כי הטפסים, הפרטים והמסמכים הנחוצים יפורטו בתקנות שיקבע השר.

180. על אף האמור בסעיף 178, לא יידרש רישיון אחסנה במקרים אלה:
פטור מרישיון אחסנה
- (1) אחסנה בטמפרטורה מבוקרת על ידי משווק במקום המכירה לצרכן;
(2) אחסנה בטמפרטורה מבוקרת בבית אוכל שאינו נדרש לרישיון יצרן לפי סעיף 51.
181. על אף הוראת סעיף 46, מנהל שירות המזון רשאי לקבוע ברישיון אחסנה היתר להדבקת תווית על גבי מזון מיובא ארוז מראש או פעולת סימון לפי סעיף 123.
182. על רישיון אחסנה יחולו הוראות סעיפים 54 עד 66, בשינויים המחויבים.
החלת הוראות על רישיון אחסנה
183. השר רשאי להתקין תקנות בנושאים אלה:
תקנות לעניין רישיון הובלה או אחסנה
- (1) בקשה לרישיון הובלה או אחסנה (בסעיף זה – רישיון) או חידוש, לרבות דרך הגשת בקשה כאמור, המסמכים שיש לצרף לבקשה ואופן הטיפול בה;
(2) קביעת תנאים למתן הרישיון ותנאים ברישיון, ויכול שקביעה כאמור תהיה בשים לב לסיווגם של רישיונות לפי קבוצות המזונות המאוחסנים או המובלים או לפי סוגי פעילות האחסנה וההובלה, לפי העניין.
(3) תנאים לעניין מחסנים שהאחסון בהם אינו דורש רישיון אחסנה, ובכלל זה לעניין הציוד הנדרש בהם ואופן החזקת המזון בהם.
- סימן ז': הוראות כלליות לעניין יצרן, יבואן ומשווק**
תת-סימן א': החזקת מזון בטמפרטורה מבוקרת
184. נקבעה לגבי מזון מסוים טמפרטורה מבוקרת, יחולו לגביו הוראות אלה:
מזון שנקבעה לו טמפרטורה מבוקרת
- (1) יבואן, יצרן, משווק גדול, מוביל או מאחסן – יחזיק את המזון בהתאם לתנאים לפי קביעת היצרן, אלא אם נקבע אחרת בחקיקת המזון;
(2) משווק שאינו משווק גדול – יחזיק את המזון בתנאים בהתאם לקביעת היצרן, אלא אם הורה לו מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו אחרת בהוראה פרטנית;

ד ב ר י ה ס ב ר

- סימן ז': הוראות כלליות לעניין יצרן, יבואן ומשווק**
- סעיף 180** מוצע לקבוע כי אחסנה בטמפרטורה מבוקרת על ידי משווק במקום המכירה לצרכן (כגון במכולת) או בבית אוכל שאינו נדרש לרישיון יצרן לפי הפרק, תהיה פטורה מקבלת רישיון אחסנה.
- סעיף 181** מוצע להסמיך את מנהל שירות המזון לקבוע היתר, ברישיון אחסנה, להדבקת תווית על גבי מזון ארוז מראש.
- סעיף 182** מוצע לקבוע כי על רישיון אחסנה יחולו אותם תנאים והוראות הקבועים בסעיפים 54 עד 66, בשינויים המחויבים.
- סעיף 183** מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות הוראות בעניין אופן הגשת הבקשות לקבלת או חידוש רישיונות הובלה ואחסנה, הטפסים והמסמכים שיש לצרף, אופן הטיפול בבקשה, וכן לקבוע תנאים למתן הרישיון ותנאים ברישיון גופו. מוצע שהשר יוכל לקבוע תנאים כאמור בהתאם לסוגי קבוצות המזון המובלים או המאוחסנים או לפי סוגי פעולות האחסנה או ההובלה.
- סעיף 184** קביעה כי יש לשמור מזון בטמפרטורה מבוקרת יכולה להיעשות בהוראה במסגרת חקיקת המזון או בקביעה של יצרן המזון, כאשר הוראה במסגרת חקיקת המזון גוברת על קביעה של היצרן. על כן, על עוסק במזון להכיר את הוראות חקיקת המזון בנוגע לשמירת מזון בטמפרטורה מבוקרת ביחס למזון שהוא עוסק בו, לצד היכרות עם קביעות היצרן. עם זאת, בשים לב לנטל שדרישה להיכרות כזו עם חקיקת המזון עשויה להטיל על עוסקים קטנים ובינוניים, הוחלט לקבוע הסדר המקל עימם. לכן, מוצע לקבוע כי משווק שאינו משווק גדול יהיה חייב להחזיק את המזון בהתאם לתנאים לפי קביעת היצרן, אלא אם קיבל הוראה אחרת ישירות מאת מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו, בהוראה פרטנית. בכך, מקל הפרק על משווקים קטנים ובינוניים ויוצר עבורם וודאות משפטית סבירה. לעומת זאת, משווק גדול מסוגל, ולפיכך נדרש לבצע בדיקה רגולטורית לגבי כלל מוצרי המזון שהוא משווק, ולפעול לפי הוראות החקיקה, כאשר קביעות היצרן אינן תואמות אותן.

185. (א) לא נקבעה בתקנות לפי חקיקת המזון הוראה על החזקת מזון מסוים בטמפרטורה מבוקרת, רשאי מנהל שירות המזון לקבוע לגבי הוראות להחזקה בטמפרטורה מבוקרת, לתקופה שלא תעלה על חודש, ובנסיבות מיוחדות לחודש נוסף.
- (ב) הוראה לפי סעיף זה תפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט.
- (ג) עוסק במזון יחזיק מזון בהתאם להוראות מנהל שירות המזון לפי סעיף קטן (א).
186. השר רשאי לקבוע הוראות לעניין ייצור מזון, אחסנתו, הובלתו או ייבואו בטמפרטורה מבוקרת, בהתאם לסוג המזון ולמאפייניו.
- הסמכה להתקין תקנות בעניין טמפרטורה מבוקרת

תת-סימן ב': ארגונים לחלוקת מזון

187. על אף האמור בפרק זה, תאגיד מזון פטור מרישיון יצרן, רישיון הובלה ורישיון אחסנה לפי פרק זה; לעניין זה –
- ”תאגיד מזון” – תאגיד המספק ארוחות מזון לנזקקים או לבתי נזקקים, בלא תמורה או תמורת תשלום סמלי, ובלבד שמתקיימים בו כל אלה:
- (1) אם התאגיד מספק מזון תמורת תשלום סמלי – התאגיד אינו מסרב לספק ארוחות מזון לנזקק שאינו עומד בתשלום הסמלי;
- (2) התאגיד פועל שלא למטרות רווח, והוא מאוגד ורשום כעמותה לפי חוק העמותות, התש”ם-1980⁵³, או שהוא הקדש ציבורי הרשום אצל רשם ההקדשות לפי חוק הנאמנות, התשל”ט-1979⁵⁴, או שהוא חברה לתועלת הציבור הרשומה אצל רשם ההקדשות לפי חוק החברות, התשנ”ט-1999⁵⁵, שהוכרו כמוסד ללא כוונת רווח לפי חוק מס ערך מוסף, התשל”ו-1976⁵⁶;
- (3) אחת ממטרות התאגיד הרשומות בתקנון או במסמך היסוד שלו היא הספקת מזון לנזקקים והוא אינו עוסק במכירת מזון שאינה למטרה זו;
- (4) התאגיד אינו פועל במסגרת גוף החייב בהספקת ארוחות מזון לסועדים או במסגרת גוף שהספקת ארוחות המזון נלווית לשירות אחר שהוא מספק לסועדים;
- (5) התאגיד נרשם באתר האינטרנט כתאגיד מזון אשר מתקיימים בו תנאי סעיף זה, תוך פירוט כתובות המקומות שבהם הוא פועל נכון למועד הרישום, וציון אם המזון שמחולק או שמועבר הינו שלא בתמורה או בתמורה סמלית; לעניין זה, ”תשלום סמלי” – תשלום שמבקש התאגיד בעבור ארוחת מזון או בעבור הספקת הארוחה לבית הנזקק, בסכום שקבע השר, ובהעדר קביעה על ידי השר – שאינו עולה על התשלום המרבי אשר ניתן לגבות כתנאי לקבלת תמיכה מהמדינה לפי סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ”ה-1985⁵⁷, לעניין מבחני תמיכה בפעילות מסוג זה;
- פטור לארגונים לחלוקת מזון

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 185 מוצע כי לגבי מזון שלא נקבעה לגביו בחקיקת המזון חובת שמירה בטמפרטורה מבוקרת, יהיה מנהל שירות המזון מוסמך לקבוע לגבי הוראה, שתפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט של שירות המזון, שתחייב שמירה בטמפרטורה מבוקרת לתקופה של עד חודש, ובנסיבות מיוחדות – לחודש נוסף.
- סעיף 186 מוצע להסמיך את השר לקבוע בתקנות הוראות לעניין ייצור מזון, אחסנתו, הובלתו או ייבואו בטמפרטורה מבוקרת, והכול בהתאם לסוג המזון ולמאפייניו.
- סעיף 187 במצב החוקי כיום, הצורך ברישיון יצרן לכל עוסק במזון מקשה על ארגוני צדקה וחסד

⁵³ ס”ח התש”ם, עמ’ 210.

⁵⁴ ס”ח התשל”ט, עמ’ 128.

⁵⁵ ס”ח התשנ”ט, עמ’ 189.

⁵⁶ ס”ח התשל”ו, עמ’ 52.

⁵⁷ ס”ח התשמ”ח, עמ’ 60.

188. פטור כאמור בסעיף 187 יהיה לשנתיים מיום התחילה של פרק זה או עד למועד התקנת תקנות לפי סעיף 189, לפי המוקדם, ורשאי השר להאריך את הפטור האמור, בצו, לתקופות שלא יעלו על שנתיים נוספות.
189. השר יקבע תקנות לעניין תחולת הוראות סימנים ג' עד ז' על עוסקים במזון כמשמעותם בסעיף 187.

תת-סימן ג': מניעת סכנה לבריאות הציבור ממזון

190. (א) נוכח מנהל שירות המזון כי קיימת סכנה חמורה ומיידית לבריאות הציבור הנגרמת או העלולה להיגרם בשל מוצר מזון מסוים או בשל השימוש בו, רשאי הוא לתת הוראות אשר יחולו על כל עוסק במזון, לצורך מניעת הסכנה, ובכלל זה הוראות לעניין אופן הייצור, האריזה, ההובלה, האחסון והשיווק של המזון (בסעיף זה – הוראות המנהל), ובלבד שיפורסמו בכל אלה:
- (1) באתר האינטרנט, באופן בולט, ובמיקום שייעוד להוראות המנהל, עם עיקרי הסיבות למתן ההוראה, ובשפות עברית, ערבית ובכל שפה נוספת שימצא המנהל כי נדרשת לאותו עניין;
 - (2) בשני עיתונים יומיים לפחות, בעלי תפוצה ארצית, אחד מהם בשפה הערבית; ברשומות.
 - (3) הוראות המנהל יינתנו לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים, ואולם רשאי מנהל שירות המזון להאריך לתקופות נוספות שלא יעלו במצטבר על שנה, אם נוכח שמשיכים להתקיים הטעמים המצדיקים את נתינתם.
 - (ג) הוראות המנהל ייכנסו לתוקף עם פרסומן ברשומות; על אף האמור, בנסיבות חריגות הנוגעות למיידיות הסכנה לבריאות הציבור וחומרתה, רשאי מנהל שירות המזון לקבוע בהוראות שיפורסמו באתר האינטרנט כי כניסתם לתוקף במועד הפרסום באתר כאמור, ובלבד שהפרסום ברשומות יבוצע בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מ-48 שעות ממועד הפרסום באתר האינטרנט.

ד ב ר י ה ס ב ר

משימוש במוצר מזון מסוים או בשל אותו מוצר מזון. הוראות כאמור יפורסמו ברשומות וכן יפורסמו באופן בולט באתר האינטרנט של שירות המזון, במיקום ייעודי למטרה זו, ויפורטו בהן עיקרי הנימוקים. הפרסום יהיה בשפה העברית ובשפה הערבית, ובכל שפה נוספת שימצא המנהל כי היא דרושה בנסיבות העניין. בנוסף, יפורסמו הוראות אלה בשני עיתונים יומיים בעלי תפוצה ארצית שאחד מהם בשפה הערבית.

עוד מוצע לקבוע כי הוראות שניתנו על ידי מנהל שירות המזון בדרך זו יעמדו בתוקף לזמן מוגבל, ככלל עד שישה חודשים, והוא יהיה רשאי להאריך את תוקפן לתקופות נוספות שבמצטבר לא יעלו על שנה אחת, אם נוכח כי ממשיכים להתקיים התנאים שהצדיקו את קביעתן.

עוד מוצע כי הוראות המנהל ייכנסו לתוקף עם פרסומן ברשומות, אלא אם כן קבע המנהל אחרת בהוראה, בנסיבות חריגות, ובלבד שהפרסום ברשומות יבוצע לא מאוחר מ-48 שעות ממועד הפרסום באתר האינטרנט.

לעשות שימוש במזון שנתרם לטובת נזקקים. מוצע לפטור ארגונים לחלוקת מזון לנזקקים מחובת קבלת רישיון יצרן, רישיון הובלה ורישיון אחסנה, וזאת אם מדובר בארגונים העומדים בתנאים שנקבעו ואשר נועדו להבטיח כי מדובר בארגונים שישנה הצדקה לפטור אותם מחובות אלה. כמו כן, טעונה קבלת הפטור הרשמה פומבית של הארגון (באתר האינטרנט של שירות המזון) כעוסק בחלוקת מזון לנזקקים תוך הצהרה על עמידה בתנאי הסעיף.

סעיפים מוצע להסמיך את השר לקבוע 188 ו-189 בתקנות תנאים נוספים בעניין זה, ובשל כך, מוצע לקבוע כי משך הפטור לארגונים לחלוקת מזון יהיה מוגבל לשנתיים מכניסת הפרק לתוקף, אלא אם כן יותקנו לפני כן תקנות לעניין אופן החלת סימנים ג' עד ז' על ארגונים אלה. השר יהיה מוסמך להאריך את משך הפטור בצו, לתקופות שלא יעלו במצטבר על שנתיים נוספות.

סעיף 190 מוצע להסמיך את מנהל שירות המזון לתת הוראות פרטניות לכל עוסק במזון, כדי למנוע סכנה חמורה ומיידית לבריאות הציבור העלולה להיגרם

191. (א) בסעיף זה, "מזון מזיק" – מזון שהזיק או שעלול להזיק לבריאות האדם, לרבות מזון שנמצאו לגביו תוצאות מעבדה המעידות על אי-התאמה של המזון להוראות חקיקת המזון, שיש בה כדי להזיק או לעורר חשש לנזק כאמור.

(ב) עוסק במזון שנודע לו כי מזון שייצר, ייבא או מכר, לפי העניין, הוא מזון מזיק, יפעל לפי הוראות אלה:

(1) ינקוט את כל האמצעים הסבירים למניעת השימוש במזון, לרבות אמצעים אלה, והכול לשם מניעת הסכנה או החשש לסכנה מצריכת המזון:

(א) עדכון היצרן או היבואן;

(ב) הוצאת המזון מדרכי השיווק בדרך של החזרה יזומה (Recall); על אף האמור, הוראה על החזרה יזומה של מזון על ידי משווק תינתן רק ביחס למזון המשווק על ידו, ובהתאם לתקנות לפי סעיף 164(3);

(ג) מסירת הודעה לציבור;

(2) יודיע באופן מיידי למנהל שירות המזון, לרבות פירוט האמצעים שנקט לפי פסקה (1), ויפעל על פי הוראותיו, לרבות הוראה על החזרה יזומה.

(ג) התקיימו הנסיבות לפי סעיף קטן (ב) – רשאי מנהל שירות המזון לפעול לביצוע הוראה שנתן לעוסק במזון לפי סעיף (ב)2, בכל אחד ממקרים אלה:

(1) בנסיבות שבהן העוסק במזון סירב לבצע את ההוראה;

(2) בנסיבות דחופות או בנסיבות שבהן קיים קושי לאיתור בעלי המזון – אף בטרם או במקביל למתן הוראה כאמור;

(ד) עוסק במזון יישא בהוצאות של פעולות שנקט מנהל שירות המזון לפי סעיף קטן (ג), אלא אם כן הוא קבע אחרת.

(ה) מנהל שירות המזון רשאי להורות על החזרה יזומה, אם התקיימו נסיבות כאמור בסעיף קטן (ב). אף אם לא הובא הדבר לידיעתו דרך עוסק במזון, וזאת לאחר שנתן לעוסק במזון הזדמנות לטעון את טענותיו, אלא אם ראה כי קיים צורך דחוף, לשם שמירה על בריאות הציבור, להורות על החזרה יזומה כאמור מבלי לשמוע את טענותיו.

(ו) עוסק במזון ישמור עותק או יתעד אצלו תלונות בדבר היזק או היתכנות היזק לבריאות אדם ממזון שייצר, ייבא או מכר, לפי העניין, לתקופה של שלוש שנים לפחות ממועד קבלת התלונה.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע כי אם קיבל מנהל שירות המזון הודעה כאמור או אם נודע לו על מוצר מזיק באופן אחר, הוא יהא רשאי להורות על החזרה יזומה של מוצר מזון, וכן יהיה רשאי לפעול בדרכים שיראה לנכון כדי להביא לביצוע הוראה שנתן לעוסק, אם העוסק מסרב לבצע את ההוראה או אם יש דחיפות, או קושי באיתור בעלי המזון, עלויות הוצאות שנקט מנהל שירות המזון לעניין זה יחולו על העוסק הרלוונטי. הוראה להחזרה יזומה שלא על בסיס הודעה של העוסק במזון תיעשה לאחר מתן הזדמנות לאותו עוסק לטעון את טענותיו, אלא אם כן קיים צורך דחוף לשם שמירה על בריאות הציבור, להורות על החזרה יזומה בלא שמיעת הטענות כאמור. כן נקבעה בסעיף קטן (ו) חובה על עוסק במזון לשמור מידע ותלונות בעניין היזק או היתכנות להזיק לבריאות אדם ממזון שייצר, לתקופה של שלוש שנים לפחות ממועד קבלת התלונה.

סעיף 191 מוצע לקבוע כי מזון שהזיק או שעלול להזיק לבריאות האדם, ובכלל זה מזון שנמצא לגביו בבדיקת מעבדה שאינו מתאים להוראות שבחקיקת המזון באופן העלול להזיק או לעורר חשש שהוא מזיק, יקרא "מזון מזיק". מוצע לקבוע כי עוסק במזון שנודע לו כי מזון שייצר, יבא או מכר הוא מזון מזיק ינקוט באמצעים סבירים לשם מניעת השימוש במזון כדי למנוע את הסכנה או החשש לסכנה, ובכלל זה עדכון היצרן או היבואן, לפי העניין, וביצוע Recall – הוצאה של המוצר מדרכי השיווק, החזרה יזומה (איסוף מהמדפים), והודעה לציבור. מודגש, כי הוראה להחזרה יזומה של מזון על ידי משווק תינתן רק ביחס למזון המשווק על ידו, ובהתאם לתקנות שיקבעו לעניין זה. בנוסף לכך נדרש העוסק במזון למסור הודעה מיידי למנהל שירות המזון על כך, לפרט אילו צעדים נקט, ולפעול לפי הוראותיו.

192. בלי לגרוע מהוראות סעיף 191, מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו לכך יהיה רשאי לעשות כל אחד מאלה:

- (1) להורות לעוסק להודיע או לפרסם, לכל אדם הנוגע בדבר, כי מזון או תהליך עבודה אינו מתאים לדרישות חקיקת המזון החלות עליו, וכי המזון או תהליך העבודה מסוכן לבריאותו או לבטיחותו של אדם, או שקיימת הסתברות גבוהה למסוכנות כאמור; ההודעה תהיה באופן שיוורה עליה מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו; הוראה לפי פסקה זו לא תינתן אלא לאחר שניתנה לעוסק הזדמנות סבירה לטעון את טענותיו;
- (2) להודיע או לפרסם הודעה מטעמו אם נוכח כי העוסק סירב להודיע או לפרסם, באופן שהורה עליו כאמור בפסקה (1), או שסבר כי קיים חשש מידי לשלומו, לבריאותו או לבטיחותו של אדם, ובלבד שנתן לו הזדמנות סבירה לטעון את טענותיו, ורשאי הוא –
 - (א) להודיע או לפרסם הודעה מטעמו גם בלי שנתן לעוסק הזדמנות סבירה לטעון את טענותיו אם סבר כי קיים חשש מידי כאמור, ובלבד שנתן לו הזדמנות כאמור בהקדם האפשרי לאחר מכן;
 - (ב) לחייב את העוסק בהוצאות ההודעה או הפרסום, כולן או חלקן;

(3) להורות לכל עוסק להודיע או לפרסם, או להודיע או לפרסם הודעה מטעמו, על ממצאי בדיקות שערך בהתאם לסמכותו לפי פרק זה, אם נוכח כי נגרמה פגיעה לשלומו, לבריאותו או לבטיחותו של אדם, או שקיימת הסתברות גבוהה שתיגרם פגיעה כאמור, ובלבד שנתן לעוסק הזדמנות סבירה לטעון את טענותיו טרם מתן ההודעה או הפרסום כאמור; סבר נותן ההוראה כי קיים חשש מידי לשלומו, לבריאותו או לבטיחותו של אדם, רשאי הוא לפרסם כאמור בלי שנתן לעוסק הזדמנות לטעון את טענותיו כאמור, ובלבד שנתן לו הזדמנות כאמור בהקדם האפשרי לאחר מכן.

הודעה על הפסקת
פעולות עוסק
במזון

193. (א) מצא מנהל שירות המזון או רופא מחוזי שמזון אינו מתאים לדרישות חקיקת המזון החלות עליו או כי קיים חשש לשלומו, לבריאותו או לבטיחותו של אדם, או עלול להתקיים חשש כאמור בשל המזון, רשאי הוא, בצו, להורות לעוסק במזון, בהודעה בכתב, להפסיק לייצר את המזון או להפסיק את מכירתו, וכן להורות על איסופו של המזון למקום שקבע, החזרתו לעוסק במזון שממנו קיבל את המזון, והכול באופן שיוורה ולאחר שנתן לעוסק במזון הזדמנות סבירה, בנסיבות העניין, לטעון את טענותיו.
- (ב) סבר מנהל שירות המזון או רופא מחוזי כי קיים חשש מידי לשלומו, לבריאותו או לבטיחותו של אדם, או עלול להתקיים חשש כאמור, רשאי הוא לתת לעוסק במזון הוראה לפי סעיף קטן (א) בלי שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו, ובלבד שנתן לו הזדמנות כאמור בהקדם האפשרי לאחר מכן.

ד ב ר י ה ס ב ר

בדיקות, ואם נשקפת סכנה מיידית – הוא יהיה רשאי לפרסם תוצאות כאמור בעצמו.

סעיף 193 מוצע לקבוע סמכות למנהל שירות המזון או לרופא מחוזי, שמצאו כי מזון אינו מתאים לדרישות או שקיים או עלול להיות חשש לבריאות הציבור מאותו מזון – לצוות על עוסק לנקוט צעדים כגון הפסקת ייצור המזון, הפסקת מכירתו, איסופו מהשווקים, החזרתו לעוסק שממנו התקבל, והכול באופן שיקבע בצו. הוצאת צו כאמור תהיה לאחר מתן הזדמנות לעוסק להשמיע את טענותיו, אלא אם כן הדיחות מונעת זאת, שאז יתקיים השימוע בהקדם האפשרי לאחר מכן.

סעיף 192 מוצע להסמיך את מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו לכך, להורות לעוסק להודיע או לפרסם הודעות, באופן שיקבע, כדי להזהיר עוסקים אחרים ואת הציבור בכללותו, ביחס למסוכנות של מוצר מזון או של תהליך עבודה, וכן יהיה רשאי לפרסם הודעה מטעמו אם העוסק סירב לעשות זאת או אם יש דחיפות רבה בעניין. ככלל, מתן הוראה לעוסק לפרסם מותנית בכך שניתנה לעוסק הזדמנות לטעון בעניין, למעט אם יש חשש מידי לשלומו, לבריאותו או לבטיחותו של אדם (שאו תהיה אפשרות לטעון טענות בדיעבד). עלויות פרסום ההודעה יחולו על העוסק. עוד מוצע שמנהל שירות המזון יוסמך, במקרים המתאימים, לחייב עוסק לפרסם תוצאות

מניעת העברת מזון 194. ראה מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו לעניין זה כי בעל רישיון או תעודה לפי פרק זה או משווק, הפר הוראה לפי חקיקת המזון והדבר עשוי ליצור סכנה לבריאות הציבור, רשאי הוא לתת הוראות ליצרן, יבואן או משווק, במטרה למנוע העברת מזון הקשור לסכנה האמורה לגורם המפר.

פסילת מזון והשמדתו 195. (א) מנהל שירות המזון או רופא ממשלתי, שמצא כי מזון המיועד למכירה עלול להזיק לבריאות אדם או שאינו ראוי למאכל אדם, רשאי לפסול מזון כזה ולצוות על השמדתו, או למנוע באופן אחר את השימוש בו למאכל; לעניין סעיף זה, יראו גם בכל מוצר המוצג למכירה כמיועד למכירה, ובכל מזון שטרם ניתנה לגביו תעודת שחרור כמזון המיועד למכירה.

(ב) לא יורה מנהל שירות המזון או רופא ממשלתי על השמדת מזון לפי סעיף קטן (א) אלא אם כן הודיע על כך ליצרן, ליבואן או למשווק שהמזון ברשותו, זמן סביר לפני מתן ההוראה, ונתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו, בכתב או בעל פה; החלטה לפי סעיף זה תתקבל לא יאוחר מ־7 ימי עבודה לאחר מועד שמיעת הטענות.

(ג) הורה מנהל שירות המזון או רופא ממשלתי על השמדת מזון לפי סעיף קטן (ב), רשאי היצרן, היבואן, או המשווק, לפי העניין, לעתור לבית משפט לעניינים מינהליים בתוך 14 ימים ממועד קבלת ההחלטה; השמדת המזון בהתאם להחלטה כאמור לא תבוצע אלא בחלוף המועד להגשת העתירה, אלא אם כן הסכים, בכתב, היצרן, היבואן או המשווק לביצוע ההשמדה בטרם המועד האמור.

(ד) עד לשמיעת טענות כאמור בסעיף קטן (ב) או עד לקבלת החלטת בית משפט לפי סעיף קטן (ג), רשאי מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו והרופא הממשלתי או מי שהסמיכו להוציא את המזון מידי המחזיק בו ולאחסנו במקום שיוזר, ובכלל זה בנמל או בפיקוח המכס, או להורות למחזיק להעביר את המזון למקום אחסנה שיוזר; כמו כן רשאי המנהל לדרוש ערבות בגובה שקבע השר להבטחת מימון הוצאות האחסנה עד לשמיעת הטענות והחלטה לגביהן.

(ה) ואולם אם מצא מנהל שירות המזון או רופא ממשלתי כי מתקיים אחד מאלה, רשאי הוא לתת הוראה על השמדת מזון לפי סעיף קטן (א) אף בלא שהודיע על כך קודם לכן ובלי שנתן הזדמנות לטעון טענות לפי סעיף קטן (ב):

(1) המזון שניתנה לגביו הוראת השמדה הוא מזון רגיש;

ד ב ר י ה ס ב ר

ימים. השמדה לא תבוצע בטרם חלף המועד לעתירה, אלא אם כן הסכים העוסק, בכתב, להשמדתו לפני כן. בין מועד גילוי המזון הפסול ניתן יהיה לשמור את המזון הפסול במקום אחסנה מתאים לפי קביעת מנהל שירות המזון או הרופא הממשלתי או מי שהוסמך מטעמם. עלויות השמירה, ההובלה, האחזקה וההשמדה של המזון יחולו על העוסק שהמזון בבעלותו. מנהל שירות המזון רשאי לדרוש מהעוסק ערבות להבטחת מימון הוצאות האחסנה, בגובה שיקבע השר. במקרים מיוחדים אלה ניתן יהיה לצוות על השמדת מזון גם בלא הודעה מוקדמת ושימוע; אם מדובר במזון רגיש, או שנשקף ממנו חשש מידי לבריאותו של אדם אם לא יושמד אף לפני שמיעת טענות, או אם העברתו לאחסנה עד לשמיעת הטענות מטילה נטל בלתי סביר, או שמשמעה בפועל השמדת המזון, או אם לא ניתנה ערבות במועד, וכן אם למרות מאמץ סביר לא ניתן לאתר את העוסק שהמזון ברשותו.

סעיף 194 מוצע להסמיך את מנהל שירות המזון או מי שהסמיך לכך לתת הוראות שיראה לנכון כדי למנוע העברת מזון לגורם שהפר את הוראות חקיקת המזון באופן העלול לגרום סכנה לבריאות הציבור.

סעיף 195 מוצע להסמיך את מנהל שירות המזון או רופא ממשלתי לפסול מזון ולנקוט צעדים למניעת שימוש בו למאכל, לרבות השמדתו, אם מצא כי המזון עלול להזיק לבריאות אדם או שאינו ראוי למאכל אדם. הוראה זו תחול לגבי מזון שטרם ניתנה לגביו תעודת שחרור מהסגר או שהוא מוצג כמיועד למכירה. הוראה על השמדת מזון טעונה הודעה לעוסק שהמזון ברשותו, זמן סביר מראש, ומתן הזדמנות לטעון טענות. עוד מוצע לקבוע כי לאחר קיום שימוע כאמור יש לקבל החלטה בתוך 7 ימי עבודה לכל היותר, ולעוסק תהיה זכות לעתור לבית משפט לעניינים מינהליים כנגד ההחלטה בתוך 14

(2) המזון שניתנה לגביו הוראת השמדה הוא מזון רגיל אך מנהל שירות המזון או הרופא הממשלתי נוכח כי קיים חשש מידי לבריאותו של אדם, או עלול להתקיים חשש כאמור, אם לא תינתן הוראת ההשמדה אף בטרם שמיעת הטענות;

(3) לא ניתן להעביר את המזון לאחסון בלי שהדבר יעלה כדי השמדתו, או שיש בכך משום נטל בלתי סביר;

(4) לא ניתנה ערבות לפי סעיף קטן (ד), במועד שנקבע בדרישה האמורה;

(5) לא ניתן לאתר את היצרן, היבואן או המשווק שהמזון ברשותו במאמץ סביר.

(ו) היצרן, היבואן או המשווק שהמזון בבעלותו יישא בעלות ההוצאות לצורך שמירה, הובלה, אחזקה והשמדה של מזון לפי סעיף זה.

(ז) ניתנה הוראה להשמדת מזון לפי סעיף זה, יורה רופא ממשלתי או מנהל שירות המזון על העברת המזון לאתר מסוים לצורך ביצוע ההשמדה, ורשאי הוא להורות על דרכי ההשמדה.

196. (א) בסעיף זה, "אירוע בריאותי חמור" – אירוע שבו נפגעה בריאותם של כמה אנשים, באופן חמור.

התליית רישיון
בשל אירוע
בריאותי חמור

(ב) היה בעל רישיון ייצור, בעל תעודת יבואן רשום, בעל רישיון אחסנה, בעל רישיון הובלה או בעל רישיון אחר לפי פרק זה מעורב באירוע בריאותי חמור הקשור לעיסוקו במזון, ולדעת נותן הרישיון התליית רישיונו או תעודתו, לפי העניין, נחוצה לשם מניעת סכנה חמורה לבריאות הציבור עד לבירור האירוע, רשאי הוא, לאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו, להתלות את רישיונו או תעודתו.

(ג) תקופת ההתליה לפי סעיף קטן (א) תסתיים במועד שלא יאוחר מ־45 יום ממועד סיום בירור האירוע על ידי מנהל שירות המזון או מי שהסמיכו או במועד מוקדם יותר שיורה, ובלבד שתקופת ההתליה לא תעלה על שנה.

תִּסְמִין ד': מעבדה מוכרת לבדיקת מזון וחובת עריכת בדיקות

197. (א) מנהל שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות רשאי להכיר במעבדה כמעבדה מוסמכת לבדיקת מזון, לאחר שמצא כי היא עומדת בתנאים שנקבעו לפי סעיף 27(ב)4 (להלן – מעבדה מוכרת).

הכרה במעבדה
לבדיקת מזון

(ב) רשימת המעבדות המוכרות תפורסם באתר האינטרנט.

198. מעבדה מוכרת העורכת בדיקה שהמציא לה מפקח תמציא לו את תוצאות הבדיקה לפי הטופס שבתוספת השביעית (בתִּסְמִין זה – תעודת בדיקה).

תעודת בדיקה

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 197 מוצע לקבוע כי מנהל שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות יוסמך להכיר במעבדות מוסמכות לבדיקת מזון ולפרסם את פרטיהן באתר האינטרנט של משרד הבריאות, אם מצא כי המעבדה עומדת בתנאים שנקבעו בתקנות.

סעיף 198 מוצע לקבוע כי מעבדה מוכרת תהיה חייבת להמציא את תוצאות הבדיקה, שערכה לבקשת מפקח, על גבי טופס תעודת בדיקה של שירות המזון.

סעיף 196 מוצע לקבוע כי אם אירוע שבו נפגעה באופן חמור בריאותם של כמה אנשים באופן הקשור לעיסוק במזון, יהיה רשאי נותן רישיון להתלות את רישיונו או את התעודה של כל עוסק במזון שהיה קשור באירוע, אם סבר כי התליית הרישיון או התעודה נחוצים למניעת סכנה לבריאות הציבור עד לבירור האירוע, וזאת לאחר שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו. התליה כאמור תהיה לתקופה של עד 45 ימים מיום סיום בירור האירוע על ידי שירות המזון, ובלבד שתקופת ההתליה לא תעלה על שנה אחת.

199. (א) מעבדה מוכרת אשר מצאה תוצאה חריגה בדוגמת מזון שקיבלה לבדיקה מגורם שאינו מפקח לפי פרק זה, תמציא הודעה על כך לגורמים שקבע מנהל שירות המזון בנוהל שיועבר למעבדות ובטופס כאמור בסעיף 198.
- (ב) מנהל שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות רשאי לשלול הכרה כאמור בסעיף 197 (א) ממעבדה אשר אינה ממלאת את חובת הדיווח על תוצאה חריגה בדוגמת מזון כאמור בסעיף קטן (א).
200. (א) בהליכים לפי פרק זה תשמש תעודת בדיקה של מזון שניתנה על ידי מעבדה מוכרת, ראיה לתוכנה כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.
- (ב) התעודה לא תהיה קבילה בבית המשפט אלא אם כן ממצאיה נמסרו לעוסק במזון שמוזנו נבדק, באופן שקבע השר בתקנות, בתוך עשרים ואחד ימים מהתאריך הנקוב בה כתאריך סיום הבדיקה; בית המשפט רשאי להאריך תקופה זו מטעמים מיוחדים.
201. יבואן או יצרן, וכל עוסק אחר אם נקבע לגביו בפרק זה או לפיו כי יבדוק מזון במעבדה מוכרת, יקיים את החובה כפי שנקבעה ויישא בהוצאות הבדיקה.

ת-ת-סימן ה': שונות

202. מסמכים, בדיקות, מפרטים ואישורים שעל יצרן, יבואן או משווק לשמור לפי הוראות פרק זה לרבות לצורך עקיבות המזון יכול שיישמרו גם בדרך דיגיטלית, אלא אם כן נאמר אחרת.
203. (א) על החלטה של רשות לפי סימנים ג' ו-ו' רשאי מי שהחלטה ניתנה בעניינו להגיש השגה בכתב, בהתאם להוראות אלה:
- (1) התקבלה ההחלטה על ידי מי שאינו מנהל שירות המזון – לפני מנהל שירות המזון או לפני מי שמנהל שירות המזון הסמיכו לכך ובתנאי שהסמכה כאמור פורסמה באתר האינטרנט, ויכול שההסמכה תהיה לדון בהשגה על סוגי החלטות או על החלטות לפי זהות הגורם מקבל ההחלטה;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 199 מוצע לקבוע חובה על מעבדה מוכרת לדווח למשרד הבריאות (על גבי טופס ובנוהל שייקבעו) על כל מקרה שבו מצאה תוצאה חריגה בדוגמת מזון שקיבלה מאדם שאינו מפקח. ניתן יהיה לשלול הכרה ממעבדה שהפרה את חובת הדיווח האמורה.

סעיף 200 מוצע לקבוע כלל ההופך את נטל הראיה ביחס לתעודת בדיקה של מזון שניתנה על ידי מעבדה מוכרת ולקבוע כי בהליכים לפי הפרק המוצע תעודת בדיקה כאמור תהיה ראיה לאמיתות תוכנה, כל עוד לא נסתרה. עם זאת, על התעודה להימסר לעוסק במזון שמוזנו נבדק בתוך 21 ימים מסיום הבדיקה ובאופן שייקבע בתקנות, שאחרת לא תהיה קבילה בבית המשפט. בית משפט רשאי להאריך תקופה זו מטעמים מיוחדים.

סעיף 201 מוצע לקבוע שבכל המקרים שבהם מוטלת לפי חוק חובה על עוסק במזון לבדוק מזון במעבדה, יהא עליו לבצע את הבדיקה, על חשבוננו, במעבדה מוכרת.

סעיף 202 מוצע לקבוע חובה על עוסק לשמור מסמכים שיאפשרו בקרה ועקיבות. מסמכים יכול שיישמרו באופן דיגיטלי אלא אם כן ייקבע מפורשות אחרת.

סימן ח': הסדרת הפיקוח הווטרינרי כללי

עניינו של סימן הפיקוח הווטרינרי הוא ביצירת הסדרי פיקוח וטרינרי על בשר עוף, בשר בקר, בשר דגים, ומוצריהם (להלן – מוצרי בשר). מוצרי הבשר הם מסוגי המזונות הרגישים ביותר מבחינת הסכנה שהם עלולים לגרום לבריאות הציבור ולכן הם טעונים פיקוח ברמה גבוהה יותר מהפיקוח הנדרש לגבי מוצרי מזון אחרים.

מטרתו של סימן הפיקוח הווטרינרי ושל התיקון העקיף בחוק הרופאים הווטרינרים היא להביא לרפורמה מקיפה בתחום הפיקוח הווטרינרי על בשר ומוצריו, בשלב

(2) התקבלה ההחלטה על ידי מנהל שירות המזון – לפני ראש שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות;

ד ב ר י ה ס ב ר

ייבוא בשר:

תחום ייבוא בשר הבהמות הוא בפיקוח השירותים הווטרינריים. תחום ייבוא בשר הדגים הוא באחריות משרד הבריאות. בחקיקה שבאחריות משרד הבריאות נקבעו הוראות לעניין אופן הסימון של מוצרי הבשר האמורים. מרכיבי הפיקוח הווטרינרי:

במדניות המפותחות הפיקוח הווטרינרי השלטוני כולל שני מרכיבים:

(1) פיקוח באמצעות רופא וטרינר ציבורי המפקח על פעילות המפעל באופן שוטף לצורך הגנה על בריאות הציבור;

(2) ייצור בתנאי ייצור נאותים שקיומם מובטח באמצעות בקרה עצמית של המפעלים, הכוללת הכנת תכנית בטיחות מזון (כגון HACCP, SSOP, GMP וכו') ויישומן.

בישראל הפיקוח הווטרינרי כולל שלושה מרכיבים:

(1) פיקוח באמצעות רופא וטרינר ציבורי המפקח על פעילות המפעל באופן שוטף לצורך הגנה על בריאות הציבור; מרכיב זה קיים כיום רק במפעלים המפוקחים על ידי השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות, בין מכוח החוק לפיקוח על יצוא ובין מכוח פקודת מחלות בעלי חיים. בשאר המפעלים או בחלקם מועסק במפעל רופא וטרינר, שאינו מוסמך בידי משרד הבריאות.

(2) ייצור בתנאי ייצור נאותים באמצעות תכנית בטיחות מזון – דרישה זאת קיימת רק במפעלים המאושרים לייצוא על ידי משרד החקלאות לפי החוק לפיקוח על ייצוא, או במפעלים שמיוזמתם ביקשו היתר GMP (תנאי ייצור נאותים) של משרד הבריאות (לפי תקנות בריאות הציבור (מזון) (תנאי ייצור נאותים), התשנ"ג-1993), והחילו על עצמם דרישות אלה באופן וולונטרי.

(3) בדיקות משנה – בדיקות משנה מבוצעות על ידי הרופאים הווטרינרים ברשויות המקומיות בתחנות קבועות. המונח "בדיקות משנה" מתייחס לבדיקה של מוצרי מזון מן החי המבוצעת אחרי הבדיקה הראשונית של חומר הגלם המופק בעת שחיטת בעל החיים. הינו, בדיקה ראשונית של בשר עוף או בשר בהמות מתבצעת בבית מטבחים או בבית שחיטה לעופות, ובדיקת המשנה מתבצעת לאחר שהמוצר יוצא מתחום בית המטבחים או בית השחיטה ומועבר לשיווק.

בהיבט הווטרינרי, בדיקת משנה למוצרים מן החי מתבצעת בכניסה לתחומה של כל רשות מקומית. העיגון המשפטי של בדיקות המשנה משתנה בהתאם לסוג המוצר.

במוצרים מבשר בהמות, בדיקות המשנה מבוצעות מכוח תקנות 68, 70 ו-71 לתקנות מחלות בעלי חיים (שחיטת בהמות), התשכ"ד-1964. בדגים, בדיקות המשנה מבוצעות מכוח תקנות בריאות הציבור (מזון) (בדיקת דגים).

העיבוד ובשלב השיווק לנקודות המכירה. צפוי שישום הוראות סימן זה יביא לשיפור מצב הפיקוח הווטרינרי על מוצרי הבשר המשווקים במדינת ישראל ויעמידו בשורה אחת עם רמת הפיקוח הווטרינרי הנהוג כיום בשאר המדינות המפותחות לגבי מוצרי בשר מעובדים ושיווקם. במסגרת הרפורמה תגובש מערכת פיקוח וטרינרי מודרנית, מבוססת על עקרונות של ניהול סיכונים ואשר פועלת על פי אמות מידה אחידות ועדכניות.

במסגרת זו, בהתאם להודעת המדינה בבג"צ 917/14 (מילועוף נ' מנהל השירותים הווטרינריים ואחרים) יינתן פטור מידי מהחובה להגיע בכל נסיעה לבדיקות משנה למפעלים העומדים בדרישות מחמירות של פיקוח, והיא תוחלף בחובת הגעה אקראית לבדיקות המשנה, וכן תבוטל באופן הדרגתי החובה להגיע לבדיקת משנה, במהלך הנסיעה, בתחנה אזורית המופעלת על ידי הרשויות המקומיות. ביטולן המוחלט של בדיקות המשנה בסופו של התהליך ההדרגתי יביא לייעול הפיקוח הווטרינרי, ויפחית את עלויות ההובלה וההפצה של מוצרי הבשר, והכול תוך שמירה על כללי בטיחות מזון מתקדמים והגנה על בריאות הציבור.

להלן יפורט בהרחבה המצב הנוכחי בתחום הפיקוח הווטרינרי, הכשלים במצב הנוכחי, והרפורמה המוצעת.

שוק מוצרי הבשר בישראל:

בישראל קיימים כ-375 מפעלים המייצרים מוצרי בשר מתוך מפעלים אלה, כ-55 מפעלים מתבצעת שחיטה או מיון (בתי שחיטה לעופות, בתי מטבחים ותחנות מיון דגים). מפעלים אלו נמצאים בפיקוח השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר (להלן – השירותים הווטרינריים או משרד החקלאות) לפי פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985, ואם מתבצעות במפעל כאמור פעולות לאחר השחיטה כמו, פירוק, גירום או שחינה – כפוף המפעל גם לפיקוח משרד הבריאות לפי פקודת בריאות הציבור (מזון) וצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסחר במזון, ייצור והחסנתו), לגבי אותן פעולות.

בשאר המפעלים (כ-320 מפעלים) מתבצעות פעולות של עיבוד בשר בלא שחיטה. מפעלים אלו נמצאים בפיקוח משרד הבריאות לפי פקודת בריאות הציבור (מזון) וצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסחר במזון, ייצור והחסנתו) והחסנתו.

מפעלים שתוצרתם מיועדת גם לייצוא נמצאים כיום בפיקוח השירותים הווטרינריים מכוח החוק לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים ושל תוצרת מן החי, התשי"ז-1957. בישראל קיימים 28 מפעלים המייצאים מוצרי בשר וכפופים לפיקוח מכוח הוראות החוק האמור. מתוכם כ-8 מפעלים מתבצעת גם פעילות של שחיטה וכ-20 מפעלים מתבצע עיבוד בשר בלא שחיטה.

(ב) על החלטה של רשם היבואנים לפי סימן ד', רשאי מבקש הרישום או היבואן הרשום להשיג בפני מנהל שירות המזון;

ד ב ר י ה ס ב ר

מערכת פיקוח וטרינרי לא אחידה:

מערכת הפיקוח הווטרינרי הנוכחית אינה אחידה בהיבטים האלה:

(א) מערך הפיקוח הווטרינרי, הוא בחלקו ארצי (ומבוצע באמצעות משרד הבריאות ומשרד החקלאות); ובחלקו מוניציפלי (לדוגמה מכוח חוקי עזר); בחלקים מסוימים לא קיים פיקוח כלל;

(ב) החובה לבצע בדיקות משנה אינה חלה באופן אחיד על כל היצרנים ועל כל המפעלים. חלק ממוצרי הבשר חייבים בבדיקות משנה מכוח תקנות ארציות (בתי מין לדגים וחלק מבתי המטבחים) וחלקם מכוח חוקי עזר בחלק מהרשויות המקומיות. חלק ממוצרי הבשר פטורים לחלוטין מבדיקות משנה (מוצרים שיוצרו בבתי מטבחים תעשייתיים ובשר קפוא מיובא); על חלק ממוצרי הבשר לא חלה כלל חובה לבצע בדיקות משנה (מפעלי עיבוד בשר ובתי שחיטה לעופות המעבירים מזון לרשויות מקומיות שאין בהן חוקי עזר); ועל חלק אחר אמנם חלה חובת בדיקות משנה לפי חוק עזר אך בפועל החובה אינה נאכפת מכיוון שהרשות המקומית שאליה מובל המזון לא מחייבת את המובילים בהגעה לבדיקות משנה;

(ג) החובה להעסיק רופא וטרינר של רשות מקומית או של רשות ציבורית אחרת לצורך פיקוח באתר הייצור חלה רק בחלק מהמפעלים (מפעלים שתוצרתם מיועדת לייצוא, בתי מטבחים ובתי שחיטה לעופות);

(ד) החובה להנהיג תכניות בטיחות מזון (תכניות בקרה עצמית) חלה רק במפעלים שתוצרתם מיועדת לייצוא;

(ה) האגרה הנגבית בגין בדיקות המשנה היא בסכומים שונים בהתאם למקור הסמכות לקביעת האגרה.

ההסדר המוצע:

מוצע להקים מערכת ארצית של פיקוח וטרינרי אשר תפעל לפי אמות מידה אחידות הן מבחינת סוג הפיקוח והן מבחינת גובה האגרות.

מרכז הכובד של מערכת פיקוח זו לא יהיה בדיקות המשנה, כפי שהוא היום, אלא מפעלי הייצור ואתרי השיווק והמכירה, בהתאם למצב הקיים בשאר המדינות המפותחות.

חיוק מערכת הפיקוח ברמת המפעל משמעו מינוי של רופא וטרינר המועסק על ידי רשות ציבורית, כמפורט לעיל, והנהגת תנאי ייצור נאותים במפעל (תכניות בקרה עצמית) שיפוקחו על ידו.

הרופאים הווטרינרים שיפוקחו ברמת המפעל יהיו עובדי התאגיד לפיקוח וטרינרי המוקם בפרק זה; הרופאים הווטרינרים שיפוקחו בשווקים יהיו עובדי התאגיד לפיקוח וטרינרי האמור, אלא אם כן הרשות המקומית הנוגעת לעניין תבקש להעסיק אותם, לפי התנאים הקבועים בחוק.

התשמ"א-1981. במוצרי עוף, אין הסדר ארצי לבדיקות המשנה, והן מעוגנות לרוב בחוקי העזר של הרשויות המקומיות.

כאשר קיימת חובה חוקית להגיע לבדיקות משנה, מוביל של מוצר בשר המבקש להיכנס לתחום רשות מקומית לצורך שיווק מוצר הבשר בתחומה, חייב להביאו לפני כן לבדיקה בידי רופא וטרינר עובד הרשות המקומית. יצוין כי קיימת טענה שמקורן של בדיקות המשנה לגבי בשר עוף המגיע מבתי שחיטה לעופות הוא "ההסכם המשולש" מיום 5.2.1990 שבין משרד החקלאות, מרכז השלטון המקומי והמועצה לענף הלול, ואלם עמדה זו אינה מקובלת על המדינה.

הכשלים במצב הקיים:

מיקוד הפיקוח בבדיקות המשנה: מערכת הפיקוח הנוכחית מתאפיינת בכך שמרכז הכובד שלה ממוקד בבדיקות המשנה, כך שלא מבוצע פיקוח וטרינרי מספיק במפעלי הייצור ובשווקים.

חריג לכך הם המיתקנים המפוקחים על ידי משרד החקלאות שבהם מתבצע הפיקוח באמצעות רופא וטרינר ציבורי (המועסק על ידי רשות מקומית או על ידי המועצה לענף הלול) שמונה בידי מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות, ובמפעלים המייצאים תוצרת מן החי לחו"ל. מפעלים אלה מחויבים, בין השאר, להנהיג מערכת בקרה עצמית המאומתת בידי השירותים הווטרינריים.

לתפיסת גורמי המקצוע במשרד הבריאות ובמשרד החקלאות, המבוססת כאמור גם על המצב במדינות המפותחות, נכון, מבחינת בריאות הציבור, להסיט את מרכז הכובד של מערכת הפיקוח הווטרינרי מבדיקות בדרך, לבדיקות שיבוצעו באתרי הייצור ובשווקים. בדיקות אלה יבוצעו במפעלי הייצור, באמצעות מינוי של רופא וטרינר ציבורי (רופא וטרינר המועסק על ידי רשות ציבורית, כמפורט להלן). הנהגת בקרה עצמית מאושרת בידי משרד הבריאות או משרד החקלאות, ופיקוח של הרופא הווטרינר הציבורי על יישום תכנית הבקרה העצמית, וכן פיקוח בשווקים ובנקודות המכירה, באמצעות בדיקות בעסקים טעוני פיקוח וטרינרי.

פיקוח וטרינרי המתבצע במפעל הייצור נוגע לכל תהליך הייצור, מתחילתו ועד להוצאת המזון מהמפעל אל המוביל, ובכך הוא יוביל לשיפור ניכר בבריאות הציבור.

לדעת גורמי המקצוע, בדיקות המשנה כרוכות בעלויות משקיות ניכרות. כתוצאה מהשינוי האמור יתיתרו בדיקות המשנה לחלוטין, ובכך ייחסכו משך הנסיעה ומרחק הנסיעה של המובילים ויזלו אגב כך עלויות העבודה, הדלק והבלאי של כלי הרכב, זאת לצד שיפור ניכר של הפיקוח הווטרינרי, וכפועל יוצא מכך שיפור ניכר של ההגנה על בריאות הציבור.

(ג) הכרעה בהשגה לפי סעיף זה כאמור תהיה בתוך 30 ימים;

(ד) אין בהגשת השגה לפי סעיף זה כדי לעכב את ההחלטה האמורה, ואולם רשאי מגיש ההשגה לבקש עיכוב ביצוע של ההחלטה. התבקש עיכוב כאמור, תינתן החלטה בעניין העיכוב בתוך 10 ימים.

ד ב ר י ה ס ב ר

המשולש" מיום 5.2.1990 שבין משרד החקלאות, מרכז השלטון המקומי והמועצה לענף הלול. יובהר, כי לעמדת המדינה הסכם זה אינו מהווה מקור נורמטיבי מחייב לביצוע בדיקות משנה. עם זאת, לפי דיווחים שהועברו למדינה, בחלק מהרשויות המקומיות ממשיכים לנהוג לפי הסכם זה ומחייבים את מובילי המוצרים האמורים בהגעה לבדיקות משנה. לאור האמור לעיל, ולתקופת המעבר בלבד, יוחלף הסדר זה בחובת הגעה לבדיקות משנה שתקבע בחוק;

(ד) לגבי מפעלים החייבים בבדיקות משנה לפי חוקי עזר, תקנות, או לפי הוראות הפרק החדשות כאמור בפסקה (ג), יחולו הוראות אלה:

(1) אם יש בהם רופא וטרינר המועסק בידי רשות ציבורית ומונהגות בהם תכניות בקרה עצמית מאומתות על ידי הרגולטור הנוגע לעניין, מוצריהם יהיו פטורים באופן מיידי מבדיקות המשנה בכל נסיעה; עם זאת בתקופת המעבר יחול על מוצרים אלה הסדר מצומצם שעניינו בדיקות אקראיות של מובילי המוצרים, אשר יבוצעו בידי הרשויות המקומיות ומספרן לא יעלה על 12 בדיקות בשנה קלנדרית. המדינה תהיה אחראית על זימון המובילים לבדיקות המשנה ועל הקמת מערכת ממוחשבת שתסייע בכך;

(2) אם אין בהם רופא וטרינר המועסק בידי רשות ציבורית או שלא מונהגים בהם תנאי ייצור נאותים, הם ימשיכו להיות כפופים לחובה לבצע את בדיקות המשנה במתכונתן הנוכחית, עד תום תקופת המעבר.

בהיבט האגרות, מוצע לקבוע בפרק שבתקופת המעבר ישולמו אגרות לרשויות המקומיות בעבור הפיקוח המבוצע על ידיהן בידי בתי שחיטה לעופות ובידי בתי מטבחים תעשייתיים ויבואני בשר קפוא. כפועל יוצא מכך, תחול חובה לשלם אגרה על כל המפעלים שבהם מתבצעת שחיטה.

בתקופת המעבר הפיקוח הווטרינרי בשווקים ימשיך להיות בידי הרשויות המקומיות.

השלכות הרפורמה:

כאמור, גורמי המקצוע במשרד הבריאות ובמשרד החקלאות סבורים כי חיווק מערכת הפיקוח הווטרינרי ברמת המפעלים ובאתרי השיווק והמכירה יוביל לשיפור ניכר בתחום בריאות הציבור בנוגע לבשר ומוצריו ובכך הוא גם יעמיד את ישראל בסטנדרטים הנהוגים בכל שאר המדינות המפותחות. פועל יוצא מן הרפורמה המוצעת הוא גם הסרה של חלק מחסמי הייצוא העשויה להגדיל את מספר המפעלים המייצאים.

הרופאים הווטרינרים ימונו בידי מנהל היחידה הווטרינרית במשרד הבריאות או בידי מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות, לפי העניין, ויהיו כפופים מבחינה מקצועית אל הגורם הממנה כאמור.

כיום במפעלים לשחיטת בשר ולגבי בשר מיוצא, כל הוצאת בשר מחויבת בהוצאת תעודה וטרינרית בידי הרופא הווטרינר הציבורי המפקח על המפעל ואשר בדק את הבשר. חובה זו תיוותר בעינה. בשאר המקרים (בשר מעובד שאינו מיועד לייצוא) לא תחול חובת הוצאת תעודה וטרינרית, ואולם היצרן יחויב בהנפקת תעודת משלוח למוצר בשר והרופא הווטרינר המוסמך יוכל לאסור על הנפקתה במקרים המפורטים בפרק.

מוצע כי הרפורמה תיכנס לתוקף, מבחינת הפיקוח במפעלים, בתוך ארבע שנים מיום תחילתו של החוק ובאותו מועד גם יבוטלו לחלוטין בדיקות המשנה. תקופת מעבר זו נדרשת כדי להקל על מפעלי ייצור הבשר להעריך ליישומה של הרפורמה.

מבחינת הפיקוח בשווקים ובאתרי המכירה, האחריות לביצוע הפיקוח בשווקים תועבר מהרשויות המקומיות למשרד הבריאות באמצעות התאגיד לפיקוח וטרינרי, וזאת בתוך ארבע שנים או במועד מוקדם יותר שיסכימו עליו שרי הבריאות, החקלאות והאוצר. תקופת מעבר זו נדרשת לצורך היערכות של הממשלה ליישום הרפורמה, לרבות לעניין הקמת התאגיד לפיקוח וטרינרי.

בתקופה שעד ליישומה המלא של הרפורמה (להלן – תקופת המעבר) יחול הסדר זמני שיפורט להלן.

תקופת המעבר:

לתקופת המעבר כאמור שתי מטרות: היערכות של המפעלים ליישום הפיקוח הווטרינרי במפעלים והיערכות של הממשלה ליישום הפיקוח הווטרינרי בשווקים ובאתרי המכירה.

מבחינת סוג בדיקות המשנה ייווצרו בתקופת המעבר חמש קבוצות של מפעלים:

(א) מפעלים שעל מוצריהם לא חלה כיום חובה לבצע בדיקות משנה, לא יידרשו לביצוע בדיקות משנה בתקופת המעבר;

(ב) מפעלים שמוצריהם פטורים היום בתקנות מבדיקות משנה (בתי מטבחים תעשייתיים ויבואני בשר קפוא) – מוצריהם ימשיכו להיות פטורים מביצוע הבדיקות;

(ג) ככל שמדובר בבשר עוף לאחר שחיטתו או פירוקו בבית שחיטה לעופות; נטען, כי ההסדר הנוכחי מתבסס על חוקי עזר ועל נוהג של קיום בדיקות משנה מכוח "ההסכם

- "בעל היתר הפעלה" – בעל היתר לפי פקודת מחלות בעלי חיים להפעלת מפעל לשחיטת בשר, או מי שעסקו טעון היתר כאמור;
- "חוק הרופאים הווטרינרים" – חוק הרופאים הווטרינרים, התשנ"א-1991⁵⁸;
- "יצרן, יצרן של מוצר בשר" – אדם העוסק בייצור מוצר בשר, לרבות בעל רישיון אחסנה כאמור בסעיף 178 ומי שעסקו טעון רישיון כאמור, למעט –
- (1) מוביל מוצר בשר לפי פסקה 6(ב) להגדרה "ייצור";
 - (2) מייצר מוצר בשר רק לצורך מכירה במקום הייצור;
 - (3) מי שפטור מרישיון יצרן לפי סעיפים 60, 61, 62 למעט פסקה (3) ו-187;
- "מוצר בשר" – בשר כהגדרתו בסעיף 33(א) ומוצרו;
- "מנהל" – המנהל הכללי של משרד הבריאות;
- "מנהל היחידה הווטרינרית" – מנהל היחידה הווטרינרית בשירות המזון הארצי במשרד הבריאות, או רופא וטרינר עובד משרד הבריאות שהוא הסמיך לעניין הוראות סימן זה, כולן או מקצתן;
- "מנהל השירותים הווטרינריים" – מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר או רופא וטרינר עובד משרד החקלאות ופיתוח הכפר שהוא הסמיך לעניין הוראות סימן זה, כולן או מקצתן;
- "מפעל בשר" – עסק לייצור בשר שניתן לגביו רישיון ייצור או שהפעלת העסק טעונה רישיון כאמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

תת-סימן א': הגדרות

סעיף 204 בסעיף זה מובאות הגדרות שונות, שימשו לאורך הפרק המוצע.

להגדרה "יצרן, יצרן של מוצר בשר" – מוצע לקבוע כאמור שבעת כניסתה לתוקף של הרפורמה, כל אדם שמייצר מוצר בשר או מאחסן אותו ייחשב ליצרן המחויב בהקמת מערכת בקרה עצמית להבטחת תנאי ייצור נאותים ובפיקוח וטרינרי ציבורי. לפיכך בהגדרה זו לא נכללים מוביל מוצר בשר ומייצר מוצר בשר רק לצורך מכירה במקום הייצור, וכן מי שפטור מרישיון ייצור.

להגדרה "מוצר בשר" – הגדרה זו כוללת חלקים אכילים של בהמות, עופות ובעלי חיים החיים במים, ובכלל זה דגים, רכיכות וסרטנים.

להגדרה "מפעל לשחיטת בשר" – כיום, אין הגדרה כוללת למפעל שבו מתקיימים תהליכי המתת בעלי חיים לשם ייצור מזון מהם. לפיכך, מוצע לקבוע כי בית מטבחים, בית שחיטה לעופות ותחנת מיון לדגים ייכללו בהגדרה זו.

מעבר לכך, מערכת הפיקוח המוצעת תבטל את ההבחנות הקיימות בין סוגי היצרנים וסוגי הבשר השונים, כמפורט בהרחבה לעיל, ובמקומה תתקיים מערכת ארצית ואחידה הן מבחינת סוג הפיקוח הווטרינרי והן מבחינת האגרות הנגבות בגינה.

הסטת מרכז הכובד מבדיקות המשנה לחיזוק הפיקוח במפעלים ובדרכי השייחוק תוביל לקיצור ניכר של זמן הנסיעה של המובילים, להפחתת עלויות שכר העבודה, הדלק והבלאי ולייעול עבודת המובילים ושיפור השירות שהם יוכלו לספק.

כדי לאפשר למפעלים להעריך ליישום הפיקוח הווטרינרי שיידרש לפי הפרק ברמת המפעל, מוצע כאמור כי הרפורמה תיכנס לתוקף באופן הדרגתי וסיומה צפוי בתוך ארבע שנים מיום תחילת החוק.

הוראות תת-סימן ט' לעיל יחולו בתקופת המעבר, שאר ההוראות בסימנים ב' עד ז' לעיל יחולו בתום תקופת המעבר.

⁵⁸ ס"ח התשנ"א, עמ' 1342.

"מפעל לשחיטת בשר" – מפעל שהוא אחד מאלה:

- (1) בית מטבחים – מפעל שמיועד להמתת בהמות ושחיטתן;
 - (2) בית שחיטה לעופות – מפעל שמיועד להמתת עופות ושחיטתן;
 - (3) תחנת מיון לדגים – מפעל שמיועד למיון ולאריזה של דגים המיועדים למאכל;
- "רופא וטרינר מוסמך" – וטרינר מוסמך במפעל או וטרינר מוסמך בשווקים;
"וטרינר מוסמך במפעל" – רופא וטרינר שמונה או הוסמך לפי סעיף 119;
"וטרינר מוסמך בשווקים" – רופא וטרינר שמונה לפי סעיף 222 או 223;
"רופא וטרינר" – כהגדרתו בחוק הרופאים הווטרינרים;
"רשות מקומית" – לרבות איגוד ערים לשירותים וטרינריים;
"תאגיד" – התאגיד לפיקוח וטרינרי שהוקם לפי פרק ו' לחוק הרופאים הווטרינרים;
"תכנית בטיחות מזון" – תכנית הכוללת את כל אלה:

- (1) אמצעי בקרה עצמית;
 - (2) הליך מובנה וקבוע של זיהוי כשלים בתהליכי הייצור, האריזה וההובלה של מוצר הבשר;
 - (3) אמצעים לשמירה על עקיבות מוצרי הבשר וחומרי הגלם שלהם ועל איסוף יזום שלהם מן השוק;
- "תעודת משלוח למוצר בשר" – תעודת משלוח למוצר בשר שהנפיק יצרן או בעל היתר הפעלה, כאמור בסעיף 211;
"תעודה וטרינרית" – תעודה החתומה בידי רופא וטרינר מוסמך במפעל שניתנת למוצר בשר טרם הוצאתו מהמפעל;
"תעודות" – תעודת משלוח למוצר בשר ותעודה וטרינרית.

תת-סימן ב': חובות יצרנים של מוצרי בשר

סימן משנה א': תנאי ייצור נאותים למוצרי בשר

205. (א) יצרן של מוצר בשר לא ייצר מוצר כאמור אלא אם כן יש בידיו אישור ייצור נאות מאת מנהל שירות המזון.
- (ב) הכללים והתנאים למתן אישור ייצור נאות כאמור בסעיף קטן (א), יהיו הכללים והתנאים שנקבעו לפי סעיף 75(3) לגבי קבלת אישור ייצור נאות בהעדר חובה כאמור בסעיף 67(ב);

ד ב ר י ה ס ב ר

תת-סימן ב': חובות יצרנים של מוצרי בשר

סימן משנה ב': תנאי ייצור נאותים למוצרי בשר

סעיף 205 מוצע לקבוע כי כל יצרן של מוצר בשר יחויב באישור ייצור נאות (GMP), הכולל תכנית בטיחות מזון (HACCP) כאמור לעיל אלא אם כן מדובר במפעלים כאמור בסעיף 207. הכללים והתנאים למתן אישור ייצור נאות יהיה בהתאם לכללים הקבועים בסימן הייצור לעיל.

להגדרה "תכנית בטיחות מזון" – כיום, לא קיימת חובה להקמה וליישום של תכנית בטיחות מזון בכלל המפעלים לשחיטת בשר או לייצור מוצרי בשר. כעת, מוצע לקבוע חובה בעניין זה בחוק לכלל המפעלים. תכנית בטיחות זו תכלול אמצעי בקרה עצמית שימוער את הסיכונים הקיימים במזון, הליך מובנה וקבוע של כלל השלבים בתהליך הייצור הבשר, חובת תיעוד ושמירה של מסמכים שונים שמאפשרים עקיבות אחר מוצרי הבשר, משלב גידול בעל החיים ועד לשיווקו לצרכן.

- (ג) אין בהוראות סימן משנה זה כדי לגרוע מהוראות בדבר אישור ייצור נאות לפי הוראות תת-סימן ג' של סימן ג'.
206. (א) על אף האמור בסעיף 205(ב), הכללים והתנאים למתן אישור ייצור נאות למפעל שאושר לייצוא יהיו הכללים והתנאים שלפיהם הונפק האישור לייצוא לפי החוק לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים.
- (ב) היו הכללים והתנאים שלפיהם הונפק אישור הייצוא פחותים מאלה הנדרשים לפי סעיף 205(ב), ידרוש מנהל שירות המזון מהמפעל שאושר לייצוא לעמוד גם בתוספת התנאים הנדרשת לפי אותו סעיף, כתנאי למתן אישור ייצור נאות.
207. (א) מפעל שחיטה שהוא בעל היתר הפעלה וקיבל רישיון ייצור לפעולות של פירוק, גירום, אריזה או סימון של מוצר בשר ואינו מייצר מעבר לכך, לא יהיה חייב באישור ייצור נאות אם מנהל השירותים הווטרנריים אישר שמימושם בו תכנית בטיחות מזון והודיע על כך בכתב למנהל שירות המזון.
- (ב) ניתנה הודעה כאמור בסעיף קטן (א), יודיע מנהל השירותים הווטרנריים בכתב לבעל היתר הפעלה כאמור באותו סעיף קטן, על כך שהוא אינו חייב באישור ייצור נאות.
208. יצרן של מוצרי בשר, שאינו בעל היתר הפעלה, שקיבל רישיון ייצור לפעולות של פירוק, גירום, אריזה או סימון של מוצר בשר ואינו מייצר מעבר לכך, לא יהיה חייב באישור ייצור נאות אם מנהל שירות המזון אישר שמימושם בו תכנית בטיחות מזון.

סימן משנה ב': משלוח והובלה של מוצרי בשר

209. יצרן של מוצרי בשר או בעל היתר הפעלה לא יוציא ממקום הייצור משלוח של מוצרי בשר, אלא לאחר שהנפיק למשלוח תעודת משלוח למוצרי בשר וצירף למשלוח את תעודת המשלוח האמורה וכן תעודה וטרינרית, אם הנפקתה נדרשת לפי הוראות סעיף 234 או לפי פקודת מחלות בעלי חיים.
210. יצרן של מוצרי בשר או בעל היתר הפעלה לא ינפיק תעודת משלוח למוצרי בשר, אם התקיים אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 206 כיום, אישור לייצוא מוצר בשר ניתן על ידי משרד החקלאות מכוח החוק לפיקוח על ייצוא. לפיכך מוצע לקבוע כי אישור ייצור נאות למפעל שאושר לייצוא יינתן על פי אותם כללים ותנאים, ואולם אם הכללים והתנאים שלפיהם הונפק אישור הייצוא פחותים מאלה הנדרשים לפי סעיף 205, ידרוש מנהל שירות המזון מהמפעל שאושר לייצוא לעמוד גם בתוספת התנאים הנדרשת לפי אותו סעיף.
- סעיף 207 כיום, אין חובה על כלל מפעלי השחיטה שלהם היתר הפעלה להקים וליישם תכנית בטיחות מזון (HACCP), למעט מפעלים המשווקים בשר לצורך ייצוא. כעת, מוצע לקבוע כי מפעלי שחיטה, לרבות מפעלי שחיטה שמתבצעות בהם פעולות ייצור מסוימות (פירוק, גירום, אריזה או סימון) ולא מעבר לכך, יחויבו ביישום התכנית האמורה, והם יהיו פטורים מאישור ייצור נאות (GMP) אם תכנית בטיחות המזון אושרה על ידי מנהל השירותים הווטרנריים.
- סימני משנה ב'2 ו-ג': משלוח והובלה של מוצרי בשר וחובות משווקים של מוצרי בשר
- סעיפים כיום, אין הסדרה אחידה בחוק לגבי חובות של כלל יצרני מוצרי בשר להוצאת משלוחי בשר בליווי תעודות משלוח מתאימות. לפיכך מוצע לקבוע כי כל יצרן מוצרי בשר יחויב בהנפקת תעודת משלוח למוצרי בשר בשל כל הוצאה של מוצר בשר ממקום הייצור. על יצרן שהוא גם מפעל לשחיטת בשר או מפעל שנקבע בצו לפי סעיף 226(ד), ייאסר להוציא מוצר

(1) הרופא הווטרנר המוסמך במפעל –

(א) החליט שהיצרן לא יוציא את התעודה מאחר שהוא מעוניין לערוך בדיקה של המשלוח או מאחר שמצא שהתקיימה אחת מהנסיבות כאמור בסעיף 235;
(ב) סירב לחתום על תעודה וטרינרית הנדרשת לפי דין לרבות תעודה וטרינרית כאמור בסעיף 234;

(2) קיים סירוב במערכת הממוחשבת להנפקת תעודת המשלוח לגבי נקודת המכירה שאליה מיועד מוצר הבשר או לגבי הרכב המוביל את מוצר הבשר, כאמור בסעיף 233(4);

(3) קיים סירוב במערכת הממוחשבת להנפקת תעודת המשלוח מאחר שהיצרן או בעל היתר ההפעלה לא שילמו את האגרה הנדרשת כאמור בסעיף 233(5);

211. יצרן של מוצרי בשר או בעל היתר הפעלה יכול בתעודת משלוח למוצרי בשר שהנפיק את כל אלה:

פרטי תעודת משלוח למוצר בשר

(1) פרטי היצרן או בעל היתר ההפעלה, לרבות מענו ופרטי ההתקשרות עמו;

(2) פרטים בדבר מוצר הבשר, לרבות שם מוצר הבשר, מספר האריות, משקל ותאריך הייצור של מוצר הבשר;

(3) היום והשעה שבה המוביל יוצא מהמפעל;

(4) היעד שאליו יגיע מוצר הבשר, ובכלל זה שם העסק ומענו, ואם אינו עסק – שם המקום ומענו;

(5) פרטי הרכב שבו מובל מוצר הבשר, ובכלל זה מספר הרישוי והטמפרטורה ברכב;

(6) מספר הטלפון הנייד של נהג רכב ההובלה וכן מספר הטלפון הנייד של עובדו של היצרן או בעל היתר ההפעלה, המשמש כאיש קשר לעניין הוראות פסקה זו.

212. (א) בעת יציאתו של משלוח מוצרי הבשר מהמפעל יעביר יצרן המזון או בעל היתר ההפעלה, בדרך אלקטרונית, את העתק התעודות שיש לצרף למשלוח מוצרי הבשר לפי הוראות סימן משנה זה, לרופא וטרינר מוסמך שמנהל היחידה הווטרנרית הסמיכו לעניין זה.

שליחת העתק של התעודות

ד ב ר י ה ס ב ר

ברכב ההובלה או בשל ליקוי במקום המכירה שאליו מיועד המשלוח או בשל אי-תשלום אגרה.

סעיף 211 כדי לאפשר פיקוח ובקרה יעילים על מוצרי הבשר, מוצע לקבוע בחוק את הפרטים שיסייעו לכך, שאותם יידרש יצרן של מוצרי בשר או בעל היתר הפעלה לכלול בתעודת המשלוח שהוא מנפיק.

סעיף 212 מוצע לקבוע כי יצרן או בעל היתר הפעלה יחויב לשלוח, בדרך אלקטרונית, העתק מתעודת משלוח בעת יציאתו של המשלוח מהמפעל, לרופא וטרינר מוסמך שהוסמך לכך. הוראה זו לא תחול אם המערכת הממוחשבת תאפשר לרופאים הווטרנרים המוסמכים בשווקים לצפות בזמן אמת בנתוני המשלוח, והיצרן או בעל היתר ההפעלה הזין למערכת הממוחשבת את נתוני המשלוח.

בשר בלא צירוף תעודה וטרינרית שהנפיק הרופא הווטרנר הציבורי המפקח במפעל ושברק את המוצר. ההוראות לגבי הוצאת מוצר בשר בלא תעודת משלוח יחולו גם לעניין משווק המעביר מוצר בשר למקום מכירה אחר או אל יצרן (סעיף 217) ואולם העברה כאמור מחייבת הוצאת תעודה וטרינרית חדשה בידי היצרן.

סעיף 210 מוצע לקבוע מצבים שבהם ייאסר על יצרן של מוצרי בשר או בעל היתר הפעלה להנפיק תעודת משלוח למוצרי בשר. תחילה, ייאסר על היצרן להוציא תעודה זו כאשר הרופא הווטרנר המוסמך במפעל מעוניין לערוך בדיקה של המשלוח, או כאשר הוא מצא כי התקיימו הנסיבות הקבועות בסעיף 231, או כאשר הוא מסרב לחתום על תעודה וטרינרית, ככל שהיא נדרשת. עוד מוצע לקבוע כי האיסור יחול גם כאשר קיים סירוב להוצאת התעודה במערכת הממוחשבת בשל ליקוי שיש

- (ב) הוראות סעיף זה לא יחולו אם המערכת הממוחשבת תאפשר לרופאים הווטרינרים המוסמכים בשווקים לצפות בזמן אמת בנתוני התעודות של המשלוחים המיועדים לרשות המקומית שבתחומה הם מפקחים והיצרן או בעל היתר ההפעלה הזין את פרטי התעודות למערכת הממוחשבת בעת יציאתו של משלוח מוצרי הבשר מהמפעל.
- רכבי הובלה 213. יצרן של מוצרי בשר או בעל היתר הפעלה, לא יוציא מוצר בשר מאתר ייצור אלא לאחר שמצא כי התקיימו כל אלה לגבי הרכב שבו הוא מובל:
- (1) הטמפרטורה המבוקרת ברכב עומדת בכללים שנקבעו לפי סעיף 183;
 - (2) מותקנת מערכת בקרה של הטמפרטורה ברכב;
 - (3) קיימת מערכת של תיעוד תקלות בטמפרטורה שברכב.
- איסור קבלה של מוצר בשר 214. יצרן לא יקבל מוצר בשר, אלא אם כן התקיימו תנאים אלה לגבי תעודת המשלוח של מוצר הבשר:
- (1) מצורפת למשלוח שבו הגיע מוצר הבשר, תעודת משלוח למוצר בשר כמפורט בסעיף 211, ואם יש לצרף לתעודת המשלוח גם תעודה וטרינרית כאמור בסעיף 234 – צורפה תעודה כאמור;
 - (2) תעודת המשלוח של מוצר הבשר הונפקה ב-24 שעות שקדמו לפריקת המשלוח;
 - (3) קיימת התאמה בין המוצרים שבמשלוח ובין תעודת המשלוח למוצרי הבשר לגבי הפרטים שלפי סעיף 211, ואם צורפה תעודה וטרינרית – קיימת התאמה בין התעודה הווטרינרית לבין תעודת המשלוח.
- תת-סימן ג': חובות משווקים של מוצרי בשר**
- איסור מכירה של מוצר בשר 215. משווק לא ימכור מוצר בשר, אלא אם כן התקיימו התנאים האמורים בפסקאות (1) עד (3) לסעיף 214 לגבי תעודת המשלוח של מוצר הבשר.
- רכבי ההובלה 216. משווק של מוצרי בשר לא יוציא מוצרי בשר ממקום מכירה אל מקום מכירה אחר או ליצרן ולא יוביל מוצר בשר אלא אם כן התקיימו הוראות סעיף 213 לגבי הרכב שבו הוא מובל.
- הוצאת מוצרי בשר למקום מכירה אחר או ליצרן 217. (א) משווק של מוצר בשר לא יוציא מוצרי בשר ממקום מכירה אל מקום מכירה אחר או ליצרן, אלא לאחר שצירף למוצר הבשר תעודת משלוח חדשה למוצר בשר שאותה הנפיק היצרן או בעל היתר ההפעלה של המזון, שמצוין בה כי היא אושרה על ידי הווטרינר המוסמך במפעל.
- (ב) לצורך מתן האישור כאמור בסעיף קטן (א), רשאי הווטרינר המוסמך במפעל להיעזר בווטרינר מוסמך בשווקים המפקח בתחום הרשות המקומית שבו נמצא מקום המכירה.
- (ג) על יצרן או על בעל היתר הפעלה שהנפיק תעודת משלוח כאמור בסעיף קטן (א) יחולו ההוראות לעניין שליחת העתק מתעודת המשלוח כאמור בסעיף 212.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיפים** מוצע לקבוע כי יצרן של מוצרי בשר 214 ו-215 בשר שקיבל ומשווק לא ימכור מוצר בשר, בלא תעודת משלוח למוצר בשר ובלא תעודה וטרינרית (במקרים שבהם היא נדרשת), וכן בלי שהוא יודא שקיימת התאמה בין תעודת המשלוח לבין המוצרים שבמשלוח וקיימת התאמה בין התעודה הווטרינרית לבין תעודת המשלוח.
- סעיפים** מוצע לקבוע כי יצרן לא יחזיק מוצר 213 ו-216 או בעל היתר הפעלה לא יוציאו משלוח של מוצרי בשר, אלא ברכב שהטמפרטורה המבוקרת שבו עומדת בכללים לפי הפרק, מותקנת בו מערכת בקרה, וקיימת מערכת תיעוד תקלות בטמפרטורה שברכב.

218. השר רשאי לקבוע, באישור הוועדה, כללים ותנאים להעברה של מוצר בשר, באמצעות כללים להעברת מוצרי בשר לצרכן והובלה, ממשווק מזון אל צרכן.

תת-סימן ד': מינוי רופאים וטרינרים מוסמכים

סימן משנה א': מינוי רופאים וטרינרים מוסמכים במפעלים

219. מנהל היחידה הווטרינרית ימנה רופאים וטרינרים, מבין עובדי התאגיד, אשר יהיו מוסמכים לבצע פיקוח וטרינרי לפי הוראות תת-סימן ה' (להלן – פיקוח וטרינרי) במפעלי בשר.

220. מנהל היחידה הווטרינרית יורה על היקף הפיקוח הנדרש של הווטרינרים המוסמכים במפעל בשר שמונו לפי הוראות סעיף 219, בכל מפעל וימנעם בהתאם לכך; מנהל היחידה הווטרינרית יורה על היקף הפיקוח הנדרש כאמור, בהתחשב, בין השאר בסוג המפעל, בהיקף הייצור במפעל, ובסוג המזון המיוצר בו.

221. (א) על אף האמור בסעיף 219, במפעלי שחיטת בשר, יסמך מנהל היחידה הווטרינרית, את הרופאים הווטרינרים שמונו בידי מנהל השירותים הווטרינריים לפי פקודת מחלות בעלי חיים ואשר עומדים בתנאי הכשירות שמחויבים לעמוד בהם רופאים וטרינרים מוסמכים במפעל שמונו לפי סעיף 219, בסמכויות הפיקוח הווטרינרי על פעולות הייצור במפעל ועל הוצאת התעודות בו; לא התקיימו פעולות ייצור במפעל, יוענקו הסמכויות רק לעניין הוצאת התעודות.

(ב) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מסמכויות הפיקוח של רופא וטרינר שהוסמך לפי סעיף קטן (א), המוקנות לו לפי פקודת מחלות בעלי חיים.

סימן משנה ב': מינוי רופאים וטרינרים מוסמכים בשווקים

222. מנהל היחידה הווטרינרית ימנה רופאים וטרינרים, מבין עובדי התאגיד, אשר יהיו מוסמכים לבצע פיקוח וטרינרי על מקומות המכירה של מוצרי בשר, ועל ההובלה של מוצרי בשר (בסימן זה – שווקים).

ד ב ר י ה ס ב ר

למנוע מצב שבו ימונו שני רופאים וטרינרים במפעלי שחיטה שבהם מתבצעות גם פעולות ייצור, האחד מטעם משרד החקלאות (שיפקח על השחיטה) והשני מטעם משרד הבריאות (שיפקח על ה"ייצור"). מוצע אם כן, לקבוע כי במפעל לשחיטת בשר הרופא הווטרינר ימונה בידי מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ויוסמך לעניין פעולות הייצור והוצאת תעודת המשלוח למוצר ובשר בידי מנהל היחידה הווטרינרית במשרד הבריאות. במפעל לשחיטת בשר שאין בו פעולות ייצור, ההסמכה תהיה רק לעניין הוצאת התעודות. יובהר כי אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מן החובה של מפעל לשחיטת בשר שיש בו פעולות ייצור לקבל רישיון ייצור לפי חוק ההגנה על בריאות הציבור (מזון), בנוסף על הצורך בקבלת היתר הפעלה לפי פקודת מחלות בעלי חיים.

תת-סימן ד'2: מינוי רופאים וטרינרים מוסמכים בשווקים
סעיף 222 מוצע לקבוע כי מנהל היחידה הווטרינרית ימנה רופאים וטרינרים מבין עובדי התאגיד, שיוסמכו לבצע פיקוח וטרינרי במקומות מכירה של מוצרי בשר ועל הובלתם.

סעיף 218 מוצע כי שר הבריאות יהיה רשאי לקבוע בתקנות כללים לגבי הובלת מזון מהמשווק אל הצרכן באמצעות הובלה.

תת-סימן ד': מינוי רופאים וטרינרים מוסמכים

סימן משנה ד'1: מינוי רופאים וטרינרים מוסמכים במפעלים

סעיף 219 מוצע לקבוע כי מנהל היחידה הווטרינרית במשרד הבריאות ימנה רופאים וטרינרים מבין עובדי התאגיד שהוקם בפרק זה, שיוסמכו לבצע פיקוח וטרינרי במפעלי בשר.

סעיף 220 מוצע לקבוע כי מנהל היחידה הווטרינרית יורה בנהלים על היקף הפיקוח הנדרש בכל מפעל, בין השאר לפי סוג המפעל, היקף הייצור בו וסוג המזון שהוא מייצר.

סעיף 221 משרד החקלאות אחראי על גידול בעלי החיים עד לשחיטתם בהתאם לסמכויותיו לפי פקודת מחלות בעלי חיים ומשלב זה ואילך הפעולות המתבצעות בבשר מוגדרות כ"ייצור" והאחריות עליהן מוטלת על משרד הבריאות. כפועל יוצא מכך, במפעלי שחיטה שבהם מתבצע גם ייצור, קיים כפל של אחריות. סעיף זה נועד

223. (א) על אף הוראת סעיף 222, אם רשות מקומית ביקשה בכתב מהמנהל, שכל הרופאים הווטרינרים המוסמכים לבצע פיקוח וטרינרי בשווקים שבתחומה יהיו מבין עובדי הרשות המקומית, והמנהל, לפי המלצת מנהל היחידה הווטרינרית, הסכים לבקשה, ימנה מנהל היחידה הווטרינרית את הרופאים הווטרינרים המוסמכים כאמור מבין עובדי הרשות המקומית.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), אם רשות מקומית הודיעה בכתב למנהל היחידה הווטרינרית, 120 ימים, לפחות, לפני יום תחילתו של הפיקוח הווטרינרי הארצי בשווקים, כי כל הרופאים הווטרינרים שיהיו מוסמכים לבצע פיקוח וטרינרי בשווקים שבתחומה, יהיו מבין עובדיה – ימנה מנהל היחידה הווטרינרית את הרופאים כאמור לרופאים וטרינרים מוסמכים בשווקים של אותה רשות מקומית; בסעיף קטן זה, "יום תחילתו של הפיקוח הווטרינרי הארצי בשווקים" – כהגדרתו בתת-סימן ח'.

(ג) מצא המנהל כי הרשות המקומית אינה מספקת די מועמדים לרופאים וטרינרים המוסמכים לפקח בשווקים או שהיא מספקת מועמדים שאינם מתאימים לצורך מינוים לרופאים וטרינרים מוסמכים בשווקים, רשאי הוא להורות, לפי המלצת מנהל היחידה הווטרינרית ולאחר שניתנה לרשות המקומית הזדמנות להשמיע את טענותיה, כי הרופאים הווטרינרים שיהיו מוסמכים לפקח בשווקים של הרשות המקומית, כולם או חלקם, יהיו מבין עובדי התאגיד, לצמיתות או לתקופה שיראה.

(ד) רשות מקומית שבה כל הרופאים הווטרינרים המוסמכים בשווקים הם מבין עובדי הרשות, רשאית להודיע בכתב למנהל היחידה הווטרינרית כי היא מעוניינת שכל הרופאים הווטרינרים שיהיו מוסמכים לבצע פיקוח וטרינרי בשווקים לא יהיו מבין עובדי הרשות המקומית, החל במועד שצוין בהודעתה, ובלבד שהמועד יחול 120 ימים לאחר מועד מסירת ההודעה, לפחות; הודיעה הרשות המקומית כאמור יחולו בה הוראות סעיף 222 החל במועד שציינה בהודעתה.

224. מנהל היחידה הווטרינרית יורה על היקף הפיקוח הנדרש בשווקים בכל רשות מקומית בהתחשב, בין השאר, במספר הרופאים הווטרינרים המוסמכים בשווקים הנדרשים במדינה שיראה עליו, ובמספר מקומות המכירה או בהיקף הבשר הנמכר ברשות המקומית, ביחס למספר או להיקף כאמור במדינה.

ד ב ר י ה ס ב ר

על אף האמור, מוצע לקבוע כי אם הרשות המקומית אינה מסוגלת לפקח כראוי על העסקים הטעונים פיקוח וטרינרי שבתחומה, רשאי המנהל, כבעל סמכויות הפיקוח העליון, להורות כי הפיקוח הווטרינרי יבוצע על ידי עובדי התאגיד, וזאת לאחר שנתן לרשות המקומית הזדמנות להביע את דעתה.

סעיף 224 מוצע לקבוע כי מנהל היחידה הווטרינרית יורה על היקף הפיקוח הנדרש בשווקים, בהתחשב, בין השאר, במספר הרופאים הווטרינרים המוסמכים בשווקים, מספר מקומות המכירה והיקף הבשר הנמכר ברשות המקומית ביחס לכלל הרשויות המקומיות.

סעיף 223 כיום, הפיקוח הווטרינרי על השיווק בתחומי הרשויות המקומיות מתבצע על ידי רופאים וטרינרים שהם עובדי רשויות מקומיות. לפי הפרק המוצע, יוקם תאגיד שיעסיק את הרופאים הווטרינרים במפעלים ובדרכי השיווק, כאשר הפיקוח הווטרינרי העליון יבוצע באמצעות משרד הבריאות, ואולם מוצע לקבוע כי הרשות המקומית היא שתעסיק את הרופאים הווטרינרים שיבצעו את הפיקוח הווטרינרי בשווקים אם רשות מקומית ביקשה זאת בכתב מהמנהל הכללי של משרד הבריאות והמנהל קיבל את הבקשה; עם זאת, אם הבקשה של הרשות הוגשה 120 ימים, לפחות, לפני יום תחילתו של הפיקוח הווטרינרי הארצי בשווקים, האחריות תעבור אל הרשות המקומית בלא צורך באישור של המנהל הכללי.

סימן משנה ג': מינוי רופאים וטרינרים מוסמכים – הוראות כלליות

225. השר רשאי להתקין תקנות בדבר דרכי המינוי וההסמכה של רופאים וטרינרים מוסמכים. תקנות למינוי והסמכה של רופא וטרינר מוסמך
226. תקופת המינוי של רופא וטרינר מוסמך שהוא עובד של התאגיד תהיה שנים עשר חודשים. תקופת המינוי של וטרינר מוסמך שהוא עובד התאגיד
227. כל הרופאים הווטרינרים שמונו או שהוסמכו לפי תת-סימן זה, חייבים לעמוד בתנאי הכשירות שנקבעו לפי סעיף 32 לחוק הרופאים הווטרינרים. תנאי כשירות של רופא וטרינר מוסמך
228. מנהל היחידה הווטרינרית רשאי, לאחר שנתן לרופא וטרינר מוסמך הזדמנות להשמיע את טענותיו, לבטל מינוי של וטרינר מוסמך, לתקופה שיוזרה או לצמיתות, אם מצא שהרופא הווטרינר המוסמך אינו ממלא את חובותיו לפי פרק זה או שהוא פעל באופן שגרם לסכנה לבריאות הציבור או שהוא אינו עומד בתנאי הכשירות שנקבעו לפי סעיף 32 לחוק הרופאים הווטרינרים. ביטול מינוי של וטרינר מוסמך
229. (א) על אף ההוראות לעניין מינוי רופאים וטרינרים מוסמכים, מבין עובדי התאגיד, במפעלים או בשוקים כאמור בסעיפים 219 ו-222, מצא השר כי התאגיד פועל בניגוד לפרק או שהתאגיד אינו ממלא את תפקידיו כראוי או שפעילותו אינה מגשימה את מטרת הקמת התאגיד או את מדיניותו, רשאי הוא, בהסכמת שר האוצר, להתיר למנהל היחידה הווטרינרית למנות רופאים וטרינרים מוסמכים במפעלים או בשוקים מבין עובדי הרשות המקומית שבתחומה מתבצע הפיקוח, אם ניתנה לכך הסכמת הרשות המקומית, או מבין עובדי המדינה, ובלבד שניתנה למועצת התאגיד התראה בכתב לתקן את המעוות והיא לא עשתה כן בתוך זמן סביר לאחר קבלת ההתראה.
- (ב) על אף האמור בסעיפים 242 ו-243, התיר השר כאמור בסעיף קטן (א), תשולם האגרה כאמור בסעיפים 242 ו-243 לרשות המקומית או למשרד הבריאות, לפי העניין, ואם התאגיד לפיקוח וטרינרי יגבה את האגרה הוא יעבירה למשרד הבריאות או לרשות המקומית, בהתאם להוראות סעיף 247(א), בשינויים המחויבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

מנהל היחידה הווטרינרית חלה הן על רופאים שהם עובדי התאגיד והן על אלה העובדים ברשויות המקומיות.

סעיף 229 כדי להבטיח פיקוח וטרינרי רציף, יעיל ומקצועי, מוצע לקבוע כי במקרים שבהם ימצא השר כי התאגיד פועל בניגוד לחוק, אינו ממלא את תפקידו כראוי או אינו מגשים את מטרתו, רשאי הוא, בהסכמת שר האוצר, להתיר למנהל היחידה הווטרינרית למנות רופאים וטרינרים מוסמכים במפעלים או בשוקים מבין עובדי הרשות המקומית שבתחומה מתבצע הפיקוח או מבין עובדי המדינה, אם ניתנה לכך הסכמת הרשות המקומית, או מבין עובדי המדינה. עוד מוצע לקבוע, כי במקרה זה תשולם האגרה לרשות המקומית או למשרד הבריאות, לפי העניין, לרבות במקרה שבו התאגיד הוא זה שגובה את האגרה.

תת-סימן ד'3: מינוי רופאים וטרינרים מוסמכים – הוראות כלליות

סעיפים 225 עד 227 מוצע להסמיך את שר הבריאות להתקין תקנות בדבר דרכי המינוי וההסמכה של רופאים וטרינרים מוסמכים. כמו כן מוצע כי תקופת המינוי של רופא וטרינר שהוא עובד של התאגיד תעמוד על שנה אחת. כמו כן מובהר בפרק שהרופאים הווטרינרים שיומונו לפי פרק זה צריכים לעמוד בתנאי הכשירות שייקבעו בתוספת השנייה לחוק הרופאים הווטרינרים.

סעיף 228 כדי להבטיח רמה מקצועית גבוהה של פיקוח וטרינרי, מוצע לקבוע כי מנהל היחידה הווטרינרית רשאי לבטל מינוי של רופא וטרינר מוסמך, לתקופה קצובה או לצמיתות, לאחר שנתן לו הזדמנות להשמיע את טענותיו, אם מצא שהווטרינר לא ממלא את חובותיו לפי חוק, פועל באופן שגורם סכנה לציבור או במקרה שהוא אינו עומד בתנאי הכשירות הקבועים בחוק הרופאים הווטרינרים. מובהר כי סמכות זו של

תת-סימן ה': חובות וסמכויות פיקוח של רופאים וטרינרים מוסמכים

סימן משנה א': חובות וסמכויות פיקוח של וטרינר מוסמך במפעל

230. רופא וטרינר מוסמך במפעל יפקח על קיומם של תנאי ייצור נאותים במפעל, ובכלל זה יפקח על אלה:
- (1) תנאי התברואה במפעל;
 - (2) בטיחות ואיכות של מוצרי הבשר וחומרי הגלם;
 - (3) אריזות מוצרי הבשר וסימונם;
 - (4) אחסון מוצרי בשר;
 - (5) הובלת מוצרי הבשר ושיווקם.
231. וטרינר מוסמך במפעל יהיה נוכח במפעל בתדירות שיורה עליה מנהל היחידה הווטרינרית, בין השאר, בהתאם לניתוח של הסיכונים הקיימים לבריאות הציבור מאותו מפעל ומאותו סוג מזון.
232. רופא וטרינר מוסמך במפעל ייטול דוגמאות של מזון, יבצע בדיקות אשר המפעל יישא בהוצאותיהן, יידע את המפעל לגבי תוצאות הבדיקות וינהל רישום של תוצאות הבדיקות שביצע, והכול לפי הוראות מנהל היחידה הווטרינרית שיפורסמו באתר האינטרנט.
233. וטרינר מוסמך במפעל רשאי להחליט כי יצרן או בעל היתר הפעלה לא יוציא תעודת משלוח למוצר בשר, במקרה מסוים או דרך כלל, אם הוא מעוניין לבצע בדיקה של המשלוח, או אם מצא שהתקיים אחד מאלה:
- (1) לא ניתן היתר תנאי ייצור נאותים לפי סימן משנה א' לתת-סימן ב' או לפי כל דין אחר;
 - (2) מוצר הבשר אינו ראוי למאכל אדם או שאינו עומד בדרישות הדין;
 - (3) רכב ההובלה אינו עומד בדרישות הדין;
 - (4) קיים סירוב במערכת הממוחשבת כאמור בסעיף 239(ב) להנפקת תעודת המשלוח לגבי נקודת המכירה שאליה מיועד מוצר הבשר או לגבי הרכב שמוביל את מוצר הבשר;

ד ב ר י ה ס ב ר

הסיכונים הקיימים לבריאות הציבור מאותו מפעל ומאותו סוג מזון.

סעיף 232 כדי לפקח באופן יעיל, מוצע להקנות לוטרינר המוסמך במפעל כמה סמכויות ובכלל זה ליטול דוגמאות של מזון, לבצע בדיקות אשר המפעל יישא בהוצאותיהן, ליידע את המפעל לגבי תוצאות הבדיקות ולנהל רישום של תוצאות הבדיקות שביצע, והכול לפי הוראות מנהל היחידה הווטרינרית שיפורסמו באתר האינטרנט.

סעיף 233 מוצע לקבוע כי וטרינר מוסמך במפעל רשאי להחליט כי יצרן או בעל היתר הפעלה לא ינפיק תעודת משלוח למוצר בשר אם התקיים אחד מן התנאים המפורטים בסעיף. אי-הנפקת תעודת משלוח מונעת מהיצרן להוציא את הבשר מהמפעל כאמור בסעיף 210.

תת-סימן ה': חובות וסמכויות פיקוח של רופאים וטרינרים מוסמכים

סימן משנה ה' 1: חובות וסמכויות פיקוח של וטרינר מוסמך במפעל

סעיף 230 מוצע לקבוע כי וטרינר מוסמך במפעל יפקח על קיומם של תנאי הייצור במפעל, ובכלל זה יפקח על תנאי התברואה במפעל, בטיחות ואיכות של מוצרי הבשר וחומרי הגלם, אריזות מוצרי הבשר וסימונם, אחסון מוצרי הבשר והובלת מוצרי הבשר ושיווקם.

סעיף 231 מוצע לקבוע כי וטרינר מוסמך במפעל יהיה נוכח במפעל בתדירות שיורה עליה מנהל היחידה הווטרינרית, בין השאר, בהתאם לניתוח של

(5) קיים סירוב במערכת הממוחשבת להנפקת תעודת המשלוח מאחר שהיצרן או בעל היתר ההפעלה לא שילמו את האגרה הנדרשת לפי הוראות סעיפים אלה:

(א) לגבי יצרן שהוא אינו בעל היתר הפעלה – לפי סעיף 242;

(ב) לגבי בעל היתר הפעלה – לפי פקודת מחלות בעלי חיים או לפי סעיף 243.

234. (א) השר רשאי, באישור הוועדה, לקבוע בצו, כי הוצאת מוצרי בשר מסוג מסוים, ממפעל שקיבל אישור לייצוא או ממפעל בשר שאינו מפעל שחיטת בשר, מחייבת מתן תעודה וטרינרית כאמור בסעיף קטן (ב). וכן רשאי הוא לקבוע תנאים למתן תעודה כאמור.

(ב) רופא וטרינר מוסמך המפקח במפעל בשר שאינו מפעל לשחיטת בשר שנקבע בצו כאמור בסעיף (א), יחתום טרם הוצאת מוצר בשר ממפעל כאמור, על תעודה המעידה כי בדק את מוצר הבשר ומצאו ראוי למאכל אדם.

(ג) רופא וטרינר מוסמך במפעל כאמור בסעיף קטן (ב), יחתום או יסרב לחתום על תעודה וטרינרית אם התקיימה אחת מהנסיבות השוללות מתן תעודת משלוח למוצרי בשר כאמור בסעיף 210 או אם לא התקיים תנאי לחתימה על התעודה הוטרינרית שנקבע בצו כאמור בסעיף קטן (א) לגבי מפעל בשר שאינו מפעל שחיטת בשר או מפעל שאושר לייצוא.

235. רופא וטרינר מוסמך במפעל ידווח בכתב למנהל היחידה הוטרינרית על ממצאי הבדיקות בהתאם להוראות שלפי סעיף 232, על הליקויים והחריגות במפעל, על הפעולות המתקנות שבוצעו בו וכן על כל מידע אחר הנוגע לעניין שידרוש מנהל היחידה הוטרינרית.

סימן משנה ב': חובות וסמכויות פיקוח של רופא וטרינר מוסמך בשווקים

236. רופא וטרינר מוסמך בשווקים יפקח על קיומם של אלה, לפי הוראות חקיקת המזון:

נקיטת פעולות פיקוח בשווקים

(1) תנאי התברואה;

(2) בטיחות ואיכות של מוצרי הבשר וחומרי הגלם;

(3) אריזות מוצרי הבשר וסימונם;

(4) אחסון מוצרי הבשר;

ד ב ר י ה ס ב ר

הליקויים והחריגות במפעל או בדרכי השיווק, על הפעולות המתקנות שבוצעו בהם וכן על כל מידע אחר הנוגע לעניין שידרוש מנהל היחידה הוטרינרית.

תת-סימן משנה ה'2: חובות וסמכויות פיקוח של רופא וטרינר מוסמך בשווקים

סעיף 236 בדומה לקבוע בסעיף 230, מוצע לקבוע את סמכותו של וטרינר מוסמך בשווקים לפקח לפי הוראות חקיקת המזון על קיומם של תנאי התברואה, בטיחות ואיכות של מוצרי הבשר וחומרי הגלם, אריזות מוצרי הבשר וסימונם; אחסון מוצרי הבשר, הובלת מוצרי הבשר ופריקתם מרכבי ההובלה, תהליכי העבודה, עקיבות ואורך חי המדף.

סעיף 234 עניינו של סעיף זה במוצרים שלא ניתן להוציאם מהמפעל בלא תעודה וטרינרית החתומה בידי הרופא הוטרינר שדק את המוצר. מוצע כי חובה זו תוטל לגבי הוצאת בשר ממפעלים שנקבעו בצו לפי סעיף קטן (א).

לגבי מפעלי שחיטת בשר שהם בית שחיטה לעופות ובית מטבחיים החובה להנפיק תעודה וטרינרית קבועה בתקנות לפי פקודת מחלות בעלי חיים. לגבי דגים החובה קבועה בתקנות בריאות הציבור (מזון)(בדיקת דגים), התשמ"א-1981.

סעיף 235 מאחר שהפיקוח העליון על המפעלים מתנהל ברמה הארצית על ידי משרד הבריאות, מוצע לקבוע כי וטרינר מוסמך במפעל ידווח בכתב למנהל היחידה הוטרינרית על ממצאי הבדיקות שביצעו, על

(5) הובלת מוצרי הבשר ופריקתם מרכבי ההובלה;

(6) תהליכי העבודה;

(7) עקיבות;

(8) אורך חי המדף כמשמעותו בסעיף 48(ב).

- ביצוע ביקורות 237. רופא וטרינר מוסמך בשווקים יבצע ביקורת במקומות המכירה בתדירות שיורה עליה מנהל היחידה הווטרינרית, בין השאר, בהתאם לניתוח של הסיכונים לבריאות הציבור מאותו מקום מכירה ומאותו סוג מזון.
- נטילת דוגמאות וביצוע בדיקות 238. רופא וטרינר מוסמך בשווקים ייטול דוגמאות של מזון, יבצע בדיקות, וינהל רישום של תוצאות הבדיקות שביצע, והכול לפי הוראות מנהל היחידה הווטרינרית.
- פיקוח על העברת מזון למקום מכירה 239. (א) רופא וטרינר מוסמך בשווקים שמנהל היחידה הווטרינרית הסמיכו לעניין סעיף זה, לא ירשה להעביר מוצר בשר למקום מכירה, במקרים אלה:
- (1) ניתן לגבי מקום המכירה צו הפסקה לפי סעיפים 40, 41, 64 או 66 לחוק רישוי עסקים;
- (2) רופא וטרינר מוסמך בשווקים מצא שהעברת מוצר הבשר עלולה לסכן את בריאות הציבור.
- (ב) רופא וטרינר מוסמך שלא הרשה להעביר מוצר בשר למקום מכירה כאמור בסעיף קטן (א), יעביר לאלתר מידע על כך למערכת הממוחשבת שהוקמה לפי סעיף 249.
- (ג) הוראה של רופא וטרינר מוסמך כאמור בסעיף קטן (א)(2) תהיה לתקופה שלא תעלה על 48 שעות ותינתן רק לאחר שהרופא הווטרינר המוסמך נתן לבעל מקום המכירה הזדמנות להשמיע את טענותיו; ואולם אם מצא הרופא הווטרינר המוסמך כי השהיית הקביעה עלולה לסכן את בריאות הציבור, רשאי הוא לתתה לאלתר, ובלבד שייתן לבעל מקום המכירה הזדמנות להשמיע את טענותיו בהזדמנות הראשונה לאחר מכן.
- דיווח למנהל היחידה הווטרינרית 240. (א) רופא וטרינר מוסמך בשווקים ידווח בכתב למנהל היחידה הווטרינרית, על ממצאי הבדיקות בהתאם להוראות שלפי סעיף 237, על הליקויים והחריגות, על הפעולות המתקנות שבוצעו וכן על כל מידע אחר הנוגע לעניין שידרוש מנהל היחידה הווטרינרית.

ד ב ר י ה ס ב ר

אליו, באופן שימנע הוצאת תעודות משלוח וטרינריות למקום מכירה זה.

בסעיף זה מוצע לקבוע כי וטרינר מוסמך בשווקים שמנהל היחידה הווטרינרית הסמיכו לעניין סעיף הפיקוח הווטרינרי בשווקים, לא ירשה להעביר מוצר בשר למקום מכירה, במקרה שבו ניתן לגבי המקום צו הפסקה לפי חוק רישוי עסקים או שווטרינר מוסמך בשווקים מצא שהעברת מוצר הבשר עלולה לסכן את בריאות הציבור. בהתאם, יועבר דיווח למערכת הממוחשבת. הוראה כאמור מעילה של סכנה לבריאות הציבור לא תהיה תקפה ליותר מ־48 שעות, ותינתן רק לאחר שניתנה הזדמנות לבעל מקום המכירה להשמיע את טענותיו, אלא אם כן השהיית ההוראה עלולה לסכן את בריאות הציבור.

סעיף 240 מאחר שהפיקוח העליון על המפעלים מתנהל ברמה הארצית על ידי משרד הבריאות, מוצע לקבוע כי וטרינר מוסמך במפעל ידווח בכתב למנהל

סעיף 237 מאחר שהפיקוח בשווקים יהיה ארצי ויתנהל תחת הפיקוח העליון של מנהל היחידה הווטרינרית במשרד הבריאות מוצע לקבוע כי וטרינר מוסמך בשווקים יבצע ביקורת במקומות המכירה בתדירות שיורה עליה מנהל היחידה הווטרינרית, בין השאר, בהתאם לניתוח של הסיכונים לבריאות הציבור מאותו מקום מכירה ומאותו סוג מזון, כך שתיווצר אחידות ושיטתיות בבדיקות.

סעיף 238 כדי לאפשר פיקוח יעיל, מוצע להקנות לוטרינר המוסמך בשווקים את הסמכות לבצע בדיקות, ולנהל רישום של תוצאות הבדיקות שביצע, והכול לפי הוראות מנהל היחידה הווטרינרית.

סעיף 239 מערכת הפיקוח החדשה תאפשר, באמצעות המערכת הממוחשבת, ניהול מערכת שתכלול את כלל נתוני הפיקוח במפעלים ובשווקים באופן שיאפשר למשל להזין בזמן אמת למערכת הממוחשבת פרטים של מקום מכירה שנמצא בו ליקוי המונע העברת מוצר בשר

(ב) רופא וטרינר מוסמך בשווקים שהוא עובד תאגיד, יעביר למנהל היחידה הווטרינרית את הדיווח כאמור בסעיף קטן (א) באמצעות רופא וטרינר שהוא עובד התאגיד אשר הסמיכו לעניין זה מנהל היחידה הווטרינרית; היה הרופא הווטרינר המוסמך בשווקים עובד רשות מקומית – באמצעות מנהל המחלקה הווטרינרית ברשות המקומית שבה נמצא מקום המכירה.

תת־סימן ו': אגרות פיקוח

241. בתת־סימן זה, "עלות ההעסקה של רופא וטרינר מוסמך" – 34,000 שקלים חדשים או סכום אחר שיקבע השר בהסכמת שר האוצר ובאישור הוועדה שיכלול בין השאר את עלות התקורה של הגוף שיעסיק את הרופא הווטרינר.
242. בעד פיקוח וטרינרי במפעל, ישלם יצרן למעט יצרן שהוא בעל היתר הפעלה, לתאגיד, אגרה חודשית בסכום השווה למכפלה של עלות ההעסקה של וטרינר מוסמך בהיקף ההעסקה של הרופאים הווטרינרים המוסמכים הנדרשים באותו מפעל, בהתאם להיקף שיורה עליו מנהל היחידה הווטרינרית כאמור בסעיף 220.
243. (א) בעד פיקוח וטרינרי בשווקים ישלם בעל היתר הפעלה או יבואן מוצרי בשר לתאגיד, אגרה חודשית בסכום של 0.08 שקלים חדשים בעד כל קילוגרם של מוצר בשר המשוק מהמפעל או המיובא, לפי העניין.
- (ב) השר בהסכמת שר האוצר ובאישור הוועדה, רשאי לשנות את סכום האגרה בשים לב להיקף הפיקוח הנדרש כפי שהורה עליו מנהל היחידה הווטרינרית כאמור בסעיף 224, למשקל הבשר המיוצר או המיובא, ולעלות ההעסקה של רופא וטרינר מוסמך.
244. אגרות לפי תת־סימן זה ישולמו לא יאוחר מתום 14 ימים לאחר תום החודש שבעדו משולמת האגרה.
245. על גביית האגרה לפי תת־סימן זה, למעט סעיף 246(ב), יחול חוק המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995⁵⁹.
246. (א) התאגיד יגבה את האגרות לפי תת־סימן זה.
- (ב) על אף הוראת סעיף קטן (א), רשאי שר האוצר בהתייעצות עם השר ושר החקלאות ופיתוח הכפר, להחליט בצו שהאגרות ייגבו בידי משרד הבריאות.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 243 כיום, האגרות בעד פיקוח בשווקים מאופיינות בשונות רבה. כעת, מוצע לקבוע שיעור אגרה אחיד לכל ק"ג בשר המשוק מהמפעל או מיובא. עוד מוצע לקבוע כי השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור הוועדה, רשאי לשנות את סכום האגרה בשים לב להיקף הפיקוח הנדרש כפי שהורה עליו מנהל היחידה הווטרינרית, למשקל הבשר המיוצר או המיובא, ולעלות ההעסקה של רופא וטרינר מוסמך.

סעיף 246 מוצע לקבוע כי התאגיד שיוקם בחוק ויהיה גוף הביצוע לעניין פיקוח וטרינרי על מוצרי בשר יגבה, כחלק מתפקידיו, את האגרות הקבועות בפרק. ואולם שר האוצר יהיה רשאי, בהתייעצות עם השר ושר החקלאות ופיתוח הכפר, להחליט בצו שהאגרות ייגבו בידי משרד הבריאות.

היחידה הווטרינרית על ממצאי הבדיקות שביצעו, על הליקויים והחריגות במפעל או בדרכי השיווק, על הפעולות המתקנות שבוצעו בהם וכן על כל מידע אחר הנוגע לעניין שידרוש מנהל היחידה הווטרינרית. עם זאת, מתוך מדיניות של ניהול סיכונים ומאחר שככלל הסיכונים בשווקים קטנים יותר מהסיכונים במפעלים, מוצע כי לעניין הפיקוח בשווקים הדיווח יועבר באמצעות עובד של התאגיד או עובד של הרשות המקומית, לפי העניין, שמנהל היחידה הווטרינרית הסמיכו לעניין זה.

תת־סימן ו': אגרות פיקוח

סעיף 242 מוצע כי מפעל ישלם אגרה בגובה עלות ההעסקה של רופא וטרינר במפעל, לפי היקף ההעסקה שיקבע מנהל היחידה הווטרינרית.

⁵⁹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 170.

247. (א) התאגיד יעביר לרשויות המקומיות המעסיקות רופאים וטרינרים מוסמכים בשווקים בשווקים אגרת פיקוח בשווקים לרשויות מקומיות
- כאמור בסעיף 223, תשלום בסכום השווה למכפלה של עלות ההעסקה של רופא וטרינר מוסמך במספר הרופאים הווטרינרים המוסמכים בשווקים המועסקים באותה רשות.
- (ב) מספר הרופאים הווטרינרים שיובא בחשבון לצורך סעיף קטן (א), לא יעלה על מספר הרופאים הווטרינרים המוסמכים בשווקים שנדרש להעסיקם לפי היקף הפיקוח שהורה עליו מנהל היחידה הווטרינרית כאמור בסעיף 224.
248. הוחלט בצו כי משרד הבריאות יגבה את אגרות הפיקוח כאמור בסעיף 246(ב) יחולו הוראות אלה:
- (1) משרד הבריאות יעביר לתאגיד תשלום בסכום השווה למכפלה של עלות ההעסקה של רופא וטרינר מוסמך במספר הרופאים הווטרינרים המוסמכים כאמור בסעיף 200 המועסקים בתאגיד, אך לא יותר ממספר הרופאים הווטרינרים המוסמכים שהתאגיד נדרש להעסיקם כאמור בסעיף 224.
- (2) אם הפיקוח הווטרינרי בשווקים של רשות מקומית מבוצע בידי עובדי אותה רשות כאמור בסעיף 223(א) – משרד הבריאות יעביר לרשות המקומית תשלום בסכום הקבוע בסעיף 247(א).

תת-סימן ז': הוראות שונות

249. (א) השר יקים מערכת ממוחשבת לשם רישום של בעלי היתר הפעלה ושל יצרנים, ומשווקים לרבות מובילים, של מוצרי בשר וכן לשם קבלת פרטים לגביהם הנוגעים ליישום הוראות סימן זה, לרבות סוג המזון המיוצר, כמותו, מקומות המכירה ותשלום אגרות הפיקוח.
- (ב) למנהל השירותים הווטרינריים תינתן גישה לנתוני המערכת ואפשרות להפעיל בה יישומים, והכול ביחס למפעלים המפוקחים על ידו לפי דין.
- (ג) במערכת הממוחשבת יישמרו תעודות משלוח של מוצרי בשר לתקופה של 5 שנים לפחות ממועד הנפקתן.
250. (א) בסעיף זה, "בדיקת משנה" – בדיקה שעורך רופא וטרינר של רשות מקומית למוצרי בשר או למוביל של מוצרי בשר, מכוח הוראות לפי חוק עזר, לפי פקודת מחלות בעלי חיים או לפי פרק זה.
- פקטור מהגעה לבדיקת משנה ומתשלום אגרה בעדן

ד ב ר י ה ס ב ר

תת-סימן ז': הוראות שונות

סעיף 249 מוצע לקבוע בפרק שתוקם מערכת ממוחשבת לצורך תמיכה בפיקוח הווטרינרי. המערכת תכלול נתונים של כל המפעלים, המשווקים והמובילים וכן נתונים בזמן אמת של פרטי משלוחים הבשר.

סעיף 250 כאמור כיום, מבוצעות בדיקות משנה בדרכי השיווק טרם העברת מוצרי הבשר לנקודות המכירה בתחומי הרשויות המקומיות, על ידי רופאים וטרינרים של הרשויות המקומיות. בשל שינוי שיטת הפיקוח על מוצרי בשר בישראל, מוצע שבעת כניסת הרפורמה לתוקף (בתום ארבע שנים מיום תחילתו של הפרק) יבוטלו כליל בדיקות המשנה.

סעיף 247 ככל שרשות מקומית מעסיקה רופאים וטרינרים לשם הפיקוח הווטרינרי בתחומה, בין השאר, מוצע לקבוע כי התאגיד יעביר תשלום בשיעור של עלות העסקה של וטרינר מוסמך לפי היקף הפעילות הנדרש באותה הרשות, כפי שנקבע על ידי מנהל היחידה הווטרינרית.

סעיף 248 כאמור לעיל, רשאי שר האוצר, בהתייעצות עם השר ושר החקלאות ופיתוח הכפר, להחליט בצו שהאגרות ייגבו בידי משרד הבריאות. במקרה זה, מוצע לקבוע כי משרד הבריאות יעביר לתאגיד תשלום בסך מכפלת עלות ההעסקה של וטרינר מוסמך במספר הווטרינרים המועסקים בתאגיד, ולא יותר מהמספר הנדרש. ככל שהפיקוח הווטרינרי מבוצע בידי עובדי רשות מקומית, יועבר התשלום לרשות המקומית.

(ב) על אף האמור בכל דין –

- (1) מוביל של מוצר בשר אינו חייב בהגעה לבדיקת משנה;
- (2) בעל היתר הפעלה או יצרן, משווק או מוביל של מוצר בשר, לא יהיה חייב בתשלום אגרה בעד בדיקת משנה, או אגרה לפי חוק עזר בעד בדיקה או פיקוח וטרינריים שאינם בדיקת משנה הנעשים בקשר למוצר בשר;
- (3) לא יהיה תוקף להוראות שנקבעו לפי סעיף 3 לפקודת בריאות הציבור (מזון) כנוסחו לפני יום התחילה של פרק זה, האוסרות מכירה, העברה או הוצאה של דגים ללא בדיקה של רופא וטרינר של רשות מקומית וללא הוצאת תעודה משלוח על ידו.

251. אין בהוראות סימן זה כדי לגרוע מסמכויות פיקוח או סמכויות אחרות המוקנות לפי שמירת סמכויות פרק זה.

תת-סימן ח': תחילה

252. בתת-סימן זה – הגדרות

- "יום תחילתה של תקופת המעבר" – 1 בחודש שלאחר תום תשעים ימים מיום פרסומו של פרק זה;
- "יום תחילתו של הפיקוח הוטרינרי הארצי במפעלים" – תום תקופה של 48 חודשים שתחילתה ביום תחילתה של תקופת המעבר;
- "יום תחילתו של הפיקוח הוטרינרי הארצי בשווקים" – המועד שבו יוקם התאגיד, כאמור בסעיף 334(ב) לחוק הרופאים הוטרינרים.

253. (א) תחילתו של סימן זה ביום תחילתו של הפיקוח הוטרינרי הארצי במפעלים. תחילה

(ב) על אף הוראת סעיף קטן (א), הוראות אלה יחולו מוקדם יותר, במועדים המפורטים לצדם –

- (1) ההוראות לעניין הגדרות, או שמירת סמכויות כאמור בסעיפים 204, ו-251, בהתאמה ביום תחילתה של תקופת המעבר; ואולם ההגדרה "תעודה וטרינרית" שבסעיף 204 תחול ביום תחילתו של סימן זה כאמור בסעיף קטן (א);
- (2) הוראות השעה הקבועות בתת-סימן ט' – מיום תחילתה של תקופת המעבר עד ערב יום תחילתו של הפיקוח הארצי במפעלים (בסעיף זה – תקופת מעבר), או בחלק מתקופת המעבר, אם נקבע כך בהוראות אותו תת-סימן;
- (3) הוראות סימני משנה ד', ה' ותת-סימן ו' למעט סעיף 242, ביום תחילתו של הפיקוח הוטרינרי הארצי בשווקים; ואולם, ההוראה בסעיף 223(ב) לעניין מתן הודעה של רשות מקומית על הרופאים הוטרינרים המפקחים בשווקים, תחול ביום תחילתה של תקופת המעבר.

ד ב ר י ה ס ב ר

המעבר כמו כן, מוצע לקבוע כי הוראות הפרק באשר לפיקוח וטרינרי במפעלים ייכנסו לתוקף באופן מלא בעוד 4 שנים, ואילו הפיקוח בשווקים יחל ביום הקמתו של התאגיד. לבסוף, מוצע לקבוע הוראות שונות שייכנסו לתוקף במועד מוקדם יותר מהאמור לעיל.

תת-סימן ח': תחילה

סעיפים מוצע לקבוע הסדרים, כהוראות 252 ו-253 שעה, עד לכניסתו לתוקף באופן מלא של התיקון לחוק העוסק בפיקוח על מוצרי בשר. בהתאם, מוצע לקבוע כי יום התחילה להוראות המעבר שיפורטו להלן יהיה 90 ימים מיום פרסום החוק, כדי לאפשר לכלל מפעלי הבשר להתאים את פעילותם להוראות תקופת

תת-סימן ט': הוראות שעה

סימן משנה א': הגדרות

הגדרות

254. בתת-סימן זה –

“בדיקת משנה” – בדיקה שעורך רופא וטרינר של רשות מקומית למוביל של מוצר בשר, המבוצעת בתחנה קבועה; לעניין זה, “רשות מקומית” – הרשות המקומית שאליה מועבר מוצר הבשר שאותו נושא המוביל;

“בעל היתר הפעלה או יבואן שניתן לו פטור לפי חוק מבדיקות משנה” – אחד מאלה:

(1) בעל היתר הפעלה שהוא בעליו של בית מטבחיים תעשייתי, הפטור מהגעה לבדיקות משנה לפי פקודת מחלות בעלי חיים;

(2) יבואן של בשר קפוא, הפטור מהגעה לבדיקות משנה לפי פקודת מחלות בעלי חיים.

“יום תחילתה של תקופת המעבר”, “יום תחילתו של הפיקוח הווטרינרי הארצי במפעלים”, “יום תחילתו של הפיקוח הווטרינרי הארצי בשווקים” – כהגדרתם בתת-סימן ט’;

“תעודה וטרינרית” – תעודת החתומה בידי הרופא הווטרינר שפיקח על השחיטה או על הייצור במפעל, הניתנת לפי דין למוצר בשר, טרם הוצאתו מהמפעל;

“תקופת המעבר” – כמשמעותה בסעיף 253(ב)(2).

סימן משנה ב': בדיקות משנה מלאות בתקופת המעבר

255. (א) מוביל של מוצר בשר לאחר שחיטתו או פירוקו בבית שחיטה לעופות (בסעיף זה – בשר עוף לאחר שחיטה), יהיה חייב בהגעה לבדיקת משנה.

בדיקות משנה מלאות לבשר עוף לאחר שחיטה

(ב) מוביל של בשר עוף לאחר שחיטה שנקבעה לגביו חובת הגעה לבדיקת משנה לפי סעיף קטן (א) ונקבעה לגביו גם חובת הגעה לבדיקת משנה לפי חוק עזר, אינו חייב בהגעה לבדיקת משנה לפי חוק העזר, ויחולו עליו הוראות סעיף קטן (א), וכן אינו חייב באגרה בעד הגעה לבדיקות משנה לפי חוק העזר, והוא יחויב באגרה לפי הוראות סעיף 268.

ד ב ר י ה ס ב ר

האמור לעיל, ולתקופת המעבר בלבד, יוחלף הסדר זה בחובת הגעה לבדיקות משנה שתיקבע בחוק.

יובהר כי אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מחובת הגעה לבדיקת משנה לפי תקנות מחלות בעלי חיים (שחיטת בהמות), התשכ”ד–1964, תקנות בריאות הציבור (מזון)(בדיקת דגים), התשמ”א–1981, וכן מחובת הגעה לבדיקות משנה לפי חוק עזר החלה על מוביל של מזון הטעון פיקוח וטרינרי שאינו בשר עוף לאחר שחיטה או פירוק, ובלבד שהמזון אינו מגיע ממפעל או יבואן שניתן לו פטור לפי חוק מבדיקות משנה.

כן מובהר, כאמור, כי מדובר ביצירת הסדר זמני בלבד עד לתום תקופת המעבר – מועד שבו יבוטלו באופן מוחלט בדיקות המשנה על כל צורותיהן.

תת-סימן משנה ט': הוראות שעה

תת-סימן משנה ט' 2: בדיקות משנה מלאות בתקופת המעבר

סעיף 255 ככל שמדובר בבשר עוף לאחר שחיטתו או פירוקו בבית שחיטה לעופות, נטען כאמור, כי ההסדר הנוכחי מתבסס על חוקי עזר ועל נוהג של קיום בדיקות משנה מכוח “ההסכם המשולש” מיום 5.2.1990 שבין משרד החקלאות, מרכז השלטון המקומי והמועצה לענף הלול. יובהר, כי לעמדת המדינה הסכם זה אינו מהווה מקור נורמטיבי מחייב לביצוע בדיקות משנה. עם זאת, לפי דיווחים שהועברו למדינה, בחלק מהרשויות המקומיות ממשכים לנהוג לפי הסכם זה ומחייבים את מובילי המוצרים האמורים בהגעה לבדיקות משנה. לאור

256. רופא וטרינר של רשות מקומית שביצע בדיקת משנה לפי סעיף 255 או לפי דין אחר המחייב קיום בדיקת משנה, ידווח על קיום הבדיקה ועל תוצאותיה למערכת הממוחשבת כאמור בסעיף 267, מיד לאחר ביצועה.

סימן משנה ג': פטור מבדיקות משנה מלאות בתקופת המעבר

257. מוביל של מוצר בשר שנקבעה לגביו חובת הגעה לבדיקות משנה לפי סעיף 255 או לפי דין אחר, אינו חייב בהגעה לבדיקות משנה כאמור אם מנהל היחידה הווטרינרית אישר שמתקיימים בו התנאים כאמור בפסקאות משנה (א) ו-(ב) של פסקה (1) או כאמור בפסקה (2) וכל עוד מתקיימים התנאים האמורים (בתת-סימן זה – פטור מבדיקות משנה מלאות):

(1) במפעל שאת מוצריו הוא מוביל –

(א) מתקיים פיקוח וטרינרי בידי רופא וטרינר בהתאם לתקנות לפי פרק זה, לפי פקודת מחלות בעלי חיים או לפי החוק לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים ואם לא ניתן למנותו בהתאם לחיקוק כאמור – בידי רופא וטרינר שמונה בידי מנהל היחידה הווטרינרית לפי סעיף 260;

(ב) מיושמת תכנית בטיחות מזון.

(2) לגבי מפעלי שחיטה ומפעלים מאושרים לייצוא – מנהל השירותים הווטרינריים הודיע למנהל היחידה הווטרינרית שהתקיים בהם האמור בפסקאות משנה (א) ו-(ב) של פסקה (1).

258. רשימת בעלי הפטור מבדיקות משנה מלאות וכן רשימת המפעלים או היבואנים שניתן להם פטור לפי חוק מבדיקות משנה, תפורסם באתר האינטרנט; פרסום כאמור אינו תנאי לתוקף האישור או הפטור.

259. מפעל שקיבל פטור מבדיקות משנה מלאות, וכן בעל היתר הפעלה או יבואן שניתן לו פטור לפי חוק מבדיקות משנה –

(1) לא יוציא מוצר בשר מאתר ייצור אלא לאחר שמצא כי התקיימו כל אלה לגבי הטמפרטורה של הרכב שבו הוא מוביל:

(א) הטמפרטורה המבוקרת ברכב עומדת בדרישות הדין;

(ב) מותקנת מערכת בקרה של הטמפרטורה ברכב;

ד ב ר י ה ס ב ר

מוביל של מוצר בשר מהגעה לבדיקות משנה אם מנהל היחידה הווטרינרית אישר כי מתקיים במפעל שאת מוצריו הוא מוביל פיקוח וטרינרי בהתאם לפרק זה או לפי דין אחר ומיושמת במפעל זה תכנית בטיחות מזון.

סעיף 258 מוצע לקבוע כי רשימת בעלי הפטור מבדיקות משנה מלאות וכן רשימת המפעלים או היבואנים שניתן להם פטור לפי חוק מבדיקות משנה, תפורסם באתר האינטרנט, כך שמידע זה יהיה נגיש לרופאים הווטרינרים ברשויות המקומיות ולציבור.

סעיף 259 מאחר שהמוקד של הפיקוח הווטרינרי במפעלים שיקבלו פטור מבדיקות משנה מלאות יעבור מבדיקות המשנה לפיקוח במפעל, מוצע להטיל על יצרן חובות לגבי הובלת המוצרים, בדומה לחובות שיחולו לאחר תום תקופת המעבר.

תת-סימן משנה ט'3: פטור מבדיקות משנה מלאות בתקופת המעבר

סעיף 257 כפי שפורט לעיל, כיום קיימים מפעלים שמקיימים את החובות שיוטלו עליהם ברפורמה (הנהגת תכנית בטיחות מזון ומינוי של רופא וטרינר ציבורי). מאחר שמפעלים אלו (ומפעלים שיקבלו על עצמם תנאים אלו) מקיימים כבר היום מערכת נאותה של פיקוח וטרינרי אין צורך לחייב מפעלים אלו בבדיקות משנה מלאות במתכונתן הנוכחית. לפיכך מוצע לפטור באופן מיידי מוביל של מוצר בשר מהגעה לבדיקות משנה, במקרה שבו הודיע מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות למנהל היחידה הווטרינרית במשרד הבריאות על התקיימות התנאים שלעיל, וזאת לגבי מפעלי שחיטה ומפעלים מאושרים לייצוא. כן מוצע לפטור באופן מיידי

- (ג) קיימת מערכת של תיעוד תקלות בטמפרטורה שברכב;
- (2) לא יוציא ממקום הייצור מוצר בשר אלא אם התקיימו כל אלה:
- (א) מצורפת למשלוח של מוצרי הבשר תעודת משלוח למוצרי בשר שנכללים בה הפרטים האמורים בסעיף 211; על הוצאת תעודת המשלוח יחולו, בשינויים המחויבים, הוראות סעיף 212 של אותו סעיף;
- (ב) לגבי מפעל שחיטה, מפעל שאושר לייצוא ומפעל לייצור מוצרי דגים – מצורפת לתעודת המשלוח כאמור בפסקה 2(א) תעודה וטרינרית;
- (ג) היצרן או בעל היתר ההפעלה יעביר, בדרך אלקטרונית, את תעודת המשלוח למערכת הממוחשבת כאמור בסעיף 267 לפי הוראות שיוורה עליהן מנהל היחידה הווטרינרית; תעודה כאמור תועבר בעת יציאתו של המוביל מתחומי המפעל.
260. (א) לפי בקשתו של יצרן מוצרי בשר המבקש לקבל פטור מבדיקות משנה מלאות כאמור בסעיף 257, מנהל היחידה הווטרינרית רשאי למנות רופא וטרינר במפעלו לשם פיקוח וטרינרי כאמור בסעיף קטן (א)(1), שהוא אחד מאלה:
- (1) רופא וטרינר שהוא עובד של הרשות המקומית שבתחומה פועל היצרן, לפי הסכם שבין היצרן לרשות המקומית; הוראות פסקה זו יחולו עד יום תחילתו של הפיקוח הווטרינרי הארצי בשווקים, או עד המועד כאמור בסעיף 334(ג) לחוק הרופאים הווטרינרים, לפי המוקדם מבניהם.
- (2) רופא וטרינר שהוא עובד של התאגיד; הוראות סעיף קטן זה יחולו ביום תחילתו של הפיקוח הווטרינרי הארצי בשווקים או במועד כאמור בסעיף 334(ג) לחוק הרופאים הווטרינרים, לפי המוקדם מבניהם.
- (ב) על אף האמור בכל דין, לגבי יצרן שבמפעלו מונה רופא וטרינר מבין עובדי תאגיד כאמור בפסקה (א)(2), לא יהיה תוקף להוראה הקובעת כי פיקוח במפעל, לרבות הוצאת תעודת וטרינר, ייעשה בידי רופא וטרינר של רשות מקומית.
261. יצרן שבמפעלו מונה רופא וטרינר מבין עובדי התאגיד, ישלם לתאגיד אגרה כאמור בסעיף 242, בהתאם להיקף הפיקוח שהורה עליו מנהל היחידה הווטרינרית, ועל תשלום האגרה יחולו, בשינויים המחויבים, הוראות סעיף 264.
262. מונה רופא וטרינר במפעל בידי מנהל היחידה הווטרינרית, כאמור בסעיף 260, יחולו עליו החובות והסמכויות כאמור בסימן משנה א' לתת-סימן ה', בשינויים המחויבים, על אף הוראת סעיף 253.
263. (א) נוכח מנהל היחידה הווטרינרית כי לא קוימה חובה מהחובות המפורטות בסעיף 259, וכי אי קיום החובה סיכן באופן חמור את בריאות הציבור, או שמדובר בהפרה חוזרת ונשנית של החובה – רשאי הוא לבטל את האישור על פטור מבדיקות משנה מלאות, לתקופה שיוורה, לאחר שנתן ליצרן או לבעל היתר ההפעלה, הזדמנות להשמיע את טענותיו.

מינוי רופא וטרינר במפעל לצורך קבלת פטור מבדיקות משנה מלאות

אגרה בעד פיקוח במפעל של רופא וטרינר שהוא עובד תאגיד

חובות רופא וטרינר במפעל שמונה בידי מנהל היחידה הווטרינרית

ביטול הפטור מבדיקות משנה מלאות

ד ב ר י ה ס ב ר

- וטרינר במפעל, כאמור בתת-סימן ה'1, גם על רופא וטרינר שמונה על ידי מנהל היחידה הווטרינרית בתקופת המעבר.
- סעיף 263 מוצע להסמיך את מנהל היחידה הווטרינרית לבטל את הפטור מקיום בדיקות משנה מלאות, אם החובות לקבלת הפטור לא קוימו, כך שהדבר יסיכן אופן חמור את בריאות הציבור, או כאשר ישנה הפרה חוזרת של החובות, למשך תקופה שיוורה, ולאחר שנתן ליצרן או
- סעיפים 260 ו-261 מלאות בתקופת המעבר, על המפעל לקיים פיקוח וטרינרי כאמור לעיל. סעיף זה מאפשר למפעלים שכיום אינם מחויבים בפיקוח של וטרינר ציבורי, לבקש ממנהל היחידה הווטרינרית למנות וטרינר כאמור וכן נקבע בו הסדר לגבי האגרה שיש לשלם במקרה שהרופא הווטרינר יהיה עובד של התאגיד.
- סעיף 262 מוצע להחיל את החובות והסמכויות של רופא

(ב) לגבי מפעל שחיטה ומפעל שאושר ליצוא – יתייעץ מנהל היחידה הווטרינרית עם מנהל השירותים הווטרינריים לפני ביטול האישור על פטור; שלח מנהל היחידה הווטרינרית הודעה למנהל השירותים הווטרינריים על כוונתו לבטל את האישור ומנהל השירותים הווטרינריים לא העביר את חוות דעתו לגבי הכוונה לבטל את האישור בתוך 7 ימים מיום קבלת ההודעה, יראו את ההתייעצות כאילו קוימה.

סימן משנה ד': חובת הגעה לבדיקות משנה אקראיות בתקופת המעבר

חובת הגעה
לבדיקות משנה
אקראיות

264. (א) מוביל של מוצר בשר שיוצר במפעל שקיבל פטור מבדיקות משנה מלאות לפי הוראות סעיף 257, יהיה חייב בהגעה לבדיקות משנה אקראיות.

(ב) מנהל היחידה הווטרינרית יזמן מוביל כאמור בסעיף קטן (א), לבדיקת משנה, באמצעות מערכת ממוחשבת כאמור בסעיף 267, לפי הוראות אלה:

(1) ההגעה לבדיקות המשנה למקום הבדיקה לא תגרום לסטייה ניכרת מנתיב הנסיעה;

(2) ההגעה למקום הבדיקה תהיה במועד שיחול בשעות העבודה של המוביל באותה נסיעה ולא תגרום לעיכוב ניכר בזמן הנסיעה;

(3) מוביל של יצרן או בעל היתר הפעלה, יזמן בשנה קלנדרית לשתיים עשרה בדיקות משנה לפי הוראות סעיף זה, ואם הוראת סעיף זה תחול בחלק מהשנה הקלנדרית – המוביל יזמן לבדיקות משנה לפי הוראות סעיף זה שמספרן כמספר החודשים שבהם יחולו הוראות סעיף זה.

הוראות תחילה
לסימן משנה זה

265. הוראות סימן משנה זה יחולו עד יום תחילתו של הפיקוח הווטרינרי הארצי בשווקים, או מועד מוקדם יותר שייקבע בידי השר בהסכמת שר החקלאות ופיתוח הכפר ושר האוצר אשר לא יחול לפני תום שנתיים מיום תחילתה של תקופת המעבר.

מערך משותף של
בדיקות משנה
אקראיות

266. הרשויות המקומיות רשאיות לשתף פעולה כדי להקים ולהפעיל את מערך בדיקות המשנה האקראיות לפי סעיף זה.

הקמת מערכת
ממוחשבת

267. (א) השר ושר החקלאות ופיתוח הכפר יקימו מערכת ממוחשבת לצורך יישום הוראות סימן משנה זה ובכלל זה לצורך סיוע בבחירת הנסיעות שלגביהן תתבצע בדיקת המשנה, לקבלת תעודת משלוח למוצר בשר ולקבלת הודעות על ביצוע בדיקות משנה מרופאים וטרינרים של הרשות המקומית.

ד ב ר י ה ס ב ר

לבדיקות המשנה למקום הבדיקה לא תגרום לסטייה ניכרת מנתיב הנסיעה, וכן בתנאי שההגעה למקום הבדיקה תהיה במועד שיחול בשעות העבודה של המוביל באותה נסיעה ולא תגרום לעיכוב ניכר בזמן הנסיעה.

סעיף 265 מוצע לקבוע כי בדיקות המשנה האקראיות במתכונת האמורה יחולו עד למועד הקמת התאגיד, או עד למועד מוקדם יותר לפי קביעת שר הבריאות בהסכמת שר החקלאות ופיתוח הכפר ושר האוצר.

סעיף 266 כדי לייעל את בדיקות המשנה האקראיות, המתבצעות בתחומי הרשויות המקומיות, מוצע לקבוע כי הרשויות רשאיות לשתף פעולה בהקמת מערך זה.

סעיף 267 לצורך הפעלה של מערכת יעילה של בדיקות משנה אקראיות מוצע לקבוע כי שר הבריאות

לבעל היתר ההפעלה הזדמנות להשמיע את טענותיו. כאשר מדובר במפעל שבפיקוח משרד החקלאות, יתייעץ מנהל היחידה הווטרינרית במשרד הבריאות עם מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות לפני ביטול האישור על פטור.

סימן משנה ט'4: חובת הגעה לבדיקות משנה אקראיות בתקופת המעבר

סעיף 264 כאמור, ישנה אפשרות שמפעל יקבל פטור מבדיקות משנה מלאות בתקופת המעבר, בהתקיים תנאים מסוימים. עם זאת, כדי שלא להותיר את המפעלים הפטורים מפיקוח כלשהו בתקופת המעבר עוד בטרם החלת פיקוח וטרינרי ארצי בשווקים, מוצע לקבוע כי מפעלים אלה יהיו חייבים להגיע לבדיקות משנה אקראיות. על פי המוצע, מנהל היחידה הווטרינרית יזמן מוביל בשר לשתיים עשרה בדיקות בשנה קלנדרית, בתנאי שההגעה

(ב) במערכת הממוחשבת יישמרו תעודות משלוח למוצר בשר לתקופה של 5 שנים לפחות ממועד הנפקתן.

סימן משנה ה': אגרות בעד בדיקות משנה בתקופת המעבר

268. (א) מוביל של בשר עוף לאחר שחיטה החייב בבדיקות משנה מלאות כאמור בסעיף 255 ישלם לרשות המקומית אגרה חודשית בעד ביצוע בדיקות המשנה שביצע בתחומה, בסכום כאמור בסעיף קטן (ב).

(ב) סכום האגרה החודשית יהיה מכפלה של 0.1 שקלים חדשים לכל ק"ג של בשר עוף לאחר שחיטה שהוביל המוביל בכלל הרשויות המקומיות בישראל באותו חודש כפול שיעור התושבים ברשות המקומית שאליה שווק המזון; לעניין זה, "שיעור התושבים" – היחס בין מספר התושבים ברשות המקומית לבין מספר כלל התושבים בכלל הרשויות המקומיות, לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שפורסמו לאחרונה לפני יום תחילתה של הוראת המעבר.

269. (א) בעל היתר הפעלה שקיבל פטור מבדיקות משנה מלאות כאמור בסעיף 257, ומפעל או יבואן שניתן לו פטור לפי חוק מבדיקות משנה, ישלם לרשות המקומית אגרה מדי חודש בעד פיקוח וטרינרי שיבצעו הרשויות המקומיות בשווקים.

(ב) סכום האגרה החודשית יהיה מכפלה של 0.1 שקלים חדשים לכל ק"ג של מוצר בשר שיוצר בידי בעל היתר ההפעלה או היבואן, לפי העניין, ושוק בכלל הרשויות המקומיות בישראל באותו חודש כפול שיעור התושבים; לעניין זה, "שיעור התושבים" – כהגדרתו בסעיף 268(ב).

270. רופא וטרינר כאמור בסעיף 257(1)(א), לא ינפיק תעודה וטרינרית לבעל היתר הפעלה שקיבל אישור על מתן פטור מבדיקות משנה מלאות ולבעל היתר הפעלה כאמור בפסקה (1) להגדרה "מפעל או יבואן שניתן לו פטור לפי חוק מבדיקות משנה", אם הם לא שילמו את האגרה לפי סימן משנה זה בתוך 14 ימים מתום החודש האמור בסעיף 269(א).

271. (א) עד יום תחילתו של הפיקוח הווטרינרי הארצי בשווקים, רשות מקומית רשאית להסתייע בגוף אחר לצורך גביית האגרה.

(ב) מיום תחילתו של הפיקוח הארצי בשווקים, רשות מקומית רשאית להיעזר רק בתאגיד לצורך גביית האגרה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הפטורים מבדיקות משנה כיום לפי תקנות מחלות בעלי חיים (שחיטת בהמות) או מכוח סימן משנה ט'3), ישלם אגרה בעד פיקוח וטרינרי שיבצעו הרשויות המקומיות בשווקים.

סעיף 270 מוצע לקבוע כי קבלת תעודה וטרינרית למפעל או לבעל היתר הפטורים מבדיקות משנה, תותנה בתשלום אגרה במועד.

סעיף 271 כדי להקל על הרשויות המקומיות בכל הנוגע לגביית האגרה ולתשלומה, בהתאמה, מוצע לקבוע כי ניתן להסתייע בגוף אחר לשם כך, וזאת עד להקמת התאגיד. כדי להבטיח שגביית האגרה ותשלומה לרשויות המקומיות יתנהלו כראוי, מוצע לקבוע כי גוף כאמור, יהיה כפוף להנחיות שר הבריאות וידווח לו באופן שוטף.

ושר החקלאות ופיתוח הכפר יקימו מערכת ממוחשבת לשם יישום בדיקות המשנה האקראיות.

תת-סימן משנה ט'5: אגרות בעד בדיקות משנה בתקופת המעבר

סעיף 268 מוצע כי מוביל של בשר עוף לאחר שחיטה החייב בבדיקות משנה מלאות ישלם בתקופת המעבר אגרה לרשות המקומית בעד בדיקות משנה בשיעור הקבוע בסעיף. הוראה זו נקבעה מאחר שהחובה לבצע את בדיקות המשנה המלאות עוגנה בפרק זה כאמור בסימן משנה ט'2 כך שנדרש גם עיגון של תשלום האגרה בגינן.

סעיף 269 מוצע לקבוע כי בעל היתר הפעלה הפטור מהגעה לבדיקות משנה לפי חוק (מדובר בבתי מטבחיים תעשייתיים או ביבואנים של בשר בהמות קפוא,

(ג) גוף כאמור בסעיף קטן (א) או התאגיד, יהיה כפוף להנחיותיו של השר וידווח לשר מדי חודש בחודשו, או לפי דרישה, על פעילות הגוף בכל הנוגע לגביית האגרות ולתשלומן לרשויות המקומיות.

סימן משנה ו': פיקוח וטרינרי במקומות מכירה בתקופת המעבר

272. משווק לא ימכור מוצר בשר שיוצר או שיובא בידי מי שקיבל פטור מבדיקות משנה מלאות או בידי מפעל או יבואן שניתן לו פטור לפי חוק מבדיקות משנה, ויצרן לא יחזיק מוצר בשר שהגיע לידי ממי שקיבל פטור כאמור או ממי שניתן לו פטור כאמור, אלא אם כן התקיימו תנאים אלה לגבי המשלוח של מוצר הבשר:
- (1) מצורפת למשלוח המזון תעודת משלוח למוצרי בשר, הכוללת את הפרטים המפורטים בסעיף 211, ואם יש לצרף לתעודת המשלוח גם תעודה וטרינרית כאמור בסעיף 234 – צורפה תעודה כאמור;
 - (2) אם צוין בתעודת המשלוח כי חלה חובה להגיע לבדיקת משנה כאמור בסעיף 264 – בתעודת המשלוח צוין כי בדיקת המשנה בוצעה;
 - (3) תעודת המשלוח הונפקה ב־24 שעות שקדמו לפריקת המשלוח;
 - (4) קיימת התאמה בין המוצרים שבמשלוח ובין תעודת המשלוח למוצרי בשר לעניין הפרטים לפי סעיף 211, ואם צורפה תעודה וטרינרית – קיימת התאמה בין התעודה הוטרינרית לבין תעודת המשלוח האמורה.
273. משווק של מוצרי בשר לא יוציא מוצר בשר ממקום מכירה אל מקום מכירה אחר או ליצרן ולא יוביל מוצר בשר ממקום מכירה אלא לאחר שמצא כי התקיימו הוראות סעיף 213(1) עד (3), לגבי הרכב שבו הוא מובל.

סימן ט': סמכויות פיקוח ואכיפה

תת-סימן א': הסמכה של מפקחים

274. השר רשאי להסמיך מפקח לשם פיקוח על ביצוע הוראות פרק זה, מי שמתקיים בו הסמכת מפקחים אחד מאלה:
- (1) הוא עובד משרד הבריאות;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 273 מוצע לקבוע חובה על משווק בשר המוציא משלוח ממקום מכירה אל מקום מכירה אחר או ליצרן, להוביל משלוח של מוצרי בשר רק אם מתקיימים התנאים המחייבים לעניין הטמפרטורה המבוקרת ברכב ומערכת בקרת הטמפרטורה ותיעוד תקלות, כך שהובלת מוצרי הבשר תיעשה בצורה בטוחה.

סימן ט': סמכויות פיקוח ואכיפה – כללי

סעיף 274 מוצע להסמיך את שר הבריאות להסמיך מפקחים לשם ביצוע הפיקוח על כל שרשרת הטיפול במוון. מפקחים יהיו עובדי משרד הבריאות, או עובדי מדינה ממשרד ממשלתי מתאים אחר (בהסכמת השר הממונה על אותו משרד), או תברואן או עובד רשות מקומית, בהסכמת מועצת הרשות המקומית, לפיקוח בתחום הרשות המקומית בלבד או אחד מהמנויים בהגדרת "רופא ממשלתי".

סימן משנה ט': פיקוח וטרינרי במקומות מכירה בתקופת המעבר

סעיף 272 מאחר שמתן פטור מבדיקות משנה מלאות קובע מערכת דינים הדומה למערכת הדינים שתחול בתום תקופת המעבר, מוצע לחייב גם משווק או יצרן שקיבל מוצר בשר מיצרן שקיבל פטור מבדיקות משנה מלאות בחובות החלות על משווק ויצרן לאחר תום תקופת המעבר לפיכך מוצע לקבוע כי יצרן לא יחזיק מוצר בשר שקיבל מיצרן שקיבל פטור מבדיקות משנה מלאות ומשווק לא ימכור מוצר בשר שקיבל מיצרן כאמור, ללא תעודת משלוח למוצר בשר וללא תעודה וטרינרית (במקרים שבהם היא נדרשת), וכן בלי שהוא וידא שקיימת התאמה בין תעודת המשלוח לבין המוצרים שבמשלוח וקיימת התאמה בין התעודה הוטרינרית לבין תעודת המשלוח. אין בהוראות אלו כדי לגרוע מחובות החלות על יצרן ומשווק לפי דין אחר.

(2) הוא עובד מדינה במשרד ממשלתי אחר – בהסכמת השר הממונה על המשרד;
(3) הוא רופא ממשלתי שהוא עובד רשות מקומית – בהסכמת מועצת הרשות המקומית;

(4) הוא רופא וטרינר שמונה או הוסמך לפי סעיף 219 או מונה או הוסמך לפי סעיף 225 לחוק לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים, ואולם –

(א) לעניין רופא וטרינר כאמור, במקום האמור ברישה של סעיף 276, יקראו "לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי פרק זה במפעל שלגביו הוא מונה או הוסמך, רשאי רופא וטרינר שמונה או הוסמך לפי סעיף 219 או מונה או הוסמך לפי סעיף 225 לחוק לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים"; על אף האמור בסעיף 276(4), רופא וטרינר כאמור לא יהיה רשאי להיכנס למקום שבו מוכרים מזון;

(ב) רופא וטרינר כאמור לא ייחשב כמפקח לעניין סעיף 278;

(5) תברואן או מפקח, שהם עובדי הרשות המקומית – בהסכמת מועצת הרשות המקומית, ולגבי תחום הרשות.

275. לא יוסמך מפקח, אלא אם כן התקיימו בו כל אלה: תנאים להסמכת מפקחים

- (1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מיום קבלת פרטי העובד, כי היא אינה מתנגדת למינויו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;
- (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי פרק זה, כפי שהורה השר בהסכמת השר לביטחון הפנים;
- (3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר.

תת-סימן ב': סמכויותיהם של מפקחים

276. לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי פרק זה, רשאי מפקח – סמכויות פיקוח

- (1) לדרוש מכל אדם הנמצא במקום למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;
- (2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה ומסמך הנוגעים לעיסוק מזון; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995⁶⁰;

ד ב ר י ה ס ב ר

תהא טעונה צו של בית משפט. עוד יוסמך מפקח לערוך בדיקות וליטול דגימות של מוצרי מזון וחומרים רלוונטיים אחרים, למסור את הבדיקות והדגימות למעבדה או לשמור אותן או לנהוג בהן בדרך אחרת לפי שיקול דעתו. נטילת הדוגמאות תהיה פטורה מתשלום לבעלי המזון. בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג) מוצע לאפשר למנהל להסמיך פרטנית מפקחים שיהיו בעלי הסמכות להזמין מוביל לשם בדיקת עמידתו בתנאי רישיון ההובלה, בין בתהליך בקשת הרישיון או בקשת חידוש, או לשם פיקוח על בעל רישיון הובלה. זימון מוביל לבדיקה ייעשה בשעות העבודה של הנהג ותוך צמצום הסטייה מנתיב נסיעתו והעיקוב בזמן הנסיעה.

סעיף 275 בטרם הסמכת מפקח מוצע לקבוע כי יקבל הכשרה מתאימה, וימצא שהמשרה לא מתנגדת להסמכתו, לרבות בהסתמך על עברו הפלילי ועל טעמים של ביטחון הציבור מוצע להסמיך את השר להגדיר תנאי כשירות נוספים.

סעיף 276 בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי לשם ביצוע אפקטיבי של הפיקוח, למפקחים תהיה סמכות להיכנס לכל מקום שבו מייצרים או מוכרים מזון, לרבות נמל ומחסן וכיוצא באלה, כדי לבדוק מזון ואת תהליכי הייצור, הייבוא והמכירה של מזון, ולדרוש מכל אדם הנמצא במקום להזדהות לפני המפקח באמצעות תעודה מזהה ולמסור לו מידע ומסמכים, לרבות פלט של מסמכים השמורים במחשב. כניסה למקום המשמש למגורים בלבד

⁶⁰ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

(3) לערוך בדיקות או ליטול דגימות של מוצרי מזון או חומרים העשויים לדעתו לשמש רכיב במזון או לשמש בייצורו, לזהם מזון או להשפיע על איכותו בדרך אחרת, וכן למסור את הבדיקות והדגימות למעבדה, לשם בדיקתן, לשמור אותן או לנהוג בהן בדרך אחרת; דגימה כאמור תינטל בלא תשלום;

(4) להיכנס לכל מקום שבו מייצרים או מוכרים מזון, לנמל או למקום אחר שבו מוחזק מזון, כדי לבדוק אותו ואת אופן תהליכי ייצורו, ייבואו או מכירתו, ואולם לא ייכנס מפקח למקום המשמש למגורים בלבד, אלא על פי צו של בית משפט;

(5) לזמן מוביל לבדיקה לשם בדיקת קיום התנאים לפי סעיף 183(2), ברישיון ההובלה, לפי הוראות אלה:

(א) לחייב מוביל מזון שהגיש בקשה לקבלת רישיון הובלה או לחידושו, להתייצב במקום ובמועדים אפשריים, ובלבד שהמפקח הוסמך בידי מנהל שירות המזון לעניין פסקת משנה זו;

(ב) להורות למוביל מסוים של מזון להתייצב לבדיקה במקום שאיננו תחנת בדיקה קבועה במועד שיקבע, ובלבד שהמפקח הוסמך בידי מנהל שירות המזון לעניין פסקת משנה זו;

(ג) זימון מוביל לבדיקה כאמור בפסקה זו יהיה לפי העקרונות האלה:

(1) ההגעה למקום הבדיקה לא תגרום לסטייה ניכרת מנתיב הנסיעה;

(2) ההגעה למקום הבדיקה תהיה במועד שיחול בשעות העבודה של הנהג באותה נסיעה ולא תגרום לעיכוב ניכר בזמן הנסיעה.

277. בלי לגרוע מסמכותו לפי סעיף 276(3), מפקח שאינו עובד משרד הבריאות, ימציא לרופא המחוזי הנוגע בדבר ולמנהל שירות המזון או מי שהסמיכו לכך, כל תוצאת בדיקת מעבדה שממנה עולה חשד לביצוע עבירה לפי הוראות פרק זה או התקנות לפיו.

278. התעורר חשד לביצוע עבירה לפי הוראות פרק זה רשאי מפקח –

(1) לחקור אדם שלדעתו קשור לעבירה כאמור, או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)⁶¹, בשינויים המחוייבים;

(2) לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה או העשוי לשמש ראיה על עבירה כאמור; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחוייבים; לעניין זה, "חפץ" – לרבות מסמך, מזון, כלי רכב המובילים מזון, אמצעים לייצור מזון וחומרי אריזה;

(3) לבקש מבית משפט צו חיפוש על פי סעיף 23 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969⁶² (להלן – פקודת מעצר וחיפוש), ולבצעו; על חיפוש לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 24(א)(1), 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחוייבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

חקירה שונות כגון לחקור אדם שלדעתו קשור לעבירה ולתפוס חפצים, מסמכים, מזון, חומרי אריזה וכלי רכב הקשורים לביצוע העבירה. כן יוסמך מפקח לבקש מבית משפט צו חיפוש.

סעיף 277 מוצע לקבוע כי אם בוצעה בדיקה על ידי מפקח שאינו עובד משרד הבריאות הוא יעביר לגורם המתאים במשרד הבריאות את תוצאות בדיקת המעבדה.

סעיף 278 מוצע כי במקרה שבו מתעורר חשד לביצוע עבירה על פרק זה, מפקח יהיה מוסמך לבצע פעולות

⁶¹ חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 439, (א) 467.

⁶² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

279. שר הבריאות רשאי להסמיך מפקח שהוסמך לפי פרק זה להשתמש בסמכויות שניתנו למפקח לפי החוקים להלן, לעניין קיום הוראות אלה:
- (1) חוק התקנים – הוראות תקנים רשמיים לפי חוק התקנים החלים על מזון, לרבות חומרים או מוצרים הבאים במגע עם מזון, בהסכמת הממונה על התקינה;
- (2) חוק הגנת הצרכן – הוראות לפי סעיפים 17 או 37 לחוק הגנת הצרכן לעניין סימון מזון, שהותקנו בהסכמת שר הבריאות, בהסכמת הממונה על הגנת הצרכן;
- (3) חוק רישוי עסקים – הוראות שקבע שר הבריאות מכוח חוק רישוי עסקים, החלות על עוסקים במזון.
280. (א) הפעלת סמכויות מפקח לפי סעיף 276 ו-278, אך למעט הפעלת סמכויות הפיקוח לפי סימן ח', תיעשה בהתאם לנהלים שיקבע מנהל שירות המזון, בשים לב לצורך באחידות ובהגשמת תכליות פרק זה.
- (ב) מנהל שירות המזון רשאי לקבוע נהלים לעניין חובות דיווח של מפקחים לגורם שיקבע.
- (ג) אין בנהלים כאמור בסעיף קטן (א) כדי לגרוע מחובת רשות מקומית לעניין שמירה על בריאות הציבור בהתאם לסמכויותיה וחובותיה לפי דין.
281. מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי פרק זה, אלא בעת מילוי תפקידו, ובהתקיים כל אלה, לפי העניין:
- (1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו, ובעת ביצוע סמכויותיו לפי סעיף 278, נוסף על האמור, הוא לובש מדי מפקח בצבע ובצורה שהורה השר ובלבד שהמדים כאמור אינם נחזים להיות מדי משטרה;
- (2) יש בידו תעודה החתומה על ידי השר המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו שאותה יציג על פי דרישה.
282. חובת ההזדהות לפי סעיף 281 לא תחול אם קיומה עלול לגרום לפגיעה בביטחון המפקח או בביטחון אדם אחר, ובלבד שאם חלפה הנסיבה שבשלה לא קיים המפקח את חובת ההזדהות כאמור בסעיף זה, יקיים המפקח את חובות כאמור מוקדם ככל האפשר.

נהלי פיקוח

חובת הזדהות

פטור מחובת הזדהות

ד ב ר י ה ס ב ר

מחובת הרשות המקומית לעניין שמירה על בריאות הציבור בתחומה, בהתאם לסמכויותיה וחובותיה לפי דין.

סעיפים במסגרת פעילות מפקחים העוסקים 281 ו-282 באכיפה גם במישור הפלילי מוצע להטיל עליהם חובת נשיאת תעודת הסמכה לשם הצגתה לפי דרישה, וכן ענידת תג זיהוי במקום גלוי ולבישת מדי מפקח בצבע וצורה שיררה השר, אך שלא ייראו כמו מדי משטרה. עם זאת חובת ההזדהות והזיהוי לא תחול במקרים של פעילות שבה קיום תג או מדים עלול לגרום פגיעה בביטחון המפקח או בביטחון אדם אחר.

סעיף 279 בנוסף לסמכויות הפיקוח לפי הפרק המוצע, מוצע להסמיך את שר הבריאות לקבוע שמפקח שהוסמך לעניין פרק זה יוסמך גם לעניין הוראות רלוונטיות בחוקים אחרים: חוק התקנים – בהסכמת הממונה על התקינה, חוק הגנת הצרכן – בהסכמת הממונה על הגנת הצרכן, וחוק רישוי עסקים.

סעיף 280 כדי לשפר את האחידות בפיקוח על המזון ברחבי המדינה ובמחוזות השונים של משרד הבריאות, מוצע להסמיך את מנהל שירות המזון לקבוע נהלים להפעלת סמכויות המפקחים וחובת דיווח של המפקחים לגורם שיקבע. בסעיף קטן (ג) הודגש כי העובדה שמנהל שירות המזון הוסמך לקבוע נהלים לעניין הפעלת סמכויות המפקחים, ובכלל זה לעניין הפעלת סמכויות המפקחים של הרשויות המקומיות, אינה באה לגרוע

סימן י': עונשין

283. (א) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שנה או כפל הקנס כאמור בסעיף 61(א)3 לחוק העונשין, התשל"ז-1977⁶⁵ (להלן – חוק העונשין), ואם נעברה העבירה בידי תאגיד, דינו – כפל הקנס החל על יחיד כאמור:

- (1) מייצר, מייבא או מוכר מזון בניגוד לתקנות המנויות בחלק א' של התוספת החמישית, בניגוד להוראות סעיף 27;
- (2) מייצר, מייבא או מוכר בשר כבשר טרי, מיושן, מיושן קפוא או קפוא בניגוד להוראות סעיף 33(ב);
- (3) מייצר, מייבא או מוכר מוצר בשר מעובד, בניגוד לסעיף 33(ד);
- (4) מייבא או מוכר מזון שהתאריך האחרון לשימוש בו או שהתאריך האחרון המומלץ לשימוש בו עבר, או עושה שימוש במזון כאמור, בניגוד להוראות סעיף 37;
- (5) מסמן או מפרסם מזון כבעל סגולה של חיזוק או ריפוי הגוף או של מניעת מחלה, ללא היתר, בניגוד לסעיף 38;
- (6) מייצר או מייבא מזון המסומן בסימון אשר אינו תואם את המזון, בניגוד להוראות סעיף 39(א);
- (7) מוסר מידע ביחס למזון שהוא מייצר או מייבא, אשר אינו תואם את המזון, בניגוד להוראות סעיף 39(ב);
- (8) מוסר מידע ביחס למזון שהוא משווק בניגוד להוראות סעיף 39(ג);
- (9) לא מדווח על שינוי במסמכים בניגוד להוראות סעיף 59, סעיף 93 או סעיף 144;
- (10) לא שומר או מתעד תלונות שהתקבלו, בניגוד לסעיף 191(ו);
- (11) מנפיק תעודת משלוח למוצרי בשר שלא כוללת את הפרטים הנדרשים, בניגוד להוראות סעיף 211;
- (12) מוציא מוצר בשר מאתר ייצור ברכב שאינו כולל מערכת בקרה ותיעוד תקלות בטמפרטורה שברכב, בניגוד להוראות סעיף 213;
- (13) מוציא מוצר בשר ממקום מכירה אל מקום מכירה אחר או ליצרן ברכב שאינו כולל מערכת בקרה ומערכת תיעוד או מוביל מוצר בשר ברכב כאמור, בניגוד להוראות סעיף 216;
- (14) מוציא מוצר בשר מאתר ייצור בתקופת המעבר ברכב שאינו כולל מערכת בקרה ומערכת תיעוד, בניגוד להוראות סעיף 259;
- (15) מוציא מוצר בשר ממקום מכירה אל מקום מכירה אחר או ליצרן בתקופת המעבר ברכב שאינו כולל מערכת בקרה ומערכת תיעוד או מוביל מוצר בשר בתקופת המעבר, כהגדרתה בסעיף 252, ברכב כאמור, בניגוד להוראות סעיף 272;
- (16) מפריע למפקח במילוי תפקידו לפי פרק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

מהעבירות הן פעולות בניגוד לתקנות המנויות בתוספת החמישית והשישית. רשימת תקנות זו תושלם עד לאישור החוק בקריאה שנייה ושלישית בכנסת.

סימן י': עונשין

סעיף 283 מוצע לקבוע כי הפרת הוראות פרק זה, המפורטות בסעיף 283, היא עבירה פלילית. חלק

⁶⁵ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

- (ב) העושה אחד מאלה, דינו – מאסר שנתיים או כפל הקנס כאמור בסעיף 61(א)4:
- לחוק העונשין, ואם נעברה העבירה בידי תאגיד, דינו – כפל הקנס החל על יחיד כאמור:
- (1) מייצר, מייבא או מוכר מזון בניגוד לתקנות המנויות בחלק ב' של התוספת החמישית, בניגוד להוראות סעיף 27;
 - (2) מייצר, מייבא או מוכר מזון, בניגוד להוראות סעיף 29(1) עד (7);
 - (3) מייצר, מייבא או מוכר מזון שנמצאו בו ליקוי במידה העלולה לגרום לפגיעה בתקינות המזון או בבטיחותו, בניגוד להוראות סעיף 30;
 - (4) מציע לציבור מזון פגום או בלתי ראוי למאכל אדם, בניגוד לסעיף 31;
 - (5) מייצר, מייבא או מוכר מזון הכולל תוסף מזון או חומר טעם וריח, בניגוד להוראות סעיף 32(א);
 - (6) מייצר מזון תוך שימוש בחומר מסייע ייצור בניגוד לתקנות, בניגוד להוראות סעיף 32(ב) או מוכר או מייבא מזון הכולל חומר כאמור;
 - (7) מוסיף חומר למוצר בשר מעובד בניגוד להוראות סעיף 33(ג);
 - (8) מייצר או מייבא מזון בניגוד לתקנות לפי פרק זה לעניין אריזת המזון, החומרים שמהם היא עשויה, תכונותיה או דרכי החזקה וכן חפץ או חומר הנלווה למזון בתוך אריזתו, בניגוד להוראות סעיף 34;
 - (9) מייצר מזון משאריות, או מייבא או מוכר מזון שהוא שאריות, בניגוד להוראות סעיף 35(ב);
 - (10) אינו מסמן מזון בסימונים שנקבעו בתקנות לפי פרק זה, בניגוד להוראות סעיף 40(א)1 או בסימונים שנקבעו בתקנות ושהוטלו על משווק או ביחס למקום ממכר מזון, בניגוד להוראות סעיף 40(ג);
 - (11) משנה סימון שסומן על גבי המזון, בניגוד להוראות סעיף 41(א);
 - (12) מבצע הונאה במזון, בניגוד להוראות סעיף 42;
 - (13) מייצר, מייבא או מוכר מזון ייחודי, בניגוד להוראות סעיף 43(ב);
 - (14) מייצר מזון בלא רישיון ייצור או שלא לפי סוג פעילות הייצור או סוג המזון שהותר לו, בניגוד להוראות סעיף 46;
 - (15) מייצר מזון שנקבעה לגביו חובה לקבל אישור ייצור נאות בלי שיש בידיו אישור כאמור, בניגוד לסעיף 47(א);
 - (16) מייצר מזון שלא בהתאם לתנאים של אישור ייצור נאות, בניגוד להוראות סעיף 47(ב);
 - (17) מייצר מזון בלא שקבע וסימן את אורך חיי המדף של המזון, בניגוד להוראות סעיף 48(ב);
 - (18) מבצע פעולת הכנה או אריזה של מזון בלא אישור פעילות יצרנית, בניגוד להוראות סעיף 50(א);
 - (19) לא שומר מסמך בניגוד להוראות סעיף 58, סעיף 126, סעיף 127 או סעיף 157;
 - (20) מסמן מזון בסמל תנאי ייצור נאותים, בלא היתר, בניגוד להוראות סעיף 73;
 - (21) מייבא מזון בלא תעודת יבואן רשום תקפה או בניגוד לתנאים הקבועים בתעודת היבואן הרשום, בניגוד להוראות סעיף 77;

- (22) מייבא מזון שייצורו טעון אישור ייצור נאות, מבלי שיש בידיו אישור המעיד כי ייצור המזון נעשה בתנאי ייצור נאותים, בניגוד להוראות סעיף 78(א);
- (23) מייבא מזון רגיל מבלי שיש בידיו אישור קבלת הצהרה, בניגוד להוראות סעיף 79(א);
- (24) מייבא מזון רגיש בלא אישור מוקדם לייבוא או שלא בהתאם לדרישות שבאישור האמור, בניגוד להוראות סעיף 80(א);
- (25) מייבא מזון האסור בייבוא אישי או בניגוד למגבלות שנקבעו, בניגוד להוראות סעיף 81;
- (26) מייבא מזון שהוא מסר לגביו פרטים לא נכונים באחד מאלה –
- (א) במסמך, בטופס או במידע שמסר במצורף לבקשה לקבלת אישור מוקדם לייבוא מזון רגיש, כאמור בסעיף 92(א);
- (ב) בהצהרה, בניגוד להוראות סעיף 105;
- (ג) במסמך, בטופס או במידע שמסר במצורף להצהרה, בניגוד להוראות סעיף 107(ב);
- (ד) בבקשה לקבלת תעודת שחרור, בניגוד להוראות סעיף 114 או סעיף 115;
- (ה) בבקשה לרישום כיבואן, בניגוד להוראות סעיף 137.
- (27) מוציא משלוח מזון מתחנת הסגר בלא שקיבל תעודת שחרור, בניגוד להוראות סעיף 112;
- (28) מוכר מזון שאינו נדרש לרישיון עסק ואינו רשום כתאגיד, כעוסק מורשה או כחבר באגודה שיתופית חקלאית, בניגוד לסעיף 150;
- (29) מקבל מזון מיצרן או מיבואן שאינם בעלי רישיון יצרן או תעודת יבואן, לפי העניין, בתוקף, בניגוד להוראות סעיף 151(א);
- (30) לא אימת את תוקפם של רישיון יצרן או תעודת יבואן, לפי העניין, בניגוד להוראות סעיף 152(א);
- (31) מוכר מזון בלי לקיים את התנאים שסומנו על המזון, בניגוד להוראות סעיף 154;
- (32) מוכר מזון שאינו עומד בהוראות סימון לעניין חובת סימון באזהרת חנק, בניגוד להוראות סעיף 155;
- (33) מעביר מזון לעוסק במזון, בלי שקיבל ממנו פרטים ותיעד אותם, בניגוד להוראות סעיף 160(א);
- (34) מקבל מזון ממעביר מזון, בלי שקיבל ממנו פרטים ותיעד אותם, בניגוד להוראות סעיף 161(א);
- (35) משווק מזון בלי שקיים את הוראות התקנות המנויות בתוספת השמינית לעניין התנאים לשיווק מזון וייצורו, שנקבעו לפי סעיף 164;
- (36) מביא מזון מהאזור לישראל בלי שהוא משווק מן האזור רשום, או מביא מזון כאמור שהוא קיבל מאדם שאינו בעל היתר תקף להוצאת המזון או בניגוד לתנאי היתר כאמור, בניגוד להוראות סעיף 168;

- (37) מביא לשטח ישראל מזון רגיש בלא שקיבל אישור מיוחד לכך או בניגוד לתנאי, בניגוד להוראות סעיף 169;
- (38) מביא מזון מהאזור לשטח ישראל בלי שסימן עליו את שמו, בניגוד להוראות סעיף 170;
- (39) משווק מזון מהאזור שלא בהתאם לתקנות המנויות בתוספת השישית, בניגוד להוראות סעיף 171;
- (40) מוביל מזון הטעון הובלה בטמפרטורה מבוקרת בלא רישיון הובלה, רישיון ייצור הכולל היתר הובלה או היתר להובלה בתעודת היבואן שלו, או בניגוד לתנאי הרישיון או ההיתר כאמור, בניגוד להוראות סעיף 175;
- (41) מאחסן מזון הטעון אחסנה בטמפרטורה מבוקרת, בלא רישיון אחסנה, רישיון ייצור הכולל היתר אחסנה או היתר לאחסנה בתעודת היבואן שלו, או בניגוד לתנאי הרישיון או ההיתר כאמור, בניגוד להוראות סעיף 178;
- (42) החזיק מזון שלא בהתאם להוראות מנהל שירות המזון בניגוד להוראות סעיף 185(ג);
- (43) לא נוקט אמצעים סבירים למניעת שימוש במזון מזיק או לא מודיע למנהל שירות המזון על מזון מזיק, בניגוד להוראות סעיף 191(ב);
- (44) לא מקיים הוראה מהוראות צו של רופא ממשלתי או מנהל שירות המזון, לפי העניין, שניתנה לפי סעיף 195;
- (45) מייצר מוצר בשר בלי שיש בידיו אישור ייצור נאות, בניגוד להוראות סעיף 205(א);
- (46) מוציא מוצר בשר מאתר ייצור או אתר הפעלה בלי שצירף למשלוח של מוצר הבשר תעודת משלוח למוצרי בשר או מבלי שצירף תעודה וטרינרית, בניגוד להוראות סעיף 209;
- (47) מנפיק תעודת משלוח למוצר בשר, בניגוד להוראות סעיף 210;
- (48) מחזיק מוצר בשר בלי שהתקיימו התנאים הנדרשים לגבי תעודת המשלוח של מוצר הבשר, בניגוד להוראות סעיף 214;
- (49) מוכר מוצר בשר בלא שהתקיימו התנאים הנדרשים לגבי תעודת המשלוח של מוצר הבשר, בניגוד להוראות סעיף 215;
- (50) מוציא מוצר בשר ממקום מכירה אל מקום מכירה אחר או ליצרן, בלי שצורפה למשלוח של מוצר הבשר תעודת משלוח למוצר בשר חדשה, בניגוד להוראות סעיף 217;
- (51) לא מקיים הוראה מהוראות צו הפסקה של מפקח לפי סעיף 219;
- (52) מוציא מוצר בשר מאתר ייצור בתקיפת המעבר, בלי שצורפה למשלוח של מוצר הבשר תעודת משלוח למוצר בשר, בניגוד להוראות סעיף 259(ב)(1), או בלי שצורפה תעודה וטרינרית, בניגוד להוראות סעיף 259(ב)(2);
- (53) מוכר או מחזיק, לפי העניין, בתקופת המעבר מוצר בשר שיוצר או יובא בידי מי שקיבל פטור מבדיקות משנה מלאות, בניגוד להוראות סעיף 272;
- (ג) היתה העבירה עבירה נמשכת, רשאי בית המשפט להטיל קנס נוסף, בשיעור של חמישה אחוזים מסכום הקנס הקבוע לאותה עבירה, לכל יום שבו נמשכת העבירה.

284. (א) מעביד ונושא משרה בתאגיד חייבים לפקח ולעשות כל שניתן כדי למנוע ביצוע עבירה כאמור בסעיף 283, למעט עבירה לפי סעיף 283(א)(16), בידי עובד מעובדיו, התאגיד או עובד מעובדי התאגיד, לפי העניין; המפר הוראת סעיף זה, דינו – מחצית הקנס הקבוע לעבירה.

(ב) נעברה עבירה כאמור בסעיף קטן (א) בידי עובד, תאגיד או עובד מעובדי התאגיד, חזקה היא כי המעביד או נושא המשרה בתאגיד, לפי העניין, הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שאפשר כדי למלא את חובתו.

285. (א) נוסף על העונשים הקבועים בסימן זה, בית משפט רשאי, לאחר שהרשיע אדם שעבר על הוראה לפי פרק זה או שהפר תנאי ברישיון או בתעודת היבואן הרשום שניתנה לו, להורות על שלילת הרישיון או התעודה לצמיתות או לתקופה שיקבע.

(ב) הוגש כתב אישום בשל עבירה לפי פרק זה, רשאי בית משפט לתת צו עשה, צו אל תעשה, וכל צו אחר, ככל שיראה לנכון בנסיבות שלפניו, והכול כדי למנוע, להפסיק או לצמצם את העבירה.

(ג) בית משפט שהרשיע אדם בעבירה לפי סעיף זה רשאי בגזר הדין, נוסף על כל עונש שיטיל –

(1) לחייבו בתשלום ההוצאות הדרושות שהוצאו להסרת המזון ממקומות השיווק ולאחסנתו אם הוגשה לבית המשפט בקשה מאת מי שהוציא;

(2) הורשעו בעבירה יותר מאדם אחד, רשאי בית המשפט בהחלטה כאמור להטיל את תשלום ההוצאות על כולם או חלקם, יחד או לחוד, או לחלק סכום זה ביניהם, ככל שיראה לנכון בנסיבות העניין.

סימן י"א: עיצום כספי, התראה מינהלית והתחייבות להימנע מהפרה

תת-סימן א': הטלת עיצום כספי

הגדרות

286. בסימן זה –

"הממונה" – מנהל שירות המזון או עובד המשרד הכפוף אליו האחראי לנושא עיצומים כספיים, שהוסמך על ידו לעניין סימן זה;

ד ב ר י ה ס ב ר

סימן י"א: עיצום כספי, התראה מינהלית והתחייבות להימנע מהפרה – כללי

מוצע להוסיף לסמכות מנהל שירות המזון או עובד המשרד הכפוף אליו האחראי לנושא עיצומים כספיים (להלן – הממונה) אמצעי אכיפה מינהליים. לפיכך, מוצע לקבוע בתת-סימן א' לסימן י"א את כלי האכיפה של עיצום כספי.

הוספת סמכותו של הממונה להטיל עיצום כספי כאמור היא תוספת של כלי אכיפה נוסף לסמכותו של הממונה להוציא צו הגבלה מינהלי לפי סימן י"ב לפרק.

עיצום כספי הוא כלי אכיפה יעיל, מהיר והחשיבות הרבה שלו היא בהיותו גם מרתיע, שכן יש ביכולתו להקטין את שכיחות ההפרות שנקבעו.

עיצום כספי לפי התיקון המוצע מוטל על הפרות שקל, פשוט וברור להיווכח בקיומן, והטלתו אינה מחייבת בירור

סעיף 284 מוצע לקבוע את אחריותם של נושאי משרה בתאגיד לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות כאמור בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו, ואת החזקה שלפיה אם נעברה עבירה כאמור בידי תאגיד או בידי עובד מעובדיו, רואים את נושא המשרה כמי שהפר את חובתו האמורה בסעיף זה, אלא אם כן הוכיח כי עשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

סעיף 285 מוצע לקבוע כי בסמכות בית המשפט, לאחר שהרשיע אדם בעבירה לפי פרק זה, להורות על שלילת רישיון או תעודת יבואן רשום שניתנה לו, לצמיתות או לתקופה שיקבע, וזאת כדי למנוע את המשך הפגיעה העלולה להיגרם לבטיחות הציבור או לבריאותו. כמו כן, מוצע לקבוע כי לאחר הגשת כתב אישום בשל עבירה לפי פרק זה, רשאי בית המשפט ליתן כל צו על פי שיקול דעתו, כדי למנוע, להפסיק או לצמצם את העבירה.

”הסכום הבסיסי” – סכום כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לגבי יחיד שהוא בעל רישיון ייצור, בעל תעודת יבואן רשום או משווק – 10,000 שקלים חדשים;

(2) לגבי תאגיד שבשנה שקדמה לשנת הכספים שבה בוצעה ההפרה, מחזור המכירות השנתי שלו הוא עד 10 מיליון שקלים חדשים – 25,000 שקלים חדשים;

(3) לגבי תאגיד שבשנה שקדמה לשנת הכספים שבה בוצעה ההפרה, מחזור המכירות השנתי שלו עולה על 10 מיליון שקלים חדשים – 50,000 שקלים חדשים.

287. הפר בעל רישיון ייצור, בעל תעודת יבואן רשום או משווק הוראה מההוראות לפי פרק זה, כמפורט להלן, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות סימן זה, בסכום הבסיסי, לפי העניין:

עיצום כספי
בגובה הסכום
הבסיסי

(1) מייצר, מייבא או מוכר מזון בניגוד לתקנות המנויות בחלק א' של התוספת החמישית, בניגוד להוראות סעיף 28;

(2) מייצר, מייבא או מוכר בשר כבשר טרי, מיושן, מיושן קפוא או קפוא, בניגוד להוראות סעיף 33(ב);

(3) מייצר, מייבא או מוכר מוצר בשר מעובד, בניגוד לסעיף 33(ד);

(4) מייבא או מוכר מזון שהתאריך האחרון לשימוש בו או שהתאריך האחרון המומלץ לשימוש בו עבר, או עושה שימוש במזון כאמור, בניגוד להוראות סעיף 37;

(5) מסמן או מפרסם מזון כבעל סגולה של חיזוק או ריפוי הגוף או של מניעת מחלה, בלא היתר, בניגוד לסעיף 38;

(6) מייצר או מייבא מזון המסומן בסימן אשר אינו תואם את המזון, בניגוד להוראות סעיף 39(א);

(7) מוסר מידע ביחס למזון שהוא מייצר או מייבא, אשר אינו תואם את המזון, בניגוד להוראות סעיף 39(ב);

(8) מוסר מידע ביחס למזון שהוא משווק בניגוד להוראות סעיף 39(ג);

(9) אינו מסמן מזון בסימונים שנקבעו בתקנות לפי פרק זה, בניגוד להוראות סעיף 40(א) או בסימונים שנקבעו בתקנות ושהוטלו על משווק או ביחס למקום ממכר מזון, בניגוד להוראות סעיף 40(ג);

(10) לא מדווח על שינוי במסמכים בניגוד להוראות סעיף 59, סעיף 93 או סעיף 144;

(11) לא שומר או מתעד תלונות שהתקבלו, בניגוד לסעיף 191(ו);

ד ב ר י ה ס ב ר

אם העוסק הוא תאגיד שמחזור המכירות השנתי שלו הוא עד 10 מיליון שקלים חדשים – 25,000 שקלים חדשים, ואם העוסק הוא תאגיד שמחזור המכירות השנתי שלו עולה על 10 מיליון שקלים חדשים – 50,000 שקלים חדשים.

עובדתי מורכב. הטלת העיצום הכספי גם נבדלת מהטלת סנקציה פלילית בכך שאינה מלווה בקלון החברתי שכרוכה בו הרשעה בפלילים ואינה גוררת אחריה רישום פלילי.

סעיפים מוצע לקבוע כי הממונה יהיה רשאי 286 ו-287 להטיל על עוסק במזון עיצום כספי לפי הוראות סימן זה בסך של 10,000 שקלים חדשים ליחיד.

- (12) מנפיק תעודת משלוח למוצרי בשר שלא כוללת את הפרטים הנדרשים, בניגוד להוראות סעיף 211;
- (13) מוציא מוצר בשר מאתר ייצור ברכב שאינו כולל מערכת בקרה ותיעוד תקלות בטמפרטורה שברכב, בניגוד להוראות סעיף 213;
- (14) מוציא מוצר בשר ממקום מכירה אל מקום מכירה אחר או ליצרן ברכב שאינו כולל מערכת בקרה ומערכת תיעוד או מוביל מוצר בשר ברכב כאמור, בניגוד להוראות סעיף 216;
- (15) מוציא מוצר בשר מאתר ייצור בתקופת המעבר ברכב שאינו כולל מערכת בקרה ומערכת תיעוד, בניגוד להוראות סעיף 259;
- (16) מוציא מוצר בשר ממקום מכירה אל מקום מכירה אחר או ליצרן בתקופת המעבר ברכב שאינו כולל מערכת בקרה ומערכת תיעוד או מוביל מוצר בשר בתקופת המעבר, כהגדרתה בסעיף 252, ברכב כאמור, בניגוד להוראות סעיף 273;
- (17) מייצר, משווק, מייבא או מייצא מזון שלא עומד בדרישות דבר סימון המזון בתקן רשמי החל עליו, בניגוד להוראות סעיף 9(א) לחוק התקנים;
- (18) אינו שומר את התיעוד הנדרש, בניגוד לסעיפים 160, 161 או 162.

288. הפר בעל רישיון ייצור, בעל תעודת יבואן רשום או משווק הוראה מההוראות לפי פרק זה, כמפורט להלן, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראת סימן זה בשיעור פי שניים מהסכום הבסיסי, לפי העניין:

- (1) מייצר, מייבא או מוכר מזון בניגוד לתקנות המנויות בחלק ב' של התוספת החמישית, בניגוד להוראות סעיף 28;
- (2) מייצר, מייבא או מוכר מזון בניגוד להוראות סעיף 29(3), (6), (7)(א) עד (ג) או (8);
- (3) מייצר או מייבא מזון שיש בו גוף זר בניגוד להוראת סעיף 29(5) אלא אם כן התווסף הגוף הזה באופן בלתי נמנע כחלק מתהליך הייצור;
- (4) מייצר, מייבא או מוכר מזון שנמצאו בו ליקויים העלולים לפגוע בתקינותו או בטיחותו בניגוד להוראות סעיף 30(1), (3), (4) ו-(5);
- (5) המייצר מזון או מובילו בתנאים שאינם לפי הוראות שנקבעו לפי סעיף 10(א) לחוק רישוי עסקים, בניגוד להוראת סעיף 30(5);
- (6) מייצר, מייבא או מוכר מזון הכולל תוסף מזון או חומר טעם וריח, בניגוד להוראות סעיף 32(א);
- (7) מייצר מזון תוך שימוש בחומר מסייע ייצור בניגוד לתקנות, בניגוד להוראות סעיף 32(ב) או מוכר או מייבא מזון הכולל חומר כאמור;
- (8) מוסיף למוצר בשר מעובד חומר מכל סוג בניגוד להוראת סעיף 33(ג);

ד ב ר י ה ס ב ר

המקרים המנויים בסעיף 287. חלק מהפעולות האמורות בסעיפי העיצומים הן פעולות בניגוד לתקנות המנויות בתוספת השמינית. רשימת תקנות זו תושלם עד לאישור החוק בקריאה שנייה ושלישית בכנסת.

סעיף 288 מוצע לקבוע את סמכותו של הממונה להטיל עיצום כספי בשיעור של פי שניים מסכום העיצום הכספי שנקבע בסעיף 263 ובמקרים חמורים יותר מבחינת בטיחות המזון ושמירה על בריאות הציבור, לעומת

- (9) מייצר או מייבא מזון בניגוד לתקנות לפי פרק זה לעניין אריות המזון, החומרים שמהם היא עשויה, תכונותיה או דרכי החזקתה וכן הפץ או חומר הנלווה למזון בתוך אריותו, בניגוד להוראות סעיף 34;
- (10) מייצר מזון משאריות, או מייבא או מוכר מזון שהוא שאריות, בניגוד להוראות סעיף 35(ב);
- (11) משנה סימון שסומן על גבי המזון, בניגוד להוראות סעיף 41(א);
- (12) מייצר, מייבא או מוכר מזון ייחודי, בניגוד להוראות סעיף 43(ב);
- (13) מייצר מזון בלא רישיון ייצור או שלא לפי סוג פעילות הייצור או סוג המזון שהותר לו, בניגוד להוראות סעיף 46;
- (14) מייצר מזון שנקבעה לגביו חובה לקבל אישור ייצור נאות בלי שיש בידי אישור כאמור, בניגוד לסעיף 47(א);
- (15) מבצע פעולת הכנה או אריזה של מזון בלא אישור פעילות יצרנית, בניגוד להוראות סעיף 50(א);
- (16) מסמן מזון בסמל תנאי ייצור נאותים, ללא היתר, בניגוד להוראות סעיף 73;
- (17) מייבא מזון בלא תעודת יבואן רשום תקפה או בניגוד לתנאים הקבועים בתעודת היבואן הרשום, בניגוד להוראות סעיף 77;
- (18) מייבא מזון שייצרו טעון אישור ייצור נאות, בלי שיש בידי אישור המעיד כי ייצור המזון נעשה בתנאי ייצור נאותים, בניגוד להוראות סעיף 78(א);
- (19) מייבא מזון רגיל מבלי שיש בידי אישור קבלת הצהרה, בניגוד להוראות סעיף 79(א);
- (20) מייבא מזון רגיש בלא אישור מוקדם לייבוא או שלא בהתאם לדרישות שבאישור האמור, בניגוד להוראות סעיף 80(א);
- (21) מייבא מזון שהוא מסר לגביו פרטים לא נכונים באחד מאלה –
- (א) במסמך, בטופס או במידע שמסר במצורף לבקשה לקבלת אישור מוקדם לייבוא מזון רגיש, כאמור בסעיף 92(א);
- (ב) בהצהרה, בניגוד להוראות סעיף 105;
- (ג) במסמך, בטופס או במידע שמסר במצורף להצהרה, בניגוד להוראות סעיף 107(ב);
- (ד) בבקשה לקבלת תעודת שחרור, בניגוד להוראות סעיף 114 או סעיף 115;
- (ה) בבקשה לרישום כיבואן, בניגוד להוראות סעיף 137.
- (22) מייבא מזון בניגוד להוראות סעיף 100(ג);
- (23) מוציא משלוח מזון מתחנת הסגר בלא שקיבל תעודת שחרור, בניגוד להוראות סעיף 112;
- (24) מוציא מזון ממחסן הרשום בתעודת רישום היבואן, בניגוד להוראות סעיף 123;

- (25) מקבל מזון מיצרן או מיבואן שאינם בעלי רישיון יצרן או תעודת יבואן, לפי העניין, בתוקף, בניגוד להוראות סעיף 151(א);
- (26) מוכר מזון בלי לקיים את התנאים שסומנו על המזון, בניגוד לסעיף 154;
- (27) לא שומר מסמך בניגוד להוראות סעיפים 58, 126, 127 או 157;
- (28) מוכר מזון שאינו נדרש לרישיון עסק ואינו רשום כתאגיד, כעסק מורשה או כחבר באגודה שיתופית חקלאית, בניגוד לסעיף 150;
- (29) משווק מזון בלי שקיים את הוראות התקנות המנויות בתוספת השמינית לעניין התנאים לשיווק מזון וייצורו, שנקבעו לפי סעיף 164;
- (30) מביא מזון מהאזור לישראל בלי שהוא משווק מן האזור רשום, או מביא מזון כאמור שהוא קיבל מאדם שאינו בעל היתר תקף להוצאת המזון או בניגוד לתנאי היתר כאמור, בניגוד להוראות סעיף 168;
- (31) מביא לשטח ישראל מזון רגיש בלא שקיבל אישור מיוחד לכך או בניגוד לתנאיו, בניגוד להוראות סעיף 169;
- (32) מביא מזון מהאזור לשטח ישראל בלי שסימן עליו את שמו, בניגוד להוראות סעיף 180;
- (33) משווק מזון מהאזור שלא בהתאם לתקנות המנויות בתוספת השישית, בניגוד להוראות סעיף 171;
- (34) מוביל מזון הטעון הובלה בטמפרטורה מבוקרת בלא רישיון הובלה, רישיון ייצור הכולל היתר הובלה או היתר להובלה בתעודת היבואן שלו, או בניגוד לתנאי הרישיון או ההיתר כאמור, בניגוד להוראות סעיף 175;
- (35) מאחסן מזון הטעון אחסנה בטמפרטורה מבוקרת, בלא רישיון אחסנה, רישיון ייצור הכולל היתר אחסנה או היתר לאחסנה בתעודת היבואן שלו, או בניגוד לתנאי הרישיון או ההיתר כאמור, בניגוד להוראות סעיף 178;
- (36) החזיק מזון שלא בהתאם להוראות מנהל שירות המזון בניגוד להוראות סעיף 185(ג);
- (37) לא נוקט אמצעים סבירים למניעת שימוש במזון מזיק או לא מודיע למנהל שירות המזון על מזון מזיק, בניגוד להוראות סעיף 191(ב);
- (38) לא מקיים הוראה מהוראות צו של רופא ממשלתי או מנהל שירות המזון, לפי העניין, שניתנה לפי סעיף 195;
- (39) מייצר מוצר בשר בלי שיש בידיו אישור ייצור נאות, בניגוד להוראות סעיף 205(א);
- (40) מוציא מוצר בשר מאתר ייצור או אתר הפעלה בלי שצירף למשלוח של מוצר הבשר תעודת משלוח למוצרי בשר או מבלי שצירף תעודה וטרינרית, בניגוד להוראות סעיף 209;
- (41) מנפיק תעודת משלוח למוצר בשר, בניגוד להוראות סעיף 210;
- (42) מחזיק מוצר בשר מבלי שהתקיימו התנאים הנדרשים לגבי תעודת המשלוח של מוצר הבשר, בניגוד להוראות סעיף 214;

(43) מוכר מוצר בשר בלא שהתקיימו התנאים הנדרשים לגבי תעודת המשלוח של מוצר הבשר, בניגוד להוראות סעיף 215;

(44) מוציא מוצר בשר ממקום מכירה אל מקום מכירה אחר או ליצרן, בלי שצורפה למשלוח של מוצר הבשר תעודת משלוח למוצר בשר חדשה, בניגוד להוראות סעיף 217;

(45) לא מקיים הוראה מהוראות צו הפסקה לפי סעיף 239(א1);

(46) מוציא מוצר בשר מאתר ייצור בתקופת המעבר, בלי שצורפה למשלוח של מוצר הבשר תעודת משלוח למוצר בשר, בניגוד להוראות סעיף 259(ב1), או בלי שצורפה תעודה וטרינרית, בניגוד להוראות סעיף 259(ב2);

(47) מוכר או מחזיק, לפי העניין, בתקופת המעבר מוצר בשר שיוצר או יובא בידי מי שקיבל פטור מבדיקות משנה מלאות, בניגוד להוראות סעיף 272;

(48) מייצר, משוק, מייבא או מייצא מזון שלא עומד בדרישות תקן רשמי החל עליו, למעט דרישות בדבר סימון המזון, או מבצע כל פעולה הנוגעת למזון שהכללים לעניין ביצועה אינם מתאימים לדרישות תקן רשמי, בניגוד להוראות סעיף 9(א) לחוק התקנים.

289. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי בעל רישיון ייצור בעל תעודת יבואן רשום או משווק הפר הוראה מההוראות לפי פרק זה, המפורטת בסעיפים 287 ו-288, בנסיבות מחמירות, רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בשיעור של פי ארבעה מהסכום הבסיסי; בסעיף זה, "נסיבות מחמירות" – הפרה הנוגעת למספר רב במיוחד של מצרכי מזון ולמידת הסיכון לבריאות הציבור או בטיחותו כתוצאה מההפרה המדוברת.

(ב) על אף האמור בסעיפים 287(17) ו-288(48), החזיק משווק שאינו יצרן או יבואן של המזון שחל עליו תקן רשמי באישור מאת היצרן או היבואן, לפי העניין, בדבר התאמת המצרף לדרישות התקן הרשמי או אם סומן המצרף בתוֹתקן, לא יטיל הממונה על העוסק עיצום כספי לפי הוראות אותם סעיפים קטנים.

290. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי פרק זה, כאמור בסעיפים 287 ו-288 (בסימן זה – המפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותם סעיפים, ימסור למפר הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בסימן זה – הודעה על כוונת חיוב).

(ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין הממונה, בין השאר, את אלה:

(1) המעשה או המחדל (בסימן זה – המעשה), המהווה את ההפרה;

(2) סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלומו;

(3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני הממונה לפי הוראות סעיף 291;

ד ב ר י ה ס ב ר

ובהתאם למידת הסיכון לבריאות הציבור או בטיחותו כתוצאה מההפרה המדוברת.

סעיף 290 מוצע לקבוע את ההסדר להטלת עיצום כספי על עוסק במזון.

סעיף 289 מוצע לקבוע את סמכותו של הממונה להטיל עיצום כספי של פי ארבעה מהסכום הבסיסי מסכום העיצום הכספי שנקבע בסעיף 287 במקרה של נסיבות מחמירות. מוצע לקבוע כי נסיבות מחמירות יהיו כאשר ההפרה נוגעת למספר רב במיוחד של מצרכי מזון

(4) הסמכות להוסיף על סכום העיצום הכספי בשל הפרה נמשכת או הפרה חוזרת לפי הוראות סעיף 293 והמועד שממנו יראו הפרה כהפרה נמשכת לעניין הסעיף האמור.

291. מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 290 רשאי לטעון את טענותיו בכתב, לפני הממונה, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה, ורשאי הממונה להאריך את התקופה האמורה בתקופה נוספת שלא תעלה על 30 ימים.

292. (א) הממונה יחליט, לאחר ששקל את הטענות שנטענו לפי סעיף 291, אם להטיל על המפר עיצום כספי, ורשאי הוא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 294.

(ב) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) –

(1) להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו דרישה, בכתב, לשלם את העיצום הכספי (בסימן זה – דרישת תשלום), שבה יציין, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן ואת התקופה לתשלום;

(2) שלא להטיל על המפר עיצום כספי – ימסור לו הודעה על כך, בכתב.

(ג) בדרישת התשלום או בהודעה, לפי סעיף קטן (ב), יפרט הממונה את נימוקי החלטתו.

(ד) לא טען המפר את טענותיו לפי הוראות סעיף 291 בתוך התקופה האמורה בסעיף, יראו הודעה זו, בתום אותה תקופה, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.

293. (א) בהפרה נמשכת ייווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה; לעניין זה, "הפרה נמשכת" – הפרת הוראה מהוראות לפי פרק זה כאמור בסעיפים 287 ו-288, לאחר שנמסרה למפר דרישת תשלום בשל אותה הוראה או לאחר שנמסרה למפר התראה מנהלית כמשמעותה בסעיף 299, בשל הפרת אותה התראה וההתראה לא בוטלה כאמור בסעיף 300.

(ב) בהפרה חוזרת ייווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה, סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לעניין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות לפי פרק זה כאמור בסעיפים 287 ו-288, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.

294. (א) הממונה אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים סכומים מופחתים בתת-סימן זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב);

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 293 מוצע לקבוע כי במקרים של הפרה נמשכת ייווסף לעיצום הכספי סכום נוסף, בשיעור של שני אחוזים ביחס לסכום הבסיסי שנקבע על אותה הפרה, לכל יום שבו היא נמשכת. עוד מוצע לקבוע כי במקרים של הפרה חוזרת, המבוצעת בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע, ייווסף על סכום העיצום הכספי סכום נוסף השווה לסכום העיצום הכספי האמור.

סעיף 294 מוצע לקבוע את סמכותו של הממונה להטיל סכומים מופחתים אם נקבעו המקרים, הנסיבות והשיקולים על ידי השר ושר המשפטים.

סעיף 291 מוצע לקבוע כי לא יוטל עיצום כספי בטרם ניתנה לעוסק בזמן מושא העיצום הזדמנות לטעון את טענותיו לפני הממונה, לעניין הכוונה להטיל עיצום כספי. כמו כן מוצע לקבוע את סמכותו של הממונה להאריך את התקופה האמורה למתן זכות טיעון לתקופה נוספת שלא תעלה על 30 ימים.

סעיף 292 מוצע לקבוע את ההסדר להחלטת הממונה לאחר שהוציא למפר הודעה על כוונת חיוב וכן נתן לו זכות טיעון על כוונתו להטיל עליו עיצום כספי ועל סכום העיצום שקבע. החלטת הממונה תהיה באמצעות מסירת דרישת תשלום למפר ובתנאים שנקבעו בסעיף קטן (ב).

(ב) השר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם ניתן יהיה להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בתת-סימן זה, ובשיעורים שיקבע.

295. (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני הממונה כאמור בסעיף 291 – ביום מסירת ההודעה על כוונת חיוב; הוגש ערעור לבית משפט לפי סעיף 208 ועוכב תשלומו של העיצום הכספי בידי הממונה או בית המשפט – יהיה העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בערעור.

(ב) הסכום הבסיסי הקבוע בסעיף 286 יתעדכן ב־1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ב־1 בינואר של השנה הקודמת; הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים; לענין זה, "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ג) הממונה יפרסם ברשומות הודעה על הסכום הבסיסי המעודכן לפי סעיף קטן (ב).

296. המפר ישלם את העיצום הכספי בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 292.

297. לא שילם המפר עיצום כספי במועד, ייווספו על העיצום הכספי, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961⁶⁴ (בסימן זה – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלומו.

298. עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה)⁶⁵.

תת-סימן ב': התראה מינהלית

299. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי פרק זה, כאמור בסעיפים 287 ו־288 והתקיימו נסיבות שקבע הממונה, בנהלים, באישור היועץ המשפטי לממשלה, רשאי הוא, במקום להמציא לו הודעה על כוונת חיוב ולהטיל עליו עיצום כספי, לפי הוראות תת-סימן א', להמציא לו התראה מינהלית לפי הוראות תת-סימן זה; בסעיף קטן זה, "היועץ המשפטי לממשלה" – לרבות משנה ליועץ המשפטי לממשלה שהוא הסמיכו לענין זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

העוסקים במונח להוראות הפרק. כלי ההתראה המינהלית המוצע הוא כלי מקדים או מחליף לסמכותו של הממונה להטיל עיצום כספי. הממונה יעשה שימוש בכלי זה כאמור בסעיף קטן (א) במקרים שקבע בנהליו ובאישור היועץ המשפטי לממשלה. ככלל, סעד זה מתאים לטיפול בהפרות ראשונות של המפר או בהתייחס לנסיבות שייקבעו בנהליו של הממונה כמצדיקות "הודמנות נוספת" לתיקון ההפרה, תוך היכולת להחזיר את המפר "למוטב". התראה מינהלית מוטלת מקום שניתנה סמכות להטיל עיצום כספי והיא במקום ההודעה על כוונת החיוב. בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי על הממונה יהיה לציין בהתראה המינהלית מהו המעשה המהווה את ההפרה, את דרישתו מהמפר להפסיק את ההפרה וכי אם ימשיך בהפרתו או יחזור עליה הוא יהיה

סעיף 295 מוצע לקבוע את ההסדר לסכום מעודכן של עיצום כספי.

סעיף 296 מוצע לקבוע כי העיצום הכספי ישולם בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום.

סעיף 297 מוצע לקבוע הסדר להוספת הפרשי ריבית והצמדה, וזאת אם לא שולם העיצום הכספי במועד.

סעיף 298 מוצע לקבוע כי עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה ועל גבייתו תחול פקודת המסים (גבייה).

סעיף 299 מוצע לקבוע את תת-סימן ב' "התראה מינהלית". ההתראה המינהלית אף היא כמו העיצום הכספי, כלי אכיפה שאינו פלילי. כלי אכיפה זה הוא "כלי מקדים", המיועד גם הוא לעודד את הציות של

⁶⁴ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

⁶⁵ חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374 (א) 1399.

(ב) בהתראה מינהלית יציין הממונה מהו המעשה המהווה את ההפרה, יודיע למפר כי עליו להפסיק את ההפרה וכי אם ימשיך בהפרה או יחזור עליה יהיה צפוי לעיצום כספי בשל הפרה נמשכת או הפרה חוזרת, לפי העניין, כאמור בסעיף 293, וכן יציין את זכותו של המפר לבקש את ביטול ההתראה לפי הוראות סעיף 300.

בקשה לביטול
התראה מינהלית

300. (א) נמסרה למפר התראה מינהלית כאמור בסעיף 299, רשאי הוא לפנות לממונה בכתב, בתוך 30 ימים, בבקשה לבטל את ההתראה בשל כל אחד מטעמים אלה:

(1) המפר לא ביצע את ההפרה;

(2) המעשה שביצע המפר, המפורט בהתראה, אינו מהווה הפרה.

(ב) קיבל הממונה בקשה לביטול התראה מנהלית, לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי הוא לבטל את ההתראה או לדחות את הבקשה ולהשאיר את ההתראה על כנה; החלטת הממונה תינתן בכתב, ותימסר למפר בצירוף נימוקים.

הפרה נמשכת
והפרה חוזרת
לאחר התראה

301. (א) נמסרה למפר התראה מינהלית לפי הוראות תת-סימן זה והמפר המשיך להפר את ההוראה שבשלה נמסרה לו ההתראה, ימסור לו הממונה דרישת שלום בשל הפרה נמשכת כאמור בסעיף 293(א); מפר שנמסרה לו דרישת שלום כאמור, רשאי לטעון את טענותיו לפני הממונה, לעניין הימשכות ההפרה וסכום העיצום, ויחולו הוראות סעיפים 291 ו-292 בשינויים המחויבים.

(ב) נמסרה למפר התראה מינהלית לפי הוראות תת-סימן זה והמפר חזר והפר את ההוראה שבשלה נמסרה לו ההתראה, בתוך שנתיים מיום מסירת ההתראה, יראו את ההפרה הנוספת כאמור כהפרה חוזרת לעניין סעיף 293(ב), והממונה ימסור למפר הודעה על כוונת חיוב בשל ההפרה החוזרת; מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי סעיף 300 בשל ההפרה החוזרת, רשאי לטעון את טענותיו לפני הממונה ויחולו הוראות סעיפים 291 ו-292, בשינויים המחויבים.

תת-סימן ג': התחייבות להימנע מהפרה

הודעה על
האפשרות להגשת
התחייבות ועירובן

302. יהיה לממונה יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי פרק זה, כאמור בסעיפים 287 ו-288, והתקיימו נסיבות שקבע הממונה, בנהלים, באישור היועץ המשפטי לממשלה, רשאי הוא להמציא למפר, במקום הודעה על כוונת חיוב, הודעה שלפיה באפשרותו להגיש לממונה כתב התחייבות ועירובן לפי הוראות תת-סימן זה, במקום שיוטל עליו עיצום כספי לפי הוראות תת-סימן א'; בסעיף קטן זה, "היועץ המשפטי לממשלה" – לרבות משנה ליועץ המשפטי לממשלה שהוא הסמיכו לעניין זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

להפר את ההוראה שבגינה נשלחה לו התראה מינהלית. בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי מסירת הממונה דרישת שלום לעיצום כספי לפי הוראות 293(א) בשל הפרה נמשכת, לא תגרע מזכותו של המפר לטעון כאמור בסעיף 291 המוצע רק לעניין סכום העיצום הכספי בלבד. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) כי מפר שנמסרה לו התראה מינהלית וחזר על ההפרה של אותה ההוראה שבשלה ניתנה לו ההתראה וזאת בתוך שנתיים מיום מסירת ההתראה, יראו את ההפרה הנוספת כאמור כהפרה חוזרת לעניין סעיף 293(ב) ולממונה יש סמכות למסור למפר הודעה על כוונת חיוב בשל הפרה חוזרת.

סעיף 302 מוצע לקבוע כי אם היה לממונה יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי

צפוי לעיצום כספי בשל הפרה נמשכת או חוזרת כאמור בסעיף 293 המוצע. כמו כן יציין הממונה את זכותו של המפר לבקש את ביטול ההתראה לפי הוראות סעיף 300.

סעיף 300 מוצע לקבוע את ההסדר לבקשתו של מפר שניתנה לו על ידי הממונה וזאת בכתב בתוך 30 ימים ומן הטעמים שנקבעו בפסקאות (1) עד (2) של סעיף קטן (א) המוצע כאשר לא ביצע את ההפרה או שהמעשה שביצע כפי שתיאר הממונה בהתראה, אינו מהווה הפרה לדעתו. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) את סמכותו של הממונה לבטל את ההתראה או לדחות את הבקשה לביטולה. החלטת הממונה כאמור תהיה בכתב ומנומקת.

סעיף 301 מוצע לקבוע את ההסדר שיתקיים לאחר שהוצאה למפר התראה מינהלית והוא המשיך

תנאי ההתחייבות וגובה העירבון 303. (א) בכתב ההתחייבות יתחייב המפר להפסיק את הפרת ההוראה כאמור בסעיף 302 ולהימנע מהפרה נוספת של אותה הוראה בתוך תקופה שיקבע הממונה, ושתחילתה ביום מסירת ההתחייבות, ובלבד שהתקופה האמורה לא תעלה על שנתיים (בתת-סימן זה – תקופת ההתחייבות).

(ב) הממונה רשאי לקבוע בכתב ההתחייבות תנאים נוספים שעל המפר להתחייב ולעמוד בהם במהלך תקופת ההתחייבות במטרה להקטין את הנוק שנגרם מההפרה או למנוע את הישנותה.

(ג) נוסף על כתב ההתחייבות יפקיד המפר בידי הממונה עירבון בסכום העיצום הכספי שהממונה היה רשאי להטיל על המפר בשל אותה הפרה, בהתחשב בקיומם של מקרים, נסיבות ושיקולים שנקבעו לפי סעיף 294(ב).

תוצאות הגשת כתב התחייבות ועירבון או אי-הגשתם 304. הגיש המפר לממונה כתב התחייבות ועירבון לפי תת-סימן זה, בתוך 30 ימים מיום מסירת ההודעה כאמור בסעיף 302, לא יוטל עליו עיצום כספי בשל אותה הפרה; לא הגיש המפר לממונה כתב התחייבות ועירבון בתוך התקופה האמורה, ימציא לו הממונה הודעה על כוונת חיוב בשל אותה הפרה, לפי סעיף 300.

הפרת התחייבות 305. (א) הגיש המפר כתב התחייבות ועירבון לפי תת-סימן זה והפר תנאי מתנאי ההתחייבות, כמפורט בפסקאות שלהלן, יחולו ההוראות המפורטות באותן פסקאות, לפי העניין:

(1) המשיך המפר במהלך תקופת ההתחייבות, להפר את ההוראה שבשל הפרתה נתן את כתב ההתחייבות – יחלט הממונה את העירבון וימציא למפר דרישת תשלום בשל ההפרה הנמשכת כאמור בסעיף 293(א).

(2) חזר המפר והפר, במהלך תקופת ההתחייבות, את ההוראה שבשל הפרתה נתן את כתב ההתחייבות – יראו את ההפרה הנוספת כאמור בהפרה חוזרת לעניין סעיף 293(ב) ויחולו הוראות אלה:

(א) הממונה ימציא למפר הודעה על כוונת חיוב בשל ההפרה החוזרת;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 304 אם הגיש המפר לממונה כתב התחייבות ועירבון כאמור בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו הודעת הממונה כאמור בסעיף 302, לא יוטל עליו עיצום כספי בשל אותה הפרה. אם לא הגיש המפר לממונה כתב התחייבות ועירבון בתוך 30 ימים כאמור, הממונה ימציא לו הודעה על כוונת חיוב בשל אותה הפרה, לפי סעיף 290.

סעיף 305 מוצע לקבוע שאם המפר הפר תנאי מתנאי ההתחייבות, יהיה ניתן לפעול כדלקמן:

(1) אם המפר המשיך להפר במהלך תקופת ההתחייבות את ההוראה שבשל הפרתה נתן כתב התחייבות – הממונה יחלט את העירבון וימציא למפר הודעה על כוונת חיוב בשל הפרה נמשכת;

(2) אם המפר חזר והפר במהלך תקופת ההתחייבות את ההוראה שבשל הפרתה נתן את כתב ההתחייבות – הממונה ימציא למפר הודעה על כוונת חיוב בשל הפרה חוזרת. אם שלח הממונה דרישת תשלום בשל ההפרה החוזרת או שהמפר לא טען את טענותיו לפני הממונה לעניין אותה ההפרה – יחלט הממונה את העירבון;

הפרק, ניתן להטיל בשלה עיצום כספי, והתקיימו נסיבות המנויות בנהלים שהורה עליהם הממונה, באישור היועץ המשפטי לממשלה או משנה ליועץ המשפטי לממשלה שהוא הסמיך לכך, הוא רשאי, במקום להמציא למפר הודעה על כוונת חיוב ולהטיל עליו עיצום כספי, להמציא לו הודעה שיש באפשרותו להגיש לממונה כתב התחייבות ועירבון במקום שיוטל עליו עיצום כספי.

סעיף 303 מוצע לקבוע בכתב ההתחייבות כי המפר יתחייב להפסיק את ההפרה ולהימנע מהפרה נוספת של אותה הוראה בתוך תקופה שיקבע הממונה ושתחילתה ביום מסירת ההודעה, ובלבד שהתקופה האמורה לא תעלה על שנתיים. עוד מוצע לקבוע, כי הממונה רשאי לדרוש שהמפר יכלול בכתב ההתחייבות תנאים נוספים, במטרה להקטין את הנוק שנגרם מההפרה או למנוע את הישנות ההפרה.

העירבון שיופקד נוסף על כתב ההתחייבות יהיה בגובה העיצום הכספי שהממונה היה רשאי להטיל על המפר בשל אותה הפרה, בהתחשב במקרים, הנסיבות והשיקולים כאמור בסעיף 294.

(ב) שלח הממונה דרישת תשלום בשל ההפרה החוזרת לפי הוראות סעיף 292(ב)(1) או שהמפר לא טען טענותיו לפני הממונה לעניין אותה הפרה כאמור בסעיף 292(ד). יחלט הממונה את העירבון בנוסף להטלת העיצום הכספי בשל ההפרה החוזרת;

(3) הפר המפר תנאי מהתנאים הנוספים שנקבעו בכתב ההתחייבות כאמור בסעיף 303(ב) – יחלט הממונה את העירבון, לאחר שנתן למפר הזדמנות לטעון את טענותיו, בכתב, לעניין זה.

(ב) לעניין סימן זה יראו בחילוט העירבון לפי הוראות סעיף זה, כהטלת עיצום כספי על המפר בשל ההפרה שלגביה ניתן העירבון.

(ג) הופר תנאי מתנאי ההתחייבות כאמור בסעיף זה, והפר המפר פעם נוספת את ההוראה שבשל הפרתה נתן את כתב ההתחייבות, לא יאפשר לו הממונה להגיש כתב התחייבות נוסף לפי הוראות תת-סימן זה, בשל אותה הפרה.

306. עמד המפר בתנאי כתב ההתחייבות שמסר לפי תת-סימן זה, יוחזר לו, בתום תקופת ההתחייבות, העירבון שהפקיד, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום הפקדתו עד יום החזרתו.

תת-סימן ד': שונות

307. על מעשה אחד המהווה הפרה של הוראה מההוראות המנויות בסעיפים 287 ו-288 הפרה לפי פרק זה ולפי חוק אחר עיצום כספי בשל ושל הוראה מההוראות לפי חוק אחר, לא יוטל יותר מעיצום כספי אחד.

308. (א) על החלטה סופית של הממונה לפי סימן זה ניתן לערער לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום; ערעור כאמור יוגש בתוך 30 ימים מיום שנמסרה למפר הודעה על ההחלטה.

(ב) אין בהגשת ערעור לפי סעיף קטן (א) כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך הממונה או שבית המשפט הורה על כך.

(ג) החליט בית המשפט לקבל ערעור שהוגש לפי סעיף קטן (א), לאחר ששולם העיצום הכספי או הופקד עירבון לפי הוראות סימן זה, והורה על החזרת סכום העיצום הכספי ששולם או על הפחתת העיצום הכספי או על החזרת העירבון, יוחזר הסכום ששולם או כל חלק ממנו אשר הופחת או יוחזר העירבון, לפי העניין, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו או הפקדתו, עד יום החזרתו.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 307 מוצע לקבוע, למען הסר ספק, כי על מעשה אחד המהווה הפרה של ההוראות המנויות בסעיפים 287 ו-288 והוראות אחרות לפי חוק אחר לא יוטל עיצום כספי נוסף, אלא עיצום כספי אחד בלבד.

סעיף 308 מוצע לקבוע את ההסדר לערער על דרישת תשלום או על התראה מינהלית לפני בית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום שבאזור שיפוטו ניתנה ההחלטה, וזאת בתוך 30 ימים מיום שנמסרה למפר ההודעה על ההחלטה. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) באופן מפורש כי אין בהגשת ערעור על דרישת תשלום כדי לעכב את התשלום של העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך הממונה או שבית המשפט הורה כך. כמו כן מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) שאם החליט בית המשפט לקבל את הערעור על דרישת התשלום לאחר ששולם העיצום

(3) הפר המפר תנאי מהתנאים הנוספים שנכללו בכתב ההתחייבות כאמור בסעיף 303 – יחלט הממונה את העירבון.

מוצע לקבוע כי יראו חילוט של העירבון לפי סעיף זה כהטלת עיצום כספי על המפר בשל ההפרה שלגביה ניתן העירבון. עוד מוצע לקבוע כי אם הופר תנאי מתנאי ההתחייבות, לא יאפשר הממונה למפר להגיש כתב התחייבות נוסף בשל הפרה נוספת שלגביה ניתן כתב ההתחייבות.

סעיף 306 מוצע לקבוע כי כאשר עמד המפר בתנאי כתב ההתחייבות, יוחזר לו, בתום תקופת ההתחייבות, העירבון שהפקיד בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום הפקדתו עד יום החזרתו.

309. (א) הטיל הממונה עיצום כספי לפי סימן זה, יפרסם באתר האינטרנט של שירות המזון את הפרטים שלהלן, בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו בקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי:

- (1) דבר הטלת העיצום הכספי;
 - (2) מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבות ההפרה;
 - (3) סכום העיצום הכספי שהוטל;
 - (4) אם הופחת העיצום הכספי – הנסיבות שבשלהן הופחת סכום העיצום ושיעורי ההפחתה;
 - (5) פרטים על אודות המפר, הנוגעים לעניין;
 - (6) שמו של המפר – ככל שהמפר הוא תאגיד.
- (ב) הוגש ערעור לפי סעיף 208 יפרסם הממונה את דבר הגשת הערעור ואת תוצאותיו.
- (ג) על אף הוראות סעיף קטן (א)(6), רשאי הממונה לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד, אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור.
- (ד) על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם הממונה פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998⁶⁶, וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.
- (ה) פרסום כאמור בסעיף קטן (א), בנוגע לעיצום כספי שהוטל על תאגיד יהיה לתקופה של ארבע שנים, ובנוגע לעיצום כספי שהוטל על יחיד – שנתיים וחצי. השר יקבע הוראות בדבר הדרכים שימנעו, ככל הניתן, את אפשרות העיון בפרטים שפורסמו לפי סעיף קטן (א). לאחר שחלפה תקופת הפרסום האמורה.
- (ו) השר רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסום הפרטים האמורים בסעיף קטן (א).
310. (א) תשלום עיצום כספי, המצאת התראה מינהלית או מתן כתב התחייבות ועירובן, לפי סימן זה, לא יגרעו מאחריותו הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מההוראות המנויות בסעיפים 287 ו-288 המהווה עבירה.

שמירת האחריות הפלילית

ד ב ר י ה ס ב ר

סמכותו של הממונה לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד, אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור וכן בסעיף קטן (ד) את האיסור לפרסם מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי חוק חופש המידע או לפי שיקול דעתו מידע שאינה חייבת רשות ציבורית למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ה) כי פרסום בדבר הטלת עיצום כספי או בדבר ערעור עליו ותוצאותיו יהיה לתקופה של ארבע שנים, ובנוגע לעיצום כספי שהוטל על יחיד – יהיה לשנתיים וחצי.

סעיף 310 מוצע לקבוע את ההסדר לשמירת האחריות הפלילית של אדם בשל הפרת הוראה מההוראות המפורטות בסעיפים 287 ו-288 שהיא לא רק בגדר הפרה, אלא גם נקבעה כעבירה פלילית על פרק זה. כך, מוצע לקבוע, כי במקרה זה תשלום עיצום כספי או המצאה של התראה מינהלית למפר לא יגרעו מאחריותו הפלילית. עם

הכספי או הופקד עירובן והורה על החזרת סכום העיצום הכספי או הפחתתו או על החזרת העירובן, יוחזר העיצום הכספי בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו או הפקדתו, עד יום החזרתו.

סעיף 309 מוצע לקבוע את ההסדר לפרסומו של הממונה את ההודעה בדבר הטלת עיצום כספי על מפר כך מוצע לקבוע כי ההודעה תתפרסם באתר האינטרנט של שירות המזון או בדרך אחרת שיקבע השר, והיא תכלול את כל הפרטים שנקבעו בפסקאות (1) עד (6) של סעיף קטן (א) המוצע וזאת כאמור בסעיף לצורך הבטחת שקיפות של הפעלת שיקול הדעת בקבלת ההחלטה של הממונה להטיל עיצום כספי. כמו כן מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) את סמכותו של הממונה לפרסם בדבר הגשת ערעור על דרישת תשלום ואת תוצאותיו וזאת בדרך שבה פרסם את דבר הטלת העיצום הכספי. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) את

⁶⁶ ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

(ב) שלח הממונה למפר הודעה על כוונת חיוב או המציא לו התראה מינהלית או הודעה על אפשרות להגיש התחייבות ועירבון, בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא יוגש נגדו כתב אישום בשל אותה הפרה, אלא אם כן התגלו עובדות חדשות, המצדיקות זאת.

(ג) הוגש נגד אדם כתב אישום בשל הפרה המהווה עבירה כאמור בסעיף קטן (א), לא ינקוט נגדו הממונה הליכים לפי סימן זה בשל אותה הפרה, ואם הוגש כתב האישום בנסיבות האמורות בסעיף קטן (ב) לאחר שהמפר שילם עיצום כספי או הפקיד עירבון, יוחזר לו הסכום ששולם או העירבון שהופקד, לפי העניין, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלום הסכום או יום הפקדת העירבון, עד יום החזרתו.

311. השה, בהסכמת שר המשפטים, רשאי להתקין תקנות לביצוע הוראות סימן זה.

312. הוראות סימן זה יחולו על הפרה שנעשתה ביום תחילתו של פרק זה ואילך.

סימן י"ב: צווי הגבלה מינהליים ושיפוטיים

313. (א) היה לנותן הרישיון יסוד סביר לחשד כי חדל להתקיים תנאי מן התנאים למתן רישיון ייצור לפי סעיף 55(א) או למתן תעודת יבואן רשום לפי סעיף 140 או כי הופר תנאי מתנאי רישיון הייצור או תעודת היבואן הרשום, או כי הופרה הוראה מההוראות לפי פרק זה על ידי יצרן, יבואן או משווק, וכי בשל קיום הנסיבות המנויות לעיל קיימת בשל כך סכנה לבריאות הציבור, רשאי הוא לדרוש, בכתב, מהיצרן, היבואן או המשווק, לפי העניין, לקיים את התנאי או ההוראה שחדלו להתקיים או שהופרו כאמור (בסימן זה – התראה), באופן ובתוך המועד שנקבעו בהתראה.

(ב) התקיימו הנסיבות האמורות בסעיף קטן (א), רשאי נותן הרישיון לתת התראה גם לבעל רישיון או תעודה אחרת לפי פרק זה, אם קיים בכך צורך לשם צמצום או מניעה של סכנה לבריאות הציבור כתוצאה מהתקיימות הנסיבות האמורות.

(ג) נותן הרישיון רשאי לתת התראה גם למשווק, ככל שהיה לו יסוד סביר לחשד כי המשווק הפר הוראות לפי פרק זה החלות לגביו או שחדל להתקיים תנאי מן התנאים לשיווק מזון על ידו לפי פרק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

או ההוראה שחדלו להתקיים או שהופרו, באופן ובתוך המועד שנקבעו בהתראה. ההצדקה לשימוש בצו מינהלי נובעת מהצורך המידי והרחוק לנקוט אמצעים להפסקת הפגיעה כאמור.

עוד מוצע לקבוע כי אם לאחר מתן ההתראה לא קיימו התנאי או ההוראה שחדלו להתקיים או שהופרו באופן ובתוך המועד שנקבעו בהתראה, מוצע לאפשר לנותן הרישיון להורות, בצו, לגורם המפר, לא לעשות כל פעולה של ייצור מזון, ייבוא מזון, שיווק מזון או כל פעולה אחרת במזון, או לעשות פעולות כאמור רק במגבלות ובתנאים שנקבעו בצו, וכן את הדרכים להבטחת מילוי.

בנוסף, מוצע לקבוע כי במקרים חריגים המנויים בסעיף תהיה סמכות לנותן הרישיון להוציא צו הגבלה מינהלי אף בלא מתן התראה. מדובר במקרים שבהם המזון יוצר או יובא ללא רישיון או אישורים מתאימים או כאשר ישנה אפשרות ממשית לפגיעה מיידית בבריאות הציבור כתוצאה מפעילות ייצור המזון או כתוצאה מייבוא המזון.

זאת מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) סייג מפורש כי אם שלח הממונה למפר הודעה על כוונת חיוב או המציא לו התראה מינהלית או הודעה על אפשרות להגיש כתב התחייבות ועירבון בשל הפרה המהווה גם עבירה, לא יוגש נגדו כתב אישום בשל אותה הפרה, אלא אם כן התגלו עובדות חדשות המצדיקות זאת. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) שאם שילם המפר עיצום כספי והוגש בכל זאת נגדו כתב אישום בנסיבות האמורות בסעיף קטן (א) המוצע, יוחזר לו הסכום ששילם ובמידת הצורך גם בהפרשי הצמדה וריבית.

סימן י"ב: צווי הגבלה מינהליים ושיפוטיים

סעיף 313 מוצע להסמיך את נותן הרישיון להוציא צו הגבלה מינהלי, במקרה שבו חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן רישיון הפעלה ייצור או תעודת יבואן רשום לפי פרק זה או הופר תנאי מהתנאים האמורים בהם או כי הופרה הוראה מההוראות לפי פרק זה על ידי יצרן, יבואן או משווק, ובשל כך ישנה סכנה לבריאות הציבור צו הגבלה מינהלי בנסיבות אלה יינתן לאחר שניתנה התראה לגורם המפר שבה ניתנה אפשרות לקיום התנאי

(ד) ניתנה התראה לפי הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג), ולא קוימו הוראותיה באופן ובמועד שנקבעו בה, רשאי נותן הרישיון, להורות, בצו, ליצרן, ליבואן, למשווק או לבעל הרישיון או התעודה, לפי העניין, לא לעשות כל פעולה של ייצור מזון, ייבוא מזון, שיווק מזון או כל פעולה אחרת במזון, או לעשות פעולות כאמור רק במגבלות ובתנאים שנקבעו בצו, והכול במידה שלא תעלה על הנדרש בנסיבות העניין (בסימן זה – צו הגבלה מינהלי).

(ה) מי שנתן את הצו כאמור בסעיף קטן (ד) (להלן – נותן הצו) רשאי לקבוע בצו ההגבלה המינהלי הוראות לעניין האחראים לביצועו ודרכי הבטחת מילוי.

(ו) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) עד (ד), מצא נותן הצו כי התקיים אחד מאלה, רשאי הוא להוציא צו הגבלה מינהלי בלי שנתן קודם לכן התראה:

(1) המזון מיוצר בלא רישיון ייצור ולא הוגשה לגביו בקשה לרישיון ייצור או לחידושו לפי הוראות סעיף 54 או שהמזון יובא על ידי יבואן שאינו יבואן רשום לפי סעיף 135, בלא אישור מוקדם לייבוא לפי סעיף 92 או בלא תעודת שחרור לפי הוראות סעיף 112;

(2) ישנה אפשרות ממשית לפגיעה מיידית בבריאות הציבור כתוצאה מפעילות ייצור המזון או כתוצאה מייבוא המזון.

(ז) לא יינתן צו הגבלה מינהלי אלא לאחר שניתנה למי שהצו מופנה כלפיו הזדמנות סבירה לטעון את טענותיו, אלא אם כן לא ניתן לאתרו בשקידה סבירה.

(ח) על אף הוראות סעיף קטן (ז), רשאי נותן הצו להוציא צו הגבלה מינהלי לפי סעיף קטן (ו) גם בלא שניתנה הזדמנות לטעון טענות כאמור באותו סעיף קטן, אם סבר שיהיה במתן הזדמנות זו כדי לסכל את מטרת הוצאת הצו, ובלבד שהזדמנות כאמור תינתן בהקדם האפשרי לאחר מכן.

(ט) עותק של צו הגבלה מינהלי יוצג במקום שלגביו ניתן או במקום עסקו של מי שייבא את המזון, ויימסר לבעל המקום או לאדם שמנהל אותו, או למי שייבא את המזון, אם ניתן לאתרו בשקידה סבירה.

(י) לא קוימו הוראותיו של צו הגבלה מינהלי, רשאי שוטר להיכנס לעסק או למקום שלגביו ניתן הצו, ולנקוט אמצעים סבירים הדרושים לצורך ביצועו, לרבות שימוש בכוח ושימוש במנעולים או באמצעי סגירה אחרים כפי שייקבעו בפקודות משטרת ישראל כהגדרתן בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971⁶⁷.

(יא) צו הגבלה מינהלי יעמוד בתוקפו לתקופה שתקבע בו, ורשאי נותן הצו להאריך את תוקפו לתקופות נוספות ובלבד שסך כל התקופות לא יעלה על 60 ימים מיום שניתן; בית משפט שלום רשאי להאריך את תוקפו של צו כאמור לתקופות נוספות שלא יעלו על 30 ימים כל אחת; ואולם אם הוגש כתב אישום בעבירה שבקשר אליה הוצא צו ההגבלה המינהלי, לא יאריך בית המשפט את תוקפו של הצו לפי סעיף זה מעבר ל-30 ימים לאחר הגשת כתב האישום.

ד ב ר י ה ס ב ר

עוד מוצע, כי אם לא קוימו הוראותיו של צו הגבלה מינהלי, רשאי שוטר, תוך שימוש בכוח סביר בהתאם לצורך, להיכנס לעסק או למקום שלגביו ניתן הצו, ולנקוט את הפעולות הנדרשות לביצועו של הצו, לרבות שימוש במנעולים או באמצעי סגירה כפי שייקבעו בפקודות משטרת ישראל.

מוצע לקבוע כי צו הגבלה מינהלי יוצא רק לאחר שניתנה למי שהצו מופנה אליו הזדמנות סבירה לטעון את טענותיו. עם זאת, במקרים שבהם הוצא הצו בלא התראה בנסיבות חריגות, למשל כאשר נשקפת סכנה ממשית לבריאות הציבור, יכול שההזדמנות כאמור תינתן בהקדם האפשרי לאחר הוצאת הצו.

⁶⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 17, עמ' 390.

(יב) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהאפשרות להוציא צו הגבלה שיפוטי לפי סעיף 315.

314. (א) הוראה את עצמו נפגע מצו הגבלה מינהלי שניתן לפי הוראות סעיף 313 רשאי להגיש לבית משפט השלום בקשה לביטולו.

(ב) הגשת בקשה לביטול צו הגבלה מינהלי לפי סעיף קטן (א), אינה מתלה את תוקפו של הצו, כל עוד לא החליט בית המשפט אחרת.

315. (א) היה לתובע, למנהל שירות המזון או לנותן הרישיון יסוד סביר להניח כי מתבצע עבירה לפי פרק זה או כי עומדת להתבצע עבירה כאמור, רשאי הוא לפנות לבית המשפט המוסמך לדון בעבירה כאמור, בבקשה כי יוציא צו שיאסור את המשך ביצוע העבירה האמורה או יאסור על ביצועה.

(ב) בית המשפט רשאי לתת צו לפי סעיף זה במעמד צד אחד; ניתן צו במעמד צד אחד כאמור, יתקיים הדיון במעמד שני הצדדים בהקדם האפשרי ולא יאוחר משבעה ימים מיום מתן הצו.

(ג) התקיים דיון כאמור בסעיף קטן (ב), רשאי בית משפט להאריך את תוקפו של הצו, לבטלו או להכניס בו שינויים, אף אם מי שניתן לגביו הצו והזמן כדיון, לא התייצב לדיון; נתן בית המשפט החלטה כאמור בסעיף קטן זה במעמד צד אחד, רשאי בעל הדין שנגדו ניתנה ההחלטה לבקש את ביטולה או שינויה, בתוך שבעה ימים מיום המצאתה ורשאי בית המשפט לבטלה או לשנותה, בתנאים שיראו לו.

(ד) תוקפו של צו לפי סעיף זה לא יעלה על שנה.

(ה) בית משפט רשאי להתנות מתן צו לפי סעיף זה בתנאים או בערובה.

(ו) מי שניתן לגביו צו לפי סעיף זה רשאי לפנות לבית המשפט שהוציא את הצו בבקשה לעיון חוזר אם התגלו עובדות חדשות שלא היו לפני בית המשפט בעת הוצאת הצו או אם השתנו הנסיבות, והדבר עשוי לשנות את ההחלטה הקודמת.

(ז) על החלטה לפי סעיפים קטנים (א), (ג) ו-(ו) ניתן לערער לבית המשפט שלערוור, שידון בערעור בשופט אחד.

(ח) לענין סעיף זה, "תובע" – כמשמעותו בסעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982⁶⁸.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 315 מוצע לקבוע כי אם לתובע, למנהל שירות המזון או לנותן הרישיון יש יסוד סביר להניח שמתבצע עבירה לפי פרק זה או עומדת להתבצע עבירה כאמור, הם רשאים לפנות לבית המשפט בבקשה כי יוציא צו מתאים. בית משפט רשאי לתת צו במעמד צד אחד, ובמקרה זה יתקיים דיון במעמד השני הצדדים בהקדם האפשרי, ולא יאוחר מתום שבעה ימים מיום ההחלטה. בית המשפט הדין בבקשה רשאי לבטל את הצו, לאשרו או לשנותו. עוד מוצע לקבוע כי תוקף הצו יהיה לשנה לכל היותר, ובית המשפט רשאי להתנות את הצו בתנאים או בערובה.

בנוסף, מוצע לקבוע כי מי שניתן לגביו צו רשאי להגיש לבית המשפט שנתן את הצו בקשה לעיון חוזר אם התגלו עובדות חדשות שלא היו בזמן הוצאת הצו או אם

נותן הרישיון רשאי להאריך את תוקפו של צו הגבלה מינהלי, ובלבד שלא יעמוד בתוקפו למשך יותר מ-60 ימים. בתום התקופה רשאי בית משפט שלום להאריך את תוקפו של הצו, לתקופות נוספות שלא יעלו על 30 ימים בכל פעם, ואולם אם הוגש כתב אישום – לא יוארך תוקפו של הצו מעבר ל-30 הימים שלאחר הגשת כתב האישום.

עוד מוצע לקבוע כי אין בסעיף זה כדי לגרוע מהאפשרות להוציא צו הגבלה שיפוטי לפי סעיף 315.

סעיף 314 מוצע לקבוע כי הוראה עצמו נפגע מצו הגבלה מינהלי שניתן לפי הוראות סעיף 314 רשאי להגיש לבית המשפט המוסמך לדון בעבירה כאמור בקשה לביטולו. הגשת בקשה לביטול צו הגבלה מינהלי אינה מעכבת את ביצוע הצו אלא אם כן החליט בית המשפט אחרת.

⁶⁸ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

סימן י"ג: תיקונים עקיפים

316. בחוק לפיקוח על ייצוא הצמח ומוצריו, התשי"ד-1954⁶⁹ – תיקון חוק לפיקוח על ייצוא הצמח ומוצריו

(1) בסעיף 6, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) על אף האמור בסעיף קטן (א), התקנת תקנות לעניין ייצוא שימורי צמחים ומוצרים המופקים מצמחים על פי חוק זה, שהם מוזן כהגדרתו בפרק ז' לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015, תיעשה על ידי שר הכלכלה, בהסכמת שר הבריאות";

(2) בסעיף 9, בסופו יבוא "ואולם על ביצוע הסמכויות בדבר שימורי צמחים ומוצרים המופקים מצמחים על פי חוק זה ממונה שר הכלכלה".

317. בחוק לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים – תיקון חוק לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים ושל תוצרת מן החי

(1) בסעיף 15, בתחילתו יבוא (א) ובסופו יבוא:

"(ב) שר החקלאות רשאי לקבוע אגרות בעד פיקוח וטרינרי במיתקנים לייצור תוצרת מן החי; אגרות לפי סעיף קטן זה, ישולמו לפי סעיף 32 מזמו לחוק הרופאים הווטרינרים, וייקבעו בהסתמך על הערכת עלות הפעלת התאגיד לפיקוח וטרינרי לשם ביצוע תפקידיו";

(2) אחרי סעיף 25 יבוא:

(1) על אף האמור בהוראות לפי חוק זה, לא ימונה רופא וטרינר לפי חוק זה למפעל של יצרן של מזון הטעון פיקוח וטרינרי המייצא תוצרת מן החי שהיא בשר (להלן – מפעל המייצא בשר) או מבקש לייצא תוצרת כאמור;

"מינוי וטרינר למפעל A25. (א) המייצא בשר

(2) רופא וטרינר מוסמך שמונה לפי סעיף 224 לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015 (להלן – חוק המזון), אשר עומד בתנאי הכשירות שמחויב בהם רופא וטרינר לצורך מינויו לפי חוק זה, יוסמך לפי חוק זה כרופא וטרינר במפעל המייצא בשר לעניין פיקוח וטרינרי על ייצור בשר המיועד לייצוא.

ד ב ר י ה ס ב ר

ולעגן העברת סמכות זו שבוצעה עוד בשנות ה-50, בחקיקה ראשית. שנית, בשל יצירת הסדרים כוללים לכל שרשרת המזון – ייצור, ייבוא ושיווק – מוצע לתקן את החוק, כך שהתקנת תקנות לעניין ייצוא שימורי צמחים ומוצרים המופקים מצמחים על פי חוק זה, שהם מוזן כהגדרתו בחוק הגנה על בריאות הציבור (מזון), התשע"ה-2015, תיעשה על ידי שר הכלכלה, בהסכמת שר הבריאות.

סעיף 317 החוק לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים ושל תוצרת מן החי, התשי"ז-1957, קובע הוראות ומפקח לעניין ייצואם של בעלי חיים, חלקיהם או תנובתם, של שימורי בעלי חיים או של מוצרים המופקים מבעלי חיים. בשל הקמת התאגיד לפיקוח וטרינרי, אשר יבצע את

השתנו הנסיבות, והכול אם מדובר בעבודות שעשויות לשנות את ההחלטה הקודמת. כמו כן, ניתן לערער לבית משפט שלערעור שידון בערעור בשופט אחד.

סימן י"ג: תיקונים עקיפים

סעיף 316 החוק לפיקוח על ייצוא הצמח ומוצריו, התשי"ד-1954, קובע הוראות ומפקח לעניין ייצוא צמח ומוצריו, לרבות שימורי צמחים ומוצרים המופקים מצמחים. השר הממונה על ביצוע חוק זה הוא שר החקלאות, כאשר לעניין ייצור שימורי צמחים ומוצרים המופקים מצמחים הועברה הסמכות לשר הכלכלה (ר' הודעה על העברת סמכויות ב"פ התשי"ז מס' 511 מיום 29.11.1956 עמ' 273). ראשית, מוצע לתקן את סעיף 9 לחוק

⁶⁹ ס"ח התשי"ד, עמ' 137.

(ב) (1) על אף האמור בסעיף 224 לחוק המזון, סעיף קטן (א) לא יחול על מפעל המייצא בשר, שערב יום תחילתו של הפיקוח הוטרני הארצי במפעלים כהגדרתו בסעיף 252 לחוק המזון, ייצא תוצרת מן החי שהיא בשר ופעל בו רופא וטרינר שמונה לפי חוק זה, כל עוד הוא מייצא תוצרת כאמור;

(2) רופא וטרינר כאמור פסקה (1), העומד בתנאי הכשירות שמחויב בהם רופא וטרינר מוסמך לפי סעיף 32לט לחוק הרופאים הוטרנירים, התשנ"א-1991, יוסמך בידי מנהל היחידה הוטרנירית בשירות המזון הארצי במשרד הבריאות כרופא וטרינר מוסמך לעניין פעילות הייצור של בשר שאינו מיועד לייצוא והשיווק בישראל.

318. בחוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד-1963⁷⁰ –

תיקון חוק המועצה לענף הלול

(1) סעיף 7(3) – יימחק;

(2) בסעיף 50א(1), במקום "6(7) ו-7" יבוא "6(6)".

319. בחוק חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, אחרי סעיף 25 יבוא:

תיקון חוק רישוי עסקים

"הודעה לשירות המזון הארצי במשרד הבריאות על מתן צו הפסקה לעוסק במזון

(א) ניתן צו הפסקה לפי סעיף 44 לעוסק במזון, יודיע על כך נותן ההודעה לאלתר לשירות המזון הארצי במשרד הבריאות.

(ב) ניתן צו הפסקה לעוסק במזון לפי סעיפים 16, 17 או 22א יודיע על כך מבקש הצו לאלתר לשירות המזון הארצי במשרד הבריאות.

(ג) בסעיף זה, "עוסק במזון" – כהגדרתו בסעיף 26 לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015.

320. בפקודת ההסגר [נוסח חדש], התשמ"א-1981, בסעיף 1, אחרי "בישראל" יבוא "להגנה על בריאות הציבור ובטיחות המזון, לרבות".

תיקון פקודת ההסגר

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 319 חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, מאפשר, בין השאר, לממונה על המחוז, למפקד משטרת המחוז, למפקד כבאות מחוזי, לממונה על איכות הסביבה, לרופא מחוזי או לראש הרשות המקומית, לתת צו הפסקה מינהלי לעסק, בנסיבות מסוימות. כעת, מוצע לתקן את החוק ולקבוע כי כאשר ניתן צו הפסקה לעוסק במזון, יהיה על נותן הצו לדווח על כך באופן מיידי לשירות המזון הארצי.

פקודת ההסגר [נוסח חדש], התשמ"א-1981 קובעת, בין השאר, כי המנהל הכללי של משרד הבריאות יקים שירותי הסגר בישראל, כדי למנוע חדירתן של מגפות לישראל בדרך היבשה, הים או האוויר או העברתן מישראל לארצות אחרות. זהו הסדר מהותי המגן על הציבור בישראל מפני פגיעות בבריאות הציבור הנלוות

הפיקוח על מוצרי בשר, מוצע לתקן את החוק, כך שאגרות בעד פיקוח וטרינרי לייצוא ייקבעו וישולמו בהתאם לקבוע בתיקון לחוק הרופאים הוטרניריים, המהווה חלק מהצעת החוק. עוד מוצע לקבוע בתיקון לחוק הפיקוח על הייצוא, כי הסמכת רופא וטרינר למפעל המייצא מוצרי בשר, תהיה בהתאם לכך שהוא עומד בתנאי כשירות שנקבעו.

סעיף 318 חוק המועצה לענף הלול, התשכ"ד-1964 (להלן – חוק מועצת הלול), קובע, בין השאר, את תפקידי המועצה לענף הלול. בשל הקמת התאגיד הוטרנירי, אשר יבצע את הפיקוח הוטרנירי על מוצרים מן החי, מוצע למחוק את סעיף 3(7) לחוק מועצת הלול, הקובע כי המועצה תפקח על תהליכי הטיפול בעופות. בהתאם, מוצע למחוק את ההוראה המסמיכה את השר לקבוע אגרה בעד פיקוח זה.

⁷⁰ ס"ח התשכ"ד, עמ' 12.

תיקון פקודת מחלות 321. בפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985, בסעיף 23(א), אחרי בעלי חיים

פסקה (4) יבוא:

"(5) פיקוח וטרינרי במיתקנים שבהם מיוצר מזון מן החי (מזון מן החי – בהגדרתו בפרק 1 לחוק הרופאים הווטרינריים); אגרות לפי פסקה זו, ישולמו לפי סעיף 32 ממזו לחוק הרופאים הווטרינריים וייקבעו בהסתמך על הערכת עלות הפעלת התאגיד לפיקוח וטרינרי לשם ביצוע תפקידיו".

תיקון חוק הרופאים 322. בחוק הרופאים הווטרינריים, התשנ"א-1991 – הווטרינריים

ד ב ר י ה ס ב ר

מצב דברים זה יוצר תלות של המפעלים ושל המשרדים הממשלתיים הנוגעים לעניין בנכונותן של הרשויות המקומיות להעסקת עובדים לצורך פיקוח וטרינרי הנדרש לפי דין, ואינו מאפשר ודאות בהקמת ובהפעלתם של המפעלים ובקימו של פיקוח וטרינרי שלטוני עליהם ברמה הנהוגה במדינות המפותחות. בנוסף, העסקת עובדים אלה ברשויות המקומיות מעוררת לעתים חשש לניגוד עניינים בעבודתם במפעלים שבתחום הרשות המקומית, בלי שקיימים בידי גורמי הפיקוח העליון כלים מתאימים לחייב עובדים אלה בקיום הוראות והסדרים למניעת חשש כאמור, ולפקח על כך.

בנוסף על הצרכים בפיקוח וטרינרי שלטוני סדיר ויציב מכוח החקיקה הקיימת, יצירת ההסדרים החדשים לפיקוח וטרינרי מכוח פרק הפיקוח הווטרינרי על מוצרים מן החי שבהצעת חוק זו, לרבות באתרי הייצור והמכירה של מוצרים כאמור, חייב הקמת מערך שיספק פיקוח וטרינרי שלטוני במפעלים המייצרים מוצרי מזון מן החי ובשווקים.

כידוע, פיקוח שלטוני צריך להתבצע, בין השאר, על ידי מי שכפופים לכללי המשמעת והאתיקה של השירות הציבורי. נוכח הניסיון שנצבר במשרד החקלאות בהפעלת פיקוח וטרינרי המבוסס על עובדי הרשויות המקומיות, נמצא שיש קושי להסתמך על יכולתן של הרשויות המקומיות להעסיק את העובדים הנדרשים לצורך הפעלת הפיקוח האמור באופן סדיר ונאות. בנוסף, נוכח המגבלות הקיימות על העסקת כוח אדם בשירות המדינה, אין אפשרות להעסקת כוח אדם בהיקף הנדרש לשם כך על ידי המדינה. לפיכך, נוצר הצורך להקים גוף ציבורי מתאים שיספק את המסגרת המשפטית להעסקת עובדים אלה, שיהיו בעלי סמכויות פיקוח שלטוניות לפי הדינים הרלוונטיים, ויהיו כפופים לכללי המשמעת והאתיקה של השירות הציבורי.

הקמת התאגיד תיצור מסגרת לפיקוח היבטים נוספים הכרוכים בהעסקתם של עובדים אלה, כמו עריכת הסדרי ניגוד עניינים, באופן שיתן מענה הולם לצורכי הפיקוח הווטרינרי של שני המשרדים המרכזיים העוסקים בתחום זה – משרד החקלאות באמצעות יחידת השירותים הווטרינריים, ומשרד הבריאות באמצעות שירות המזון הארצי.

על פי ההערכות, התאגיד צפוי לאפשר את העסקתם של עשרות עובדים – רופאים וטרינריים ופקחים. חלק מהעובדים יועסקו בתאגיד על בסיס משרות העסקה קיימות ברשויות המקומיות ובמועצה לענף הלול, וחלקם על בסיס משרות חדשות שיידרשו במסגרת הרפורמה

לטובין ואנשים המגיעים אליה לגבולותיה. מזון, ובמיוחד מזון המיובא לצורך ייצור או שיווק מזון בישראל, מהווה אמצעי מרכזי שבאמצעותו עלולות לחדור מגפות לישראל, קרי תחלואים המוניים, ולרבות מחלות, זיהומים המוניים, הרעלות ופגיעות נרחבות אחרות בציבור. מוצע להבהיר את נוסח הפקודה, בהתאמה למונחים המעודכנים במכלול ההסדרים בתחום בריאות הציבור והמזון בכלל זה, ולקבוע במפורש כי מטרתו של שירות ההסגר להגן על בריאות הציבור ובטיחות המזון.

סעיף 321 סעיף 23 לפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985, מסמיך את שר החקלאות לגבות אגרות בעד שירותים מסוימים. בשל הקמת התאגיד לפיקוח וטרינרי, מוצע להוסיף פסקה הקובעת כי שר החקלאות רשאי לקבוע אגרות בעד פיקוח וטרינרי במיתקנים שבהם מיוצר מזון מן החי, אשר ייקבעו וישולמו בהתאם לקבוע בתיקון לחוק הרופאים הווטרינריים.

סעיף 322 מוצע להקים בחוק הרופאים הווטרינריים, התשנ"א-1991 (להלן – חוק הרופאים הווטרינריים), את התאגיד לפיקוח וטרינרי, ולבצע התאמות בחוק הנוגעות מהקמת התאגיד. להלן דברי הסבר לתיקון המוצע:

סעיף 1 – כללי

בהמשך לעדכון של הסדרי הפיקוח הווטרינרי על מוצרי בשר (הקרויים בסעיף זה – מוצרי מזון מן החי), התחדד הצורך בקימו של מערך פיקוח וטרינרי שלטוני יעיל, סדיר, יציב, מקצועי ואובייקטיבי, במפעלים ובאתרי המכירה של מוצרים מן החי, אשר יהיה כפוף לפיקוח העליון של הגורמים המוסמכים בממשלה.

כיום, פיקוח מסוג זה נדרש במספר מפעלים ואתרים הנתונים לפיקוח עליון של משרד הבריאות לעניין מפעלים לעיבוד בשר לפי פקודת בריאות הציבור (מזון) ושל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר (להלן – משרד החקלאות) כמפורט להלן: בבתי שחיטה לעופות מכוח תקנות מחלות בעלי חיים (בתי שחיטה לעופות), התש"ך-1960, בבתי מטבחים מכוח תקנות מחלות בעלי חיים (שחיטת בהמות), התשכ"ד-1964, במפעלי פסדים מכוח תקנות מחלות בעלי חיים (פסדים), תשמ"א-1981, ובמפעלים לייצוא תוצרת מן החי מכוח החוק לפיקוח על יצוא של בעלי חיים ושל תוצרת מן החי, התשי"ז-1957. כיום, רופאים וטרינריים אלה מועסקים לרוב על ידי הרשויות המקומיות, וחלקם מועסקים על ידי המועצה לענף הלול, במסגרת תפקידיה לפי חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיווק), התשכ"ד-1963.

(א) בהגדרה "המנהל", במקום "במשרד החקלאות" יבוא "במשרד";

(ב) אחרי ההגדרה "המנהל" יבוא:

"המשרד" - משרד החקלאות ופיתוח הכפר;

(ג) בהגדרה "השר", במקום "שר החקלאות" יבוא "שר החקלאות ופיתוח הכפר";

(2) בסעיף 19(א)6, אחרי "רשות מקומית" יבוא "או של התאגיד לפיקוח וטרינרי";

(3) בסעיף 30, אחרי "תקנות שהותקנו על פיו" יבוא "למעט הוראה של פרק ו'1 ושל התקנות שהותקנו על פיו";

(4) בסעיף 36, אחרי "חוק זה" יבוא "למעט פרק ו'1";

(5) בסעיף 37, אחרי "חוק זה" יבוא "למעט פרק ו'1";

(6) אחרי סעיף 32 יבוא:

"פרק ו'1: התאגיד לפיקוח וטרינרי

סימן א': הגדרות

הגדרות 32א. בפרק זה -

"אגרות ותשלומים" - אגרות ותשלומים על פי החיקוקים שבתוספת השלישית וגביית תשלומים בעד פיקוח וטרינרי נוסף לבקשתם של מפעלים המייצאים מזון מן החי;

ד ב ר י ה ס ב ר

עניינים בין שני העיסוקים". מאחר שלפי ההסדר המוצע לתיקון חוק הרופאים הווטרינריים יוקם תאגיד להעסקת רופאים וטרינריים לצורך ביצוע פעולות של פיקוח וטרינרי שלטוני, מוצע לתקן את הסעיף האמור ולציין, כי יחול גם על רופא וטרינרי, עובד של התאגיד לפיקוח הווטרינרי, בנוסף לרופא וטרינרי שהוא עובד של רשות מקומית.

לפסקאות (3) עד (5)

התיקונים המוצעים בפסקאות האמורות נגזרים מהוספת פרק התאגיד לפיקוח וטרינרי למסגרת הכללית של חוק הרופאים הווטרינריים המסדיר את העיסוק ברפואה וטרינרית. בכלל זאת, סעיף העונשין הכללי (סעיף 30 לחוק) אינו רלוונטי להוראות פרק התאגיד לפיקוח וטרינרי וכך גם סעיף 36 לחוק שעניינו סמכות המנהל השירותים הווטרינריים לפטור מהוראות החוק את מי שאישר שהם תלמידי רפואה וטרינרית במסגרת לימודיהם. עוד מוצע, להחריג את פרק התאגיד לפיקוח וטרינרי מסעיף 37 שעניינו התקנת תקנות לפי חוק הרופאים הווטרינריים. שכן, מוצע כי התקנת התקנות בכל העניין הנוגע לביצוע פרק התאגיד הווטרינרי תוקנה לשר החקלאות ולשר הבריאות (ראו סעיף 32ממח מטה).

לפסקה (6)

סעיף 32א (הגדרות) - מוצע לקבוע מספר הגדרות הנדרשות לצורך הפרק המוצע.

בתחום הפיקוח הווטרינרי על בשר ומוצריו בשלבי העיבוד, השיווק והמכירה. בהתאם, מוצע לתקן במסגרת זו את הסעיפים הנוגעים לעניין בחוק המועצה לענף הלול, ולאחר הקמת התאגיד תופסק העסקתם של הרופאים הווטרינריים והפקחים המועסקים כיום על ידי המועצה לענף הלול, לצורך פיקוח וטרינרי בבתי שחיטה לעופות, ותינתן להם האפשרות להיות מועסקים על ידי התאגיד.

פעילותו של התאגיד תמומן במלואה מאגרות ותשלומים שהתאגיד יוסמך לגבות בעד הפיקוח הווטרינרי. עוד מוצע לקבוע מנגנוני בקרה ודיווח בעניינים נוספים הנוגעים לניהולו השוטף של התאגיד, בהתאם לתפקידיו, כמקובל לגבי תאגידים ציבוריים אחרים.

לפסקה (1)

מוצע לעדכן ולהתאים הגדרות של מונחים נפוצים בחוק.

לפסקה (2)

סעיף 19 לחוק הרופאים הווטרינריים כיום קובע את סמכויות שר החקלאות לבטל את רישונו של רופא וטרינרי, להתלותו לתקופה שקבע או לתת לרופא הווטרינרי נזיפה או התראה אם התקיימו אחת מהנסיבות המפורטות בסעיף. בין הנסיבות המהוות כאמור עילה להפעלת סמכויות השר האמורות היא הנסיבה המפורטת בסעיף קטן (6), ולפיה "בהיותו עובד של רשות מקומית, עסק בעבודת חוץ כרופא וטרינרי פרטי, בניגוד להוראות כל דין ותוך קיום ניגוד

"בעל עניין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968;

"המועצה" – מועצת התאגיד לפיקוח וטרינרי שמונתה לפי סעיף 132;

"חוק החברות" – חוק החברות, התשנ"ט-1999⁷¹;

"חוק החברות הממשלתיות" – חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975⁷²;

"חוק יסודות התקציב" – חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985;

"חוק לפיקוח על ייצוא" – חוק לפיקוח על ייצוא של בעלי חיים ושל תוצרת מן החי, התשי"ז-1957;

"מזון מן החי" – מזון שיוצר מבעל חיים או מתוצרתו;

"נושא משרה" – מנהל כללי, משנה או סגן למנהל הכללי, כל ממלא תפקיד כאמור בתאגיד אף אם תוארו שונה, וכן חבר המועצה, או מנהל הכפוף במישרין למנהל הכללי;

"עניין אישי" – לרבות עניין אישי של קרובו של נושא המשרה, או עניין אישי של תאגיד שהוא או קרובו הם בעלי עניין בו, במישרין או בעקיפין;

"פקודת מחלות בעלי חיים" – פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985;

"פקח וטרינרי" – מי שאינו רופא וטרינר הממלא תפקיד לפי החיקוקים שבתוספת הראשונה לפיקוח על מזון מן החי;

"קרוב" – בן זוג, אח או אחות, הורה, הורי הורה, צאצא או צאצא של בן הזוג או בן זוגו של כל אחד מאלה;

"רופא וטרינר מפקח" – רופא וטרינר הממלא תפקיד לפי החיקוקים שבתוספת הראשונה לפיקוח על מזון מן החי ולשם קיום דרישות לייצוא בנוגע למזון מן החי;

"השרים" – השר ושר הבריאות.

סימן ב': הקמת התאגיד, מעמדו ותפקידיו

332.	מוקם בזה התאגיד לפיקוח וטרינרי (בפרק זה – התאגיד).	הקמת התאגיד לפיקוח וטרינרי
332.	התאגיד הוא אישיות משפטית, הכשרה לכל חובה, זכות ופעולה המתיישבת עם אופיו וטבעו כגוף מאוגד.	אישיות משפטית של התאגיד

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים 332 (אישיות משפטית של התאגיד) ו-332 (התאגיד כגוף מבוקר) – מוצע לקבוע כי התאגיד לפיקוח וטרינרי יהיה אישיות משפטית, הכשרה לכל חובה, זכות ופעולה המתיישבת עם אופיו וטבעו כגוף מאוגד, וכי הוא יהיה גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב].

סעיף 332 (הקמת התאגיד) – מוצע להקים את התאגיד לפיקוח וטרינרי, אשר תכליתו העיקרית היא העסקת רופאים וטרינריים ומפקחים וטרינריים לצורך פיקוח על מזון מן החי.

⁷¹ ס"ח התשנ"ט עמ' 189.
⁷² ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

התאגיד – גוף מבוקר	32ד. התאגיד הוא גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 9(6) לחוק מבוקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב] ⁷³ .
תפקידי התאגיד	32ה. ואלה הם תפקידי התאגיד:
	(1) להעסיק פקחים וטרינרים ורופאים וטרינרים מפקחים לצורך פיקוח על מזון מן החי וכן לצורך פיקוח וטרינרי נוסף לבקשתם של מפעלים המייצאים מזון מן החי;
	(2) גביית אגרות ותשלומים, בכפוף לאמור בסעיף 32מו(ב).
האורגנים של התאגיד	132. האורגנים של התאגיד הם המועצה, המנהל הכללי וועדת ביקורת.

סימן ג': מועצת התאגיד

מועצת התאגיד	132. (א) לתאגיד תמונה מועצה בת תשעה חברים, והם:
	(1) (א) מי שמתקיים בו האמור בסעיף 16א(1) לחוק החברות הממשלתיות, והוא בעל ניסיון של עשר שנים לפחות באחד מאלה, או בעל ניסיון מצטבר של עשר שנים לפחות בשניים אלה, והוא יהיה יושב ראש המועצה:
	(1) בתפקיד ניהולי בכיר בתחום המזון או בריאות הציבור;
	(2) בתפקיד בכיר בתחום הניהול העסקי של תאגיד בעל היקף עסקים משמעותי;

ד ב ר י ה ס ב ר

החברות הממשלתיות – קרי, מי שהוא תושב ישראל שמלאו לו 25 שנה לפחות ושהוא בעל תואר אקדמי כמפורט בסעיף זה. זאת, בנוסף, על דרישת ניסיון של עשר שנים לפחות באחד מאלה, או בעל ניסיון מצטבר של עשר שנים לפחות בשניים מאלה: בתפקיד ניהולי בכיר בתחום המזון או בריאות הציבור, ותפקיד בכיר בתחום הניהול העסקי של תאגיד בעל היקף עסקים משמעותי. יושב ראש המועצה ימונה בידי שר החקלאות ושר הבריאות במשותף. אם לא הסכימו – ימנהו ראש הממשלה.

עוד מוצע, כי שישה מחברי המועצה יהיו נציגים של משרדי הממשלה: שניים שימונו על ידי שר הבריאות (מנהל שירות המזון הארצי במשרד הבריאות, או מי שהוא עובד שירות המזון הארצי במשרד הבריאות שימנה שר הבריאות, על פי הצעת מנהל שירות המזון הארצי במשרד הבריאות, ומנהל המחלקה הווטרינרית בשירות המזון הארצי במשרד הבריאות, או מי שהוא עובד המחלקה הווטרינרית בשירות המזון הארצי במשרד הבריאות שימנה שר הבריאות על פי הצעת מנהל המחלקה הווטרינרית בשירות המזון הארצי במשרד הבריאות); שניים שימונו על ידי שר החקלאות (מנהל השירותים הווטרינריים והרופא הראשי לפיקוח על מוצרים מהחי בשירותים הווטרינריים במשרד החקלאות, או מי שהם עובדי השירותים הווטרינריים שימנה שר החקלאות על פי הצעת מנהל השירותים הווטרינריים);

סעיף 32ה (תפקידי התאגיד) – מוצע לקבוע את תפקידי התאגיד להעסיק פקחים וטרינרים ורופאים וטרינרים מפקחים לצורך פיקוח על מזון מן החי וכן לצורך פיקוח וטרינרי נוסף לבקשתם של מפעלים המייצאים מזון מן החי. ההסדר המיוחד לעניין זה נדרש במקרים שבהם מפעלים המבקשים לייצא מזון מן החי נדרשים להציג למדינות היעד אישורים על קיומו של פיקוח וטרינרי שלטוני במיתקניהם, אף אם הדבר אינו נדרש מכוח הדין הישראלי. עוד מוצע להסמיך את התאגיד לגבות אגרות ותשלומים לצורך האמור, אלא אם כן, שר האוצר, בהתייעצות עם שר החקלאות ושר הבריאות, קבע כי האגרות והתשלומים ייגבו על ידי המדינה (ראו דברי הסבר לסעיף 32מו(מטה).

סעיף 132 (האורגנים של התאגיד) – מוצע לקבוע כי האורגנים של התאגיד לפיקוח וטרינרי יהיו המועצה, המנהל הכללי וועדת הביקורת.

סימן ג': מועצת התאגיד

סעיף 132 (מועצת התאגיד) – מוצע כי לתאגיד לפיקוח וטרינרי תמונה מועצה בת תשעה חברים. מוצע לקבוע כי יושב ראש המועצה יהיה מי שמתקיימים בו התנאים שנקבעו בסעיף 16א(1) לחוק

⁷³ ס"ח התשי"ח, עמ' 92.

- (ב) השרים ימנו במשותף את יושב ראש המועצה. אם לא הסכימו – ימנה ראש הממשלה.
- (2) מנהל שירות המזון הארצי במשרד הבריאות, או מי שהוא עובד שירות המזון הארצי במשרד הבריאות שימנה שר הבריאות על פי הצעת מנהל שירות המזון הארצי במשרד הבריאות;
- (3) מנהל המחלקה הווטרינרית בשירות המזון הארצי במשרד הבריאות, או מי שהוא עובד המחלקה הווטרינרית בשירות המזון הארצי במשרד הבריאות שימנה שר הבריאות על פי הצעת מנהל המחלקה הווטרינרית בשירות המזון הארצי במשרד הבריאות;
- (4) המנהל במשרד, או מי שהוא עובד השירותים הווטרינריים במשרד, שימנה השר על פי הצעת המנהל;
- (5) הרופא הראשי לפיקוח על מוצרים מהחי בשירותים הווטרינריים במשרד, או מי שהוא עובד השירותים הווטרינריים במשרד שימנה השר על פי הצעת המנהל;
- (6) עובד משרד האוצר שימנה שר האוצר;
- (7) עובד משרד הכלכלה שימנה שר הכלכלה;
- (8) נציג ציבור בעל ניסיון משמעותי בעיבוד, מכירה או הובלה של מזון מן החי שימנה שר הבריאות;
- (9) נציג ציבור בעל ניסיון משמעותי בהפעלה של מיתקן הטעון פיקוח וטרינרי לפי פקודת מחלות בעלי חיים או לפי החוק לפיקוח על ייצוא, שימנה השר.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי העניין, הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה או שהוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו. בהתאם לכך, מוצע לא להחיל את סעיף 17(א) (5) לחוק החברות הממשלתיות המוזכר בסעיף 60 לחוק האמור.

כמקובל בתאגידים ציבוריים, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) כי דינם של חברי המועצה, ובכלל זה יושב ראש המועצה, כדין עובדי המדינה לעניין החיקוקים הבאים: חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959; חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969; חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969; חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979; הוראות הנוגעות לעובדי ציבור בחוק העונשין, התשל"ז-1977; פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971.

עובד משרד האוצר שימנה שר האוצר; ועובד משרד הכלכלה שימנה שר הכלכלה.

מוצע כי שני חברי המועצה הנוספים יהיו מקרב הציבור כאשר כשירותם ואופן מינוים יהיו כמפורט להלן: נציג ציבור בעל ניסיון משמעותי בעיבוד, מכירה או הובלה של מזון מן החי שימנה שר הבריאות, ונציג ציבור בעל ניסיון משמעותי בהפעלה של מיתקן הטעון פיקוח וטרינרי לפי פקודת מחלות בעלי חיים או לפי החוק לפיקוח על ייצוא של תוצרת מן החי, התשי"ז-1957 (להלן – חוק לפיקוח על ייצוא) שימנה שר החקלאות.

בסעיף קטן (ב), מוצע לקבוע כי הוראות סעיף 60 לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן – חוק החברות הממשלתיות), לענין מינויים יחולו על מינויים של חברי המועצה, בשינויים המחויבים ובשינוי, ולפיו לא ימונה למועצה מי שלדעת השר או השרים שמינו אותו,

(ב) על מינוי חבר המועצה, ובכלל זה יושב ראש המועצה, יחולו הוראות סעיף 60א לחוק החברות הממשלתיות בשינויים המחויבים, בשינוי הזה: לא ימונה למועצה מי שלרעת הש, שר הבריאות או השרים שמינו אותו, לפי העניין, הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה או שהוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו, ולא יחולו הוראות סעיף 17(א)(5) לחוק החברות הממשלתיות.

(ג) דין חברי המועצה, ובכלל זה יושב ראש המועצה, כדין עובדי המדינה לעניין החיקוקים המנויים בסעיף 32מ(1) עד (6).

חובת דין וחשבון, הגשת מסמכים וחובת הודעה של יושב ראש המועצה. 32. סעיפים 25, 34 ו-35 לחוק החברות הממשלתיות, לעניין חובת מתן דין וחשבון, הגשת מסמכים וחובת הודעה של יושב ראש הדיקטוריון, יחולו בשינויים המחויבים על יושב ראש המועצה.

תפקידי המועצה וסמכויותיה. 32.ט. (א) המועצה תתווה את מדיניות העסקת הרופאים הווטרינרים והפקחים הווטרינריים בתאגיד בהתאם להוראות פרק זה, תפקח על פעילות התאגיד ועל ביצוע תפקידי המנהל הכללי ופעולותיו, ובכלל זה:

(1) תקבע את מדיניות התאגיד, לשם מילוי תפקידי התאגיד כאמור בסעיף 32ה ביעילות ובאופן המאפשר גמישות תפעולית בהתאם לצורכי המשק ובהתאם לתקציבו המאושר;

ד ב ר י ה ס ב ר

32ה המוצע) ביעילות ובאופן המאפשר גמישות תפעולית בהתאם לצורכי המשק בהתאם לתקציב התאגיד המאושר; לעקוב ברציפות אחרי הגשמת המדיניות, התכניות והתקציבים של התאגיד לפי המדיניות שנקבעה כאמור; למנות את המנהל הכללי ולפקח על פעולותיו (ראו דברי הסבר לסעיף 32ה המוצע). עוד מוצע, כי תפקידי המועצה יהיו לקבוע מדי שנה את תקציבו השנתי של התאגיד ודרך ביצועו והשימוש במקורות העומדים לרשותו, וכן את תכנית הפעולה של התאגיד לאותה שנה ותכניותיו לטווח ארוך, המבנה הארגוני של התאגיד, מדיניות ההעסקה של העובדים, וכן את שיא כוח האדם בתאגיד (ראו דברי הסבר לסעיף 32מ המוצע). לעניין תפקיד זה, מוצע בסעיף קטן (ב), כי שר האוצר רשאי יהיה לקבוע כללים לעניין עריכת התקציבים והתכניות האמורות בו.

בנוסף לכך, מוצע כי המועצה תהיה אחראית לעריכת הדוחות הכספיים המפורטים בסעיפים 33(א) לחוק החברות הממשלתיות ולאישורם, ויחולו הוראות סעיפים 33(א1) (ב), (ד), 33א, 33ב, 33ג, לחוק החברות הממשלתיות, לעניין דוחות כספיים והגשת מסמכים. עוד מוצע, כי הוראות סעיפים 171 ו-172 לחוק החברות, החלות על חברה פרטית, יחולו בשינויים המחויבים על דוחות כספיים של התאגיד, וכי הדוחות הכספיים של התאגיד יאשרו על ידי המועצה,

סעיף 32ח (חובת דין וחשבון, הגשת מסמכים וחובת הודעה של יושב ראש המועצה) – מוצע, לקבוע כי על יושב ראש מועצת התאגיד לפיקוח וטרינרי יחולו חובת דיווח והגשת מסמכים דומות לאלה החלות על יושב ראש הדיקטוריון בחברה ממשלתית, בשינויים המחויבים. כך, יחולו הוראות סעיף 25 הקובע חובת דין וחשבון של יושב הראש לשרים ולרשות החברות הממשלתיות, פעמיים בשנה ולפי דרישתם; סעיף 34 הקובע חובה על יושב ראש הדיקטוריון להגיש מסמכים כמפורט בו לשרים ולרשות, וכן למבקר המדינה ולוועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת לפי בקשתה; וסעיף 35 הקובע חובה לדרווח על פגיעה בחוק או בטוהר המידות לשרים ולרשות החברות הממשלתיות וכן למבקר המדינה.

סעיף 32ט (תפקידי המועצה וסמכויותיה) – מוצע לקבוע כי המועצה תתווה את מדיניות העסקת הרופאים הווטרינרים והפקחים הווטרינריים בתאגיד לפיקוח וטרינרי בהתאם להוראות פרק זה וכן תפקח על פעילות התאגיד ועל ביצועי תפקידי המנהל הכללי ופעולותיו.

בהתאם, מוצע לקבוע כי תפקידי המועצה וסמכויותיה יהיו כדלקמן: לקבוע את מדיניות התאגיד לשם מילוי תפקידי התאגיד שפורטו לעיל (ראו דברי הסבר לסעיף

- (2) תעקוב ברציפות אחר הגשמת המדיניות, התכניות והתקציבים של התאגיד לפי פסקה (1);
- (3) תמנה את המנהל הכללי לפי הוראות סעיף 32כב ותפקח על פעולותיו;
- (4) תקבע מדי שנה את אלה:

(א) תקציבו השנתי של התאגיד ודרך ביצועו והשימוש במקורות העומדים לרשותו;

(ב) תכנית הפעולה של התאגיד לאותה שנה ותכניותיו לטווח ארוך;

(ג) המבנה הארגוני של התאגיד, מדיניות ההעסקה של העובדים, וכן את שיא כוח האדם בתאגיד בהתאם לסעיף 32מז;

(5) (א) תהיה אחראית לעריכת הדוחות המפורטים בסעיפים 33(א) לחוק החברות הממשלתיות ולאישורם, ויחולו הוראות סעיפים 33(א1), (ב) ו־(ד), 33א, 33ב, 33ג לחוק החברות הממשלתיות, לענין דוחות כספיים והגשת מסמכים.

(ב) הוראות סעיפים 171 ו־172 לחוק החברות, החלות על חברה פרטית, יחולו בשינויים המחויבים על דוחות כספיים של התאגיד.

(ג) הדוחות הכספיים של התאגיד יאושרו על ידי המועצה, ייחתמו בשמה ויוגשו לשרים ולשר האוצר.

(ב) שר האוצר רשאי לקבוע כללים לעריכת התקציבים והתכניות האמורים בסעיף קטן (א)(4).

32. על הפרת החובות בסעיפים 32 ו־32ט(א)(5) (א) יחולו הוראות סעיף 33 לחוק החברות הממשלתיות, בשינויים המחויבים.

32.א. סמכות של התאגיד שלא הוקנתה לפי חוק זה לאורגן אחר של התאגיד, רשאית המועצה להפעילה.

אִי־הגשת דוחות ומסמכים כנדרש

סמכות שיווית של המועצה

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 32 ציא (סמכות שיווית של המועצה) – בדומה להסדר הקבוע בסעיף 49 לחוק החברות, התשנ"ט–1999 (להלן – חוק החברות) ולהסדר שהוצע בתזכיר חוק התאגידים הציבוריים, התשע"ג–2013, שהפיץ משרד המשפטים בחודש ינואר 2013, מוצע להקנות למועצה את הסמכות השיווית שלא הוקנתה לאורגן אחר בתאגיד הפיקוח הוטרינרי, כך שהמועצה תהיה רשאית להפעיל כל סמכות שלא הוקנתה לפי פרק זה לאורגן אחר של התאגיד.

ייחתמו בשמה ויוגשו לשר החקלאות, שר הבריאות ושר האוצר.

סעיף 32 (אִי־הגשת דוחות ומסמכים כנדרש) – מוצע, כי על הפרת החובות המפורטות בסעיפים 32 ו־32ט(א)(5) (א) המוצעים, שענייניהם הגשת דוחות ומסמכים, יחולו הוראות סעיף 33 לחוק החברות הממשלתיות, בשינויים המחויבים.

תקופת הכהונה של חבר מועצה 32זב. חבר המועצה, למעט מי שמונה לפי סעיף 32זא(2) עד (5), ימונה לתקופה של ארבע שנים, ואולם השר או השרים שמינו אותו, לפי העניין, רשאים להאריך את כהונתו לתקופת כהונה אחת נוספת בלבד.

הפסקת הכהונה והשעיה של חבר המועצה 32ג.א) חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה:

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר או לשר הבריאות או לשרים שמינו אותו, לפי העניין; השרים רשאים לעכב את תוקף ההתפטרות לא יותר מחודש ימים;

(2) השר או שר הבריאות או השרים שמינו אותו, לפי העניין, נוכחו כי נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו או כי אינו ממלא את תפקידו כראוי; נוכחו כאמור, יעבירו את חבר המועצה מכהונתו בהודעה מנומקת בכתב;

(3) השר או שר הבריאות או השרים שמינו אותו, לפי העניין, נוכחו כי הוא נעדר בלא סיבה סבירה, משלוש ישיבות רצופות של המועצה או מיותר ממחצית הישיבות שקיימה במהלך שנה אחת; יושב ראש המועצה ידווח לשר או לשרים שמינו אותו, לפי העניין, על חבר המועצה שנעדר מישיבותיה כאמור; נוכחו כאמור, יעביר את חבר המועצה מכהונתו בהודעה בכתב;

(4) השר או שר הבריאות או השרים שמינו אותו, לפי העניין, מצאו כי התקיימה בו אחת הנסיבות הפוסלות אדם, לפי דין, מלכהן כחבר המועצה;

(5) הוא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה.

ד ב ר י ה ס ב ר

יותר מחודש ימים; השר או השרים שמינו אותו, לפי העניין, נוכחו כי נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו או כי אינו ממלא את תפקידו כראוי; השר או השרים שמינו אותו, לפי העניין, נוכחו כי הוא נעדר בלא סיבה סבירה, משלוש ישיבות רצופות של המועצה או מיותר ממחצית הישיבות שקיימה במהלך שנה אחת; השר או השרים שמינו אותו, לפי העניין, מצאו כי התקיימה בו אחת הנסיבות הפוסלות אדם, לפי דין מלכהן כחבר המועצה; הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה.

סעיף 32זב (תקופת הכהונה של חבר מועצה) – מוצע, כי תקופת כהונה של חבר מועצה תהיה ארבע שנים. עוד מוצע, כי השר או השרים שמינו את חברי המועצה, לפי העניין, יהיו רשאים להאריך את כהונתם לתקופת כהונה אחת נוספת בלבד. מוצע, כי הוראה זו לא תחול על חברי המועצה המתמנים לפי סעיפים 32זא(2) עד (5).

סעיף 32ג (הפסקת הכהונה והשעיה של חבר המועצה) – מוצע לקבוע בסעיף קטן (א), כי חבר מועצה יחדל לכהן לפני תום כהונתו, בהתקיים אחת מהעילות הבאות: הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר או לשרים שמינו אותו, לפי העניין. במקרה זה, השר או השרים שמינו אותו יהיו רשאים לעכב את תוקף ההתפטרות לא

(ב) הוגש נגד חבר המועצה כתב אישום בעבירה כאמור בסעיף קטן (א)5, רשאי השר או השרים שמינו אותו, לפי העניין, להשעותו מכהונתו, עד למתן פסק דין סופי בעניינו.
(ג) חדל לכהן חבר המועצה, יפעלו השר או השרים, לפי העניין, למינוי חבר אחר במקומו לפי הוראות סעיף 132ז, בהקדם האפשרי.

תוקף פעולות המועצה
32.יד. קיום המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה, לא ייפגעו מחמת שהתפנה מקומו של חבר בה, או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שרוב חבריה מכהנים בה כדין.

ישיבות המועצה
32.טו. (א) ישיבות המועצה יתקיימו לפי צורכי התאגיד ולפחות אחת לארבעה חודשים.

(ב) המניין החוקי לישיבות המועצה הוא רוב חבריה המכהנים; ככל שמונו כלל חברי המועצה, המניין החוקי לישיבות המועצה הוא רוב חבריה המכהנים, כשביניהם לפחות נציג אחד מהמשרד ונציג אחד ממשרד הבריאות.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), ככל שמונו כלל חברי המועצה ולא התקיים מנין חוקי בשל היעדרותם של נציג המשרד ונציג משרד הבריאות לצורך דיון בעניין מסוים, לא יידחה הדיון באותו עניין ליותר משיבה אחת.

(ד) יושב ראש המועצה יזמן את ישיבותיה ויקבע את מועדיהן ואת סדר היום שלהן; שלישי מחברי המועצה המכהנים רשאים לבקש מיושב ראש המועצה לזמן ישיבה או להעלות נושא לסדר היום; הוגשה בקשה כאמור, יכנס יושב ראש המועצה ישיבה בתוך 14 ימים מיום הגשת הבקשה.

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע, כי המניין החוקי לישיבות המועצה הוא רוב חבריה המכהנים וככל שמונו כלל חברי המועצה, המניין החוקי לישיבות המועצה הוא רוב חבריה המכהנים, כשביניהם לפחות נציג אחד ממשרד החקלאות ונציג אחד ממשרד הבריאות.

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע, כי על אף האמור בסעיף קטן (ב) לעניין המניין החוקי לישיבות המועצה, ככל שמונו כלל חברי המועצה ולא התקיים מניין חוקי בשל היעדרותם של נציג משרד החקלאות ונציג משרד הבריאות לצורך דיון בעניין מסוים, לא יידחה הדיון באותו עניין ליותר משיבה אחת. זאת, כדי להבטיח את הפעילות השוטפת של התאגיד.

בסעיף קטן (ד), מוצע לקבוע, כי יושב ראש המועצה יזמן את ישיבות המועצה ויקבע את מועדיהן ואת סדר היום שלהן, כאשר שלישי מחברי המועצה המכהנים רשאים לבקש מיושב ראש המועצה לזמן ישיבה או להעלות נושא לסדר היום ואם הוגשה בקשה כאמור, על יושב ראש המועצה לכנס ישיבת מועצה בתוך 14 ימים ביום הגשת הבקשה.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע, כי אם הוגש נגד חבר המועצה כתב אישום בעבירה מהסוג שלו היה מורשע בה היתה מופסקת כהונתו, השר או השרים שמינו אותו, לפי העניין, יהיה רשאים להשעותו מכהונתו עד למתן פסק דין סופי בעניינו.

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע מעת שחבר המועצה חדל לכהן בה, יפעלו השר או השרים, לפי העניין, למינוי חבר אחר במקומו לפי הכללים שנקבעו למינוי חברי מועצה, וזאת בהקדם האפשרי (לכללים לעניין מינוי חברי מועצה ראו דברי הסבר לסעיף 132).

סעיף 32ד (תוקף פעולות המועצה) – כדי לאפשר את פעילותה התקינה של המועצה, מוצע לקבוע כי קיום המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה, לא ייפגעו מחמת שהתפנה מקומו של חבר בה, או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו ובלבד שרוב חבריה מכהנים בה כדין.

סעיף 32טו (ישיבות המועצה) – כדי להבטיח את פעילותו של התאגיד לפיקוח וטרינרי, מוצע לקבוע כי המועצה תתכנס לפי צורכי התאגיד ולפחות אחת לארבעה חודשים.

2032. (א) החלטות המועצה יתקבלו ברוב קולות של חברי המועצה המשתתפים בישיבה; היו הקולות שקולים, תכריע עמדתו של יושב ראש המועצה, אם השתתף בישיבה.
- (ב) התאגיד יערוך פרוטוקולים של ישיבות המועצה וישמור אותם לתקופה של שבע שנים ממועד הישיבה; פרוטוקול שאושר ונחתם בידי חבר המועצה שניהל את הישיבה ישמש ראיה לכאורה לאמור בו.
- (ג) המועצה תקבע לעצמה את סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו לפי פרק זה.

גמול והחזר הוצאות 312. שר האוצר, בהתייעצות עם השרים, יקבע כללים ותנאים שלפיהם ישלם התאגיד גמול או החזר הוצאות לחברי מועצה, ככל שאינם עובדי המדינה, עובדי גוף מתוקצב או עובדי גוף נתמך כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, ואת שיעוריהם.

הוראות לעניין חובת 313. סעיף 20 לחוק החברות הממשלתיות לעניין חובת מתן ידיעות מתן ידיעות יחול בשינויים המחויבים על חברי המועצה.

זכות לקבל מידע 314. חבר מועצה רשאי לבדוק את מסמכי התאגיד ואת רישומיו ולקבל העתקים מהם בתוך זמן סביר וכן לבדוק את נכסי התאגיד והתחייבויותיו, ככל שהדבר דרוש למילוי חובותיו כחבר המועצה; העברת המסמכים והרישומים ובדיקת הנכסים וההתחייבויות לפי סעיף זה, ייעשו באמצעות המנהל הכללי.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 312 (הוראות לעניין חובת מתן ידיעות) – מוצע להטיל חובה על חברי המועצה לדווח על עניין של התאגיד שנתגלו בו לכאורה פגיעה בחוק או בטוהר המידות. לצורך כך, מוצע להחיל על חברי המועצה, בשינויים המחויבים, את סעיף 20 לחוק החברות הממשלתיות הקובע, כי דירקטור חייב, על אף כל דין אחר, למסור לשרים ולרשות החברות הממשלתיות, לפי דרישתם, ידיעות על ענייני החברה ועל פעולותיו בה וכי אם נודע לדירקטור על עניין של החברה שנתגלו בו לכאורה פגיעה בחוק או בטוהר המידות, עליו להביא את הדבר ללא דיחוי לידיעתם של יושב ראש הדירקטוריון, של השרים, של הרשות ושל מבקר המדינה.

סעיף 313 (זכות לקבל מידע) – כדי לאפשר לכל חבר מועצה למלא את תפקידו באופן המיטבי, וכדי לתת בידיו כלי לפיקוח אפקטיבי על התנהלות התאגיד, מוצע בדומה לסעיף 265(א) לחוק החברות, לקבוע כי ככל שהדבר דרוש למילוי חובות חבר המועצה, תהיה לחבר המועצה הזכות לבדוק את מסמכי התאגיד ואת רישומיו ולבדוק את נכסי התאגיד והתחייבויותיו. העברת המסמכים והרישומים ובדיקת הנכסים וההתחייבויות לפי הוראה זו, ייעשו באמצעות המנהל הכללי.

סעיף 312 (סדרי עבודת המועצה) – מוצע לקבוע הוראות לעניין סדרי עבודת המועצה. בכלל זאת, על החלטות המועצה להתקבל ברוב קולות של חברי המועצה המשתתפים בה ואם הקולות שקולים – תכריע עמדתו של יושב ראש המועצה, אם השתתף בישיבה. עוד מוצע לקבוע הוראה המטילה על התאגיד חובה לערוך פרוטוקולים של ישיבות המועצה ולשמור אותם לתקופה של שבע שנים ממועד הישיבה וכי פרוטוקול שאושר ונחתם בידי חבר המועצה שניהל את הישיבה ישמש ראיה לכאורה לאמור בו. כך גם מוצע, כי המועצה תקבע לעצמה את סדרי עבודתה ככל שלא נקבעו לפי פרק זה.

סעיף 312 (גמול והחזר הוצאות) – בדומה לקבוע בחוקים אחרים המסדירים את הקמתם של תאגידים ציבוריים, מוצע לקבוע כי חברי המועצה, ככל שאינם עובדי המדינה, עובדי גוף מתוקצב או עובדי גוף נתמך כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן – חוק יסודות התקציב), יהיו זכאים לגמול או החזר הוצאות לפי כללים ותנאים שיקבע שר האוצר, בהתייעצות עם שר החקלאות ושר הבריאות.

332. (א) נושא משרה בתאגיד חב כלפי התאגיד חובת זהירות כאמור בסעיפים 35 ו-36 לפקודת הנוזיקין [נוסח חדש].	חובת זהירות
(ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי למנוע את קיומה של חובת זהירות של נושא משרה כלפי אדם אחר.	
332.א. נושא משרה בתאגיד יפעל ברמת מיומנות שבה היה פועל נושא משרה סביר, באותה עמדה ובאותן נסיבות, ובכלל זה ינקוט, בשים לב לנסיבות העניין, אמצעים סבירים כדי להבטיח כי פעולות הנעשות על ידיו בתוקף תפקידו עולות בקנה אחד עם תכלית התאגיד, וכדי לקבל מידע שיש לו חשיבות לצורך קבלת החלטה או ביצוע פעולה הנעשים על ידיו בתוקף תפקידו.	אמצעי זהירות ורמת מיומנות
332.ב. (א) נושא משרה בתאגיד חב חובת אמונים לתאגיד הציבורי, ינהג בתום לב ויפעל להגשמת תכליתו של התאגיד, ובכלל זה –	חובת אמונים וניגוד עניינים

(1) יימנע מכל פעולה שיש בה כדי להעמידו, במישרין או בעקיפין, במצב של חשש לניגוד עניינים בין מילוי תפקידו בתאגיד לבין עניין אישי או תפקיד אחר שלו, ובכלל זה לא יטפל ולא ישתתף בדיון ובהצבעה בישיבות, בנושא העלול להעמידו, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים כאמור; לעניין פסקה זו, אחת היא אם מילוי התפקיד האחר הוא בתמורה או שלא בתמורה;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 332כב (חובת אמונים ואיסור ניגוד עניינים) – מוצע לעגן את חובת הזהירות החלה על נושאי משרה בתאגידים ציבוריים מכוח הוראות סעיפים 35 ו-36 לפקודת הנוזיקין [נוסח חדש], וזאת בדומה לקבוע בסעיף 252 לחוק החברות. בנוסף, מוצע להבהיר, בדומה לקבוע בחוק החברות, שאין בעיגון חובת הזהירות כלפי התאגיד כדי למנוע את קיומה של חובת זהירות של נושא המשרה כלפי אדם אחר.

סעיף 332כא (אמצעי זהירות ורמת מיומנות) – לגבי רמת האחרייות של נושאי משרה בתאגיד, מוצע לאמץ את המודל הקבוע בסעיף 253 לחוק החברות. מודל זה מציב אמת מידה של "נושא משרה סביר", המתאימה גם לנושא משרה בתאגיד ציבורי. ההסדר מתייחס במפורש להליך קבלת החלטות, שהוא שדה הפעולה העיקרי של נושאי משרה בתאגידים ציבוריים. ההסדר קובע אמת מידה שתכוון נושאי משרה לקבל החלטות זהירות ומושכלות. אמת המידה היא נקיטת אמצעים סבירים לקבלת מידע. ההסדר המוצע מותאם לאופי התאגיד הציבורי בכך שהוא מחייב נושא משרה לנקוט אמצעים סבירים לקבלת מידע הנוגע לקבלת החלטות, להבדיל מחוק החברות שם נושא משרה מחויב לנקוט אמצעים סבירים לקבלת מידע הנוגע לכדאיות העסקה. כמו כן הודגשה החובה לבחון את השפעת ההחלטות על הגשמת תכלית התאגיד.

כחלק מחובת האמונים, מוצע לקבוע הוראות שעניינן מניעת ניגוד עניינים של נושאי משרה בתאגיד, ולפיהם נושא משרה לא יטפל בנושא ולא ישתתף בדיון ובהצבעה בישיבות, אם הנושא הנדון עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כנושא משרה לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו. מובהר, כי ההוראות לעניין ניגוד העניינים חלות בין אם מילוי התפקיד האחר הוא בתמורה ובין אם שלא בתמורה.

עוד מוצע למלא את חובת האמונים בתוכן הדומה להסדר הקבוע בחוק החברות, בשינוי מסוים בנוגע לחבר מועצה שהוא עובד המדינה ולקבוע, כי חבר מועצה זה רשאי להביא בחשבון במסגרת שיקוליו והחלטותיו, גם את מדיניות הממשלה ומדיניות המשרד הממשלתי שבו הוא עובד, ולא יראו אותו כמצוי בניגוד עניינים בשל כך

(2) יימנע מכל פעולה שיש בה תחרות עם פעולות התאגיד;

(3) יימנע מניצול הזדמנות עסקית של התאגיד במטרה להשיג טובת הנאה לעצמו או לאחר;

(4) יגלה לתאגיד כל ידיעה וימסור לו כל מסמך הנוגעים לענייניו, שבאו לידי בתוקף מעמדו בתאגיד.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א)(1), חבר המועצה שהוא עובד המדינה, רשאי להביא בחשבון במסגרת שיקוליו והחלטותיו, גם את מדיניות הממשלה ומדיניות המשרד הממשלתי שבו הוא עובד, ולא יראו אותו כמצוי בניגוד עניינים בשל כך בלבד.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי למנוע את קיומה של חובת אמונים של נושא משרה כלפי אדם אחר.

332. התברר לנושא משרה כי נושא הנדון או המטופל על ידו עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיף 323ב, יודיע על כך ליושב ראש המועצה או למנהל הכללי, לפי העניין.

הודעה על ניגוד עניינים

332. (א) על הפרת חובת אמונים של נושא משרה כלפי התאגיד יחולו הדינים החלים על הפרת חוזה, בשינויים המחוייבים.

תרופות בשל הפרת חובת אמונים

(ב) בלי לגרוע מכלליות האמור בסעיף קטן (א), רואים נושא משרה בתאגיד שהפר חובת אמונים כלפי התאגיד כמי שהפר התקשרות עם התאגיד.

(ג) התאגיד רשאי לבטל פעולה שעשה נושא משרה בשם התאגיד כלפי אדם אחר או לתבוע מאותו אדם את הפיצויים המגיעים לו מנושא המשרה, אף בלא ביטול הפעולה, אם אותו אדם ידע על הפרת חובת האמונים של נושא המשרה.

332. (א) נוכחו השרים כי המועצה אינה ממלאת את התפקידים והחובות שהוטלו עליה לפי פרק זה, ובכלל זה כי המועצה לא הגישה הצעת תקציב שנתי מאוחר בהתאם לסעיף 22 לחוק יסודות התקציב או לא קיימה ישיבות בתדירות שנקבעה לפי סעיף 32טו(א), כך שהתנהלות התאגיד נפגעת באופן מובהק ומשמעותי ביותר, רשאים הם לפנות לממשלה בבקשה בכתב, כדי שתתרה במועצה בהודעה מנומקת בכתב, כי אם בתוך תקופה שקבעה לא תמלא המועצה את חובותיה, הממשלה תפורה.

פיזור המועצה

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 332ב (תרופות בשל הפרת חובת אמונים) – להפרת חובת האמונים מוצע לקבוע תוצאות משפטיות במשפט האזרחי בדומה להוראות סעיף 256 לחוק החברות.

סעיף 332ב (פיזור המועצה) – כדי להבטיח את פעילותו של התאגיד לפיקוח וטרינרי ואת הפיקוח עליו, מוצע לקבוע, כי אם נוכחו שר החקלאות ושר הבריאות שהמועצה אינה ממלאת את התפקידים והחובות שהוטלו עליה לפי הפרק המוצע, ובכלל זה, כי המועצה לא הגישה

בלבד. כמו כן, מוצע להבהיר בסעיף קטן (ד), בקבוע בסעיף 254(ב) לחוק החברות, שאין בדברים אלה כדי למנוע את קיומה של חובת אמונים של חבר המועצה כלפי אדם אחר.

סעיף 332ב (הודעה על ניגוד עניינים) – מוצע להטיל חובה על נושא משרה שהתברר לו שנושא הנדון או המטופל על ידו עלול לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים, להודיע על כך ליושב ראש המועצה או למנהל הכללי, לפי העניין.

(ב) לא מילאה המועצה את חובותיה כאמור בסעיף קטן (א) בתוך התקופה שקבעה הממשלה בהתראתה, רשאית הממשלה להורות על פיזור.

(ג) השרים, לפי העניין, ימנו בתוך 60 ימים מיום פיזור המועצה לפי סעיף קטן (ב), מועצה חדשה, לפי הוראות סעיף 132.

(ד) מועצה שפוזרה תמשיך לכהן כמועצה זמנית עד למינויה של המועצה החדשה; מועצה זמנית תימנע ככל האפשר מקבלת החלטות משמעותיות שאינן נדרשות לשם תפקודו השוטף והתקין של התאגיד.

ועדת הביקורת ותפקידיה 32כו. (א) המועצה תמנה מבין חבריה ועדת ביקורת בת שלושה חברים והם: שני נציגי הציבור שמונו לפי סעיפים 132(8) ו-9) ואחד מבין עובדי המדינה; יושב ראש המועצה לא יהיה חבר בוועדת ביקורת.

(ב) ועדת הביקורת תמנה מבין חבריה יושב ראש.

(ג) תפקידיה של ועדת הביקורת יהיו אלה:

(1) לעמוד על ליקויים בניהול התאגיד, בין השאר תוך התייעצות עם המבקר הפנימי של התאגיד או עם רואה החשבון המבקר, ולהציע למועצה דרכים לתיקונם; מצאה ועדת הביקורת ליקוי כאמור שהוא ליקוי מהותי, תקיים ישיבה אחת לפחות לעניין הליקוי הנדון, בנוכחות המבקר הפנימי או רואה החשבון המבקר, לפי העניין, ובלא נוכחות של נושאי משרה בתאגיד שאינם חברי הוועדה; על אף האמור בסעיף זה, נושא משרה רשאי להיות נוכח לשם הצגת עמדה בנושא שבתחומי אחריותו;

ד ב ר י ה ס ב ר

כאמור בסעיף קטן (ג), כאשר מועצה זמנית זו תימנע ככל האפשר מקבלת החלטות משמעותיות שאינן נדרשות לשם תפקודו השוטף והתקין של התאגיד.

סעיף 32כו (ועדת הביקורת ותפקידיה) – ועדת הביקורת היא אורגן מרכזי ובעל חשיבות לשמירה על ניהולו התקין והיעיל של התאגיד והיא מהווה רובד נוסף של פיקוח על פעולות התאגיד והנהלתו. מוצע, כי המועצה תמנה מבין חבריה ועדת ביקורת בת שלושה חברים, שהרכבה יהיה שני נציגי הציבור שמונו למועצה ואחד מבין עובדי המדינה. עוד מובהר, כי יושב ראש המועצה לא יהיה חבר בוועדת הביקורת.

בסעיף קטן (ב) מוצע, כי ועדת הביקורת תמנה מבין חבריה יושב ראש.

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע את תפקידי ועדת הביקורת, בדומה לסעיף 17 לחוק החברות, וזאת כמפורט להלן: לעמוד על ליקויים בניהול התאגיד, בין השאר תוך התייעצות עם המבקר הפנימי של התאגיד או עם רואה

הצעת תקציב שנתי מאוחר בהתאם לסעיף 22 לחוק יסודות התקציב או לא קיימה ישיבות בתדירות שנקבעה לפי הוראות סעיף 32טו(א) המוצע, כך שהתנהלות התאגיד נפגעת באופן מובהק ומשמעותי ביותר, הם רשאים לפנות לממשלה בבקשה בכתב כדי שתתרה במועצה בהודעה מנומקת בכתב, כי אם בתוך תקופה שקבעה לא תמלא המועצה את חובותיה, הממשלה תפזרה.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע, כי אם המועצה לא מילאה את חובותיה כאמור בסעיף קטן (א) בתוך התקופה שקבעה הממשלה בהתראתה, רשאית הממשלה להורות על פיזור.

בהתאם לסעיפים קטנים (ג) ו-(ד) במקרה שבו הממשלה החליטה על פיזור המועצה, השרים, לפי העניין, ימנו בתוך 60 ימים מיום פיזור המועצה לפי סעיף קטן (ב), מועצה חדשה, לפי הוראות סעיף 132 המוצע. בנוסף לכך, מוצע להסדיר, כי מועצה שפוזרה לפי סעיף קטן (ב) תמשיך לכהן כמועצה זמנית עד למינויה של המועצה החדשה

(2) לבחון את מערך הביקורת הפנימית של התאגיד ואת תפקודו של המבקר הפנימי וכן אם עומדים לרשותו המשאבים והכלים הנחוצים לו לצורך מילוי תפקידו, בשים לב, בין השאר, לצרכיו המיוחדים של התאגיד ולגודלו;

(3) לקבוע הסדרים לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי התאגיד בקשר לליקויים בניהולו ולגבי ההגנה שתינתן לעובדים שהתלוננו כאמור;

(4) לדון בדוחות של מבקר הפנים, דוחות מבקר המדינה ודוחות ביקורת אחרים.

32.בז. (א) יושב ראש ועדת הביקורת, יכנס את ועדת הביקורת לדיון בנושאים שיועמדו על סדר יומה על ידו או על ידי חבר ועדה אחר או על ידי המועצה, המנהל הכללי, או המבקר הפנימי.

(ב) מי שאינו חבר בוועדת הביקורת לא יהיה נוכח בישיבות הוועדה בעת דיון ובעת קבלת החלטות הוועדה, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הביקורת כי הוא נדרש לשם הצגת נושא מסוים או לשם ניהולה התקין של הישיבה.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), המבקר הפנימי והיועץ המשפטי של התאגיד יקבלו הודעות על קיום ישיבות ועדת הביקורת ויהיו רשאים להשתתף בהן.

(ד) הודעה על קיום ישיבת ועדת הביקורת שבה עולה נושא הנוגע לביקורת הדוחות הכספיים תומצא לרואה החשבון המבקר, שיהיה רשאי להשתתף בה.

(ד) ועדת ביקורת תגיש למועצה, למנהל הכללי ולכל גורם שייקבע על פי כל דין דוח על פעילותה לפחות אחת לשנה.

עבודת ועדת הביקורת

ד ב ר י ה ס ב ר

כדי לשמור על עצמאותה של ועדת הביקורת, מוצע כי מי שאינו חבר בוועדת הביקורת לא יהיה נוכח בישיבות הוועדה בעת דיון ובעת קבלת החלטות הוועדה, אלא אם כן קבע יושב ראש ועדת הביקורת כי הוא נדרש לשם הצגת נושא מסוים או לשם ניהולה התקין של הישיבה. ואולם המבקר הפנימי והיועץ המשפטי של התאגיד לפיקוח וטרינרי, שהם שומרי סף של התאגיד, יקבלו הודעות על קיום ישיבות ועדת הביקורת ויהיו רשאים להשתתף בהן.

כמו כן, מוצע כי רואה החשבון המבקר של התאגיד לפיקוח וטרינרי יקבל הודעה בנוגע לישיבה של ועדת הביקורת הנוגעת לביקורת הדוחות הכספיים, והוא יהיה רשאי להשתתף בה.

בנוסף לכך, מוצע כי ועדת הביקורת תגיש למועצה, למנהל הכללי ולכל גורם שייקבע על פי כל דין דוח על פעילותה לפחות אחת לשנה.

החשבון המבקר, ולהציע למועצה דרכים לתיקונים; לבחון את מערך הביקורת הפנימית של התאגיד ואת תפקודו של המבקר הפנימי וכן אם עומדים לרשותו המשאבים והכלים הנחוצים לו לצורך מילוי תפקידו, בשים לב, בין השאר, לצרכיו המיוחדים של התאגיד ולגודלו; לקבוע הסדרים לגבי אופן הטיפול בתלונות של עובדי התאגיד בקשר לליקויים בניהולו ולגבי ההגנה שתינתן לעובדים שהתלוננו כאמור; לדון בדוחות של מבקר הפנים, דוחות מבקר המדינה ודוחות ביקורת אחרים.

סעיף 32.בז (עבודת ועדת הביקורת) – מוצע, כי יושב ראש ועדת הביקורת, שייבחר על ידי חברי ועדת הביקורת, יכנס את הוועדה לדון בנושאים שיועמדו על סדר יומה, וכי הגורמים שיהיו רשאים להעמיד נושאים לדיון בוועדת הביקורת הם יושב ראש ועדת הביקורת, חבר ועדה אחר, המועצה, המנהל הכללי והמבקר הפנימי.

סימן ד': המנהל הכללי

כשירות המנהל הכללי (א) כ33כ.ח. (א) כשיר להתמנות למנהל הכללי מי שמתקיים בו האמור בסעיף 16א(1) לחוק החברות הממשלתיות והוא בעל ניסיון של שבע שנים לפחות באחד מאלה או בעל ניסיון מצטבר של שבע שנים לפחות בשניים אלה:

(1) בתפקיד בכיר בתחום הניהול העסקי של תאגיד בעל היקף עסקים משמעותי;

(2) בתפקיד ניהולי בכיר בארגון משמעותי בתחום המזון, בריאות הציבור או בתחום ניהול כוח האדם.

(ב) על מינוי המנהל הכללי יחולו הוראות סעיף 60א לחוק החברות הממשלתיות בשינויים המחויבים ובשינוי זה: לא ימונה מי שהורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה או שהוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו, ולא יחולו הוראות סעיף 17א(5) לחוק החברות הממשלתיות.

מינוי המנהל הכללי 32כ.ט. המועצה תמנה את המנהל הכללי לאחר שתקיים הליך לאיתור מועמדים.

תקופת כהונתו של המנהל הכללי 32. (א) תקופת כהונתו של המנהל הכללי תהיה חמש שנים, וניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה אחת נוספת בלבד.

(ב) על כהונתו של המנהל הכללי ופקיעת כהונתו יחולו הוראות סעיפים 42 ו-43 לחוק החברות הממשלתיות, לענין פקיעת כהונה והשעיה, בשינויים המחויבים ובשינויים האלה: המנהל הכללי יחדל לכהן אם הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כמנהל כללי או שהוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו, ולא יחולו הוראות סעיף 42א(5) ו-6 לחוק החברות הממשלתיות.

ד ב ר י ה ס ב ר

נגדו כתב אישום בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו, ולא יחולו הוראות סעיף 17א(5) לחוק החברות הממשלתיות. כך, מינויו של המנהל הכללי יהיה טעון אישור של הוועדה לבדיקת מינויים, אף שאינו נעשה באישור או במעורבות אחרת של שרי הממשלה.

סעיף 32כ.ט (מינוי המנהל הכללי) – מוצע לקבוע, כי המועצה תמנה את המנהל הכללי לאחר שזו תקיים הליך לאיתור מועמדים, לפי עקרונות השוויון, השקיפות והפומביות.

סעיף 33ל (תקופת כהונתו של המנהל הכללי) – מוצע לקבוע, כי תקופת כהונתו של המנהל הכללי תהיה חמש שנים וניתן לשוב ולמנותו לתקופת כהונה אחת נוספת בלבד. הסדר זה מאפשר, מצד אחד, לנצל את ניסיונו הנצבר של המנהל הכללי בתקופת כהונתו הראשונה, ומצד שני, מבטיח תחלופה באיש התפקיד.

סימן ד': המנהל הכללי

סעיף 33כ.ח (כשירות המנהל הכללי) – מוצע לקבוע את כשירותו של המנהל הכללי כמי שמתקיים בו האמור בסעיף 16א(1) לחוק החברות הממשלתיות והוא תושב ישראל שמלאו לו 25 שנים והוא בעל ניסיון של שבע שנים לפחות באחד מאלה או בעל ניסיון מצטבר של שבע שנים לפחות בשנים מאלה: תפקיד בכיר בתחום הניהול העסקי של תאגיד בעל היקף עסקים משמעותי, ותפקיד ניהולי בכיר בארגון משמעותי בתחום המזון בריאות הציבור או בתחום ניהול כוח האדם.

בסעיף קטן (ב) מוצע להחיל על מינוי המנהל הכללי את הוראות סעיף 60א לחוק החברות הממשלתיות, בשינויים המחויבים ובשינוי הבא: לא ימונה מי שלדעת המועצה הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה או שהוגש

(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב), המנהל הכללי יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו באחת מאלה:

(1) התאגיד חרג משיא כוח האדם שאושר בהתאם להוראות סעיף 32ט(א)(4)(ג), לפי הודעת המנהל הכללי או החלטת שר האוצר כאמור בסעיף 32מז(ד);

(2) שר האוצר או הממונה על השכר והסכמי העבודה במשרד האוצר מצא כי התאגיד הסכים על שינויים בשכר, בתנאי פרישה או בגמלאות, או על הטבות כספיות הקשורות לעבודה, בניגוד להוראות סעיף 29(א) לחוק יסודות התקציב, אלא אם כן מצאה המועצה כי המנהל הכללי נקט את כל הצעדים הנדרשים כדי להימנע מהשינויים או מההטבות כאמור.

הצהרת רכוש 32ל. על מי שהתמנה למנהל הכללי של התאגיד תחול חובת ההצהרה החלה על מנהל כללי של חברה ממשלתית לפי סעיף 38 לחוק החברות הממשלתיות.

32לב. המנהל הכללי אחראי לניהול השוטף של ענייני התאגיד במסגרת המדיניות שקבעה המועצה ובכפוף להנחיותיה.

32לג. (א) למנהל הכללי נתונות כל סמכויות הניהול והביצוע שלא הוקנו לפי חוק זה למועצה, והוא יהיה נתון לפיקוחה.

(ב) המועצה רשאית להגביל או לסייג את סמכויותיו של המנהל הכללי, למעט סמכויות ותפקידים שהוקנו לו בפרק זה; החלטה על כך תוגש לשרים.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 32לא (הצהרת רכוש) – מוצע להטיל על המנהל הכללי לתאגיד לפיקוח וטרינרי חובה להצהיר על רכושו ונכסיו, בדומה לחובה הקבועה בסעיף 38 לחוק החברות הממשלתיות ביחס למנהלים כלליים של חברות ממשלתיות.

סעיף 32לב (אחריות המנהל הכללי) – מוצע להגדיר את אחריותו של המנהל הכללי לתאגיד לפיקוח וטרינרי, ולקבוע כי הוא אחראי לניהול השוטף של ענייני התאגיד, במסגרת המדיניות שקבעה המועצה ובכפוף להנחיותיה. זאת, בדומה לסעיף 120 לחוק החברות.

סעיף 32לג (סמכויות המנהל הכללי) – מוצע לעגן את סמכותו השיוטית של המנהל הכללי בכל היבטי הניהול והביצוע שלא נמסרו לאורגן אחר בתאגיד. זאת, בדומה לסעיף 121(א) לחוק החברות. בנוסף, מוצע כי המועצה, כאורגן מפקח על המנהל הכללי, תהיה רשאית במקרים המתאימים להגביל את סמכויותיו של המנהל הכללי, בדומה לסמכות האסיפה הכללית והדירקטוריון בחברה, בדומה לסעיף 40(ב) לחוק החברות הממשלתיות. הודעה על הגבלה כאמור יש להגיש לשר החקלאות ולשר הבריאות.

לצורך הבטחת הניהול התקין של התאגיד, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב), כי על כהונתו של המנהל הכללי ופקיעת כהונתו יחולו הוראות הסעיפים 42 ו-43 לחוק החברות הממשלתיות, לעניין פקיעת כהונה והשעיה, בשינויים המחויבים ושינויים הבאים: המנהל הכללי יחדל לכהן אם הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כמנהל כללי או שהוגש נגדו כתב אישום בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו, ולא יחולו הוראות סעיף 42(א)(5) ו-6 לחוק החברות הממשלתיות.

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע, כי בלי לגרוע מההוראות האמורות בסעיף קטן (ב), המנהל הכללי יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו גם באחת מאלה: התאגיד חרג משיא כוח האדם שאושר (ראו דברי הסבר לסעיף 32מז המוצע), או ששר האוצר או הממונה על השכר והסכמי העבודה במשרד האוצר מצאו, כי התאגיד הסכים על שינויים בשכר, בתנאי פרישה או בגמלאות, או על הטבות כספיות הקשורות לעבודה, בניגוד להוראות סעיף 29(א) לחוק יסודות התקציב, אלא אם כן מצאה המועצה, כי המנהל הכללי נקט את כל הצעדים הנדרשים כדי להימנע מהשינויים או מההטבות כאמור.

- 32לד. המועצה רשאית להורות למנהל הכללי כיצד לפעול לעניין מסוים; לא קיים המנהל הכללי את ההוראה, רשאית המועצה להפעיל את הסמכות הנדרשת לביצוע ההוראה במקומו.
- 32לה. (א) המנהל הכללי יודיע ליושב ראש המועצה, בלא דיחוי, על כל עניין מהותי בתאגיד הנוגע לתפקידי המועצה; היה העניין חורג או עשוי לחרוג ממה שקבעה המועצה לפי סמכויותיה בסעיף 32ט, יזמן יושב ראש המועצה בלא דיחוי ישיבה של המועצה ויביא לפנייה את ההודעה.
- (ב) המנהל הכללי ימסור למועצה דוח על הפעילות השוטפת של התאגיד במועדים שקבעה לכך המועצה.

נטילת סמכויות המנהל הכללי

חובת דיווח של המנהל הכללי

סימן ה': בעלי תפקידים מיוחדים

- 32לו. לתאגיד יהיה רואה חשבון מבקר שיבקר את הדוחות הכספיים השנתיים של התאגיד ויחווה את דעתו עליהם; על מינוי רואה החשבון המבקר ועל שכרו יחולו ההוראות לפי סעיף 44 לחוק החברות הממשלתיות, בשינויים המחויבים.
- 32לז. (א) רואה החשבון המבקר רשאי לעיין בכל עת במסמכי התאגיד הדרושים לו לצורך מילוי תפקידו ולקבל הסברים לגביהם.
- (ב) רואה החשבון המבקר רשאי להשתתף בכל ישיבת מועצה או ועדה מוועדותיה הדנה בדוחות הכספיים שלגביהם ביצע פעולות ביקורת או בישיבה המתכנסת לפי סעיף 32כז(א); המועצה תודיע לרואה החשבון המבקר על המקום והמועד שבו תתכנס הישיבה.

מינוי ושכר של רואה חשבון מבקר

סמכויות של רואה החשבון המבקר

ד ב ר י ה ס ב ר

סימן ה': בעלי תפקידים מיוחדים

כדי להבטיח את ניהולו התקין של התאגיד לפיקוח וטרינרי מוצע לעגן בחוק פעולתם של כמה בעלי תפקידים, שהם בעלי חשיבות לפעילותו התקינה של התאגיד בשל היותם שומרי סף.

סעיף 32לז (מינוי ושכר של רואה חשבון מבקר) – מוצע לקבוע, כי לתאגיד יהיה רואה חשבון מבקר שיבקר את הדוחות הכספיים השנתיים של התאגיד ויחווה את דעתו עליהם. מוצע, כי על מינוי רואה החשבון המבקר ועל שכרו יחולו ההוראות לפי סעיף 44 לחוק החברות הממשלתיות, בשינויים המחויבים.

סעיף 32לז (סמכויות של רואה החשבון המבקר) – לצורך מילוי תפקידו של רואה החשבון המבקר, מוצע להעניק לו את הסמכויות הקיימות לרואה חשבון מבקר בחברה לפי סעיף 168 לחוק החברות, שהן: לעיין במסמכי התאגיד, לקבל הסברים אודותיהם, ולהשתתף בישיבות המועצה כאשר זו דנה בדוחות הכספיים או כשהיא דנה לפי סעיף 32לז(ג) בליקויים שנודעו למבקר אגב הביקורת. מוצע, כי רואה החשבון המבקר רשאי לעיין בכל עת במסמכי התאגיד הדרושים לו לצורך מילוי תפקידו ולקבל

סעיף 32לד (נטילת סמכויות המנהל הכללי) – כנגזרת של סמכות המועצה לפקח על פעילות התאגיד וכדי לאפשר פיקוח אפקטיבי של המועצה על פעילות המנהל הכללי, מוצע, בדומה לסעיף 51 לחוק החברות, להעניק למועצה סמכות מפורשת להורות למנהל הכללי כיצד לפעול לעניין מסוים. מקום בו המנהל אינו ממלא את הרואה כוו, רשאית המועצה להפעיל את הסמכות הנדרשת לביצוע ההוראה במקומו, והכל אם לא נקבע אחרת או משתמעת כוונה אחרת לפי כל דין.

סעיף 32לה (חובת דיווח של המנהל הכללי) – המנהל הכללי לתאגיד כפוף למועצה, ועל כן מוצע להטיל עליו, בדומה להוראות סעיף 41 לחוק החברות הממשלתיות, חובת דיווח ליושב ראש המועצה בלא דיחוי, על כל עניין מהותי בתאגיד הנוגע לתפקידי המועצה; היה העניין חורג או עשוי לחרוג ממה שקבעה המועצה לפי סמכויותיה המוגדרים בסעיף 32ט, יזמן יושב ראש המועצה בלא דיחוי ישיבה של המועצה ויביא בפניה את הודעת המנכ"ל הכללי.

עוד מוצע לקבוע, כי המנהל הכללי ימסור למועצה דוח על הפעילות השוטפת של התאגיד במועדים שקבעה לכך המועצה.

32ל.ח.א) על רואה החשבון המבקר יחולו, בשינויים המחויבים, הוראות סעיף 45 לחוק החברות הממשלתיות והוראות סעיפים 160 ו-161 לחוק החברות.

ב) נודע לרואה החשבון המבקר אגב פעולת הביקורת, על ליקויים מהותיים בבקרה החשבונאית של התאגיד, ידווח על כך ליושב ראש המועצה ולתאגיד.

ג) הודיע רואה החשבון המבקר על ליקויים כאמור בסעיף קטן ב), יזמן יושב ראש המועצה, בלא דיחוי, ישיבת מועצה לדיון בנושאים שהובאו לידיעתו.

סימן ו': עובדי התאגיד

32ל.ט.א) התאגיד לא יעסיק פקחים וטרינריים ורופאים וטרינרים מפקחים, אלא אם כן התקיימו בהם תנאי הכשירות שנקבעו בחלק א' לתוספת השנייה; השרים רשאים לשנות את התוספת השנייה בצו.

דרישות לכשירות
של פקחים וטרינריים
ושל רופאים
וטרינרים מפקחים

ב) השר רשאי לקבוע, בצו, בחלק ב' לתוספת השנייה, תנאי כשירות נוספים לאלה שנקבעו בחלק א' לתוספת השנייה, לרבות לעניין ותק וניסיון. לגבי מפקחים וטרינריים ורופאים וטרינרים מפקחים העוסקים בפיקוח על מפעלי מזון מן החי לפי פקודת מחלות בעלי חיים וכן לגבי מפקחים וטרינריים ורופאים וטרינרים מפקחים העוסקים בפיקוח על קיום דרישות הייצוא.

ג) שר הבריאות רשאי לקבוע, בצו, בחלק ג' לתוספת השנייה תנאים נוספים לאלה המנויים בחלק א' לתוספת השנייה, לגבי מפקחים וטרינריים ורופאים וטרינריים מפקחים העוסקים בפיקוח במקומות המכירה של מזון מן החי ועל מובילים של מזון כאמור וכן לגבי מפקחים וטרינריים ורופאים וטרינרים מפקחים העוסקים בפיקוח על יצרני מזון הטעון פיקוח וטרינרי בהתאם לחוק הגנת הציבור (מזון). התשע"ה-2015.

דברי הסבר

בסעיפים קטנים ב) ו-ג) מוצע להחיל על רואה חשבון מבקר חובת דיווח ליושב ראש המועצה כאשר נודע לו, אגב פעולת ביקורת, על ליקויים מהותיים בבקרה החשבונאית של התאגיד. משדווח ליקוי מהותי כאמור וכדי לקיים את הפיקוח הנדרש, מחויב יושב ראש המועצה לזמן דיון בנושאים שיובאו לידיעתו ללא דיחוי. זאת, בדומה לקבוע בסעיף 169 לחוק החברות.

סימן ו': עובדי התאגיד

סעיף 32ל.ט.א) ותוספת השנייה (דרישות לכשירות של פקחים וטרינריים ושל רופאים וטרינרים מפקחים) – מוצע לקבוע בחלק א' לתוספת השנייה את תנאי הכשירות לפקחים וטרינריים ורופאים וטרינרים מפקחים שיעסיקם התאגיד וכי השרים יהיו רשאים לשנות את תוספת זו בצו.

הסברים לגביהם, וכן להשתתף בכל ישיבת מועצה או ועדה מוועדותיה הדנה בדוחות הכספיים שלגביהם ביצע פעולות ביקורת או בישיבה המתכנסת לפי סעיף 32ל.ח.ג) להלן, וכי המועצה תודיע לרואה החשבון המבקר על המקום והמועד שבו תתכנס הישיבה. יוזכר כי בסעיף 32כז לעיל מוצע, כי רואה החשבון המבקר יקבל הודעות לגבי ישיבות ועדת הביקורת כאשר זו דנה בנושאים הנוגעים לביקורת הדוחות הכספיים.

סעיף 32ל.ח.א) (חובת דיווח ואי-תלות של רואה החשבון המבקר) – מוצע, כי יחולו על הרואה החשבון המבקר בשינויים המחויבים, הוראות סעיף 45 לחוק החברות הממשלתיות המעגן חובת דיווח לדירקטוריון, לשרים ולרשות החברות הממשלתיות, לפי דרישתם, והוראות סעיפים 160 ו-161 לחוק החברות שעניינם אי-תלות רואה החשבון המבקר בחברה.

32מ. (א) פקחים וטרינריים ורופאים וטרינריים מפקחים ישתתפו בהכשרות ובהשתלמויות מקצועיות, כפי שיוורה המנהל ובמועדים שיוורה; היקף ההשתלמויות המקצועיות שיקבע המנהל לא יעלה על חמישה ימים בשנה.

(ב) רשימת ההכשרות וההשתלמויות תפורסם באתר האינטרנט של משרד הבריאות או משרד החקלאות, לפי העניין, ובכל דרך נוספת שיקבע המנהל.

(ג) בסעיף זה, "המנהל" – מנהל היחידה הווטרינרית במשרד הבריאות או המנהל, לפי העניין.

32מא. קבלתו של אדם לעבודה בתאגיד תיעשה בהתאם לעקרונות השוויון, השקיפות, הפומביות, טוהר המידות והייצוג ההולם.

32מב. (א) לא ימונה עובד לתאגיד ולא יכהן בו אם הוא עלול להימצא באופן תדיר, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כעובד התאגיד לבין עניין אישי שלו, או תפקיד אחר שלו.

(ב) עובד התאגיד לא יתחיל בעבודתו אלא לאחר שנבחן הצורך לערוך לו הסדר למניעת ניגוד עניינים, על פי הכללים המקובלים לעניין זה בשירות המדינה, ולאחר שהעובד הודיע על הסכמתו להסדר למניעת ניגוד עניינים, ככל שנערך לו.

ד ב ר י ה ס ב ר

הבריאות או משרד החקלאות, לפי העניין, ובכל דרך נוספת שיקבע מנהל שירות המזון הארצי במשרד הבריאות או מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות, לפי העניין.

סעיף 32מא (קבלה לעבודה) – מוצע להבהיר, כי קבלת אדם לעבודה בתאגיד הפיקוח הווטרינרי תיעשה בהתאם לעקרונות השוויון, השקיפות, הפומביות, טוהר המידות והייצוג ההולם.

סעיף 32מב (ניגוד עניינים) – מוצע לקבוע, כי לא ימונה עובד לתאגיד ולא יכהן בו אם הוא עלול להימצא באופן תדיר, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כעובד התאגיד לבין עניין אישי שלו, או תפקיד אחר שלו.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע, כי עובד התאגיד לא יתחיל בעבודתו בתאגיד אלא לאחר שנבחן הצורך לערוך לו הסדר למניעת ניגוד עניינים, על פי הכללים המקובלים לעניין זה בשירות המדינה, ולאחר שהעובד הודיע על הסכמתו להסדר למניעת ניגוד עניינים, ככל שנערך לו.

ההוראה המוצעת בסעיף קטן (ג) מבקשת להסדיר את צורת טיפולו של עובד התאגיד כאשר נתקל בעניין שעלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים. מוצע, כי אם עולה חשש כאמור, על עובד התאגיד למסור על כך הודעה להנהלת התאגיד ולפעול בהתאם להנחיותיה.

עוד מוצע לקבוע, כי נוסף על התנאים המנויים בחלק א' לתוספת השנייה, שר החקלאות יהיה רשאי לקבוע בחלק ב' לאותה תוספת תנאים כשירות נוספים לפקחים וטרינריים ורופאים וטרינריים מפקחים לצורך פיקוח על מפעלי מזון מן החי לפי פקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985 (להלן – פקודת מחלות בעלי חיים) ולשם קיום דרישות הייצוא, וכן כי שר הבריאות רשאי יהיה לקבוע בחלק ג' לאותה תוספת תנאים נוספים כאמור לצורך פיקוח במקומות המכירה של מזון מן החי ועל מובילים של מזון כאמור, וכן לשם פיקוח על מזון הטעון פיקוח וטרינרי בהתאם לחוק הגנת הציבור (מזון), התשע"ה-2015. חלוקה זו בין המשרדים נקבעה בהתאם לתחומי האחריות של המשרדים נכון לעת הזו.

סעיף 32מ (הכשרה והשתלמויות לפקחים וטרינריים ולרופאים וטרינריים מפקחים) – מוצע לקבוע, כי על פקחים וטרינריים ורופאים וטרינריים מפקחים לעבור הכשרה ולהשתתף בהשתלמויות מקצועיות, כפי שיוורה מנהל שירות המזון הארצי במשרד הבריאות או מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות, לפי העניין ובמועדים שיוורה. מובהר, כי היקף ההשתלמויות המקצועיות שייקבעו לא יעלו על חמישה ימים בשנה.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע, כי רשימת ההכשרות וההשתלמויות תפורסם באתר האינטרנט של משרד

(ג) התברר לעובד התאגיד כי עניין המצוי בטיפולו עלול לגרום לו להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים, ימסור על כך הודעה לממונה עליו ולמנהל הכללי ויפעל בהתאם להנחיותיהם.

32מג. עובד התאגיד שהוא פקח וטרינרי או רופא וטרינרי מפקח לא יתחיל בעבודתו אלא לאחר שמונה לבצע פיקוח וטרינרי על מזון מן החי על פי החיקוקים שבתוספת הראשונה. הוראה זו לא תחול על מי שהתאגיד העסיקו לצורך פיקוח וטרינרי נוסף לבקשתם של מפעלים המייצאים מזון מן החי.

מינוי של עובד התאגיד שהם פקחים וטרינריים ורופאים וטרינריים מפקחים

32מז. דין עובדי התאגיד כדין עובדי המדינה לעניין החיקוקים המנויים להלן:

החלת דינים

(1) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959⁷⁴;

(2) חוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), התשכ"ט-1969⁷⁵;

(3) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969⁷⁶;

(4) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979⁷⁷;

(5) הוראות הנוגעות לעובדי ציבור בחוק העונשין, התשל"ז-1977;

(6) פקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א-1971⁷⁸;

(7) ההוראות שלפי חוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963⁷⁹, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה:

(א) סמכויות השר יהיו נתונות בידי השרים, לפי העניין;

(ב) סמכויות המנהל הכללי יהיו נתונות בידי מנהל התאגיד;

ד ב ר י ה ס ב ר

המועצה בתאגיד לפי דברי ההסבר שבסעיף 132 לעיל ובנוסף מוצע, כי יחולו עליהם ההוראות שלפי חוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג-1963, בשינויים המחויבים ובשינויים אלה: סמכויות השר יהיו נתונות בידי שר החקלאות ושר הבריאות, לפי העניין; סמכויות המנהל הכללי יהיו נתונות בידי מנהל התאגיד; בכל מקום שמדובר בו בשירות המדינה יראו כאילו מדובר בשירות התאגיד; בכל מקום שמדובר בו במשרד יראו כאילו מדובר בתאגיד; בכל מקום שמדובר בו בעובדי המדינה יראו כאילו מדובר בעובדי התאגיד; בסעיף 32 לחוק המשמעת, במקום "מנהל כללי וסגנו לעניני מינהל ומנהל יחידת סמך" יראו כאילו

סעיף 32מג (מינוי של עובדי התאגיד שהם פקחים וטרינריים ורופאים וטרינריים מפקחים) – מוצע לקבוע, כי עובד התאגיד שהוא פקח וטרינרי או רופא וטרינרי מפקח, לא יתחיל בעבודתו בתאגיד אלא לאחר שמונו על ידי הגורם המוסמך בדין לבצע פיקוח וטרינרי על מזון מן החי על פי החיקוקים שבתוספת הראשונה. זאת, למעט עובדי תאגיד שהועסקו לבקשת מפעלים המייצאים מזון מן החי לשם קיום דרישות הייצוא, שאינם טעונים פיקוח וטרינרי לפי הדין הישראלי.

סעיף 32מזד (החלת דינים) – מוצע להחיל על עובדי התאגיד את הוראות החוקים שמוצע להחיל על חברי

⁷⁴ ס"ח התשי"ט, עמ' 190.

⁷⁵ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

⁷⁶ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.

⁷⁷ ס"ח התש"ם, עמ' 2.

⁷⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

⁷⁹ ס"ח התשכ"ג, עמ' 50.

- (ג) בכל מקום שמדובר בו בשירות המדינה יראו כאילו מדובר בשירות התאגיד;
- (ד) בכל מקום שמדובר בו במשרד יראו כאילו מדובר בתאגיד;
- (ה) בכל מקום שמדובר בו בעובדי המדינה יראו כאילו מדובר בעובדי התאגיד;
- (ו) בסעיף 32 לחוק המשמעת, במקום "מנהל כללי" וסגנו לעניני מינהל ומנהל יחידת סמך" יראו כאילו נאמר "ומנהל כללי";
- (ז) בסעיף 49(ב) לחוק המשמעת, במקום "באוצר המדינה" יראו כאילו נאמר "בקופת התאגיד";
- (ח) בסעיף 64 לחוק המשמעת, המילים "או לסגנו לעניני מינהל, למנהל יחידת הסמך" – לא ייקראו.

סימן ח': הניהול הכספי של התאגיד

- 32מזה. (א) התאגיד לא יתקשר בכל עסקה ולא יוציא כל הוצאה כספית, אלא באישור חשב התאגיד; אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע מן הצורך בקבלת אישורים אחרים להוצאה או להתקשרות כאמור לפי כל דין.
- (ב) חשב התאגיד ימונה בידי החשב הכללי במשרד האוצר ויהיה עובד משרד האוצר; אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע מהוראות חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959⁸⁰;
- (ג) הממונה על חשב התאגיד יהיה החשב הכללי בלבד.

אישור עסקאות והוצאות כספיות

ד ב ר י ה ס ב ר

המדינה ולא על ידי התאגיד (ראו לעניין זה, גם דברי הסבר לסעיף 32 לעיל).

בסעיפים קטנים (ג) עד (ה) מוצע לקבוע הוראות לעניין האגרות והתשלומים האמורים. נוכח ההוראה האמורה בסעיף קטן (א), כי האגרות והתשלומים ישמשו לצורך הגשמת תפקידי התאגיד ומתוך מטרה שלא ייצברו בתאגיד, לאורך זמן, עודפים שהתאגיד לא עושה בהם שימוש למילוי תפקידיו, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) מנגנון במסגרתו סכומי האגרות והתשלומים ייבחנו אחת לשלוש שנים ויעודכנו, ככל שיידרש, בשים לב לתכניות העבודה של התאגיד ולהוצאותיו בשלוש השנים האחרונות.

בסעיף קטן (ד) מוצע לקבוע, כי עדכון סכומי האגרות והתשלומים כאמור בסעיף קטן (ג) ייעשה רק לאחר קבלת המלצתה של ועדה מייעצת שבה יהיו חברים המנהל הכללי של משרד החקלאות, המנהל הכללי של משרד הבריאות והמנהל הכללי של משרד האוצר או נציגיהם. לצורך גיבוש ההמלצות של הוועדה המייעצת, מוצע לקבוע כי התאגיד יעביר לוועדה האמורה כל מידע הדרוש לה לשם כך.

נאמר "ומנהל כללי"; בסעיף 49(ב) לחוק המשמעת, במקום "באוצר המדינה" יראו כאילו נאמר "בקופת התאגיד"; בסעיף 64 לחוק המשמעת, המילים "או לסגנו לעניני מינהל, למנהל יחידת הסמך" – לא ייקראו.

סימן ח': הניהול הכספי של התאגיד

סעיף 32מזה (אישור עסקאות והוצאות כספיות) – מוצע, כי התאגיד לא יתקשר בכל עסקה ולא יוציא כל הוצאה כספית, אלא באישור חשב התאגיד וכי אין בהוראה זו כדי לגרוע מן הצורך בקבלת אישורים אחרים להוצאה או להתקשרות כאמור לפי כל דין. עוד מוצע שחשב התאגיד יהיה עובד משרד האוצר שמינה החשב הכללי במשרד האוצר, הכפוף לחשב הכללי בלבד.

סעיף 32מזה (תקציב התאגיד) – מוצע לקבוע, כי האגרות והתשלומים שישולמו על פי החיקוקים שבתוספת השלישית ובעד פיקוח וטרינרי נוסף לבקשתם של מפעלים המייצאים מזון מן החי ישמשו אך ורק לתקציב התאגיד לשם מילוי תפקידיו לפי סעיף 32 לעיל.

בסעיף קטן (ב) מוצע לאפשר לשר האוצר, בהתייעצות עם השרים, כי האגרות והתשלומים האמורים ייגבו על ידי

⁸⁰ ס"ח התשי"ט, עמ' 86.

32ממז. (א) האגרות והתשלומים ישמשו במלואם, והם בלבד, לתקציב התאגיד לשם מילוי תפקידיו לפי סעיף 32.

(ב) בלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן (א), שר האוצר, בהתייעצות עם השרים, רשאי לקבוע שהאגרות והתשלומים ייגבו על ידי המדינה.

(ג) סכומי האגרות והתשלומים ייבחנו אחת לשלוש שנים ויעודכנו, ככל שיידרש, בשים לב לתכניות העבודה של התאגיד ולהוצאותיו בשלוש השנים האחרונות ומתוך מטרה שלא ייצברו בתאגיד, לאורך זמן, עודפים שהתאגיד לא עושה בהם שימוש למילוי תפקידיו.

(ד) עדכון סכומי האגרות והתשלומים כאמור בסעיף קטן (ג) ייעשה רק לאחר קבלת המלצתה של ועדה מייעצת בה יהיו חברים המנהל הכללי של המשרד, המנהל הכללי של משרד הבריאות והמנהל הכללי של משרד האוצר או נציגיהם (להלן – הוועדה המייעצת); התאגיד יעביר לוועדה המייעצת כל מידע הדרוש לה לשם גיבוש ההמלצה.

(ה) על גביית אגרות לפי פרק זה יחול חוק המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995.

32ממז. (א) שיא כוח האדם בתאגיד וכל שינוי בו יאושר בידי המועצה לאחר קבלת אישור הממונה על התקציבים במשרד האוצר (בפרק זה – מגבלת שיא כוח האדם); הממונה על התקציבים במשרד האוצר יקבל החלטה בדבר מגבלת שיא כוח האדם בתוך 21 ימים מיום שנמסרו לו כל הנתונים והמסמכים הנדרשים לצורך קבלת ההחלטה; לעניין זה, כחלק מכוח האדם יימנו עובד התאגיד וכל מי שעיקר עיסוקו דרך קבע מבוצע במיתקני התאגיד או מי שעבודתו בליבת עיסוקו של התאגיד, לרבות מי שמועסק על ידי קבלן כוח אדם ולמעט קבלן שירות; בסעיף קטן זה, "קבלן כוח אדם" ו"קבלן שירות" – כהגדרתם בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996.

(ב) לא אישר הממונה על התקציבים במשרד האוצר את שיא כוח האדם בתאגיד, כאמור בסעיף קטן (א), לא תאשר המועצה את הצעת התקציב לפי סעיף 32(א)(4).

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 32ממז (שיא כוח אדם) – מוצע לקבוע, כי שיא כוח האדם בתאגיד וכל שינוי בו יאושר בידי המועצה לאחר קבלת אישור הממונה על התקציבים במשרד האוצר (להלן – מגבלת שיא כוח האדם) וכי אם לא אישר הממונה על התקציבים את שיא כוח האדם בתאגיד, כפי שמפורט בסעיף קטן (א), תהיה המועצה מנועה מלאשר את הצעת התקציב לפי תפקידה בסעיף 32 המוצע.

בסעיף קטן (ה) מוצע לקבוע, כי גביית האגרות לפי פרק זה תבצע באמצעות המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות לפי חוק המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995.

(ג) לא יאוחר מתום 45 ימים מתום שנת כספים, יודיע המנהל הכללי למועצה, לשרים ולשר האוצר, בדרך שיקבע שר האוצר, אם התקיימה מגבלת שיא כוח האדם בשנת הכספים שחלפה.

(ד) הודיע המנהל הכללי בהודעתו לפי סעיף קטן (ג) כי התקיימה מגבלת שיא כוח האדם בשנת הכספים שחלפה, יבחן שר האוצר את הודעת המנהל הכללי ויחליט אם אכן התקיימה המגבלה כאמור, והוא רשאי לבקש מהמנהל הכללי כל מידע הדרוש לו לשם קבלת ההחלטה כאמור; ההחלטה לפי סעיף קטן זה תינתן לא יאוחר מתום 30 ימים ממועד קבלת הודעת המנהל הכללי, ואם נדרש מידע נוסף לפי סעיף קטן זה – ממועד קבלת המידע.

(ה) הודיע המנהל הכללי בהודעתו לפי סעיף קטן (ג) כי לא התקיימה מגבלת שיא כוח האדם בשנת הכספים שחלפה או החליט כך שר האוצר לפי הוראות סעיף קטן (ד), יחולו, החל במועד ההודעה או ההחלטה, לפי העניין (בסעיף קטן זה – המועד הקובע), וכל עוד לא החליט שר האוצר אחרת, הוראות אלה:

(1) התאגיד לא יקבל עובדים חדשים;

(2) התאגיד לא יתקשר עם אדם לשם קבלת שירות שבוצע ערב המועד הקובע בידי עובד התאגיד.

סימן ט': הוראות שונות

ביצוע ותקנות 32מח. (א) השרים ממונים על ביצוע פרק זה, והם רשאים להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

(ב) השרים לפי העניין רשאים, בצו, לפי העניין, לשנות את התוספות.

ד ב ר י ה ס ב ר

הוא רשאי לבקש מהמנהל הכללי כל מידע הדרוש לו לשם כך. ההחלטה של שר האוצר בעניין תינתן לא יאוחר מתום 30 ימים ממועד קבלת הודעת המנהל הכללי, ואם נדרש מידע נוסף מהמנהל הכללי – ממועד קבלת המידע. סעיף קטן (ה) עוסק במצב שבו המנהל הכללי הודיע, כי לא התקיימה מגבלת שיא כוח האדם בשנת הכספים שחלפה או שר האוצר החליט כך לפי סעיף קטן (ד). במקרה זה, וכל עוד לא החליט שר האוצר אחרת, יחולו ההוראות הבאות: התאגיד לא יקבל עובדים חדשים ולא יתקשר עם אדם לשם קבלת שירות שבוצע ערב מועד קבלת ההודעה של המנהל הכללי או ההחלטה של שר האוצר. לפי העניין.

סעיף 32מח (ביצוע ותקנות) – מוצע לקבוע, כי שר החקלאות ושר הבריאות יהיו ממונים על ביצוע פרק זה והם רשאים להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

בסעיף קטן (ג) מוצע להטיל על המנהל הכללי של התאגיד חובה, כי לא יאוחר מתום 45 ימים מתום שנת הכספים, עליו להודיע למועצה, לשר החקלאות, שר הבריאות ושר האוצר, בדרך שיקבע שר האוצר, אם התקיימה מגבלת שיא כוח האדם בשנת הכספים שחלפה.

סעיפים קטנים (ד) ו-(ה) עוסקים בהודעה האמורה של המנהל הכללי לפי סעיף קטן (ג). סעיף קטן (ד) עניינו מצב שבו ההודעה של המנהל הכללי היא, כי התקיימה מגבלת שיא כוח האדם בשנת הכספים שחלפה. במצב זה, על שר האוצר להחליט אם אכן התקיימה המגבלה האמורה. לצורך קבלת ההחלטה האמורה של שר האוצר,

תוספת ראשונה

(סעיף 32א)

חיקוקים לפיקוח על מזון מן החי

1. פרק ז' לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015;
2. פקודת מחלות בעלי חיים;
3. חוק לפיקוח על ייצוא.

תוספת שנייה

(סעיף 32לט(א))

חלק א' – דרישות לכשירות של פקחים וטרינריים ורופאים וטרינרים מפקחים

גורם	דרישות כשירות
(א) פקחים וטרינריים	סיים 12 שנות לימוד במוסד חינוך מוכר כמשמעותו בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949 ⁸¹ , או המציא אישור ממוסד החינוך על השכלה כללית שוות ערך לכך.
(ב) רופאים וטרינרים מפקחים	(1) בעל רישיון לעסוק ברפואה וטרינרית לפי חוק זה. (2) (א) סיים בהצלחה קורס רקע בבריאות הציבור שהוכרו על ידי המנהל, במוסד בארץ או בחו"ל. (ב) רשימת הקורסים תפורסם באתר האינטרנט של משרד הבריאות או משרד החקלאות, לפי העניין, ובכל דרך נוספת שיקבע המנהל. (ג) המנהל רשאי לקבוע ניסיון מקצועי מספק לשם פטור מחובת ההשתתפות בקורס. (ד) בחלק זה, "המנהל" – מנהל היחידה הווטרינרית בשירות המזון הארצי במשרד הבריאות או הרופא הראשי לפיקוח על מוצרים מן החי בשירותים הווטרינריים במשרד, לפי העניין.

⁸¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 287.

תוספת שלישית

(סעיף 32א)

אגרות

1. סעיפים 242 ו-243 לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015;
2. סעיף 23(ב) לפקודת מחלות בעלי חיים;
3. סעיף 15 לחוק לפיקוח על ייצוא.
323. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, בתוספת הראשונה, בפרט 33, האמור בו יסומן "א" ואחריו יבוא:
תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים
- "(ב) החלטה של רשות לפי פרק ז' לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015".
324. בחוק הגבלת הפרסומת והשיווק של משקאות אלכוהוליים, התשע"ב-2010⁸² –
תיקון חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של משקאות אלכוהוליים
- (1) אחרי ההגדרה "שיווק" יבוא:
"השר" – שר הבריאות;
- (2) בכל מקום בחוק, במקום "שר הבריאות" יבוא "השר";
- (3) בסעיף 4(12), במקום "שר התעשייה, המסחר והתעסוקה" יבוא "השר";
- (4) בסעיף 11(ה), במקום "שר התעשייה המסחר והתעסוקה" יבוא "השר";
- (5) בסעיף 12(ב), המילים "ושר התעשייה המסחר והתעסוקה" – יימחקו.
325. פקודת בריאות הציבור (מזון) [נוסח חדש], התשמ"ג-1983 – בטלה.
ביטול פקודת בריאות הציבור (מזון)

סימן י"ד: שונות

326. (א) הוראות פרק זה באות להוסיף על כל דין, לרבות פקודת המכס, פקודת הייבוא והייצוא, חוק רישוי עסקים ופקודת ההסגר
שמירת דינים
- (ב) אין במתן אישורים, רישיונות, היתרים, תעודות או מסמכים לפי פרק זה כדי לגרוע מהחובה לקבל אישורים, רישיונות, היתרים, תעודות או מסמכים אחרים לפי כל חיקוק אחר.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 323 התוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000, מונה את העניינים שבהם ניתן להגיש עתירה נגד רשות מרשויות המדינה. מוצע להוסיף לתוספת זו את האפשרות להגיש עתירה נגד החלטה של רשות לפי החוק.
- סעיף 324 בהתאם להעברת הסמכויות לעניין משקאות משכרים ממושרד הכלכלה למשרד הבריאות, מוצע לתקן את חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של משקאות אלכוהוליים, התשע"ב-2010, כך שמספר סמכויות שניתנו לשר התעשייה המסחר והתעסוקה יועברו לשר הבריאות.
- סעיף 325 מוצע לבטל את פקודת בריאות הציבור (מזון)
- [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, מיום התחילה של הפרק, לאחר שההסדרים המוהתיים הנדרשים לשם השמירה על בריאות הציבור ובטיחותו בתחום המזון נקבעו בפרק זה, אשר בא להחליף את הפקודה. ביטול הפקודה הוא גם צעד משמעותי בהתקדמות לחקיקה מתקדמת חלף חקיקה מנדטורית מיושנת.

סימן י"ד: הוראות כלליות

- סעיף 326 מוצע לקבוע כי אין בהוראות פרק זה כדי לגרוע מהוראות חיקוקים אחרים שיש בהם הוראות הקשורות בפיקוח על המזון ועל העוסקים במזון, לרבות דרישה לרישיונות ואישורים לפיהם.

⁸² ס"ח התשע"ב, עמ' 158.

327. השר, באישור ועדת העבודה והבריאות של הכנסת, רשאי, בצו, לשנות את שינוי התוספות התוספות.
328. (א) השר ממונה על ביצוע פרק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו.
(ב) בקביעת תקנות לפי פרק זה, יבחן השר את האפשרות לאמץ תקינה בין-לאומית או הסדרים הנהוגים בקרב מדינות מפותחות, או לקבוע הסדרים ברוח תקינה או הסדרים כאמור.
329. מנהל שירות המזון יפרסם מדי שנה באתר האינטרנט את תוצרי הפיקוח לפי פרק זה, המבוסס על ניהול סיכונים המקובל בתחום המזון במדינות מפותחות, לא יאוחר מהאחד באפריל בכל שנה.
330. (א) מבקש רישיון ייצור, רישיון הובלה, רישיון אחסנה, אישור ייצור נאות או תעודות ואישורים לעניין ייצוא ישלם אגרות כמפורט בתוספת התשיעית.
(ב) השר באישור ועדת העבודה והבריאות של הכנסת, רשאי לקבוע, אגרות נוספות, לשנות אגרות ולקבוע תנאים לפטור או הנחה מאגרה.
(ג) סכומי האגרות המפורטים בפרק זה יעודכנו ב-1 בינואר בכל שנה (בסעיף זה – יום העדכון), בהתאם לשיעור שינוי המדד החדש הידוע באותו מועד לעומת המדד הבסיסי; הסכומים האמורים יעוגלו לסכום הקרוב שהוא מכפלה של עשרה שקלים חדשים; לעניין זה –
"המדד" – מדד המחירים לצבן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
"המדד הבסיסי" – המדד שפורסם לאחרונה לפני יום העדכון הקודם;
"המדד החדש" – המדד שפורסם לאחרונה לפני יום העדכון.
(ד) האגרה בעד הגשת בקשה או מסירת הצהרה תשולם עם הגשת הבקשה או עם מסירת ההצהרה, לפי העניין; האגרה בעד תעודה תשולם כתנאי לקבלתה.
(ה) על גביית אגרות לפי פרק זה, למעט גבייה כאמור בסעיף 222(א), תחול פקודת המסים (גבייה).
331. פרק זה והתקנות לפיו לא יחולו על ייצור מזון, ייבוא, ייצוא או מכירתו, אם עושה זאת אדם לצרכיו המשפחתיים או הפרטיים, למעט ההגבלה על ייבוא כאמור בסעיף 81.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 330 מוצע לקבוע בתוספת את סכום האגרות שישולמו בעד רישיונות ואישורים לפי חוק, כמפורט בתוספת התשיעית. כמו כן, השר יהיה רשאי לקבוע אגרות נוספות, לשנות אגרות ולקבוע תנאים שונים בעניין אגרות. כדי להבטיח פיקוח יעיל, מוצע לקבוע כי תשלום אגרה בעד תעודה כלשהי על פי החוק יהיה תנאי לקבלת התעודה. עוד מוצע כי סכומי האגרות יעודכנו מדי שנה בהתאם לשינויים במדד המחירים לצרכן, ועל גביית האגרות תחול פקודת המסים (גבייה).

סעיף 331 מוצע לקבוע כי הוראות הפרק לא יחולו על ייצור, ייבוא, ייצוא או צריכה פרטיים או משפחתיים, למעט כאשר מדובר בייבוא אישי של מזון שמנהל שירות המזון אסר לייבא בייבוא אישי או שקבע מגבלות לגבי ייבוא בייבוא אישי, בהתאם לסמכותו לפי סעיף 81 לפרק.

סעיף 327 מוצע לקבוע כי השר רשאי לשנות את התוספות בצו, וזאת באישור ועדת העבודה והרווחה והבריאות של הכנסת.

סעיף 328 מוצע לקבוע כי השר רשאי להתקין תקנות לביצוע הפרק. עוד מוצע כי קביעת התקנות תיעשה, ככל הניתן, בהתאם לתקינה בין-לאומית או הסדרים נהוגים בקרב מדינות מפותחות.

סעיף 329 כדי להנגיש לציבור את היקף הפיקוח על המזון ועל העוסקים במזון והפעולות שנעשות בעניין, מוצע לקבוע כי מנהל שירות המזון יפרסם מדי שנה באתר האינטרנט של שירות המזון הארצי את תוצרי הפיקוח לפי החוק שבוצע במהלך השנה החולפת על בסיס ניהול סיכונים מקובל בתחום המזון במדינות המפותחות, לא יאוחר מיום האחד באפריל בכל שנה.

- תחולה על המדינה 332. פרק זה חל על המדינה.
333. (א) השר הממונה, בהסכמת השר, יורה בנוהל על אופן יישום הוראות פרק זה בגוף ביטחוני. תחולה על מערכת הביטחון
- (ב) הוראות סעיפים 274 ו-276 לא יחולו לגבי מוזן המיוצר, מסופק או מוגש בגוף ביטחוני; ואולם השר הממונה, בהסכמת השר, רשאי לקבוע, בצו, כי הוראות סעיפים אלה, כולן או חלקן, יחולו על גוף מהגופים הביטחוניים, ככל שייקבע כאמור.
- (ג) אין בסעיף זה כדי למנוע בדיקת מוזן המיוצר, המסופק או המוגש כאמור בסעיף קטן (ג) כשהוא מצוי מחוץ לגופי מערכת הביטחון.
- (ד) בסעיף זה –
- ”גוף ביטחוני” – אחד הגופים המנויים בהגדרה ”מערכת הביטחון”;
- ”השר הממונה” – כהגדרתו בחוק הגנת הסביבה;
- ”מערכת הביטחון” – כהגדרתה בחוק הגנת הסביבה (סמכויות פיקוח ואכיפה), התשע”א-2011.⁸³
334. (א) תחילתו של פרק זה, למעט האמור בסעיף קטן (ב) להלן, בתום שנה מיום פרסומו מעבר תחילה והוראות
- (ב) לענין פרק ו' לחוק הרופאים הווטרנריים, כנוסחו בפרק זה –
- (1) תחילתו של פרק זה בתום ארבע שנים מיום פרסומו של הפרק (בסעיף קטן זה – יום תחילת הפרק). ואולם, ניתן יהיה למנות חברי מועצה כאמור בסעיף 32 ולפעול לכינון סמכויותיו של התאגיד עוד בטרם יום התחילה;
- (2) לאחר שנתיים ותשעים ימים מיום תחילת הפרק, שר הבריאות, בהסכמת השר ושר האוצר יהיה רשאי להקדים את המועד שבו התאגיד יחל למלא תפקידיו לגבי פיקוח וטרינרי חוץ-מפעלי (בסעיף זה – מועד התחילה של פיקוח וטרינרי חוץ-מפעלי);

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ב)

מוצע לקבוע כי יום התחילה של הפרק המסדיר את הקמת התאגיד לפיקוח וטרינרי זה יהיה בתום ארבע שנים מיום פרסומו של חוק הגנה על בריאות הציבור (מוזן), התשע”ה-2015. ואולם, כדי לאפשר זמן היערכות לתחילת העבודה של התאגיד, ניתן יהיה למנות חברי מועצה לתאגיד ולפעול לכינון סמכויותיו של התאגיד עוד בטרם יום התחילה. על אף האמור, מוצע לקבוע כי לאחר שנתיים ותשעים ימים, שר הבריאות, בהסכמת שר החקלאות ושר האוצר, יהיה רשאי להקדים את המועד שבו התאגיד יחל למלא את תפקידיו לגבי פיקוח וטרינרי חוץ-מפעלי.

עוד מוצע לקבוע, כי מועד התחילה של פיקוח וטרינרי לפי סעיף 252 לפרק זה, יהיה לפי מועד התחילה של פיקוח וטרינרי חוץ-מפעלי כאמור, או לפי מועד שיקבע שר הבריאות, בהסכמת שר החקלאות ושר האוצר, לפי המוקדם.

סעיף 332 סעיף 42 לפקודת הפרשנות קובע כי ”אין חיקוק בא לגרוע מכל זכות של המדינה, או להטיל עליה חובה, אלא אם כן נאמר בו במפורש”. לפיכך, מוצע לקבוע באופן מפורש כי פרק זה יחול על המדינה.

סעיף 333 בשל אופייה וצרכיה הייחודיים של מערכת הביטחון, מוצע לקבוע כי הוראות הפרק יחולו על גופים ביטחוניים, לרבות הסמכת מפקחים והסמכויות הנתונות להם במסגרת הפרק, בהתאם לנוהל שייקבע בין השר הממונה על הגוף הביטחוני לבין שר הבריאות ובהתאם לצו שיקבע השר הממונה בהסכמת שר הבריאות. ואולם, מובהר כי אין סעיף זה בא כדי למנוע בדיקה של מוזן המיועד לגופי מערכת הביטחון – כאשר הוא נמצא עדיין מחוץ לגופים אלה.

סעיף 334 מוצע לקבוע הוראות מעבר בעניינים שונים בפרק.

לסעיף קטן (א)

באופן כללי, יום התחילה של הפרק יהיה שנה מיום פרסומו.

⁸³ ס”ח התשע”א, עמ’ 738.

(3) המועד שבו התאגיד יחל למלא תפקידיו לגבי פיקוח וטרינרי לפי סעיף 252 לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015, יהיה מועד התחילה של פיקוח וטרינרי חוץ-מפעלי או לפי מועד שיקבע שר הבריאות, בהסכמת השר ושר האוצר, לפי המוקדם.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) תחילתם של סעיפים 108 ו-117 כנוסחם בפרק זה – ב-1 בחודש שלאחר יום התחילה;

(2) הוראות סעיף 37, לעניין ייחוס סגולה של חיוק הגוף או אחד מאיבריו או מערכתיו, יחולו מתום שישה חודשים מיום התחילה;

(3) הוראות סעיפים 283(א)(19) ו-20, 283(א)(20) ו-283(ב)(44) ו-45 יחולו בתקופה שמיום תחילתה של תקופת המעבר עד יום לפני יום תחילתו של הפיקוח הווטרינרי הארצי במפעלים; לעניין זה, "יום תחילתה של תקופת המעבר", ו"יום תחילתו של הפיקוח הווטרינרי הארצי במפעלים" – כהגדרתם בסעיף 252;

(4) בתקופה שמיום תחילתו של פרק זה עד יום תחילתו של הפיקוח הווטרינרי הארצי בשווקים, כהגדרתו בסעיף 252, יקראו את פסקה (3) להגדרה "רופא ממשלתי" שבסעיף 1 כך שבמקום האמור בה יבוא "רופא וטרינר שהוא עובד רשות מקומית".

(ד) רישיון שניתן לפי צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסחר במזון, ייצורו והחסנתו), התשכ"א-1960⁸⁴, שהיה תקף ביום התחילה יראוהו כאילו ניתן לפי סעיף 55 לחוק זה, לתקופה של שנתיים ממועד פקיעת הרישיון האמור.

(ה) הוראת סעיף 55(א)(3) לא תחול לגבי עבירות אשר בוצעו טרם יום פרסומו של חוק זה (להלן – יום הפרסום) בידי מי שהיה לו רישיון לפי צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסחר במזון, ייצורו והחסנתו), התשכ"א-1960, למשך תקופה של 10 שנים לפחות לפני יום הפרסום;

(ו) מי שהיה רשום בשירות המזון הארצי כיבואן, ערב יום התחילה, יראו אותו כאילו נרשם לפי סעיף 140.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ג)

והחסנתו), התשכ"א-1960, והיה תקף ערב יום התחילה, יראו אותו כאילו ניתן על פי החוק והוא יהיה תקף לשנתיים מיום התחילה.

לסעיף קטן (ה)

אחד התנאים שבהתקיימם לא יינתן רישיון ייצור על פי חוק הוא ביצוע עבירה, שלדעת נותן הרישיון, מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי להחזיק ברישיון מטעמים של שמירה על בריאות הציבור. לפיכך מוצע לקבוע כי הוראה זו לא תחול על מי שמחזיק ברישיון ייצור במשך 10 שנים לפחות לפני יום פרסום הפרק.

לסעיף קטן (ו)

מוצע לקבוע כי מי שהיה רשום כיבואן לפני יום התחילה ייחשב כאילו הוא נרשם במרשם היבואנים בהתאם לסעיף 140 לפרק.

מוצע לקבוע כי מועד התחילה לעניין אגרות לפי סעיפים 107 ו-118 יהיה בתחילת החודש שלאחר יום התחילה של הפרק. לעניין ייחוס סגולה של חיוק הגוף למזון, מוצע לקבוע כי מועד התחילה יהיה שישה חודשים ממועד התחילה של הפרק, שכן מדובר באסדרה חדשה. בתקנות בריאות הציבור (מזון) (איסור ייחוס סגולת ריפוי למצרך מזון), התשל"ח-1978, אין הוראות לעניין איסור של ייחוס חיוק כאמור. לכן, בכדי לתת תקופת התארגנות מספקת ליבואנים וליצרנים להתאים את המוצרים שהם מייצרים או מייבאים, בהתאמה, להוראה זו, נקבעה תחולה נרחבת לחלק זה בלבד מתוך הוראות סעיף 38 לפרק.

לסעיף קטן (ד)

מוצע לקבוע כי רישיון ייצור שניתן כדין לפי צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסחר במזון, ייצורו

⁸⁴ ק"ת התשכ"א, עמ' 590.

(ז) מזון רגיש שערב יום התחילה היה מנוי ברשימת המזונות הרגישים שמתפרסמת באתר האינטרנט של שירות המזון, יראו אותו כאילו הוכרז שהוא מזון רגיש לפי סעיף 86, וזאת לתקופה של שלוש שנים מיום התחילה או עד שהוכרז מחדש כמזון רגיש בהתאם לסעיף האמור, לפי המוקדם.

(ח) הנחיות שירות המזון הקובעות דרישות לבטיחות ולאיכות מזון, ובכלל זה לעניין מזון חדש, שפורסמו באתר האינטרנט של שירות המזון ערב יום התחילה, ימשיכו לחול וינהגו לפיהן ויראו אותן כמנויות בפסקה (ז) להגדרה "חקיקת המזון" שבסעיף 2, עד שייקבעו הוראות שיחליפו אותן לפי פרק זה.

(ט) אישורים והחלטות של שירות המזון שניתנו ערב יום התחילה לצורך יבוא מזון ושחרורו מתחנת הסגר, ימשיכו לחול לעניין שלגביו ניתנו, עד לפקיעתם או עד למתן החלטה אחרת.

(י) הוראות נוהל של שירות המזון שפורסמו ערב יום התחילה לעניין יבוא מזון ושחרורו מתחנת הסגר, ימשיכו לחול וינהגו לפיהן עד שיותקנו תקנות שיחליפו אותן.

(יא) על אף האמור בסעיף 175, מי שעסק ערב יום הפרסום בהובלת מזון שנקבע לגביו בחקיקת המזון כי הוא טעון הובלה בטמפרטורה מבוקרת, יראו אותו כאילו קיבל רישיון הובלה לפי סעיף 175 שיעמוד בתוקפו עד תום שלוש שנים מיום התחילה או עד תום חצי שנה ממועד התקנת תקנות לעניין הובלה לפי סעיף 183, לפי המוקדם.

(יב) על אף האמור בסעיף 129(ב), עד להתקנת תקנות לפי סעיף 27 יחול סעיף 3 לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (סימון קוד של מזון ארוז מראש), התשמ"ד-1983⁸⁵.

(יג) מי שערב יום התחילה היה מוסמך למפקח לפי פקודת הבריאות הציבור (מזון), או לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957⁸⁶, יראו אותו כמפקח שהוסמך על ידי השר לפי סעיף 274 לחוק זה, עד תום שלוש שנים מיום התחילה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ז)

כיום יש רשימה של מזונות רגישים המפורסמת באתר האינטרנט של שירות המזון הארצי. על פי הפרק, יתבצע תהליך שבסופו ייתכן שמזון יוכרז כרגיש. לפיכך, מוצע לקבוע כי מזון רגיש שהוגדר ככזה ערב יום התחילה, יראו אותו כאילו הוכרז כמזון רגיש לפי סעיף 86, וזאת לתקופה של שלוש שנים או עד שהוכרז מחדש כמזון רגיש, לפי המוקדם.

לסעיף קטן (ח)

מוצע לקבוע כי כל הנחיות שירות המזון הארצי הקובעות דרישות לבטיחות ולאיכות מזון, ובכלל זה לעניין מזון חדש, שפורסמו באתר האינטרנט של שירות המזון ערב יום התחילה, ימשיכו לחול וייהשבו לחלק מחקיקת המזון כהגדרתה בפרק, וזאת עד לקביעת הוראות חלופיות.

לסעיף קטן (ט)

מוצע לקבוע כי אישורים והחלטות שניתנו לעניין יבוא מזון ושחרורו מתחנת הסגר יהיו תקפים עד לפקיעתם או עד למתן החלטה אחרת.

לסעיף קטן (י)

מוצע לקבוע כי הוראות נוהל של שירות המזון הארצי לעניין יבוא מזון ושחרורו מתחנת הסגר יהיו בתוקף עד להחלפתן בתקנות.

לסעיף קטן (יא)

מוצע לקבוע כי מי שעסק ערב יום הפרסום בהובלת מזון שנקבע לגביו בחקיקת המזון כי הוא טעון הובלה בטמפרטורה מבוקרת יראה כבעל רישיון הובלה למשך שלוש שנים מיום פרסום הפרק או עד להתקנת תקנות בעניין, לפי המוקדם.

לסעיף קטן (יב)

לעניין מזון ארוז מראש, מוצע כי יחול סעיף 3 לצו הפיקוח על מצרכים ושירותים (סימון קוד של מזון ארוז מראש), התשמ"ד-1983, וזאת עד להתקנת תקנות בעניין.

לסעיף קטן (יג)

מוצע לקבוע כי מי שערב יום התחילה היה מוסמך כמפקח מכוח פקודת הבריאות הציבור (מזון) או לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1978, יראו אותו כמפקח על פי הפרק למשך שלוש שנים מיום התחילה.

⁸⁵ ק"ת התשמ"ד, עמ' 289.

⁸⁶ ס"ח התשי"ח, עמ' 24.

(יד) מעבדה שערב יום התחילה היתה מנויה ברשימת המעבדות המוכרות המתפרסמת באתר האינטרנט של משרד הבריאות, יראו אותה כמעבדה בישראל שהוכרה לפי סעיף 197, לעניין הבדיקות שהוכרה לגביהן, עד תום שלוש שנים מיום התקנת תקנות לפי סעיף 27(ב)4);

(טו) (1) הוראות פרק זה יחולו על ייבוא, ייצוא, ייצור ושייוק של משקאות משכרים בחלוף שישה חודשים מיום התחילה, או במועד מוקדם יותר שנקבע בתקנות לפי סעיף 44, ואולם רשאי השר, בהסכמת שר הכלכלה, לדחות, בצו, את המועד האמור לתקופות נוספות שלא יעלו על שישה חודשים כל אחת.

(2) עד למועד החלת ההוראות כאמור בפסקה (1), יחולו לעניין ייבוא, ייצוא, ייצור ושייוק של משקאות משכרים ההוראות לעניין זה כפי שהיו בתוקף ערב יום התחילה.

(טז) לעניין פרק ו' לחוק הרופאים הווטרינרים, כנוסחו בפרק זה –

(1) עד 90 ימים מיום מינויו יציע המנהל הכללי הראשון של התאגיד, לעובד המועצה לענף הלול ולעובד רשות מקומית להתקבל כעובד התאגיד, והכול בהתאם לצורכי התאגיד;

(2) עובד כאמור בפסקה (1) שהמנהל הכללי הציע לו להתקבל לעבוד בתאגיד לפי הוראת סעיף קטן (א), ישיב להצעה בתוך 21 ימים מיום קבלתה; לא השיב העובד להצעה בתוך הזמן האמור, יראו אותו כמי שסירב להצעה;

(3) עובד כאמור בסעיף קטן (א) שהתקבל לתאגיד לפי הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), יהיה זכאי בעד עבודתו בתאגיד, לתנאי השכר שלהם היה זכאי כדיון, כעובד מועצת הלול או כעובד הרשות המקומית, לפי העניין, ערב קליטתו בתאגיד, ובלבד שאושר לתאגיד, לפי הוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, להנהיג תנאים אלה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (יד)

להציע לעובד המועצה לענף הלול שערב מינויו של המנהל הכללי הראשון לתאגיד, עסק בפיקוח וטרינרי ומינויו אושר בידי מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות וכן לעובד רשות מקומית שהינו רופא וטרינר שערב מינויו של המנהל הכללי כאמור, עסק בפיקוח וטרינרי על בית מטבחיים, בית שחיטה לעופות, מפעל שאושר ליצוא או מחסן, ומינויו אושר בידי מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות, להתקבל כעובד התאגיד, והכול בהתאם לצורכי התאגיד.

בפסקה (2) מוצע לקבוע, כי עובד כאמור בפסקה (1) שהוצע לו להתקבל לעבודה בתאגיד, ישיב להצעה בתוך 21 ימים מיום קבלתה וכי אם לא השיב העובד להצעה בתוך הזמן האמור, יראו אותו כמי שסירב לה.

בפסקה (3) מוצע להסדיר, כי עובד שהתקבל לתאגיד לפי הוראות פסקאות (1) ו-(2) יהיה זכאי בעד עבודתו בתאגיד, לתנאי השכר שלהם היה זכאי כדיון, כעובד מועצת הלול או עובד הרשות המקומית, לפי העניין, ערב קליטתו בתאגיד, ובלבד שאושר לתאגיד, לפי הוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, להנהיג תנאים אלה.

מוצע לקבוע כי מעבדה שערב יום התחילה הוכרה כמעבדה ונכללה ברשימה המתפרסמת באתר האינטרנט של משרד הבריאות, יראו אותה כמעבדה שהוכרה לפי סעיף 197 לפרק, עד תום שלוש שנים מיום התקנת התקנות בעניין.

לסעיף קטן (טו)

מוצע לקבוע כי ההוראות הקבועות בפרק לעניין משקאות משכרים ייכנסו לתוקף כעבור שישה חודשים מיום התחילה או במועד מוקדם יותר שנקבע בתקנות. שר הבריאות, בהסכמת שר הכלכלה, רשאי לדחות מועד זה בתקופות נוספות שלא יעלו על חצי שנה כל אחת. כמו כן מוצע לקבוע כי עד לקביעת הוראות כאמור ימשיכו לחול לעניין משקאות משכרים ההוראות שהיו בתוקף לעניין זה ערב יום התחילה.

לסעיף קטן (טז)

בפסקה (1) מוצע לקבוע הוראת מעבר לעת הקמת התאגיד, שבמסגרתה בתוך 90 ימים מיום מינויו של המנהל הכללי הראשון של התאגיד, על המנהל הכללי האמור

(4) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 32מז(א);

(5) בפסקאות (1) עד (4) –

“עובד המועצה לענף הלול” – מי שערב מינויו של המנהל הכללי כאמור בסעיף קטן (א), היה עובד של המועצה שהוקמה לפי חוק המועצה לענף הלול (ייצור ושיוק), התשכ”ד–1963, עסק באותו מועד בפיקוח וטרינרי, ומינויו אושר בידי מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר; “עובד רשות מקומית” – רופא וטרינר שערב מינויו של המנהל הכללי כאמור בסעיף קטן (א), היה עובד רשות מקומית, באותו מועד הוא ביצע פיקוח וטרינרי על בית מטבחים, בית שחיטה לעופות, מפעל או מחסן שאושר ליצוא או מחסן, ומינויו אושר בידי מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר;

(6) על אף האמור בסעיף 32לט, מי שמונה, ערב יום התחילה, לבצע פיקוח וטרינרי על מזון מן החי על פי החיקוקים שבתוספת הראשונה לא יידרש לעמוד בדרישה בפרט 1 בחלק א' לתוספת השנייה, והוא יהיה רשאי להשלים את הדרישה בפרט 2 בחלק א' לתוספת השנייה בתוך 3 שנים מיום כניסת הפרק לתוקף.

(ז) הצווים, ההוראות והתקנות המפורטים בפסקאות (1) עד (16) שלהלן יעמדו בתוקפם, כל עוד לא נכנסו לתוקפן תקנות שיחליפו אותם וכל עוד לא בוטלו בידי השר או שר אחר המוסמך לבטל אותם לפי דין:

(1) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (סימון מוצרים), התשי”ו–1950;⁸⁷

(2) צו ההגנה (הוצאת בשר ודגים מבית קירור), התשט”ו–1955;⁸⁸

(3) צו ההגנה (הובלת חלב), התשט”ז–1956;⁸⁹

(4) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (איכות מזון), התשי”ח–1958;⁹⁰

(5) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (איכות חלב), התשי”ח–1958;⁹¹

(6) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (חלב פרות), התש”ך–1959;⁹²

(7) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הסחר במזון, ייצורו והחסנתו), התשכ”א–1960;⁹³

ד ב ר י ה ס ב ר

מזון מן החי, לא יידרש לעמוד בדרישה בפרט 1 בחלק א' לתוספת השנייה לעניין פקחים וטרינריים וכן יוכל להשלים את הדרישה בפרט 2 בחלק א' לתוספת השנייה בתוך 3 שנים לעניין רופאים וטרינריים מפקחים.

לסעיף קטן (ז)

מוצע לקבוע כי צווים, תקנות וההוראות המפורטים בסעיף יהיו בתוקף כל עוד לא נכנסו לתוקפן תקנות

פסקה (4) מבקשת לקבוע, כי אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות סעיף 32מז(א) לעיל לעניין קבלה לעבודה.

פסקאות (6) ו-(7) מבקשות לקבוע הוראות מעבר לעניין דרישות הכשירות של פקחים וטרינריים ורופאים וטרינריים מפקחים שערב יום התחילה ביצעו פיקוח וטרינרי על מזון מן החי על פי החיקוקים שבתוספת הראשונה. לפיהם, מי שמונה על פי החיקוקים האמורים לבצע פיקוח וטרינרי על

⁸⁷ ק”ת התשי”ז, עמ’ 529.

⁸⁸ ק”ת התשט”ו, עמ’ 809.

⁸⁹ ק”ת התשט”ז, עמ’ 1109.

⁹⁰ ק”ת התשי”ח, עמ’ 878.

⁹¹ ק”ת התשי”ח, עמ’ 1938.

⁹² ק”ת התש”ך, עמ’ 189.

⁹³ ק”ת התשכ”א, עמ’ 590.

- (8) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (הובלת לחם), התשכ"א-1960⁹⁴;
- (9) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (תחליף דבש), התשכ"א-1960⁹⁵;
- (10) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (ייצור גלידה ומכירתה), התשכ"ג-1963⁹⁶;
- (11) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (בשר טחון), התשל"ו-1975⁹⁷;
- (12) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (בשר טחון חי מתובל), התשל"ו-1975⁹⁸;
- (13) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (נקניק ונקניקיות), התשל"ו-1976⁹⁹;
- (14) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (סימון קוד של מזון ארוז מראש), התשמ"ד-1983;
- (15) צו הפיקוח על מצרכים ושירותים (סימון תאריך על מוצרי בשר ומוצרי דגים), התשמ"ד-1984¹⁰⁰;
- (16) תקנות העבירות המינהליות (קנס מנהלי – איכות מזון), התשמ"ח-1988¹⁰¹.

(יח) תקנות שהותקנו לפי פקודת בריאות הציבור (מזון) (בסעיף קטן זה – התקנות הקיימות), יעמדו בתוקפן כנוסחן ערב יום התחילה ויראו אותן לענין פרק זה, לרבות לענין סימנים ו' ו"א, כאילו הותקנו לפי הסעיפים בפרק זה שבהם נתונה הסמכות להתקנת תקנות באותם עניינים, והכול זולת אם נקבעו בפרק זה הוראות במקומן בעניינים שהוסדרו בתקנה מהתקנות הקיימות, או אם לא הוקנתה בפרק זה סמכות לקבוע הוראות בעניינים המוסדרים בתקנות הקיימות, וכל עוד התקנות הקיימות לא שוננו או בוטלו לפי פרק זה.

תוספת ראשונה

(סעיף 29(3))

סוגי חומרים רעילים או מזיקים –

1. שאריות חומרי הדברה;
2. מתכות כבדות;
3. רעלנים;
4. דיוקסינים;
5. פוליכלורוינטייד ביפנול;

דברי הסבר

התחילה. כמו כן, יראו אותן כאילו הותקנו לפי הסעיפים בפרק, לרבות לענין סימנים ו' ו"א. זאת, אם לא נקבע אחרת הוראות מחליפות בעניינים שאותם מסדירות התקנות כיום, או אם מדובר בעניינים שלא מוסדרים בפרק זה, ובתנאי שהתקנות הנוכחיות לא שוננו או בוטלו.

שיחילפו אותן וכל עוד לא בוטלו על ידי השר או שר אחר המוסמך לבטלם לפי דין.

לסעיף קטן (יח)

מוצע לקבוע כי כל התקנות שהותקנו מכוח פקודת בריאות הציבור (מזון) יעמדו בתוקפן כנוסחן ערב יום

⁹⁴ ק"ת התשכ"א, עמ' 436.

⁹⁵ ק"ת התשכ"א, עמ' 374.

⁹⁶ ק"ת התשכ"ג, עמ' 1743.

⁹⁷ ק"ת התשל"ו, עמ' 178.

⁹⁸ ק"ת התשל"ו, עמ' 188.

⁹⁹ ק"ת התשל"ו, עמ' 262.

¹⁰⁰ ק"ת התשמ"ד, עמ' 1032.

¹⁰¹ ק"ת התשמ"ח, עמ' 718.

6. רדיוניקלידים;

7. פחמימנים ארומטיים;

8. שאריות תרופות;

9. מלמין;

10. תמרקים.

תוספת שנייה

(סעיף 102)

הצהרה בדבר יבוא מזון רגיל

אני החתום מטה מצהיר בזה כי:

1. קראתי את נוהלי יבוא מזון ואפעל לפיהם.
2. המוצרים אותם איבא יעמדו בכל עת שהם בחזקתי וככל שהדבר באחריותו, בהוראות חקיקת המזון החלה על המוצרים ובהתאם לדרישות שירות המזון הארצי.
3. כל שינוי או תוספת בפרטי בקשת רישום יבואן (פרטי היבואן, פרטי המחסן, רישיון העסק או רישיון היצוא של המחסן וכו') לגביהם אקבל/קיבלתי תעודת רישום יבואן או אישורי הצהרה ידווחו לרשם היבואנים בכתב בתוך 7 ימי עבודה.
4. לא יבוצעו כל פעולות שחרור דרך המכס קודם קבלת אישור מתחנת המעבר.
5. אסמן את המזון בהתאם לדרישות "חקיקת המזון" החלות על המוצר ולא אעבירו לאחר אלא אם מסומן בהתאם לדרישות כאמור.
6. אשמור את כל המסמכים לצורך עקיבות הנדרשים לפי תת-סימן ו' לפרק ז' לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015, זמינים לדרישת הגופים המפקחים בכל עת, בהתאם לדרישות ביחס למסמכים בפקודה.
7. אנהל רשימת עסקים להם מכרתי את המזון שייבאתי.
8. אדווח לרשם היבואנים על חריגות בתוצאות בדיקה ו/או מידע אחר אשר התקבל הנוגעים לאיכות ולבטיחות המוצרים המיובאים על ידי.
9. אפעל בהתאם לדרישות שירות מזון הארצי המתפרסמות מעת לעת, לרבות דרישות הכלולות בנוהל החזרה יזומה מהשיווק ("Recall").

תאריך:

חתימה וחותמת היבואן:

.....

.....

תוספת שלישית

(סעיף 107)

התחייבות היבואן הנלווית להצהרה בדבר ייבוא מזון רגיל

אני החתום מטה, לאחר שמילאתי את כל הפרטים הנדרשים לפי סעיף 105 לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015 (להלן – החוק), מתחייב בזה כי –

- (1) הפרטים שמסרתי בהצהרה נכונים, והיא חלה לגבי כל המשלוחים העתידיים של המזון הרגיל המסוים שבהצהרה;
- (2) כל משלוח עתידי של המזון נושא ההצהרה יעמוד בדרישות חקיקת המזון, החלות בישראל על המזון בעת כניסתו לישראל, ובכפוף להוראות סעיף 123 לחוק;
- (3) יש/אין בידי אחד מבין המסמכים המפורטים בתתי-סימן ו' לפרק ז' לחוק.

תאריך:

חתימה וחותמת היבואן:

תוספת רביעית

(סעיף 137)

תוספת חמישית

(סעיפים 27, 283(א)1, 287(2) ו-288(1))

חלק א': רשימת תקנות לעניין ייצור, ייבוא או שיווק מזון בניגוד לקבוע בהן

חלק ב': רשימת תקנות לעניין ייצור, ייבוא או מכירת מזון בניגוד לקבוע בהן

תוספת שישית

(סעיפים 167(ב)3 ו-283(ב)31))

רשימת תקנות החלות על משווק מן האזור

תוספת שביעית

(סעיף 198)

תעודת בדיקה

תיאור הדוגמה הנבדקת:

אני הח"מ מאשר בזה שבדקתי את הדוגמה המתוארת לעיל והריני מצהיר כי תוצאת בדיקתי היא כדלקמן:

ולראיה באתי על החתום היום בחודש שנה

.....

שם וחותמת עובד המעבדה

מחק את המיותר

תוספת שמינית

(סעיפים 164, 288(11) ו־34)

רשימת תקנות הקובעות תנאים בדבר שיווק מזון

תוספת תשיעית

(סעיף 330)

אגרות

(1) בעד טיפול בבקשה לרישיון או לחידושו במועדים המפורטים להלן, תשולם אגרה כמפורט להלן:

טור ד' טיפול בבקשה לחידוש רישיון שלא הוגשה במועד האמור בעמודה ג'	טור ג' טיפול בבקשה לחידוש רישיון שהוגשה 45 ימים לפחות בטרם יום פקיעתו	טור ב' טיפול בבקשה לקבלת רישיון חדש	טור א' סוג העסק הטעון רישום
		780	אחסנה
		275	הובלה
		930	טחנת קמח
			יצרן או עוסק שלא פורט
		550	המעסיק עד 10 עובדים
		780	המעסיק מ־1 עד 50 עובדים
		930	המעסיק למעלה מ־50 עובדים

(2) בעד טיפול בבקשה למתן אישור ייצור נאות או לחידושו תשולם אגרה בסך שקלים חדשים;

(3) בעד תעודת רישיון או אישור ייצור נאות תשולם אגרה בסך 50 שקלים חדשים.

(4) בעד תעודה או אישור לייצוא מזון, תשולם אגרה בסך 150 שקלים חדשים.

פרק ח': הקמת רשות החשמל

תיקון חוק משק החשמל

335. בחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996¹⁰² (בפרק זה – חוק משק החשמל) –

(1) בסעיף 2 –

(א) בהגדרה "המנהל", במקום "במשרד האנרגיה והתשתית שמונה לפי סעיף" יבוא "ברשות, כמשמעותו בסעיף";

(ב) אחרי ההגדרה "המנהל" יבוא:

"המשרד" – משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים";

(ג) בהגדרה "הרשות", במקום "רשות לשירותים ציבוריים - חשמל" יבוא "רשות החשמל";

(ד) בהגדרה "יושב ראש הרשות", במקום "סעיף 22(ב)" יבוא "סעיף 22(ב)(1)";

(ה) אחרי ההגדרה "יצרן חשמל פרטי" יבוא:

"מדיניות השר" – מדיניות שעליה החליט השר לפי סעיף 57א;

(1) בהגדרה "תעריפים", במקום "לבעל רישיון, למעט" יבוא "לבעל רישיון או לאדם המייצר חשמל הפטור מחובת רישיון לפי סעיף 3(ב), למעט";

(2) בהגדרה "השר", במקום "האנרגיה והתשתית" יבוא "התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים";

(2) בסעיף 3(ב), בסופו יבוא "לעניין זה, "אחר" – מי שאינו בעל רישיון ספק שירות חיוני";

ד ב ר י ה ס ב ר

החשמל), חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן – חוק החברות הממשלתיות) וחוק החשמל (תיקון מס' 4), התשע"א-2011 (להלן – תיקון מס' 4 לחוק החשמל).

סעיף 335 לפסקה (1)

מוצע כי סעיף ההגדרות בחוק משק החשמל יתוקן כך שיכלול את ההגדרות הנדרשות לאור הקמתה של הרשות החדשה. במסגרת זו ייוספו הגדרת "המשרד", ו"מדיניות השר" וכן תתוקן הגדרת "המנהל", "הרשות", יושב ראש הרשות ו"תעריפים".

לפסקה (2)

מוצע לתקן את סעיף 3 לחוק משק החשמל, שעניינו הסדרת פעילות, כך שאדם המייצר חשמל בהספק שאינו עולה על 5 מגוואט, ומוכרו לבעל רישיון ספק שירות חיוני, לא יודקק לרישיון; זאת, במטרה להקל בדרישות הבירוקרטיות המוטלות על יצרן אשר היקף פעילותו מצומצם.

פרק ח': הקמת רשות חשמל

כללי סמכויות הרגולציה הנוגעות למשק החשמל נתונות כיום לכמה גורמים, ביניהם הרשות לשירותים ציבוריים-חשמל, וכן מינהל החשמל שבמשרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים. חוסר תיאום מספק בין הגורמים הללו, מגביר את אי-ההודאות לשחקנים בתחום החשמל, ובשל כך מביא להקטנת מספר השחקנים ולפגיעה ברמת התחרות בשוק. כדי לפתור בעיה זו, מוצע לחדד את סמכויות הרגולציה באמצעות הקמת רשות חשמל במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים (להלן – הרשות), וכן להסדיר את חלוקת הסמכויות שבין שר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים (להלן – השר), שר האוצר והרשות המוקמת, כך שהרשות המוקמת תפעל לפי מדיניות השר ומדיניות הממשלה, ותעסוק ברגולציה, תעריפים, הסדרות ורישיונות.

לשם ביצוע השינוי המוצע, מוצע לתקן את החוקים הבאים: חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 (להלן – חוק משק החשמל), חוק החשמל, התשי"ד-1954 (להלן – חוק

¹⁰² ס"ח התשנ"ו, עמ' 208.

(3) בסעיף 4 –

(א) במקום סעיף קטן (2) יבוא:

“(2) רישיון ייצור בהיקף העולה על 100 מגוואט, רישיון הספקה בהיקף העולה על 100 מגוואט, רישיון חלוקה בהיקף העולה על 5% מהיקף הצריכה השנתי, רישיון הולכה ורישיון לניהול המערכת, ייכנסו לתוקפם לאחר שיאושרו בידי השר; השר יחליט בעניין מתן אישור כאמור, בתוך 45 ימים מהמועד שבו פנתה אליו הרשות לשם קבלת אישורו”;

(ב) סעיף קטן (3) – בטל;

(4) בסעיף 7 –

(א) בכותרת השוליים, אחרי “תקנות” יבוא “וכללים”;

(ב) בסעיף קטן (א)(2), במקום “בהתאם לשיקול הדעת של השר לפי סעיף 8” יבוא “ובבואו לקבוע דרכי בחירה כאמור, ישקול השר, בין השאר, את תרומת מתן הרישיון לרמת השירותים לציבור, את טובת הצרכנים ואת תרומת מתן הרישיון לתחרות במשק החשמל”;

(ג) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

“(ג) לא קבע השר תקנות לפי פסקאות (1) או (4) של סעיף קטן (א), רשאית הרשות לקבוע כללים בעניינים המנויים בפסקאות האמורות, בכפוף למדיניות השר; כללים שקבעה הרשות לפי סעיף קטן זה יפורסמו ברשומות”;

(5) בסעיף 8, במקום “וכן השר בבואו” יבוא “ובבואה להחליט אם”, במקום “יפעלו” יבוא “תפעלו” ובמקום “וישקלו” יבוא “ותשקלו”;

(6) בסעיף 9 –

(א) בסעיף קטן (א), המילים “באישור השר” – יימחקו;

ד ב ר י ה ס ב ר

בהתאם לכך מוצע לבטל את סעיף 4(3) לחוק החשמל, שנוסחו הוא כלהלן:

“(3) ראה השר כי הדבר נדרש לשם קידום מטרות החוק ומדיניות הממשלה או מדיניותו בתחום משק החשמל, רשאי הוא, מנימוקים שירשמו ולאחר ששמע את עמדת הרשות בעניין זה ומסר הודעה על כך לממשלה, להורות לרשות לתת רישיון, לשנות תנאי מתנאי הרישיון, להוסיף על תנאי הרישיון או לגרוע מהם, הכל כפי שיורה; הורה השר כאמור, תבצע הרשות את הוראתו בתוך פרק הזמן שקבע בהוראה; חלפו 21 ימים מהמועד שבו מסר השר הודעה לממשלה ולא באה דרישה בכתב מאת חבר הממשלה לדון בהודעה, יראו את הוראת השר לפי סעיף קטן זה כתקפה”.

לפסקאות (4), (5), (7) עד (9)

כחלק מהגדרת סמכויות השר וסמכויות הרשות, מוצע לתקן את סעיפים 7 ו-8 לחוק משק החשמל, שעניינם, בהתאמה, סמכות השר לקבוע תקנות לעניין רישיונות,

לפסקה (3)

כאמור לעיל, כדי לתרום לוודאות בכל הנוגע להסדרת משק החשמל, מוצע לקבוע בחוק משק החשמל חלוקה ברורה של סמכויות בין הגורמים האמונים על הסדרת הפעילות בתחום זה. במסגרת זו וכפי שיפורט בהמשך לעניין סעיף 57 המוצע לחוק משק החשמל, מוצע, בין השאר, לקבוע הוראות בעניין סמכותו של השר לקבוע מדיניות בתחום משק החשמל, ובכלל זה הסמכות לקבוע מדיניות למתן רישיונות לפי חוק משק החשמל. לצד הסמכות האמורה מוצע לתקן את סעיף 4 לחוק משק החשמל, שעניינו מתן רישיון, ולקבוע כי השר יאשר רק מתן רישיונות לייצור והספקת חשמל שתינתן הרשות, אשר עולים על היקף של 100 מגוואט, לחלוקה בהיקף העולה על 5% מהיקף הצריכה השנתי, רישיון הולכה ורישיון לניהול מערכת. כמו כן מוצע כי השר ייתן את החלטתו בעניין מתן אישור כאמור בתוך 45 ימים מהמועד שפנתה אליו הרשות בעניין זה.

(ב) בסעיף קטן (ב), המילים "באישור השר" – יימחקו;

(ג) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) הרשות לא תעשה שימוש בסמכויותיה לפי סעיפים קטנים (א) או (ב), בנוגע לרישיונות הטעונים אישור של השר כאמור בסעיף 4(ב2), אלא באישור השר; האמור בסעיף קטן זה לא יחול לענין סמכותה של הרשות לבטל רישיון או להתלותו לפי סעיף קטן (א).";

(7) בסעיף 11 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "השר" יבוא "הרשות";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "השר רשאי" יבוא "הרשות רשאית", במקום "לדעת השר" יבוא "לדעת הרשות" ובמקום "באישור השר" יבוא "באישור הרשות";

(ג) בסעיף קטן (ד), במקום "השר רשאי" יבוא "הרשות רשאית" ובמקום "באישור השר" יבוא "באישור הרשות";

(8) בסעיף 12 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "השר" יבוא "הרשות";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "השר רשאי" יבוא "הרשות רשאית";

(9) בסעיף 13, בכל מקום, במקום "השר" יבוא "הרשות";

(10) בסעיף 15 –

(א) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) להבטחת אכיפתם של סעיפים 11 עד 13 וסעיף זה, וכן לצורכי פיקוח, רשאית הרשות לקבוע תנאים, הוראות, הגבלות וחובות דיווח, לרבות הוראות לענין ניהול ורישום מיוחד של המחזיקים בניירות ערך של בעל הרישיון, במישרין או בעקיפין";

ד ב ר י ה ס ב ר

תנאים, כללים וחובות ברישיונות לייצור והספקת חשמל אשר עולים על היקף של 100 מגוואט, ברישיון חלוקה בהיקף העולה על 5% מהיקף הצריכה השנתי, ברישיון הולכה וברישיון ניהול מערכת בלבד, אלא באישור השר. כמו כן מוצע להשאיר על כנו את המצב הקיים שלפיו אישור השר לא נדרש לענין סמכותה של הרשות לבטל או להתלות רישיונות כאמור.

לפסקה (10)

בהתאם לתיקונים המוצעים בפסקאות (7) עד (9), לענין סעיפים 11 עד 13 לחוק משק החשמל, מוצע כי סעיף 15 לחוק משק החשמל יתוקן כך שהרשות תהיה מוסמכת לקבוע תנאים וחובות דיווח בנוגע לפעולות המנויות בסעיפים 11 ו-13 לחוק משק החשמל, הדורשות את אישור הרשות (שענינן אישור של העברה, שיעבוד, עיקול של רישיון או של ערביות שהמציא בעל רישיון, העברת שליטה בבעל רישיון, והחזקת אמצעי שליטה בבעל רישיון נוסף), ואילו השר יהיה מוסמך לקבוע תנאים וחובות דיווח כאמור בנוגע לפעולות לפי סעיף 14 לחוק משק החשמל העוסק בהגבלות על בעל רישיון ספק שירות חיוני.

ושיקולים למתן רישיון. כך, לענין סעיף 7 לחוק משק החשמל, מוצע, נוכח תפקידה הרגולטורי של הרשות, לקבוע כי ככל שלא קבע השר תקנות בענין תנאים למתן רישיון או תקנות בענין כללים להפעלת רישיון והחובות שיחולו על בעל הרישיון, תהיה רשאית הרשות לקבוע כללים בענינים האמורים, בכפוף למדיניות השר כפי שנקבעה לפי סעיף 57 המוצע לחוק משק החשמל; נוכח הוספת הסמכות לקבוע כללים כאמור, מוצע אף לתקן את כותרת השוליים של סעיף 7 לחוק משק החשמל בהתאם.

עוד מוצע, כחלק מהגדרת סמכויות השר וסמכויות הרשות, כי סמכויות השר לפי סעיפים 11 עד 13 לחוק משק החשמל, שענינן אישור של העברה, שיעבוד, עיקול של רישיון או של ערביות שהמציא בעל רישיון, העברת שליטה בבעל רישיון, והחזקת אמצעי שליטה בבעל רישיון נוסף, יהיו לסמכויותיה של הרשות.

לפסקה (6)

בהתאם לתיקון המוצע בפסקה (3), לענין סעיף 4 לחוק משק החשמל, מוצע כי סעיף 9 לחוק משק החשמל יתוקן כך שהרשות לא תעשה שימוש בסמכויותיה להוסיף

(ב) בסעיף קטן ג), במקום "סעיפים 11 עד" יבוא "סעיף" ובמקום "בעל הרישיון" יבוא "בעל רישיון ספק שירות חיוני";

(11) בסעיף 19, בכל מקום, אחרי "השר בהתייעצות עם הרשות" יבוא "ובהסכמת שר האוצר";

(12) בסעיף 20(ב), במקום "שקבע השר, בהתייעצות עם הרשות או לפי הצעתה, ובהם עקרונות לקביעת כמויות חשמל, מועדי רכישה ומועדי שינויים, לפי העניין" יבוא "שקבעה הרשות ושיפורסמו ברשומות";

(13) בכותרת פרק ד', במקום "הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל" יבוא "רשות החשמל";

(14) בסעיף 21, במקום "רשות לשירותים ציבוריים – חשמל" יבוא "רשות החשמל במשרד" ובמקום "למדיניות הממשלה, למדיניות השר או למדיניות השרים" יבוא "למדיניות השר ולמדיניות הממשלה";

(15) אחרי סעיף 21 יבוא:

"ייעוץ טרם קביעת 21א. (א) הרשות תהיה הגורם המקצועי במשרד בתחום משק מדיניות החשמל, המסייע לשר בגיבוש מדיניותו כאמור בסעיף 57א.

(ב) בקביעת עקרונות המדיניות יתייעץ השר עם הרשות כגורם המקצועי במשרד בתחום משק החשמל, לרבות בעניין עלויות הנובעות מיישום המדיניות.

(ג) הרשות תייעץ לממשלה בקביעת מדיניות בתחום משק החשמל, אם נתבקשה לכך על ידי השר";

(16) במקום סעיף 22 יבוא:

"מינוי הרשות 22. (א) הרשות תהיה מורכבת מחמישה חברים שתמנה והרכבה הממשלה; חברי הרשות יהיו אזרחי ישראל ותושביה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הרשות גורם מאסדר במשק החשמל.

לפסקה (11)

לפסקה (15)

בהתאם לסעיף 21א המוצע לחוק משק החשמל, מוצע לקבוע כי הרשות תהיה הגורם המקצועי במשרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים שיייעץ לשר בגיבוש מדיניותו וכי בקביעת עקרונות המדיניות יתייעץ השר עם הרשות, לרבות בעניין עלויות הנובעות מיישום המדיניות. כמו כן, הרשות תייעץ לממשלה בקביעת מדיניות בתחומי משק החשמל, אם התבקשה לכך על ידי השר.

מוצע כי סעיף 19 לחוק משק החשמל יתוקן כך שאישור תכנית פיתוח רב-שנתית שהוגשה לשר על ידי ספק שירות חיוני, יהיה טעון אף הסכמה של שר האוצר. יצוין כי סמכותו של השר לקבוע, בהסכמת שר האוצר, מדיניות בעניין תכנית פיתוח לכלל משק החשמל מוסדרת במסגרת סעיף 57א המוצע לחוק משק החשמל (ראה להלן פסקה 23).

לפסקה (12)

לפסקה (16)

סעיף 22 לחוק משק החשמל יתוקן כך שיפרט את הרכבה של הרשות החדשה שתוקם. לעניין זה יצוין כי בהתאם להוראת סעיף 38(ב) לחוק משק החשמל, יושב ראש הרשות הוא עובד מדינה; כך, מינויו יהיה לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, ויצוין כי הליך האיחוד ייעשה באמצעות ועדה לאיתור מועמדים, בכפוף להחלטות ועדת השירות והממשלה לפי סעיף 21 לחוק זה. עוד יצוין כי נוסף על חברי הרשות, לישיבות הרשות יוזמן משקיף מקרב עובדי המשרד להגנת הסביבה שימונה על ידי הממשלה לפי הצעת השר להגנת הסביבה.

כחלק מהגדרת סמכויות השר וסמכויות הרשות, מוצע כי סעיף 20 לחוק משק החשמל יתוקן כך שהרשות תהיה מוסמכת לקבוע כללים לעריכת עסקאות בין ספק שירות חיוני לבין בעל רישיון, וכי הכללים האמורים יפורסמו ברשומות.

לפסקה (14)

מוצע כי סעיף 21 לחוק משק החשמל יתוקן כך שהרשות תפעל בהתאם למדיניות השר ולמדיניות הממשלה. לצד תפקידה לביצוע מדיניות השר וכן הייעוץ שתיתן הרשות לשר ולממשלה כמפורט בפרק זה, תהווה

(ב) הרכב הרשות הוא –

(1) יושב ראש הרשות, אשר ימונה לפי הצעת השר בהתייעצות עם שר האוצר;

(2) נציג השר, אשר ימונה לפי הצעת השר מקרב עובדי המשרד;

(3) נציג שר האוצר, אשר ימונה לפי הצעת שר האוצר מקרב עובדי משרד האוצר;

(4) נציג מקרב הציבור אשר ימונה לפי הצעת השר, שהוא בעל תואר אקדמי באחד המקצועות האלה: כלכלה, ראיית חשבון, מינהל עסקים, הנדסה או מקצוע אחר בתחום משק החשמל, ולו ניסיון מצטבר של חמש שנים לפחות בתחומים האמורים;

(5) נציג מקרב הציבור אשר ימונה לפי הצעת שר האוצר, שהוא בעל תואר אקדמי באחד המקצועות האלה: כלכלה, ראיית חשבון, מינהל עסקים, הנדסה או מקצוע אחר בתחום משק החשמל, ולו ניסיון מצטבר של חמש שנים לפחות בתחומים האמורים.

(ג) לשיבות הרשות יוזמן משקיף מקרב עובדי המשרד להגנת הסביבה, אשר ימונה על ידי הממשלה לפי הצעת השר להגנת הסביבה, ויראו אותו כחבר הרשות לעניין סעיפים 23 ו-29.

(ד) חברי הרשות כאמור בסעיף קטן (ב)2) עד (5) והמשקיף כאמור בסעיף קטן (ג) ימונו לתקופה של שלוש שנים וניתן לחזור ולמנותם, ובלבד שלא יכהנו יותר משתי תקופות כהונה רצופות.

(ה) הודעה על מינוי חברי הרשות והמשקיף תפורסם ברשומות.”;

(17) בסעיף 25, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

”ד) סבר השר כי החלטה שקיבלה הרשות אינה תואמת את מדיניותו או את מדיניות הממשלה בתחום משק החשמל, או את מטרות החוק, רשאי הוא, בתוך 30 ימים מהמועד שבו התקבלה ההחלטה, להצביע לפני הרשות על ההיבטים שבהם חרגה ההחלטה ממדיניות השר או ממדיניות הממשלה כאמור, או ממטרות החוק, ולהורות לרשות על קיום דיון נוסף בעניין; הורה השר כאמור, תושהה החלטת הרשות עד לעריכת דיון נוסף בנושא. לשם בחינת ההתאמות הנדרשות; הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על החלטות הרשות בעניין תעריפים, לגביהן יישמר שיקול דעתה המקצועי כאמור בסעיף 30(1).”;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (17)

את מדיניותו, את מדיניות הממשלה או את מטרות החוק. הורה השר כאמור, תושהה החלטת הרשות עד לעריכת דיון נוסף. ואולם סעיף זה לא יחול על החלטות הרשות בעניין תעריפים, לגביהן יישמר שיקול דעתה המקצועי כאמור בסעיף 30(1) המוצע לחוק משק החשמל.

מוצע כי סעיף 25 לחוק משק החשמל יתוקן כך שיכלול את סמכותו של השר להורות לרשות, בתוך 30 ימים מהמועד שבו התקבלה ההחלטה, לקיים דיון נוסף, אם ראה כי התקבלה החלטה ברשות באופן שאינו תואם

(א) בפסקה (1), בסופה יבוא "וביצוע בקרת עלויות לשם כך, לפי שיקול דעתה המקצועי ובהתאם להוראות סעיפים 31 ו-32";

(ב) בפסקה (2), אחרי "בעל רישיון ספק שירות חיוני" יבוא "לצרכן, לבעל רישיון הספקה, ליצרן חשמל, ליצרן חשמל פרטי או לבעל רישיון ספק שירות חיוני אחר";

(ג) בפסקה (3), בסופה יבוא "וכן, ככל שלא קבע השר תקנות לפי פסקאות (1) או (4) של סעיף 7(א) – קביעת כללים בעניינים המנויים בפסקאות האמורות, בכפוף למדיניות השר";

(ד) אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) קביעת כללים לעריכת עסקאות בין בעל רישיון ספק שירות חיוני לבין בעל רישיון;

(5) פיקוח על מילוי הוראות לפי חוק זה על ידי בעל רישיון ואכיפתו";

(19) בסעיף 31(ב), בסופו יבוא "ביישום עקרון העלות לצורך קביעת התעריפים, תכיר הרשות בעלויות הנובעות מעקרונות המדיניות שקבע השר כאמור בסעיף 57א";

(20) בסעיף 33(א), במקום "בדרך" יבוא "ברשומות ובדרך אחרת";

(21) בסעיף 38 –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "סעיף 22(ב), יהיה" יבוא "סעיף 22(ב)(1), ישמש גם כמנהל הרשות ויהיה" ובסופו יבוא "יושב ראש הרשות יהיה כפוף במישרין לשר";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "לתקופה נוספת של ארבע שנים" יבוא "לתקופת כהונה נוספת אחת";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (18)

21א(ב) המוצע לחוק משק החשמל, בקביעת עקרונות המדיניות – שמתפרסמים ברשומות בהתאם לסעיף 57א(ב) המוצע לחוק משק החשמל – על השר להתייעץ עם הרשות כגורם המקצועי במשרד בתחום משק החשמל.

לפסקה (20)

בהתאם לתקנות משק החשמל (דרכי פרסום אמות מידה), התשס"ב-2002, שהתפרסמו בקובץ התקנות התשס"ב, עמ' 1160, כבר כיום מחויבת הרשות לשירותים ציבוריים-חשמל, לפרסם ברשומות את אמות המידה שקבעה לרמה, לטיב ולאיכות השירות הניתן על ידי בעל רישיון ספק שירות חיוני. עם זאת, בשים לב למהות והיקף ההסדרה שבאמות המידה, נמצא לנכון לתקן את סעיף 33(א) לחוק משק החשמל, שעניינו קביעת אמות מידה, ולקבוע בחקיקה ראשית כי אמות המידה שייקבעו על ידי הרשות לפי סעיף זה, יפורסמו ברשומות, וזאת נוסף על פרסום בדרך אחרת שיקבע השר.

לפסקה (21)

בהתאם למוצע, סעיף 38 לחוק משק החשמל יתוקן כך שייקבע כי יושב ראש הרשות ישמש גם כמנהל הרשות ויהיה כפוף במישרין לשר. בנוסף, הסעיף יתוקן כך שתקופת הכהונה הנוספת של יושב ראש הרשות, ככל שיוחלט על

כחלק מהגדרת סמכויות השר וסמכויות הרשות, ובהבהרת, מוצע כי סעיף 30 לחוק משק החשמל, המפרט את תפקידיה של הרשות, יתוקן כך שיכלול גם את התפקידים האלה: ביצוע בקרת עלויות לשם קביעת תעריפים לפי שיקול דעתה המקצועי; קביעה, בכפוף למדיניות השר, של כללים בעניינים המנויים בפסקאות (1) או (4) של סעיף 7(א) לחוק משק החשמל (הנוגעים לתנאים למתן רישיונות ותנאים ברישיון), אם לא קבע השר תקנות בעניינים האמורים; קביעת כללים לעריכת עסקאות בין בעל רישיון ספק שירות חיוני לבין בעל רישיון; וכן פיקוח על מילוי הוראות לפי חוק משק החשמל על ידי בעל רישיון ואכיפתו.

לפסקה (19)

כיום, סעיף 31 לחוק משק החשמל מסמיך את הרשות לקבוע תעריפים על בסיס עקרון העלות, ולעניין זה הרשות רשאית שלא להביא בחשבון הוצאות אשר לדעתה אינן דרושות למילוי חובות בעל רישיון ספק שירות חיוני. מוצע לתקן את סעיף 31 לחוק משק החשמל כך שבמסגרת יישום עקרון העלות, תכיר הרשות בעלויות הנובעות מיישום עקרונות מדיניות השר; וזאת, בין היתר, כדי שהתעריפים שייקבעו על ידי הרשות יעלו בקנה אחד עם עקרונות מדיניות השר, ובהתחשב בכך שבהתאם לאמור בסעיף

(22) בסעיף 43(א), במקום "השרים" יבוא "השר";

(23) במקום סעיף 57 יבוא:

"הוראות לעניין 57. ברשות יהיה מנהל מינהל חשמל שיהיה כפוף ליושב ראש מנהל מינהל החשמל הרשות, ויחולו עליו הוראות חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.

מדיניות השר 57א. (א) השר רשאי לקבוע מדיניות בתחום משק החשמל, בין השאר, בעניינים אלה:

- (1) תכנית אב ארוכת טווח למשק החשמל;
 - (2) תכנית פיתוח רב-שנתית למשק החשמל, בהסכמת שר אוצר;
 - (3) מדיניות למתן רישיונות;
 - (4) הקטנת הסיכון לשיבוש באספקת החשמל;
 - (5) פעילות משק החשמל במצבי חירום ובמצבים מיוחדים אחרים;
 - (6) קידום התחרות וצמצום הריכוזיות במשק החשמל, בהתייעצות עם שר האוצר;
 - (7) תמהיל מקורות האנרגיה אשר ישמשו לייצור חשמל;
 - (8) תמהיל הטכנולוגיות לייצור חשמל;
 - (9) העתודה הנדרשת לייצור חשמל.
- (ב) עקרונות מדיניות השר יפורסמו ברשומות.;

(24) בסעיף 60 –

(א) בסעיפים קטנים (ד4), (ד8) ו-(ד10), בכל מקום, במקום "כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016)" יבוא "ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017)";

ד ב ר י ה ס ב ר

"מינוי המנהל

57. "הממשלה תמנה, על פי הצעת השר, מנהל לענין חוק זה; המנהל יהיה עובד מדינה והוא כפוף במישרין לשר"

כמו כן מוצע כי ייוסף לחוק משק החשמל סעיף 57א, שעניינו התוויה ברורה של סמכות השר לקבוע מדיניות בתחום משק החשמל. הסעיף המוצע נועד לפרט את הנושאים אשר לגביהם, בין השאר, יהיה השר רשאי לקבוע מדיניות בתחום משק החשמל, כגון, תכנית אב ארוכת טווח למשק החשמל וכן תכנית פיתוח רב-שנתית למשק החשמל הנקבעת בהסכמת שר אוצר, וזאת בהתאם להליך המוזכר בסעיף 21א המוצע לחוק משק החשמל. השר יפרסם את עקרונות המדיניות שיקבע ברשומות.

לפסקה (24)

תוקפם של רישיונות לפי חוק משק החשמל שניתנו לחברת החשמל לישראל בע"מ עומד לפקוע ביום כ' בטבת

מינויו לתקופה נוספת כאמור, תוארך מארבע שנים לחמש שנים.

לפסקה (22)

מוצע כי סעיף 43(א) לחוק משק החשמל יתוקן כך שהסמכות הנתונה כיום לשר ולשר האוצר להרשות ליושב ראש הרשות לייצג את המדינה בעשיית חוזים מיוחדים עם עובדי הרשות (יחד עם חשב הרשות), תהיה סמכותו של השר בלבד.

לפסקה (23)

מוצע להחליף את סעיף 57 לחוק משק החשמל ולקבוע כי מנהל מינהל החשמל יהיה כפוף ליושב ראש הרשות וכי יחולו עליו הוראות חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.

זוה נוסחו של סעיף 57 לחוק משק החשמל אשר מוצע להחליפו:

- (ב) בסעיף קטן (ד11), במקום "ויד(10)" יבוא "ד(10) ויד(12)";
- (ג) בסעיף קטן (ד12), במקום "ו' בטבת התשע"ה (1 בינואר 2015)" יבוא "ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017)".
- תיקון חוק החשמל 336. בחוק החשמל, התשי"ד-1954¹⁰³ –
- (1) בסעיף 1, אחרי ההגדרה "בעל רישיון" יבוא:
 "'המנהל" – כהגדרתו בחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996;
- "מנהל למתן רישיונות לעבודות חשמל" – מי שמונה לפי הוראות סעיף 3(ב);
- (2) בסעיף 3 –
- (א) סעיף קטן (א) – בטל;
- (ב) בסעיף קטן (ב), הסיפה החל במילים "ויהיו נתונות לו" – תימחק;
- (3) בסעיף 6, בכל מקום, אחרי "המנהל" יבוא "למתן רישיונות לעבודות חשמל";
- (4) בסעיף 8 –
- (א) בסעיף קטן (א), אחרי "המנהל" יבוא "למתן רישיונות לעבודות חשמל";
- (ב) בסעיף קטן (ב), אחרי "למנהל" יבוא "למתן רישיונות לעבודות חשמל";
- (ג) בסעיף קטן (ד), אחרי "המנהל" יבוא "למתן רישיונות לעבודות חשמל";
- (5) בסעיף 9(א), במקום "למנות" יבוא "להסמיך";
- (6) בסעיף 10, במקום "השר" יבוא "שר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים";
- (7) בסעיף 10א, במקום "השר" יבוא "שר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים";
- (8) בסעיף 13 –
- (א) האמור בו יסומן "(א)" ובסופו יבוא "והכול למעט עניין הנוגע לביצועם של סעיפים 4, 5 ו-9 עד 10א";
- (ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- "(ב) שר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים רשאי להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועם של סעיפים 4, 5 ו-9 עד 10א, לרבות תקנות הקובעות כללים לביצוע עבודות חשמל ותקנות הקובעות אגרות."

ד ב ר י ה ס ב ר

התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים, לבין המינהל למתן רישיונות לעבודות חשמל שבמשרד הכלכלה. במסגרת זו מוצע לבטל את סעיף 3(א) לחוק החשמל שנוסחו כיום הוא:

"(א) השר ימנה בהודעה ברשומות מנהל עניני חשמל (להלן – המנהל)."

התשע"ו (1 בינואר 2016). מוצע להאריכם בשנה עד ליום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017). כמו כן מוצע להאריך את רישיון ההספקה שניתן לחברה בעלת רישיון חלוקה שאינה ממשלתית או חברת בת ממשלתית.

סעיפים מוצע לתקן את חוק החשמל, ואת תיקון 336 ו-338 מס' 4 לחוק החשמל, בהתאם לתיקונים המוצעים בחוק משק החשמל, כך שתהיה אבחנה ברורה בין מנהל מינהל החשמל שבמשרד

¹⁰³ ס"ח התשי"ד, עמ' 190.

- (1) בסעיף 6א(ב)(4), במקום "לרשות לשירותים ציבוריים – חשמל" יבוא "לרשות החשמל" ובמקום "סעיפים 22(ג)(3)" יבוא "סעיפים 22(ב)(4) ו-5";
- (2) בתוספת השנייה, בפרט 7, במקום "הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל" יבוא "רשות החשמל".

- (1) בסעיף 4 –
- (א) בפסקה (1), בפסקה (4) של סעיף קטן (ב) המובאת בה, אחרי "המנהל" יבוא "למתן רישיונות לעבודות חשמל";
- (ב) בפסקה (2), בסעיף קטן (ה) המובאת בה, אחרי "המנהל" יבוא "למתן רישיונות לעבודות חשמל";
- (2) בסעיף 5 –
- (א) בסעיף 6א המובאת בו –
- (1) בסעיף קטן (ב), אחרי "מהמנהל" יבוא "למתן רישיונות לעבודות חשמל";
- (2) בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד), בכל מקום, אחרי "המנהל" יבוא "למתן רישיונות לעבודות חשמל" ואחרי "למנהל" יבוא "למתן רישיונות לעבודות חשמל";
- (ב) בסעיף 6ב המובאת בו –
- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "והמנהל" יבוא "למתן רישיונות לעבודות חשמל";
- (2) בסעיף קטן (ד), אחרי "המנהל" יבוא "למתן רישיונות לעבודות חשמל";
- (ג) בסעיף 6ג(3) המובאת בו, אחרי "למנהל" יבוא "למתן רישיונות לעבודות חשמל".

ד ב ר י ה ס ב ר

החשמל כנוסחו בהתאם לתיקון המוצע בפרק זה. יובהר כי הוראת המעבר האמורה תחול נוסף על הוראות סעיף 23 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, שעניינו תקנות ומינויים לפי חיקוק שבוטל. כמו כן מוצע לקבוע כי בקשות לקבלת אישור השר לפי סעיפים 11 עד 13 לחוק משק החשמל שהוגשו טרם כניסתו של תיקון החוק לתוקף, ימשיכו ויטופלו על ידי השר אף לאחר כניסתו של תיקון החוק לתוקף; זאת, כדי להבטיח כי לא תיפגע רציפות הטיפול בבקשות אשר יהיו תלויות ועומדות במועד כניסת ההסדר החדש לתוקף. בנוסף, כדי לשמור לממשלה את הגמישות הנדרשת, מוצע לקבוע כי לעניין יושב ראש רשות החשמל הראשון שימונה לאחר פרסומו של חוק זה – תיקבע תקופת כהונתו על ידי הממשלה, לפי הצעת השר ובהתייעצות עם ועדת השירות לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.

סעיף 337 כיום, בחוק החברות הממשלתיות, מוזכרת הרשות לשירותים ציבוריים-חשמל. נוכח הקמת רשות החשמל החדשה בהתאם למוצע בפרק זה, נדרש לתקן את חוק החברות הממשלתיות הן לצורך התאמת שמה של הרשות שתוקם והן בעניין ההפניה לסעיפים החדשים בחוק משק החשמל שבהם ייקבעו תנאי הכשירות הנדרשים לחברי הרשות מקרב הציבור.

סעיף 339 מוצע כי מועד כניסתו לתוקף של פרק זה יהיה ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016).

סעיף 340 מוצע לקבוע מספר הוראות מעבר לעניין ההסדרים החדשים שייקבעו בהתאם לפרק זה. כך, מוצע כי יישמר תוקפן של החלטות הרשות לשירותים ציבוריים-חשמל, לרבות החלטות בדבר רישיונות, אמות מידה ותעריפים, אשר התקבלו טרם כניסתו של תיקון החוק לתוקף, כל עוד לא שונו או בוטלו לפי הוראות חוק משק

¹⁰⁴ ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

¹⁰⁵ ס"ח התשע"א, עמ' 791.

פרק הקמת רשות
החשמל – תחילה

339. תחילתו של פרק זה ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016).

פרק הקמת רשות
החשמל – הוראות
מעבר

340. (א) החלטות של הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל כמשמעותה לפי חוק משק החשמל כנוסחו ערב יום התחילה, שקיבלה מכוח סמכויותיה לפי חוק משק החשמל, אשר היו בתוקף ערב יום התחילה, ובכלל זה החלטות וקביעות בדבר רישיונות, אמות מידה ותעריפים, ימשיכו לעמוד בתוקפן כל עוד לא שונו או בוטלו לפי הוראות חוק משק החשמל כנוסחו לפי סעיף 335 לחוק זה, ויראו אותן כאילו התקבלו על ידי הרשות כמשמעותה לפי סעיף 335(1)(ג) לחוק זה.

(ב) בקשות לקבלת אישור השר לפי סעיפים 11 עד 13 לחוק משק החשמל כנוסחו ערב יום התחילה, שהוגשו עובר ליום התחילה, ימשיכו ויטופלו על ידי השר אף לאחר יום התחילה, בהתאם לסמכותו לפי הסעיפים האמורים כנוסחו ערב יום התחילה.

(ג) על אף האמור בסעיף 38(ב) לחוק משק החשמל, כנוסחו לפי סעיף 335(21)(ב) לחוק זה, לענין יושב ראש רשות החשמל הראשון שימונה לאחר פרסומו של חוק זה – תיקבע תקופת כהונתו על ידי הממשלה, לפי הצעת השר ובהתייעצות עם ועדת השירות לפי חוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.

(ד) בסעיף זה, "יום התחילה" – כמשמעותו בסעיף 339.

פרק ט': בנקאות

341. תיקון חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981¹⁰⁶ – (רישוי)

(1) בסעיף 1 –

(א) בהגדרה "התחייבות חיתומית", במקום "בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968" יבוא "בחוק ניירות ערך";

(ב) אחרי ההגדרה "חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות" יבוא:

"חוק ניירות ערך" – חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968¹⁰⁷;

(2) בסעיף 21 –

(א) בסעיף קטן (א)(2), במקום "לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968" יבוא "לחוק ניירות ערך";

ד ב ר י ה ס ב ר

הקטנים והבינוניים בישראל.

פרק ט': בנקאות

סעיף 341 לפסקאות (1), (3) ו-(4)

משמעות ריכוזיות זו, היא היצע קטן של מקורות מימון למשקי הבית ולעסקים הקטנים והבינוניים, אשר מוביל למחיר אשראי גבוה ללקוח, בין אם הוא משק בית ובין אם הוא עסק קטן או בינוני.

מוצע להוסיף לסעיף 1 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (בפרק זה – חוק הבנקאות), הגדרה לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (בפרק זה – חוק ניירות ערך), ובהתאם לתקן את ההפניות לחוק האמור בסעיפים השונים של חוק הבנקאות.

כיום פועלים בישראל כמה גופים חוץ-בנקאיים אשר מתמחים במתן אשראי למגזרי משקי הבית ולעסקים הקטנים והבינוניים (להלן – גופים חוץ-בנקאיים). היקף פעילותם של גופים אלה נמוך מאוד ונאמד באחוזים בודדים מסך האשראי למגזרים האמורים, למרות הביקוש בקרב מגזרים אלה לאשראי.

לפסקה (2)

שוק האשראי של משקי הבית והעסקים הקטנים בישראל הוא שוק ריכוזי ביותר שנשלט כמעט במלואו על ידי תאגידים בנקאיים. כ-94% מסך האשראי למשקי הבית, שלא לדוור, ניתן על ידי תאגידים בנקאיים. התאגידים הבנקאיים הם גם מקורות האשראי הבלעדיים של העסקים

¹⁰⁶ ס"ח התשמ"א, עמ' 232; התשע"ד, עמ' 121.

¹⁰⁷ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

(1) במקום ההגדרה "ניירות ערך" יבוא:

"כתב אופציה" – כהגדרתו בסעיף 3133 לחוק ניירות ערך;

"ניירות ערך" – למעט מניות וכתבי אופציה המקנים זכות לרכוש מניות;

"תעודות התחייבות" – כהגדרתן בסעיף 335 לחוק ניירות ערך, ובלבד שהן חייבות בתשקיף לפי סעיף 15 לחוק האמור;

ד ב ר י ה ס ב ר

בתעודות התחייבות. עם זאת, וכדי לבחון את השלכות השינוי המוצע על שוק האשראי בישראל, מוצע להתנות את ההוראה האמורה בתנאים אלה:

(1) סך הערך הנקוב של תעודות ההתחייבות שהנפיק התאגיד לציבור לא יעלה על שני מיליארד וחצי שקלים חדשים (בפרק זה – התקרה). בחישוב התקרה לא יבוא בחשבון הערך הנקוב של תעודות התחייבות שנפרעו, ואם נפרעו בחלקן – החלק היחסי שנפרע. שר האוצר יהיה רשאי לקבוע תקרה גבוהה יותר שלא תעלה על חמישה מיליארד שקלים חדשים, וזאת לגבי כלל תעודות ההתחייבות או לגבי סוגים מסוימים של תעודות התחייבות.

(2) האשראי ניתן ליחיד או לתאגיד, ואם מקבל האשראי הוא תאגיד – הכנסתו השנתית של התאגיד בשנה שקדמה למועד מתן האשראי, לא עלתה על 400 מיליון שקלים חדשים. סכום זה מקובל על ידי הבנקים הגדולים בישראל כגבול העליון של הכנסתו של עסק בינוני. בנוסף ניתנה סמכות לשר האוצר לקבוע סכום אחר לעניין זה.

(3) האשראי הניתן אינו אשראי למטרות דיור שפירעונו מובטח על ידי רישום משכנתה, התחייבות לרישום משכנתה שבשלה נרשמת הערת אזהרה או מישכון זכויות לגבי מקרקעין הרשום לפי חוק המשכון, התשכ"ז-1967. תנאי זה נועד לנתב את האשראי הנוסף שייכנס לשוק כתוצאה מהתיקון המוצע, לכיוון של משקי הבית והעסקים הקטנים והבינוניים ולא לתחום הדיוור.

ההגדרה "ניירות ערך" בסעיף 21(ב) לחוק הבנקאות קובעת כיום כדלקמן: "ניירות ערך" – למעט מניות, ניירות ערך בני המרה למניות וניירות ערך המקנים זכות לרכוש מניות". מוצע להחליף את ההגדרה האמורה, ולהבהיר שלעניין סעיף 21 לחוק הבנקאות, רק מניות וכתבי אופציה המקנים זכות לרכישת מניות מוחרגים מגדר "ניירות ערך", ואילו ניירות ערך בני המרה אחרים, לרבות תעודות התחייבות בנות המרה, מהווים ניירות ערך.

עוד מוצע להגדיר בסעיף 21(ב) לחוק הבנקאות "תעודות התחייבות" – כהגדרתן בסעיף 335 לחוק ניירות ערך, ובלבד שהן חייבות בתשקיף לפי סעיף 15 לחוק האמור, ובהתאמה לכך להחליף בכל מקום בסעיף האמור את הביטוי "איגרות חוב" בביטוי "תעודות התחייבות", כדי להשתמש במונחים דומים בחיקוקים שונים.

אחת הסיבות העיקריות לנפח הפעילות הדל של הגופים החוץ-בנקאיים, היא הקושי של גופים אלו לגייס מקורות הון. בהתאם להוראות חוק ניירות ערך, כל חברה רשאית להנפיק לציבור תעודות התחייבות, כהגדרתן בחוק האמור. עם זאת, גוף שמבקש להנפיק לציבור תעודות התחייבות וגם לעסוק במתן אשראי, חייב על פי סעיף 21(א)(2) לחוק הבנקאות, ברישיון מנגיד בנק ישראל.

לאור זאת גופים חוץ-בנקאיים נדרשים להסתמך בעיקר על הלוואות מתאגידים בנקאיים כדי לממן את פעילותם. מצב זה מקשה מאוד על יכולתם של הגופים החוץ-בנקאיים להתחרות בבנקים, מאחר שהבנקים שולטים בעקיפין בגובה הריבית שהגופים החוץ-בנקאיים יכולים להציע ללקוחותיהם (משקי בית ועסקים קטנים ובינוניים) בעד האשראי שהם נותנים להם. זאת מאחר שהריבית שאותה דורשים הבנקים מהגופים החוץ-בנקאיים בעד ההלוואה היא הריבית המינימלית שהגופים החוץ-בנקאיים יכולים להציע ללקוחות שלהם תמורת מתן האשראי. נוסף על כך, הבנקים גם שולטים בהיקפי האשראי שהגופים החוץ-בנקאיים יכולים לתת, משום שהם מקור המימון המרכזי של גופים אלה כאמור.

כדי לאפשר תחרות בשוק האשראי למשקי הבית ולעסקים הקטנים והבינוניים, מוצע לאפשר לגופים חוץ-בנקאיים לגייס הון באמצעות הנפקת תעודות התחייבות לציבור. מתן אפשרות זו צפויה לפתוח בעבור הגופים החוץ-בנקאיים אפיקי מימון חדשים שאינם קיימים היום. הגדלת מקורות המימון צפויה –

(1) להגביר את יכולת התחרות של הגופים החוץ-בנקאיים אל מול המערכת הבנקאית במתן אשראי למשקי הבית ולעסקים הקטנים והבינוניים, ובכך להזויל את עלויות האשראי בסקטור האשראי הקמעונאי;

(2) להרחיב את היצע האשראי שניתן על ידי הגופים החוץ-בנקאיים;

(3) להזויל את מחיר האשראי בעבור הגופים החוץ-בנקאיים וכך גם את מחיר האשראי הניתן על ידי גופים אלה למשקי הבית ולעסקים הקטנים והבינוניים.

לאור האמור מוצע להוסיף למקרים שהוחרגו מהגדרת "מתן אשראי" בסעיף 21(ב) לחוק הבנקאות, גם מתן אשראי על ידי תאגיד העוסק במתן אשראי שמקורו, בין השאר,

(2) בהגדרה "מתן אשראי" –

(א) בפסקה (6) –

(1) ברישה, במקום הקטע החל במילים "באגרות חוב" עד המילים "להלן – חוק ניירות ערך" יבוא "בתעודות התחייבות";

(2) בפסקת משנה (א), ברישה, במקום "ובאגרות החוב" יבוא "ובתעודות ההתחייבות";

(3) בפסקת משנה (ב), במקום "באגרות חוב" יבוא "בתעודות התחייבות";

(4) בפסקת משנה (ה), במקום "אגרות החוב" יבוא "תעודות ההתחייבות";

(ב) בפסקה (7), במקום הקטע החל במילים "באגרות חוב שהונפקו" עד המילים "לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968" יבוא "בתעודות התחייבות" ובמקום "אגרות החוב" יבוא "תעודות ההתחייבות";

(ג) אחרי פסקה (7) יבוא:

"(8) מתן אשראי בידי תאגיד העוסק במתן אשראי, שמקורו, בין השאר, בתעודות התחייבות, אם נתקיימו כל אלה:

(א) סך הערך הנקוב של תעודות ההתחייבות שהנפיק התאגיד לציבור לא יעלה על שני מיליארד וחצי שקלים חדשים (בפסקת משנה זו – התקרה); בחישוב התקרה לא יבוא בחשבון הערך הנקוב של תעודות התחייבות שנפרעו, ואם נפרעו בחלקן – החלק היחסי שנפרע; שר האוצר רשאי לקבוע תקרה גבוהה יותר שלא תעלה על חמישה מיליארד שקלים חדשים, וזאת לגבי כלל תעודות ההתחייבות או לגבי סוגים מסוימים של תעודות התחייבות;

(ב) מקבל האשראי הוא יחיד או תאגיד, ואם הוא תאגיד – הכנסתו השנתית בשנה שקדמה למועד מתן האשראי, לא עלתה על 400 מיליון שקלים חדשים או סכום אחר שקבע שר האוצר;

(ג) האשראי הניתן אינו אשראי למטרות דיור שפירעונו מובטח על ידי אחד מאלה:

(1) רישום משכנתה;

(2) התחייבות לרישום משכנתה שבשלה נרשמת הערת אזהרה;

(3) מישכון זכויות לגבי מקרקעין, הרשום לפי חוק המשכון, התשכ"ז-1967¹⁰⁸;

(3) בסעיף 24(ב), במקום "לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968" יבוא "לחוק ניירות ערך";

¹⁰⁸ ס"ח התשכ"ז, עמ' 48.

(4) בסעיף 27א, בהגדרה "מניות", במקום "בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968" יבוא "בחוק ניירות ערך".

פרק י': בריאות

הגדרות

342. בחוק זה –

"הסדר התייעצות" – הסכם בין מבטח לבין רופא או מוסד רפואי למימון תשלום בסכום שנקבע בהסכם ושישולם בשל התייעצות רפואית על ידי המבטח או המטופל;

"הסדר ניתוח" – הסכם בין מבטח לבין רופא או מוסד רפואי, לפיו מלוא התשלומים הקשורים לניתוח, לרבות התשלומים לרופא ולמוסד הרפואי, וכן בעבור הציוד, האבזורים והתכשירים המשמשים בביצוע הניתוח ובמהלך הטיפול ישולמו על ידי המבטח;

"חברת ביטוח" – מבטח כהגדרתו בחוק הפיקוח על הביטוח;

"חוק ביטוח בריאות" – חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994¹⁰⁹;

"חוק הפיקוח על הביטוח" – חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981¹¹⁰;

"מבטח" – כל אחד מאלה:

(1) קופת חולים במסגרת שירותי בריאות נוספים כמשמעותם בחוק ביטוח בריאות;

(2) חברת ביטוח;

"מוסד רפואי" – בית חולים או מרפאה כירורגית;

"מטופל" – עמית או מבטח, לפי העניין;

"מימון ציבורי" – מימון מכל אחד מאלה:

(1) מקורות המימון המפורטים בסעיף 13(א) לחוק ביטוח בריאות;

(2) הכנסה מרכש של משרד ממשרדי הממשלה, צבא הגנה לישראל או המוסד לביטוח לאומי;

(3) מקורות מימון ציבוריים נוספים שקבעו השרים בצו;

דבריו הסבר

בהתאמה (להלן – המבטח), מחויבות לספק שירות בפועל של בחירת רופא לניתוח או מתן התייעצות. קופות החולים וחברות הביטוח נוהגות גם לספק לעמיתיהם או למבוטחיהם (להלן – מבוטח) החזר כספי בעד שירות רפואי שרכשו באופן פרטי.

במצב של קבלת החזר מהמבטח, על המבוטח, המצוי בעמדת נחיתות, לנהל באופן ישיר את המשא ומתן על מחיר הפעולה הרפואית מול הרופא ובית החולים הפרטי, ללא כוח מיקוח וללא הבנה קלינית מספקת, ובכך עולות הוצאותיו בעבור השירות הרפואי באופן משמעותי.

במטרה לטפל בכשלי השוק האמורים וכדי להוזיל את הוצאותיהם של משקי הבית על שירותי בריאות פרטיים,

פרק י': בריאות

כללי מערכת הבריאות מאופיינת בכשלי שוק כלכליים משמעותיים, שהשניים העיקריים שבהם הם אסימטריה במידע שבין החולה לרופא, וביקוש קשיח מצד המטופלים.

קופות החולים מחויבות, במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, לספק לחבריהם את השירות בעין. היתרון העיקרי של אספקת שירות בעין, הוא שקופת החולים, המהווה גוף בעל מומחיות בבריאות ובעל כוח מיקוח משמעותי, מבצעת את המשא ומתן מול ספק השירותים ובכך מצליחה להתגבר על חלק מכשלי השוק.

ואולם בתחום הביטוחים המסחריים והתוכניות לשירותי בריאות נוספים אין חברות הביטוח וקופות החולים,

¹⁰⁹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.

¹¹⁰ ס"ח התשמ"א, עמ' 208.

"מרפאה כירורגית" – מרפאה כהגדרתה בסעיף 34(ג) לפקודת בריאות העם, הטעונה רישום בהתאם להוראות לפי סעיף 34(א)(2) לפקודה האמורה ואשר מתבצעות בה פעולות כירורגיות;

"פוליסת ביטוח" – פוליסה שהוצאה לפי תכנית ביטוח לניתוחים פרטיים והתייעצויות רפואיות;

"עמית" ו"שירותי בריאות נוספים" – כמשמעותם בסעיף 10 לחוק ביטוח בריאות;

"קופת חולים", "חבר" – כהגדרתם בחוק ביטוח בריאות;

"רופא מומחה" – רופא בעל תואר מומחה לפי פקודת הרופאים [נוסח חדש], התשל"ז-1976¹¹¹;

"שירות מרפאה ציבורי" – שירות הניתן במרפאת חוץ הפועלות במסגרת בתי חולים כלליים, לרבות מרפאת בריאות הנפש בבתי חולים כלליים וכן מכון המבצע פעולות אבחון בבית חולים ולמעט שירות רפואי פרטי (שר"פ);

"שירות מרפאה קהילתי" – שירות שמציעה קופת חולים כחלק מסל שירותי הבריאות, לרבות שירות הניתן במכון המבצע פעולות אבחון;

"תכנית ביטוח" – כהגדרתה בסעיף 40 לחוק הפיקוח על הביטוח;

"השרים" – שר הבריאות ושר האוצר.

343. (א) מבטח ישלם, בשל ניתוח לפי תכנית ביטוח או בשל ניתוח במסגרת שירותי בריאות נוספים, לרופא או למוסד הרפואי שבו בוצע הניתוח, רק לפי הסדר ניתוח; הסדר ניתוח לא יכלול כל תשלום למטופל.

(ב) המטופל לא יידרש לשאת בכל תשלום, במישרין או בעקיפין, למעט השתתפות עצמית ככל שקיימת.

(ג) הוראות סעיף קטן (א), לא יחולו על תשלום שמשלמת חברת ביטוח לפי סכום מוסכם מראש בתכנית ביטוח נפרדת שהונהגה לפי סעיף 40 לחוק הפיקוח על הביטוח.

344. מבטח ישלם לרופא או למוסד רפואי שיש לו הסדר ניתוח עמו, בעבור התייעצות, רק אם קיים בין המבטח לרופא או למוסד הרפואי הסדר התייעצות.

345. (א) קופת חולים רשאית להגיש לאישור שר הבריאות רשימה של עד 50 רופאים מומחים בתחומים ייחודיים, שבהם קיים מספר מצומצם של רופאים מומחים, ולגביהם תהיה הקופה רשאית להציע החזר כספי כאשר לא קיים הסדר ניתוח או הסדר התייעצות.

ד ב ר י ה ס ב ר

תשלום, במישרין או בעקיפין, למעט השתתפות עצמית ככל שקיימת.

סעיף 344 מוצע כי מבטח ישלם לרופא או למוסד רפואי שיש לו הסדר ניתוח עמו, בעבור

התייעצות, רק אם קיים בין המבטח לרופא או למוסד הרפואי הסדר התייעצות.

סעיף 345 מוצע לאפשר לכל קופת חולים להגיש לאישור שר הבריאות רשימה של עד 50

רופאים מומחים בתחומים ייחודיים שבהם קיים מספר מצומצם של רופאים מומחים שלגביהם היא תהיה רשאית להציע החזר כספי גם כאשר לא קיים הסדר

מוצע כי המבטחים לא יוכלו להציע יותר שירות המציע החזר הוצאות רפואיות במקרה של בחירת רופא מנתח, אלא שירות של הסדר בלבד המבוסס על התקשרות בין המבטח לבין רופא המומחה או המוסד הרפואי.

סעיף 343 בהתאם להסדר המוצע יוכל המבטח לקבל שירותי ניתוח מרופא, מבין רופאים שאתם התקשר המבטח (סעיף קטן (א)). עם זאת מוצע, בסעיף קטן (ג) להחריג מהוראה זאת תשלום שמשלמת חברת ביטוח לפי סכום מוסכם מראש בתכנית ביטוח נפרדת שהונהגה לפי סעיף 40 לחוק הפיקוח על הביטוח. בסעיף קטן (ב) מוצע כי המטופל לא יידרש לשאת בכל

¹¹¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 30, עמ' 594.

(ב) חברת ביטוח רשאית להגיש לאישור שר האוצר רשימה של עד 50 רופאים מומחים בתחומים ייחודיים שבהם קיים מספר מצומצם של רופאים מומחים, ולגביהם תהיה החברה רשאית להציע החזר כספי כאשר לא קיים הסדר ניתוח או הסדר התייעצות.

(ג) השרים כאחד, רשאים לשנות בצו את המספר הקבוע בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) וכן רשאים הם לקבוע כי מספר הרופאים המרבי בכל רשימה כאמור בסעיפים קטנים אלו, ייקבע כשיעור מרבי ממספר הרופאים שאתם יש לכל אחד מהמבטחים הסדר.

346. שר הבריאות רשאי, אם ראה שהדבר נדרש לשם הבטחת התחרות, לקבוע כי הוראות סעיפים 343 עד 345, או חלקן, לא יחולו על קופת חולים שחלקה בסך העמיתים מכלל העמיתים בקופות החולים נמוך מחמישה עשר אחוזים, ובלבד שמספר הרופאים שלגביהם הקופה יכולה להציע החזר כספי בלא שיש אתם הסדר ניתוח או התייעצות לא יעלה על חמישה אחוזים מכלל הרופאים שאתם לקופה יש הסדר ניתוחים.

הוראות בעניין קופת חולים שחלקן בסך העמיתים נמוך מחמישה עשר אחוזים

347. (א) הוראות סעיפים 343 עד 345 לא יחולו על חברת ביטוח שנתח השוק שלה נמוך משיעור שהורה לגביה המפקח על הביטוח אם ראה כי הדבר נדרש לשם הבטחת התחרות, ובלבד ששיעור כאמור לא יעלה על חמישה עשר אחוזים.

הוראות בעניין חברת ביטוח בעלת נתח שוק קטן

(ב) בסעיף זה, "נתח שוק" – היחס שבין סך דמי הביטוח שגבתה חברת הביטוח בשנת הכספים הקודמת בעד פוליסות ביטוח לבין סך דמי הביטוח שגבו כלל חברות הביטוח באותה שנה בעד פוליסות ביטוח, והכול לפי הנתונים שבידי המפקח על הביטוח.

348. שר הבריאות בהסכמת שר האוצר יקבע –

הסדרת מתן טיפול רפואי פרטי על ידי רופא בשירות מרפאה קהילתי ובמסגרת שירות מרפאה ציבורי של בית חולים

(1) כללים, שיחולו על רופא, בין שכיר ובין עצמאי, שייעץ לאדם או טיפל בו, במסגרת שירות מרפאה ציבורי או קהילתי לעניין איסור המשך טיפול באותו אדם שלא במימון ציבורי (להלן – האיסור), במהלך תקופה שיקבע (להלן – תקופת המרווח); משך תקופת המרווח לא יפחת מארבעה חודשים ולא יעלה על שמונה חודשים מעת הייעוץ או הטיפול האחרון שנתן הרופא במסגרת שירות המרפאה הציבורי או הקהילתי;

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיפים מוצע כי, הוראות סעיפים 345 עד 343 לא יחולו 347 ו-349 על חברת ביטוח שנתח השוק שלה נמוך משיעור שהורה לגביה המפקח על הביטוח אם ראה כי הדבר נדרש לשם הבטחת התחרות, ובלבד ששיעור כאמור לא יעלה על חמישה עשר אחוזים.

מוצע כי תחילתו של תיקון זה כנוסחו בסעיפים 343 עד 347 בחוק זה תהיה ביום כ"ה בסיוון התשע"ו (1 ביולי 2016). עוד מוצע כי התיקונים האמורים יחולו על שירותי בריאות נוספים וכן על פוליסות ביטוח שהוצאו או שיחודשו מהמועד האמור ואילך.

סעיף 348 מוצע להסמיך את שר הבריאות בהסכמת שר האוצר לקבוע כללים לעניין איסור מתן טיפול רפואי פרטי על ידי רופא שטיפל במטופל במרפאה של קופת חולים או במרפאת חוץ בבית חולים אלא בחלוף תקופה שתיקבע שלא תפחת מארבעה חודשים ולא תעלה על שמונה חודשים מיום מתן הטיפול האחרון במערכת הציבורית.

מערכת הבריאות בישראל מאופיינת בכלים שלובים, שכן הרופאים, עוסקים במקביל הן ברפואה הציבורית והן ברפואה הפרטית. מבנה עבודה זה עלול לייצר תמריץ שלילי המעמיד את הרופאים שעובדים בשתי המערכות,

במקביל מוצע לאפשר גם לכל חברת ביטוח להגיש לאישור שר האוצר רשימה של עד 50 רופאים מומחים בתחומים ייחודיים שבהם קיים מספר מצומצם של רופאים מומחים לגביהם היא תהיה רשאית להציע החזר כספי גם כאשר לא קיים הסדר.

עוד מוצע כי שר הבריאות ושר האוצר יהיו רשאים לשנות בצו את מספר הרופאים שניתן לכלול ברשימה שתוגש לשרים, וכן כי השרים יהיו רשאים לקבוע כי מספר הרופאים ברשימה ייקבע כשיעור מרבי ממספר הרופאים שאיתם יש לכל אחד מהמבטחים הסדר.

סעיף 346 מוצע כי שר הבריאות יהיה רשאי, אם ראה שהדבר נדרש לשם הבטחת התחרות, לקבוע כי הוראות סעיפים 343 עד 345, או חלקן, לא יחולו על קופת חולים שחלקה בסך העמיתים מכלל העמיתים בקופות החולים נמוך מחמישה עשר אחוזים, וזאת אם מספר הרופאים שלגביהם הקופה יכולה להציע החזר כספי בלא שיש אתם הסדר ניתוח או התייעצות אינו עולה על חמישה אחוזים מכלל הרופאים שאתם לקופה יש הסדר ניתוחים.

(2) במקרים ייחודיים השרים רשאים לקבוע הקלות או הגבלות, חלף האיסור האמור בפסקה (1), אם מצאו שניתן להסתפק בכך לשם מניעת ניגוד עניינים;

(3) כללים כאמור בסעיף זה יכול שיקבעו תחולה הדרגתית ובלבד שעד תום שלוש שנים מיום תחילתו של חוק זה יחולו התקנות באופן מלא על כלל הרופאים; שר הבריאות ושר האוצר רשאים להאריך את התקופה האמורה בשנה אחת.

תחילה ותחולה 349. תחילתם של סעיפים 343 עד 347, ביום כ"ה בסיוון התשע"ו (1 ביולי 2016) והם יחולו על שירותי בריאות נוספים וכן על פוליסות ביטוח שהוצאו או שיחודשו מהמועד האמור ואילך.

350. בפקודת בריאות העם, 1940¹¹², אחרי סעיף 224 יבוא:

24.ג. (א) תשלום לרופא או לבעל מקצוע בעד שירות רפואי שביצעו בתחומי מוסד רפואי, בין אם הרופא או בעל המקצוע הם עובדי המוסד הרפואי ובין אם אינם עובדי המוסד הרפואי, ישולם לרופא או לבעל המקצוע על ידי המוסד הרפואי בלבד.

(ב) הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על המפורטים להלן, אלא אם כן קבע שר הבריאות אחרת על כלל המבטחים כאחד:

(1) על מוסד רפואי לעניין תשלום לרופא שהתקשר עם קופת חולים במסגרת תכנית לשירותי בריאות נוספים, או עם חברת ביטוח במסגרת תכנית ביטוח כד"ן;

(2) על שירות התייעצות עם רופא או בעל מקצוע אחר.

(ג) רופא או בעל מקצוע כאמור בסעיף קטן (א) לא יקבלו, במישרין או בעקיפין, כל תשלום נוסף על התשלום כאמור באותו סעיף קטן, בעד השירות הרפואי שביצעו בתחומי מוסד רפואי, והמוסד הרפואי לא יאפשר כל תשלום כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

במרפאה של קופת חולים או במרפאת חוץ בבית חולים אם מצאו שניתן להסתפק במגבלות או תנאים אלו לשם מניעת ניגוד עניינים.

מוצע כי השרים יהיו רשאים לקבוע כי תקנות אלה יקבעו תחולה הדרגתית על תחומי רפואה שונים ובלבד שעד לא יאוחר משלוש שנים מיום תחילתו של חוק זה יחולו התקנות באופן מלא על כלל הרופאים.

מוצע כי השרים יהיו רשאים להאריך את התקופה האמורה בשנה אחת.

לסעיף 350 כיום ניתנים שירותים רפואיים רבים במוסדות רפואיים פרטיים במודל של תשלום נפרד לבית החולים עבור השירות הרפואי למעט עלות שכר המנתח, ותשלום ישיר של מקבל השירות

באותה העת, בניגוד עניינים. משכך, עולה החשש שתמריצים אלה יגרמו לרופאים המטפלים בחולים במסגרת המערכת הציבורית להסיטם למערכת הפרטית שבמסגרתה הם מתוגמלים בשכר גבוה יותר. במטרה לטפל בתמריצים, כאמור לעיל, מוצע לקבוע כי רופא מומחה שנתן שירותים רפואיים במסגרת סל שירותי הבריאות בקופת החולים או במרפאת חוץ של בית החולים, לא יטפל באותו מטופל במערכת הפרטית במשך התקופה כאמור. כתוצאה מכך צפויים לפחות מספר המקרים בהם מטופלים נושאים בתשלום בעבור טיפולים אשר הם זכאים לקבל ללא תשלום במערכת הציבורית – בקופות החולים ובמרפאות החוץ של בתי החולים.

עוד מוצע כי השרים יהיו רשאים לקבוע מקרים ייחודיים בהם יחולו הגבלות או תנאים אחרים חלף האיסור למתן טיפול רפואי פרטי על ידי רופא שטיפל במטופל

¹¹² ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' (ע) 191, (א) 239; ס"ח התשע"ד, עמ' 587.

(ד) התקשרות של מוסד רפואי עם כל רופא או בעל מקצוע אחר, כאמור בסעיף קטן (א), לביצוע שירות רפואי בתחומי המוסד הרפואי תכלול התחייבות של הרופא או של בעל המקצוע להימנע מקבלת תשלום נוסף כאמור בסעיף קטן (ג).
(ה) בסעיף זה –

”מבטח” – כהגדרתו בחוק התכנית הכלכלית לשנים 2015 ו־2016 (תיקוני חקיקה), התשע”ה–2015.
”תשלום” – בין כשכר עבודה ובין בכל דרך אחרת.

פרק ו”א: תחילה

351. תחילתו של חוק זה ביום י”ט בכסלו התשע”ו (1 בדצמבר 2015) אלא אם כן נקבע בו תחילה אחרת.

ד ב ר י ה ס ב ר

המוסד הרפואי בלבד. כמו כן מוצע לקבוע כי רופא או בעל מקצוע אחר, לא יקבל, במישרין או בעקיפין, כל תשלום נוסף על התשלום ששולם לו על ידי המוסד הרפואי, בעד השירות, והמוסד הרפואי לא יאפשר כל תשלום כאמור. בהתקשרות של מוסד רפואי עם כל רופא או בעל מקצוע אחר, כאמור בסעיף קטן (א), לביצוע שירות רפואי בתחומי המוסד הרפואי, תיכלל התחייבות של הרופא או של בעל המקצוע להימנע מקבלת תשלום נוסף כאמור בסעיף קטן (ג).

לרופא. מתן השירותים באופן זה אינו מאפשר פיקוח של הרגולטור על אופי ההתקשרות בין הרופא למקבל השירות ופותר פתח לניצול מקבל השירות.

אשר על כן, מוצע לקבוע כי כל תשלום לרופא, או לבעל מקצוע אחר, בעד שירות רפואי שביצע בתחומי מוסד רפואי, בין כשכר עבודה ובין בכל דרך אחרת, בין אם הרופא או בעל המקצוע הם עובדי המוסד הרפואי ובין אם אינם עובדי המוסד הרפואי, ישולם לרופא או לבעל המקצוע על ידי

הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015

פרק א': מטרת החוק

1. מטרה
חוק זה בא לתקן חוקים שונים, לדחות תחילתם של חוקים ולקבוע הוראות נוספות כדי לשמור על מדיניות פיסקלית אחראית ולעמוד בתקרת הגירעון ובמגבלת ההוצאה הממשלתית, להעמיק את גביית המסים ולהגדיל את הכנסות המדינה ואת תקבוליה, זאת תוך חיזוק הצמיחה במשק, שינוי סדרי העדיפויות הלאומיים וצמצום הפערים, והכול בהתאם ליעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016.

פרק ב': הוראות התאמה לתקציב דו-שנתי

2. תיקון חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 –
חקיקה ליישום התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010)
(1) בכותרת פרק כ"ח, במקום "עד 2014" יבוא "עד 2016";

ד ב ר י ה ס ב ר

במקביל לתיקון חוק היסוד כאמור, תוקן בהתאמה גם חוק ההתייעלות ונקבעו בו הוראות לגבי אופן הניהול בפועל של התקציב הדו-שנתי לשנים 2011 ו-2012 וכן נערכו מספר התאמות פרטניות של הוראות בחוקים נוספים המתייחסות לחוק תקציב שנתי רגיל, למצב של חוק תקציב דו-שנתי. כמו כן נקבעו הוראות מיוחדות באשר לעניינים שלגביהם לא יראו את השנים 2011 ו-2012 כשנת תקציב אחת, או שלא יראו בחוק התקציב הדו-שנתי כחוק תקציב שנתי של כל אחת מהשנים האמורות (ר' חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010) (תיקון מס' 4), התשע"ה-2010 (פורסם בס"ח התשע"ה, עמ' 551).

בחוק ייסוד: תקציב המדינה לשנים 2009 עד 2014 (הוראות מיוחדות) (הוראת שעה) (תיקון מס' 4) (פורסם בס"ח התשע"ה, עמ' 194), שאושר בקריאה שנייה ושלישית בכנסת ביום כ' בתמוז התשע"ה (7 ביולי 2015) (בפרק זה – תיקון חוק היסוד), תוקן חוק היסוד בדומה לתיקונים שנערכו בו בשנת 2010 ובשנת 2013 ונקבע בו כי תקציב המדינה לשנים 2015 ו-2016 יהיה תקציב דו-שנתי שיפרט את הוצאות הממשלה הצפויות והמתוכננות לכל אחת מהשנים האמורות וייקבע בחוק התקציב הדו-שנתי.

בהתאמה, נדרש לתקן את חוק ההתייעלות כך שההוראות לגבי אופן הניהול בפועל של התקציב הדו-שנתי, ההתאמות הפרטניות של הוראות בחוקים נוספים לעניין תקציב דו-שנתי וכן הדיווחים לכנסת בנוגע לתקציב דו-שנתי, יותאמו ויחולו גם לעניין התקציב הדו-שנתי לשנים 2015 ו-2016, והכול בהתחשב במועד האחרון לאישור חוק התקציב לשנים אלו שנקבע בתיקון לחוק היסוד.

סעיף 2 פרק כ"ח לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (בפרק זה – חוק ההתייעלות), חוקק בהמשך לחוק ייסוד: תקציב המדינה לשנים 2009 ו-2010 (הוראות מיוחדות) (הוראת שעה) (בפרק זה – חוק היסוד), ובמסגרתו נקבעו הוראות התאמה שונות המתחייבות ממעבר לתקציב דו-שנתי.

חוק היסוד קבע כי תקציב המדינה לשנים 2009 ו-2010 יהיה תקציב דו-שנתי שיפרט את הוצאות הממשלה הצפויות והמתוכננות לכל אחת מהשנים האמורות וייקבע בחוק אחד – חוק התקציב הדו-שנתי. כמו כן, קבע חוק היסוד כי לעניין כל דין, יראו את השנים 2009 ו-2010 כשנת תקציב אחת, ובחוק התקציב הדו-שנתי כחוק תקציב שנתי של כל אחת מהשנים האמורות, בכפוף להוראות מיוחדות שנקבעו בו.

פרק כ"ח לחוק ההתייעלות קובע, בהמשך לחוק היסוד, הוראות שונות לגבי אופן הניהול בפועל של התקציב הדו-שנתי ועורך כמה התאמות פרטניות של הוראות בחוקים שונים המתייחסות לחוק תקציב שנתי רגיל, למצב של חוק תקציב דו-שנתי.

בשנת 2010 תוקן חוק היסוד ונקבע בו כי גם תקציב המדינה לשנים 2011 ו-2012 יהיה תקציב דו-שנתי שיפרט את הוצאות הממשלה הצפויות והמתוכננות לכל אחת מהשנים 2011 ו-2012 וייקבע בחוק התקציב הדו-שנתי (ר' חוק ייסוד: תקציב המדינה לשנים 2009 ו-2010) (הוראות מיוחדות) (הוראת שעה) (תיקון) (פורסם בס"ח התשע"ה, עמ' 550).

¹ ס"ח התשס"ט, עמ' 157; התשע"ג, עמ' 193.

(א) בהגדרה "חוק התקציב הדו־שנתי", במקום "חוק התקציב הדו־שנתי לשנים 2011 ו־2012 או חוק התקציב הדו־שנתי לשנים 2013 ו־2014" יבוא "חוק התקציב הדו־שנתי לשנים 2011 ו־2012, חוק התקציב הדו־שנתי לשנים 2013 ו־2014 או חוק התקציב הדו־שנתי לשנים 2015 ו־2016";

(ב) בהגדרה "חוק היסוד", במקום "עד 2014" יבוא "עד 2016";

(א) בפסקה (1), במקום "בכל אחת משנות הכספים 2011 ו־2012 ובכל אחת משנות הכספים 2013 ו־2014" יבוא "בכל אחת משנות הכספים 2011 ו־2012, בכל אחת משנות הכספים 2013 ו־2014 ובכל אחת משנות הכספים 2015 ו־2016";

(ב) בפסקה (2), במקום "לכל אחת משנות הכספים 2011 ו־2012 ולכל אחת משנות הכספים 2013 ו־2014" יבוא "לכל אחת משנות הכספים 2011 ו־2012, לכל אחת משנות הכספים 2013 ו־2014 ולכל אחת משנות הכספים 2015 ו־2016";

(ג) בפסקה (3), במקום "לכל אחת משנות הכספים 2011 ו־2012 או לכל אחת משנות הכספים 2013 ו־2014" יבוא "לכל אחת משנות הכספים 2011 ו־2012, לכל אחת משנות הכספים 2013 ו־2014 או לכל אחת משנות הכספים 2015 ו־2016";

(ד) בפסקה (4) –

(1) בפסקת משנה (א), במקום "לאחת משנות הכספים 2011 ו־2012 או לאחת משנות הכספים 2013 ו־2014" יבוא "לאחת משנות הכספים 2011

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקת משנה (ב)

חוק יסודות התקציב קובע כי סכומי ההוצאה, סכומי ההוצאה המותנית בהכנסה, סכומי ההרשאה להתחייב ומספרי שיא כוח האדם שבחוק תקציב שנתי יחולקו לסעיפי תקציב, תחומי פעולה ותכניות. מוצע לקבוע ביחס לסעיף תקציב, תחום פעולה ותכנית שבחוק התקציב הדו־שנתי, כי הסכום והמספר שבכל אחד מהם יתייחס בנפרד לשנת הכספים 2015 ובנפרד לשנת הכספים 2016. משמעות הקביעה האמורה, הלכה למעשה, היא שחוק התקציב הדו־שנתי יכלול כל סעיף תקציב פעמיים: פעם אחת עם סכום הנקוב בסעיף ביחס לשנת הכספים 2015 ופעם שנייה עם סכום הנקוב באותו סעיף ביחס לשנת הכספים 2016. בכך תיושם ההוראה המוצעת בתיקון לחוק היסוד שלפיה התקציב הדו־שנתי יפרט את הוצאות הממשלה הצפויות והמתוכננות "לכל אחת מהשנים האמורות" (סעיף 1 לתיקון לחוק היסוד). מכיוון שחוק התקציב הדו־שנתי יכלול סעיפי תקציב המתייחסים לשנים שונות, מוצע לקבוע כי יראו כל סעיף תקציב, תחום פעולה ותכנית שבחוק התקציב הדו־שנתי (המתייחס לכל אחת מהשנים 2015 ו־2016), כסעיף תקציב, כתחום פעולה וכתכנית לכל דבר ועניין, לאותה שנת כספים.

לפסקת משנה (ג)

מוצע לקבוע כי ככל שהדין קובע סכום בתקציב שנתי למטרה מסוימת, ייקבע סכום כאמור בתקציב הדו־שנתי לכל אחת משנות הכספים 2015 ו־2016.

לפסקאות (1) ו־2

מוצע לערוך התאמות נדרשות בכותרת פרק כ"ח לחוק ההתייעלות וכן בהגדרות שבסעיף 178 לחוק האמור.

לפסקה (3)

לפסקת משנה (א)

חוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985 (בפרק זה – חוק יסודות התקציב), קובע כי הממשלה רשאית להוציא בשנת כספים פלונית את הסכומים הנקובים בהוצאה וכהוצאה מותנית בהכנסה בחוק התקציב השנתי לאותה השנה, וכי היא רשאית להתחייב בשנת כספים פלונית בגבולות הסכומים הנקובים בהרשאה להתחייב בתכניות שבחוק התקציב השנתי לאותה שנה. כמו כן קובע חוק יסודות התקציב כי הממשלה רשאית למלא בשנת כספים פלונית את מספר המשרות הנקוב בחוק התקציב השנתי.

מאחר שחוק התקציב הדו־שנתי כולל תקציב ביחס לשתי שנות כספים וכדי שלא יתפרש כאילו ההרשאה להוציא כספים או להתחייב או למלא משרות בשנה מסוימת היא בגובה התקציב לשתי השנים יחד, מוצע לתקן את סעיף 179 לחוק ההתייעלות ולקבוע בו כי ההוצאה, ההוצאה המותנית בהכנסה, ההרשאה להתחייב ומספרי שיא כוח האדם בכל אחת מהשנים 2015 ו־2016 תהיה עד לסכום או למספר הנקוב באותו סעיף תקציב ביחס לאותה שנה.

ר"ת 2012, לאחת משנות הכספים 2013 ו-2014 או לאחת משנות הכספים 2015 ו-2016";

(2) בפסקת משנה (ב), במקום "לאחת משנות הכספים 2011 ו-2012 או לאחת משנות הכספים 2013 ו-2014" יבוא "לאחת משנות הכספים 2015 ו-2016, לאחת משנות הכספים 2013 ו-2014 או לאחת משנות הכספים 2015 ו-2016";

(ה) בפסקה (5)(א), אחרי פסקת משנה (3) יבוא:

"(4) נותר סכום עודף באחד מסעיפי התקציב שבחוק התקציב הדו-שנתי המתייחס לשנת הכספים 2015, יהיה השימוש באותו סכום מותר, בשנת הכספים 2016, רק בהתאם להוראות סעיף 13 לחוק יסודות התקציב; סכום שהשימוש בו הותר כאמור, יראו אותו כסכום שהתווסף לאותו סעיף תקציב המתייחס לשנת הכספים 2016";

(ו) בפסקה (6), אחרי פסקת משנה (ג) יבוא:

"(ד) בשנת הכספים 2017 יותר שימוש, בהתאם להוראות סעיף 13 לחוק יסודות התקציב, רק בסכום עודף באחד מסעיפי התקציב שבחוק התקציב הדו-שנתי המתייחס לשנת הכספים 2016";

(ז) בפסקה (7), במקום "עד 2014" יבוא "עד 2016";

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקת משנה (ד)

שנתי, והן לקביעת הבסיס לחישוב העודפים ביחס לשנת 2017. לפיכך מוצע לקבוע כי לעניין סעיף 13 לחוק יסודות התקציב, אם ייוותר סכום עודף באחד מסעיפי התקציב שבחוק התקציב הדו-שנתי המתייחס לשנת הכספים 2015, יהיה השימוש באותו סכום מותר בשנת הכספים 2016, רק בהתאם להוראות הסעיף האמור. כמו כן מוצע לקבוע כי כל סכום שהשימוש בו יותר לפי הוראות סעיף 13 כאמור, יראו אותו כסכום שהתווסף לאותו סעיף תקציב המתייחס לשנת הכספים 2016.

עוד מוצע לקבוע הוראה דומה ביחס לעודפים שנצברו בשנת הכספים 2016 כך שרק סכום עודף באחד מסעיפי התקציב שבחוק התקציב הדו-שנתי המתייחס לשנת כספים 2016, יהיה השימוש בו מותר בשנת הכספים 2017, בהתאם להוראות סעיף 13 לחוק יסודות התקציב.

לפסקת משנה (ז)

בהתאם להוראות סעיף 48 לחוק יסודות התקציב, הממשלה מורשית לקבל מבנק ישראל הלוואות בסכום שלא יעלה בשנת כספים פלונית על הסכום שנקבע לעניין זה בחוק התקציב השנתי לאותה שנה. מאחר שחוק התקציב הדו-שנתי כולל תקציב ביחס לשתי שנות כספים וכדי שלא יתפרש כאילו הסכום שנקבע לפי סעיף 48 כאמור, נקבע לאותה מטרה לשתי שנות כספים יחד, מוצע לקבוע כי לכל אחת מהשנים 2015 ו-2016, יראו את הסכום האמור כסכום שנקבע לאותה מטרה לאותה שנת כספים.

מוצע לקבוע כי לפי הצעת השר הנוגע בדבר או ממונה אחר על סעיף תקציב, חוץ מסעיף תקציב "הכנסת", רשאי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, להעביר הוצאה, הוצאה מותנית בהכנסה והרשאה להתחייב, המתייחסת לאחת משנות הכספים 2015 ו-2016, לאותו סעיף תקציב המתייחס לשנת הכספים האחרת, או לסעיף אחר בהתאם להוראות סעיף 11(ד) לחוק יסודות התקציב, והכול בכפוף לכך שלא נוצרת חריגה ממגבלת ההוצאה הקבועה בחוק הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית, התשנ"ב-1992 (בפרק זה – חוק המסגרת הפיסקאלית). שנקבעה לכל שנה. בנוסף, מוצע לקבוע שאין להעביר כמה משרות משנת כספים אחת לשנת כספים אחרת. בשונה מסכומי הוצאה, הוצאה מותנית בהכנסה והרשאה להתחייב, הרי שמספרי שיא כוח אדם מתייחסים למצבת כוח האדם בשירות המדינה בכל רגע נתון. בתקציב דו-שנתי העברת משרות משנת כספים אחת לאחרת, לו היתה מותרת, היתה גוררת שינוי במצבת כוח האדם הכוללת בכל אחת מהשנים ומחייבת פיטורי עובדים כנגד הענקת כתיבי מינוי לעובדים חדשים, בהתאמה.

לפסקאות משנה (ה) ו-(ו)

סעיף 13 לחוק יסודות התקציב קובע הוראות לעניין שימוש בעודפי תקציב משנה קודמת. נדרשת התאמה של הוראות אלה ביחס לתקציב הדו-שנתי, הן להסדרת העברת עודפים בין שתי השנים בתוך חוק התקציב הדו-

- (א) בכותרת השוליים, במקום "ולשנת 2014" יבוא "לשנת 2014 ולשנת 2016";
- (ב) בסעיף קטן (א), במקום "עד 2014" יבוא "עד 2016" ובמקום "לשנת 2012 ולשנת 2014" יבוא "לשנת 2012, לשנת 2014 ולשנת 2016";
- (ג) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(2ב) הממשלה תביא לאישור ועדת הכספים של הכנסת בתוך 14 ימים לפני תחילת שנת הכספים 2016 את הצעות הממשלה לשינויים בחלק התקציב הדו־שנתי המתייחס לשנת 2016, בשים לב לשינויים שבוצעו לגבי חלק התקציב המתייחס לשנת 2015 וכן לשינויים הדרושים לממשלה באותו מועד; ניתן אישור להצעות כאמור, יראו את הסכומים שאושרו כסכום שהתווסף לתקציב המתייחס לשנת הכספים 2016; לענין זה, "שינויים" – כמשמעותם בסעיף 11 לחוק יסודות התקציב.;"

- (א) אחרי סעיף קטן (2א) יבוא:

"(3א) בתוך 90 ימים מתחילת שנת הכספים 2016, ונוסף על חובות הדיווח לפי חוק יסודות התקציב או לפי כל דין אחר, תגיש הממשלה לוועדת הכספים של הכנסת דין וחשבון על כל אלה, ותציג אותו לפנייה:

- (1) תחזית מאקרו־כלכלית לשנת 2016, על התפתחויות בכלכלת ישראל, ובכלל זה תחזית הצמיחה והתפתחויות בשוק העבודה;
- (2) התפתחויות בכלכלת העולם והשלכותיהן על כלכלת ישראל;
- (3) תחזית ההכנסות לשנת 2016, המעודכנת לאותו מועד;
- (4) תחזית צורכי ההוצאה התקציבית לשנת 2016, המעודכנת לאותו מועד;
- (5) היערכות הממשלה כתוצאה משינויים בתחזיות כאמור או כתוצאה מהתפתחויות כלכליות אחרות, ככל שהיערכות כזו נדרשת לעמידה ביעדי המדיניות שנקבעו.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (4)

לממשלה באותו מועד. לענין זה, מוצע להבהיר כי הכוונה ל"שינויים" כמשמעותם בסעיף 11 לחוק יסודות התקציב.

לפסקה (5)

מוצע לקבוע כי בתוך 90 ימים לאחר תחילת שנת הכספים 2016, ונוסף על חובות הדיווח לפי חוק יסודות התקציב או לפי כל דין אחר, תגיש הממשלה לוועדת הכספים דין וחשבון על העניינים המפורטים בסעיף. דיווח זה מטרתו להביא לפני ועדת הכספים תמונה עדכנית, הנכונה לשלהי שנת התקציב הראשונה מבין שתי שנות התקציב הדו־שנתי, ביחס לנתוני המקרו במשק ובעולם, ההשלכות על כלכלת ישראל וההיערכות הנדרשת לאור תמונת מצב זו, במטרה לעמוד ביעדי המדיניות שנקבעו.

מוצע לקבוע כי בתוך 45 ימים מתחילת שנת הכספים 2016, דיווח החשב הכללי במשרד האוצר לוועדת הכספים של הכנסת (בפרק זה – ועדת הכספים) לגבי ניהול הוצאות הממשלה במצב שבו לא התקבל חוק תקציב לפני תחילתה של שנת הכספים. דיווח כאמור יתבסס, בין השאר, על הניסיון והידע שנצברו בניהול ההוצאות כאמור במהלך שנות הכספים 2013 ו־2015.

עוד מוצע לקבוע כי הממשלה תביא לאישור ועדת הכספים, בתוך 14 ימים לפני תחילת שנת הכספים את הצעות הממשלה לשינויים בחלק התקציב הדו־שנתי המתייחס לשנת 2016, בשים לב לשינויים שבוצעו לגבי חלק התקציב המתייחס לשנת 2015 וכן לשינויים הדרושים

(4א) בתוך 45 ימים מתחילת שנת הכספים 2016, ידווח החשב הכללי במשרד האוצר לוועדת הכספים של הכנסת לגבי ניהול הוצאות הממשלה במהלך שנת כספים, במצב שבו לא התקבל חוק תקציב לפני תחילתה של שנת הכספים;

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום "בסעיפים קטנים (א) עד (א2)" יבוא "בסעיפים קטנים (א) עד (א3)" ובמקום "לשנים 2011 ו-2012 או לשנים 2013 ו-2014" יבוא "לשנים 2011 ו-2012, לשנים 2013 ו-2014 או לשנים 2015 ו-2016";

(6) בסעיף 180, אחרי פסקה (6) יבוא:

(7) "סכום ההוצאה הממשלתית בחוק התקציב הדו־שנתי, לשנת הכספים 2015, יתייחס, בהתאם להוראות סעיף 6א האמור, לסכום ההוצאה הממשלתית בחוק התקציב הדו־שנתי, לשנת הכספים 2014;

(8) סכום ההוצאה הממשלתית בחוק התקציב הדו־שנתי, לשנת הכספים 2016, יתייחס, בהתאם להוראות סעיף 6א האמור, לסכום ההוצאה הממשלתית בחוק התקציב הדו־שנתי, לשנת הכספים 2015";

(7) בסעיף 181, במקום "לכל אחת מהשנים 2011 ו-2012 או לכל אחת מהשנים 2013 ו-2014" יבוא "לכל אחת מהשנים 2011 ו-2012, לכל אחת מהשנים 2013 ו-2014 או לכל אחת מהשנים 2015 ו-2016";

(8) בסעיף 183, במקום "עד 2014" יבוא "עד 2016".

ד ב ר י ה ס ב ר

כולל תקציב ביחס לשתי שנות כספים וכדי שלא יתפרש כאילו סכום הערבויות התקפות המרבי המותר בכל עת הוא עשרה אחוזים מסך התקציב לשתי השנים, מוצע לתקן את סעיף 181 לחוק ההתייעלות ולהבהיר בו כי יראו את הסכומים בתקציב הדו־שנתי המתייחסים לכל אחת מהשנים 2015 ו-2016, כתקציב המדינה לאותה שנת כספים, כלומר שסכום הערבויות התקפות המרבי האמור יחושב ביחס לכל שנת כספים בנפרד.

לפסקה (8)

סעיף 8(ב) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, קובע, בין השאר, כי שר הבריאות, בהסכמת שר האוצר ובאישור הממשלה רשאי, בצו, להוסיף על סל שירותי הבריאות המפורט בתוספת השנייה והשלישית לחוק, ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת לגרוע ממנו. ככל שצו כאמור קובע גריעה והוספה של שירותים ותרופות בשיעור העולה בשנת תקציב אחת על 1% מעלות הסל לאותה שנה, טעון הצו אישור ועדת העבודה והרווחה והבריאות של הכנסת.

מאחר שחוק התקציב הדו־שנתי כורך בתוכו תקציב ביחס לשתי שנות כספים וכדי שלא יתפרש כאילו גריעה ותוספת שירותים וכן עלות הסל נבדקות לגבי שתי השנים יחד, מוצע לתקן את סעיף 183 לחוק ההתייעלות ולהבהיר בו כי לעניין זה יראו כל אחת מהשנים 2015 ו-2016 כשנת תקציב נפרדת.

לפסקה (6)

לשם שמירה על מתווה גידול התקציב השנתי בהתאם לחוק המסגרת הפיסקלית, יש לקבוע בנפרד את שיעור הגידול בהוצאה לעניין כל אחת מהשנים שבתקציב הדו־שנתי.

לפיכך מוצע לתקן את סעיף 180 לחוק ההתייעלות ולקבוע בו כי סכום ההוצאה הממשלתית בחוק התקציב הדו־שנתי המתייחס לשנת הכספים 2016 לא יעלה בשיעור העולה על השיעור הקבוע בחוק המסגרת הפיסקלית ביחס לסכום ההוצאה הממשלתית בחוק התקציב לשנת 2015 וכי סכום ההוצאה הממשלתית בשנת התקציב 2017 לא יעלה בשיעור העולה על השיעור הקבוע בחוק המסגרת הפיסקלית ביחס לסכום ההוצאה הממשלתית בחוק התקציב כאמור לשנת 2016. בלא התיקון המוצע, לפי האמור בסעיף 6א לחוק המסגרת הפיסקלית, מתחייב גידול בשיעור הקבוע בחוק המסגרת הפיסקלית בלבד לכלל התקציב הדו־שנתי, אל מול התקציב המקורי לשנת 2014.

לפסקה (7)

סעיף 3(ב) לחוק ערבויות מטעם המדינה, התשי"ח-1958, קובע כי סכום הערבויות התקפות שמדינת ישראל מעניקה לפי החוק לא יעלה בכל עת על עשרה אחוזים מסכום תקציב המדינה לאותה שנת כספים, למעט תקציב פיתוח. מאחר שחוק התקציב הדו־שנתי

דבריו הסבר

פרק ג' – כללי

ראוי לציבור כאשר שיעורי הרווחיות הנובעת ממשאב הטבע גבוהים, ומאידך עלולה לפגוע בתמריץ להפקת משאבי טבע בתקופות שבהן הרווחיות הנובעת מהמשאב נמוכה. עוד מצאה הוועדה, כי מודל המיסוי הנוכחי של משאבי הטבע, בשיעורי רווחיות בינוניים עד גבוהים, מביא לכך שחלק המדינה המתקבל בשל משאבי הטבע נמוך אף בהשוואה בין לאומית.

על רקע האמור לעיל, סברה הוועדה כי נחוצה הסדרה מיידית של מודל המיסוי על משאבי הטבע בישראל (שאינם גז או נפט), שתבטיח מצד אחד את המשך הפקת משאבי הטבע וחיפוש אחר משאבים חדשים, ומצד שני תבטיח חלק ראוי לציבור בעד משאבי הטבע של המדינה.

בהתאם, המליצה הוועדה על מודל מיסוי שבבסיסו העקרונות האלה: קביעת מודל כללי צופה פני עתיד שיחול על כלל משאבי הטבע ויתאים גם למשאבים שיימצאו בעתיד; הבטחת מתן חלק ראוי מהרווחים ממשאבי הטבע לציבור; שמירה על כדאיות הפקת משאבי הטבע הקיימים וצמצום השפעת המודל הנבחר על החלטות השקעה (ניטרליות); פרוגרסיביות – שמתבטאת בגידול בחלק המדינה עם הגידול ברווחיות – לצד יציבות – שתושג בקביעת חלק מוערי של המדינה ברווחים שאינו תלוי ברמת הרווחיות; התמקדות במיסוי רווחי היתר הנובעים מפעילות ההפקה והמכירה של משאב הטבע (ולא מפעילויות המשך); התחשבות בשיקולים סביבתיים; ופשטות המודל שתבטיח פיקוח הולם על יישומו וכן ודאות לחברות.

החוק המוצע בא לעגן בחקיקה את העקרונות העיקריים הנוכחים לעיל שעליהם המליצה הוועדה בהיבט של מיסוי הרווחים ממשאבי טבע, ולהבטיח כי הציבור יוכל ליהנות מכלל משאבי הטבע המצויים בישראל, אלה שמופקים כיום ואלה שיתגלו בעתיד.

בהתאם, מוצע לקבוע בהצעת חוק זו – לצד התמלוגים המשולמים בעד מחצבים המופקים מים המלח לפי חוק זיכיון ים המלח, ובעד שאר המחצבים לפי פקודת המכרות, ולצד המס המשולם על הכנסה ממכירת המחצבים האמורים בהתאם להוראות פקודת מס הכנסה (לרוב מס חברות) – היטל ורווחי יתר שאותו ישלם בעל זכות לניצול משאב טבע (כהגדרתו המוצעת כמפורט להלן דבריו ההסבר לסעיף 20א לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 3(7) להצעת החוק) על רווחים הנובעים מהפקת משאבי טבע שאינם נפט או גז. כך, לצד המס המוטל על ההכנסה של בעל הזכות לניצול משאבי הטבע, המוטל על כל אדם בהתאם לפקודת מס הכנסה, ולצד התמלוגים המשולמים כאמור, ישולם היטל נוסף המשקף את בעלות הציבור על המחצבים אשר מהווים את הבסיס לרווח של בעל הזכות.

ביום ט' בתמוז התשע"ג (17 ביוני 2013), מינה שר האוצר את הוועדה לבחינת המדיניות לגבי חלק המדינה המתקבל בעד השימוש של גורמים פרטיים במשאבי טבע לאומיים, בראשות פרופ' איתן שישניסקי, מומחה בתחום הכלכלה הציבורית (להלן בפרק זה – הוועדה). הוועדה מונתה בהמשך לעבודת הוועדה לבחינת המדיניות הפיסקאלית בנושא משאבי נפט וגז בישראל (שגם בראשה עמד פרופ' שישניסקי), וכהשלמה להמלצותיה שאותן אימצה הממשלה ושעמדו בבסיס חקיקתו של חוק מיסוי רווחי נפט, התשע"א-2011 (להלן בדבריו ההסבר לפרק זה – החוק) (ראו גם: דברי הסבר להצעת חוק מיסוי רווחי נפט, התשע"א-2011 (הצ"ח הממשלה התשע"א, עמ' 526)).

ביום י"ח באייר התשע"ד (18 במאי 2014) פרסמה הוועדה את טיוטת עיקרי המלצותיה להערות הציבור. בהמשך לכך, הטילה הוועדה על צוות משנה שמינתה, להמשיך ולדון בהשלכות האפשריות של הסדרת התחום הנבחן על ידי הוועדה, לשם גיבוש מסקנותיה הסופיות. מסקנותיה הסופיות של הוועדה פורסמו ביום כ"ו בתשרי התשע"ה (20 באוקטובר 2014) (להלן בפרק זה – דוח הוועדה).

בהחלטה מס' 2219 מיום כ"ז בחשוון התשע"ה (20 בנובמבר 2014), אימצה הממשלה באופן מלא את דוח הוועדה ואת מסקנותיה.

הוועדה מונתה במטרה לבחון את חלק המדינה המתקבל בעד השימוש של גורמים פרטיים במשאבי טבע, ולהביא להסדרת המערכת הפיסקאלית החלה על כלל משאבי הטבע המצויים בישראל, למעט גז ונפט. לנגד עיני הוועדה עמד, מחד גיסא, הצורך להבטיח כי הציבור יקבל את החלק המגיע לו באותם המשאבים, ומאידך גיסא, הצורך להבטיח את הכדאיות של הפקת משאבי הטבע הקיימים ושל החיפוש אחר משאבי טבע חדשים, תוך שמירה על ניטרליות כלפי החלטות ההשקעה של היוזמים. כעולה מדוח הוועדה, הבטחת האיזון הנכון כאמור חיונית לשם המשך הפקת משאבי הטבע בישראל והמשך שגשוג התעשייה בישראל בכלל, ובנגב בפרט.

הוועדה מצאה, כי חלק ממשאבי הטבע הקיימים בישראל מניבים רווחי יתר גבוהים, שהנהנות העיקריות מהם הן החברות שלהן ניתנה הזכות לעשות שימוש במשאב. זאת משום שמערכת מיסוי משאבי הטבע בישראל, המעוגנת היום בעיקרה בפקודת המכרות ובחוק זיכיון ים המלח, התשכ"א-1961 (להלן בפרק זה – חוק זיכיון ים המלח), היא מערכת המבוססת על תמלוגים. מערכת מסוג זה היא מערכת גרסיבית, אשר מחד אינה מבטיחה חלק

² ס"ח התשע"א, עמ' 806; התשע"ה, עמ' 620.

ד ב ר י ה ס ב ר

זאת ועוד, מוצע להחיל את ההיטל רק על הרווחים הנובעים מעצם ההפקה והמכירה של משאבי הטבע, דוגמת כלוריד האשלג, סלע פוספט ונחושת, ולא על רווחים הנובעים מפעילויות אחרות כגון ייצור ומכירת מוצרי המשך. כמו כן, על פי ההסדר המוצע תיבחן כל זכות להפקת משאב טבע בנפרד, לצורך חישוב ההיטל בעד כל משאב.

בהתאם לתחשיבים שערכה הוועדה, חלק המדינה מסך הרווחים הנובעים ממשאב הטבע, במקרים שבהם יחול היטל רווחי היתר, יעמוד על 46% עד 55%. חלק המדינה כולל את סך התקבולים אשר מקבלת המדינה (תמלוגים, מס הכנסה והיטל רווחי היתר).

מוצע לקבוע הסדרים ייחודיים לעניין חישוב רווחי היתר מהפקה ומכירה של משאבי טבע מסוימים, דוגמת ברום וסלע פוספט, זאת לאור קשרי הגומלין הקיימים בין הפקת המחצב ובין תעשיית ההמשך שלו, ובמטרה לסייע בשימור תעשיית ההמשך. יודגש כי ההסדרים הייחודיים המוצעים לגבי משאבים אלה נוגעים רק לדרך חישוב מחזור המכירות לצורך חישוב רווחי היתר, ולא לעצם חבותם בהיטל רווחי היתר. היטל רווחי היתר יחול עליהם באותו האופן שבו הוא יחול על שאר משאבי הטבע.

כן מוצע לקבוע הסדרים ייחודיים לעניין קשרי הגומלין שבתהליך הפקת כלוריד האשלג וכלוריד המגנזיום בידי בעל זכות למשאב טבע מסוג כלוריד האשלג (להלן בפרק זה – בעל זכות לאשלג) ובעל זכות לניצול משאב טבע מסוג כלוריד המגנזיום (להלן בפרק זה – בעל זכות למגנזיום). הסדרים אלה נועדו להבטיח כי היטל רווחי היתר המוטל על בעל הזכות לאשלג לא יפגע בכדאיות הפקת כלוריד המגנזיום לאור קשרי הגומלין שביניהם.

כחלק מההסדרה המוצעת, וכדי להבטיח את יישום ההסדר ואכיפתו, מוצע לקבוע הוראות מפורטות לעניין חישוב היטל רווחי היתר ושיעורו, תשלום ההיטל, חובות דיווח ושומה, ובכלל זה הוראות לעניין השגה על שומה. הוראות דומות בעיקרן קבועות היום לעניין מיסוי רווחי נפט, בפרקים ג' ו-ד' לחוק, ומתבססות ככלל על הוראות פקודת מס הכנסה (להלן בפרק זה – הפקודה) לעניין זה.

סעיף 3 לפסקה (1)

כאמור מסדיר החוק את המדיניות הפיסקאלית בנושא משאבי טבע מסוג נפט (הכולל גם גז טבעי) בישראל. כדי שהמיסוי על כלל משאבי הטבע בישראל יוסדר בחוק אחת, מוצע להוסיף לחוק את ההסדרים הפיסקאליים לגבי משאבי טבע בישראל שאינם נפט, כמפורט בהצעה זו. בהתאם, מוצע לתקן את שם החוק ל"חוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע", כך ששם החוק ישקף את העובדה שהחוק מסדיר את המערכת הפיסקאלית החלה על כלל משאבי הטבע.

רווחי היתר של בעל זכות לניצול משאב טבע הם בסיס המס שעליו יוטל ההיטל בכל שנה ושנה. על פי המוצע, בסיס המס יהיה הרווח התפעולי של התאגיד (בעל הזכות לניצול משאב טבע), שעליו יבוצעו התאמות מסוימות, בניכוי סכום אשר מבטא תשואה בשיעור של 14% על יתרת העלות המופחתת של הרכוש הקבוע (כהגדרתו המוצעת של המונח בסעיף 20 לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 7(7) להצעת החוק) המשמש את התאגיד לפעילות הפקת משאבי הטבע ומכירתו, כמפורט בטבלה להלן. הקטנת בסיס המס בסכום המבטא תשואה על יתרת העלות המופחתת של הרכוש הקבוע של התאגיד מבטיחה שיעור תשואה הולם על ההשקעות שביצע התאגיד, ובכך למעשה מבטיחה כי ההיטל יוטל רק על "רווחיות היתר" הנובעת מהפקת המשאבים ומכירתם.

על בסיס המס, כפי שפורט לעיל, יוטל מס פרוגרסיבי בשיעורים של 25% ו-42%, בהתאם למדרגות המפורטות להלן, המבטאות את שיעור התשואה על יתרת העלות המופחתת של הרכוש הקבוע בתאגיד, המשמש אותו לפעילות הפקת משאב הטבע ומכירתו, באותה שנה.

המדרגה הראשונה של היטל רווחי היתר תעמוד על פי המוצע על 25% והמדרגה השנייה תעמוד על 42%, בהתאם לטווח התשואות שלהלן:

תוצאת חישוב התשואה השנתית	שיעור היטל רווחי היתר
14% ≤ רווח תפעולי	0%
14% > רווח תפעולי ≥ 20%	25%
רווח תפעולי < 20%	42%

משטר המדרגות המוצע מבטיח, כי שיעור ההיטל על השקעות אשר התשואה עליהן היא בינונית עד גבוהה יהיה נמוך יותר בהשוואה לשיעור ההיטל המוטל על השקעות אשר התשואה עליהן גבוהה במיוחד. החלת משטר המדרגות תסייע במניעת תמריץ שלילי לביצוע השקעות, במיוחד השקעות בעלות כדאיות כלכלית גבולית. המודל המוצע יסייע לחברות כאשר מחירי הסחורות יורדים ויבטיח את חלקו הראוי של הציבור ברווחים ממשאבי טבע כאשר המחירים עולים.

כמו כן, מוצע לקבוע כי ההיטל ייגבה על בסיס שנתי, ולצד זאת, כי בשנים שבהן בסיס המס יהיה שלילי, יעבור הסכום השלילי לשנת המס העוקבת וישמש להפחתת בסיס היטל רווחי היתר בשל אותה שנת מס.

התמלוג שמשלם בעל הזכות לניצול משאב טבע לפי חוק ויכיון ים המלח או פקודת המכרות, לפי העניין, ייחשב להוצאה לצורכי חישוב היטל רווחי היתר, כשבנוסף, התמלוג וההיטל ייחשבו להוצאה לצורכי מס הכנסה.

(2) לפני כותרת פרק א' יבוא:

"חלק א': מיסוי רווחי נפט";

(3) בסעיף 1 -

(א) ברישה, במקום "בחוק זה" יבוא "בחלק זה, וכן בחלקים ג' עד ח' בהוראות שעניינן מיסוי רווחי נפט";

(ב) בהגדרה "היטל", במקום "היטל" יבוא "היטל", "היטל רווחי נפט";

(4) בסעיף 2(א), במקום "חוק זה" יבוא "חלק זה";

(5) בסעיף 4(ב)1, בהגדרה "תשלומים מצטברים", בפסקת משנה (ב), במקום "חוק זה" יבוא "חלק זה";

(6) בסעיף 8, בכל מקום, במקום "חוק זה" יבוא "חלק זה";

(7) אחרי פרק ז' יבוא:

"חלק ב': מיסוי רווחים ממשאבי טבע נוספים

פרק א': הגדרות

הגדרות 20א. בחלק זה, וכן בחלקים ג' עד ו' בהוראות שעניינן מיסוי רווחים ממשאבי טבע שאינם נפט -

ד ב ר י ה ס ב ר

ההוראות שמוצע לתקן בפסקאות (9) עד (27) נוגעות על פי המוצע הן למיסוי רווחי נפט והן למיסוי משאבי טבע אחרים, ומוצע לתקן בהתאם.

בפסקה (9) מוצע לקבוע שגם אי-הגשת דוח רווחי יתר לפי הוראות סעיף 20 לחוק כנוסחו המוצע בפסקה (7) יהווה עבירה לפי סעיף 121(1) לחוק, הקובע עונשין על אי-הגשת דוח, אי-ניהול פנקסי חשבונות והשמדה או הסתרה של מסמכים.

בפסקה (10) מוצע לקבוע שרק רואה חשבון, יחיד הראוי לערוך ביקורת על פנקסי אגודה שיתופית לפי סעיף 20 לפקודת האגודות השיתופיות, יועץ מס או עורך דין יהיו רשאים לייצג בעל זכות לניצול משאב טבע לפני רשות המסים.

בפסקה (11) מוצע לתקן את סעיף 24 לחוק ולקבוע בו, לגבי דוח רווחי יתר, הוראה דומה לזו הקבועה בו היום לגבי דוח מקדם רווחי נפט ודוח מקדם היטל. על פי המוצע, מי שערך דוח רווחי יתר לא נכון או מסר ידיעות לא נכונות, כמפורט בסעיף קטן 24(ב) לחוק כנוסחו המוצע, דינו - מאסר שנתיים או קנס כאמור בסעיף 61(א)3 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, ותשלום סכום החסר ברווחי היתר אשר נקבע או היה עלול להיקבע בשל מסירת הידיעות הלא נכונות.

השינויים שמוצע לקבוע בפסקאות (12) עד (27) נועדו להתאים נוסח הוראות שונות בחוק שעניינן עונשין, עיצומים כספיים וסמכויות אכיפה, כך שיחולו גם לגבי היטל רווחי יתר, בשינויים המחוייבים.

לפסקה (7)

מוצע מהטעמים כאמור בחלק הכללי של דברי ההסבר לפרק זה, להוסיף לחוק את חלק ב' שעניינן מיסוי רווחים ממשאבי טבע שאינם נפט.

לפסקאות (2) עד (6), (8) עד (27), (29) ו-(30)

מוצע לחלק את החוק לחלקים. חלק א' יכלול על פי המוצע את פרקים א' עד ז' לחוק כנוסחו היום, שבהם קבועים הסדרים אשר רלוונטיים למיסוי רווחי נפט ואינם רלוונטיים למיסוי משאבי טבע אחרים. בחלק ב' לחוק מוצע לקבוע, בפרקים א' עד ה' כנוסחם המוצע, את ההוראות הנוגעות למיסוי רווחים ממשאבי טבע נוספים (ראו דברי ההסבר לפסקה (7)).

בפסקה (8) מוצע להפוך את פרק ח' הקובע את ההוראות העונשין, לחלק ג'. בפסקה (15), מוצע להפוך את פרק ט' שהוראותיו נוגעות לעיצום הכספי, לחלק ד'. באותו אופן מוצע להפוך את פרק י' שענייניו סמכויות אכיפה, לחלק ה' (פסקה (22)), ואת פרק י"א שענייניו הוראות שונות מוצע להפוך לחלק ו' (פסקה (24)). כמו כן מוצע, בפסקה (29), להפוך את פרק י"ב הכולל הוראות העוסקות בקרן לניהול כספי היטל על רווחי נפט לחלק ז', ולהפוך את פרק י"ג, הקובע הוראות תחולה והוראות מעבר לעניין מיסוי רווחי נפט, לחלק ח' (פסקה (30)).

בפסקאות (3) עד (6) מוצע לערוך את ההתאמות הנדרשות בחוק לאור חלוקתו לחלקים והוספת החלק הנוגע למיסוי רווחים ממשאבי טבע שאינם נפט, כך, ההגדרות וההוראות השונות הקבועות היום בסעיף 1 לחוק, לעניין מיסוי רווחי נפט, יחולו לעניין החלק הדרוש בנושא זה בלבד, ולא יחולו על החלקים העוסקים במיסוי משאבי הטבע הנוספים אשר לגביהם הן אינן רלוונטיות. במקביל, יחולו ההגדרות שמוצע להוסיף לחלק ב' לחוק כנוסחו המוצע רק לגבי ההוראות שעניינן מיסוי רווחים ממשאבי טבע שאינם נפט.

”בעל זכות לניצול משאב טבע” – כל אחד מאלה:

- (1) בעל זכות כרייה לפי פקודת המכרות³;
- (2) בעל זיכיון, זיכיון משנה או חכירת משנה לפי חוק זיכיון ים המלח, ואולם אם ניתנו זיכיון משנה או חכירת משנה כאמור, יראו את בעל זיכיון המשנה או חוכר המשנה בלבד כבעל הזכות לניצול משאב הטבע;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 20 המוצע

מוצע להגדיר כמה מונחים המשמשים בהוראות החוק המוצעות שעניינן מיסוי רווחים ממשאבי טבע שאינם נפט, כפי שיפורט להלן. על פי המוצע ישמשו הגדרות המונחים ”דולר”, ”נפט”, ”הוועדה”, ”המנהל”, ”פקיד שומה” ו”שנת מס”, ”הפקודה” ו”השר” שבסעיף 1 לחוק, גם לעניין הוראות חלק ב’ המוצע. כך למשל, ”המנהל” יהיה על פי המוצע המנהל כהגדרתו בפקודה, קרי מנהל רשות המסים או סגנו (להלן בפרק זה – המנהל).

להגדרה ”בעל זכות לניצול משאב טבע” –

משאבי הטבע בישראל הם נכסי המדינה. עם זאת, מאפשרת המדינה לגופים שונים לפעול להפקתם באמצעות מתן זכויות או זיכיונות. ההוראות וההסדרים לעניין שימוש במשאבי טבע, אשר על פי המוצע יחולו בעניינם הוראות חלק ב’ לחוק כנוסחו המוצע, קבועים היום בפקודת המכרות ובחוק זיכיון ים המלח.

פקודת המכרות היא דבר החקיקה המרכזי העוסק בהסדרת השימוש במשאבי טבע. הפקודה האמורה מסדירה את התנאים שבהם תינתן זכות לחיפוש ולכריית מחצבים. חוק זיכיון ים המלח נותן לחברת מפעלי ים המלח את הזכות להפיק את משאבי הטבע הנמצאים בים המלח ומתחתיו, תחת מגבלות שונות. החוק האמור אף מאפשר לחברה להעניק זיכיונות משנה מכוח הזיכיון שניתן לה.

מוצע כי הוראות חלק ב’ המוצע יחולו על בעל זכות כרייה (זכות לכריית מחצבים) לפי חלק ד’ לפקודת המכרות, וכן על בעל זיכיון, זיכיון משנה או חכירת משנה לפי חוק זיכיון ים המלח. אלה הגורמים שמוצע להגדירם כ”בעל זכות לניצול משאב טבע” ולמסות את רווחי היתר שהרוויחו מהפקת משאב הטבע ומכירתו. במקרה של זיכיון משנה או חכירת משנה, מוצע כי ההיטל יושט רק על גורם אחד ולא יפוצל בין בעל הזיכיון ובעל זיכיון המשנה או חכירת המשנה, ולכן מקום שבו ניתנו זיכיון משנה או חכירת משנה, בעל זיכיון המשנה או חכירת המשנה, בלבד, ייחשב לבעל הזכות לניצול משאב הטבע.

להגדרות ”מחצב”, ”מחצב גולמי” ו”משאב טבע” –

מוצע להחיל את היטל רווחי היתר רק על הרווחים הנובעים מעצם הפקת המשאב הסחיר בנקודה הראשונה

בשרשרת הייצור, דוגמת כלוריד האשלג, סלע פוספט ונחושת, בטרם עובד למוצר המשך, ולא על רווחים הנובעים מפעילות ההמשך התעשייתית. בחירה זו מתבססת על הרציונל שלפיו הציבור הוא הבעלים של משאב הטבע, וזכאי ליהנות מהתועלת המופקת מעצם ניצול המשאב. על כן, מוצע למסות בהיטל רווחי יתר את ההפקה והמכירה של משאב הטבע עצמו, אך לא את פעילות ההמשך.

בהתאם, מוצע להגדיר משאב טבע כמחצב כהגדרתו בפקודת המכרות, כלומר כל חומר שהוא בעל ערך כלכלי שהוא חלק מקליפת האדמה או שמוצאו הטבעי מקליפת האדמה, לרבות שורה של חומרים המנויים באותה הגדרה, או מחצב שחל לגביו חוק זיכיון ים המלח (ראו שטר הזיכיון שבתוספת לחוק האמור). למעט נפט (הכולל כאמור גם גז טבעי), שהוא המוצר הסחיר הראשון שאפשר להפיק ממחצב כאמור. בכדי ליצור ודאות, מוצע לקבוע שרק מחצב כאמור המנוי בתוספת לחוק כנוסחה המוצע בפקודה (31), ייחשב למשאב טבע.

מחצב גולמי, על פי המוצע, הוא המחצב בכל שלב מהשלב הראשוני של ההפקה ועד להשלמת עיבודו למשאב טבע. כך לדוגמה, לעניין משאב טבע מסוג כלוריד האשלג, המחצב הגולמי הוא המחצב המופק מים המלח, בכל שלב של הפקתו, דוגמת קרנליט, סילבניט ועוד, עד להפיכתו לכלוריד האשלג.

להגדרה ”הפקה”, של משאב טבע

רווחי היתר מהמכירה של משאב טבע, שעל בסיסם משולם ההיטל, מחושבים באמצעות הפחתת ההוצאות אשר הוצאו לשם הפקה ומכירה של משאב הטבע, ממחזור המכירות של משאב הטבע. כדי להעניק ודאות לשחקנים הפועלים במשך, ובתוך כך לחברות העוסקות בפעילות המשך ועושות שימוש במשאבי טבע, מוצע להבהיר בצורה מדויקת מהו קו הגבול בין הפקת משאב הטבע לבין פעילות ההמשך התעשייתית במשאב, ולקבוע כי פעילות הפקת משאב הטבע היא הפעילות הנעשית עד להפקתו של המחצב שהוא המוצר הסחיר הראשון, המפורט בתוספת.

לשם כך, מוצע להגדיר הפקה של משאב טבע ככל פעולה הנעשית לשם הפקת משאב טבע משלב הפקת המחצב הגולמי שממנו מעובד משאב הטבע, ועד להשלמת עיבודו של משאב הטבע.

³ חוקי א”י, כרך ב’, עמ’ (ע) 910, (א) 938.

"דולר", "נפט", "הוועדה", "המנהל", "פקיד שומה" ו"שנת מס",
 "הפקודה" ו"השר" – כהגדרתם בסעיף 1;
 "היטל רווחי יתר" – היטל על רווחי יתר, כמשמעותו בסעיף 220ב;
 "הפקה", של משאב טבע – כל פעולה הנעשית לשם הפקת
 משאב טבע משלב הפקת המחצב הגולמי שממנו מעובד
 משאב הטבע עד להשלמת עיבודו של משאב הטבע;
 "חוק זיכיון ים המלח" – חוק זיכיון ים המלח, התשכ"א-1961;⁴
 "חוק ניירות ערך" – חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968;⁵
 "יחסים מיוחדים" – כהגדרתם בסעיף 85א(ב) לפקודה;
 "כללי החשבונאות המקובלים" – כמפורט להלן, לפי העניין;

(1) לעניין תאגיד מדווח כהגדרתו בחוק ניירות ערך-
 כללי החשבונאות החלים עליו בהתאם לתקנות לפי
 סעיפים 17 ו-36 לחוק ניירות ערך (בהגדרה זו – תקנות
 הדיווח);

(2) לעניין חברה מוחזקת בידי תאגיד מדווח,
 כמשמעותה בתקנות הדיווח – כללי החשבונאות
 החלים על התאגיד המדווח, כאמור בפסקה (1);

(3) לעניין תאגיד שניירות הערך שלו רשומים למסחר
 בבורסה מחוץ לישראל, שהוראות פסקאות (1) ו-(2)
 אינן חלות עליו, והוא חייב, לפי כללי אותה בורסה,
 בדיווח בהתאם לתקני דיווח כספי בין-לאומיים או
 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בארצות הברית,
 כמשמעותם בתקנות הדיווח (בהגדרה זו – תאגיד
 מדווח בבורסה בחו"ל) – תקני הדיווח או כללי
 החשבונאות כאמור, החלים עליו;

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע כי כללי החשבונאות שיחולו לצורך חישוב
 ההיטל ורכיביו יהיו זהים לכללי החשבונאות שמציג
 התאגיד למשקיעים. על כן, מוצע כי על תאגיד מדווח,
 כהגדרתו בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים),
 התש"ע-2010 ("ק"ת התש"ע, עמ' 662), יחולו כללי
 החשבונאות הקבועים לגבי לפי התקנות האמורות. על
 חברה המוחזקת בידי תאגיד מדווח כאמור, יחולו על פי
 המוצע כללי החשבונאות החלים על המחזיק (התאגיד
 המדווח) מכוח אותן תקנות, וזאת גם אם התקנות האמורות
 לא מחילות חובת דיווח על החברה המוחזקת. לעניין
 תאגיד שניירות הערך שלו רשומים למסחר בבורסה מחוץ
 לישראל, תאגיד שדוחותיו מאוחדים עם דוחות תאגיד
 מדווח בבורסה בחו"ל או תאגיד שנתוניו הכספיים כלולים
 בדוח של תאגיד מדווח כאמור, מוצע כי יחולו תקני דיווח
 כספי בין-לאומיים או כללי חשבונאות מקובלים בארצות
 הברית, בהתאם לכללי החשבונאות החלים על התאגיד
 הנסחר בבורסה שבה הוא נסחר.

להגדרה "יחסים מיוחדים"

פרק ה' לחלק ב' לחוק כנוסחו המוצע קובע הוראות
 לעניין עסקאות מיוחדות, ובין השאר לעניין עסקאות בין
 צדדים שמתקיימים ביניהם יחסים מיוחדים. מוצע, לצורך
 אותן הוראות, להגדיר "יחסים מיוחדים" כהגדרתם בסעיף
 85א(ב) לפקודה. על פי ההגדרה האמורה, ייחשבו ליחסים
 מיוחדים גם יחסים שבין אדם לקרובו, וכן שליטה של צד
 אחד לעסקה במשנהו, או שליטה של אדם אחד בצדדים
 לעסקה, במישרין או בעקיפין, לבד או יחד עם אחר.

להגדרה "כללי החשבונאות המקובלים"

כפי שיפורט להלן, על פי סעיף 120 לחוק כנוסחו
 המוצע, ייעשה חישוב רכיבי רווחי היתר והיטל רווחי
 היתר, ככלל, בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים.
 לפיכך, מוצע לקבוע בצורה ברורה אילו כללי חשבונאות
 יחולו על כל בעל זכות לשם קביעת ההיטל שישלם.

⁴ ס"ח התשכ"א, עמ' 130.

⁵ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

(4) לעניין תאגיד שדוחותיו מאוחדים עם דוחות תאגיד מדווח בבורסה בחו"ל או שנתוניו הכספיים כלולים בדוח של תאגיד מדווח כאמור, והוראות פסקאות (1) ו-(2) אינן חלות עליו – תקני הדיווח או כללי החשבונאות החלים על התאגיד המדווח, כאמור בפסקה (3);

(5) לעניין בעל זכות לניצול משאב טבע שפסקאות (1) עד (4) אינן חלות עליו – תקני חשבונאות שקבע המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות;

"מחצב" – מחצב כהגדרתו בפקודת המכרות או מחצב שחל לגביו חוק זיכיון ים המלח, למעט נפט שאינו מופק מפצלי שמן;

"מחצב גולמי" – כל מחצב עד להפיכתו למשאב טבע;

"משאב טבע" – מחצב שהוא המוצר הסחיר הראשון, המפורט בתוספת;

"העלות המופחתת של הרכוש הקבוע" – כמשמעותה בסעיף 20ה;

"רווחי יתר" – כמשמעותם בסעיף 20ג;

"רווח תפעולי מתואם" – כמשמעותו בסעיף 20ד;

"רכוש קבוע" – הרכוש הקבוע המשמש להפקה או למכירה של משאב טבע וכן נכסים בלתי מוחשיים הנובעים מהוצאות מחקר ופיתוח והמשמשים להפקה או למכירה כאמור.

פרק ב': היטל רווחי יתר ושיעורו

היטל רווחי יתר 20ב. (א) בעל זכות לניצול משאב טבע חייב בתשלום היטל על רווחי יתר ממכירה של משאב הטבע, בהתאם להוראות חלק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיפים 20 ו-20ג המוצעים

סעיף 20 המוצע קובע את חובת תשלום היטל רווחי היתר ושיעור ההיטל שישולם. סעיף 20 המוצע קובע את בסיס המס אשר עליו יוטל היטל רווחי היתר, דהיינו, כיצד יחושבו רווחי היתר של בעל זכות לניצול משאב טבע.

על פי המוצע, בסיס המס שעליו יוטל היטל רווחי היתר בכל שנה ושנה הוא הרווח התפעולי של בעל הזכות, שעליו יבוצעו התאמות מסוימות כמפורט להלן (להלן בפרק זה – רווח תפעולי מתואם). בניכוי סכום אשר יבטא תשואה בשיעור של 14% על יתרת העלות המופחתת של הרכוש הקבוע המשמש את בעל הזכות לניצול משאב טבע לפעילות הפקת משאב הטבע ומכירתו (להלן בפרק זה – התשואה). הקטנת בסיס המס בסכום המבטא תשואה של 14% מבטיחה שיעור תשואה הולם על ההשקעות שביצע

מוצע כי בעל זכות לניצול משאב טבע אשר אינו אחד מהמנויים לעיל, ידווח לפי תקני החשבונאות שקבע המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות.

להגדרה "רכוש קבוע"

מוצע להגדיר רכוש קבוע כרכוש הקבוע המשמש להפקה או למכירה של משאב טבע, וכן נכסים בלתי מוחשיים הנובעים מהוצאות מחקר ופיתוח והמשמשים להפקה או למכירה כאמור. ההשקעות ברכוש הקבוע אשר ביצע בעל הזכות לניצול משאב טבע, הן רכיב בחישוב רווחי היתר של בעל הזכות לניצול משאב טבע וההיטל החל עליו. מאחר שלעתים בעלי הזכויות כאמור משקיעים במחקר ופיתוח כדי לייעל את תהליך הפקת משאב הטבע, מוצע לכלול גם נכסים בלתי מוחשיים בהגדרת רכוש קבוע, בתנאי ששימשו בהפקת משאב הטבע או במכירתו.

(ב) ההיטל יהיה בשיעור מרווחי היתר כמפורט להלן:

(1) על רווחי היתר עד לסכום השווה ל-6% מהעלות המופחתת של הרכוש הקבוע – 25%;

(2) על רווחי היתר העולים על הסכום האמור בפסקה (1) – 42%.

(ג) היטל רווחי יתר יחושב בעד כל זכות לניצול משאב טבע, בנפרד, ואם היתה הזכות לניצול כמה משאבי טבע – בעד כל משאב טבע בנפרד.

חישוב רווחי יתר ממכירה של משאב טבע 20ג.
רווחי יתר ממכירה של משאב טבע מס, בסוף אותה שנה, כסכום ההפרש בין הרווח התפעולי המתואם באותה שנה לבין 14% מהעלות המופחתת של הרכוש הקבוע באותה שנה.

חישוב הרווח התפעולי המתואם 20ד.
(א) הרווח התפעולי המתואם יחושב, לגבי כל שנת מס, בתום אותה שנה, כרווח התפעולי באותה שנת מס ממכירת משאב הטבע, בניכוי הוצאות הפחת באותה שנה ובניכוי 5% מההון החוזר הממוצע בשנה האמורה.

ד ב ר י ה ס ב ר

בנפרד, ולא יהיה ניתן להסיט הכנסות, הוצאות או רכוש קבוע מפעילויות אחרות של בעל הזכות לניצול משאב טבע או אליהן, ובכלל זה פעילויות אחרות בתחום ניצול משאבי הטבע. יתרה מזאת, בשל הפרוגרסיביות של ההיטל, שיעור ההיטל של הנישום בשל זכות אחת לניצול משאב טבע או בשל משאב מסוים עשוי להיות שונה משיעור ההיטל שיחול עליו בשל זכות או משאב אחרים. לפיכך מוצע לקבוע שיחידת הפעילות הכלכלית שבעדה נגבה ההיטל היא הפעילות לניצול כל משאב טבע בנפרד.

לסעיף 20 המוצע

כאמור, לשם חישוב בסיס המס שעליו יוטל היטל רווחי היתר בכל שנה ושנה, יש לקבוע את הרווח התפעולי המתואם הנובע מהפקת משאב הטבע ומכירתו. על פי המוצע הרווח התפעולי הוא מחזור המכירות של משאב הטבע, בהפחתת כל ההוצאות להפקה ולמכירה של משאב הטבע, המפורטות בהגדרה המוצעת בסעיף זה, למעט פחת ולמעט הוצאות בשל הפחתה הנובעת מירידת ערך הרכוש הקבוע.

מוצע כי הוצאות הפחת אשר יוכרו לצורך חישוב הרווח התפעולי המתואם יהיו לפי הפחת החשבונאי בהתאם לדוח רווח והפסד שמגיש בעל הזכות לניצול משאב טבע, אשר יחושב על בסיס עלות הרכוש הקבוע כהגדרתה בסעיף 20 המוצע, קרי, למעט אומדן עלויות פירוק ופינוי הרכוש הקבוע ושיקום האתר שבו הוא ממוקם.

מאחר שלצורך חישוב רווחי היתר ושיעורי ההיטל מובאת בחשבון יתרת העלות המופחתת של הרכוש הקבוע בלא הפרשות לירידת ערך, מוצע שהוצאה הנובעת

בעל הזכות, ובכך למעשה מבטיחה כי המס יוטל רק על "רווחיות היתר", הנובעת מהפקת משאב הטבע ומכירתו.

על בסיס המס האמור, קרי על רווחי היתר, יוטל על פי המוצע היטל פרוגרסיבי בשיעורים של 25% ו-42%, בהתאם למדרגות המפורטות להלן המבטאות את שיעור התשואה על יתרת עלותו המופחתת של הרכוש הקבוע של בעל הזכות, המשמש אותו לפעילות הפקת משאב הטבע ומכירתו, באותה שנה.

מדרגת היטל רווחי היתר הראשונה תעמוד על פי המוצע על 25%, ותוטל על רווחי יתר עד לסכום של 6% מהעלות המופחתת של הרכוש הקבוע (כלומר על תשואה כוללת של 14% עד 20%), והמדרגה השנייה תעמוד על 42% ותוטל על רווחים גבוהים יותר מהסכום האמור (כלומר, על תשואה כוללת של יותר מ-20%). משטר המדרגות המוצע מבטיח, כי שיעור ההיטל על השקעות שהתשואה עליהן היא בינונית-גבוהה יהיה נמוך יותר בהשוואה לשיעור ההיטל המוטל על השקעות שהתשואה עליהן גבוהה במיוחד. משטר המדרגות ייצור אלמנט של פרוגרסיביות בהיטל, ויסייע במניעת תמריץ שלילי לביצוע השקעות, במיוחד השקעות בעלות כראיות כלכלית גבולית.

ההיטל שמוצע לקבוע בהצעת החוק, שונה במהותו ובאופן חישובו ממש המוטל על רווחים דוגמת מס חברות ומס הכנסה, מכיוון שמטרתו גביית נתח מהרנטה הכלכלית הנובעת ממשאב טבע מסוים, ומזכות אחת לניצול משאב טבע. לכן מוצע לקבוע, בסעיף קטן (ג) של סעיף 20 המוצע, שרווחי היתר ושיעורי ההיטל יחושבו לגבי כל משאב טבע, הנובע מזכות אחת לניצול משאב טבע, בנפרד. חישוב ההיטל ייעשה אם כן בנפרד לגבי כל זכות כאמור, ואם הזכות היא לניצול כמה משאבי טבע – בעד כל משאב טבע

(ב) בסעיף זה –

“רווח תפעולי” – מחזור המכירות של משאב הטבע בהפחתת כל ההוצאות להפקה ולמכירה של משאב הטבע, המפורטות להלן, למעט פחת ולמעט הוצאות בשל הפחתה הנובעת מיירידת ערך הרכוש הקבוע:

- (1) עלות המכה, לרבות תמלוגים, ושכר;
- (2) עלויות הובלה ושיווק;
- (3) הוצאות הנהלה וכלליות;
- (4) הוצאות מחקר ופיתוח;

“הוצאות פחת” – הוצאות הפחת בשל הרכוש הקבוע המחושבות על בסיס עלות הרכוש הקבוע כהגדרתה בסעיף 20ה(א);

“הון חוזר ממוצע” – סכום השווה להון החוזר בשנת המס בתוספת ההון החוזר בשנת המס שקדמה לה, כשהוא מחולק לשניים; לעניין זה, “הון חוזר” – סך הנכסים השוטפים שיש לכלול בסעיפי “מלאי”, “לקוחות” ו“חייבים ויתרות חובה”, המתייחסים לפעילות הפקה או מכירה של משאב הטבע, בניכוי סך ההתחייבויות השוטפות שיש לכלול בסעיפי “ספקים”, “נותני שירותים” ו“זכאים ויתרות זכות”, המתייחסים לפעילות כאמור.

20ה. (א) העלות המופחתת של הרכוש הקבוע תחושב, בכל שנת מס, בסוף אותה שנה, כעלות הרכוש הקבוע שנרכש במהלך שנת המס, בתוספת עלות הרכוש הקבוע בשנת המס הקודמת ובניכוי הוצאות הפחת, כהגדרתן בסעיף 20ד(ב), שנצברו בשל אותו רכוש עד תום שנת המס; לעניין זה, “עלות הרכוש הקבוע” – למעט אומדן עלויות פירוק ופינוי הרכוש הקבוע ושיקום האתר שבו הוא ממוקם.

חישוב העלות המופחתת של הרכוש הקבוע

ד ב ר י ה ס ב ר

הרווח התפעולי המתואם (שלפיו מחושב בסיס המס), 5% מההון החוזר הממוצע.

ההון החוזר כולל, על פי ההגדרה המוצעת בסעיף קטן (א) של סעיף 20 המוצע, את מרכיבי הרכוש השוטף המפורטים בהגדרה, המתייחסים לפעילות הפקה או מכירה של משאב הטבע, בניכוי ההתחייבויות השוטפות המפורטות בהגדרה, המתייחסות לפעילות כאמור. ממוצע ההון החוזר הוא הממוצע של יתרת ההון החוזר בסוף שנת המס ויתרת ההון החוזר בסוף שנת המס שקדמה לה.

לסעיף 20 המוצע

כאמור, על פי המוצע, לצורך חישוב רווחי היתר ושיעור היטל רווחי היתר, יש לחשב את העלות המופחתת של הרכוש הקבוע של בעל זכות לניצול משאב טבע, בשנת

מרישום ירידת ערך כאמור לא תילקח בחשבון בחישוב הרווח התפעולי, כלומר, הוצאות כאלה לא יופחתו מהרווח התפעולי.

עלויות המימון המשמעותיות ביותר נובעות בדרך כלל מביצוע השקעות. לאור העובדה שמוצע להפחית מבסיס המס שלפיו מחושב היטל רווחי היתר סכום המבטא תשואה על השקעות, הן אלה שמומנו באמצעות הון עצמי והן אלה שמומנו באמצעות הון זר, הרי שהכרה בהוצאות המימון תיצור מגן מס כפול בשל אותן הוצאות, ולכן מוצע שלא להפחיתן מבסיס המס. מנגד, מאחר שההתחשבות במרכיב המימוני בקביעת התשואה (שמוצע כאמור להפחית מבסיס המס) מתייחסת רק לרכוש הקבוע, בשעה שייתכן שיהיו הוצאות מימוניות הנובעות מהפעילות השוטפת, מוצע להפחית מהרווח התפעולי, לצורך קביעת

(ב) שימש רכוש קבוע להפקה או למכירה של משאב הטבע בחלק משנת המס, תובא בחשבון לצורך חישוב העלות המופחתת של הרכוש הקבוע, רק העלות המופחתת היחסית של אותו רכוש; לעניין זה, "העלות המופחתת היחסית" של רכוש קבוע – עלות הרכוש הקבוע האמור, בניכוי הוצאות הפחת, כהגדרתן בסעיף 20ד(ב), שנצברו בשלו עד תום שנת המס, כשהתוצאה מוכפלת בחלק היחסי משנת המס שבמהלכו שימש הרכוש הקבוע האמור להפקה או למכירה של משאב הטבע.

(א) עשה בעל זכות לניצול משאב טבע שימוש ברכוש קבוע או בנכסים שוטפים כאמור בהגדרה "הון חוזר" שבסעיף 20ד(ב), להפקה או למכירה של משאב הטבע וכן לפעילות נוספת (בסעיף קטן זה – פעילויות משותפות), או היו לו הוצאות בשל פעילויות משותפות או התחייבויות שוטפות הנובעות מפעילויות כאמור, ייחסו הנכסים, ההוצאות או ההתחייבויות האמורות להפקה או למכירה של משאב הטבע לצורך חישוב רווחי היתר, בהתאם ליחס שבין מחזור המכירות הכלול בחישוב הרווח התפעולי המתואם של משאב הטבע בשנת המס למעט מכירות כאמור בסעיף 20ז(ב)(2), לבין מחזור ההכנסות של בעל הזכות לניצול משאב הטבע באותה שנה מהפעילויות המשותפות.

120. ייחוס נכסים, הוצאות והתחייבויות הקשורים לפעילויות משותפות

ד ב ר י ה ס ב ר

משמשים לפעילות נוספת שאינה מכירתו והפקתו של משאב הטבע (להלן בפרק זה – רכיב משותף), וככל שלא ניתן לבצע ייחוס ספציפי, מוצע ליחס את הרכיב המשותף לפעילות להפקה ומכירה של משאב הטבע בהתאם ליחס מחזוריים – מחזור המכירות של משאב הטבע בשנת המס חלקי ההכנסות של בעל הזכות לניצול משאב טבע מכלל הפעילויות שהרכיב המשותף שימש להן.

כמו כן, מוצע כי בחישוב מחזור המכירות של משאב הטבע יובא בחשבון מחזור המכירות הכלול בחישוב הרווח התפעולי המתואם (ראו דברי ההסבר לסעיף 20ד המוצע) למעט מכירות מכוח סעיף 20ז(ב)(2) המוצע, שהן כפי שיפורט להלן בדברי ההסבר לאותו סעיף, מכירות שלא התרחשו בפועל ועל כן לא נבעו מהן הוצאות או הון חוזר ואין רכוש קבוע ששימש ביצירתן.

כמפורט להלן בדברי ההסבר לסעיפים 20ז עד 20כא המוצעים, קובעים אותם סעיפים הוראות מיוחדות לחישוב יחס המחזוריים, כך שהכנסות הנובעות מעסקאות בין צדדים שמתקיימים ביניהם יחסים מיוחדים (כאמור בסעיף 20ט המוצע) או מעסקאות בין בעלי זכויות למשאבי טבע מסוימים (כאמור בסעיפים 20כ ו-20כא המוצעים) יובאו בחשבון לפי שווי השוק, בכפוף להוראות הסעיפים האמורים.

המס שבעדה משולם ההיטל. בחישוב זה מובא בחשבון, על פי המוצע בהגדרה "רכוש קבוע", הרכוש הקבוע (לרבות נכסים בלתי מוחשיים הנובעים מהוצאות מחקר ופיתוח) המשמש את בעל הזכות להפקתו ומכירתו של משאב הטבע. על כן, מוצע לקבוע כי העלות המופחתת של הרכוש הקבוע, בשנת המס שבעדה משולם ההיטל, תכלול את עלות הרכוש הקבוע שנרכש במהלך שנת המס בתוספת עלות הרכוש הקבוע בתום שנת המס שקדמה לה, בניכוי פחת שנצבר בשל אותו רכוש קבוע (לעניין זה עלות הרכוש הקבוע אינה כוללת הוצאות פירוק ופינוי הרכוש הקבוע ושיקום האתר) עד תום שנת המס. ככל שרכוש קבוע כלשהו שימש להפקתו או למכירתו של משאב הטבע רק בחלק משנת המס, יובא בחשבון רק חלק יחסי של העלות המופחתת של אותו רכוש קבוע.

לסעיף 120 המוצע

לסעיף קטן (א)

מאחר שהיטל רווחי יתר מחושב לגבי פעילות להפקה ומכירה של משאב טבע אחד, מכוח זכות אחת לניצול משאב טבע, הרי שבחישוב רווחי היתר ושיעור ההיטל יש לקחת בחשבון רק מרכיבי הון חוזר, רכוש קבוע והוצאות ששימשו להפקה ומכירה של אותו משאב טבע. במידה שמרכיב ממרכיבי ההון החוזר, הרכוש הקבוע או ההוצאות

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), שימש רכוש קבוע להפקה או למכירה של משאבי טבע בידי כמה בעלי זכות לניצול משאב טבע, שמתקיימים ביניהם יחסים מיוחדים, ייוחס הרכוש הקבוע להפקה או למכירה של כל משאב טבע לצורך חישוב רווחי היתר, בהתאם ליחס שבין מחזור המכירות הכלול בחישוב הרווח התפעולי המתואם של כל אחד ממשאבי הטבע בשנת המס, לבין סך כל מחזורי המכירות הכלולים בחישוב הרווח התפעולי המתואם של משאבי הטבע יחד באותה שנה; בחישוב מחזורי המכירות לפי סעיף קטן זה לא יובאו בחשבון מכירות כאמור בסעיף 20(ב)(2).

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), יראו רכוש קבוע ששימש להפקה או למכירה של כלוריד האשלג וכן להפקה או למכירה של כלוריד המגנזיום, כרכוש קבוע ששימש להפקה או למכירה של כלוריד האשלג, בלבד.

120. חישוב בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים
חישוב רכיבי רווחי היתר והיטל רווחי היתר לפי פרק זה יהיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, אלא אם כן נקבע אחרת בחוק זה, ובכפוף להוראות פרק ה'.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף קטן (ב)

תעשיית כלוריד המגנזיום וכדי להבטיח שהיטל רווחי היתר המוטל על בעל הזכות לאשלג לא יפגע בכדאיותה הכלכלית של תעשיית הפקת כלוריד המגנזיום לאור קשרי הגומלין שביניהם.

לאור האמור, מוצע לקבוע כי על אף האמור בסעיף קטן (ב) כנוסחו המוצע – אשר קובע כאמור חלוקה של רכוש הקבוע הנמצא בבעלות בעל זכות לניצול משאב טבע אחד אך משמש להפקת כמה משאבי טבע – כי במקרה שבו רכוש קבוע שימש להפקה או למכירה של כלוריד האשלג וכן להפקה או למכירה של כלוריד המגנזיום, יראו אותו כרכוש קבוע ששימש להפקה או למכירה של כלוריד האשלג, בלבד. בכך יקבל מפעל האשלג הגנה גם בשל הרכוש הקבוע המשמש גם להפקה ומכירה של כלוריד המגנזיום בידי מפעל המגנזיום, וזאת כאמור, כדי לא לגרום לכך שהיטל רווחי היתר יהפוך את מפעל המגנזיום לנטל.

לסעיף 120 המוצע

מאחר שהיטל רווחי היתר מחושב על פי המוצע בהתאם לרכיבים בדוחות הכספיים (ראו גם דברי ההסבר להגדרה "כללי חשבונאות מקובלים", בסעיף 20 המוצע), מוצע לקבוע כי חישוב הרכיבים של רווחי היתר ושל היטל רווחי היתר ייעשה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, אלא אם כן נקבע מפורשות אחרת בחוק זה, ובכפוף להוראות פרק ה' לחוק. הקובע הוראות לעניין עסקאות מיוחדות, ובין השאר הוראות לעניין קביעת רווחי היתר בעסקאות כאמור.

רכוש קבוע הנמצא בבעלות בעל זכות לניצול משאב טבע אחד, עשוי לשמש לעתים להפקתם ומכירתם של משאבי טבע בידי בעלי זכות אחרים לניצול משאבי טבע, שמתקיימים בינם לבין בעל הזכות שבבעלותו הרכוש הקבוע יחסים מיוחדים (להלן בסעיף זה – רכוש קבוע משותף). מוצע כי במצב כמתואר לעיל, גם אם הרכוש הקבוע נמצא בבעלות בעל זכות אחד בלבד, כדי להשיג חישוב נכון של תשואה ורווחי יתר בשל הפקת ומכירה של משאב הטבע, ייוחס הרכוש הקבוע להפקה או מכירה של משאב הטבע בידי כל אחד מבעלי הזכויות בהתאם ליחס המחזוריים – מחזור המכירות של משאב הטבע (בידי בעל זכות אחד שהרכוש הקבוע שימש אותו להפקה או מכירה של משאב הטבע) בשנת המס חלקי כלל ההכנסות ממכירות משאבי הטבע שבהפקתם או מכירתם שימש הרכוש הקבוע המשותף באותה שנת מס.

כאמור, גם בחישוב מחזור המכירות של משאב טבע לצורך חישוב יחס המחזוריים במקרה של רכוש קבוע משותף, לא יובאו בחשבון במחזור המכירות הכלול בחישוב הרווח התפעולי המתואם של משאב הטבע, מכירות מכוח סעיף 20(ב)(2) המוצע.

לסעיף קטן (ג)

כאמור בחלק הכללי של דברי ההסבר לפרק זה, מוצע לקבוע הוראות מיוחדות לעניין הסינרגיה בין מפעל המגנזיום למפעל האשלג. זאת, לאור הרצון לשמר את

העברת רווחים לשנות מס עוקבות ת.ח.20 היה הרווח התפעולי המתואם של בעל זכות לניצול משאב טבע ממכירת משאב הטבע נמוך מ-14% מהעלות המופחתת של הרכוש הקבוע, יופחת ההפרש ביניהם מהרווח התפעולי המתואם ממכירת אותו משאב טבע בשנות המס הבאות, בזה אחר זה, ובלבד שאם ניתן להפחית את ההפרש האמור באחת השנים הבאות כאמור, לא תותר הפחתה בשנה שלאחריה.

כללים לאיחוד זכויות לניצול משאב טבע ט.ט.20 המנהל רשאי להורות, במסגרת קביעת שומה לפי מיטב השפיטה לפי סעיף 20ט(ב)(2), או במסגרת החלטת מיסוי לפי סעיף 44 שניתנה לבקשת בעל זכות לניצול משאב טבע, כי כמה זכויות לניצול אותו משאב טבע שבידי אותו בעל זכות, ייחשבו לעניין חלק זה בזכות אחת לניצול משאב טבע, ובלבד שמתקיימים, בין השאר, כל אלה:

- (1) חלק מהותי מעלות המכר כאמור בהגדרה "רווח תפעולי" שבסעיף 20ד(ב), משותף לכל הזכויות;
- (2) איחוד הזכויות לא יביא להפחתת היטל רווחי היתר.

פרק ג': תשלום ההיטל

מועד התשלום ז.ט.20 בעל זכות לניצול משאב טבע ישלם את היטל רווחי היתר במועד הגשת דוח רווחי היתר.

מקדמות ז.י.א.20 השר רשאי לקבוע הוראות לעניין תשלום מקדמות על חשבון היטל רווחי יתר; הוראות סעיף 180 לפקודה, יחולו על מקדמות לפי סעיף זה, בשינויים המחויבים.

ד ב ר י ה ס ב ר

טבע בנפרד. עם זאת, ישנם תנאים כלכליים וגיאולוגיים אשר עשויים להצדיק חריגה מכלל זה. מוצע להסמיך את המנהל להורות, במסגרת קביעת שומה לפי מיטב השפיטה לפי הוראות סעיף 20ט(ב)(2) המוצע, או במסגרת החלטת מיסוי לפי סעיף 44 לחוק, שניתנה לבקשת בעל זכות לניצול משאב טבע, שכמה זכויות לניצול אותו משאב טבע הנמצאות בידי אותו בעל זכות, ייחשבו לעניין חלק ב' המוצע כזכות אחת לניצול משאב טבע. מוצע לקבוע שסמכות המנהל לקבוע כאמור תותנה בכך שחלק מהותי מעלות המכר, משותף לזכויות השונות, וכן בכך שאיחוד הזכויות לא יביא להפחתת היטל רווחי היתר.

לסעיף 20 המוצע

מוצע לקבוע את מועד התשלום של היטל רווחי היתר למועד הגשת דוח רווחי היתר, קרי בתוך 120 ימים מתום שנת המס שלגביה מוגש הדוח.

לסעיף 20יא המוצע

מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע בתקנות הוראות לעניין תשלום מקדמות על חשבון ההיטל. נקבעו הוראות כאמור, תהיה על פי המוצע לפקיד שומה הסמכות לפטור את בעל הזכות לניצול משאב טבע מתשלום מקדמה כאמור או להגדיל את המקדמה על פי הוראות סעיף 180 לפקודה.

לסעיף 20ח המוצע

בדומה להוראות בפקודה בנוגע לקיזוז הפסדים (ראו סעיפים 28 ו-92 לפקודה), מוצע כי בשנה שבה בסיס המס של היטל רווחי היתר יהיה שלילי, קרי בשנה שבה לא יהיו לבעל הזכות לניצול משאב טבע רווחי יתר, יועבר החוסר לשנים שבהן בסיס המס יהיה חיובי. הסכום השלילי ישמש מגן מס לרווח באמצעות קיזוזו מבסיס המס בשנים הבאות. לפיכך, ככל שבשנה מסוימת יהיה הרווח התפעולי המתואם של חברה שהיא בעל זכות לניצול משאב טבע נמוך מהתשואה הנורמטיבית על יתרת העלות המופחתת של הרכוש הקבוע, היא תוכל להשתמש בתשואה שלא נוצלה כמגן מס בשנה הבאה. בכך מובטח כי לאורך חיי הפרויקט יוטל היטל רווחי היתר רק לאחר שהשקעת החברה החזירה תשואה נורמטיבית של 14%. מנגנון קיזוז זה חשוב בשל תנודתיות המחירים בחלק משווקי הסחורות העולמיים, ומאפשר לוודא כי ההיטל מוטל על רווחי היתר של החברה בראיה רבי-שנתית.

לסעיף 20ט המוצע

כאמור, בהתאם לסעיף 20ב(ג) המוצע, יחושב היטל רווחי היתר בעד כל זכות לניצול משאב טבע, בנפרד, ואם היתה הזכות לניצול כמה משאבי טבע – בעד כל משאב

תשלום היטל לאחר 20 יב. (א) נמסרה לחייב בתשלום היטל רווחי יתר החלטת פקיד השומה, השגה וערעור
השומה לפי הוראות סעיף 20(ב)2, חייב הוא, בתוך 15 ימים מיום מסירת ההודעה, לשלם את יתרת היטל רווחי יתר הנובעת ממנה, ואם הוגשה השגה לפי הוראות סעיף 20טז – את יתרת ההיטל שאינה שנויה במחלוקת.

(ב) נמסרה לחייב בתשלום היטל רווחי יתר החלטת פקיד השומה לפי הוראות סעיף 20(ד), חייב הוא, בתוך 15 ימים מיום מסירת ההודעה, לשלם את יתרת היטל רווחי יתר הנובעת ממנה, ואם הוגש ערעור לפי הוראות סעיף 20טז(ו) – את יתרת ההיטל שאינה שנויה במחלוקת.

(ג) נמסרה לחייב בתשלום היטל רווחי יתר החלטת בית המשפט בערעור לפי סעיפים 156 או 157 לפקודה, יחולו לגבי הוראות סעיף 185 לפקודה כאילו היה הנישום.

20 יג. הוראות סעיפים 186 ו-187 לפקודה יחולו על תשלום היטל רווחי יתר לפי פרק זה, בשינויים המחויבים.
דחיית תשלום והפרשי הצמדה וריבית

פרק ד': חובות דיווח ושומה

20 יד. (א) בעל זכות לניצול משאב טבע יגיש לפקיד השומה, לגבי כל שנת מס, דיווח לגבי רווחי היתר ממכירת משאב הטבע בשנת המס שלגביה מוגש הדיווח (בחוק זה – דוח רווחי יתר);
דוח רווחי יתר

ד ב ר י ה ס ב ר

פחות מהמוטל עליו בהתאם להחלטת בית המשפט, ישלם את היתרה בתוך 15 ימים מיום מסירת ההחלטה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, כמשמעותם בסעיף 159א(א) לפקודה, זולת אם קבע בית המשפט אחרת. אם שילם יותר מהמוטל עליו כאמור, יוחזר לו הסכום העודף בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כאמור.

לסעיף 20 יג המוצע

מוצע לקבוע כי פקיד השומה יהיה רשאי, אם ניתנה לו סיבה מספקת לכך, להאריך את המועדים לתשלום ההיטל, כולו או מקצתו, או את המועדים לתשלום המקדמה, כולה או מקצתה, לתקופה שימצא לנכון, ובלבד שהחייב בתשלום היטל ישלם בשל תקופת הדחייה הפרשי הצמדה וריבית. כמו כן, מוצע לקבוע כי על סכום ההיטל לשנה פלונית, שלא שולם עד תום שנת המס, ייוספו הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בסעיף 159א(א) לפקודה, כך שהחייב בתשלום היטל ישלם את הסכום האמור (שלא שולם) צמוד למדד, ובתוספת ריבית של 4%, וזאת בעד התקופה שמתום שנת המס עד יום התשלום.

לסעיף 20 יד המוצע

מוצע, לשם קביעת סכום היטל רווחי היתר אשר על החייב בהיטל רווחי יתר לשלם, לדרוש מבעל זכות לניצול משאב טבע להגיש לפקיד השומה, לגבי כל שנת מס, דוח לגבי רווחי היתר שנצמחו לו בשנת המס ממכירת משאב הטבע המופק ונמכר מכוח אותה זכות לניצול

לסעיף 20 יב המוצע

מוצע כי אם נקבעה לבעל זכות לניצול משאב טבע החייב בהיטל רווחי יתר (להלן בפרק זה – חייב בתשלום היטל) שומה על פי מיטב השפיטה (לפי הוראות סעיף 20טז(ב)2) המוצע, עליו לשלם את יתרת ההיטל הנובעת מהשומה כאמור בתוך 15 ימים מיום מסירת ההודעה על ההחלטה. חייב בתשלום היטל המבקש להשיג על שומה לפי מיטב השפיטה, לפי הוראות סעיף 20טז(א) המוצע – חייב לשלם את החלק מההיטל שאינו שנוי במחלוקת, בתוך 15 ימים מיום מסירת ההודעה כאמור.

באותו אופן מוצע כי אם החליט פקיד שומה בהשגה לפי הוראות סעיף 20טז(ד) המוצע ומסר את החלטתו לחייב בתשלום היטל, חייב האחרון לשלם את יתרת היטל רווחי היתר הנובעת מההחלטה כאמור, בתוך 15 ימים מיום מסירת ההודעה. אם בחר החייב בתשלום היטל לערער על החלטת פקיד השומה – ישלם בתוך התקופה האמורה לעיל את החלק מיתרת ההיטל שאינו שנוי במחלוקת.

סעיף 185 לפקודה קובע הוראות לעניין תיאום תשלום לאחר מתן פסק דין בערעור, קרי, השלמת תשלום ששולם בחסר וקבלת החזר בשל תשלום ששולם ביתר. מוצע להחיל את הוראות הסעיף האמור לעניין תשלום היטל רווחי יתר בידי חייב בתשלום היטל. מוצע כי אם ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי בערעור על החלטת פקיד השומה בהשגה או שניתנה החלטת בית המשפט העליון בערעור על החלטת בית המשפט המחוזי כאמור, ושילם החייב

דוח רווחי יתר יפרט את כל הרכיבים לחישוב רווחי היתר כאמור בפרק ב', ויאושר בידי רואה חשבון כהגדרתו בחוק רואי חשבון, התשט"ו-1955⁶ (בסעיף זה – רואה חשבון).

(ב) לדוח רווחי יתר יצרף בעל הזכות לניצול משאב טבע דוח המשמש בסיס להכנת דוח רווחי היתר, המפרט את נתוני הכספיים והכולל דוח על המצב הכספי, דוח על רווח או הפסד, דוח על שינויים בהון העצמי, דוח על תזרימי מזומנים וכן ביאורים; דוח כאמור יהיה דוח כספי נפרד הערוך לפי כללי החשבונאות המקובלים ומבוקר בידי רואה חשבון.

(ג) היה הדוח הכספי הנפרד כאמור בסעיף קטן (ב) מוצג במטבע חוץ בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, יוצג דוח רווחי היתר באותו מטבע, ואולם הסך המתקבל במטבע חוץ של רווחי היתר, יתורגם לשקלים חדשים לפי השער היציג של אותו מטבע ביום האחרון של שנת המס.

(ד) דוח רווחי יתר יוגש לפקיד השומה בתוך 120 ימים מתום שנת המס שלגביה הוא מוגש, בטופס שקבע המנהל; פקיד השומה רשאי, אם הוכח להנחת דעתו שקיימת סיבה מספקת לכך, לדחות את הגשת הדוח, למועד שיקבע, ובלבד שמי שקיבל דחייה כאמור יגיש במועד הקבוע בסעיף קטן זה דוח משוער על רווחי היתר, שיערך לפי מיטב אומדנו.

(ה) לא צירף בעל זכות לניצול משאב טבע את הדוח הכספי הנפרד כאמור בסעיף קטן (ב) לדוח רווחי היתר, יראו אותו כמי שלא הגיש את דוח רווחי היתר.

שומת ההיטל 200ט. (א) מסר בעל זכות לניצול משאב טבע דוח רווחי יתר לפי הוראות סעיף 202, יראו את הדוח כשומה עצמית לעניין רווחי היתר; פקיד השומה ישלח לבעל הזכות הודעה בדבר סכום ההיטל שהוא חייב בו על פי השומה העצמית.

ד ב ר י ה ס ב ר

דוח רווחי היתר, וכך גם הדוחות הכספיים שיצורפו לו כמפורט לעיל, יוגשו על פי המוצע לפקיד השומה בתוך 120 ימים מתום שנת המס שלגביה הם מוגשים. מוצע בהקשר זה להסמיך את פקיד השומה לדחות בנסיבות הקבועות בסעיף את הגשת הדוח למועד שיקבע, אך מי שקיבל דחייה כאמור יידרש להגיש בתוך 120 ימים מתום שנת המס כאמור דוח משוער על רווחי היתר.

כמו כן מוצע לקבוע כי אם הדוחות הכספיים של בעל זכות לניצול משאב טבע מוצגים במטבע חוץ בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, יוצג גם דוח רווחי היתר של אותו בעל זכות באותו מטבע. ואולם הסך המתקבל במטבע חוץ של רווחי היתר, יתורגם לשקלים חדשים לפי השער היציג של אותו מטבע ביום האחרון של שנת המס.

לסעיף 202ט המוצע

מוצע לקבוע הליך שומה לקביעת היטל רווחי היתר בדומה להליכים הקבועים בפקודה לעניין קביעת הכנסה

משאב טבע. דוח רווחי היתר יפרט על פי המוצע את כל הרכיבים לחישוב רווחי היתר (כאמור בפרק ב' לחלק ב' בנוסחו המוצע) ויאושר בידי רואה חשבון. לדוח רווחי היתר יצורפו על פי המוצע דוחות כספיים נפרדים מלאים של בעל הזכות לניצול משאב טבע. הדוחות הנפרדים כאמור יכללו דוח על המצב הכספי, דוח על רווח או הפסד, דוח על שינויים בהון העצמי, דוח על תזרימי מזומנים וכן ביאורים, ויהיו ערוכים לפי כללי חשבונאות מקובלים ומבוקרים בידי רואה חשבון. לעניין זה, מוצע לקבוע, כי אי-צירוף דוח נפרד ייחשב לאי-הגשת דוח רווחי היתר, על כל המשמעויות הנובעות מכך.

ויבהר כי אם אף המפקת משאב הטבע ומכירתו נעשית בידי אישיות משפטית אחת, יחויב בעל הזכות לניצול משאב טבע להבחין בין משאבי הטבע השונים שאותם הוא מפיך לצורך דוח רווחי היתר, ולדווח לגבי כל משאב טבע בנפרד.

⁶ ס"ח התשט"ו, עמ' 26.

(ב) בתוך התקופה הקבועה בסעיף 145(א)(2) לפקודה מתום שנת המס שבה נמסר לו דוח רווחי יתר, רשאי פקיד השומה לעשות אחת מאלה:

(1) לאשר את השומה העצמית;

(2) לקבוע לפי מיטב שפיטתו את רווחי היתר של בעל הזכות לניצול משאב הטבע בשנת המס ואת היטל רווחי היתר החל לגביו, אם יש לו טעמים סבירים להניח שהדוח אינו נכון; שומה לפי פסקה זו יכול שתיעשה בהתאם להסכם שנערך עם בעל הזכות.

(ג) לא הוגש דוח רווחי יתר לגבי שנת מס כלשהי, רשאי פקיד השומה לקבוע את רווחי היתר של בעל זכות לניצול משאב טבע באותה שנה לפי מיטב שפיטתו ולקבוע את היטל רווחי היתר החל לגביו, בהתאם.

20. (א) קבע פקיד שומה, לפי מיטב שפיטתו, את רווחי היתר של בעל זכות לניצול משאב טבע בשנת המס או את היטל רווחי היתר החל לגביו, לפי הוראות סעיף 20טו(ב)(2) או (ג) (בפרק זה – הודעת שומה לפי מיטב השפיטה), רשאי בעל הזכות לבקש מפקיד השומה, בהודעת השגה מנומקת בכתב, לחזור ולשנות את השומה, בתוך 30 ימים מיום המצאת הודעת השומה לפי מיטב השפיטה; לעניין זה יראו כהשגה על שומה לפי מיטב השפיטה לפי סעיף 20טו(ג), רק דוח רווחי יתר שיוגש לגביה.

השגה לפני פקיד שומה

ד ב ר י ה ס ב ר

השומה שהוצאה לו, בתוך 30 ימים מיום שהומצאה לו השומה. על פי המוצע, ניתן להשיג על שומה לפי מיטב השפיטה שניתנה לאחר שלא הוגש דוח רווחי יתר כלל, רק באמצעות הגשת דוח לגביה. זאת, בדומה לקבוע בסעיף 150(ב) לפקודה.

עוד מוצע לקבוע, בדומה לקבוע בסעיפים 150 עד 152 לפקודה, הוראות שונות לעניין ההשגה. כך, מוצע לקבוע, כי מי שערך את השומה לא ידון בהשגה עליה, וכן כי בשלב ההשגה, יהיה רשאי פקיד השומה לדרוש מהמשיג את כל הפרטים והמסמכים הנראים לו דרושים לשם קבלת החלטה בהשגה.

החלטת פקיד השומה בהשגה תינתן על פי המוצע בתוך התקופה הקבועה בסעיף 152(ג) לפקודה, ועליה להיות מנומקת.

מוצע כי אם החליט פקיד השומה לדחות את ההשגה, הוא יקבע בכתב את רווחי היתר של בעל הזכות לניצול משאב טבע או את היטל רווחי היתר החל עליו, ורשאי הוא לקבוע רווחים או היטל גבוהים מאלה שקבע בשומה על פי מיטב השפיטה. היה ופקיד השומה לא השתמש בסמכויותיו לפי הסעיף המוצע (דרישת פרטים או דחיית ההשגה וקביעת רווחי היתר) בתקופה למתן החלטה בהשגה, מוצע כי יראו את ההשגה כאילו התקבלה.

לעניין ערעור על החלטת פקיד השומה בהשגה, מוצע לקבוע שיחולו, בשינויים המחויבים, הוראות סעיפים

חייבת, שומתה והמס הנובע ממנה. לשם כך, מוצע לקבוע כי הגשת דוח רווחי יתר לפי הוראות סעיף 20טו(ג) המוצע תיחשב לשומה עצמית, שלפיה ייקבע סכום ההיטל שישולם.

בתוך התקופה הקבועה בסעיף 145(א)(2) לפקודה, אשר תהיה על פי המוצע בסעיף 13(14) להצעת החוק ארבע שנים (ולא שלוש שנים עם אפשרות להארכה בשנה נוספת בסמכות המנהל) מתום שנת המס שבה נמסר לפקיד השומה דוח על רווחי יתר, רשאי פקיד השומה לאשר את הדוח או לקבוע לפי מיטב שפיטתו את רווחי היתר של בעל הזכות לניצול משאב הטבע בשנת המס ואת היטל רווחי היתר החל לגביו, וזאת אם יש לו טעמים סבירים להניח שהדוח אינו נכון.

פקיד השומה רשאי, על פי המוצע, לקבוע שומה לעניין היטל רווחי יתר לפי מיטב שפיטתו, גם במקרה שבו לא הוגש לו דוח רווחי יתר.

לסעיף 20טו המוצע

מוצע לקבוע, כי מקום שבו קבע פקיד השומה, לפי מיטב שפיטתו, את רווחי היתר של בעל הזכות לניצול משאב טבע או את היטל רווחי היתר החל לגביו (בין משום שלא הוגש לו דוח ובין משום שהיו לו טעמים סבירים להניח שהדוח שהוגש לו אינו נכון) בשנת המס, יהיה רשאי בעל הזכות האמור להשיג באופן מנומק על

(ב) מי שערך את שומת היטל רווחי היתר לא ידון בהשגה עליה.

(ג) קיבל פקיד השומה הודעת השגה לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי הוא לדרוש מהמשיג למסור לו את כל הפרטים הנראים לו דרושים לעניין רווחי היתר של בעל הזכות לניצול משאב טבע והיטל רווחי יתר החל לגביו, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 151 לפקודה, בשינויים המחויבים.

(ד) בתוך התקופה האמורה בסעיף 152(ג) לפקודה יחליט פקיד השומה על קבלת ההשגה או על דחייתה, כולה או חלקה, בהודעה מנומקת, ורשאי הוא לערוך הסכם לעניין זה עם בעל הזכות לניצול משאב הטבע; דחה פקיד השומה את ההשגה, כולה או חלקה, יקבע בכתב את רווחי היתר של בעל הזכות לניצול משאב הטבע בשנת המס, או את היטל רווחי היתר החל לגביו, ורשאי הוא להגדיל את הרכיבים, הרווחים או ההיטל מעבר לסכומים שקבע בהודעת השומה לפי מיטב השפיטה.

(ה) לא השתמש פקיד השומה בסמכויותיו לפי סעיף זה בתוך התקופה הקבועה בסעיף קטן (ד), יראו את ההשגה כאילו התקבלה.

(ו) על החלטת פקיד השומה בהשגה לפי הוראות סעיף קטן (ד), רשאי בעל זכות לניצול משאב טבע לערער, ויחולו לעניין ערעור כאמור הוראות סעיפים 153 עד 158 לפקודה, בשינויים המחויבים.

סמכות המנהל לעיין 210. הוראות סעיף 147 לפקודה יחולו, בשינויים המחויבים, על שומה ולתקנה לפי פרק זה.

פרק ה': עסקאות מיוחדות

פעולות שרואים אותן כמכירה של משאב טבע (א) לעניין חלק זה יראו את גם את הפעולות האלה כמכירה של משאב הטבע:

ד ב ר י ה ס ב ר

מתואם זה הוא מחזור המכירות של משאב הטבע בניכוי הוצאות ובהתאמות שונות כמפורט לעיל בדברי ההסבר לסעיף 20 המוצע. משמע, אם אין מכירות של משאב הטבע, לא יהיו לבעל הזכות לניצול משאב טבע רווחי יתר ולא יושת עליו היטל. אם בעל זכות כאמור לא מוכר את משאב הטבע אלא רק את מוצר ההמשך שלו, הרי שלא מתקיימת מכירה של משאב הטבע. כך גם אם בעל הזכות לא מוכר את משאב הטבע אלא עושה בו שימוש עצמי על כן, מוצע לקבוע פעולות שיראו אותן, לצורך חישוב רווחי היתר של בעל זכות לניצול משאב טבע, כמכירה של משאב הטבע (להלן בסעיף זה – מכירה רעיונית).

מוצע לקבוע מכירה רעיונית במועד שבו הועבר משאב הטבע למיתקן לצורך שימוש בו, לאחר השלמת הפקתו (סעיף קטן (א)1) כנוסחו המוצע. בחישוב הרווח

153 עד 158 לפקודה, שלפיהן על החלטת פקיד השומה כאמור ניתנת זכות ערעור לבית משפט המחוזי, ולאחריו, לבית המשפט העליון, בהתאם לסדרי הדין כאמור באותם סעיפים.

לסעיף 20 המוצע

מוצע להחיל את סמכות המנהל לעיין בשומה ולתקנה, בקבוע בסעיף 147 לפקודה, גם על שומה לפי פרק ג' לחלק ב' כנוסחו המוצע.

לסעיף 20זח המוצע

היטל רווחי היתר מוטל על בעל זכות לניצול משאב טבע בשל רווחי היתר הנובעים מהפקתו ומכירתו של משאב הטבע. כמפורט לעיל, הבסיס לחישוב רווחי היתר הוא הרווח התפעולי המתואם ממכירת משאב הטבע. רווח תפעולי

- (1) העברת משאב הטבע למיתקן לצורך שימוש בו לאחר השלמת הפקתו;
- (2) מכירת מחצב גולמי המשמש להפקת משאב הטבע לפני השלמת הפקת משאב הטבע;
- (ב) בחישוב הרווח התפעולי המתואם מפעולה המנויה בסעיף קטן (א), יובאו בחשבון, לצורך חישוב מחזור המכירות, הסכומים כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לעניין העברה כאמור בסעיף קטן (א)(1) – הסכום שהיה מתקבל אם משאב הטבע היה נמכר במועד ההעברה בהתאם לתנאי השוק;

(2) לעניין מכירת מחצב גולמי כאמור בסעיף קטן (א)(2) – הסכום שהיה מתקבל אם משאב הטבע המופק מאותו מחצב גולמי היה נמכר לאחר השלמת הפקתו, במועד מכירת המחצב הגולמי, בניכוי הוצאות רעיוניות שהיו נדרשות לשם השלמת ההפקה של משאב הטבע מאותו מחצב גולמי, והכול בהתאם לתנאי השוק; השר רשאי לקבוע הוראות לעניין חישוב ההוצאות הרעיוניות לפי פסקה זו.

(ג) לעניין חישוב הסכומים לפי סעיף קטן (ב) יחולו הוראות סעיף 20ט, גם אם אין בין הצדדים לעסקה יחסים מיוחדים.

(א) בעסקאות בין צדדים שמתקיימים ביניהם יחסים מיוחדים יחולו, לעניין קביעת רווחי יתר של בעל זכות לניצול משאב טבע ולעניין חישוב כל רכיב בהם כאמור בפרק ב' והיטל רווחי היתר, ההוראות לפי סעיף 85א לפקודה, בשינויים המחויבים, והכול בין שהן עסקאות בין-לאומיות ובין שאינן עסקאות כאמור, בין שהן עסקאות למכירת משאב טבע ובין שהן עסקאות אחרות המשפיעות על רכיב מרכיבי רווחי היתר.

עסקאות בין צדדים שמתקיימים ביניהם יחסים מיוחדים

ד ב ר י ה ס ב ר

למשאב טבע (לו היה בעל זכות לניצול משאב טבע), מוצע לקבוע כי בחישוב הרווח התפעולי המתואם, יובא בחשבון, לצורך חישוב מחזור המכירות, הסכום שהיה מתקבל בידי בעל הזכות לניצול משאב טבע אם משאב הטבע המופק מאותו מחצב גולמי היה נמכר לאחר השלמת הפקתו, במועד מכירת המחצב הגולמי, בניכוי הוצאות רעיוניות שהיו נדרשות לשם השלמת ההפקה של משאב הטבע מאותו מחצב גולמי, והכול בהתאם לתנאי השוק (סעיף קטן (ב)(2) כנוסחו המוצע). כן מוצע להסמיך את השר לקבוע הוראות לעניין חישוב ההוצאות הרעיוניות לפי סעיף קטן (ב)(2) האמור.

לסעיף 20ט המוצע

סעיף 85א לפקודה קובע כי עסקה בין-לאומית בין צדדים שמתקיימים ביניהם יחסים מיוחדים, אשר נקבעו בה מחיר או תנאים באופן שהופקו ממנה פחות רווחים משהיו מופקים אלמלא היחסים המיוחדים בין הצדדים

התפעולי המתואם, לצורך חישוב מחזור המכירות של משאב הטבע, יובא בחשבון הסכום שהיה מתקבל אם משאב הטבע היה נמכר במועד ההעברה כאמור בהתאם לתנאי השוק (סעיף קטן (ב)(1) כנוסחו המוצע).

באותו אופן, אם בעל הזכות לניצול משאב הטבע לא מוכר את משאב הטבע אלא את המחצב הגולמי המשמש להפקת משאב הטבע, הרי שלא מתקיימת מכירה של משאב הטבע. כמו כן, הרוכש של המחצב הגולמי שצפוי להשלים את ההפקה ולמכור את משאב טבע, אינו חייב בתשלום ההיטל הואיל וההיטל מוטל על פי המוצע רק על בעל זכות לניצול משאב טבע.

לאור האמור, מוצע לקבוע כי יראו במכירת מחצב גולמי המשמש להפקת משאב טבע כמכירת משאב הטבע (סעיף קטן (א)(2) כנוסחו המוצע). כדי להבטיח שמוכר המחצב הגולמי ישלם את אותו היטל שהיה משלם מוכר משאב הטבע אשר מעבר את המחצב הגולמי עד להפיכתו

(ב) מכר בעל זכות לניצול משאב טבע רכוש קבוע לבעל זכות אחר והתקיימו ביניהם יחסים מיוחדים, תחושב עלות הרכוש הקבוע האמור בידי בעל הזכות הרוכש, כאמור בסעיף 20ה, לצורך חישוב רווחי היתר שלו והיטל רווחי היתר, לפי המחיר שבו רכש את הרכוש הקבוע כאמור או לפי העלות המופחתת של הרכוש הקבוע בידי בעל הזכות המוכר, לפי הנמוך.

הוראות מיוחדות לעניין משאב טבע מסוג ברום (א) בסעיף זה – 20כ.

”יחידת ברום” – טון ברום או יחידה אחרת שקבע המנהל;

”מוצרי המשך” – מוצרים שהברום מהווה מרכיב מהותי בהם;

”פעילות המשך” – פעילות שבמסגרתה נעשה שימוש בברום לייצור מוצרי המשך.

(ב) על אף האמור בסעיפים 20ח(ב) ו-20יט, במכירת משאב טבע מסוג ברום לצורך פעילות המשך, בעסקה שבה מתקיימים בין הצדדים לעסקה יחסים מיוחדים, יובא בחשבון, לצורך חישוב מחזור המכירות של משאב הברום שנמכר לצורך פעילות ההמשך וקביעת רווחי היתר, בכל שנת מס, המחיר הגבוה מבין אלה:

(1) המחיר ליחידת ברום שנקבע בעסקה;

ד ב ר י ה ס ב ר

גבוהה יותר, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) המוצע, שאם בעל זכות לניצול משאב טבע מכר רכוש קבוע לבעל זכות אחר והתקיימו ביניהם יחסים מיוחדים, תחושב עלות הרכוש הקבוע האמור בידי בעל הזכות הרוכש, לפי המחיר שבו רכש את הרכוש הקבוע (המחיר בפועל בעסקה) או לפי העלות המופחתת של הרכוש הקבוע בידי בעל הזכות המוכר, לפי הנמוך. על פי המוצע קביעה זו תחול רק לצורך חישוב רווחי היתר של בעל הזכות הרוכש והיטל רווחי היתר החל לגביו, ולא לצורך שאר דיני המס.

לסעיף 20ב המוצע

הסעיף המוצע קובע הוראות מיוחדות לעניין קביעת מחיר משאב טבע מסוג ברום בעסקאות שבהן מתקיימים בין הצדדים יחסים מיוחדים. משאב הברום הוא משאב טבע ייחודי בכך שיש לו שימושים מעטים מאוד במצבו כמשאב טבע, ונתח גדול ממנו משמש לייצור תרכובות שונות. הברום הוא נוזל רעיל ומסוכן בתצורתו הגולמית, ולכן מסוכן ויקר לשנע את הברום ליעדים רחוקים. עלויות ההובלה הגבוהות גרמו לכך שמפיקי הברום בארצות שונות מקימים גם את תעשיית ההמשך לייצור תרכובות ברום, לרוב בסמוך למקום הפקת הברום.

העובדה שחברות הפקת הברום הן גם הבעלים של תעשיית ההמשך, קרי, מוכרות את משאב הטבע לעצמן, במכירה פנימית, לצורך ייצור מוצרי המשך (להלן בסעיף זה – פעילות המשך), מובילה לכך שאין מדד השוואה בין

לעסקה, תדווח, לצורך קביעת ההכנסה החייבת, בהתאם לתנאי שוק, ותחויב במס בהתאם. מכוח הסעיף האמור נקבעו תקנות לעניין קביעת המחיר בעסקה בהתאם לתנאי שוק.

מאחר שהסטת רווחים בין צד למשנהו עשויה להעביר רווחיות למי שכלל לא חייב בהיטל או שרווחי היתר שלו נמוכים או שליליים, מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) המוצע, כי בעסקאות בין צדדים שמתקיימים ביניהם יחסים מיוחדים יחולו הוראות סעיף 85א לפקודה, לרבות התקנות מכוחו. לעניין קביעת רווחי היתר של בעל זכות לניצול משאב טבע וחישוב רכיביהם, ולעניין חישוב היטל רווחי היתר, בין שמדובר בעסקאות למכירת משאב טבע ובין שהן עסקאות אחרות המשפיעות על רכיב מרכיבי רווחי היתר, וזאת גם אם אין מדובר בעסקאות בין-לאומיות.

רווחי היתר שעליהם מוטל ההיטל, ושיעור ההיטל, מחושבים בין השאר על בסיס העלות של הרכוש הקבוע. עלות הרכוש הקבוע עשויה להוות מרכיב מהותי מאוד בקביעת ההיטל – הן בשל השפעתו על מרכיב העלות המופחתת של הרכוש הקבוע שלפיה נקבעים רווחי היתר ושיעורי ההיטל, והן בשל הוצאות הפחת המנוכות בחישוב הרווח התפעולי ונגזרות מעלות הרכוש הקבוע.

כדי למנוע מבעלי זכות לניצול משאב טבע שיש ביניהם יחסים מיוחדים, למכור זה לזה רכוש קבוע, ודרך זו לשערך את הרכוש הקבוע ולהעניק לו עלות חדשה

(2) המחיר הנורמטיבי המשוקלל של יחידת ברום, בישראל או מחוץ לישראל, לפי העניין, שיחושב בהתאם להוראות סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) ולפי כללי החשבונאות המקובלים.

(ג) המחיר הנורמטיבי המשוקלל של יחידת ברום יחושב כממוצע המשוקלל של המחיר הנורמטיבי של כל יחידות הברום שנמכרו לצורך פעילות המשך במהלך תקופת הבדיקה כאמור בסעיפים קטנים (ה) ו-(ו); לעניין זה, "המחיר הנורמטיבי", של יחידת ברום – מחזור המכירות של מוצרי המשך המיוצרים במסגרת פעילות ההמשך, בניכוי ההוצאות והסכום המפורטים להלן, כשהתוצאה המתקבלת מחולקת במספר יחידות הברום ששימשו לצורך ייצור מוצרי ההמשך שנמכרו:

(1) הוצאות המיוחסות לפעילות ההמשך כאמור בפסקאות (1) עד (4) להגדרה "רווח תפעולי" שבסעיף 20(ב), לצורך מכירת מוצרי המשך, למעט עלות רכישת ברום;

(2) סכום השווה ל-12% ממחזור המכירות של מוצרי ההמשך המיוצרים במסגרת פעילות ההמשך.

(ד) המחיר הנורמטיבי המשוקלל יחושב בנפרד, לפי הוראות סעיף קטן (ג), לעניין יחידות הברום הנמכרות לצורך פעילות המשך בישראל (בסעיף זה – מחיר נורמטיבי משוקלל בישראל) ולעניין יחידות הברום הנמכרות לצורך פעילות המשך מחוץ לישראל (בסעיף זה – מחיר נורמטיבי משוקלל מחוץ לישראל).

(ה) המחיר הנורמטיבי המשוקלל ייקבע לראשונה לפי הממוצע המשוקלל בשנים 2009 עד 2013.

ד ב ר י ה ס ב ר

המנהל לקבוע מחיר נורמטיבי חדש אחת לחמש שנים אם הנסיבות מצדיקות שינוי כאמור.

על פי המוצע, ייקבע המחיר הנורמטיבי ליחידת ברום בהתבסס על שיטת החילוף לאחור (Netback), ובהסתמך על נתוני מכירות הברום של בעל הזכות לניצול משאב הטבע מסוג ברום, לצורך פעילות ההמשך, לצדדים שמתקיימים בינו לבין יחסים מיוחדים בחמש השנים הקודמות, ויחושב בנפרד לעניין יחידות הברום הנמכרות לצורך פעילות המשך בישראל ולעניין יחידות הברום הנמכרות לצורך פעילות המשך מחוץ לישראל. בכל אחת מהשנים ינוכו ממחזור המכירות של תרכובות הברום המיוצרות במסגרת פעילות ההמשך, כל עלויות ייצור תרכובות הברום המיוחסות לפעילות ההמשך, פרט לעלות רכישת הברום, וכן יופחת ממנו סכום השווה ל-12% ממחזור המכירות של מוצרי ההמשך (תרכובות הברום) המיוצרים במסגרת פעילות ההמשך בישראל או מחוץ לישראל, לפי העניין, ומהווה מרכיב רווח נורמטיבי לחברות

לאומי מקובל (Benchmark) למחיר הברום, אשר משקף מחיר בין קונה מרצון למוכר מרצון. בדומה ליצרני הברום האחרים, חלק הארי מהברום המיוצר בישראל בידי חברת הברום מועבר לחברות נשלטות או קשורות שמייצרות או משווקות תרכובות מבוססות ברום.

לאור האמור, מוצע, לשם חישוב רווחי היתר של בעל זכות לניצול משאב טבע מסוג ברום וההיטל שיחול לגביו, לקבוע מודל לאומי שווי משאב הברום הנמכר לצדדים קשורים. על פי המוצע, מחיר ההעברה של הברום לצדדים קשורים ייקבע בנפרד לגבי מכירות לצדדים קשורים לצורך פעילות המשך בישראל ולגבי מכירות לצדדים קשורים לצורך פעילות המשך מחוץ לישראל. מחיר ההעברה של משאב הברום לצדדים קשורים יהיה, על פי המוצע, הגבוה מבין שני אלה: מחיר המכירה בפועל של הברום לצד הקשור; או המחיר הנורמטיבי המשוקלל ליחידת ברום אשר ייקבע לראשונה ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016) ויוצמד למדד תרכובות הברום. מוצע להסמיך את

(1) בתום חמש שנים מיום י"ט בכסלו התשע"ו (1 בדצמבר 2015), רשאי המנהל לקבוע מחדש מחיר נורמטיבי משוקלל, לפי הממוצע המשוקלל בחמש השנים הקודמות, אם מצא כי התקיימו נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, ורשאי הוא לחזור ולעשות כן אחת לחמש שנים.

(2) ב־1 בינואר של כל שנת מס, יתואם המחיר הנורמטיבי המשוקלל שנקבע לפי סעיפים קטנים (ה) או (ו), לפי שיעור שינוי מדד תרכובות הברום בשנת המס הקודמת; לעניין זה, "מדד תרכובות הברום" – כפי שיקבע המנהל.

הוראות מיוחדות לעניין משאב טבע מסוג סלע פוספט – (א) בסעיף זה –

"יחידת פוספט" – טון סלע פוספט;

"מוצרי המשך" – מוצרים שסלע פוספט מהווה מרכיב מהותי בהם;

"פעילות המשך" – פעילות בישראל שבמסגרתה נעשה שימוש בסלע פוספט לייצור מוצרי המשך.

(ב) על אף האמור בסעיפים 20(ב) ו־20(ג) ו־20(ט), במכירת משאב טבע מסוג סלע פוספט לצורך פעילות המשך, בעסקה שבה מתקיימים בין הצדדים לעסקה יחסים מיוחדים, יובא בחשבון, לצורך חישוב מחזור המכירות של משאב סלע הפוספט שנמכר לצורך פעילות המשך וקביעת רווחי היתר, בכל שנת מס, המחיר הגבוה מבין אלה:

(1) המחיר ליחידת פוספט שנקבע בעסקה;

ד ב ר י ה ס ב ר

טבע מסוג סלע פוספט וההיטל שיחול לגביו, באמצעות מודל לאומדן שווי משאב סלע הפוספט הנמכר לצדדים קשורים. על פי המוצע, מחיר ההעברה של סלע הפוספט לצדדים קשורים ייקבע לפי הגבוה מבין אלה: מחיר המכירה בפועל של יחידת פוספט (כהגדרתה בסעיף קטן (א) המוצע) לצד הקשור; המחיר הנורמטיבי של יחידת פוספט; או עלויות ההפקה והתפעול המיוחסות ליחידת פוספט.

על פי המוצע, ייקבע המחיר הנורמטיבי של יחידת פוספט בהתבסס על שיטת החילוף לאחור, ובהסתמך על מחזור המכירות של מוצרי המשך המיוצרים במסגרת פעילות המשך, בניכוי הוצאות המיוחסות לפעילות המשך כאמור בפסקאות (1) עד (4) להגדרה "רווח תפעולי" שבסעיף 20(ב) המוצע, לצורך מכירת מוצרי המשך, למעט עלות רכישת סלע הפוספט, ובניכוי סכום השווה ל־12% ממחזור המכירות של מוצרי המשך המיוצרים במסגרת פעילות המשך, כשהוצאה המתקבלת מחולקת במספר יחידות הפוספט ששימשו לצורך ייצור מוצרי המשך שנמכרו.

תכליתו של הסדר זה להבטיח כי היטל רווחי היתר על הרווחים ממכירה של סלע פוספט לתעשיית המשך

המקיימות את פעילות המשך. הסכום שיתקבל בכל אחת מהשנים שייבדקו יחולק בכמות הברום ששימשה לייצור תרכובות הברום שנמכרו בכל אחת מהשנים, וישוקלל למחיר הנורמטיבי כאמור.

המחיר הנורמטיבי המשוקלל ייקבע לראשונה לפי הממוצע המשוקלל שבין השנים 2009 עד 2013 (זאת משום שאלו השנים המאוחרות ביותר שלגביהן קיימים כיום נתונים).

יובהר כי למעט אופן קביעת מחיר העברה לצדדים קשורים, יחול היטל רווחי היתר על משאב הברום באותו האופן שבו יחול על שאר משאבי הטבע.

לסעיף 20כא המוצע

בדומה לקבוע בסעיף 20כ המוצע, וכאמור בחלק הכללי של דברי ההסבר לפרק זה, מוצע לקבוע הוראות מיוחדות לעניין משאב טבע מסוג סלע פוספט. הואיל ומדובר במשאב טבע שרובו המוחלט (בסביבות 75%) מנוצל לצורך תעשיית המשך בישראל ישנה חשיבות רבה לכך שהיטל רווחי היתר לא יפגע בכדאיותה הכלכלית של תעשיית המשך. לשם כך קובע הסעיף המוצע הוראות מיוחדות לחישוב רווחי היתר של בעל זכות לניצול משאב

- (2) המחיר הנורמטיבי של יחידת פוספט שיחושב בהתאם להוראות סעיף קטן (ג) ולפי כללי החשבונאות המקובלים;
- (3) עלויות ההפקה והתפעול המיוחסות ליחידת פוספט.

(ג) המחיר הנורמטיבי של יחידת פוספט יהיה מחזור המכירות של מוצרי המשך המיוצרים במסגרת פעילות המשך, בניכוי ההוצאות והסכום המפורטים להלן, כשהתוצאה המתקבלת מחולקת במספר יחידות הפוספט ששימשו לצורך ייצור מוצרי המשך שנמכרו:

(1) הוצאות המיוחסות לפעילות המשך כאמור בפסקאות (1) עד (4) להגדרה "רווח תפעולי" שבסעיף 20ד(ב), לצורך מכירת מוצרי המשך, למעט עלות רכישת סלע הפוספט;

(2) סכום השווה ל-12% ממחזור המכירות של מוצרי המשך המיוצרים במסגרת פעילות המשך.

20כ.ב. (א) על אף הוראות סעיפים 20ח(ב) ו-1(ג) ו-20יט, מכר בעל זכות לניצול משאב טבע מסוג כלוריד האשלג (בסעיף זה – בעל זכות לאשלג) קרנליט לבעל זכות לניצול משאב טבע מסוג כלוריד המגנזיום (בסעיף זה – בעל זכות למגנזיום), ורכש ממנו חזרה תוצר לוואי מסוג סילבניט למטרת הפיכתו לכלוריד האשלג, ומתקיימים בין הצדדים לעסקה יחסים מיוחדים, יחולו לעניין העסקאות האמורות ההוראות אלה:

(1) לעניין בעל הזכות לאשלג – יראו, לצורך חישוב הרווח התפעולי המתואם של בעל הזכות, את הערך המוסף המחושב לפי הוראות סעיף קטן (ב) כהוצאות להפקה ולמכירה של משאב טבע כאמור בפסקאות (1) עד (4) להגדרה "רווח תפעולי" שבסעיף 20ד;

ד ב ר י ה ס ב ר

ביניהם עסקה שבמסגרתה בעל הזכות לאשלג מוכר קרנליט לבעל הזכות למגנזיום ורוכש ממנו בחזרה תוצר לוואי מסוג סילבניט, הערך המוסף לבעל הזכות לאשלג בשל הפקת הסילבניט בידי בעל הזכות למגנזיום, יוכר כהוצאה להפקת כלוריד האשלג לצורך חישוב הרווח התפעולי המתואם של בעל הזכות לאשלג, ובהתאמה, יופחת מעלויות המכר לצורך חישוב ההוצאות להפקה ולמכירה של משאב הטבע בידי בעל הזכות למגנזיום. מנגנון זה מבטיח כי תרומת מפעל המגנזיום לתעשיית האשלג תישאר באותו היקף חרף הטלת היטל רווחי יתר על הפקת כלוריד האשלג.

מוצע לקבוע כי הערך המוסף המחושב לצורך סעיף זה לשנת 2017 יהיה 100 דולר לטון כלוריד האשלג שמקורו בסילבניט שהוא תוצר לוואי מהפקת כלוריד המגנזיום; הסכום האמור יתואם ב-1 בינואר בכל שנה החל בשנת

ישולם רק לאחר שתובטח רווחיות נורמטיבית לתעשיית המשך כך שכדאיותה הכלכלית של תעשיית המשך לא תיפגע כתוצאה מההיטל.

יובהר כי למעט אופן קביעת מחיר העברה לצדדים קשורים, יחול היטל רווחי היתר על משאב סלע הפוספט באותו האופן שבו יחול על שאר משאבי הטבע.

לסעיף 20כ.ב המוצע

כאמור, קיימים קשרי גומלין בין הליך הפקת כלוריד המגנזיום להליך הפקת כלוריד האשלג. בין השאר, הליך הפקת כלוריד המגנזיום מסייע בהפקת כלוריד האשלג.

מוצע לקבוע הסדר מיוחד לעניין זה שביא לידי ביטוי סינרגיה זו. על פי המוצע, אם מתקיימים בין בעל הזכות לאשלג לבעל זכות למגנזיום יחסים מיוחדים, ומבוצעת

(2) לעניין בעל הזכות למגנזיום – יופחת מעלות המכר כאמור בהגדרה "רווח תפעולי" שבסעיף 20ד(ב), לצורך חישוב הרווח התפעולי המתואם של בעל הזכות, הערך המוסף המחושב לפי הוראות סעיף קטן (ב).

(ב) הערך המוסף לשנת 2017 יהיה 100 דולר לטון כלוריד האשלגן שמקורו מסילבניט שהוא תוצר לוואי מהפקת כלוריד המגנזיום; הסכום האמור יתואם ב־1 בינואר בכל שנה החל בשנת 2018 לפי השינוי במדרד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סמכות להתעלם מעסקאות מסוימות
20בג. הוראות סעיף 86 לפקודה יחולו, בשינויים המחויבים, על עסקאות שהוראות חלק זה חלות עליהן;

(8) בכותרת פרק ח', במקום "פרק ח" יבוא "חלק ג";

(9) בסעיף 21, בפסקה (1), בסופה יבוא "או דוח רווחי יתר לפי הוראות סעיף 20יד";

(10) בסעיף 23, אחרי "מיזם נפט" יבוא "או בעל זכות לניצול משאב טבע";

(11) בסעיף 24, האמור בו יסומן ("א"), ואחריו יבוא:

"(ב) אדם, אשר בלא הצדק סביר, ערך דוח רווחי יתר לא נכון, מתוך שהשמיט רכיב מרכיבי רווחי היתר של בעל זכות לניצול משאב טבע, או מתוך שרשם אותו בחסר, או אדם שמסר ידיעות לא נכונות בנוגע לכל עניין או דבר המשפיעים על חיובו בהיטל רווחי יתר או על חיובו של אדם אחר, דינו – מאסר שנתיים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין וסכום החסר ברווחי היתר של בעל זכות לניצול משאב הטבע שנקבע מחמת אותם דוח או ידיעות לא נכונים או שעלול היה להיקבע אילו נתקבלו הדוח או הידיעות כנכונים";

(12) בסעיף 27 –

(א) ברישה, במקום "ופי שניים" יבוא "וכן פי שניים", במקום "או מההיטל" יבוא "או מההיטל רווחי הנפט" ובסופה יבוא "או פי שניים מהסכום מרווחי היתר שהעלים או שהתכוון להעלים";

(ב) בפסקה (1), בסופה יבוא "או השמיט מתוך דוח רווחי יתר לפי חוק זה רכיב מרווחי היתר של בעל זכות לניצול משאב טבע שיש לכללו בדוח";

ד ב ר י ה ס ב ר

שמשפיעות או עשויות להשפיע על גובה היטל רווחי יתר המשולם לפי הוראות חלק ב' האמור.

לפסקאות (28) ו־(31)

בפסקה (31) מוצע להוסיף לחוק תוספת לעניין ההגדרה "משאב טבע" שבסעיף 20 לחוק כנוסחו המוצע בפסקה (7). בתוספת יימנו המוצרים הסחירים, אשר משעוברו מהמחצבים הגולמיים המנויים לצדם, ייחשבו למשאב טבע לצורך ההסדר שמוצע לקבוע בחלק ב' לחוק כנוסחו המוצע.

בסעיף 51א לחוק כנוסחו המוצע בפסקה (28), מוצע להסמיך את שר האוצר בצו, להוסיף משאבי טבע לתוספת. הוצאת משאבי טבע מהתוספת תדרוש אם כן, על פי המוצע, תיקון חקיקה ראשית.

2018, לפי השינוי במדרד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

לסעיף 20בג המוצע

סעיף 86 לפקודה הוא סעיף אנטי תכנוני המאפשר לפקיד השומה להתעלם מעסקה או מפעולה, אם היא סבור שאותה עסקה או פעולה מפחיתה או עלולה להפחית את סכום המס המשולם, והיא מלאכותית או בדויה, או כי אחת ממטרותיה העיקריות של עסקה או פעולה היא הימנעות מתשלום מס או הפחתת מס בלתי נאותות, אף אם אינן נוגדות את החוק. מוצע להחיל את סעיף 86 לפקודה, גם על עסקאות שהוראות חלק ב' לחוק כנוסחו המוצע חלות עליהן, כלומר על עסקאות במשאבי טבע או עסקאות

- (ג) בפסקה (2), במקום "או ברוח רווחי נפט" יבוא "ברוח רווחי נפט או ברוח רווחי יתר";
- (13) בסעיף 28, בכל מקום, במקום "פרק זה" יבוא "חלק זה";
- (14) בסעיף 29, במקום "פרק זה" יבוא "חלק זה", במקום "או מההיטל" יבוא "או מהיטל רווחי הנפט, או שבסיסו הוא סכום מרווחי היתר של בעל זכות לניצול משאב טבע";
- (15) בכותרת פרק ט', במקום "פרק ט'" יבוא "חלק ד";
- (16) בסעיף 31, אחרי "בסעיף 13" יבוא "או כי בעל זכות לניצול משאב טבע לא הגיש דוח רווחי יתר עד למועד האמור בסעיף 20", ובמקום "בפרק זה" יבוא "בחלק זה";
- (17) בסעיף 32, במקום "בפרק זה" יבוא "בחלק זה";
- (18) בסעיף 33(א) ו-(ב), אחרי "מיזם נפט" יבוא "או בעל זכות לניצול משאב טבע";
- (19) בסעיף 35, במקום "בפרק זה" יבוא "בחלק זה";
- (20) בסעיף 37(א) ו-(ג), במקום "בפרק זה" יבוא "בחלק זה";
- (21) בסעיף 38(א) ו-(ב), אחרי "מיזם נפט" יבוא "או בעל זכות לניצול משאב טבע";
- (22) בכותרת פרק י', במקום "פרק י'" יבוא "חלק ה";
- (23) בסעיף 39(א), במקום "בפרק זה" יבוא "בחלק זה";
- (24) בכותרת פרק י"א, במקום "פרק י"א" יבוא "חלק ו";
- (25) בסעיף 41(א), במקום "בתשלום ההיטל" יבוא "בתשלום היטל רווחי נפט" ובמקום "או בתשלום חלק ממנו" יבוא "או בתשלום היטל רווחי יתר שהוא חייב בו לפי חלק ב', או בתשלום חלק מהיטל כאמור";
- (26) בסעיף 45 –
- (א) בכותרת השוליים, אחרי "בעל זכות נפט" יבוא "או בעל זכות לניצול משאב טבע";
- (ב) אחרי "מיזם נפט" יבוא "או בעל זכות לניצול משאב טבע";
- (27) בסעיף 47, אחרי "היטל" יבוא "לפי חוק זה";
- (28) אחרי סעיף 51 יבוא:
- "שינוי התוספת 51. שר האוצר רשאי, בצו, להוסיף משאבי טבע לתוספת.;"
- (29) בכותרת פרק י"ב, במקום "פרק י"ב" יבוא "חלק ז";
- (30) בכותרת פרק י"ג, במקום "פרק י"ג" יבוא "חלק ח" ובסופה יבוא "לעניין מיסוי רווחי נפט";
- (31) אחרי סעיף 54 יבוא:

"תוספת

(הגדרת "משאב טבע" בסעיף 20א)

- (1) ברום;
- (2) חשמל המופק מפצלי שמן;
- (3) כלוריד האשלג;

(4) כלוריד המגנזיום;

(5) נחושת המופקת מעופרת נחושת;

(6) נפט המופק מפצלי שמן;

(7) סלע פוספט המופק מסלע פוספוריט.

4. בחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959⁷, בסעיף 51, בהגדרה "מפעל תעשייתי", תיקון חוק לעידוד השקעות הון ברישה, במקום "מפעל אחר להפקת מחצבים" יבוא "מפעל אחר שפעילותו, כולה או חלקה, הפקה של משאב טבע כהגדרת מונחים אלה בחוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע, התשע"א-2011".

5. בפקודת המכרות⁸ – בסעיף 104 – תיקון פקודת המכרות

(א) בפסקה (3), במקום "האגרות ודמי הזכות שיש לשלם" יבוא "האגרות שיש לשלם", במקום "שהאגרות ודמי הזכות הקבועים" יבוא "שהאגרות הקבועות", ובמקום "כוחם" יבוא "כוחן";
(ב) אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) דמי הזכות שיש לשלם לפי פקודה זו יהיו כמפורט בתוספת שלישית א'; שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים רשאי, בצו, לשנות את התוספת."

ד ב ר י ה ס ב ר

היתר לבין הפעילות המוחרגת מההטבות לפי החוק לעידוד השקעות הון, ויבטח כי חלקו של הציבור לא יהיה קטן מהראוי בשל הקטנת שיעור מס החברות החל על מפיקי משאבי הטבע.

יודגש, כי מדובר בתיקון מבהיר בלבד המשקף את פרשנותו של הדין הקיים.

עוד יודגש כי אם ישונה החוק באופן שיופחת שיעור מס החברות החל על הפקה ומכירה של משאבי טבע מהשיעור הקבוע בפקודת מס הכנסה, אזי שיעור חלק המדינה יהיה נמוך משמעותית מהשיעור שהוועדה ראתה לנכון להחיל על משאבי הטבע לשם קבלת חלקו הראוי של הציבור ברווחים הנובעים ממשאבי הטבע.

סעיף 5 לפסקה (1)

סעיף 104(3) לפקודת המכרות קובע את האופן שבו ייקבעו האגרות ודמי הזכות (תמלוגים) שניתן לגבות לפי הפקודה האמורה. מוצע לקבוע את דמי הזכות בתוספת שלישית א' לפקודה כנוסחה המוצע בפסקה (3), ולהסמיך את שר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים לשנותה, בצו. בהתאם, מוצע לתקן את סעיף 104(3) לפקודת המכרות כך שיתייחס רק לאופן קביעת האגרות בידי השר. מדובר בתיקון שמבהיר את המצב המשפטי הקיים ואינו משנה את הסמכויות הקיימות כיום.

סעיף 4 המלצות הוועדה והצעת החוק מבססות את חלקו הראוי של הציבור במשאבי הטבע על שלוש שכבות מס – תמלוגים, מס הכנסה (בעיקר מס החברות) והיטל רווחי היתר. שילובם של כל אלה והחלתם באופן מלא על כל תהליך הפקה והמכירה של משאבי הטבע מבטיחים את חלקו הראוי של הציבור במשאבי הטבע.

המלצות הוועדה והצעת החוק מבוססות אם כן על החלתו של מס חברות בשיעור מלא על הפקת משאבי הטבע ומכירתם, והן הביאו בחשבון כי לא חל על הפקה ומכירה כאמור החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959 (להלן בפרק זה – חוק לעידוד השקעות הון). זאת, הואיל וחוק זה קובע, בסעיף 51, כי מכרה וכן מפעל להפקת מחצבים אינם זכאים להטבות לפי החוק. הרציונאל בבסיס החרגה זו הוא שלגבי מחצבים השייכים למדינה, ושלא ניתן להוציאם מהמדינה, אין צורך בעידוד השקעות להפקתם באמצעות חוק לעידוד השקעות הון שכן השקעות אלה ממילא יבוצעו בארץ.

כדי להבהיר זאת מוצע לתקן את ההגדרה "מפעל תעשייתי" שבסעיף 51 לחוק עידוד השקעות הון ולהבהיר שמפעל המקיים פעילות הכרוכה בהפקה ומכירה של משאב טבע כהגדרתו בחלק ב' לחוק, כנוסחו המוצע בסעיף 3(7) להצעת החוק, יורחג מההגדרה ולא ייחנה מהטבות מס במסגרת חוק לעידוד השקעות הון. כך יובהר כי קיימת התאמה מלאה בין הפעילות שעליה מוטל היטל רווחי

⁷ ס"ח התשי"ט, עמ' 234; התשע"ג, עמ' 171.

⁸ חא"י עמ' 910; ס"ח התשע"ב עמ' 388.

(2) בתוספת השלישית, חלק ג' – בטל;

(3) אחרי התוספת השלישית יבוא:

”תוספת שלישית א”

(סעיף 104(4))

דמי זכות

1. בעד כל מחצב שניתנה לגביו זכות כרייה לפי פקודה זו, ישולמו דמי זכות בגובה 5% משווי המחצב שנקבע לפי הוראות סעיף 2.
2. (א) שווי של מחצב ייקבע לפי מחיר המוצר הסחיר הראשון שניתן להפיק מהמחצב הגולמי בניכוי הוצאות בעד זיקוק, עיבוד והובלה, ככל שישנן, כפי שיקבע שר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים (בסעיף זה – הוצאות נורמטיביות), ובניכוי סכום נוסף השווה ל-10% מהסכום המתקבל לאחר ניכוי ההוצאות הנורמטיביות ממחיר המוצר הסחיר הראשון; לעניין זה, ”מחיר המוצר הסחיר הראשון” – הגבוה מבין אלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

אם לא ידוע מחיר המוצר הסחיר הראשון, או שהמחצב הגולמי נמכר בטרם הפך למוצר הסחיר הראשון, יחושב שווי של המחצב בהתאם להוראות שיקבע לעניין זה שר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים.

וזה נוסחו של חלק ג' לתוספת השלישית שמוצע לבטל:

”חלק ג”

דמי זכות

(א) במקום התמלוגים הקבועים בחלק ג' לתוספת השלישית לפקודה ישולמו תמלוגים אלה:

(1) בעד מחצבים יקרים או בעד מתן אופציה לחכירת מחצבים כאמור – לפי הסכם בין המחכיר לבין החוכר, אולם לא פחות מחמישה אחוזים למאה מן המחצב או משווי כשהוא במכרה;

(2) בעד מחצבים שאינם יקרים או בעד מתן אופציה לחכירת מחצבים כאמור – שני אחוזים למאה מן המחצב או משווי כשהוא במכרה.

(ב) שווי של מחצב כאמור בסעיף קטן (א) ייקבע לאחד בינאר בכל שנה בדרך הסכם בין המחכיר לבין החוכר, ואם אין הסכם כאמור – בדרך בורות כפי שנקבע בפקודה; בהערכת השווי יובא בחשבון השווי הממוצע של החומר הגלמי שנכרה בשנה הקודמת שייקבע לפי מחיר החומר הגלמי בשוק החפשי, ובהעדר מחיר כאמור – על בסיס המחיר שאפשר להשיגו בעד התוצרת המזוקקת או המוגמרת בניכוי הוצאות הזיקוק, העיבוד, ההובלה והשיווק בצירוף תוספת של עשרה אחוזים למאה.

(ג) המפקח רשאי להפחית את התמלוגים על כריית מחצבים בנפת באר־שבע או לוותר עליהם לתקופה של שלוש השנים הראשונות מיום מתן זכות הכרייה עליהם או חוזה החכירה לכרייה.

לפסקאות (2) ו־(3)

ההוראות בדבר התמלוגים המשולמים לפי פקודת המכרות, קבועות היום בחלק ג' לתוספת השלישית לפקודת המכרות. בהתאם להמלצות הוועדה, מוצע לבטל את חלק ג' האמור, ולקבוע במקומו, בתוספת שלישית א' כנוסחה המוצע, את גובה דמי הזכות שישולמו בעד כל מחצב. בהתאם לכך, גובה התמלוג (דמי הזכות) לכל מחצב יהיה בשיעור של 5% משווי של המחצב, כפי שמוצע לקובעו בסעיף 2 לתוספת כנוסחה המוצע.

על פי התיקון המוצע, תבוטל ההבחנה שקיימת כיום בפקודת המכרות בין מחצבים יקרים ושאינם יקרים, וגובה דמי הזכות שישולמו בעד מחצבים שאינם יקרים צפוי לעלות משיעור של 2% לשיעור של 5%. כמו כן מוצע לבטל את הצורך בהסכמה בין המדינה לבעלי הזכויות, באשר לגובה התמלוג במחצבים יקרים, או באשר לשווי המחצב בתמלוגים שאינם יקרים.

מוצע כי שווי של מחצב ייקבע לפי מחיר המוצר הסחיר הראשון שניתן להפיק מהמחצב הגולמי (שהוא על פי המוצע, כל מחצב עד להפיכתו למחצב שהוא מוצר סחיר ראשון) בניכוי הוצאות בעד זיקוק, עיבוד והובלה, ככל שישנן, כפי שיקבע שר התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים, ובניכוי סכום נוסף השווה ל-10% מהסכום המתקבל לאחר ניכוי ההוצאות הנורמטיביות ממחיר השוק (זאת בשונה מאופן הניכוי כיום, שבמסגרתו נמוכים 10% מגובה ההוצאות המכרות).

מחיר המוצר הסחיר הראשון ייקבע על פי המוצע בהתאם לממוצע המחירים החודשיים של המוצר הסחיר הראשון, המתפרסמים בדרך המקובלת באותו ענף (בתקופה שבעדה משולמים דמי הזכות) או לפי המחיר שבו נמכר המוצר הסחיר הראשון בידי בעל הזכות (בפועל), לפי הגבוה מביניהם.

- (1) ממוצע המחירים החודשיים של המוצר הסחיר הראשון, המפורסמים בדרך המקובלת באותו ענף, בתקופה שבעדה משולמים דמי הזכות;
- (2) המחיר שבו נמכר המוצר הסחיר הראשון בידי בעל הזכות, אם נמכר.
- (ב) לא ידוע מחיר המוצר הסחיר הראשון או שנמכר המחצב הגולמי טרם הפיכתו למוצר הסחיר הראשון, יחושב שוויו של המחצב בהתאם להוראות שיקבע לעניין זה שר התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים.
3. דמי הזכות ישולמו במועד הכרייה בעד כמות המחצב שנכרה.
4. על אף האמור בתוספת זו רשאי המפקח לגבות דמי זכות גבוהים יותר מהקבוע בה אם החליט להעניק זכות כרייה לפי פקודה זו בהליך תחרותי שבו אחד ממדדי הבחירה הוא גובה דמי הזכות שישלם הזוכה באותו הליך.
5. בתוספת זו, "מחצב גולמי" – כל מחצב עד להפיכתו למחצב שהוא מוצר סחיר ראשון.

תיקון פקודת מס
הכנסה

6. בפקודת מס הכנסה⁹ –

- (1) בסעיף 3(ג), במקום "היטל לפי חוק מיסוי רווחי נפט" יבוא "היטל רווחי נפט או היטל רווחי יתר לפי חוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע";
- (2) בסעיף 17(15), במקום "היטל ששולם לפי חוק מיסוי רווחי נפט" יבוא "היטל רווחי נפט או היטל רווחי יתר, ששולם לפי חוק מיסוי רווחים ממשאבי טבע".

תיקון חוק קרן
לאזרחי ישראל

7. בחוק קרן לאזרחי ישראל, התשע"ד–2014¹⁰ –

- (1) בסעיף 1, בהגדרה "היטל", במקום "מיסוי רווחי נפט" יבוא "מיסוי רווחים ממשאבי טבע";
- (2) בסעיף 46 –
 - (א) בכותרת השוליים וברישה, במקום "רווחי נפט" יבוא "רווחים ממשאבי טבע";
 - (ב) בסעיף 53 המובא בו –
 - (1) בכותרת השוליים, במקום "כספי ההיטל" יבוא "כספי היטל על רווחי נפט";
 - (2) במקום "שהתקבלו מההיטל" יבוא "שהתקבלו מהיטל על רווחי נפט".

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי החוק. מוצע להכיר כהוצאה כאמור גם בהיטל רווחי יתר ששולם על פי חלק ב' לחוק כנוסחו המוצע בסעיף 3 להצעת החוק, בחישוב הכנסתו החייבת של החייב במס רווחי יתר.

סעיף 7 לאור תיקונו המוצע של החוק, בסעיף 3 להצעת החוק, שבעקבותיו יחול החוק האמור גם על רווחים ממשאבי טבע שאינם גז נפט, מוצע לתקן את חוק קרן לאזרחי ישראל, התשע"ד–2014, הקובע הוראות להקמתה של קרן לניהול הכנסות המדינה מהיטל על רווחי גז נפט. על פי המוצע ינוהלו במסגרת הקרן האמורה רק הכנסות המדינה מהיטל רווחי נפט, ולא הכנסותיה מהיטל רווחי יתר.

סעיף 6 לפסקה (1)

סעיף 3(ג) לפקודה קובע כי סכומים שקיבל מי שחייב בתשלום היטל לפי החוק (כנוסחו ערב תחילתו של החוק המוצע) המוחזרים לו בשל תשלום היטל ביתר, יראו אותם כהשתכרות של מי שקיבל אותם, בעת שקיבל אותם. מוצע להתאים את הסעיף האמור למוצע בחוק זה, כך שהוא יחול גם על סכומים המוחזרים למי ששילם, ביתר, היטל רווחי יתר לפי חלק ב' לחוק כנוסחו בסעיף 3 להצעת החוק.

לפסקה (2)

סעיף 17(15) לפקודה, מאפשר להכיר כהוצאה לצרכי מס, המותרת בניכוי מההכנסה החייבת, בהיטל ששולם

⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשע"ד, עמ' 735.

¹⁰ ס"ח התשע"ד, עמ' 610.

8. (א) תחילתו של פרק זה ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016).
 (ב) הוראות חוק מיסוי רווחי נפט, כנוסחן בסעיף 3 לחוק זה, יחולו על רווחי יתר של בעל זכות לניצול משאב טבע, שנצמחו ביום האמור ואילך.
 (ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), יחולו הוראות חוק מיסוי רווחי נפט, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, לעניין משאב טבע מסוג כלוריד האשלג, על רווחי יתר שנצמחו ביום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017) ואילך.

פרק ד': מיסוי מקרקעין

9. תיקון חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (שבח מקרקעין (שבח ורכישה))
 בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963¹¹ (בפרק זה – חוק מיסוי מקרקעין) –
 (1) בסעיף 16, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

(א1) (1) בסעיף קטן זה, "יישוב מיעוטים" – יישוב ש-80% לפחות מתושביו אינם יהודים, לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(2) נמכרה זכות במקרקעין המצויים בתחומי יישוב מיעוטים, ומכירה קודמת של אותה זכות, שנעשתה לפני יום י"ט בכסלו התשע"ו (1 בדצמבר 2015) ושלא מתקיימים לגביה התנאים שבסעיף קטן (א), לא נרשמה בפנקסי המקרקעין (בסעיף קטן זה – מכירה קודמת שאינה רשומה), יחולו הוראות אלה:

דבריו הסבר

הצוות מצא כי רבים מן היישובים האמורים, חלק ניכר מעתודות הקרקע לפיתוח הן קרקעות פרטיות אשר בעליהן אינם מעוניינים לזיום בנייה בהן או מתקשים לעשות כן. על פי ממצאי הצוות, אחת הסיבות לתופעה זו היא שביישובים במגזר המיעוטים, ישנם מקרקעין רבים שאינם רשומים בפנקס המקרקעין על שם בעליהם בפועל, אלא על שם בעלים קודמים של המקרקעין. מצב זה מקשה על השגת מימון לביצוע פעולות בנייה נוספות על הקרקע אשר יכולות להביא לפיתוח הקרקעות והגדלת היצע הדירות ביישובים אלה.

אחד החסמים לרישום מכירת זכות במקרקעין בפנקסי המקרקעין הן הוראות בחוקי מס המתנות את הרישום באישור רשויות המס כי שולם המס המגיע מבעל הקרקע (קרי המוכר) וכי שולם המס המגיע בשל מכירת קודמות אשר נעשו באותה זכות במקרקעין. רוכשים המבקשים לרשום את המקרקעין נתקלים לעיתים בקשיים בשל העובדה שבעלים קודמים של המקרקעין לא דיווחו על עסקאות קודמות במקרקעין או לא שילמו את המס אשר הם חייבים בו.

כדי לעודד רישום זכויות במקרקעין בתחומי יישובי מיעוטים בפנקסי המקרקעין, מוצע לקבוע כמה הקלות, אשר יאפשרו לרוכשי זכויות במקרקעין כאמור לרשום את זכויותיהם בפנקסי המקרקעין, בהתקיים שורה של תנאים כמפורט להלן, גם אם לא שולם המס בשל עסקאות קודמות לגבי אותם מקרקעין.

סעיף 16 לחוק מיסוי מקרקעין קובע שתוקפה של עסקה במקרקעין ופעולה באיגוד מקרקעין החייבות במס מותנה בתשלום המס (או הפקדת ערובה או מתן בטוחה

סעיף 8 מוצע לקבוע כי הוראות החוק כנוסחן בסעיף 3 להצעת החוק, יחולו על רווחי יתר של בעל זכות לניצול משאב טבע, שנצמחו ביום תחילתו של חוק זה ואילך. זאת למעט משאב טבע מסוג כלוריד האשלג, אשר החוק יחול על רווחי יתר שנצמחו לגביו, ביום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017) ואילך. הסייג המוצע נועד לאפשר למפעלי ים המלח זמן סביר להתכונן ליישום החוק המוצע, ומוצע לקבוע אותו בשל נסיבות ייחודיות המתקיימות בעניינה של חברת מפעלי ים המלח, ולאור הצהרת הממשלה, בהחלטה מס' 4060 בדבר ביצוע פרויקט הגנת הקבע בים המלח ומימונו והגדלת התמלוגים המשולמים למדינה, מיום ו' בטבת התשע"ב (1 בינואר 2012), כי לא תפעל "לעת הזאת" לשינוי המשטר הפיסקאלי החל על מפעלי ים המלח.

סעיף 9 לפסקה (1)

במטרה להביא לפיתוח קרקעות ולהגדלת היצע הדירות ביישובי מיעוטים, מוצעים, בסעיפים (1) ו-12 להצעת החוק, תיקוני חקיקה שנועדו לעודד רישום זכויות במקרקעין בתחומי יישובי מיעוטים בפנקסי המקרקעין, בדרך של הסרת חסמים לרישום כאמור הנובעים מהוראות שונות בדיני המס, כפי שיפורט להלן בדבריו ההסבר לסעיפים אלה.

ביום כ"ט בכסלו התשע"ה (21 בדצמבר 2014), קיבלה ממשלת ישראל ה-34 את החלטת הממשלה מספר 2365, שבמסגרתה הוחלט להקים צוות שיגבש בתוך 120 ימים מיום קבלת ההחלטה, תכנית לטיפול בסוגיות דיוור ביישובי המיעוטים (להלן בסעיף זה – הצוות).

¹¹ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156; התשע"ה, עמ' 190.

- (א) על אף הוראות סעיף קטן (א)(1), תוקפה של המכירה הקודמת שאינה רשומה לא יותנה בקיום התנאים המפורטים באותו סעיף קטן;
- (ב) מכירת הזכות במקרקעין תירשם בפנקס המקרקעין, בהתקיים האמור בסעיף קטן (א)(2), על אף המכירה הקודמת שאינה רשומה, ובלבד שהמנהל אישר כי הרוכש דיווח להנחת דעתו של המנהל, לגבי כל מכירה קודמת שאינה רשומה, על פרטי הזכות במקרקעין, פרטי העסקה ופרטי הצדדים לה, הידועים לו.

ד ב ר י ה ס ב ר

לעסקאות הקודמות בזכות במקרקעין להגיש את ההצהרות המתחייבות על פי הוראות הפרק השביעי לחוק מיסוי מקרקעין לגבי כלל העסקאות שנעשו במקרקעין, ואינה גורעת מסמכותה של רשות המסים לגבות את חובות המס בשל עסקאות אלה, אם ישנם, באמצעי הגבייה הקבועים בחוק מיסוי מקרקעין ובפקודת המסים (גבייה).

סעיף 11א(1) לפקודת המסים (גבייה) קובע כי מס המגיע על מקרקעי הטרבן (מי שלא שילם מס במועד) יהיה שעבוד ראשון על אותם מקרקעין. בע"א 633/91 מנהל מס רכוש ומס שבח מקרקעין ת"א נ' אלי ושושנה שמש ואח' פ"ד מח (1) 841 (1994), נקבע כי החבות במס הרכישה קמה בקשר לזכויות החדשות שנרכשו במקרקעין, ועל כן, מס הרכישה בא בגדרו של סעיף 11א(1) לפקודת המסים (גבייה). היינו, חוב מס רכישה שלא שולם רובץ כשעבוד ראשון על הקרקע.

במטרה לאפשר לרוכש זכות במקרקעין בתחום יישוב מיעוטים לרשום זכות נקייה משעבדים בשל חובות מס רכישה הרובצים על המקרקעין בשל עסקאות קודמות (לא היה צד להן, מוצע לבקוע, בפסקה (4) של סעיף קטן (א) כנוסחו המוצע, כי אם נרשמה מכירת זכות במקרקעין בפנקס המקרקעין לפי הוראות אותו סעיף קטן, לא יהיה מס הרכישה שלא שולם במכירה קודמת, שעבוד על אותה זכות במקרקעין כלל. יודגש, כי על פי ההסדר המוצע, מעת רישום הזכות בפנקס המקרקעין, לא ירבעו על הקרקע שעבדים בשל חובות מס רכישה שנוצרו במכירות קודמות שנעשו לפני יום תחילתו של החוק המוצע ושלא נרשמו בפנקסי המקרקעין.

סעיף 12 לפקודת המסים (גבייה) קובע כי לא תירשם שום פעולת העברה של מקרקעין השייכים לטרבן בטרם הוברר ששולם המס המגיע עליהם, אלא בהסכמת הממונה על הגבייה. מאחר שההסדר המוצע נועד מלכתחילה לרישום זכויות במקרקעין שנוצרו בשלהן חובות מס שמקשים על רישומן, מוצע להתגבר על הוראה זו ולקבוע בפסקה (5) של סעיף קטן (א) המוצע, שהוראותיו של אותו סעיף קטן יחולו על אף האמור בסעיף 12 לפקודת המסים (גבייה). על כן, רישום זכות במקרקעין המצויים בתחומי יישוב מיעוטים לפי הוראות סעיף קטן (א) המוצע לא ידרוש את הסכמת הממונה על הגבייה.

לפסקה (2)

ביום כ"ט באב התשע"ג (5 באוגוסט 2013), פורסם חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת

אחרת לתשלום המס). עוד קובע הסעיף כי מכירת זכות במקרקעין לא תירשם בפנקס המקרקעין, אלא אם כן המנהל (כהגדרתו בחוק האמור) אישר שהיא פטורה ממס, ששולם המס בשלה, או שניתנה ערובה להבטחת תשלום המס כאמור בסעיף.

מוצע להוסיף לסעיף 16 לחוק מיסוי מקרקעין את סעיף קטן (א) כנוסחו המוצע, ולקבוע בו שתקפה של מכירת זכות במקרקעין המצויים בתחומי יישוב מיעוטים (המוגדר על פי המוצע ביישוב ש-80% מתושביו אינם יהודים, על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה), אשר נעשתה לפני יום י"ט בכסלו התשע"ו (1 בדצמבר 2015), הוא יום תחילתו של החוק המוצע, לא יותנה בתשלום המס או במילוי התנאים האחרים המנויים בסעיף 16א(1) לחוק מיסוי מקרקעין. לעומת זאת, מוצע כי התנאים לרישום מכירת הזכות במקרקעין הקבועים בסעיף 16א(2) לחוק יעמדו בעינם.

כמו כן, מוצע לדרוש מרוכש, המבקש לרשום את זכותו בפנקסי המקרקעין, לדווח למנהל את הפרטים הידועים לו על שרשרת מכירות הזכות שקדמו לעסקה שאותה הוא מבקש לרשום. אישור המנהל כי הרוכש דיווח לו כאמור יהווה על פי המוצע תנאי לרישום. יובהר, כי דרישה זו לא צפויה ליצור הכבדה נוספת על הרוכש המבקש לרשום את זכותו, שכן כדי להירשם במרשם כבעל המקרקעין הוא ייאלץ ממילא לאסוף מידע על העסקאות הללו לשם הוכחת זכותו הקניינית במקרקעין.

אם כן, על פי המוצע, הרוכש אשר מבקש לרשום את זכותו יצטרך להמציא לרשם המקרקעין את אישור המנהל על תשלומי המס בשל העסקה אשר ביצע בעצמו (בהתאם להוראות סעיף 16א(2) לחוק מיסוי מקרקעין). אך רישום המקרקעין על שמו לא יותנה בתשלום כל חובות המס בשל עסקאות קודמות אשר נעשו באותה זכות במקרקעין. במקרים אלה, ייתן המנהל לרוכש אישור מיוחד, שלפיו שולמו המסים בשל מכירת הזכות במקרקעין אשר העבירה את הזכות לידי, וניתן לבצע את הרישום על אף שלא ניתנו אישורים על תשלום מסים בשל מכירות קודמות של אותה זכות. רשם המקרקעין שיומצא לו אישור מיוחד זה, ירשום את הזכות במקרקעין על שם הרוכש רק לאחר שבדק שמבחינה קניינית הזכות אכן עברה אל הרוכש המבקש להירשם כבעל הזכות.

פסקה (3) של סעיף קטן (א) כנוסחו המוצע מבהירה כי ההוראה המוצעת אינה גורעת מחובתם של הצדדים

(3) אין בהוראות פסקה (2) כדי לגרוע מחובתו של צד למכירה קודמת שאינה רשומה להצהיר עליה על פי הוראות הפרק השביעי ולשלם את המס החל בשלה;

(4) על אף הוראות סעיף 11א(1) לפקודת המסים (גבייה)¹², נרשמה מכירת זכות במקרקעין בפנקס המקרקעין לפי הוראות סעיף קטן זה, לא יהיה מס הרכישה שלא שולם במכירה קודמת שאינה רשומה, שעבוד על אותה זכות במקרקעין;

(5) הוראות סעיף קטן זה יחולו על אף האמור בסעיף 12 לפקודת המסים (גבייה)“;

(2) בסעיף 48א(ג), האמור בו יסומן “(1)” ואחריו יבוא:

“(2) על אף האמור בפסקה (1), במכירת דירת מגורים מוכה שחלות עליה הוראות סעיף קטן (2ב), ובכלל זה בנסיבות האמורות בסעיף קטן (3ב)(1), יהיה המס על הסכום האינפלציוני החייב, בשיעור 0% ושיעור זה יהיה גם השיעור לעניין השומה לפי פקודת מס הכנסה.”

10. תחילתו של סעיף 48א(ג) לחוק מיסוי מקרקעין, כנוסחו בסעיף 9(2) לחוק זה, ביום כ”ט בטבת התשע”ד (1 בינואר 2014). תיקון חוק מיסוי מקרקעין – תחילה, תחולה והוראות מעבר

ד ב ר י ה ס ב ר

פטר ממס רק את השבח הריאלי שנצמח עד יום כ”ח בטבת התשע”ד (31 בדצמבר 2013), אך לא את השבח האינפלציוני (הסכום האינפלציוני החייב במס). בהתאם לסעיף 48א(ג) לחוק מיסוי מקרקעין, שבח אינפלציוני שנצמח עד סוף שנת 1993 חייב במס בשיעור של 10%, ואילו שבח אינפלציוני שנצמח לאחר מכן פטור ממס.

מכאן, שלמרות שמטרתו של תיקון מס’ 76 הייתה לפטור ממס שבח את כל השבח – הן השבח הריאלי והן השבח האינפלציוני – שנוצר עד יום כ”ח בטבת התשע”ד (31 בדצמבר 2013), בדומה למצב החוקי שחל לפני תיקון מס’ 76, ולמסות את עליית ערך הדירות החל מיום כניסתו של תיקון מס’ 76 לתוקף, התיקון לא קבע הוראה כאמור לגבי המס המוטל על השבח האינפלציוני.

לפיכך, מוצע לתקן את סעיף 48א(ג) לחוק מיסוי מקרקעין כך שגם השבח האינפלציוני החייב במס על פי הסעיף האמור כנוסחו היום, בשל חלק השבח הריאלי שזוכה לפטור ממס בהתאם לחישוב הלינארי המוטב, יהא פטור ממס, בדומה לפטור שניתן על השבח הריאלי.

סעיף קטן (3ב)(1) של סעיף 48א לחוק מיסוי מקרקעין, קובע הוראות להחלת החישוב הלינארי המוטב במכירת דירה שהתמורה המשתלמת בעדה הושפעה מזכויות לבנייה נוספת. מוצע להבהיר, שגם במכירת דירה כאמור, השבח האינפלציוני החייב במס בשל חלק השבח הריאלי שזוכה לפטור ממס בהתאם לחישוב הלינארי המוטב הקבוע בסעיף הקטן האמור, יהיה פטור ממס.

סעיף 10 מאחר שהתיקון המוצע לסעיף 48א(ג) לחוק מיסוי מקרקעין, בסעיף 9(2) להצעת החוק, בא לתקן טעות שנפלה בתיקון מס’ 76, ואותו תיקון חל לגבי

יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע”ג–2013 (ס”ח התשע”ג, עמ’ 116). בסעיף 43 לחוק האמור תוקן חוק מיסוי מקרקעין (להלן בפרק זה – תיקון מס’ 76). במסגרת אותו תיקון בוטלה הוראת הפטור ממס שבח שהייתה קבועה בסעיף 49ב(1) לחוק מיסוי מקרקעין, וחלה על מוכר דירה שבבעלותו יותר מדירת מגורים אחת. בעקבות התיקון נוצרה הבחנה משמעותית בין מי שבבעלותם כמה דירות לבין מי שבבעלותם דירה יחידה, שכן נקבע שרק בעלי דירה יחידה ייהנו מפטור ממס שבח במכירת הדירה, ואילו למי שבבעלותם כמה דירות יחושב מס השבח במכירת דירה בצורה לינארית, כך שבשכ שייחוס לתקופה שעד יום כ”ט בטבת התשע”ד (1 בינואר 2014) יהיה פטור ממס שבח, ואילו שבח שייחוס לתקופה שמהמועד האמור ואילך יחויב במס שבח בשיעור שנקבע בחוק מיסוי מקרקעין.

בדומה לשאר הסעיפים בפרק חמישי 1 לחוק מיסוי מקרקעין הקובעים פטור ממס שבח במכירת דירת מגורים, קבע גם סעיף 49ב(1) לחוק האמור, לפני ביטולו בתיקון מס’ 76, פטור ממס הן על השבח הריאלי והן על השבח האינפלציוני החייב.

בתיקון מס’ 76 בוטל כאמור הפטור שבסעיף 49ב(1) לחוק מיסוי מקרקעין, אולם לצד זאת נקבע, בסעיף 48א(2) לחוק האמור, כי על השבח הריאלי יחול חישוב מס מיוחד, שהוא חישוב לינארי מוטב, המקנה פטור ממס על השבח הריאלי בדירת מגורים מוכה חייבת, שנצמח עד יום כ”ט בטבת התשע”ד (1 בינואר 2014), וקובע שישולם מס בשיעור הקבוע בסעיף 48א(ב)(1) על השבח הריאלי שנצמח לאחר תאריך זה.

אולם, סעיף 48א(2) האמור, כנוסחו בתיקון מס’ 76,

¹² חוקי א”י, כרך ב’, עמ’ (ע) 1374, (א) 1399.

11. (א) על האמור בפסקה (1)(א) של סעיף 48א(ב) לחוק מיסוי מקרקעין, במכירת זכות במקרקעין, בידי יחיד, בתקופה שמיום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016) עד יום כ"ג בטבת התשע"ט (31 בדצמבר 2018), שמתקיימים לגביה התנאים המפורטים להלן, יהיה היחיד חייב במס על השבח הריאלי עד יום התחילה כהגדרתו בסעיף 47 לחוק מיסוי מקרקעין, בשיעור הקבוע בסעיף 48א(ב)(1) לחוק האמור:

- (1) יום הרכישה של הזכות במקרקעין חל בתקופה שמיום ט"ו בניסן התשכ"א (1 באפריל 1961) עד יום כ' בחשוון התשס"ב (6 בנובמבר 2001);
- (2) המכירה היא של זכות במקרקעין בקרקע שקיימת לגביה תכנית בנייה, המתירה בנייה על הקרקע של 10 דירות לפחות המיועדות לשמש למגורים;
- (3) לגבי זכות במקרקעין בקרקע שתכנית הבנייה הקיימת לגביה מתירה בנייה של 1,000 דירות או יותר - המכירה היא מיחיד לקבלן לעבודות הנדסה בנאות כהגדרתו בחוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאות, התשכ"ט-1969¹⁵, הרושם בפנקס כמשמעותו באותו חוק, והקרקע הנמכרת תהווה מלאי עסקי בידי כמשמעותו בסעיף 85 לפקודת מס הכנסה¹⁴;
- (4) לגבי זכות במקרקעין בקרקע שתכנית הבנייה הקיימת לגביה מתירה בנייה של פחות מ-1,000 דירות - עד תום התקופה הקובעת הסתיימה בנייתן על הקרקע של 80% לפחות מהדירות המיועדות לשמש למגורים, המותרות לבנייה לפי תכנית הבנייה החלה על הקרקע במועד סיום הבנייה, או של 10 דירות המיועדות לשמש למגורים, לפי הגבוה; לעניין פסקה זו יראו בקבלת אישור להספקת חשמל, מים או חיבור של טלפון לבניין, לפי סעיף 265 לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, כסיום הבנייה; בפסקה זו, "התקופה הקובעת" - כמפורט להלן, לפי העניין;

(א) לגבי קרקע שתכנית הבנייה הקיימת לגביה מתירה בנייה של פחות מ-25 דירות - 28 חודשים מיום המכירה;

ד ב ר י ה ס ב ר

מס העומד נכון להיום על שיעור של עד 25% ליחיד (ראו פסקאות משנה (ב) ו-(ג) של הסעיף האמור).

סעיף 48א(ד)(1) לחוק מיסוי מקרקעין מסייג את האמור וקובע ששיעור מס השבח לגבי מקרקעין שנרכשו בתקופה שעד יום ט"ו בניסן התשכ"א (1 באפריל 1961) לא יעלה על 12% אם יום הרכישה היה עד סוף שנת המס 1948, ואם יום הרכישה היה בשנות המס 1949 עד 1960 לא יעלה שיעור המס על 12% מהשבח ועוד 1% לכל שנה משנת המס 1949 ועד שנת הרכישה.

מהאמור עולה, כי במכירת מקרקעין שנרכשו בתקופה שמיום ט"ו בניסן התשכ"א (1 באפריל 1961) עד יום כ' בחשוון התשס"ב (6 בנובמבר 2001), מוטל על השבח הריאלי שנצמח עד יום כ' בחשוון התשס"ב (6 בנובמבר 2001) מס בשיעור מס הכנסה שחל על היחיד לפי סעיף 121 לפקודת מס הכנסה. סעיף זה קובע על הכנסותיו של היחיד שיעור מס שולי של 48% החל על כל שקל מעל 501,960 שקלים חדשים. שיעור זה הוא כמעט כפול משיעור המס המוטל על מוכר זכות במקרקעין שנרכשו לאחר יום

דירות שנמכרו החל מיום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), מוצע לקבוע את תחילתו של התיקון המוצע ליום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014), כך שמי שמכר דירה שתיקון מספר 76 חל לגבי מכירתה, קרי מי שמכר דירת מגורים מזכה במהלך שנת המס 2014, לא יהא חייב במס בשל השבח האינפלציוני.

יובהר, כי מס שנגבה בשל אותו סעיף טרם תיקונו בחוק המוצע, יוחזר לאחר תיקון החקיקה.

סעיף 11 לסעיף קטן (א)

סעיף 48א(ב)(1) לחוק מיסוי מקרקעין קובע כי סכום מס השבח לגבי מקרקעין שנרכשו עד יום כ' בחשוון התשס"ב (6 בנובמבר 2001), מחושב באופן ליניארי, כך שעל השבח הריאלי עד יום כ' בחשוון התשס"ב (6 בנובמבר 2001) מוטל מס בשיעור מס הכנסה שחל על היחיד לפי סעיף 121 לפקודת מס הכנסה (ראו פסקת משנה (א) של סעיף 48א(ב)(1) לחוק). ועל השבח הריאלי שמיום כ"א בחשוון התשס"ב (7 בנובמבר 2001) עד יום המכירה מוטל

¹⁵ ס"ח התשכ"ט, עמ' 218.

¹⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

(ב) לגבי קרקע שתכנית הבנייה הקיימת לגביה מתירה בנייה של 25 עד 250 דירות – 36 חודשים מיום המכירה;

(ג) לגבי קרקע שתכנית הבנייה הקיימת לגביה מתירה בנייה של 251 עד 999 דירות – 48 חודשים מיום המכירה.

(ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על מכירה שנעשתה בלא תמורה או בין קרובים, על מכירה שחל לגביה פטור מהמס, כולו או חלקו, או שיעור מס מופחת, לפי חוק מיסוי מקרקעין או לפי פקודת מס הכנסה, או על מכירה שחלות לגביה הוראות סעיף 5(ב) לחוק מיסוי מקרקעין; לענין זה, "קרוב" – כהגדרתו בסעיף 1 לחוק מיסוי מקרקעין, ואולם המונח "שליטה" בהגדרה האמורה יפורש כאמור בסעיף 19(ב)(3) לחוק האמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

הדירות, בכך שיתמרץ מכירה של קרקעות שפוטנציאל הבנייה עליהן גבוה.

תנאי שלישי שמוצע לקבוע הוא שאם הזכות הנמכרת היא זכות במקרקעין בקרקע שתכנית הבנייה הקיימת לגביה מתירה בנייה של 1000 דירות או יותר – המכירה היא מיחיד לקבלן לעבודות הנדסה בנאיות כהגדרתו בחוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, התשכ"ט-1969, הרשום בפנקס כמשמעותו באותו חוק, והקרקע הנמכרת תהווה מלאי עסקי בידי הקבלן. במכירת זכות במקרקעין לקבלן, הנחת המוצא היא כי יש לקבלן הן יכולת להוציא לפועל את עבודת הבנייה, והן תמריץ כלכלי לסיים את הבנייה במהירות האפשרית. לפיכך, במכירת זכות במקרקעין בקרקע שתכנית הבנייה הקיימת לגביה מתירה בנייה של 1000 דירות או יותר, מוצע שלא להתנות את מתן שיעורי המס המוטבים (בתקופת הוראת השעה) בהתקדמות הבנייה. כך, יוכלו קבלנים לרכוש זכויות במקרקעין ממספר רב של יחידים, ולהשלים את הבנייה באותם מקרקעין משהצטברה אצלם קרקע המתאימה לפרויקט בנייה בהיקף גדול.

התנאי הרביעי שמוצע לקבוע לזכאות לשיעור המס המופחת הוא שאם הזכות במקרקעין הנמכרת היא בקרקע שתכנית הבנייה הקיימת לגביה מתירה בנייה של פחות מ-1000 דירות – בתוך תקופה קצובה (המשתנה בהתאם לתכנית הבנייה החלה על הקרקע) הסתיימה בנייתן של 10 דירות מגורים או של 80% לפחות מדירות המגורים המותרות לבנייה לפי תכנית הבנייה החלה על הקרקע. תנאי זה נועד לתמרץ את רוכש הקרקע להוציא לפועל את בניית הדירות במהירות, וכך להגדיל את היצע הדירות (מאחר שההקלה ניתנת למוכר, התמריץ לרוכש יופעל באמצעות חוזה המכר, שיתייחס לתוצאות אי-עמידתו בתנאי סיום הבנייה). מוצע שלענין תנאי זה, יראו כמועד סיום הבנייה את המועד שבו התקבל אישור לאספקת חשמל, מים או חיבור של טלפון לבניין, לפי סעיף 265 לחוק התכנון והבנייה.

לסעיף קטן (ב)

מוצע לקבוע כי ההקלה במס שבח שמוצע לקבוע כהוראת שעה בסעיף קטן (א), לא תחול על מכירת קרקע שנהנית מפטור ממס, מלא או חלקי, או שחל לגביה שיעור מס מופחת, זאת כדי שלא יינתן כפל הטבה. יצוין עם זאת,

כ' בחשוון התשס"ב (6 בנובמבר 2001) או לפני ט"ו בניסן התשכ"א (1 באפריל 1961). שיעור זה יוצר תמריץ שלילי למכור את המקרקעין, ומעכב מכירת קרקעות לגורמים אשר יכולים לפתח את הקרקע וכך להגדיל את היצע הדירות.

כדי לעודד מכירת קרקעות אשר נרכשו לפני כ"א בחשוון התשס"ב (7 בנובמבר 2001), קרי קרקעות שנמצאות במשך שנים רבות בידי בעליהן ונצמח עליהן שבח גבוה, מוצע לקבוע, כהוראת שעה, שבמכירת זכות במקרקעין המיועדים לבנייה למגורים, בידי יחיד, בתקופה של שלוש שנים – מיום כ' בטבת המשמעותי (1 בינואר 2016) עד יום כ"ג בטבת התשע"ט (31 בדצמבר 2018) – יחול שיעור מופחת של מס שבח, על השבח הריאלי עד יום כ"א בחשוון התשס"ב (7 בנובמבר 2001), שיהיה בשיעור המס הקבוע בסעיף 48(ב)(1) לחוק מיסוי מקרקעין, העומד היום על 25%. כאמור, זהו שיעור המס המשולם היום על השבח הריאלי שנצמח מיום כ"א בחשוון התשס"ב (7 בנובמבר 2001), והוא נמוך משמעותית משיעור המס המוטל על השבח שנצבר לפני מועד זה ואשר היה נגבה במכירת המקרקעין לולא ההוראה המוצעת. כאמור, נועדה ההפחתה המוצעת לשמש תמריץ למכירת הקרקעות וכך להביא להגדלת היצע הדירות למגורים.

שיעור המס המופחת כאמור יינתן על פי המוצע רק אם מתקיימים ארבעה תנאי כמפורט להלן:

התנאי הראשון שמוצע לקבוע הוא שהקרקע הנמכרת נרכשה בתקופה שמיום ט"ו בניסן התשכ"א (1 באפריל 1961) עד יום כ' בחשוון התשס"ב (6 בנובמבר 2001). זאת משום שלגבי קרקע שנרכשה לפני חודש אפריל 1961 – שיעור המס במכירתה אינו עולה על 12%, לפי סעיף 48(ד) לחוק מיסוי מקרקעין, ולגבי קרקע שנרכשה ביום כ"א בחשוון התשס"ב (7 בנובמבר 2001) או לאחריו – שיעור המס במכירתה עומד על 25%, לפי סעיף 48(ב) לחוק.

התנאי השני שמוצע לקבוע הוא שהמכירה היא של זכות במקרקעין שהיא קרקע שקיימת לגביה תכנית בנייה (המוגדרת על פי המוצע בסעיף קטן (ה) כתכנית מפורטת כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה התשכ"ה-1965, או תכנית כמשמעותה באותו חוק שתנאי לאישורה הוא אישור תכנית לאיחוד וחלוקה כמשמעותה בסימן ז' בפרק ג' לחוק האמור) (להלן בסעיף זה – תכנית בנייה). המתירה בנייה על הקרקע של 10 דירות מגורים לפחות. תנאי זה מגשים את מטרת ההוראה המוצעת, קרי הגדלת היצע

(ג) המוכר זכות במקרקעין בקרקע שתכנית הבנייה הקיימת לגביה מתירה בנייה של פחות מ-1,000 דירות, ומתקיים האמור ברישה ובפסקאות (1) ו-(2) של סעיף קטן (א), רשאי לבחור באחד מאלה:

- (1) תשלום מס השבח לפי הוראות סעיף 48(ב1) לחוק מיסוי מקרקעין, ובהשלמת התנאים האמורים בסעיף קטן (א)4 – יהיה זכאי המוכר להחזר המס ששולם, ויחולו לעניין זה הוראות סעיף 103א לחוק מיסוי מקרקעין;
- (2) תשלום מס השבח לפי הוראות סעיף זה ומתן ערובה להנחת דעתו של המנהל בגובה יתרת מס השבח שהיה עליו לשלם לפי הוראות סעיף 48(ב1) לחוק מיסוי מקרקעין; תוקפה של ערובה כאמור יפוג בהתקיים האמור בסעיף קטן (א)4.
- (ד) במכירת זכות במקרקעין שחלות לגביה הוראות סעיף זה, יקראו את סעיף 48(ב)1 לחוק מיסוי מקרקעין כך שבסופו יבוא "ובלבד ששיעור המס על השבח הריאלי עד יום התחילה לא יעלה על שיעור המס הקבוע בסעיף 48(ב)1".
- (ה) בסעיף זה –

- (1) לכל מונח שהיה המשמעות הנודעת לו בחוק מיסוי מקרקעין אלא אם כן נקבע אחרת;
- (2) "יחיד" – לרבות חברה משפחתית כמשמעותה בסעיף 64א לפקודת מס הכנסה, ולרבות שותפות שחל לגביה סעיף 63 לפקודה האמורה;
- (3) "תכנית בנייה" – תכנית מפורטת כמשמעותה בחוק התכנון והבנייה התשכ"ה-1965¹⁵, או תכנית כמשמעותה באותו חוק שתנאי לאישורה הוא אישור תכנית לאיחוד וחלוקה כמשמעותה בסימן ז' לפרק ג' בחוק האמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

ערובה מתאימה להבטחת תשלום יתרת המס, שתפקע אם וכאשר תעמוד המכירה בתנאי של סיום הבנייה בתוך התקופה כאמור.

לסעיף קטן (ד)

לפי הוראות סעיף 48 לחוק מיסוי מקרקעין, במכירת זכות במקרקעין שנרכשה לפני יום כ"א בחשוון התשס"ב (7 בנובמבר 2001), יראו את השבח כחלק מההכנסה החייבת במס הכנסה בשנת המס שבה נעשתה המכירה, ועל השבח הריאלי יחולו בין השאר הוראות סעיפים 121 או 126 לפקודת מס הכנסה, לפי העניין.

מוצע לקבוע כי במכירת זכות במקרקעין שחלות לגביה הוראות הסעיף המוצע, שיעור המס לפי פקודת מס הכנסה על השבח הריאלי עד יום התחילה לא יעלה על שיעור המס הקבוע בסעיף 48(ב)1 לחוק מיסוי מקרקעין, כך שההטבה בשיעור המס, תיוקף לזכות המוכר גם לעניין הוראות פקודת מס הכנסה.

לסעיף קטן (ה)

מוצע לקבוע שהמונחים בסעיף זה יפורשו, אם לא הוגדרו באופן פרטני, כפי משמעותם בחוק מיסוי מקרקעין, למעט המונח "יחיד" אשר יכלול לעניין הוראות הסעיף גם חברה משפחתית כמשמעותה בסעיף 64א לפקודת מס

כי נישום המעוניין שיחולו עליו הוראות הסעיף המוצע, במקום ההקלות האחרות שלהן הוא זכאי, רשאי לבחור בכך.

נוסף על כך, כדי למנוע שימוש לרעה בהקלה, מוצע לקבוע, כי הוראות הסעיף המוצע לא יחולו במכירת דירה בלא תמורה, בהעברת המקרקעין למלאי עסקי שנחשבת למכירה לפי הוראות סעיף 5(ב) לחוק מיסוי מקרקעין, או במכירה שנעשתה בין קרובים.

לסעיף קטן (ג)

במכירת זכות במקרקעין בקרקע שתכנית הבנייה הקיימת לגביה מתירה בנייה של פחות מ-1,000 דירות, לא ניתן לדעת, במועד המכירה, אם יתקיים התנאי הדורש בנייה למגורים בתוך תקופה מסוימת מיום המכירה (להלן בסעיף זה – התקופה לבנייה), אלא רק בדיעבד. מוצע על כן לאפשר למוכר זכות במקרקעין כאמור, לבחור אם לשלם את המס כפי שהיה מוטל עליו לולא הוראת השעה (כלומר, לפי הוראות סעיף 48(ב1) לחוק מיסוי מקרקעין) ולקבל החזר בגובה ההפרש שבין המס שבו חויב לבין המס שבו הוא חייב לפי הוראות סעיף קטן (א)4 אם וכאשר תעמוד המכירה גם בתנאי של סיום הבנייה בתוך התקופה לבנייה (ראו דברי ההסבר לסעיף קטן (א)4); או לשלם את המס בשיעור המופחת בהתאם להוראת השעה ולהמציא

¹⁵ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

תיקון חוק מס רכוש 12. בחוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961¹⁶, בסעיף 54, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

(ג) (1) על אף הוראות סעיף קטן (א), רישום פעולה בקרקע המצויה בתחומי יישוב מיעוטים, בפנקסי המקרקעין, לא יותנה בהמצאת אישור המנהל על תשלום המס כאמור באותו סעיף קטן; לענין זה, "יישוב מיעוטים" – יישוב ש-80% לפחות מתושביו אינם יהודים, לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(2) נרשמה בפנקסי המקרקעין, לפי הוראות פסקה (1), פעולה בקרקע כאמור באותה פסקה, בלי שהומצא אישור המנהל כאמור בסעיף קטן (א), לא יגוע הרישום בתוקפו של שעבוד לפי סעיף 11א(1) לפקודת המסים (גבייה), ורשם

דברי הסבר

בהוראה המוצעת כדי לפטור את החייבים מתשלום של חובות אלה, או לבטל את השעבוד הסטטוטורי הקיים על המקרקעין בשל חובות מס הרכוש בהתאם לסעיף 11א(1) לפקודת המסים (גבייה), שלפיו מס המגיע על מקרקעי הסרבן יהיה שעבוד ראשון על אותם מקרקעין.

כבדי לוודא שפנקסי המקרקעין ישקפו את שעבודי מס הרכוש הרובצים על המקרקעין אשר נרשמו בהתאם להוראות סעיף קטן (ג) כנוסחו המוצע, מוצע לקבוע שברישום פעולות כאמור, ירשום רשם המקרקעין על פי הודעת גובה מסים כהגדרתו בפקודת המסים (גבייה), שעבוד לפי סעיף 11א(1) לפקודת המסים (גבייה), לטובת המנהל, שיהיה שעבוד ראשון על אותם מקרקעין.

בפועל, באישור המסים אשר יינתן לרוכש זכות במקרקעין בתחומי יישוב מיעוטים, המבקש לרשום את זכותו בפנקס המקרקעין, שבו יאושר תשלום המס המגיע בשל מכירת הזכות, יודיע גובה המסים לרשם המקרקעין כי יש לרשום שעבוד על המקרקעין שיהיה שעבוד ראשון על אותם מקרקעין, ורשם המקרקעין ירשום את השעבוד האמור במקביל לרישום. מובן שאם ישולם חוב המס, יודיע גובה המסים על כך לרשם המקרקעין אשר ימחק את השעבוד.

סעיף 13 לפסקאות (1), (2), ו-(3)

אחד מן הכלים המרכזיים שבהם משתמשת המדינה כדי לעודד הגדלה של החיסכון הפנסיוני הוא מתן הטבות מס. סך הטבות המס לחיסכון הפנסיוני נאמד כיום בסכום של כ-13.5 מיליארד ש"ח, ומתוכו כ-10.5 מיליארד ש"ח ניתנו במועד ההפקדה. יותר ממחצית הטבות המס לעובדים בשל הפקדת המעסיק ניתנות לעשירון העליון, היינו, לעובדים ששכרם עולה על כ-19,000 ש"ח בחודש.

יש חשיבות רבה לעידוד הפקדות לחיסכון פנסיוני אצל מי שהשתכרותם נמוכה. ההצדקה למתן הטבות נחלשת ככל שהשתכרות עולה. בפרט, נראה כי אין הצדקה ממשית לעודד חיסכון פנסיוני למי שנמנה עם העשירון העליון, זאת משום שנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מראים כי אוכלוסייה זו מפנה ממילא חלק משמעותי מההכנסה לחיסכון, גם ללא תמריצי מס.

לאור האמור, ובשל הצרכים הפיסקאליים של הממשלה, מוצע לצמצם את הטבות המס הניתנות בשל הפקדות לחיסכון פנסיוני, כך שהחל משנת הכספים 2016 הן יחולו עד לתקרה של שלוש פעמים השכר הממוצע

הכנסה, ושותפות שחל לגביה סעיף 63 לפקודה האמורה. כאמור בדברי ההסבר לסעיף קטן (א), מוצע להגדיר, לצורך פסקה (2) של אותו סעיף קטן, מהי תכנית בנייה.

סעיף 12 חוק מס רכוש וקרן פיצויים, התשכ"א-1961 (להלן בסעיף זה – חוק מס רכוש), קבע שיוטל מס על קרקע פנויה שאינה קרקע חקלאית, במטרה לעודד את בעלי הקרקע לבנות עליה. אולם, בתיקון מס' 27 לחוק מס רכוש, בסעיף 14 לחוק מס שבח מקרקעין (תיקון מס' 45), התשנ"ט-1999 (ס"ח התשנ"ט, עמ' 130) (להלן בסעיף זה – תיקון מס' 27), הועמד המס על הקרקע על שיעור 0%. בהתאם לאותו תיקון, אין מחייבים נישומים במס רכוש משנת המס 2000 ואילך. למרות שממועד תחילתו של תיקון מס' 27 לא נוצרים יותר חובות מס רכוש, בעלי הקרקע אשר היו חייבים במס רכוש ערב תיקון מס' 27 אינם פטורים מתשלום המס, ורשות המסים פועלת לגביית החובות ההיסטוריים.

כאמור בדברי ההסבר לסעיף 9(1) להצעת החוק, אחד החסמים לרישום זכויות במקרקעין ביישובי מיעוטים הוא שכיום מותנה הרישום בפנקס המקרקעין, בין השאר, בכך שאין חובות מס בשל הנכס, ובהצגת אישור רשות המסים כי אין חובות כאמור. סעיף 54(א) לחוק מס רכוש קובע שלא תירשם בפנקסי המקרקעין כל פעולה בקרקע בטרם הומצא אישור מהמנהל על תשלום מס הרכוש המגיע מבעל הקרקע. כמתואר לעיל, הוראה דומה קיימת גם בסעיף 12 לפקודת המסים (גבייה).

כדי להקל על רישום המקרקעין, וכהשלמה לתיקון המוצע בסעיף 16 לחוק מיסוי מקרקעין, בסעיף 9(1) להצעת החוק, מוצע לתקן את סעיף 54 לחוק מס רכוש ולקבוע בסעיף קטן (ג) כנוסחו המוצע, שעל אף האמור בסעיף 54(א) לחוק האמור, ועל אף האמור בסעיף 12 לפקודת המסים (גבייה), יהיה אפשר לרשום בפנקסי המקרקעין פעולות במקרקעין המצויים בתחומי יישובי מיעוטים, על אף שלא הומצא אישור מהמנהל על תשלום המס המגיע מבעל הקרקע. על פי המוצע לא יהיה צורך בהסכמת הממונה על הגבייה לרישום (הנדרשת לפי סעיף 12 לפקודת המסים (גבייה)).

על חלק מהזכויות במקרקעין ביישובי מיעוטים רובצים חובות היסטוריים כבדים של מס רכוש. אין

¹⁶ ס"ח התשכ"א, עמ' 100; התשס"ו עמ' 387.

המקרקעין ירשום את השעבוד על פי הודעת גובה מסים כהגדרתו בפקודה האמורה; שולם המס שלגביו נרשם השעבוד, ימחק רשם המקרקעין את השעבוד על פי הודעת גובה המסים כאמור.
(3) הוראות סעיף קטן זה יחולו על אף הוראות סעיף 12 לפקודת המסים (גבייה)."

ד ב ר י ה ס ב ר

פעמי ובין אם שולמו בתשלומים תקופתיים, בין אם שולמו בידי קופת גמל ובין אם שולמו בידי אחר:

"ביטוח מועדף" מוגדר בסעיף 32(14)(ב) לפקודה כך:

"ביטוח מפני אבדן כושר עבודה, ואם נרכש הביטוח בטרם מלאו למבוטח 60 שנים, התקיימו לגבי הביטוח גם שני אלה:

(1) תקופת הביטוח, למעט ביטוח קבוצתי, נמשכת עד שימלאו למבוטח 60 שנים לפחות;

(2) אם יקרה מקרה הביטוח בטרם ימלאו למבוטח 60 שנים, ישתלמו הכספים על פי הביטוח ממועד קרות מקרה הביטוח ועד תום תקופת אבדן כושר עבודתו או עד שימלאו למבוטח 60 שנים לפחות, לפי המוקדם;

לפסקה (4) לפסקת משנה (א)

מוצע לקבוע שבדוח השנתי המוגש מכוח סעיף 131 לפקודה, יפורטו ייעוצי המס שיהיו חייבים בדיווח, כאמור בסעיף 131 המוצע (פסקה (5) להלן).

לפסקת משנה (ב)

סעיף 131(22) לפקודה קובע מקרים שבהם על יחיד להגיש את הדוח השנתי באופן מקוון. מוצע לקבוע כי גם חבר בני אדם שהיה לו הכנסה בשנת המס יגיש את הדוח השנתי באופן מקוון.

סעיף 131(22) קובע עוד כי הדוח המקוון יוגש "כפי שיורה המנהל, בצירוף הצהרה בטופס שקבע המנהל שלפיה הפרטים והידיעות שנמסרו בדוח הם נכונים ומלאים", וכן פלט חתום בידי מגיש הדוח האמור. בסעיף 131(ד) המוצע (פסקה (5) להלן) מוצע להסמיך את המנהל לקבוע כללים בעניין אופן הגשת דוחות מקוונים. מוצע לקבוע כי ההוראה בעניין צירוף הצהרה ופלט חתום לדוח מקוון תעמוד בתוקפה עד לקביעת כללים חדשים בידי המנהל לפי סעיף 131 המוצע. לאחר קביעת כללים כאמור, יהיה ניתן להגיש את הדוח האמור גם ללא הצהרה ופלט חתום, וכן יחולו על הגשת הדוחות ההוראות האמורות בסעיף קטן (ה) לסעיף 131 המוצע, שלפיהן יראו דו"ח אשר הוגש באופן מקוון בהתאם לכללים שקבע המנהל, כאילו נחתמו.

לפסקת משנה (ג)

מוצע לקבוע כי אם לא צורף פירוט ייעוצי המס החייבים בדיווח, יראו את הדוח כאילו לא הוגש, וזולת אם יגיש אותו במועד אחר שהתיר לו פקיד השומה.

לפסקה (5) לסעיף 131 המוצע

בשנים האחרונות גובר בארץ, וכן בעולם, השימוש בתכנוני מס אגרסיביים לשם הפחתת חבות המס, באופן שאינו תואם את מטרת המחוקק, כאשר המטרה העיקרית או הבלעדית של תכנון המס היא הפחתת מס בלתי נאותה או הימנעות מתשלום מס.

במשק, במקום התקרה הקיימת של ארבע פעמים השכר הממוצע במשק.

לפי סעיף 3(זה) לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה) ניתנת לעובד הטבת ניכוי מהכנסה, היינו, הפחתה מההכנסה החייבת במס, בעד הפקודות לקופת גמל לקצבה ששילם המעסיק בעבור העובד. כיום הטבת הניכוי מוגבלת ל-7.5% מהשכר המבוטח של העובד או משכר בגובה ארבע פעמים השכר הממוצע במשק בחודש, לפי הנמוך מביניהם.

בפסקה (1) מוצע להפחית את ההגבלה שקבועה ביחס לגובה השכר המבוטח, מארבע פעמים השכר הממוצע במשק לשלוש פעמים השכר הממוצע במשק. כך, מי שהשכר המבוטח שלהם גבוה משלוש פעמים השכר החודשי הממוצע, שהוא כיום כ-28,800 ש"ח, ישלמו על החלק שעולה על התקרה האמורה, מס הכנסה לפי שיעור המס השולי החל על הכנסתם. יצוין כי בממוצע השכר המבוטח עומד על כ-80% מהשכר ברוטו של עובד.

בשל התיקון המוצע לסעיף 3(זה) כאמור, מוצע, בפסקה (3), לתקן גם את סעיף 47 לפקודה, כך שגם במקרה שבו רק חלק מהשכר של עובד מבוטח, ההגבלה של הניכוי לשלוש פעמים השכר הממוצע במשק תחול גם על החלק שאינו מבוטח.

לפי סעיף 131(14)(ב) לפקודה, אדם זכאי להטבת ניכוי מהכנסה בשל הוצאה לרכישת ביטוח מועדף מפני אבדן כושר עבודה בסכום של עד 3.5% משכרו או מהכנסתו החייבים במס, ובלבד ששיעור הטבת הניכוי לא יעלה על 3.5% מארבע פעמים השכר הממוצע במשק. במקרה שבו מעביד משלם בעד עובדו לקופת גמל, על חשבון מרכיב תגמולי המעביד, סכום העולה על 4% ממשכורתו של העובד, יופחת מהתקרה שעומדת על שיעור של 3.5%, ההפרש שבין השיעור ששילם המעביד כאמור, לבין 4%, כך שבסך הכל העובד לא יהיה זכאי להטבת ניכוי בשיעור שעולה על 7.5% מהכנסתו.

הטבה זו מוגבלת כיום כך שהניכויים לא יותרו בשל הכנסה "העולה על סכום השווה לסך כל השכר הממוצע במשק בשנת המס מחולק ב'3', ובמילים אחרות – הניכוי מוגבל לתקרה של ארבע פעמים השכר החודשי הממוצע במשק.

בפסקה (2) מוצע לשנות הגבלה זו כך שתקרת הטבת הניכוי שקבועה ביחס לרכישת ביטוח מועדף מפני אבדן כושר עבודה תעמוד על שכר ממוצע במשק בשנת המס מחולק ב'4', היינו – שלוש פעמים השכר החודשי הממוצע במשק.

"ביטוח מפני אבדן כושר עבודה" מוגדר בסעיף 3(א) לפקודה כך:

"ביטוח מפני פגיעה בכושר עבודה, אבדן השתכרות או הפסד רווחים, הנובעים ממחלה, מנכות או מתאונה, והכל בין אם הכספים על פי הביטוח שולמו בסכום חדי"

פרק ה': מסיים

- תיקון פקודת מס הכנסה 13. בפקודת מס הכנסה¹⁷ (בפרק זה – הפקודה) –
- (1) בסעיף 3(ה3)(2), בהגדרה "סכום התקרה", במקום "לארבע פעמים" יבוא "לשלוש פעמים";
- (2) בסעיף 32(14)(ב), במקום "מחולק ב־3" יבוא "מחולק ב־4";
- (3) בסעיף 47 –
- (א) בסעיף קטן (א)(5), בהגדרה "הכנסה נוספת", בפסקה (2), במקום "לארבע פעמים" יבוא "לשלוש פעמים";
- (ב) בסעיף קטן (ב)(2)(ב), במקום "לארבע פעמים" יבוא "לשלוש פעמים";
- (4) בסעיף 131 –
- (א) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(בוא) הדוח יפרט כל ייעוץ מס חייב בדיווח כאמור בסעיף 131ג;";
- (ב) בסעיף קטן (ב2) –
- (1) בפסקה (1) –
- (א) אחרי (2) או (8) יבוא "או חבר בני אדם החייב בהגשת דוח לפי סעיף קטן (א)(5)";
- (ב) במקום הסיפה החל במילים "כפי שיוורה המנהל" יבוא "בהתאם להוראות המנהל שנקבעו לפי סעיף 131ד(ד) (להלן – דוח עצמאי מקוון), והוראות סעיף 131ד(ה) יחולו";
- (2) בפסקה (2), אחרי "יחיד" יבוא "או חבר בני אדם";

דבריו הסבר

אשר מאפשרים או נועדו לאפשר, למקבל הייעוץ יתרון מס כמוגדר בסעיף. מוצע לקבוע שהדיווח ייעשה באמצעות צירופו לדוח השנתי, בשנה שלגביה הייעוץ רלוונטי, כלומר, בשנה שלגביה יש להביא בחשבון את הפעולה או ההכנסה, הרווח ההוצאה או ההפסד, נושא ייעוץ המס החייב בדיווח.

על מנת שחובת הדיווח לא תפגע יתר על המידה ביכולתו של הנישום להיוועץ במומחים ולתכנן את מעשיו, מוצע לקבוע כי הדיווח על חוות הדעת לא יכלול את חוות הדעת עצמה או את הפרשנות שניתנה בה לדיני המס, אלא רק את הנתונים המפורטים להלן:

- א. עצם מתן הייעוץ.
- ב. הפעילות הכלכלית שלגביה ניתן הייעוץ.
- ג. סיווג הייעוץ לפי סוג סוגיית המיסוי המושפעת מייעוץ המס. כלומר, האם הייעוץ השפיע על סוגיית הניכויים, הפחת, סיווג ההכנסה, סיווג הוצאה או על סוגיה אחרת שיקבע המנהל לעניין זה. כך לדוגמה, אם קיבל הנישום חוות הדעת בכתב לגבי שימוש במכונה מסוימת, ייכתב בדיווח כי הנישום קיבל חוות

כדי להשיג מטרה זו נעזרים נישומים רבים בחוות דעת מקצועיות מגורמים שונים, ובהם עורכי דין, רואי חשבון, יועצי מס, שמאים ועוד, ופועלים לפיהן. בחלק ניכר מן המקרים אופן תכנון המס נותר חשאי, זאת משום שהנישום אינו רוצה שרשות המסים (להלן – הרשות) תדע שנקט בתכנון מס.

מצב זה מקשה על הרשות לזהות אמצעים הנהוגים בשוק שאינם עולים בקנה אחד עם כוונת המחוקק, לבצע ביקורת יעילה ולגבות את המס בהתאם להוראות הדין.

בתיקון מס' 147 לפקודת מס הכנסה משנת 2005 נוסף לפקודה סעיף 131(א)(ט5), המטיל חובת דיווח על פעולה שהוגדרה כתכנון מס חייב בדיווח. מכוח סעיף זה הותקנו תקנות אשר בהן נקבעה רשימה של שלוש עשר תכנוני מס החייבים בדיווח. ברם, רשימה סגורה של תכנוני מס, רחבה ככל שתהא, לוקה בחסר ואינה משמשת כלי יעיל בידי הרשות לסכל תכנוני מס אגרסיביים. זאת מכיוון שהרשימה אינה דינאמית, ואינה מותאמת למציאות החוקית והעסקית המשתנה.

לפיכך, מוצע להטיל חובת דיווח על קבלת ייעוץ מס, היינו, על חוות דעת או כל ייעוץ אחר שניתן בכתב,

¹⁷ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש מס' 6, עמ' 120; ס"ח התשע"ד, עמ' 724.

(3) בפסקה (4), במקום "סוגי יחידים" יבוא "סוגי חבר בני אדם" ואחרי "בהתאם לקריטריונים" יבוא "של אופי פעילותם או היקפה, וכן סוגי יחידים שיהיו פטורים כאמור בהתאם לקריטריונים";

(ג) בסעיף קטן (ו), אחרי "בסעיף קטן (ב)", יבוא "או דיווח כאמור בסעיף קטן (ב1א)";

(5) אחרי סעיף 131 ב יבוא:

"ייעוץ מס חייב 131 ג. (א) בסעיף זה – בדיווח

"ייעוץ מס חייב בדיווח" – חוות דעת או כל ייעוץ אחר בכתב, שניתנו לאדם, במישרין או בעקיפין, אשר מאפשרים או נועדו לאפשר לאדם יתרון מס; "יתרון מס" – לרבות כל אחד מאלה:

(1) הנחה או הקלה מן המס, דחיית אירוע המס, הפחתה של סכום המס או של סכום מקדמה, או הימנעות ממס;

(2) הימנעות מחובה או מהתחייבות לנכות מס או הוצאות, או להתחשב בהפסד מס;

(3) דחייה של מועד תשלום המס.

(ב) אדם שקיבל ייעוץ מס חייב בדיווח, לגבי פעולה שביצע או לגבי הכנסה, רווח, הוצאה או הפסד שהיו לו, בין לפני מועד ביצוע הפעולה או יצירת ההכנסה, הרווח, ההוצאה או ההפסד ובין אחרי, דיווח על כך בטופס שיקבע המנהל; בסעיף זה, "פעולה" – לרבות עסקה ומכירה.

(ג) דיווח כאמור בסעיף קטן (ב) יצורף לדוח לפי סעיף 131 המוגש לשנת המס שלגביה יש להביא בחשבון את הפעולה, ההכנסה, הרווח, ההוצאה או ההפסד נושא ייעוץ המס החייב בדיווח.

(ד) בדיווח כאמור בסעיף קטן (ב) יפורטו כל אלה:

(1) עצם קבלת ייעוץ המס החייב בדיווח;

(2) הפעולה או הנכס נושא ייעוץ המס החייב בדיווח;

ד ב ר י ה ס ב ר

בהמשך פרק זה מוצע לקבוע הוראות לעניין ייעוץ מס חייב בדיווח, בדומה לסעיף 131 לפקודה המוצע, בשינויים המחויבים, גם בחוקים אלה: חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, חוק הבלו על דלק, התשי"ח-1958, פקודת המכס [נוסח חדש], חוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952, וחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963.

דעת לגבי שימוש במכונה וכי חוות הדעת עוסקת בניכוי הפחת לגבי אותה מכונה.

מעבר לפרטים אלו לא יכללו בדיווח פרטים נוספים בנוגע לחוות הדעת.

הואיל והדיווח על ייעוץ המס יצורף לדוח השנתי, כאמור בסעיף קטן (ג) ובסעיף 131(ב1א) המוצע, תחילתו של הסעיף לגבי דוחות לשנת המס 2015, המוגשים בשנת 2016, כפי שמובהר בהוראת התחילה אשר בסעיף 14(ב)

(3) סוג סוגיית המיסוי המושפעת מייעוץ המס החייב בדיווח; לעניין זה, "סוגיית המיסוי" – ניכויים, פחת, סיווג הכנסה, סיווג הוצאה וכל סוגיה אחרת שיקבע המנהל.

הגשה באופן מקוון 1131 ד.א) בסעיף זה –

"הגשה באופן מקוון" – הגשת דוח, מסמך, או טופס, באמצעות מסר אלקטרוני;

"חוק חתימה אלקטרונית" – חוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001¹⁸;

"מסר אלקטרוני" – כהגדרתו בחוק חתימה אלקטרונית.

(ב) שר האוצר רשאי לקבוע כי דוחות, מסמכים או טפסים אשר יש להגיש לפקיד השומה או למנהל לפי פקודה זו, כולם או חלקם, יוגשו באופן מקוון, כאמצעי דיווח יחיד או כאמצעי דיווח נוסף.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), רשאי שר האוצר לקבוע סוגי חייבים בדיווח שיהיו פטורים מחובת הגשה באופן מקוון.

(ד) המנהל רשאי לקבוע כללים לגבי הגשה באופן מקוון, בעניינים אלה:

(1) הליכי הזיהוי לצורך ההגשה;

(2) אופן ההגשה;

(3) הארכת מועד ההגשה;

(4) הטפסים והמסרים האלקטרוניים שיש להשתמש בהם לצורך ההגשה.

ד ב ר י ה ס ב ר

יגיש את דו"ח, מסמך או טופס אשר הייתה חובה להגישם באופן מקוון, על פי התקנות שנקבעו לפי סעיף זה, יראוהו כאילו לא הגיש דו"ח.

סעיף 2(א) לחוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001 (להלן – חוק חתימה אלקטרונית), קובע כי אם "נדרשה לפי חיקוק חתימתו של אדם על מסמך, ניתן לקיים דרישה זו, לגבי מסמך שהוא מסר אלקטרוני, באמצעות חתימה אלקטרונית, ובלבד שהיא חתימה אלקטרונית מאושרת כהגדרתה בחוק חתימה אלקטרונית". מוצע לקבוע כי יראו דו"ח, מסמך או טופס, אשר הוגשו באופן אלקטרוני בהתאם לכללים שקבע המנהל, כאילו נחתמו.

יובהר כי במקרים שבהם ההגשה לא תיעשה באמצעות חתימה מאושרת או מאובטחת לפי חוק חתימה אלקטרונית, לא יחולו סעיפיו האחרים של חוק חתימה אלקטרונית על המסר המוגש, ובהם סעיפים 3 ו-6 לחוק חתימה אלקטרונית, אשר עוסקים בקבילות חתימה ובמעמדו של פלט. עם זאת, אין מניעה להגיש פלט של מסר אלקטרוני שיוגש לרשות המסים כראיה בבית המשפט,

לסעיף 1131 המוצע

כדי לשפר את השירות הניתן לציבור הנישומים ולהגביר את נגישות השירותים של רשות המסים לציבור, וכן בכדי להביא להתייעלות עבודת הרשות, מוצע להרחיב את חובת הדיווח האלקטרוני לפי התיקונים המוצעים, שר האוצר (להלן – השר) יוסמך לקבוע שדוחות, מסמכים וטפסים, כולם או חלקם, יוגשו בצורה אלקטרונית, כאמצעי דיווח יחיד או כאמצעי דיווח נוסף. הגשה באופן אלקטרוני תקל על הנישומים אשר יוכלו להגיש את המסמכים בלא לצאת מבתיהם או ממשרדיהם, ותאפשר לרשות לפקח על הצהרות הנישומים באופן יעיל יותר. עם זאת, מאחר וייתכן שלחלק מהציבור אין אפשרות להגיש מסמכים באמצעים אלקטרוניים, יוכל השר לקבוע חריגים לחובת ההגשה האלקטרונית ולפטור סוגי נישומים מחובה זו.

עוד מוצע להסמיך את המנהל לקבוע כללים בעניין הליכי הזיהוי לצורך הגשה באופן מקוון, אופן ההגשה, והטפסים והמסרים האלקטרוניים שיש להשתמש בהם לצורך זה. ממועד קביעת הכללים האמורים, אדם שלא

¹⁸ ס"ח התשס"א, עמ' 210.

(ה) על אף האמור בסעיף 2(א) לחוק חתימה אלקטרונית, יראו דוח, מסמך או טופס, אשר הוגשו באופן מקוון בהתאם לכללים שקבע המנהל לפי סעיף זה, כאילו נחתמו.
(ו) דוח, מסמך או טופס אשר היתה חובה להגישם באופן מקוון ולא הוגשו בדרך זו, יראו אותם כאילו לא הוגשו;

- (6) בסעיף 132(ב), בפסקה (א1), אחרי "יחיד" יבוא "או חבר בני אדם";
- (7) בסעיף 145(א)2, במקום "שלוש שנים" יבוא "ארבע שנים" והמילים "ובאישור המנהל – בתוך ארבע שנים מתום שנת המס כאמור" – יימחקו;
- (8) בסעיף 145א2 –
- (1) במקום כותרת השוליים יבוא "שומה חלקית";
- (2) בסעיף קטן (א), במקום הרישה עד המילים "החייבת בדיווח" יבוא "הגיש אדם דוח לפי סעיף 131, ומצא פקיד השומה שנכון לערוך שומה לגבי חלק מן הדוח" ובמקום "לאותה פעולה" יבוא "לאותו חלק";
- (9) בסעיף 152(ג), ברישה, במקום "שלוש שנים" יבוא "ארבע שנים" והמילים "ובאישור המנהל – בתוך ארבע שנים מתום שנת המס כאמור" – יימחקו, ובסיפה, במקום "ארבע שנים" יבוא "חמש שנים" והמילים "ובאישור המנהל – בתוך חמש שנים מתום שנת המס כאמור" – יימחקו;

ד ב ר י ה ס ב ר

של הנישום, את הניכויים, הקיוזים והפטורים המותרים ממנה על פי כל דין ואת המס שהוא חייב בו, אם יש לו טעמים סבירים להניח שהדו"ח אינו נכון. התקופה הקבועה כיום לכך היא שלוש שנים מתום שנת המס שבה נמסר לו הדו"ח, ובאישור המנהל – ארבע שנים מתום שנת המס כאמור. בשל העומס הרב המוטל על רשות המסים, פקידי השומה נוקקים לעתים תכופות לאישור המנהל לבדוק את השומה העצמית גם בתוך השנה הרביעית לאחר הגשת הדו"ח. כדי לפשט את ההליכים מוצע להאריך את התקופה שבה פקיד השומה רשאי לבדוק את השומה ולקבוע שומה לפי מיטב שפיטתו לארבע שנים ובמקביל לבטל את השנה הנוספת אשר בסמכות המנהל.

להשלמת האמור מוצע לתקן גם את סעיף 152(ג) לפקודה, הקובע שיראו השגה כאילו התקבלה אם לא הושג הסכם עם המשיג ופקיד השומה לא קבע את השומה בתוך שלוש שנים מתום שנת המס שבה נמסר הדוח לפי סעיף 131 לפקודה, ובאישור המנהל – בתוך ארבע שנים כאמור, ואם ההשגה היא על שומה שנערכה לאדם שלא מסר דו"ח – בתוך ארבע שנים מתום שנת המס שבה הוגשה ההשגה, ובאישור המנהל – בתוך חמש שנים כאמור. לפי התיקון המוצע, יראו השגה כאילו התקבלה רק בחלוף ארבע שנים מתום שנת המס כאמור, ואם היא על שומה שנערכה למי שלא הגיש דוח – בתום חמש שנים, ובמקביל לבטל את השנה הנוספת אשר בסמכות המנהל.

באופן דומה מוצע לתקן את סעיף 167(א)2 לפקודה, לעניין התקופה שבה פקיד השומה רשאי לשום ניכויים, כך שיינתנו לו ארבע שנים מתום שנת המס שבה הוגש

כל עוד המסר האלקטרוני המקורי שנקלט נשמר במערכות המחשב של רשות המסים.

בהמשך פרק זה מוצע לקבוע הוראות לעניין הגשה באופן מקוון, בדומה לסעיף 131 לפקודה המוצע, בשינויים המחויבים, גם בחוקים אלה: חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975, חוק הבלו על דלק, התשי"ח-1958, פקודת המכס [נוסח חדש], חוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952, וחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963.

לפסקה (6)

סעיף 132(א) לפקודה קובע את הכלל שלפיו יש להגיש דוח לפי סעיף 131 עד יום 30 באפריל. סעיף 132(ב) קובע חריגים לכלל זה, והחריג הקבוע בפסקה (א1) הוא שיחיד החייב בהגשת דוח עצמאי מקוון יכול להגישו עד ה-31 במאי שלאחר שנת המס שלגביה מוגש הדוח. בפסקה (4) (ב) לעיל מוצע לתקן את סעיף 131(2) לפקודה כך שגם חבר בני אדם יהיה חייב בהגשת דוח עצמאי מקוון במקרים המנויים בסעיף, וכאן מוצע לתקן את סעיף 132(ב)1(א1) לפקודה, בהתאמה.

לפסקאות (7), (9) ו-11

על פי הקבוע בסעיף 145 לפקודה, השלב הראשון בהליכי השומה הוא שרואים את הדוח שהנישום הגיש כשומה עצמית של הכנסתו החייבת, שעל פיה נקבע באופן ראשוני סכום המס שהנישום חייב בו. לאחר מכן פקיד השומה רשאי לבדוק את הדו"ח ולאשר את השומה העצמית או לקבוע לפי מיטב שפיטתו את סכום הכנסתו

(10) בסעיף 166(ב), המילים "כפי שיוורה המנהל" – יימחקו, ובמקום הסיפה החל במילים "בצירוף הצהרה" יבוא "בהתאם להוראות המנהל שנקבעו לפי סעיף 131(ד) (להלן – דוח מעביד מקוון ודוח מנכה מקוון, לפי העניין) והוראות סעיף 131(ה) (ר"ו) יחולו";

(11) בסעיף 167(א)(2), במקום "שלוש שנים" יבוא "ארבע שנים" והסיפה החל במילים "ובאישור המנהל" – תימחק;

(12) בסעיף 191(ג) –

(א) ברישה, במקום "והגירעון האמור" יבוא "או שהגירעון האמור";

(ב) בסופו יבוא:

(4) "ייעוץ מס חייב בדיווח כהגדרתו בסעיף 131 שהנישום לא דיווח עליו כנדרש באותו סעיף";

(13) בסעיף 195(א)(1), במקום "יחיד" יבוא "מי";

ד ב ר י ה ס ב ר

לעיל לגבי סעיף 131(ב) לפקודה, מוצע לקבוע כי הוראה זו תעמוד בתוקפה עד לקביעת כללים על ידי המנהל בעניין אופן הגשת דוחות מקוונים לפי סעיף 131 לפקודה, המוצע בפסקה (5) לעיל, ומשיקבעו הכללים האמורים, יהיה ניתן להגיש את דוח הניכויים גם ללא הצהרה ופלט חתום. לאחר שייקבעו הכללים האמורים, יחולו גם ההוראות האמורות בסעיף 131(ה) המוצע, שלפיהן יראו דו"ח אשר הוגש באופן מקוון בהתאם לכללים שקבע המנהל, כאילו נחתמו, והוראת סעיף קטן 131(ו) המוצע, שלפיו יראו דו"ח, מסמך או טופס אשר הייתה חובה להגישם באופן מקוון ולא הוגשו בדרך זו, כאילו לא הוגשו.

לפסקה (12)

סעיף 191(ג) לפקודה קובע שאם נקבע לגבי נישום, שההפרש בין המס אשר דיווח שחייב בו לבין המס אשר היה חייב בו בפועל (להלן – הגירעון), עולה על 500 אלף שקלים חדשים לשנה, וכן עולה על 50% מהמס שהנישום חייב בו, והגירעון האמור נובע מאחד או יותר מן הסיבות המנויות בסעיף, פקיד השומה רשאי להטיל עליו קנס בשיעור של 30% מסכום הגירעון.

מוצע לקבוע כי פקיד השומה יוכל להטיל על הנישום קנס כאמור אם סכום הגירעון עולה על 500 אלף שקלים בשנה, וכן אם הוא עולה על 50% מהמס שהנישום חייב בו, אף אם שני התנאים אינם מתקיימים במקביל. עוד מוצע להוסיף אי-דיווח על ייעוץ מס חייב בדיווח כהגדרתו בסעיף 131 המוצע, לרשימת הסיבות המאפשרות הטלת קנס כאמור.

לפסקה (13)

סעיף 195(א)(1) לפקודה מאפשר הטלת עיצום כספי על יחיד שלא הגיש דוח עצמאי מקוון לפי סעיף 131(ב) לפקודה. מוצע להתאים את נוסח הסעיף לתיקון המוצע לגבי סעיף 131(ב) לפקודה, כך שיחול גם לגבי חבר בני אדם הנדרש להגיש דוח שנתי באופן מקוון.

דוח הניכויים השנתי האחרון של החייב, במקום שלוש שנים מתום שנת המס שבה הוגש דוח הניכויים השנתי האחרון, ובאישור המנהל – בתוך ארבע שנים מתום שנת המס כאמור.

לפסקה (8)

סעיף 131(ו) לפקודה קובע כי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע פעולות החייבות בדיווח, ואת אופן הדיווח והיקפו. סעיף 145א לפקודה מורה כי אם אדם דיווח כאמור, רשאי פקיד השומה לקבוע לפי מיטב שפיטתו בשומה חלקית את סכום ההכנסה הנוגעת לאותה פעולה מסוימת, ואין בשומה חלקית זו בכדי לפגוע בסמכויות פקיד השומה או בזכויות הנישום לעניין השומה לגבי יתרת הכנסתו של הנישום, ולקבוע את ההשלכות של השומה החלקית והשומה לגבי כלל ההכנסות זו על זו ולערוך את התיאומים הנדרשים. מוצע לקבוע כי סמכות לערוך שומה חלקית כאמור תינתן לפקיד השומה גם לגבי פעולות אחרות, אם לדעתו נכון לערוך להן שומה באופן מיידי. באופן זה, פקידי השומה יוכלו לקבוע שומה חלקית אצל נישומים אשר מזהים אצלם סוגיות הראויות לבחינה כבר ממבט ראשון. לאחר מכן יוכלו, במידת הצורך, לחזור ולקבוע בשומה את שאר הכנסותיו של הנישום.

בשל העובדה כי בעקבות התיקון יוסמך פקיד השומה לערוך שומה חלקית לפי שיקול דעתו, אין צורך בהשאת ההסמכה הספציפית לערוך שומה חלקית כאשר אדם דיווח על פעולה חייבת בדיווח, ומוצע לבטל את ההסמכה הספציפית.

לפסקה (10)

סעיף 166(ב) לפקודה קובע חובת הגשת דוח ניכויים באופן מקוון, כפי שיוורה המנהל, וכן מורה כי הדוח המקוון יוגש בצירוף הצהרה בטופס שקבע המנהל שלפיה הפרטים והידועות שנמסרו בדוח נכונים ומלאים, וכן פלט חתום בידי המגיש של הדוח. בדומה לתיקון המוצע בפסקה (4)(ב)

(14) בסעיף 197, בסופו יבוא "בכפוף להוראות פרק רביעי";

(15) אחרי סעיף 214 לפקודה יבוא:

"פרק רביעי: חילופי מידע לפי הסכם בין-לאומי"

214.א. בפרק זה –

הגדרות

"הסכם בין-לאומי" – הסכם שניתן לגביו צו לפי סעיף 196 וכן

הסכם לחילופי מידע;

"הסכם לחילופי מידע" – הסכם בין מדינת ישראל לבין מדינה

אחרת שעניינו מתן סיוע, לרבות באמצעות חילופי

מידע, לשם אכיפת חוקי המס של ישראל או דיני המס

של המדינה האחרת;

ד ב ר י ה ס ב ר

בשל חסמים טכניים, גם חילופי המידע המבוצעים כיום על ידי מדינת ישראל אינם כוללים חילופי מידע אוטומטיים גורפים, אלא רק מידע לגבי נישומים ספציפיים.

כתוצאה מן האמור ומאחר שככלל חילופי מידע עם מדינות נעשה על בסיס עקרון ההדדיות, ישראל מקבלת מידע מצומצם ביותר לגבי הכנסות שמפיקים תושביה במדינות אחרות, דבר שפוגע ביכולת האכיפה שלה. נוסף לכך, מזה מספר שנים נתונה ישראל לביקורת קשה בקרב הקהילה הבין-לאומית, ובין היתר במסגרת "סקר עמיתים" שערך לאחרונה הגלובל פורום, שבו סווגה ישראל כ-"מצייתת באופן חלקי" ("Partially compliant") ודורגה במקום נמוך ביחס למדינות הנבדקות, בין היתר, בשל היעדרן של הסמכויות המפורטות בפרק החדש לפקודה, המוצע בפסקה זו. הדירוג הנמוך משפיע על התייחסות גופים בין-לאומיים ונכונותם לשתף פעולה עם ישראל. הבנק האירופאי לשיקום ולפיתוח (ה-EBRD) והבנק העולמי הודיעו כי יפסיקו לשתף פעולה עם גורמים ישראלים אם הליקויים לא יתוקנו עד סוף שנת המס 2015.

בתגובה לביקורת האמורה ובשל ההבנה כי ייעול חילופי המידע אשר יביא לקבלת מידע ממדינות אחרות צפוי להגביר את יעילות מערכת אכיפת המס על תושבי ישראל המפיקים הכנסות מחוץ לישראל, הצהירה ישראל בפני ה-OECD כי תפעל לקידום תיקוני החקיקה שיאפשרו לה להצטרף לאמנה הרב-צדדית.

לפניות הבנק העולמי והבנק האירופאי, אשר תוארו לעיל, השיב משרד האוצר, ב-25 בינואר 2015, כי הוא פועל לתיקון הליקויים שנמצאו בסקר, וכי בכונתו להביא לאישור הממשלה החדשה את החקיקה הנדרשת, ולבצע את ההליכים המנהליים הנדרשים, כך שערך סוף שנת המס 2015 יתוקנו הליקויים.

לאור כל האמור לעיל, יש צורך לתקן בדחיפות את הפקודה באופן שיאפשר למדינת ישראל לחתום על הסכמים לחילופי מידע בהתאם לסטנדרטים המקובלים היום בעולם, וליישם.

לפסקאות (14) ו-(15)

כללי

תהליך הגלובליזציה הואץ מאוד בשנים האחרונות ורבים מנהלים את השקעותיהם במדינות שאינן מדינת התושבות שלהם. אפשרות זו מנוצלת במקרים רבים לצורך התחמקות מתשלום מס במדינת התושבות, וההערכה היא שהיקף העלמות המס הנובע מכך הנו עצום.

הואיל והעלמות המס הן בעיה חמורה המשותפת לכלל המדינות, אשר הכלי היעיל ביותר הקיים למלחמה בה הוא שיתוף פעולה בין המדינות, לרבות באמצעות חילופי מידע, יש בשנים האחרונות פעילות נמרצת של ארגון ה-OECD, האיחוד האירופי והגלובל פורום לשקיפות ולחילופי מידע למטרות מס, כדי לקדם ולייעל את חילופי המידע בין המדינות.

בין היתר, החל משנת 2010 דורש ארגון ה-OECD ממדינות ה-OECD וממדינות נוספות להצטרף לאמנה הרב-צדדית לסיוע מינהלי בענייני מס. עד כה הצטרפו לאמנה זו 87 מדינות. מדינת ישראל היא מדינת ה-OECD היחידה שטרם הצטרפה.

ישראל מחליפה כיום מידע לצרכי אכיפת מס רק מכוח סעיף חילופי המידע באמנות למניעת כפל מס, עם מדינות שעמן יש לה אמנות כאמור. סעיף 196 לפקודה קובע כי משהודיע שר האוצר בצו כי נעשה הסכם עם מדינה אחרת שעניינו מתן הקלה ממסי כפל לעניין מס המוטל לפי דיני אותה מדינה (להלן – מדינה גומלת) וכי מן המועיל הוא שיינתן לו תוקף בישראל, יהא תוקף להסכם על אף האמור בכל חיקוק. סעיף 197 לפקודה קובע, כי "משניתן תוקף להסכם כאמור בסעיף 196 לא תמנע חובת הסודיות לפי סעיף 234 מלגלות לפקיד מורשה של המדינה הגומלת כל ידיעה שיש לגלותה לפי ההסכם".

בהיעדר חקיקה המאפשרת זאת, ממשלת ישראל נמנעת מלחתום על הסכמים שעניינם חילופי מידע בלבד, כמו גם על האמנה הרב-צדדית לסיוע מינהלי בענייני מס של ה-OECD. ברי, כי אפשרות לחתימה על הסכמים כאמור הייתה מגדילה באופן משמעותי את מספר המדינות שעמן ניתן היה לבצע חילופי מידע.

"הסכם פטקא" – הסכם בין מדינת ישראל לבין ארצות הברית של אמריקה בדבר שיפור ציות מס בינלאומי ויישום FATCA, שנחתם ביום ב' בתמוז התשע"ד (30 ביוני 2014); "הסכם יישום" – הסכם לחילופי מידע המבוסס על הנהלה לחילופי מידע אוטומטיים של חשבונות פיננסיים שפרסם ארגון ה-OECD;

"חוק מס" – חיקוק הודן בהטלת מס או בתשלום חובה ששר האוצר ממונה על ביצועו;

"מדינה" – כהגדרתה בסעיף 196(ג).

העברת מידע על פי 214.ב. (א) על אף האמור בסעיפים 231 ו-234, רשאי המנהל או הסכם בין-לאומי מי שהוא הסמיך לעניין פרק זה, להעביר מידע לרשות מס במדינה אחרת, בהתאם להסכם בין-לאומי, בין על פי בקשתה של אותה רשות מס ובין ביוזמת המנהל, בכפוף לסייגים שבהסכם, ובלבד שמתקיימים כל אלה:

(1) המידע דרוש למדינה האחרת לצורך אכיפת דיני המס שלה;

(2) רשות המסים היתה רשאית לעשות שימוש באותו מידע לצורך אכיפת חוקי המס; תנאי זה לא יחול לגבי מידע שנדרש לשם קיום הסכם פטקא או הסכם יישום;

(3) בהסכם הבין-לאומי נקבע כי המדינה האחרת מחויבת בשמירת סודיותו של המידע ובאבטחתו;

(4) העברת המידע הותנתה בכך שהמדינה האחרת תעשה שימוש במידע שיתקבל אך ורק לצורך אכיפת דיני המס שלה, לא תעבירו לגורם אחר באותה מדינה שלא לצורך אכיפת דיני המס שלה, ולא תעבירו למדינה אחרת.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), לא יועבר מידע לרשות מס במדינה אחרת לפי הסכם בין-לאומי, אם העברת המידע עלולה לפגוע בביטחונה של מדינת ישראל, בשלום הציבור או בביטחונו, בחקירה תלויה ועומדת או בעניין חיוני אחר של מדינת ישראל, ורשאי המנהל לסרב לבקשה להעביר מידע למדינה אחרת לפי הסכם בין-לאומי, אם אותה מדינה נמנעה, בלא הצדק סביר, מהעברת מידע לישראל לפי ההסכם או שלא קיימה תנאי אחר בהסכם.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיפים 214 א עד 214 ד המוצעים

סעיפים 231 ו-234 לפקודה קובעים חובת סודיות רחבה על מידע הנוגע להכנסתו של אדם. העברת המידע ללא היתר שר האוצר או שלא לצורך ביצוע הפקודה מהווה עבירה פלילית.

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 200), התשע"ד 2014, שעניינה הענקת הסמכויות המוצעות בהצעה זו, עברה בקריאה ראשונה בכנסת ביום 10 בפברואר 2014.

איסוף מידע לצורך הסכם בין-לאומי 214.ג. (א) מי שנתונות לו סמכויות לפי סעיפים 135 עד 140א, יהיו נתונות לו הסמכויות האמורות גם לצורך איסוף מידע לפי הסכם בין-לאומי, ובלבד שלא ייאסף מידע שלא ניתן להעבירו לפי סעיף 214ב.

(ב) הפעלת הסמכויות כאמור בסעיף קטן (א) תיעשה באופן שבו מופעלות אותן הסמכויות לצורך ביצוע הפקודה ובכפוף לתנאים, להגבלות ולאיסורים החלים לעניין הפעלתן.

פרסום ברשומות 214.ד נעשה הסכם לחילופי מידע, יפרסם על כך שר האוצר הודעה ברשומות.”;

(16) בסעיף 216, בסופו יבוא:

” (9) לא דיווח על ייעוץ מס חייב בדיווח כהגדרתו בסעיף 131ג, בניגוד להוראות אותו סעיף.”

14. (א) תחילתם של סעיפים 3(37א), 32(14)ב ו-47(א)5 ו-2(ב)2 לפקודה, כנוסחם בסעיפים 13(1), 13(2) ו-13(3) לחוק זה, בהתאמה, ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016).

(ב) סעיף 131 לפקודה, כנוסחו בסעיף 13(4) לחוק זה, יחול על דוח שיש להגישו לגבי שנת המס 2015 ואילך.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), תחילתם של הסיפה בסעיף 131(2)ב(1) לפקודה, כנוסחה בסעיף 13(4)ב(1) לחוק זה, ושל סעיף 166(ב) לפקודה, כנוסחו בסעיף 13(10) לחוק זה, ביום כניסתם לתוקף של כללים שיקבע המנהל לפי סעיף 131(ד) לפקודה כנוסחו בסעיף 13(5) לחוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (16)

מוצע לקבוע כי אדם אשר בלי סיבה מספקת לא דיווח על ייעוץ מס חייב בדיווח בניגוד להוראות סעיף 131ג המוצע, דינו – מאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א)2 לחוק העונשין, או שני העונשים כאחד.

לסעיף 14 לסעיף קטן (א)

מוצע שתחילתם של התיקונים המצמצמים את הטבות המס הניתנות בשל הפקדות לחיסכון פנסיוני, כאמור בסעיפים 3(37א)2, 32(14)ב ו-47(א)5 ו-2(ב)2 לפקודה, כנוסחם בסעיפים 13(1), 13(2) ו-13(3) לחוק זה, תהיה משנת הכספים 2016.

לסעיף קטן (ב)

מוצע כי סעיף 131 לפקודה כתיקונו בסעיף 13(4) לחוק המוצע, המרחיב את חובות הדיווח מכוח סעיף 131 לפקודה לגבי ייעוץ מס חייב בדיווח וכן מרחיב את החובה להגיש דוח מקוון גם על חבר בני אדם, יחול על דוח שיש להגישו לגבי שנת המס 2015 ואילך (קרי דוח שמוגש בשנת 2016 ואילך).

לסעיף קטן (ג)

כאמור בדברי ההסבר לפסקאות 13(4)ב(1) לחוק זה, בעניין תיקון סעיפים 131(2)ב(1) ו-166(ב), מוצע כי

על מנת להעביר מידע לרשויות מס זרות במסגרת הסכמים לחילופי מידע יש לציין במפורש בחוק, כי על אף האמור בסעיפים האמורים רשאי המנהל להעביר מידע לרשות מס במדינה אחרת בהתאם להסכם בין-לאומי, בכפוף לסייגים שמטרתם, בין היתר, להבטיח כי תישמר סודיות המידע אצל הגורם המקבל, וכי לא יועבר מידע אשר נאסר על רשות המסים במפורש בחוק לעשות בו שימוש לצורך גביית מסים. העברת המידע תותר בין על פי בקשה של רשות מס זרה ובין ביוזמת המנהל. "הסכם בין-לאומי" לצורך זה יוגדר כאמנה למניעת כפל מס או הסכם לחילופי מידע.

עוד מוצע להבהיר כי לצורך איסוף המידע לשם העברתו למדינה אחרת לפי הסכם בין-לאומי, יהיו למנהל ולפקיד השומה הסמכויות שיש להם לפי סעיפים 135 עד 140 לפקודה, הנתונות להם לצורך אכיפת דיני המס בישראל. מוצע לקבוע כי הפעלת הסמכויות תיעשה באותו האופן שבו מופעלות הסמכויות לצורך ביצוע הפקודה ובכפוף לתנאים והמגבלות החלים על הפעלתן.

מוצע לקבוע כי שר האוצר יפרסם הודעה ברשומות על כל הסכם לחילופי מידע שנחתם, וזאת כדי להביאו לידיעת הציבור.

15
סעיפים 140 ו-140 לפקודת מס הכנסה – הוראת שעה

(1) בסעיף קטן (ב), במקום הסיפה החל במילים "במספר שנות מס" יקראו "במשך שנת מס אחת";

(2) בסעיף קטן (ג), בכל מקום, במקום "החל בשנת המס" יקראו "בשנת המס", אחרי "ראשון" יקראו "או בשנת המס שלאחריה, לפי בחירתו של היחיד שזכאי לקבל תואר אקדמי ראשון" ובסופו יקראו "או בשנת המס שלאחריה, לפי בחירתו של היחיד שזכאי לקבל תואר אקדמי שני";

(3) בסעיף קטן (1ג), במקום "נקודות" יקראו "נקודת" במקום "יובאו" יקראו "תובא" ובכל מקום, במקום "החל בשנת המס" יקראו "בשנת המס";

(4) בסעיף קטן (ד) –

(1) בפסקה (1), במקום "בשלוש שנות מס" יקראו "בשנת מס אחת", במקום "בשתי שנות מס" יקראו "בשנת מס אחת" ובסופו יקראו "או בשנת המס שלאחריה, לפי בחירתו של היחיד הזכאי לקבל תואר אקדמי שלישי ברפואה או ברפואת שיניים";

(2) בפסקה (2), בכל מקום, במקום "החל בשנת המס" יקראו "בשנת המס", במקום "ובמספר שנות מס כאמור בסעיף קטן (ב) לענין לימודי תואר אקדמי ראשון" יקראו "או בשנת המס שלאחריה, לפי בחירתו של היחיד במסלול לימודים ישיר לתואר אקדמי שלישי", במקום "למשך שתי שנות מס" יקראו "למשך שנת מס אחת" ובסופו יקראו "או בשנת המס שלאחריה, לפי בחירתו של היחיד האמור";

(ב) בסעיף 140 –

(1) בסעיף קטן (ב), במקום הסיפה החל במילים "במספר שנות מס" יקראו "במשך שנת מס אחת";

(2) בסעיף קטן (ג), במקום "החל בשנת המס" יקראו "בשנת המס" ואחרי "לימודיו" יקראו "או בשנת המס שלאחריה, לפי בחירתו של היחיד שסיים לימודי מקצוע והיה זכאי לתעודת מקצוע".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 15 מוצע לקבוע הוראת שעה לגבי סעיפים 140 ו-140 לפקודה, שעניינם מתן נקודות זיכוי ליחיד שסיים לימודים לתואר אקדמי או סיים לימודי מקצוע וזכאי לתעודת מקצוע, כך שלגבי מי שסיים את לימודיו בתקופה מיום 1 בינואר 2016 עד יום 31 בדצמבר 2020, יקראו את הסעיפים האמורים כך שנקודות הזיכוי הניתנות לפיהם יחולו במשך שנת מס אחת, בדומה לנוסח החל היום, מכוח תיקון מס' 197 לפקודה, לגבי מי שסיים לימודיו בשנים 2014 ו-2015.

החובה לצירוף הצהרה ופלט חתום בידי מי מגיש הדוח לדיווח המקוון, תבוטל החל מן היום שבו ייכנסו לתוקפם הכללים שיקבע המנהל לענין הגשת מסמכים מקוונים.

לסעיף קטן (ד)

מוצע לקבוע שסעיפים 145 (א)2, 152 (ג) ו-167 (א)2 לפקודה, כנוסחם בסעיפים 13(ד), 13(9) ו-11(11) לחוק זה, בהתאמה, המאריכים את התקופה שבה ניתן לערוך שומה, יחולו על דוח שיש להגישו לגבי שנת המס 2011 ואילך, כך שהתיקון יחול על דוחות שניתן עוד לערוך שומות לגביהם.

(1) אחרי סעיף 67א יבוא:

"ייעוץ מס חייב 67ב. (א) בסעיף זה – בדיווח

"ייעוץ מס חייב בדיווח" – חוות דעת או כל ייעוץ אחר בכתב, שניתנו לאדם, במישרין או בעקיפין, אשר מאפשרים או נועדו לאפשר לאדם יתרון מס; "יתרון מס" – לרבות כל אחד מאלה:

(1) הנחה או הקלה מהמס, דחיית אירוע המס, הפחתה של סכום המס או הימנעות ממס;

(2) החזר של מס;

(3) דחייה של מועד תשלום המס.

(ב) אדם שקיבל ייעוץ מס חייב בדיווח, לגבי פעולה שביצע, בין לפני מועד ביצוע הפעולה ובין אחריו, ידווח על כך בטופס שיקבע המנהל; בסעיף זה, "פעולה" – לרבות עסקה ויבוא טובין.

(ג) (1) דיווח כאמור בסעיף קטן (ב) יוגש במועד הגשת הדוח התקופתי לפי סעיפים 67 ו-67א, המוגש לתקופה שלגביה יש להביא בחשבון את הפעולה נושא ייעוץ המס החייב בדיווח, או בצירוף לרשימת היבוא, לפי העניין.

(2) דיווח במועד הגשת הדוח התקופתי יוגש באמצעות דואר רשום למשרד מס ערך מוסף שבו החייב בדיווח רשום או שבו היה עליו להירשם; ואולם עם כניסתם לתוקף של כללים שיקבע המנהל לפי סעיף 67ג(ד), יחולו על דיווח כאמור הוראות סעיף 67 לעניין הגשתו באופן מקוון.

(ד) דיווח כאמור בסעיף קטן (ב) יפורטו כל אלה:

(1) עצם קבלת ייעוץ המס החייב בדיווח;

(2) הפעולה או הנכס נושא ייעוץ המס החייב בדיווח;

(3) סוג סוגיית המיסוי המושפעת מייעוץ המס החייב בדיווח, כפי שקבע המנהל.

ד ב ר י ה ס ב ר

המוצעים בסעיף 13(12) ו-16(16) לסעיפים 191(ג) ו-216 לפקודה, וכמפורט בדברי ההסבר לגביהם.

יצוין בסעיף 96 לחוק מס ערך מוסף, אשר אושר במסגרת חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013, נקבע כי קנס גירעון יחול על גירעון שנצבר במשך שנה, זאת בדומה לתיקון בפקודת מס הכנסה בעניין

סעיף 16 מוצע לקבוע חובת דיווח על אדם המקבל ייעוץ מס חייב בדיווח, וסנקציות על מי שלא ממלא חובה זו, וכן, להסמיך את שר האוצר לקבוע דוחות, מסמכים או טפסים אשר יש להגיש למנהל באופן מקוון, ולקבוע כללים לעניין אופן ההגשה. על פי המוצע תיקונים אלה ייעשו בדומה לתיקון המוצע בסעיף 13(5) להצעת חוק זו המוסיף את סעיפים 131 ו-131ד לפקודה, ולתיקונים

¹⁹ "ח התשל"ו, עמ' 52; התשע"ד, עמ' 736.

“הגשה באופן מקוון” – הגשת דוח, מסמך, או טופס, באמצעות מסר אלקטרוני;

“חוק חתימה אלקטרונית” – חוק חתימה אלקטרונית, התשס”א–2001;

“מסר אלקטרוני” – כהגדרתו בחוק חתימה אלקטרונית.

(ב) שר האוצר רשאי לקבוע כי דוחות, מסמכים או טפסים אשר יש להגיש למנהל לפי חוק זה, כולם או חלקם, יוגשו באופן מקוון, כאמצעי דיווח יחיד או כאמצעי דיווח נוסף.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי שר האוצר לקבוע סוגי חייבים בדיווח שיהיו פטורים מחובת הגשה באופן מקוון.

(ד) המנהל רשאי לקבוע כללים לגבי הגשה באופן מקוון, בעניינים אלה:

(1) הליכי הזיהוי לצורך ההגשה;

(2) אופן ההגשה;

(3) הארכת מועד ההגשה;

(4) הטפסים והמסרים האלקטרוניים שיש להשתמש בהם לצורך ההגשה.

(ה) על אף האמור בסעיף 2(א) לחוק חתימה אלקטרונית, יראו דוח, מסמך או טופס, אשר הוגשו באופן מקוון בהתאם לכללים שקבע המנהל לפי סעיף זה, כאילו נחתמו.

(ו) דוח, מסמך או טופס אשר היתה חובה להגישם באופן מקוון ולא הוגשו בדרך זו, יראו אותם כאילו לא הוגשו;

(2) בסעיף 72א, בסעיף קטן (א), במקום הסיפה החל במילים “כשהם חתומים בחתימה אלקטרונית מאושרת” יבוא “בהתאם להוראות המנהל שנקבעו לפי סעיף 267ג(ד) והוראות סעיף 267ג(ה) ו-1(ו) יחולו”;

(3) בסעיף 96ב(א) –

(א) ברישה, במקום “לשנה, והגירעון האמור” יבוא “או שהגירעון האמור”;

(ב) בסופו יבוא:

“(3) פעולה אשר ניתן לגביה ייעוץ מס חייב בדיווח כהגדרתו בסעיף 267ב שהחייב במס לא דיווח עליו כנדרש באותו סעיף”;

(4) בסעיף 117(א), אחרי פסקה (ב) יבוא:

“(ג) לא דיווח על ייעוץ מס חייב בדיווח כהגדרתו בסעיף 267ב, בניגוד להוראות אותו סעיף”;

ד ב ר י ה ס ב ר

זה, ואולם, הדיווח לעניין מס ערך מוסף לגבי עוסקים, חודשי או דו-חודשי, כך שגירעון לתקופה של שנה אינו נמדד ואינו רלוונטי. נוכח האמור, מוצע לקבוע כי המילה להבדיל מהדיווח לעניין מס הכנסה, אינו שנת, אלא

17. (א) סעיף 67 לחוק מע"מ, כנוסחו בסעיף 16(1) לחוק זה, יחול לגבי דיווח שיש להגישו לאחר יום כ"ב בשבט התשע"ו (1 בפברואר 2016).

(ב) תחילתו של סעיף 72 לחוק מע"מ, כנוסחו בסעיף 16(2) לחוק זה, ביום כניסתם לתוקף של כללים שקבע המנהל לפי סעיף 67ג(ד) לחוק מע"מ כנוסחו בסעיף 16(1) לחוק זה.

18. בחוק הבלו על דלק, התשי"ח-1958²⁰ –

(1) אחרי סעיף 21 יבוא:

"ייעוץ מס חייב 21א. (א) בסעיף זה –
בדיווח

"ייעוץ מס חייב בדיווח" – חוות דעת או כל ייעוץ אחר בכתב, שניתנו לאדם, במישרין או בעקיפין, אשר מאפשרים או נועדו לאפשר לאדם יתרון מס;
"יתרון מס" – לרבות כל אחד מאלה:

(1) הנחה או הקלה מהמס, דחיית אירוע המס, הפחתה של סכום המס או הימנעות ממס;

(2) החזר של מס;

(3) דחייה של מועד תשלום המס.

(ב) אדם שקיבל ייעוץ מס חייב בדיווח, לגבי פעולה שביצע, בין לפני מועד ביצוע הפעולה ובין אחריו, ידווח על כך בטופס שיקבע המנהל; בסעיף זה, "פעולה" – לרבות ייצור דלק ושימוש בדלק.

(ג) דיווח כאמור בסעיף קטן (ב) –

(1) יוגש במועד הגשת דו"ח בידי חייב בדיווח כהגדרתו בסעיף 21(ד), המוגש לעניין הפעולה שלגביה ניתן הייעוץ;

ד ב ר י ה ס ב ר

אשר הייתה חובה להגישו באופן מקוון ולא הוגש בדרך זו, יראו אותו כאילו לא הוגש.

סעיף 17 כאמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 16 בהצעת חוק זו בעניין תיקון סעיף 72 לחוק מע"מ, מוצע לקבוע כי החובה להגשת דוח מקוון מאושרת בחתימה אלקטרונית מאושרת או בחתימה אלקטרונית מאובטחת, תעמוד בתוקפה עד לכניסתם לתוקף של כללים שיקבע המנהל בעניין הגשת מסמכים באופן מקוון.

סעיפים מוצע לקבוע בחוק הבלו על דלק, התשי"ח-1958, **עד 18** בפקודת המכס [נוסח חדש] ובחוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952, חובת דיווח על אדם המקבל ייעוץ מס חייב בדיווח, וסנקציות על מי שלא ממלא חובה זו. כמו כן, מוצע להסמיך את שר האוצר לקבוע דוחות, מסמכים או טפסים אשר יש להגיש באופן מקוון, וסמכות למנהל לקבוע כללים לעניין אופן ההגשה.

"שנה" בסעיף 96 לחוק מע"מ תימחק. כן מוצע לקבוע כי הקנס יוטל כאשר הגירעון עולה על סכום של 500 אלף שקלים או עולה על 50% מהמס שבו חייב החייב במס, וזאת בדומה למוצע בסעיף 13(12) לחוק זה.

סעיף 72 לחוק מע"מ קובע חובת הגשת מסמכים מסוימים באופן מקוון חתומים בחתימה אלקטרונית מאושרת או בחתימה אלקטרונית מאובטחת, כפי שיוצהר המנהל. בדומה לתיקון המוצע בסעיף 13(4)(ב) לגבי סעיף 131(2) לפקודה, מוצע לקבוע כי הוראה זו תעמוד בתוקפה עד לקביעת כללים בעניין אופן הגשת דוחות מקוונים לפי סעיף 67 המוצע, ועם כניסת הכללים האמורים לתוקף יהיה ניתן להגיש את הדוח האמור על פיהם ועל הגשת דוחות מכוח הסעיף יחול האמור בסעיף קטן (ה) לסעיף 67 לחוק מס ערך מוסף המוצע, שלפיו יראו דוח אשר הוגש באופן מקוון בהתאם לכללים שקבע המנהל, כאילו נחתם, וכן יחולו הוראת סעיף קטן (ו) לסעיף האמור, הקובע כי דוח

²⁰ ס"ח התשי"ח, עמ' 160

(2) יוגש בדואר רשום למשרד המנהל, ואולם עם כניסתם לתוקף של כללים שייקבעו לפי סעיף 67ג(ד) לחוק מס ערך מוסף, יחולו על דיווח כאמור הוראות סעיף 21 לעניין הגשתו באופן מקוון.

(ד) בדיווח כאמור בסעיף קטן (ב) יפורטו כל אלה:

- (1) עצם קבלת ייעוץ המס החייב בדיווח;
- (2) הפעולה או הנכס נושא ייעוץ המס החייב בדיווח;
- (3) סוג סוגיית המיסוי המושפעת מייעוץ המס החייב בדיווח, כפי שקבע המנהל.

הגשה באופן מקוון 21ב. שר האוצר רשאי לקבוע כי דוחות, מסמכים או טפסים אשר יש להגיש למנהל לפי חוק זה, כולם או חלקם, יוגשו באופן מקוון, כאמצעי דיווח יחיד או כאמצעי דיווח נוסף; לעניין הגשה כאמור יחולו הוראות סעיף 67 לחוק מס ערך מוסף, בשינויים המחוייבים¹⁹;

(2) בסעיף 26, אחרי סעיף קטן (ב), יבוא:

"ג) לא דיווח אדם על ייעוץ מס חייב בדיווח כהגדרתו בסעיף 21א, בניגוד להוראות אותו סעיף, דינו – מאסר שנה."

19. חוק הבלו על הדלק – תחילה ותחלה

20. תיקון פקודת המכס

19. סעיף 21א לחוק הבלו על דלק, התשי"ח-1958, בנוסחו בסעיף 18(1) לחוק זה יחול לגבי דיווח שיש להגישו לאחר יום כ"ב בשבט, התשע"ו (1 בפברואר 2016).
20. בפקודת המכס [נוסח חדש]²¹ –

(1) בסעיף 212, בסופו יבוא:

"ג) לא דיווח אדם על ייעוץ מס חייב בדיווח כהגדרתו בסעיף 231ד, בניגוד להוראות אותו סעיף, דינו – מאסר שנה";

(2) אחרי סעיף 1א231 יבוא:

"הגשה באופן מקוון 231א2. שר האוצר רשאי לקבוע כי דוחות, מסמכים או טפסים אשר יש להגיש למנהל לפי פקודה זו, כולם או חלקם, יוגשו באופן מקוון, כאמצעי דיווח יחיד או כאמצעי דיווח נוסף; לעניין הגשה כאמור יחולו הוראות סעיף 67 לחוק מס ערך מוסף, בשינויים המחוייבים²⁰;

(3) אחרי סעיף 231ג יבוא:

"ייעוץ מס חייב 231ד. (א) בסעיף זה – בדיווח

"ייעוץ מס חייב בדיווח" – חוות דעת או כל ייעוץ אחר בכתב, שניתנו לאדם, במישרין או בעקיפין, אשר מאפשרים או נועדו לאפשר לאדם יתרון מס;

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 13(16) לסעיף 216 לפקודה האמורה, וכמפורט בדברי ההסבר לצידם.

על פי המוצע, תיקונים אלה ייעשו בדומה לתיקונים המוצעים בסעיף 13(5) להצעת חוק זו, המוסיפים את סעיפים 131 ו-131ד לפקודת מס הכנסה, ולתיקון המוצע

²¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 3, עמ' 39.

"יתרון מס" – אחד מאלה:

- (1) הנחה או הקלה מהמס, דחיית אירוע המס, הפחתה של סכום המס, או הימנעות ממס;
- (2) החזר של מס;
- (3) דחייה של מועד תשלום המס.

(ב) אדם אשר קיבל ייעוץ מס חייב בדיווח, לגבי פעולה שביצע, בין לפני מועד ביצוע הפעולה ובין אחריה, ידווח על כך בטופס שיקבע המנהל; בסעיף זה, "פעולה" – לרבות ייבוא טובין.

(ג) דיווח כאמור בסעיף קטן (ב) יצורף לרשימון הייבוא.

(ד) בדיווח כאמור בסעיף קטן (ב) יפורטו כל אלה:

- (1) עצם קבלת ייעוץ המס החייב בדיווח;
- (2) הפעולה או הטובין נושא ייעוץ המס החייב בדיווח;
- (3) סוג סוגיית המיסוי המושפעת מייעוץ המס החייב בדיווח, כפי שקבע המנהל.

פקודת המכס –
תחילה ותחולה

21. סעיף 231 לפקודת המכס [נוסח חדש] כנוסחו בסעיף 20(3) לחוק זה יחול לגבי דיווח שיש להגישו לאחר יום כ"ב בשבט התשע"ו (1 בפברואר 2016).

תיקון חוק מס
קנייה (טובין
ושירותים)

22. בחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952²² –

(1) אחרי סעיף 5א יבוא:

"ייעוץ מס חייב 1א5. (א) בסעיף זה –
בדיווח

"ייעוץ מס חייב בדיווח" – חוות דעת או כל ייעוץ אחר בכתב,

שניתנו לאדם, במישרין או בעקיפין, אשר מאפשרים או נועדו לאפשר לאדם יתרון מס;

"יתרון מס" – לרבות כל אחד מאלה:

- (1) הנחה או הקלה מהמס, דחיית אירוע המס, הפחתה של סכום המס, או הימנעות ממס;
- (2) החזר של מס;
- (3) דחייה של מועד תשלום המס.

(ב) אדם אשר קיבל ייעוץ מס חייב בדיווח, לגבי פעולה שביצע, בין אם לפני מועד ביצוע הפעולה, ובין אם אחריה, ידווח על כך בטופס שיקבע המנהל; בסעיף זה, "פעולה" – לרבות מכירה וייבוא טובין;

(ג) (1) דיווח כאמור בסעיף קטן (ב) יצורף לרשימון הייבוא, או יוגש במועד הגשת הדוח התקופתי כמשמעותו בסעיף 5א, המוגש לתקופה שלגביה יש להביא בחשבון את הפעולה נושא ייעוץ המס החייב בדיווח;

²² ס"ח התשי"ב, עמ' 344.

(2) היה אדם חייב בהגשת דיווח במועד הגשת הדוח התקופתי לפי פסקה (1), יגיש את הדיווח בדואר רשום למשרד מס קנייה שבו הוא רשום או שבו היה עליו להירשם, ואולם עם כניסתם לתוקף של כללים שייקבעו לפי סעיף 67ג(ד) לחוק מס ערך מוסף, יחולו על דיווח כאמור הוראות סעיף 2א5 לעניין הגשתו באופן מקוון.

(ד) בדיווח כאמור בסעיף קטן (ב) יפורטו כל אלה:

(1) עצם קבלת ייעוץ המס החייב בדיווח;

(2) הפעולה, הנכס או הטובין נושא ייעוץ המס החייב בדיווח;

(3) סוג סוגיית המיסוי המושפעת מייעוץ המס החייב בדיווח, כפי שקבע המנהל.

הגשה באופן מקוון 2א5. שר האוצר רשאי לקבוע כי דוחות, מסמכים או טפסים אשר יש להגיש למנהל, לפי חוק זה, כולם או חלקם, יוגשו באופן מקוון, כאמצעי דיווח יחיד או כאמצעי דיווח נוסף; לעניין הגשה כאמור יחולו הוראות סעיף 67ג לחוק מס ערך מוסף, בשינויים המחוייבים;

(2) בסעיף 22, בסופו יבוא:

"(ו) לא דיווח אדם על ייעוץ מס חייב בדיווח כהגדרתו בסעיף 1א5, בניגוד להוראות אותו סעיף, דינו – מאסר שנה."

23. חוק מס קנייה (טובין ושירותים) – תחילה ותחלה

סעיף 1א5 למס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952, כנוסחו בסעיף 22(1) לחוק זה יחול לגבי דיווח שיש להגישו לאחר יום כ"ב בשבט התשע"ו (1 בפברואר 2016).

24. תיקון חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה)

בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963²⁵ – (1) אחרי סעיף 75א יבוא:

"ייעוץ מס חייב 75ב. (א) בסעיף זה – בדיווח

"ייעוץ מס חייב בדיווח" – חוות דעת או כל ייעוץ אחר בכתב,

שניתנו לאדם, במישרין או בעקיפין, אשר מאפשרים או אמורים לאפשר לאדם יתרון מס, למעט אם ניתנו בקשר למכירת זכות במקרקעין שהיא דירת מגורים, אם המכירה אינה במהלך העסקים של הרוכש או המוכר ומחירה של הדירה אינו עולה על 3 מיליון שקלים חדשים;

"יתרון מס" – לרבות כל אחד מאלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

לפקודת מס הכנסה ותיקון סעיף 191(ג) לפקודה וכמפורט בדברי ההסבר שם, בשינויים המחוייבים.

כדי להקל על מי שמקבל ייעוץ מס בקשר למכירת זכות במקרקעין שהיא דירת מגורים שמחירה אינו עולה על 3 מיליון שקלים חדשים, מוצע לפטור אותו מחובות

סעיף 24 מוצע לקבוע, בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן – חוק מיסוי מקרקעין), חובת דיווח על אדם המקבל ייעוץ מס חייב בדיווח, וסנקציות על מי שלא ממלא חובה זו. זאת בדומה למוצע בסעיף 13(5) ו-12(12) לעיל לגבי הוספת סעיף 131

²⁵ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

(1) הנחה או הקלה מן המס, דחיית אירוע המס, הפחתה של סכום המס או של סכום מקדמה, או הימנעות ממס;

(2) הימנעות מחובה או מהתחייבות לנכות מס או הוצאות, או להתחשב בהפסד מס;

(3) דחייה של מועד תשלום המס.

(ב) אדם שקיבל ייעוץ מס חייב בדיווח, לגבי פעולה שביצע או לגבי הכנסה, רווח, הוצאה או הפסד שהיו לו, בין לפני מועד ביצוע הפעולה או יצירת ההכנסה, הרווח, ההוצאה או ההפסד ובין אחריו, ידווח על כך בטופס שיקבע המנהל; בסעיף זה "פעולה" – לרבות רכישה, מכירה ופעולה באיגוד מקרקעין.

(ג) דיווח כאמור בסעיף קטן (ב) יצורף להצהרה לפי סעיף 73 המוגשת לגבי מכירה, פעולה או רכישה כאמור בסעיף 73, אשר לגביה יש להביא בחשבון את הפעולה, ההכנסה, הרווח, ההוצאה או ההפסד נושא ייעוץ המס החייב בדיווח.

(ד) בדיווח כאמור בסעיף קטן (ב) יפורטו כל אלה:

(1) עצם קבלת ייעוץ המס החייב בדיווח;

(2) הפעולה או הנכס נושא ייעוץ המס החייב בדיווח;

(3) סוג סוגיית המיסוי המושפעת מייעוץ המס החייב בדיווח; לעניין זה, "סוגיית המיסוי" – ניכויים, פחת, פטורים, וכל סוגיה אחרת שיקבע המנהל;

(2) בסעיף 95 (ב1) –

(א) ברישה, במקום "והגירעון האמור" יבוא "או שהגירעון האמור";

(ב) בסופו יבוא:

"(4) ייעוץ מס חייב בדיווח כהגדרתו בסעיף 75 שהנישום לא דיווח עליו כנדרש באתו סעיף."

25. סעיף 75 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963, כנוסחו בסעיף 124(1) לחוק זה, יחול לגבי הצהרות שיש להגישן החל מכניסתו של חוק זה לתוקף.

מיסוי מקרקעין – תחולה

פרק ו': ביטוח לאומי

26. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995²⁴ (בפרק זה – חוק הביטוח הלאומי) –

תיקון חוק הביטוח הלאומי

(1) בסעיף 1, בהגדרה "הסכום הבסיסי", במקום פסקה (2) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 26 לפסקאות (1) ו-(5) ולסעיף 27(ב)

במסגרת המדיניות הכלכלית – חברתית של הממשלה, הוחלט על שינויים בתשלומי קצבאות הילדים והגדלת קצבאות הילדים המשתלמות בעד הילד הראשון והחמישי ואילך במניין ילדיו של הורה, מסכום של 140 שקלים חדשים לסכום של 150 שקלים חדשים, ובעד הילד השני, השלישי והרביעי במשפחה מסכום של 140 שקלים חדשים לסכום של 188 שקלים חדשים.

הדיווח, ובלבד שהמכירה האמורה אינה במהלך העסקים של הרוכש או המוכר.

סעיף 25 מוצע לקבוע כי החובה לצרף דיווח לגבי ייעוץ מס חייב בדיווח להצהרות המוגשות לפי סעיף 73 לחוק מיסוי מקרקעין, כאמור בסעיף 75 המוצע לחוק מיסוי מקרקעין, כנוסחו המוצע בסעיף 124(1) לעיל, יחול לגבי הצהרות שיש להגישן החל מיום תחילת החוק המוצע.

²⁴ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשע"ה, עמ' 157.

"(2) לעניין קצבת הילדים המשתלמת לפי הוראות סימן ב' בפרק ד', כמפורט להלן:

(א) בעד הילד הראשון והחמישי ואילך במניין ילדיו של ההורה – 150 שקלים חדשים;

(ב) בעד הילד השני, השלישי והרביעי שבמניין ילדיו של ההורה – 188 שקלים חדשים;

(ג) על אף האמור בפסקאות משנה (א) ו-(ב), לעניין גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, או תוספת כאמור בסעיף 68(ג) – 140 שקלים חדשים";

(2) בסעיף 28 –

(א) בסעיף קטן (ב), במקום "נפרד ולא יועבר" יבוא "נפרד. המוסד יהיה רשאי להעביר" והסיפה החל במילים "אלא בהסכמת המועצה" – תימחק;

(ב) סעיף קטן (ג) – בטל;

ד ב ר י ה ס ב ר

נוסחה של פסקה (1) לסעיף 68(ב) שמוצע למחוק היא:

"(1) לגבי ילד כאמור שהוא הילד השלישי במניין ילדיו של ההורה – סכום השווה לסכום הבסיסי הקבוע בפסקה (2) ברישאה שבהגדרה "הסכום הבסיסי" כשהוא מוכפל ב-1.23";

מוצע לקבוע כי מועד תחילתם של סעיפים 1 ו-68 לחוק הביטוח הלאומי יהיה ביום י"ב באייר התשע"ה (1 במאי 2015) (בפרק זה – היום הקובע) ואולם ההפרש שבין הסכום הבסיסי כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו ערב יום תחילתו של חוק הביטוח הלאומי, כפי שנקבע בסעיף 27(א) לחוק זה כיום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016) (בפרק זה – יום התחילה) לבין הסכום הבסיסי כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 26(1) לחוק זה, בעד התקופה שמהיום הקובע עד יום התחילה, ישולם בתשלום חד פעמי עד יום י"ט בטבת התשע"ו (31 בדצמבר 2015).

לפסקאות (2) ו-(4)

סעיף 28(ב) לחוק הביטוח הלאומי קובע כי "לכל ענף ביטוח יתנהל חשבון נפרד ולא יועבר סעיף, זכות או חובה, מחשבון ענף ביטוח אחד לחשבון ענף ביטוח אחר אלא בהסכמת המועצה ובאישור השר". מוצע לאפשר למוסד לביטוח לאומי להעביר כספים בין החשבונות של הענפים השונים, וזאת כדי לאפשר לו ניהול יעיל של חשבונות הענפים והעברת כספים בין ענפים הנמצאים בעורף לבין ענפים הנמצאים בגרעון. בהתאם לכך מוצע לבטל את סעיף קטן (ג).

נוסחו של סעיף 28(ג) שמוצע לבטל הוא:

"(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), לא יועבר סעיף זכות מחשבון ענף ביטוח נכות לחשבון ענף ביטוח אחר".

במקביל, ומאחר שכעת לא יכול להיווצר גרעון בענף מסוים שכן המוסד יוכל להעביר בין הענפים השונים, כפי שמוצע בסעיף 28 האמור, מוצע לבטל את סעיף 33

בהתאם לכך, מוצע לתקן את ההגדרה "הסכום הבסיסי" שבסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (בפרק זה – חוק הביטוח הלאומי). כך שלגבי הילד הראשון והילד החמישי ואילך במניין ילדיו של ההורה, יעמוד הסכום הבסיסי על סך של 150 שקלים חדשים, לגבי הילדים השני, השלישי והרביעי יעמוד הסכום הבסיסי על סך של 188 שקלים חדשים.

כן מוצע לקבוע שהסכום הבסיסי לעניין גמלה המשתלמת לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980 (בפרק זה – חוק הבטחת הכנסה), או תוספת כאמור בסעיף 68(ג) לחוק הביטוח הלאומי לא ישתנה וימשיך לעמוד על 140 שקלים חדשים.

סעיף 68 לחוק הביטוח הלאומי בנוסחו כיום קובע כי סכום קצבת הילדים בעד ילד שנולד לפני יום א' בסיון התשס"ג (1 ביוני 2003) והוא הילד השלישי ואילך שבמניין ילדיו של ההורה, הוא גבוה יותר, שכן הוא משקף את הקצבה שהיתה משתלמת בעדו לפני השינוי בקצבאות ילדים שנערך בתיקון לחוק הביטוח הלאומי במסגרת חוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנים 2003 ו-2004), התשס"ג-2003. כדי לא להגדיל את אי השוויון שבין הקצבאות המשתלמות בעד ילדים שונים לפי מועד לידתם, מוצע כי לילד השלישי ישולם סכום הקצבה כפי שנקבע בתיקון זה וכי לעניין הילדים הרביעי והחמישי ישולם סכום הקצבה שהיה משתלם בעדם לפני התיקון המוצע, שכן סכום זה גבוה יותר מהסכום המוצע.

כמו כן בשל הגדלת "הסכום הבסיסי" כאמור, מוצע לתקן את סעיף 68(ב) הקובע את סכומי הקצבאות המשתלמות בעד ילדים שנולדו לפני יום א' בסיון התשע"ג (1 ביוני 2003), כך שתימחק פסקה (1) בנוגע לילד השלישי במניין הילדים, וזאת מאחר שהסכום הבסיסי המוצע גבוה מהסכום שניתן בעד אותו ילד ולכן היא אינה רלבנטית עוד, ובנוסף לתקן את סכומי ההכפלות המצוינים בפסקאות (2) ו-(3) כדי להתאימן לסכום הבסיסי המעודכן.

(א) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

”(א) אוצר המדינה יקציב למוסד, לכל שנת כספים, סכום השווה ל-49 אחוזים מהתקבולים שגבה המוסד בכל ענפי הביטוח השונים כקבוע בלוח י, ומתשלומי אוצר המדינה לפי סעיף קטן (ג1);”

(ב) סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) – בטלים;

(ג) בסעיף קטן (ג1)(1), במקום ”לפי סעיפים קטנים (א) עד (ג)” יבוא ”לפי סעיף קטן (א)”;

(ד) בסעיף קטן (ג2), הסיפה החל במילים ”בסכום השווה” – תימחק;

(ה) סעיפים קטנים (ג3) עד (ה) – בטלים;

(ו) אחרי סעיף קטן (ו) יבוא:

”(1) (2) אוצר המדינה ישפה את המוסד, בכל שנת כספים, בסכומים אלה:

(א) סכום השווה למכפלת שני אלה:

(1) ההפרש בין שיעור הגידול באוכלוסיית זכאי קצבאות הזקנה והשאירים, לבין שיעור הגידול באוכלוסייה הכללית בשנה הקודמת כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

(2) סך קצבאות הזקנה והשאירים ששולמו בשנה הקודמת;

(ב) סכום השווה למכפלת שני אלה:

(1) ההפרש בין שיעור הגידול באוכלוסיית זכאי קצבת סיעוד לבין שיעור הגידול באוכלוסייה הכללית בשנה הקודמת כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

(2) סך קצבאות הסיעוד ששולמו בשנה הקודמת;

(2) סכום השיפוי לפי פסקה (1) לא יעלה על 750 מיליון שקלים חדשים בשנה (בסעיף זה – התקרה); התקרה תתעדכן ב-1 בינואר של כל שנה, לפי שיעור עליית המדד שפורסם לאחרונה לפני המועד האמור לעומת המדד שפורסם לאחרונה לפני 1 בינואר של השנה הקודמת.”

(4) סעיף 33 – בטל;

ד ב ר י ה ס ב ר

(1) (ב) ראה המוסד כי בחודש מסוים צפוי גרעון בענף ביטוח אבטלה, יעביר אוצר המדינה באותו חודש למוסד את הסכום החסר הצפוי, בהתאם לאומדן הגרעון לאותו חודש;

(2) עם פרסום מאזן המוסד לפי סעיף 31, ייערך חשבון סופי של הגרעון בשנת הכספים שלגביה פורסם המאזן והיתרה תועבר למוסד או תוחזר לאוצר המדינה, לפי הענין;

לחוק הביטוח הלאומי הקובע כי גרעון שנוצר בענף ביטוח אבטלה יכוסה מאוצר המדינה.

נוסחו של סעיף 33 שמוצע לבטל:

”ביסוי גרעון”

33. (א) גרעון שנוצר בענף ביטוח אבטלה יכוסה מאוצר המדינה.

(א) בסעיף קטן (ב) –

(1) ברישה, במקום "הילד השלישי" יבוא "הילד הרביעי";

(2) פסקה (1) – תימחק;

(3) בפסקה (2), במקום "בפסקה (2) ברישה" יבוא "בפסקה (2)(א)" ובמקום

"מוכפל ב-2.4" יבוא "מוכפל ב-2.24";

(4) בפסקה (3), במקום "בפסקה (2) ברישה" יבוא "בפסקה (2)(א)" ובמקום

"מוכפל ב-2.53" יבוא "מוכפל ב-2.36";

(ב) בסעיף קטן (ג), במקום "בפסקה (2) ברישה" יבוא "בפסקה (2)(ג)";

(6) אחרי סעיף 74 יבוא:

"סימן ה': חיסכון ארוך טווח לילד

74. (א) המוסד יעביר, בעד כל ילד, שמשלמת בעדו קצבת זכאות של ילד לחיסכון ארוך טווח

ילדים לפי פרק זה (בסימן זה – הילד הזכאי), סכום של 50 שקלים חדשים לחודש לטובת חיסכון ארוך טווח של הילד (בסימן זה – סכום החיסכון) בהתאם להוראות שיקבע שר האוצר לפי סעיף 74(א).

(ב) סכום החיסכון יזוקף לילד הזכאי בעד כל חודש ועד הגיעו לגיל 18 (בסימן זה – סכום החיסכון הצבור).

(ג) לא יראו את סכום החיסכון הצבור כהכנסה לעניין פקודת מס הכנסה, או לעניין תשלומי חובה או היטלים אחרים, לפי כל דין, וכן לעניין גמלאות לפי חוק זה ולפי חוק הבטחת הכנסה.

174. (א) הגיע הילד הזכאי לגיל 21 (בסימן זה – גיל הפדיון), יהיה זכאי לקבל לידיו את סכום החיסכון הצבור בהתאם להוראות שיקבע שר האוצר לפי סעיף 74(ב).

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הילד הזכאי יהיה רשאי למשוך את סכום החיסכון הצבור מגיל 18, ובלבד שהמטרה שלשמה יימשך סכום החיסכון הצבור היא אחת מאלה:

(1) לימודיו במוסד חינוכי בהגדרתו בסעיף 252(ג1);

(2) הקמת עסק חדש לפרנסתו;

(3) רכישת דירת מגורים, לרבות חכירה לדורות;

(4) נישואיו.

ד ב ר י ה ס ב ר

(3) לענין סעיף קטן זה, "אומדן הגרעון" – ההפרש שבין אומדן סכום הוצאות ענף ביטוח אבטלה הצפויות בחודש מסוים, לבין אומדן סכום התקבולים הצפויים מדמי ביטוח אבטלה באותו החודש, לרבות סכום השווה לחלק

היחסי מהסכומים שאוצר המדינה שילם למוסד בעד אותו חודש לפי סעיף 32(ג1), המחושב לפי אומדן התקבולים לענף ביטוח אבטלה."

74.ד (א) על אף הוראת סעיף 74(א), ניתן יהיה למשוך את סכום החיסכון הצבור בעד הילד הזכאי לפני גיל הפדיון, בשל מצב רפואי העלול להביא לפגיעה בחייו או בגופו ולטובת מימון צרכיו הרפואיים בלבד, ובלבד שהוועדה כאמור בסעיף קטן (ב) אישרה זאת להורהו של הילד הזכאי או למי שמקבל בעבורו את קצבת הילדים לפי סעיף 68, או לילד הזכאי עצמו אם מלאו לו 18 שנים.

(ב) לצורך בחינת משיכת סכום החיסכון הצבור בשל מצב רפואי מיוחד של הילד הזכאי כאמור בסעיף קטן (א) תוקם ועדה אשר תורכב מארבעה חברים כמפורט להלן:

(1) שני נציגים שימנה שר הבריאות מבין עובדי משרדו, ואחד מהם יהיה יושב ראש הוועדה;

(2) שני נציגים שימנה השר מבין עובדי משרדו או מבין עובדי המוסד.

(ג) החלטות הוועדה יתקבלו ברוב קולות של חברי הוועדה המשתתפים בהצבעה; היו הקולות שקולים יהיה ליושב ראש קול נוסף.

(ד) השר ושר הבריאות, בהסכמת שר האוצר, יקבעו הוראות בדבר סדרי דיוני הוועדה ועבודתה, נוהלי הגשת בקשות לוועדה והטיפול בהן.

74.ה. שר האוצר יקבע הוראות בעניינים אלה:

תקנות

(1) הקמתו ואופן הפעלתו של מנגנון לניהול סכום החיסכון הצבור, ורשאי הוא לקבוע הוראות לעניין סוגי הנכסים שבהם ניתן להשקיע את הכספים שנתקבלו והעמלות שישולמו בעד תפעולו של מנגנון כאמור;

(2) תנאים ודרכים להעברת סכום החיסכון הצבור לילד זכאי שהגיע לגיל הפדיון;

(3) תנאים ודרכים להעברת סכום החיסכון הצבור במקרה של פטירת ילד זכאי, תקנות לפי סעיף זה יכול שיקבעו הוראות שונות מההוראות לפי סעיפים 303(ג), 308 ו-309; בפסקה זו, "ילד" – אף אם מלאו לו למעלה מ-18 שנים במועד פטירתו;

(4) סכום החיסכון הצבור שלא הוצא בגיל הפדיון והשימוש שיעשה בו;

(5) האופן שבו יעודכן סכום החיסכון;

(7) בסעיף 86(ב), בסופו יבוא "ולגבי מבוטח כהגדרתו בחוק ביטוח בריאות, שאינו נפגע כהגדרתו בחוק נפגעי פעולות איבה – למעט שירותי בריאות הכלולים בתוספת השנייה לחוק ביטוח בריאות או בצו לפי סעיף 8(ז) לחוק האמורה";

ד ב ר י ה ס ב ר

סכום המותאם לאחוזים מתקבולי המוסד לביטוח לאומי באותה שנת כספים מדמי ביטוח בענפים השונים כמפורט בו. מוצע לפשט את כללי התקצוב המופיעים בסעיף, כך

לפסקאות (3), (20) ולסעיף 28

סעיף 32(א) לחוק הביטוח הלאומי קובע כי אוצר המדינה יקציב למוסד לביטוח לאומי, לכל שנת כספים,

- (8) בסעיף 149, במקום "7 מיליון שקלים חדשים" יבוא "8.8 מיליון שקלים חדשים";
- (9) בסעיף 161, במקום סעיף קטן (א) יבוא:
- "(א) לעניין סימן זה, תקופת האכשרה לגבי תקופת אבטלה פלונית היא כמפורט להלן:
- (1) לגבי מי שטרם מלאו לו 30 שנים בתאריך הקובע – 24 חודשים קלנדריים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה, בעד אחד או יותר מהימים בחודש, בתוך 30 החודשים בתכוף לתאריך הקובע;
- (2) לגבי מי שמלאו לו 30 שנים וטרם מלאו לו 35 שנים בתאריך הקובע – 18 חודשים קלנדריים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה, בעד אחד או יותר מהימים בחודש, בתוך 24 החודשים בתכוף לתאריך הקובע;
- (3) לגבי מי שאינו נמנה עם המפורטים בפסקאות (1) ו-(2) או שישנם שלושה תלויים בו כמשמעותם בסעיף 247 – 12 חודשים קלנדריים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה, בעד אחד או יותר מהימים בחודש, בתוך 18 החודשים בתכוף לתאריך הקובע.;"
- (10) בסעיף 162, במקום "18 החודשים כאמור בסעיף 161" יבוא "החודשים שבתכוף לתאריך הקובע כאמור בסעיף 161(א)";
- (11) בסעיף 171(א)(2) –
- (א) אחרי "שבסעיף 158" יבוא "ולעניין זה יקראו את הפסקאות האמורות כך שבכל מקום במקום "שנה" יבוא "שנתיים" ובמקום "השנה האמורה" יבוא "השנתיים האמורות";
- (ב) במקום "שנה" יבוא "שנתיים" ובמקום "תום השנה" יבוא "תום השנתיים";
- (12) בסעיף 174(ב)(1) אחרי "הוא היה זכאי לדמי אבטלה", יבוא "לפי תקופת האכשרה הקבועה בסעיף 161(א)(3)";
- (13) בסעיף 312, אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:
- "(ו) המוסד לא יקזו כנגד סכום החיסכון הצבור לפי סימן ה' לפרק ד.;"
- (14) בסעיף 320(ו), אחרי פסקה (6) יבוא:
- "(ז) חיסכון ארוך טווח לילד לפי סימן ה' לפרק ד.;"
- (15) בסעיף 328(א) –
- (א) בפסקה (2), במקום "יישלח בדואר רשום" יבוא "יועבר באופן מקוון על גבי טופס אחיד, כפי שיפורסם באתר האינטרנט של המוסד";
- (ב) בפסקה (3), המילים "לא דיווח מבטח כאמור בסעיף קטן זה, תחל" – יימחק, אחרי "מבוטח שלו" יבוא "תחל" ובמקום "15 שנים" יבוא "25 שנים";
- (ג) בסופו יבוא:
- "(א2) היתה למוסד זכות תביעה כאמור בסעיף קטן (א), יחולו ההוראות האלה:
- (1) המוסד יעביר למבטח של הצד השלישי (בסעיף קטן זה – המבטח) דרישה לתשלום;

(2) המבטח ישלם למוסד את סכום הדרישה שאינו שנוי במחלוקת וכן ישיב לדרישת התשלום כאמור ויכלול בתשובתו פירוט של כלל ההסתייגויות הקיימות לו כלפי דרישת המוסד, ככל שישנן, והכול בתוך 60 ימים מיום קבלת דרישת התשלום;

(3) השיב המבטח לדרישת התשלום, רשאי המוסד לתקן את דרישת התשלום ולהעבירה למבטח בתוך 30 ימים;

(4) המבטח ישיב לדרישת התשלום המתוקנת בתוך 30 ימים מיום קבלתה;

(16) אחרי סעיף 341 יבוא:

341 א.א. (א) נקבע לפי חוק זה או לפי דין אחר כי עובד עצמאי שהוא מובטל יהיה זכאי לסיוע כספי (בסעיף זה – הסדר הסיוע), רשאי שר האוצר, בתקנות שיותקנו, בהסכמת שר הרווחה והשירותים החברתיים, ובאישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת –

”גבייה וייעוד של דמי ביטוח לשם מימון הסדר סיוע לעובדים עצמאיים

(1) לייעד חלק מדמי הביטוח שמשלם עובד עצמאי (בסעיף זה – דמי הביטוח) או להגדיל את שיעורי דמי הביטוח שמשלם עובד עצמאי (בסעיף זה – הכספים הנוספים) ובכלל זה לקבוע שיעורי הגדלה שונים לגבי חלק ההכנסה העולה על 60% מהשכר הממוצע ולגבי חלק ההכנסה שאינו עולה על 60% מהשכר הממוצע או לייעד את הכספים הנוספים לגבי חלקים מההכנסה כאמור בשיעורים שונים, והכול לצורך מימון הסדר הסיוע;

(2) לקבוע הוראות לעניין אופן גבייתם של דמי הביטוח או של הכספים הנוספים, והגוף שאליו הם יועברו לצורך ביצועו של הסדר הסיוע.

(ב) שר האוצר רשאי לעשות שימוש בסמכותו לפי סעיף קטן (א), גם אם שר הרווחה והשירותים החברתיים הפחית בצו לפי סעיף 341 את שיעורי דמי הביטוח שמשלם עובד עצמאי כדי להשוות אותם לשיעורים שמשלם עובד שכיר או כדי להפחית את הפער ביניהם.”;

(17) בסעיף 355 –

(א) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

”(1א) (1) מעסיק או מי שמשלם פנסיה מוקדמת, יגיש למוסד באופן מקוון, דין וחשבון על שכר עבודה או על פנסיה מוקדמת כהגדרתה בסעיף 345ב(א) ששילם למי שבעדו הוא חייב או היה חייב בתשלום דמי ביטוח לפי סעיף 342(ב), במועדים אלה:

(א) עד יום 18 ביולי בכל שנה – לגבי החודשים ינואר עד יוני של אותה שנה;

(ב) עד יום 18 בינואר בכל שנה – לגבי החודשים ינואר עד דצמבר של השנה שקדמה לה;

(ג) עד יום 30 באפריל בכל שנה – לגבי שנת המס שקדמה לה; ניתנה לכלל המעסיקים ארכה להגשת דוח לפי סעיף 166 לפקודת מס הכנסה, יוארך המועד להגשת דין וחשבון לפי פסקת משנה זו בהתאם;

(2) פקיד גבייה שהמוסד מינהו לשם כך רשאי לדחות את המועדים הקבועים בפסקה (1) אם הוכח להנחת דעתו כי קיימת סיבה מספקת לכך;

(3) לעניין סעיף קטן זה, יקראו את סעיף 342(ב) כאילו "עובד" – הוא מבוטח כמשמעותו בסעיף 75(א), למעט עובד במשק בית שלא לצורך עסקו או משלח ידו של המעסיק;

(4) השר רשאי, באישור ועדת העבודה והרווחה, לקבוע סוגי מעסיקים שיגישו דין וחשבון כאמור בסעיף קטן זה, באופן שאינו מקוון, בהתאם להוראות שיקבע;

(ב) בסעיף קטן (ב), אחרי "סעיף קטן (א)" יבוא "ר(א)";

(18) בסעיף 357, המילים "לפי התקנות" – יימחקו ובמקום "או (א)(2) ר(ב)" יבוא "או (א)(2), (א) ר(ב)";

(19) בסעיף 398, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) מי שלא הגיש דיווח כאמור בסעיף 355(א) בתוך 60 ימים מהמועדים הנקובים בו, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(1) לחוק העונשין";

ד ב ר י ה ס ב ר

הגידול הטבעי באוכלוסיית מקבלי קצבאות אלה לבין הגידול הטבעי באוכלוסייה הכללית, כפי שיחושב בהתאם לנתונים מן השנה הקודמת, אשר פרסמה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ובלבד שסכום השיפוי לא יעלה על 750 מיליון שקלים חדשים בשנה (בפרק זה – התקרה). כן, מוצע לקבוע הוראות עדכון לתקרה האמורה.

לצורך מימון החיסכון לטווח ארוך כפי שמוצע בפרק זה, מוצע לקבוע הוראת שעה לעניין הסכומים שיעביר אוצר המדינה למוסד לביטוח לאומי בשנים 2015 עד 2019 כך שאוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי בעד התשלומים המיוחדים בשנים אלו. משנת 2020 ואילך אוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי בסכום קבוע.

נוסחה של הסעיפים הקטנים שבסעיף 32 שמוצע לבטל או להחליף:

"(א) בהתאם לשיעורים הנקובים בלוח ב' יקציב אוצר המדינה למוסד, לכל שנת כספים, סכום השווה לצירוף כל אלה:

(1) אחוזים מתקבולי המוסד באותה שנת כספים מדמי ביטוח זקנה ושאיירים ומתשלומי אוצר המדינה לענף זקנה ושאיירים לפי סעיף קטן (1ג);

(2) אחוזים מתקבולים כאמור מדמי ביטוח ילדים ומתשלומי אוצר המדינה לענף ילדים לפי סעיף קטן (1ג);

שכלל התקצוב שמועבר היום כהשתתפות אוצר המדינה על הגבייה, יועבר כסכום אחד.

סעיף 43 לחוק הביטוח הלאומי שעניינו מענק אשפוז, קובע, בין השאר, כי סכום מענק האשפוז משולם המוסד לביטוח לאומי לבית החולים, בשל יולדת המאושפזת בו, יהיה כאמור בלוח ב' 1. פרט 2(א) בלוח ב' קובע כי מענק האשפוז ליולדת הוא 11,015 שקלים חדשים, ובמקרה שנולד פג – 174,754 שקלים חדשים נוספים. סעיף 32(2) לחוק הביטוח הלאומי קובע שאוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי על ההוצאות שהוציא למתן מענק אשפוז לפי הוראות לוח ב' 1, בסכום השווה ל-237.5 מיליון שקלים חדשים, כשסכום זה מעודכן מעת לעת. הגירעון השוטף של המוסד לביטוח לאומי נכון לשנת 2014 עמד על 4.2 מיליארד שקלים חדשים. גירעון זה צפוי לגדול בשלוש השנים הקרובות בכ-2 מיליארד שקלים חדשים, זאת בשל קצב הגידול בהוצאות אשר גבוה מקצב הגידול בהכנסות. כדי להתמודד עם גרעון המוסד לביטוח לאומי כאמור, מוצע לקבוע כי אוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי על מלוא ההוצאות שהוציא למתן מענק אשפוז כאמור, בלא לנקוב בסכום השיפוי.

כמו כן, בשל מגמת הזדקנות האוכלוסייה והעלייה במספר מקבלי קצבאות הזקנה, השאיירים והסיעור, מוצע להוסיף לסעיף 32 את סעיף קטן (ז), ולקבוע בו כי אוצר המדינה ישפה את המוסד לביטוח לאומי בשל תשלומי קצבאות זקנה, שאיירים וסיעוד הנובעים מההפרש בין

(20) לוח ב' – בטל.

27. (א) תחילתו של חוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 26 לחוק זה, למעט הסעיפים המפורטים בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג), ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016) (בסעיף זה – יום התחילה).

חוק הביטוח
הלאומי – תחילה
תחולה והוראות
מעבר

(ב) תחילתם של סעיפים 1 ו-68 לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחם בסעיף 26(1) ו-(5) לחוק זה, ביום י"ב באייר התשע"ה (1 במאי 2015) (בסעיף זה – היום הקובע), ואולם ההפרש שבין הסכום הבסיסי בהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו ערב יום התחילה לבין הסכום הבסיסי בהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי כנוסחו בסעיף 26(1) לחוק זה, בעד התקופה שמהיום הקובע עד יום התחילה, ישולם עד יום י"ט בטבת התשע"ו (31 בדצמבר 2015).

(ג) תחילתם של סעיפים 74 עד 74 לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחם בסעיף 26(6) לחוק זה ביום הקובע, ואולם המוסד יעביר לחיסכון ארוך טווח את סכום החיסכון בהגדרתו בסעיף קטן (א) לסעיף האמור, מיום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017); סכום החיסכון בעד התקופה שמהיום הקובע עד יום ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016), יועבר לחיסכון ארוך טווח, בתשלומים חודשיים שווים, מיום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017), עד יום ג' בטבת התש"פ (31 בדצמבר 2019).

ד ב ר י ה ס ב ר

נוסחו של לוח ב' שמוצע לבטל:

"לוח ב'

(סעיף 32)

הקצבת האוצר למוסד

שיעור	הבסיס לחישוב	פרט
17.1%	דמי ביטוח זקנה וביטוח שאירים	1
	דמי ביטוח ילדים –	2
115%	(1) בשנת 1994	
130%	(2) בשנת 1995	
145%	(3) בשנת 1996	
170.3%	(4) בשנת 1997 ואילך	

לפסקה (6) ולסעיף 27(ג):

כדי לסייע לצעירים ולהקל על השתלבותם וקליטתם בחיי חברה תקינים בהגיעם לבגרות, מוצע לקבוע כי המוסד לביטוח לאומי יעביר בעד כל ילד שמשלמת בעדו קצבת ילדים, סכום של 50 שקלים חדשים בכל חודש לטובת חיסכון ארוך טווח (בפרק זה – החיסכון) עד הגיעו של הילד לגיל 18.

בשונה מקצבת ילדים, סכום החיסכון ניתן לילד עצמו ומוצע לקבוע כי הסכומים שיצטברו בחיסכון לטובת כל ילד (בפרק זה – סכום החיסכון הצבור) לא ייראו כהכנסה לעניין פקודת מס הכנסה, או לעניין תשלומי חובה או היטלים אחרים, לפי כל דין, וכן לעניין גמלאות לפי חוק זה ולפי חוק הבטחת הכנסה.

(3) אחוזים מתקבולים כאמור בפסקה (1) מדמי ביטוח נכות ומתשלומי אוצר המדינה לענף נכות לפי סעיף קטן (1ג).

(ב) אוצר המדינה ישפה את המוסד, על פי דרישתו, בשיעור של 50% מכל הוצאה שהוציא למתן גמלאות לנכים שהיו נכים קודמים ערב יום כ"ח באדר ב' תשמ"ד (1 באפריל 1984).

(ג) אוצר המדינה ישפה את המוסד, על פי דרישתו, על ההוצאות שהוציא למתן גמלאות סיעוד לתושבי ישראל לפי פסקה (4) להגדרת "מבוטח" שבסעיף 223.

...

(3ג) תקבולים שגבה המוסד בשל ביטוח הפטור מתשלום דמי ביטוח כאמור בסעיף 351(א) ו-(ה) כנוסחו ערב יום כ"ג בטבת התשס"ח (1 בינואר 2008) וכן תקבולים שגבה לפי הוראות סעיף 371(ב), לא ייחשבו כתקבולים לעניין סעיפים קטנים (א) ו-(1ג).

(ד) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לא יעלה סך כל ההקצבה על הסכום שנקבע למטרה זו בחוק התקציב לאותה שנת כספים; ואולם אם התברר שהסכום שנקבע בחוק התקציב קטן מההקצבה, הרשות בידי ועדת הכספים של הכנסת, על פי הצעת השר ולאחר התייעצות עם שר האוצר, להתאים את הסכום שנקבע בחוק התקציב להקצבה לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב).

(ה) השר, באישור ועדת הכספים של הכנסת ובהסכמת שר האוצר, רשאי לשנות את השיעורים הנקובים בלוח ב'.

(ד) סעיף 149 לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 26(8) לחוק זה, לא יחול על התחייבויות המינהלה או המוסד שנעשו לפי המלצת המועצה כאמור בסעיף האמור שניתנה עד יום י"ט בטבת התשע"ו (31 בדצמבר 2015), אף אם התחייבו בהן לאחר יום התחילה; לענין זה, "המועצה", "המוסד", ו"המינהלה" – כהגדרתם בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי.

(ה) סעיפים 161(א), 162, 171(א) ו-174(ב)(1) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחם בסעיף 26(9) עד (12) לחוק זה, יחולו על מי שהתאריך הקובע לגביו, חל ביום התחילה או לאחריו; לענין זה, "התאריך הקובע" – כהגדרתו בסעיף 158 לחוק הביטוח הלאומי.

(ו) סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 26(15) לחוק זה, יחול על ניכוי שנעשה ביום י"ט בכסלו התשע"ו (1 בדצמבר 2015) ואילך, או על פסק דין או הסכם שמכוחם רשאי המבטח לבצע ניכוי, שניתן או נכרת לפי העניין, ביום האמור ואילך, והכול לפי המוקדם מביניהם.

(ז) סעיף 355 לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 26(17) לחוק זה, יחול על דיווח בעד שנת הכספים 2016 ואילך.

(א) בתקופה שמיום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016) עד יום ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016), יקראו את סעיף 32(א) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 26(3) לחוק זה, כך שבמקום "49 אחוזים" יבוא "45.1 אחוזים".

סעיף 32 ולוח ב' לחוק הביטוח הלאומי – הוראת שעה

28.

(ב) בתקופה שמיום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017) עד יום ג' בטבת התש"פ (31 בדצמבר 2019), יקראו את סעיף 32(א) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 26(3) לחוק זה, כך שבמקום "49 אחוזים" יבוא "51.2 אחוזים".

ד ב ר י ה ס ב ר

הוראות בדבר סדרי דיוני הוועדה ועבודתה והוראות בנוגע לנוהל הגשת בקשה לוועדה והטיפול בה.

בסעיף 74 המוצע, מוצע לקבוע, כי שר האוצר, יקבע הוראות בדבר הקמתו של המנגנון לניהול סכומי החיסכון הצבורים, אופן הפעלתו, סוגי הנכסים שבהם יושקעו כספי החיסכון והאופן שבו יעודכנו סכומי החיסכון מעת לעת. בנוסף, מוצע לקבוע כי שר האוצר יקבע הוראות בדבר דרכי העברת סכום החיסכון הצבור לילד זכאי שהגיע לגיל הפדיון וכן הוראות בדבר העברת סכום החיסכון הצבור במקרה של פטירת הילד. עוד מוצע לקבוע כי שר האוצר יקבע כללים בנוגע לכספים שלא הוצאו בגיל הפדיון השימוש שיעשה בהם.

התקנת התקנות כאמור, בידי שר האוצר תיעשה לאחר עבודת צוות בין – משרדי בראשות הממונה על התקציבים ובהשתתפות סגן החשב הכללי והמנהל הכללי של המוסד לביטוח לאומי, אשר יגבש המלצות באשר לאופן הקמתו ותפעולו של מנגנון לניהול כספי החיסכון.

מוצע לקבוע כי הזכאות לקבלת החיסכון תחל כבר ביום י"ב באייר התשע"ה (1 במאי 2015) (בפרק זה – היום הקובע) יחד עם זאת העברת כספי החיסכון בפועל על ידי המוסד לביטוח לאומי תחל בפועל רק ביום ג' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2017). סכום החיסכון בעד התקופה שמהיום הקובע עד יום ב' בטבת התשע"ז (31 בדצמבר 2016) יועבר בתשלומים חודשיים שווים בשנים 2017 עד 2019.

מוצע לקבוע בסעיף 74 המוצע, כי הילד יהיה זכאי לקבל את סכום החיסכון הצבור עם הגיעו לגיל 21 (בפרק זה – גיל הפדיון) בהתאם להוראות שיקבע שר האוצר. כמו כן מוצע לקבוע כי ניתן יהיה למשוך את סכום החיסכון הצבור במועד מוקדם יותר בהגיעו של הילד לגיל 18 ובלבד שמשיכת כספי החיסכון נועדה לאחת מהמטרות הבאות: לימודיו במוסד חינוכי, הקמת עסק חדש לפרנסתו, רכישת דירת מגורים לרבות חכירה לדורות או נישואיו.

בסעיף 74 המוצע, מוצע לקבוע כי במקרים חריגים יהיה רשאי הורהו של הילד או מי שמקבל את קצבת הילדים בעדו, למשוך את סכום החיסכון הצבור בעד הילד הזכאי לפני גיל הפדיון בשל מצב רפואי העלול להביא לפגיעה בחייו או גופו של הילד ולטובת מימון צרכיו הרפואיים של הילד. לצורך בחינת משיכת סכום החיסכון הצבור תוקם ועדה אשר תורכב מארבעה חברים: שני נציגים שימנה שר הבריאות מבין עובדי משרדו שאחד מהם יהיה יושב ראש הוועדה ושני נציגים שימנה שר הרווחה והשירותים החברתיים מבין עובדי משרדו או מבין עובדי המוסד לביטוח לאומי.

תפקידה של הוועדה יהיה, בין השאר, לבחון את מצבו הרפואי של הילד והאם הוא עלול להביא לפגיעה בחייו או בגופו ובמקרים שתמצא לנכון תאשר את משיכת כספי החיסכון הצבור לצורך מימון צרכיו הרפואיים של הילד. בנוסף, מוצע לקבוע כי שר הבריאות ושר הרווחה והשירותים החברתיים, בהסכמת שר האוצר, יקבעו

(ג) בתקופה שמיום י"ט בכסלו התשע"ו (1 בדצמבר 2015) עד יום י"ט בטבת התשע"ו (31 בדצמבר 2015), יקראו את לוח ב' לחוק הביטוח הלאומי, כמפורט להלן:

(1) בפסקה (4), תחת הכותרת "הבסיס לחישוב", במקום "בשנת 1997 ואילך" יבוא "בשנים 1997 עד 2014";

(2) "אחרי פסקה (4), תחת הכותרת "הבסיס לחישוב" יבוא (5) בשנת 2015 ולצדו, תחת הכותרת "שיעור" יבוא "296.45%".

29. בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994²⁵ (בפרק זה – חוק ביטוח בריאות ממלכתי) – תיקון חוק ביטוח בריאות ממלכתי בסעיף 8 –

(א) בסעיף קטן (א2), אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) קופת החולים לא תגבה ממבוטח תשלום השתתפות עצמית בעבור שירותים הכלולים בתוספת השנייה ובצו לפי סעיף קטן (ז) הניתנים לו לפי חוק זה בשל פגיעה בעבודה כהגדרתה בפרק ה' לחוק הביטוח הלאומי";

(ב) בסעיף קטן (א6), אחרי (1) עד (5) יבוא "ו-(7)";

(2) בסעיף 13(א), אחרי פסקה (6) יבוא:

"(7) סכומים שיועברו מתקציב המדינה למימון הוצאות הניתנות למבוטח בשל פגיעה בעבודה כהגדרתה בפרק ה' לחוק הביטוח הלאומי; הסכומים האמורים ייקבעו בצו על ידי שר האוצר, בהסכמת שר הבריאות ושר הרווחה והשירותים החברתיים";

(3) בסעיף 17(א), אחרי "עד (5)" יבוא "ו-(7)".

ד ב ר י ה ס ב ר

לנוכח העברת האחריות לקופות החולים כאמור, מוצע לקבוע כי אוצר המדינה יעביר לקופות החולים סכום שייקבע על ידי שר האוצר, שר הבריאות ושר הרווחה. סעיף 86 לחוק הביטוח הלאומי מגדיר את הוצאות הריפוי שלהן זכאי נפגע עבודה, מוצע להחריג מהגדרה זו, לגבי מי שמבוטח לפי חוק ביטוח בריאות, והוא אינו נפגע כהגדרתו בחוק נפגעי איבה, את שירותי הבריאות הכלולים בסל הבריאות כך ששירותים אלו יסופקו וימומנו באמצעות קופות החולים במקום באמצעות המוסד לביטוח לאומי, בלי שהמבוטח יידרש לשלם בעבורם השתתפות עצמית. כמו כן מוצע לקבוע כי הסכום שייקבע יתווסף לכלל מקורות המימון של שירותי הבריאות המנויים בסעיף 13 לחוק ביטוח בריאות ויחולק בין קופות החולים לפי כללי ההקצאה של מקורות המימון כאמור בסעיף 17 לחוק.

למען הסר ספק, יובהר כי העברת האחריות כאמור אינה משנה את זכויות הנפגעים ואינה פוגעת בהן. כך, שירותים שאינם כלולים בסל שלפי חוק ביטוח בריאות יהיו נתונים גם לאחר התיקון המוצע תחת אחריותו של המוסד לביטוח לאומי כפי שנעשה עד היום.

לפסקה (8) ולסעיף 27(ד)

סעיף 149 לחוק הביטוח הלאומי קובע כי המוסד לביטוח לאומי ישתתף, לאחר התייעצות עם המועצה,

לפסקה (7) ולסעיף 29(1)(א), (2) ו-(3)

לפי הוראות סימן ג' בפרק ח' לחוק הביטוח הלאומי האחריות למימון הטיפול הרפואי בנפגעי עבודה מוטלת על המוסד לביטוח לאומי. כמו כן, חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970 (בפרק זה – חוק נפגעי איבה), קובע כי הוראות הסימן האמור לחוק הביטוח הלאומי, לרבות מימון הטיפול הרפואי, יחולו על נפגע כהגדרתו בחוק נפגעי איבה. בפועל, קופות החולים מספקות ומממנות את רוב השירותים וזאת לנוכח חובתן הישירה בהתאם להוראות חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (בפרק זה – חוק ביטוח בריאות). השיטה הקיימת, שבה המוסד לביטוח לאומי נדרש להתחשבן עם קופות החולים לגבי טיפולים שנתנו למבוטחים, כרוכה בהוצאות מנהליות כבדות הן למוסד והן לקופות החולים והיא אף עלולה לפגוע בנפגעים אשר עשויים להידרש לשאלת זהותו של הגורם החייב במימון התשלום לספק השירותים הרפואיים וזאת בלא שיש להם עניין בשאלה זו, לבד מהרצון לקבל את הטיפול באופן יעיל ומדיה.

מוצע על כן להעביר את האחריות למתן הטיפול הרפואי בנפגעי עבודה לקופות החולים, לעניין שירותי הבריאות הנכללים בתוספת השנייה לחוק ביטוח בריאות וכן לגביי רשימת התרופות הכלולות בצו לפי סעיף 18(ז) לחוק האמור.

²⁵ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156; התשע"ה, עמ' 157.

ד ב ר י ה ס ב ר

הקיימת כיום תישאר ותהיה 12 חודשים קלנדריים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה בעד אחד או יותר מהימים בחודש, בתוך 18 החודשים שקדמו ל-1 בחודש שבו התחילה תקופת האבטלה.

נוסחו של סעיף קטן (א) שמוצע להחליף הוא:

"(א) לעניין סימן זה, תקופת האכשרה לגבי תקופת אבטלה פלונית היא 12 חודשים קלנדריים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה, בעד אחד או יותר מהימים בחודש, בתוך 18 החודשים בתכוף לתאריך הקובע."

בשל התיקון האמור, מוצע להתאים את נוסחו של סעיף 162 לחוק הביטוח הלאומי, כך שבמקום שיפנה ל-18 החודשים כאמור בסעיף 161, הוא יפנה לחודשים שבתכוף לתאריך הקובע כאמור באותו סעיף.

לפסקה (11)

סעיף 171(א)(2) לחוק הביטוח הלאומי, שעניינו תקופה מרבית לדמי אבטלה, קובע כי חייל כהגדרתו בפסקה (2) להגדרה "מבוטח" שבסעיף 158 לחוק הביטוח הלאומי וכן מי ששירת כמתנדב בשירות לאומי או בשירות לאומי-אזרחי כמשמעותו בפסקה (3) להגדרה האמורה, זכאים ל-70 ימי אבטלה, רק בשנה הראשונה שלאחר תום שירותם, בשונה ממבוטח צעיר שטרם מלאו לו 25 שנים, הזכאי ל-50 ימים בלבד.

מהארכת תקופת האכשרה הנדרשת מצעירים בתיקון המוצע, שתיארך למעלה משנה ממועד השחרור מצבא ההגנה לישראל, עולה כי עד שתושלם תקופת האכשרה כבר לא יהיה מדובר בחייל כהגדרתו בחוק. לפיכך, כדי לאפשר לחייל משוחרר ולמתנדב בשירות לאומי או בשירות לאומי-אזרחי ליהנות מההטבה הגלומה בהוראות סעיף 171(א)(2), מוצע לתקנו כך שחייל ומתנדב כאמור יוסיפו להיות זכאים ל-70 ימי אבטלה במשך שנתיים מיום שחרורם.

לפסקה (12) ולסעיף 27(ה)

סעיף 174 לחוק הביטוח הלאומי, שעניינו מענק למי שעבד בעבודה מעודפת, קובע בפסקה (ב)(1) שבו כי תנאי לזכאות מבוטח על פי חוק הביטוח הלאומי למענק עבודה מועדפת הוא השלמת תקופת האכשרה הנדרשת כאמור בסעיף 161 (למעט לעניין חייל, שאינו נדרש להשלמת תקופת האכשרה). היות שהתיקון המוצע לסעיף 161 לחוק הביטוח הלאומי יוצר תקופות אכשרה שונות לפי קבוצות שונות, מוצע לעניין זכאות למענק עבודה מועדפת, להותיר את המצב על כנו, כך שתקופת האכשרה הנדרשת תישאר כפי שהייתה אלמלא התיקון המוצע לסעיף 161, קרי - 12 חודשים קלנדריים שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה בעד אחד או יותר מהימים בחודש, בתוך 18 החודשים בתכוף לתאריך הקובע.

במיון פעולות המיועדות למניעת תאונות בעבודה במפעלים או במקומות עבודה אחרים, ובלבד שהסכום הכולל של התחייבויות המוסד לביטוח לאומי, בשנת כספים פלונית, להשתתף במיון פעולות כאמור, לרבות התחייבויות לגבי שנות הכספים הבאות, לא יעלה על 7 מיליון שקלים חדשים. הסכום האמור עומד נכון להיום על 9.52 מיליון שקלים חדשים. מוצע לקבוע כי סכום ההשתתפות של המוסד יעמוד על 8.8 מיליון שקלים חדשים.

מוצע לקבוע כי התיקון האמור לא יחול על התחייבויות לפי סעיף 149 של המוסד לביטוח לאומי או של מינהלת המוסד לביטוח לאומי, שנעשו לפי המלצת מועצת המוסד לביטוח לאומי שניתנה עד יום י"ט בטבת התשע"ו (31 בדצמבר 2015). וזאת אף אם התחייבויות לפי המלצה כאמור נעשו אחרי יום התחילה.

לפסקאות (9) ו-10

פרק ז' לחוק הביטוח הלאומי, שענינו ביטוח אבטלה, קובע, בין השאר הוראות בדבר תקופת האכשרה המזכה בתשלום דמי אבטלה. סעיף 161(א) לחוק הביטוח הלאומי קובע כי תקופת האכשרה לגבי כלל המבוטלים היא 12 חודשים קלנדריים מתוך 18 החודשים שקדמו לחודש שבו התחילה תקופת האבטלה.

משך הזכאות לתשלום דמי אבטלה נקבע בחוק בהתאם לגיל המבוטח. קיימות מדרגות זכאות, כך שמבוגרים זכאים לקבל דמי אבטלה לתקופה ארוכה יותר ביחס לצעירים. זאת, בשל ההבדל ברמת ההון האנושי שנרכש, הצורך להגן על שימורו בעת חיפוש עבודה ומהירות מציאת עבודה המתאימה לרמת ההון האנושי. עם זאת, החוק אינו מבצע הבחנה כאמור לגבי תקופת אכשרה המזכה בקבלת דמי אבטלה. בהתאם לכך וכדי לעודד את שילובם של צעירים בשוק העבודה, לתמרץ את הישגותם ואת השתקעותם בשוק העבודה תוך צבירת הון אנושי משמעותי ולהקטין את ההוצאות בענף ביטוח האבטלה, מוצע לבצע התאמה בתקופת האכשרה לצעירים המזכה בתשלום דמי אבטלה כמפורט להלן:

לגבי מי שטרם מלאו לו 30 שנים, תהיה תקופת האכשרה 24 חודשים קלנדריים, שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה בעד אחד או יותר מהימים בחודש, בתוך 30 החודשים שקדמו ל-1 בחודש שבו התחילה תקופת האבטלה.

לגבי מי שמלאו לו 30 שנים וטרם מלאו לו 35 שנים תהיה תקופת האכשרה 18 חודשים קלנדריים, שבעדם שולמו דמי ביטוח אבטלה בעד אחד או יותר מהימים בחודש, בתוך 24 החודשים שקדמו ל-1 בחודש שבו התחילה תקופת האבטלה.

לגבי כל מי שאינו נמנה בסעיפים א ו-ב, או שישנם שלושה תלויים בו כמשמעותם בסעיף 247, ההוראה

ד ב ר י ה ס ב ר

תקופת ההתיישנות ביום שבו קיבל המוסד לביטוח לאומי את הדיווח או ביום שבו נודע לו על ההליכים בין הניזוק שזכאי לגמלה לבין הצד השלישי המזוק, ובלבד שלא חלפו 15 שנים מיום המקרה שחייב את המוסד לביטוח לאומי לשלם את הגמלה.

על אף חובת הדיווח האמורה, נמצא כי כמות הדיווחים למוסד לביטוח לאומי קטנה משמעותית מכמות התיקים שבהם עומדת למוסד לביטוח לאומי זכות השיבוב ולצד השלישי זכות לניכוי גמלאות ששולמו או העתידות להשתלם על ידי המוסד לביטוח לאומי לניזוק. כך, סכומים המנוכחים באמצעות חברות הביטוח ממושיכים שלא להגיע לידי המוסד לביטוח לאומי ובחלק מן המקרים המוסד לביטוח לאומי מאבד את זכותו לשיבוב, לנוכח עילת ההתיישנות או מתקשה בהוכחת זכותו לשיבוב בשל חלוף הזמן מן המקרה.

לפיכך, מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי ואת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (בפרק זה – חוק הפיקוח), בכמה היבטים כמפורט להלן:

(1) האפשרות להטיל סנקציה של עיצום כספי – במטרה להגביר ולייעל את אכיפת חובת הדיווח, מוצע לתקן את חוק הפיקוח ולקבוע כי במקרה של הפרת חובת הדיווח כאמור בסעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי, יהיה מוסמך המפקח על הביטוח להטיל עיצום כספי על הצד השלישי המפר. מכיוון שהפרת חובת הדיווח מבוזעת כלפי המוסד לביטוח לאומי, על המוסד לביטוח לאומי להביא את התלונה, בצירוף ראיותיו בדבר פרטי המקרה המכוננים את חובת הדיווח ובדבר אי הדיווח על ידי המבטח, בפני המפקח על הביטוח.

(2) העברת דיווחים ממוכנים – כדי להקל את המעקב אחר הדיווחים המתקבלים, מוצע לקבוע כי הדיווחים יועברו למוסד בקובץ דיגיטלי, באופן מקוון, במקום הדיווח בדואר רשום, הקבוע כיום.

(3) פישוט הליך תביעת השיבוב – מוצע לקבוע מנגנון ליישוב תביעות השיבוב טרם הגיען לפתחו של בית המשפט, בכל הנוגע לסכומים שהינם מוסכמים על הצדדים – המוסד לביטוח לאומי וחברות הביטוח. המנגנון המוצע כולל שליחת דרישת תשלום על ידי המוסד לביטוח לאומי, בתביעות שבהן קיימת למוסד זכות שיבוב, למבטח הצד השלישי, אשר עליה עליו להשיב תוך 60 ימים, תוך ציון כלל הסתייגותיו כלפי דרישת המוסד לביטוח לאומי, וכן תוך צירוף תשלום בעבור סכום אשר אינו שנוי במחלוקת.

(4) תיקון התקופה המקסימלית להגשת תביעת המוסד לביטוח לאומי מקרות האירוע – לנוכח העובדה כי דיווחים רבים מועברים לקראת סוף תקופת ההתיישנות האמורה, מוצע לקבוע כי בכל מקרה, בין אם דיווח המבטח על ניכוי שביצע או על זכותו לבצע ניכוי ובין אם לאו, תחל

מוצע לקבוע כי התיקונים האמורים לסעיפים 161, 162, 171 ו-174 לחוק הביטוח הלאומי יחולו על מי שהתאריך הקובע לגביו, כהגדרתו בסעיף 158 לחוק הביטוח הלאומי, חל ביום התחילה או לאחריו.

לפסקאות (13) ו-(14)

מכיוון שסכום החיסכון הצבור, אינו חלק מקצבת הילדים, מוצע לקבוע בסעיף 312 לחוק הביטוח הלאומי שעניינו "קיוז", כי המוסד לביטוח לאומי לא יהיה רשאי לקזז בשל חובות כלפיו, של הילד או של הוריו, מסכומי החיסכון הצבור וזאת בניגוד לאפשרות הקיימת לו לקזז סכומים מקצבאות הילדים בשל חובות כלפיו.

כן מוצע לקבוע בסעיף 320 לחוק הביטוח הלאומי כי סכום החיסכון הצבור לא יחשב כגמלה בכל הנוגע לזכאות לכפל גמלאות, כך שמי שזכאי לקבל את סכומי החיסכון הצבור יוכל לקבל במקביל גמלאות נוספות המגיעות לו בהתאם לחוק.

לפסקה (15) ולסעיפים 33 ו-34

סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי מקנה למוסד לביטוח לאומי זכות לתבוע מצד שלישי שאינו מעביד (המזיק), פיצוי על הגמלאות ששילם ושעתיד לשלמן למבוטח שנפגע (בפרק זה – הניזוק). זכות זו הוכרה בפסיקה כזכות השיבוב (קרי – המוסד לביטוח לאומי נכנס בנעלי הניזוק ותובע את המזיק).

הסעיף האמור והפסיקה, העניקו לצד השלישי זכות לנכות את הגמלאות המשתלמות ואת הגמלאות שעתידות להשתלם על ידי המוסד לביטוח לאומי לניזוק בתאונת דרכים או באירוע נזיקי אחר, מקום שבו עולה כי ישתלמו מאוחר יותר, מתוך הפיצויים המשתלמים לניזוק על ידי הצד השלישי, וזאת בין אם הגמלאות כבר משתלמות בפועל באותו מועד ובין אם לאו ("ניכוי ריעוני").

משכך, הצד השלישי, באמצעות חברות הביטוח, מנכה כיום מסכומי הפיצויים המגיעים לניזוק את סכומי הגמלאות ששולמו או שעתידות להשתלם על ידי המוסד לביטוח לאומי, ובמקרה שבו הניזוק טרם פנה למוסד – הוא מקפיא חלק מן הפיצוי שעליו לשלם לניזוק בגובה המשוער של הגמלאות שהיה מקבל הניזוק לו היה פונה למוסד, וזאת עד שיושלמו ההליכים מול המוסד לביטוח לאומי.

לצד זכות זו של הצד השלישי לניכוי הגמלאות, במסגרת החוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013, נוספה בסעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי לצד השלישי חובה לדווח למוסד לביטוח לאומי על ביצוע ניכוי או על זכותו לבצע ניכוי, וזאת בכדי להתמודד עם מצב שנוצר שלפיו בחלק מהמקרים הסכומים שנוכו לא הגיעו לידי הניזוק או למוסד לביטוח לאומי. כן נקבע, כי אם לא עמד הצד השלישי בחובת הדיווח למוסד, תחל

²⁶ ס"ח התשמ"א, עמ' 30; התשע"ה, עמ' 78.

”טור א’

מי שהגיע לגיל הפרישה ומי שמקבל קצבת זקנה, שאירים או תלויים לפי חוק הביטוח

אם טרם מלאו לו 70 שנים	אם מלאו לו 70 שנים וטרם מלאו לו 80 שנים	אם מלאו לו 80 שנים
32.21%	32.88%	34.05%
50.85%	51.95%	53.82%
60.95%	62.05%	63.92%
71.05%	72.15%	74.02%
55.85% פחות הסכום הבסיסי לילד	56.95% פחות הסכום הבסיסי לילד	58.82% פחות הסכום הבסיסי לילד
65.95% פחות הסכום הבסיסי לילד	67.05% פחות הסכום הבסיסי לילד	68.92% פחות הסכום הבסיסי לילד
55.85% פחות הסכום הבסיסי לילד	56.95% פחות הסכום הבסיסי לילד	58.82% פחות הסכום הבסיסי לילד
65.95% פחות הסכום הבסיסי לילד	67.05% פחות הסכום הבסיסי לילד	68.92% פחות הסכום הבסיסי לילד.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפיכך, מוצע לקבוע בסעיף 341א המוצע לחוק הביטוח הלאומי כי אם ייקבע לפי חוק הביטוח הלאומי או לפי חוק אחר כי עובד עצמאי שהוא מובטל יהיה זכאי לסיוע כספי (בפרק זה – הסדר הסיוע), שר האוצר, בהסכמת שר הרווחה והשירותים החברתיים, ובאישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת יהיה רשאי, בתקנות שיותקנו, לייעד חלק מדמי הביטוח שמשלם עובד עצמאי או להגדיל את שיעורי דמי הביטוח שמשלם עובד עצמאי (בסעיף זה – הכספים הנוספים) ובכלל זה לקבוע שיעורי הגדלה שונים לגבי חלק ההכנסה העולה על 60% מהשכר הממוצע ולגבי חלק ההכנסה שאינו עולה על 60% מהשכר הממוצע או לייעד את הכספים הנוספים לגבי חלקים מההכנסה כאמור בשיעורים שונים, והכל לצורך מימון הסדר הסיוע, וכן לקבוע הוראות לעניין אופן גבייתם של הכספים הנוספים או של הכספים שיועדו כאמור, והגוף שאליו הם יועברו לצורך ביצועו של הסדר הסיוע.

כמו כן, מוצע להבהיר כי שר האוצר יהיה רשאי לעשות שימוש בסמכותו לפי הסעיף גם במקרה שבו שר הרווחה והשירותים החברתיים הפחית בצו לפי סעיף 341 את שיעורי דמי הביטוח הלאומי שמשלם עובד עצמאי כדי להשוות אותם לשיעורים שמשלם עובד שכיר או כדי להפחית את הפער ביניהם.

לפסקאות (17) עד (19), לסעיף 27(ז), 35 ו-36

המוסד לביטוח לאומי מקבל דיווח ממעסיקים על קליטת עובדים חדשים דרך רשויות המס. דיווח זה מוגש

תקופת ההתיישנות ביום קבלת הדיווח או ביום שבו נודע למוסד על ההליכים בין הזכאי למבטח, ובלבד שלא חלפו 25 שנים מיום המקרה שחייב את המוסד לביטוח לאומי לשלם גמלה, במקום 15 שנים כפי שקבוע בסעיף 328(א1)(3) בנוסחו כיום.

מוצע לקבוע כי תחילתו של סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי, בנוסחו בסעיף 26(15) לחוק זה, ושל חוק הפיקוח, בנוסחו בסעיף 33 לחוק זה, ביום י”ט בכסלו התשע”ו (1 בדצמבר 2015) והם יחולו על ניכוי שנעשה ביום י”ט בכסלו התשע”ו (1 בדצמבר 2015) ואילך, או על פסק דין או הסכם שמכוחם רשאי המבטח לבצע ניכוי, שניתן או נכרת לפי העניין, ביום האמור ואילך, והכל לפי המוקדם מביניהם.

לפסקה (16)

חוק הביטוח הלאומי בנוסחו כיום קובע בפרק ז’ שבו כי מבוטח שהוא מובטל יהיה זכאי לדמי אבטלה. בהגדרה ”מבוטח” שבסעיף 158 לפרק האמור נכללים עובד הזכאי לשכר שמעבירו חייב בתשלום דמי ביטוח בעדו, חייל ששירת שירות סדיר או מי ששירת כמתנדב בשירות לאומי או שירות לאומי-אזרחי כמשמעותם בחוק הביטוח הלאומי. ואולם, חוק הביטוח הלאומי אינו כולל בהגדרה האמורה עובד עצמאי ואין בו הוראה לעניין זכאות לסיוע של עובד כאמור אם עסקו נסגר ואין לו מקורות הכנסה.

בהחלטת ממשלה מספר 363 מיום כ’ באב התשע”ה (5 באוגוסט 2015) נקבע כי יוקם צוות בראשות הממונה על התקציבים במשרד האוצר, לשם בחינה ויצירה של מנגנון וכלליים שבאמצעותם יינתן סיוע לעצמאים שנקלעים למצב של אבטלה.

32. (א) תחילתו של חוק הבטחת הכנסה, כנוסחו בסעיף 31 לחוק זה, ביום כ' בטבת תיקון חוק הבטחת הכנסה – תחילה ותחולה

התשע"ו (1 בינואר 2016) (בסעיף זה – יום התחילה).

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע כי תחילתם של התיקונים כאמור יהיה ביום התחילה וכי התיקון לסעיף 355 יחול על דיווח בעד שנת הכספים 2016 ואילך.

זהו נוסחם של סעיפים קטנים 166(ב) עד (ב3), ושל ההגדרות בסעיף קטן (ג) לפקודת מס הכנסה, שמוצע לבטלם:

"חובת המנכה

...

166. (ב1) (1) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב),

מעביד או מנכה יגיש, בטופס שקבע המנהל, דוח לגבי תשלום הכנסת עבודה לעובד ולגבי תשלום הכנסה חבת ניכוי, בשל כל ארבעה חודשים רצופים בשנת המס (להלן – תקופת הדיווח), באופן מקוון, כפי שיוורה המנהל, עד תום שלושה חודשים לאחר תקופת הדיווח שלגביה מוגש הדוח, ולגבי מעביד או מנכה שאינם עוסק פטור – כשהם חתומים בחתימה אלקטרונית מאושרת או בחתימה אלקטרונית מאובטחת, כפי שיוורה המנהל;

(2) על אף האמור בפסקה (1), שר האוצר רשאי לקבוע כי מעביד או מנכה שהם עוסק פטור יגישו את הדוח האמור באותה פסקה באחת הדרכים האלה:

(א) בצירוף הצהרה בטופס שקבע המנהל שלפיה הפרטים והידיעות שמסרו בדוח הם נכונים ומלאים, וכן פלט של הדוח האמור, חתום בידי מגיש הדוח;

(ב) כשהוא חתום בחתימה אלקטרונית מאושרת, כפי שיוורה המנהל, ובלבד שלמעביד או למנכה ניתנה אפשרות לקבל מהמדינה תעודה אלקטרונית על גבי מסמך זיהוי בהתאם לסמכותה לפי סעיף 21א(א)(1) לחוק חתימה אלקטרונית; תקנות לפי פסקת משנה זו יותקנו בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת הכספים של הכנסת.

(ב2) שר האוצר ושר המשפטים רשאים לקבוע הוראות לעניין אופן הנפקת חתימה אלקטרונית מאובטחת, וכן הוראות לעניין חובותיו של בעל אמצעי החתימה האלקטרונית ואחריותו לשימוש בה; הוראות כאמור יובאו לפני הממשלה והיא רשאית לאשרן או לשנותן בתוך 21 ימים מיום שהובאו לפניו; לא קיבלה הממשלה החלטה כאמור, יראו את ההוראות כאילו אושרו על ידי הממשלה בתום התקופה האמורה; תחילתן של הוראות כאמור תהיה, לכל המוקדם, ביום פרסומן.

אחת לשנה ומתקבל במוסד לביטוח לאומי רק מספר חודשים לאחר מכן. מכך יוצא כי המוסד לביטוח לאומי מקבל דיווח על עובד חדש שנקלט, רק כשנה וחצי לאחר מועד קליטתו. בשנה וחצי האמורה הוא ייחשב בביטוח הלאומי כמי שאינו משלם את דמי ביטוח וייתכן אף שחשבונו יעוקל בשל כך.

הפערים בזמני הדיווח יוצרים בעיה נוספת הנוגעת למקבלי קצבאות. לדוגמה, במקרה שבו מבוטח מקבל גמלת הבטחת הכנסה ונקלט בעבודה, המוסד לביטוח לאומי לא יודע על כך ולכן ממשיך לשלם לו גמלת הבטחת הכנסה. כאשר יתקבל הדיווח אודותיו לאחר חודשים רבים, הוא כבר יצבור חוב גדול כלפי המוסד לביטוח הלאומי וספק אם יהיה ביכולתו להשיב כספים אלו. חשוב לציין כי אוכלוסיית מקבלי הקצבאות מהווה שכבה סוציו-אקונומית מוחלשת ולרוב חסרת מודעות באשר לצורך הדוח באופן ישיר לביטוח הלאומי.

לפיכך, מוצע לקבוע חובת דיווח של מעסיק על עובדיו ישירות למוסד לביטוח לאומי. הדיווח יכלול מידע על קליטת עובדים חדשים אחת לחצי שנה, עד ה־18 ביולי – בשל החודשים ינואר עד יוני של אותה שנה, ועד ה־18 בינואר – בשל החודשים ינואר עד דצמבר של השנה שקדמה. בנוסף, יידרש מעסיק להגיש דוח מפורט לגבי כלל עובדיו אחת לשנה, עד תום 4 חודשים מהשנה שלאחריה.

בכוונת הביטוח הלאומי לאכוף את הפרת הוראות סעיף 355 בעניין זה באמצעות הטלת קנסות מנהליים, וזאת לנוכח התאמת אופי ההתנהגות המדוברת לאכיפה בדרך זו.

חוק הביטוח הלאומי נכלל בתוספת של חוק העבירות המינהליות, התשמ"ו-1985 (בפרק זה – חוק העבירות המינהליות). לפיכך נדרשת קביעת עבירה בחלק העונשין של חוק הביטוח הלאומי, בסעיף 398 לחוק האמור, אשר בהמשך תוכרו כעבירה מנהלית באמצעות פרסום תקנות, בהתאם להוראת חוק העבירות המנהליות.

בנוסף, כיום, לפי סעיף 166(ב1)(1) לפקודת מס הכנסה, על מעסיק להגיש דוח לגבי תשלום הכנסת עבודה לעובד ולגבי תשלום הכנסה חבת ניכוי, בשל כל ארבעה חודשים רצופים בשנת המס (בפרק זה – דיווח שלישוני). לנוכח התיקון המוצע הקובע, כאמור, חובת דיווח של מעסיק ישירות למוסד לביטוח לאומי, וכדי שלא ליצור נטל נוסף על המעסיקים של דיווח כפול, הן לביטוח הלאומי והן לרשות המסים, מוצע לבטל את סעיפים קטנים (ב1) עד (ב3) לסעיף 166 לפקודת מס הכנסה, כך שבמקום הדיווח השלישוני הקבוע בפקודה כיום, ידווחו המעסיקים למוסד לביטוח לאומי כל חצי שנה.

בנוסף, מוצע לתקן את סעיף 140א לפקודת מס הכנסה, שעניינו קבלת מידע מהמוסד לביטוח לאומי, כך שרשות המסים תוכל לקבל את הדיווחים שהמעסיקים יעבירו למוסד לביטוח לאומי בהתאם לסעיף 355.

(ב) התוספת השנייה לחוק הבטחת הכנסה, כנוסחה בסעיף 31 לחוק זה, תחול על גמלה המשתלמת בעד יום התחילה ואילך.

33. תיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981²⁷ (בפרק זה – חוק הפיקוח). בסעיף 92א, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

(ד) "לא דיווח מבטח למוסד לביטוח לאומי (בסעיף קטן זה – המוסד) על כך שהוא או צד שלישי שהוא מבוטח שלו ניכו או רשאים היו לנכות סכום כלשהו מהפיצויים שהוא או צד שלישי שהוא מבוטח שלו חייבים לשלם לזכאי, ואשר המוסד רשאי היה לתבוע מהמבטח או מהצד השלישי לפי הוראות סעיף 328(א) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, בניגוד להוראת סעיף 328(א1) לחוק האמור, רשאי המפקח להטיל עליו עיצום כספי לפי התוספת הרביעית, בסכום שהיה מוטל עליו בשל הפרה המנויה בחלק א' של התוספת השלישית."

34. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) – תחילה ותחולה
 תחילתו של חוק הפיקוח, כנוסחו בסעיף 33 לחוק זה, ביום י"ט בכסלו התשע"ו (1 בדצמבר 2015) והוא יחול על ניכוי שנעשה ביום י"ט בכסלו התשע"ו (1 בדצמבר 2015) ואילך, או על פסק דין או הסכם שמכוחם רשאי המבטח לבצע ניכוי, שניתן או נכרת לפי העניין, ביום האמור ואילך, והכל לפי המוקדם מביניהם.

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע לקבוע כי תחילתו של טור א' המוצע לתוספת השנייה יהיה ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016) וכי הוא יחול על גמלה המשתלמת בעד יום זה ואילך.

וזו נוסחו של טור א' בתוספת השנייה, שמוצע להחליפו:

"טור א'

מי שהגיע לגיל פרישה ומי שמקבל קצבת זקנה, שאירים או תלויים לפי חוק הביטוח

(3ב) על אף האמור בסעיף קטן (ב1), רשאי שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לאחר שנמסר לה הדיווח לפי סעיף 166(ב1)(3) כנוסחו בסעיף 2 לחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 178 והוראת שעה), התשע"א-2010, ובשים לב אליו, לקבוע כי תקופת הדיווח תהיה בשל כל חודשיים רצופים בשנת המס.

(ג) בסעיף זה –

...

"חוק חתימה אלקטרונית" – חוק חתימה אלקטרונית, התשמ"א-2001;

"חתימה אלקטרונית מאושרת", "תעודה אלקטרונית" – כהגדרתן בחוק חתימה אלקטרונית;

"חתימה אלקטרונית מאובטחת" – כהגדרתה בחוק חתימה אלקטרונית, ובלבד שהונפקה על ידי המדינה או על ידי מי שהמדינה הסמיכה לכך, בהתאם להוראות לפי סעיף קטן (2ב);

"עוסק פטור" – כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף.

סעיפים 31 ו-32 מקבלי גמלת הבטחת הכנסה ובהתאם למסקנות הוועדה למלחמה בעוני בישראל מחודש יוני 2014, שהוקמה בידי שר הרווחה והשירותים החברתיים, מוצע להגדיל את גמלאות הבטחת הכנסה המשתלמות לקשישים מכוח חוק הבטחת הכנסה. העלות הכוללת של הגדלת גמלאות הבטחת הכנסה כאמור תעמוד על כ-550 מיליון שקלים חדשים לשנה, החל משנת 2016.

²⁷ ס"ח התשמ"א, עמ' 208; התשע"ה, עמ' 60.

(1) בסעיף 140א, בסעיף קטן (א), אחרי "מאת המוסד לביטוח לאומי" יבוא "(בסעיף קטן זה – המוסד)", במקום "שמשלם המוסד לביטוח לאומי" יבוא "שמשלם המוסד" ובסופו יבוא "וכן רשאי הוא לקבל מאת המוסד דין וחשבון שקיבל המוסד לפי סעיף 355(1א) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995";

(2) בסעיף 166 –

(א) סעיפים קטנים (ב) עד (ב3) – בטלים;

(ב) בסעיף קטן (ג), ההגדרות "חוק חתימה אלקטרונית", "חתימה אלקטרונית מאושרת", "תעודה אלקטרונית", "חתימה אלקטרונית מאובטחת" ו"עוסק פטור" – יימחקו.

36. תחילתה של פקודת מס הכנסה, כנוסחה בסעיף 35 לחוק זה, ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016).

פרק ז': פיתוח לאומי

37. (א) בסעיף זה –

"חוק חובת המכרזים" – חוק חובת המכרזים, התשנ"ב–1992²⁹;

"חוק יסודות התקציב" – חוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985³⁰;

"חוק תקציב שנתי" – כהגדרתו בחוק יסודות התקציב;

"מוסדות הקרן" – תאגידים שבבעלותה ובשליטתה הבלעדית של קרן קיימת לישראל, כמשמעותם בפסקה (ד) להגדרה "קרנותיה ושאר מוסדותיה של ההסתדרות הציונית" שבסעיף 1 לנספח לאמנה בין ממשלת ישראל לבין ההסתדרות הציונית העולמית³¹, ולרבות הימנותא בע"מ;

ד ב ר י ה ס ב ר

בעסקאות רכש מהמדינה. באמנה בין מדינת ישראל לקרן הקיימת לישראל, התשכ"ב–1961 (י"פ התשכ"ה, עמ' 1567) (בפרק זה – האמנה בין מדינת ישראל לקק"ל) שנחתמה בשנת 1961 בין ממשלת ישראל לבין קק"ל, נקבע כי מקרקעי קק"ל ינוהלו בידי מינהל מקרקעי ישראל (כיום רשות מקרקעי ישראל (בפרק זה – רמ"י)), כנאמן עבור קק"ל.

במסגרת ניהול הקרקעות המשותף מעבירה רמ"י לקק"ל, מדי שנה, את הכספים שהתקבלו בעד קרקעות קק"ל ששווקו בידה (בניכוי הוצאות שוטפות והוצאות אחרות). לאור עליית מחירי הקרקעות ומחירי הדירות, חל בשנים האחרונות גידול ניכר בכספים שמעבירה רמ"י לקק"ל בעד הקרקעות ששיוקה עבורה. בשנים 2009 עד 2014 העבירה רמ"י לקק"ל כ-1.07 מיליארד שקלים חדשים בשנה, בממוצע.

בהתאם להסדר המתואר לעיל, העבירה המדינה לקק"ל במהלך השנים מיליארדי שקלים חדשים שמקורם, בין השאר, בהשבחת קרקעותיה של קק"ל בידי המדינה.

לסעיף 27(א), 30 ו-36

מוצע לקבוע כי תחילתו של פרק הביטוח הלאומי, למעט הסעיפים שבהם נקבע אחרת, וכן של חוק ביטוח בריאות ממלכתי ופקודת מס הכנסה יהיה ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016). זאת, משום שהתיקונים המוצעים מהווים שינוי תקציבי בהיקף משמעותי, שחושב על בסיס תקציבי שנתי וכמו כן, נדרש זמן היערכות מספק למוסד לערוך את השינויים הנדרשים ליישום התיקונים המוצעים.

פרק ז' – כללי

לקרן הקיימת לישראל (בפרק זה – קק"ל) בעלות בקרקעות בהיקף של כ-2.3 מיליון דונמים בתחומי מדינת ישראל, שהן בסביבות 11% מהקרקעות במדינה. בניכוי שטחו של מחוז דרום, אשר משתרע על פני 60% משטח המדינה, שיעור הבעלות של קק"ל על קרקעות בשטח המדינה עומד על כ-22% (1.9 מיליון דונמים). שיעור ניכר מהקרקעות המצויות היום בבעלות קק"ל הועבר אליה

²⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120; ס"ח התשע"ד, עמ' 735.

²⁹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 114.

³⁰ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

³¹ י"פ התשל"ט, עמ' 2174.

"מיזם לאומי" – מיזם שהתקציב לביצועו, כולו או חלקו, הוקצה בחוק התקציב השנתי במסגרת תחום פעולה מיזמים לאומיים שבסעיף תקציב פיתוח לאומי;

"סעיף תקציב" ו"תחום פעולה" – כהגדרתם בחוק תקציב שנתי.

(ב) המדינה ותאגיד ממשלתי כהגדרתו בחוק חובת המכרזים לא יתקשרו עם קרן קיימת לישראל או עם מוסדות הקרן בהתקשרות שבה קרן קיימת לישראל או מוסדות הקרן מממנים חלק מערך ההתקשרות, למעט בחוזה לצורך ביצוע מיום לאומי.

ד ב ר י ה ס ב ר

חברת הימנותא בע"מ.

להגדרה "סעיף תקציב" –

תקציב המדינה המוגש לאישור הכנסת מדי שנה בנוי באופן היררכי, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בסעיף 2(ג) לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (בפרק זה – חוק יסודות התקציב). תקציב המדינה מחולק לסעיפי תקציב, אשר מחולקים לתחומי פעולה. תחומי הפעולה מחולקים לתוכניות.

לסעיף קטן (ב)

מוצע כי המדינה ותאגיד ממשלתי כהגדרתו בחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992 (בפרק זה – חוק חובת המכרזים), קרי חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (בפרק זה- חברה ממשלתית, חברת בת ממשלתית) או תאגיד שהוקם בחוק, לא יתקשרו עם קק"ל או עם מוסד ממוסדותיה בחוזה או בכל צורה אחרת של התקשרות שבה קק"ל או מוסדותיה מממנים חלק מערך ההתקשרות, אלא אם כן מדובר בחוזה לצורך ביצוע מיזם לאומי, כהגדרתו המוצעת, קרי מיזם שהתקציב לביצועו, כולו או חלקו, הוקצה בחוק התקציב השנתי במסגרת תחום פעולה מיזמים לאומיים שבסעיף תקציב פיתוח לאומי (בפרק זה – מיום לאומי).

על פי המוצע לעיל, התקשרויות של המדינה או תאגיד ממשלתי כאמור עם קק"ל, שבמסגרתן מעבירה קק"ל כספים למדינה, ייעשו רק במסגרת חוזים לצורך ביצוע מיזמים לאומיים שעוגנו בתקציב המדינה במסגרת חוק התקציב השנתי אשר אושר באמצעות הממשלה והכנסת, וזאת במטרה להבטיח שההחלטה על שימוש בכספים שאותם קק"ל מבקשת להעביר למדינה לצורך מימון מיזמים משותפים, תיעשה בדרך מסודרת וקבועה, מתוך ראייה כוללת של צרכי המדינה בשנת הכספים הקרובה. בדרך זו, יימנעו התקשרויות מודמנות בין משרדי הממשלה לקק"ל, במהלך שנת התקציב, שלא משקפות בהכרח את סדר העדיפויות הלאומי.

כמו כן, הגבלה כאמור של התקשרויות שבהן קק"ל או מוסדותיה מעבירים מימון למדינה, תמנע אי-בהירות לגבי עמידתה של קק"ל בתנאי הפטור המתנה ממשלתי שמוצע לקבוע בפרק זה, כך שקק"ל ומוסדותיה ידעו מראש שרק מיזמים שנכללו בחוק התקציב השנתי כמיזמים לאומיים,

ההשבחה כאמור, ממומנת בעיקרה מתקציב המדינה ופעולותיה, אך פירות ההשבחה אינם מועברים לטובת שימושים ציבוריים באופן סדיר ורציף אלא מצטברים, בחלקם, בקופת קק"ל.

זאת ועוד, מכוח חוק מעמדן של ההסתדרות הציפונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל, התשי"ג-1952 (בפרק זה – חוק מעמד ההסתדרות הציפונית והסוכנות היהודית), ובהתאם לאמנה בין ממשלת ישראל לבין ההסתדרות הציפונית העולמית (י"פ התשל"ט, עמ' 2174) (בפרק זה – האמנה בין ממשלת ישראל לבין ההסתדרות הציפונית) שנכרתה מכוחו וכן מכוח חקיקת מס, קק"ל, הנמנית על מוסדות ההסתדרות הציפונית העולמית, פטורה כיום מכל סוג של מיסוי.

הפעולות שאותן בוחרת קק"ל לקדם בכספיה המתקבלים משיווק קרקעותיה בידי רמ"י, לא תמיד תואמות את סדר העדיפויות הממשלתי כפי שהוא בא לידי ביטוי בחוק התקציב השנתי.

בהתאם להחלטת ממשלה מספר 2407 מיום י"ג בתשרי התשע"ה (7 באוקטובר 2014) והחלטת ממשלה מספר 372 מיום כ' באב התשע"ה (5 באוגוסט 2015) (בפרק זה – החלטות הממשלה), שבהן נקבעו הוראות שונות לעניין השתתפות מרצון של קק"ל במיזמים לאומיים בהתאם לסדרי העדיפות הממשלתיים הנקבעים מדי שנה בשנה בחוק התקציב השנתי, מוצע לעגן בחקיקה הוראות אשר יבטיחו את דרך קבלתם והוצאתם של הכספים המתקבלים בידי רמ"י בעד שיווק קרקעות קק"ל לטובת מיזמים לאומיים, וכן להתנות את זכאותה של קק"ל לפטור ממשלתי לה לגבי שנת תקציב מסוימת בכך שבאותה שנה אכן השתתפה קק"ל במיזמים לאומיים בשיעור שנקבע כמפורט בהצעה זו.

סעיף 37 לסעיף קטן (א)

מוצע להגדיר מונחים שונים שנעשה בהם שימוש בפרק זה, ובין השאר את המונחים המפורטים להלן:

להגדרה "מוסדות הקרן" –

מוצע להגדיר את "מוסדות הקרן", שהוראות פרק זה לעניין קק"ל יחולו גם עליהם, כתאגידים שבבעלותה ובשליטתה הבלעדית של קרן קיימת לישראל, אשר לא נועדו להשגת רווחים או אשר פעילויותיהם או נכסיהם מוקדשים באופן בלעדי להשגת מטרתה של הקרן, וכן

(ג) ההוראות לפי חוק חובת המכרזים, כפי שהן חלות על חברה ממשלתית כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975³², יחולו על קרן קיימת לישראל ועל מוסדות הקרן בכל התקשרות שלהם בחוזה לצורך ביצוע מיום לאומי באמצעות אחר מטעמם.

(ד) המדינה לא תעביר לקרן קיימת לישראל ולמוסדות הקרן סכומים שתוקצבו בתחום פעולה מיזמים לאומיים שבחוק תקציב שנתי, לצורך ביצוע חוזה כאמור בסעיף קטן (ג), אלא אם כן התקיימו לגבי אותו חוזה הוראות הסעיף הקטן האמור.

(ה) הוראות סעיף זה לא יחולו על חוזה שההתקשרות בו נעשתה לפני יום תחילתו של חוק זה (בסעיף קטן זה - יום התחילה) ואשר עמד בתוקפו ערב יום התחילה, ובכלל זה על שינוי או הארכה של חוזה כאמור גם אם ייעשו לאחר יום התחילה, וכן על חוזה שההתקשרות בו תיעשה לאחר יום התחילה לפי החלטת ממשלה שהתקבלה לפני היום האמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 38 סעיף 11 לחוק יסודות התקציב מאפשר להעביר סכומים שנוקבעו בסעיף תקציב. מאחר שהסכפים המגיעים לקק"ל בעד שיווק קרקעותיה בידי רמ"י בהתאם לאמנה בין מדינת ישראל לקק"ל, נכללים בסעיף תקציב פיתוח לאומי, מוצע כי כל העברה כאמור של הסכומים שתוקצבו בסעיף תקציב פיתוח לאומי תיעשה רק לאחר שקק"ל נתנה הסכמתה לכך. זאת בדומה להוראת סעיף 11 האמור שלפיה רשאי שר האוצר לבצע העברה בסעיף תקציב, או ממנו, על פי הצעת השר הנוגע בדבר או גורם אחר הממונה על סעיף התקציב.

ההוראה המוצעת תמנע ביצוע שינויים חד-צדדיים ותשמר את סדר העדיפויות שנוקבע בחוק התקציב השנתי, אלא אם כן יוסכם אחרת. הוראה זו משקפת את העובדה כי אין מדובר בסעיף תקציבי רגיל, אשר הממשלה מנהלת בהתאם לסדרי העדיפויות שלה בלבד, אלא בתקציב המנוהל על בסיס הסכמה עם הקרן הקיימת לישראל, בהתאם לאמור בהחלטות הממשלה.

סעיף 39 כאמור, כיום מעוגן פטור ממס לקק"ל בסעיף 12 לחוק מעמד ההסתדרות הציונית והסוכנות היהודית ובסעיף 11 לאמנה בין ממשלת ישראל לבין ההסתדרות הציונית, שנחתמה לפיו. אולם, מוצע לעגן את הפטור באופן מפורש כדיני המס.

לצורך כך, מוצע לתקן את סעיף 9 לפקודת מס הכנסה הקובע רשימת של הכנסות פטורות ממס, ולהוסיף לסעיף האמור את פסקה (31) שתקנה לקק"ל ולמוסדותיה (הכוללים כאמור בדברי ההסבר להגדרה "מוסדות הקרן", בין השאר, את הימנותא בע"מ) פטור ממס על הכנסותיהם. על פי המוצע, פטור זה לא יחול על הכנסה מדיבידנד או מריבית על אגרות חוב שקיבלו קק"ל או מי ממוסדותיה מחבר בני אדם העוסק בעסק שלא נועד ליישובה של הארץ או לקליטת עולים, שכן הכנסות כאלה אינן מגשימות את המטרה שלשמה ניתן הפטור.

יובאו בחשבון לעניין קיום תנאי הפטור המותנה, הכל כפי שיפורט להלן.

לסעיף קטן (ג)

מוצע, כי על התקשרויות של קק"ל ומוסדותיה עם גורמים אחרים לצורך ביצוע מיזמים לאומיים הממומנים מתחום הפעולה "מיזמים לאומיים", יחולו ההוראות לפי חוק חובת המכרזים כפי שהן חלות על חברה ממשלתית. החלת הוראות חוק חובת המכרזים כאמור תבטיח שהתקשרויות כאמור לביצוע מיזם לאומי יבוצעו בדרך שוויונית, פומבית והוגנת, קרי בהתאם לאמות המידה המקובלות בכל הנוגע להעברת כספים לטובת מיזמים לאומיים במסגרת תקציב המדינה.

לסעיף קטן (ד)

לשם פיקוח על קיום הוראות סעיף קטן (ג) המוצע, מוצע כי המדינה לא תעביר לקק"ל ולמוסדותיה סכומים שתוקצבו בחוק התקציב השנתי לטובת מיזמים לאומיים, לצורך התקשרות של קק"ל עם גורם אחר בחוזה לביצוע מיזם לאומי, אלא לאחר שנציגי המדינה מצאו כי קק"ל או מוסדותיה אכן התקשרו עם אותם גורמים בהתאם להוראות לפי חוק חובת המכרזים.

לסעיף קטן (ה)

כדי לא לפגוע בהתקשרויות וחוזים קיימים בין המדינה לקק"ל ומוסדותיה או בהתקשרויות בין קק"ל לגורמים אחרים, באופן שעלול להוביל לעיכוב בביצועם, מוצע כי הוראות הסעיף המוצע לעניין הגבלת התקשרות לא יחולו על חוזים כאמור שהיו בתוקף ערב יום תחילתו של החוק המוצע (בפרק זה - יום התחילה). כן מוצע להבהיר כי הוראות סעיף זה לא יחולו גם על שינויים או הארכות של חוזים כאמור, גם אם נעשו אחרי יום התחילה, וכן על חוזים בין המדינה לקק"ל ומוסדותיה שנכרתו אחרי יום התחילה, אם נכרתו לפי החלטת ממשלה שהתקבלה לפני יום התחילה.

³² ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

38. הסכמת קרן קיימת לישראל להעברת כספים בסעיף תקציב פיתוח לאומי וממנו
- העברת סכומים שתוקצבו בסעיף תקציב פיתוח לאומי שבחוק תקציב שנתי, או ממנו לפי סעיף 11 לחוק יסודות התקציב, תבוצע רק בהסכמת קרן קיימת לישראל.
39. בפקודת מס הכנסה³⁵ (בפרק זה – הפקודה), בסעיף 9, אחרי פסקה (30) יבוא:
- ”קרן קיימת לישראל (31) (א) הכנסותיהם של קרן קיימת לישראל ומוסדות הקרן, למעט הכנסה מדיבידנד או מריבית על אגרות חוב ששולמו להם על ידי חבר בני אדם העוסק בעסק שלא נועד ליישובה של הארץ או לקליטת עולים;
- (ב) על אף הוראות פסקת משנה (א), ההוראות לפי פקודה זו והוראות כל דין אחר, לרבות ההוראות לפי חוק מעמדה של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ ישראל, התשי”ג–1952³⁴, לא יינתן פטור ממס לקרן קיימת לישראל ולמוסדות הקרן, אם הסכום הנקוב בהוצאה בתחום הפעולה מיזמים לאומיים שבחוק התקציב השנתי בשנת המס, פחת מ-65% מהסכום הנקוב בהכנסה בסעיף תקציב פיתוח לאומי;
- (ג) בפסקה זו –
- ”חוק תקציב שנתי” – כהגדרתו בחוק יסודות התקציב, התשמ”ה–1985;
- ”מוסדות הקרן” – תאגידים שבבעלותה ובשליטתה הבלעדית של קרן קיימת לישראל, כמשמעותם בפסקה (ד) להגדרה ”קרנותיה ושאר מוסדותיה של ההסתדרות הציונית” שבסעיף 1 לנספח לאמנה בין ממשלת ישראל לבין ההסתדרות הציונית העולמית, ולרבות הימנותא בע”מ;
- ”סעיף תקציב” ו”תחום פעולה” – כהגדרתם בחוק תקציב שנתי”
40. בחוק מיסוי מקרקעין, התשכ”ג–1963³⁵ (בפרק זה – חוק מיסוי מקרקעין) בסעיף 72, האמור בו יסומן (א) ואחריו יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

- עוד מוצע לקבוע, בפסקת משנה (ב) של פסקה (31) המוצעת, כי על אף הוראת הפטור שבפסקת משנה (א), ועל אף ההוראות לפי פקודת מס הכנסה והוראות כל דין אחר, לרבות חוק מעמדה של ההסתדרות הציונית והסוכנות היהודית, יותנה הפטור ממס בכך שבשנת הכספים שלגביה מתבקש הפטור, שיעור הסכום הנקוב בהוצאה בתחום הפעולה מיזמים לאומיים שבחוק התקציב השנתי יהיה 65% או יותר מהסכום הנקוב בהכנסה בסעיף תקציב פיתוח לאומי. כלומר, אם יפחת הסכום הנקוב בהוצאה כאמור,
- בשנת כספים מסוימת, מ-65% מהסכום הנקוב בהכנסה כאמור, לא יינתן לקק”ל או למוסדותיה פטור ממס לגבי אותה שנת כספים.
- סעיף 40 מוצע לתקן את סעיף 72 לחוק מיסוי מקרקעין, התשכ”ג–1963, הקובע פטור ממס לגופים מסוימים, וביניהם קק”ל והימנותא בע”מ, ולהתנות את מתן הפטור ממס לפי אותו סעיף לקק”ל ולמוסדותיה בכך שבשנת המס שלגביה מתבקש הפטור, הסכום הנקוב בהוצאה בתחום הפעולה מיזמים לאומיים שבחוק התקציב

³⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש מס’ 6; ס”ח התשע”ד, עמ’ 735.

³⁴ ס”ח התשי”ג, עמ’ 2.

³⁵ ס”ח התשכ”ג, עמ’ 156; התשע”ה, עמ’ 190.

"(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), ההוראות לפי הפקודה והוראות כל דין אחר, לרבות ההוראות לפי חוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ ישראל, התשי"ג-1952³⁶, לא יינתן פטור ממס לקרן קיימת לישראל ולמוסדות הקרן, אם הסכום הנקוב כהוצאה בתחום הפעולה מיזמים לאומיים שבחוק התקציב השנתי בשנת המס, פחת מ-65% מהסכום הנקוב כהכנסה בסעיף תקציב פיתוח לאומי.

(ג) בסעיף זה, "חוק תקציב שנתי", "מוסדות הקרן", "סעיף תקציב" ו"תחום פעולה" – כהגדרתם בסעיף 9(31) לפקודה."

41. בשנת המס 2016 יקראו את סעיף 9(31)(ב) לפקודה, כנוסחו בסעיף 42 לחוק זה, ואת סעיף 72(ב) לחוק מיסוי מקרקעין, כנוסחו בסעיף 43 לחוק זה, כאילו במקום "פחת מ-65% מהסכום הנקוב כהכנסה בסעיף תקציב פיתוח לאומי" בא "פחת ממיליארד שקלים חדשים".

42. תחילתו של פרק זה ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016).

פרק ז' – תחילה

פרק ח': תכנית תקציב תלת-שנתית

43. בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985³⁷ (בפרק זה – חוק יסודות התקציב) –

(1) בסעיף 2(ב), אחרי פסקה (2) יבוא:

תיקון חוק יסודות התקציב

ד ב ר י ה ס ב ר

ביחס להיקף ההוצאה הממשלתית בתקציב השנה הקודמת (בפרק זה – מגבלת ההוצאה).

הכנת תקציב מדינה מפורטת היא התשתית לקביעת סדרי העדיפות הממשלתיים ולהתאמת משטר המס על ידי הממשלה, למגבלות הפיסקליות הקבועות בחוק המסגרת הפיסקלית כאמור לעיל. כיום, התאמות כאמור נעשות במסגרת הצעת התקציב לשנת כספים פלונית המובאת לאישור הכנסת, בלי שמובאות בחשבון התחייבויות תקציביות של הממשלה לשנות הכספים הבאות, וזאת אף אם התחייבויות בשנים הבאות צפויות להביא להריגה משמעותית מהמגבלות הפיסקליות המתחייבות לשנים אלו לפי חוק המסגרת הפיסקלית. כך, נוצר למעשה מצב שבו במהלך הכנת תקציב המדינה ואישורו אין כל התייחסות לצעדים הפיסקליים הדרושים לצורך התכנסות למגבלת ההוצאה הקבועה בחוק המסגרת הפיסקלית לשנים הקרובות.

במקביל, משטר המס נקבע במנותק מההוצאה ומהגירעון הצפויים בשנים שלאחר שנת הכספים הקרובה, ומהצורך להתכנס למגבלת הגירעון הקבועה בחוק המסגרת הפיסקלית לשנים אלה. שילוב שני אלה מהווה כשל תכנוני העלול לערער את היציבות הפיסקלית.

כתוצאה מהכשל התכנוני האמור נדרשת הממשלה לבצע מדי שנה שינויים משמעותיים בתקציב המדינה ובמשטר המס. במקרים מסוימים אין ביכולתה של הממשלה להחליט על צעדי התאמה בהיקף הנדרש לצורך התכנסות למגבלות הפיסקליות, ועל כן היא נדרשת לזיום

השנתי יהיה 65% או יותר מכלל הסכום הנקוב כהכנסה בסעיף תקציב פיתוח לאומי. זאת בדומה להוראה שמוצע לקבוע בסעיף 39 להצעת החוק, בתיקון המוצע של סעיף 9 לפקודת מס הכנסה, ומהטעמים הנוכחים בדברי ההסבר לתיקון האמור.

סעיף 41 מוצע לקבוע, כהוראת שעה, כי לצורך קבלת הפטור ממס בשנת המס 2016 בלבד, יעמוד היקף התקציב המופנה למיזמים לאומיים על מיליארד שקלים חדשים. כך, היקף ההכנסות המופנה לתקציב המדינה בשנה הראשונה ליישום החוק יהיה ידוע מראש, בהתאם לצפי משרד האוצר בדבר הכנסות קק"ל ממכירת קרקעותיה בעת אישור תקציב המדינה בממשלה.

סעיף 42 מאחר שהוראות הפרק המוצע, לרבות הוראת השעה שמוצע לקבוע בסעיף 41 להצעת החוק, מתייחסות לשנת 2016 ואילך, מוצע לקבוע את תחילתו ליום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016).

פרק ח': כללי

בהתאם לחוק הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית, התשנ"ב-1992 (בפרק זה – חוק המסגרת הפיסקלית), קיימות שתי מגבלות פיסקליות שנתיות על תקציב המדינה (בפרק זה – המגבלות הפיסקליות). המגבלה הראשונה קובעת את הגירעון המרבי שאותו ניתן לקבוע בעת אישור תקציב המדינה, במונחים של אחוזי תוצר (בפרק זה – מגבלת הגירעון), ומגבלה שנייה הקובעת את שיעור הגידול המרבי הריאלי בהוצאה הממשלתית

³⁶ ס"ח התשי"ג, עמ' 2.

³⁷ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60; התשע"ה, עמ' 197.

"(3) תכנית תקציב תלת־שנתית שהונחה על שולחן הכנסת לפי סעיף קטן 40א(א)";

(2) אחרי סעיף 40 יבוא:

"תכנית תקציב תלת־שנתית 40א. (א) הממשלה תכין תכנית תקציב תלת־שנתית, על פי הצעת שר האוצר, אשר תונח על שולחן הכנסת בכל שנה יחד עם הצעת חוק התקציב השנתי, ותכלול לגבי כל אחת מהשנים הנכללות בתכנית, בין השאר, את כל אלה:

(1) סכום ההוצאה הממשלתית הצפויה לאותה שנה, נטו, לרבות מתן אשראי, ולמעט החזר חובות קרן בלבד שאינו החזר חובות כאמור למוסד לביטוח לאומי (בסעיף זה – תחזית ההוצאות);

(2) תחזית הכנסות המדינה הצפויות לאותה שנה;

(3) תחזית הגירעון הכולל הצפוי בתקציב המדינה בלא מתן אשראי לאותה שנה (בסעיף זה – תחזית הגירעון);

(4) מגבלת ההוצאה המותרת לאותה שנה;

(5) סכום הגירעון המותר לאותה שנה המחושב לפי מכפלת מגבלת הגירעון המותר בתוצר המקומי הגולמי הצפוי לאותה שנה;

ד ב ר י ה ס ב ר

באותו סעיף קטן. מוצע לקבוע כי לחוק כאמור תצורף גם התכנית התלת־שנתית שהגישה הממשלה על שולחן הכנסת יחד עם הצעת חוק התקציב השנתי בהתאם למפורט להלן.

לפסקה (2)

לסעיף 40א(א) המוצע

בדומה להליך בנוגע לתכנית הרב־שנתית כאמור בסעיף 3א לחוק־יסוד: משק המדינה, מוצע לקבוע כי החל משנת הכספים 2017, הממשלה תכין תכנית תלת־שנתית, על פי הצעת שר האוצר, אשר תונח על שולחן הכנסת בכל שנה יחד עם הצעת חוק התקציב השנתי.

במסגרת התנאים יפורטו, בין השאר, כל אלה: סכום ההוצאה הממשלתית הצפויה לאותה שנה, נטו, לרבות מתן אשראי, ולמעט החזר חובות קרן בלבד שאינו החזר חובות כאמור למוסד לביטוח לאומי (בפרק זה – תחזית ההוצאות); תחזית הכנסות המדינה הצפויות לאותה שנה; תחזית הגירעון הכולל הצפוי בתקציב המדינה בלא מתן אשראי לאותה שנה (בפרק זה – תחזית הגירעון); מגבלת ההוצאה המותרת לאותה שנה בהתאם להוראות סעיף 6א(ב) לחוק המסגרת הפיסקלית; סכום הגירעון המותר לאותה שנה המחושב לפי מכפלת מגבלת הגירעון הכולל המרבי שהממשלה רשאית לקבוע לפי סעיף 5 לחוק המסגרת הפיסקלית, בתוצר המקומי הגולמי הצפוי לאותה שנה; תחזית הצמיחה הצפויה של התוצר המקומי

תיקון לחוק המסגרת הפיסקלית ולשנות את המגבלות הפיסקליות הקבועות בו. מצב זה פוגע ביכולת הממשלה לקבוע סדרי עדיפויות בני־קיימא ויוצר עיוותים במדיניות ההקצאה ומדיניות המס. עוד יצוין כי שינויים תכופים במגבלות הפיסקליות מערערים באופן ניכר את אמינותה הפיסקלית של הממשלה.

יצוין כי כבר בהתאם להוראות סעיף 3א(א) לחוק־יסוד: משק המדינה, על הממשלה להכין לקראת כל שנת כספים תכנית תקציב רב־שנתית שתכלול את הצעת חוק התקציב לשנה הקרובה וכן תכנית תקציב לשתי השנים שאחריה.

נוכח האמור וכדי לחזק את אמינותה הפיסקלית של הממשלה, מוצע לבצע את תיקוני חקיקה המוצעים, שעיקרם הכנת תכנית תקציב תלת־שנתית, לשלוש שנים שלאחר שנת התקציב (בפרק זה – תכנית תלת־שנתית), אשר אינה חורגת מהמגבלות הפיסקליות הקבועות בחוק המסגרת הפיסקלית, וקביעת הוראות לעניין יכולת הממשלה לקבל החלטות שביצוען כרוך בחריגה מהאמור באותה תכנית.

סעיף 43 לפסקה (1)

בסעיף 2 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985, נקבעו הוראות בעניין מבנה חוק תקציב שנתי. בסעיף קטן (ב) נקבע כי לחוק תקציב שנתי יצורפו תחזיות כמפורט

(6) תחזית הצמיחה הצפויה של התוצר המקומי הגולמי לאותה שנה;

(7) אם עלתה תחזית ההוצאות על סכום ההוצאה הממשלתית המותרת לאותה שנה – ההפרש שביניהם;

(8) אם עלתה תחזית הגירעון על סכום הגירעון המותר לאותה שנה כאמור בפסקה (5) – ההפרש שביניהם.

(ב) תחזית ההוצאות לגבי כל אחת מהשנים הנכללות בתכנית התקציב התלת־שנתית לא תעלה על סכום ההוצאה הממשלתית המותרת לאותה שנה, ואם היה באותה שנה הפרש ביניהם כאמור בסעיף קטן (א)(7) – תיכלל בתכנית הפעלת דרך מימון לכיסוי ההפרש האמור.

(ג) תקנות, הוראות מינהל או חוזים שבביצועם כרוכה הפחתה של הכנסות המדינה באחת או יותר מהשנים הנכללות בתכנית התקציב התלת־שנתית, שתגרום לחריגה ממגבלת הגירעון המותר באותה שנה או להגדלת חריגה כאמור, לא ייקבעו או ייחתמו, לפי העניין, אלא אם כן תופעל דרך מימון כך שלא תיגרם חריגה או הגדלה כאמור, לפי העניין.

ד ב ר י ה ס ב ר

להפעיל במקביל את הצעדים הנדרשים להתאמת תחזית ההוצאות לסכום ההוצאה הממשלתית המותרת, באופן של הקטנת סכום ההוצאה הממשלתית באותה שנה.

לעניין זה, מוצע לקבוע כי "סכום ההוצאה הממשלתית המרבית המותרת" יאפשר מרחב פיסקלי להגדלת התחייבויות של הממשלה ביחס לשנים העוקבות לשנת התקציב, לצד התכנסות המתחייבת בשל מגבלת ההוצאה הנקובה בתכנית התלת־שנתית, כך שהוא יעמוד על סכום ההוצאה הבאה:

(1) בשנת הכספים שלאחר שנת התקציב – 99% ממגבלת ההוצאה המותרת בשנת התקציב (בפרק זה – מגבלת ההוצאה הבסיסית);

(2) בשנת הכספים שלאחר השנה המנויה בפסקה (1) – 98% ממגבלת ההוצאה הבסיסית;

(3) בשנת הכספים שלאחר השנה המנויה בפסקה (2) – 98% ממגבלת ההוצאה הבסיסית.

משמעות ההצעה האמורה היא שאם צבר התחייבויות הממשלה הצפוי לשנה הכלולה בתכנית תלת־שנתית, עולה על מגבלת ההוצאה הקבועה בחוק לאותה שנה, יהיה על הממשלה להבטיח התכנסות למגבלה הקבועה בחוק כבר בעת הגשת התכנית לכל השנים הכלולות בתכנית, וזאת החל מהתקציב שיוגש לשנת 2017. כך למעשה, תתחייב התכנסות גם לשנים שמעבר לשנת התקציב, ולא רק לגבי אותה שנה כפי שמתקיים כיום.

הגולמי לאותה שנה; אם עלתה תחזית ההוצאות על סכום ההוצאה הממשלתית המותרת לאותה שנה – ההפרש שביניהם; אם עלתה תחזית הגירעון על סכום הגירעון המותר לאותה שנה כאמור – ההפרש שביניהם.

לסעיף 40א(ב) המוצע

על אף שההיגיון בבסיס מגבלת ההוצאה ומגבלת הגירעון, הוא רבי־שנתי, התכנון התקציבי הוא חד־שנתי. אישור התקציב בממשלה ובכנסת מתבצע פעם בשנה, והדיון על מסגרות התקציב והרכבו ועל העמידה במגבלות הפיסקליות נערך עבור השנה הקרובה בלבד. בנוסף, ההתאמות התקציביות לחריגות מהמגבלות הפיסקליות, מתקבלות לעתים תכופות בראייה קצרת טווח. בצד ההוצאה למשל, ניתן לדחות הוצאות ובכך להעמיק את הצורך בקיצוצים בשנה הבאה. בצד ההכנסה ניתן לבצע מהלך גבייה חדי־פעמי ולפגוע בתוואי הרבי־שנתי. גם במקרים שבהם מתקבלת החלטה על שינוי הכלל עקב חוסר יכולת לעמוד בו בשנה נתונה (למשל שינוי תוואי הגירעון) אין התייחסות להשפעת המהלך על השנים הבאות ועל הצעדים הנדרשים כדי לעמוד בכלל הרבי־שנתי.

לפיכך מוצע לקבוע כי משנת הכספים 2017 ואילך, סכום ההוצאה הממשלתית הקבוע בתכנית תלת־שנתית, ייחס לכל אחת מהשנים הכלולות בה, לא יעלה על סכום ההוצאה הממשלתית המותרת. ככל שתחזית ההוצאות בעת הכנת התכנית התלת־שנתית עולה על סכום ההוצאה הממשלתית המותרת בשנה מסוימת, אחת או יותר, יש

(ד) הממשלה לא תגיש לכנסת הצעת חוק שבביצועה כרוכה הפחתה של הכנסות המדינה באחת או יותר מהשנים הנכללות בתכנית התקציב התלת-שנתית, שתגרום לחריגה ממגבלת הגירעון המותר באותה שנה או להגדלת החריגה כאמור, וכן לא תתמוך בהצעת חוק פרטית שבביצועה כרוכה הפחתת הכנסות כאמור, והכל אלא אם כן תופעל דרך מימון כך שלא תיגרם חריגה או הגדלה כאמור, לפי העניין.

(ה) תקנות, הוראות מינהל או התחייבויות אחרות של הממשלה שבביצוען כרוכה הגדלה של ההוצאה הממשלתית באחת או יותר מהשנים הנכללות בתכנית התקציב התלת-שנתית, שתגרום לחריגה מסכום ההוצאה הממשלתית המותרת באותה שנה או להגדלת החריגה כאמור, לא ייקבעו אלא אם כן הופעלה דרך מימון כך שלא תיגרם חריגה או הגדלה כאמור, לפי העניין.

(ו) הממשלה לא תגיש לכנסת הצעת חוק שבביצועה כרוכה הגדלה של ההוצאה הממשלתית באחת או יותר מהשנים הנכללות בתכנית התקציב התלת-שנתית, שתגרום לחריגה מסכום ההוצאה הממשלתית המותרת באותה שנה או להגדלת החריגה כאמור, וכן לא תתמוך בהצעת חוק פרטית שבביצועה כרוכה הגדלת הוצאה כאמור, והכל אלא אם כן תופעל דרך מימון כך שלא תיגרם חריגה או הגדלה כאמור, לפי העניין.

ד ב ר י ה ס ב ר

שתגרום לחריגה ממגבלת הגירעון המרבי באותה שנה או להגדלת החריגה כאמור, וכן לא תתמוך בהצעת חוק פרטית שבביצועה כרוכה הפחתת הכנסות כאמור, אלא אם כן יופעלו במקביל אחת או יותר מדרכי המימון האמורות לעיל למימון ההפחתה.

לסעיף 40א(ה) עד (ו) המוצע

במסגרת החלטות שמתקבלות במהלך השנה, מתקבלות גם התחייבויות תקציביות ארוכות טווח שמגדילות את סכום ההוצאה הממשלתית, ולעיתים גם לאחר שבוצעה חריגה ממגבלת ההוצאה הממשלתית הקבועה בחוק המסגרת הפיסקלית. גם החלטות אלה מחייבות בסופו של דבר שורת התאמות נרחבת במהלך אישור תקציב המדינה.

לפיכך מוצע לקבוע כי תקנות, הוראות מינהל או התחייבויות אחרות, שבביצוען כרוכה הגדלה של ההוצאה הממשלתית באחת או יותר מהשנים הנכללות בתכנית התלת-שנתית, שתגרום לחריגה מסכום ההוצאה הממשלתית המותרת באותה שנה או להגדלת החריגה כאמור, לא ייקבעו, אלא אם כן תופעל במקביל דרך מימון של הקטנת סכום ההוצאה הממשלתית באותה שנה, כדי למנוע את החריגה או ההגדלה כאמור.

לסעיף 40א(ג) עד (ד) המוצע

במהלך השנה מתקבלות החלטות תקציביות ארוכות טווח וזאת פעמים רבות בלי לבחון את המצב הפיסקלי בטווח הבינוני, ובלי הכרח לתת את הדעת המלאה על ההשלכות התקציביות ארוכות הטווח. לעתים אף ממשיות להתקבל החלטות בדבר הפחתת הכנסות המדינה, גם לאחר שבוצעה חריגה ממגבלות הגירעון הקבועות בחוק המסגרת הפיסקליות. החלטות אלה מחייבות בסופו של דבר שורת התאמות נרחבת במהלך אישור תקציב המדינה.

לפיכך, מוצע לקבוע כי תקנות, הוראות מינהל או חוזים, שבביצועם כרוכה הפחתה של הכנסות המדינה באחת או יותר מהשנים הנכללות בתכנית התלת-שנתית, שתגרום לחריגה ממגבלת הגירעון המרבי באותה שנה או להגדלת החריגה כאמור, לא יותקנו או ייחתמו, לפי העניין, אלא אם כן יופעלו במקביל אחת או יותר מדרכי המימון שלהלן כדי למנוע את החריגה או ההגדלה כאמור: הקטנת סכום ההוצאה הממשלתית באותה שנה; הטלת מס, אגרה או תשלום חובה אחר, או הגדלת שיעורם, או הגדלת הכנסות המדינה בדרך אחרת ממקור שאינו מילווה.

כמו כן, מוצע כי הממשלה לא תגיש לכנסת הצעת חוק ממשלתית שבביצועה כרוכה הפחתת הכנסות,

(ז) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (ה) ו-(ו), בשנה שנכללה בתכנית תקציב תלת־שנתית, ותחזית ההוצאות לאותה שנה ירדה לאחר פרסום התכנית לפי סעיפים קטנים (א) או (ח) לעומת התחזית כפי שהופיעה באותה תכנית, שלא בעקבות הפעלת דרך מימון – תקנות, הוראות מינהל או התחייבויות אחרות של הממשלה שבביצוען כרוכה הגדלה של ההוצאה הממשלתית עד גובה ההפרש שבין שתי התחזיות, לא ייקבעו אלא אם כן אישרה הממשלה את שינוי תחזית ההוצאות כאמור.

(ח) (1) שר האוצר יגיש לאישור הממשלה תכנית תקציב תלת־שנתית מעודכנת בתוך שישה חודשים מיום הנחת התכנית המקורית על שולחן הכנסת כאמור בסעיף קטן (א), על פי השינויים שחלו במרכיבים המנויים בסעיף קטן (א)(1) עד (8); תכנית מתוקנת שאושרה לפי פסקה זו, יראו אותה כתכנית המחייבת לעניין סעיפים קטנים (ג) עד (ו), ולא יחולו לעניין תכנית זו הוראות סעיף קטן (ב);

(2) שר האוצר רשאי במהלך השנה להגיש לאישור הממשלה תכנית תקציב תלת־שנתית מעודכנת על פי השינויים שחלו במרכיבים המנויים בסעיף קטן (א)(1) עד (8), כולם או חלקם; התכנית או חלק ממרכיביה שעודכנו כאמור יהיו המחייבים לעניין סעיפים קטנים (ג) עד (ו), ולא יחולו לעניין עדכון זה הוראות סעיף קטן (ב);

(3) על אישור הממשלה לפי פסקה (1) תימסר הודעה לכנסת.

ד ב ר י ה ס ב ר

ירדה לאחר פרסום התכנית לעומת התחזית כפי שהופיעה באותה תכנית – תקנות, הוראות מינהל או התחייבויות אחרות של הממשלה שבביצוען כרוכה הגדלה של ההוצאה הממשלתית עד גובה ההפרש שבין שתי התחזיות, לא ייקבעו אלא אם הממשלה אשרה את שינוי תחזית ההוצאות כאמור.

עם זאת, אישור הממשלה כאמור לא יידרש כשהירידה האמורה בתחזית ההוצאות נובעת מתיקון או ביטול של תקנות, הוראות מינהל או התחייבויות אחרות של הממשלה. כך למשל, תיקון של חוזה אשר משמעותו הפחתת התחייבויות הממשלה, וכריתת חוזה חדש בגובה העלות הכרוכה בחוזה שתוקן, לא יחייבו החלטת ממשלה. לעומת זאת, שינוי קצב הביצוע של חוזה או שינוי באומדן של העלות הכרוכה בביצועו של אותו חוזה, אשר יוביל להפחתת תחזית ההוצאות, שמשמעותו פינוי מקור תקציבי לצורך קבלת התחייבות חדשה, יחייב אישור הממשלה כאמור.

כמו כן, מוצע כי הממשלה לא תגיש לכנסת הצעת חוק ממשלתית שבביצועה כרוכה הגדלת ההוצאה הממשלתית, שתגרום לחריגה מסכום ההוצאה הממשלתית באותה שנה או להגדלת החריגה כאמור, וכן לא תתמוך בהצעת חוק פרטית שבביצועה כרוכה הגדלת ההוצאה הממשלתית כאמור, אלא אם כן תופעל במקביל דרך מימון של הקטנת סכום ההוצאה הממשלתית באותה שנה, כדי למנוע את החריגה או ההגדלה כאמור.

דרך המימון האמורה של הפחתת סכום ההוצאה הממשלתית, יכולה להתבצע באמצעות תיקון או ביטול של תקנות, הוראות מינהל או התחייבויות אחרות של הממשלה.

לסעיף 40א(ז) המוצע

למרות כל האמור לעיל, ובלי לגרוע מההוראות האמורות בעניין קבלת החלטות שמשמעותן חריגה ממגבלת ההוצאה הממשלתית הקבועה בחוק המסגרת הפיסקלית, מוצע לקבוע כי בשנה שבה תחזית ההוצאות

(ט) בסעיף זה –

“דרך מימון” –

(1) לעניין סעיף קטן (ב) – הקטנה של סכום ההוצאה הממשלתית באחת או יותר מהשנים הנכללות בתכנית התקציב התלת־שנתית;

(2) לעניין סעיפים קטנים (ג) ו־(ד) – אחת מאלה:

(א) הקטנה של סכום ההוצאה הממשלתית באחת או יותר מהשנים הנכללות בתכנית התקציב התלת־שנתית;

(ב) הטלת מס, אגרה או תשלום חובה אחר, או הגדלת שיעורם, או הגדלת הכנסות המדינה בדרך אחרת ממקור שאינו מילווה;

(3) לעניין סעיפים קטנים (ה), (ו) ו־(ז) – הקטנה של סכום ההוצאה הממשלתית באחת או יותר מהשנים הנכללות בתכנית התקציב התלת־שנתית, בדרך של תיקון או ביטול של תקנות, הוראות מינהל או התחייבויות אחרות של הממשלה;

“חוק הפחתת הגירעון ומגבלת ההוצאה” – חוק הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית, התשנ”ב–1992³⁸;

“מגבלת הגירעון המותר”, לגבי שנת כספים פלונית – שיעור הגירעון הכולל המרבי שרשאית הממשלה לקבוע לפי סעיף 5 לחוק הפחתת הגירעון ומגבלת ההוצאה, לגבי אותה שנת כספים;

“מגבלת ההוצאה הבסיסית” – מגבלת ההוצאה המותרת בשנת התקציב;

“מגבלת ההוצאה המותרת”, לגבי שנת כספים פלונית – סכום ההוצאה הממשלתית המרבי המותר לפי סעיף 6א(ב) לחוק הפחתת הגירעון ומגבלת ההוצאה, לגבי אותה שנת כספים;

ד ב ר י ה ס ב ר

פעם נוספת במהלך השנה וכך תינתן למקבלי ההחלטות תמונה עדכנית יותר בכל רגע נתון, בפרט נוכח ההגבלות בדבר סמכויות הממשלה כאמור.

לפיכך מוצע כי שר האוצר יעדכן את התכנית התלת־שנתית בתוך שישה חודשים מיום הנחת התכנית על שולחן הכנסת ויביאה לאישור הממשלה. עדכון כאמור יבוצע לפי השינויים שחלו במרכיבים שלפיהם הוכנה התכנית המקורית ואשר מנויים בסעיף 40א(א) המוצע.

לסעיף 40א(ח) המוצע

התכנית התלת־שנתית משקפת את תחזית הוצאות הממשלה לשלוש שנות התקציב שמעבר לשנת תקציב פלונית. התחזית האמורה מבוססת, בין השאר, על הנחות מאקרו-כלכליות רבות וכן על הנחות לגבי יכולת הביצוע של משרדי הממשלה. מטבע הדברים, ההנחות האמורות משתנות מומן לומן בעקבות נתונים אשר הופכים לזמינים. בהתאם לכך יש מקום כי התכנית התלת־שנתית תעודכן

³⁸ ס”ח התשנ”ב, עמ’ 45.

”סכום ההוצאה הממשלתית המותרת” –

- (1) בשנת הכספים שלאחר שנת התקציב – 99% ממגבלת ההוצאה הבסיסית;
- (2) בשנת הכספים שלאחר השנה האמורה בפסקה (1) – 98% ממגבלת ההוצאה הבסיסית;
- (3) בשנת הכספים שלאחר השנה האמורה בפסקה (2) – 98% ממגבלת ההוצאה הבסיסית;
- ”שנת התקציב” – שנת הכספים שלגביה הניחה הממשלה על שולחן הכנסת את הצעת חוק התקציב השנתי;
- ”תכנית תקציב תלת־שנתית” – תכנית תקציב לשלוש שנות הכספים שלאחר שנת התקציב.”

44. (א) תחילתו של פרק זה ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016) (בפרק זה – יום התחילה).
פרק ח' – תחילה, תחולה והוראות מעבר

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) הוראות סעיף 40א(ג) עד (ט) לחוק יסודות התקציב כנוסחו בסעיף 43 לחוק זה, יחולו על תכנית התקציב התלת־שנתית לשנות הכספים 2017 עד 2019 שאושרה בידי הממשלה והונחה על שולחן הכנסת יחד עם הצעת חוק התקציב השנתי לשנים 2015 ו־2016, מיום התחילה ואילך, ואולם –

(א) התכנית המעודכנת שיש להגיש לאישור הממשלה לגבי שנות הכספים 2017 עד 2019 לפי סעיף 40א(ח) האמור, תוגש עד יום כ"א באדר ב' התשע"ו (31 במרס 2016).

(ב) לעניין התכנית המעודכנת כאמור בפסקת משנה (א), יקראו את סעיף 40א(ט) לחוק יסודות התקציב כנוסחו בסעיף 43 לחוק זה, כאילו במקום ההגדרה ”סכום ההוצאה הממשלתית המותרת” בא:

ד ב ר י ה ס ב ר

עת, מוצע לקבוע הוראות מעבר לגבי התכנית התלת־שנתית שבכוונת הממשלה להגיש לכנסת לגבי השנים 2017 עד 2019 במקביל להגשת תקציב המדינה לשנים 2015 ו־2016. בהתאם למוצע יחולו על התכנית האמורה הוראות סעיפים 40א(ג) עד (ו) וכן תוגש לאישור הממשלה לא יאוחר מיום כ"א באדר ב' התשע"ו (31 במרס 2016) תכנית מעודכנת לגבי השנים האמורות לפי סעיף 40א(ח) המוצע.

בנוסף, מהתחזיות שנערכו במשרד האוצר בעת הליך הכנת התקציב לשנים 2015 ו־2016 עולה כי כבר כיום ידוע כי בשנים הקרובות צפויה חריגה ממגבלת ההוצאה וממגבלת הגירעון. משכך, כדי למתן את הצורך בביצוע צעדי התאמה בהיקף ניכר, אשר בטווח הקצר עלולים לפגוע בצמיחה במשק, מוצע כי לגבי התכנית התלת־שנתית לגבי השנים 2017 עד 2019 וכן לגבי התכנית התלת־שנתית שתונח על שולחן הכנסת יחד עם הצעת חוק תקציב המדינה לכל אחת מהשנים 2017 ו־2018, תחזית ההוצאות, לגבי כל אחת מהשנים הנכללות בתכנית התלת־שנתית,

תכנית מתוקנת זו יראו אותה כתכנית המחייבת לעניין סעיף 40א(ג) עד (ו), ואולם היא לא תחייב נקיטת צעדי התאמה כמתחייב בעת הגשת תכנית תלת־שנתית לפי סעיף 40א(ב). על אישור הממשלה לעדכון תכנית כאמור תימסר הודעה לכנסת.

עוד מוצע לקבוע כי נוסף על העדכון האמור שר האוצר יהיה רשאי לעדכן את התכנית התלת־שנתית במהלך השנה, כולה או חלקה. תכנית מתוקנת זו יראו אותה כתכנית המחייבת לעניין סעיף 40א(ג) עד (ו), ואולם היא לא תחייב נקיטת צעדי התאמה כמתחייב בעת הגשת תכנית תלת־שנתית לפי סעיף 40א(ב).

סעיף 44 מוצע לקבוע כי תחילת ההוראות הקבועות בפרק זה תהיה ביום כ' בטבת התשע"ו (1 בינואר 2016), כך שהמגבלות הקבועות בסעיף 40א(א) עד (ו) יחולו למעשה לגבי הגשת התקציב השנתי (והתכנית התלת־שנתית שתוגש לצדו) לשנת הכספים 2017 ואילך, במקביל, עד לאותה

”סכום ההוצאה הממשלתית המותרת” –

(1) בשנת הכספים 2017 – 100.5% ממגבלת ההוצאה הבסיסית;

(2) בשנת הכספים 2018 – 100.5% ממגבלת ההוצאה הבסיסית;

(3) בשנת הכספים 2019 – מגבלת ההוצאה הבסיסית”;

(2) לעניין תכנית התקציב התלת-שנתית שתונח על שולחן הכנסת יחד עם הצעת חוק התקציב השנתי לשנת 2017, יקראו את סעיף 40א(ט) לחוק יסודות התקציב כנוסחו בסעיף 43 לחוק זה, כאילו במקום ההגדרה ”סכום ההוצאה הממשלתית המותרת” בא:

”סכום ההוצאה הממשלתית המותרת” –

(1) בשנת הכספים 2018 – 100.5% ממגבלת ההוצאה הבסיסית;

(2) בשנת הכספים 2019 – 100.5% ממגבלת ההוצאה הבסיסית;

(3) בשנת הכספים 2020 – מגבלת ההוצאה הבסיסית”;

(3) לעניין תכנית התקציב התלת-שנתית שתונח על שולחן הכנסת יחד עם הצעת חוק התקציב השנתי לשנת 2018, יקראו את סעיף 40א(ט) לחוק יסודות התקציב כנוסחו בסעיף 43 לחוק זה, כאילו במקום ההגדרה ”סכום ההוצאה הממשלתית המותרת” בא:

”סכום ההוצאה הממשלתית המותרת” –

(1) בשנת הכספים 2019 – 100.5% ממגבלת ההוצאה הבסיסית;

(2) בשנת הכספים 2020 – מגבלת ההוצאה הבסיסית;

(3) בשנת הכספים 2021 – 99% ממגבלת ההוצאה הבסיסית”.

פרק ט': שונות

45. תיקון חוק רשות שדות התעופה, התשל”ז-1997⁵⁹ (בפרק זה – חוק רשות שדות התעופה). בסעיף 58א, במקום סעיף קטן (ד) יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

בסעיף 6 לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), תשמ”ה-1985, והכל בשל סכומים שיועדו על ידיה להפקדה בקופת גמל לקיצבה, כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס”ה-2005, ואשר הופקה בשנות המס 1997 עד 2002, ובלבד שסכומים אלה וכן הריבית, הפרשי ההצמדה והרווחים האחרים שמקורם בסכומים אלה הופקדו בקופת גמל לקיצבה כאמור, לפני יום כ”ו בטבת התשס”ג (31 בדצמבר 2002).”

ברשות שדות התעופה נצברו כספים אשר יועדו על ידה לתשלום גמלה לעובדים אשר חל עליהם הסדר פנסיה תקציבית (להלן – הסכומים המיועדים). כספים

לאחר הפעלת צעדי התאמות, תאפשר התכנסות הדרגתית למגבלת ההוצאה הבסיסית, כך שלגבי שתי שנות הכספים הראשונות שלאחר שנות התקציב האמורות, יתאפשרו צעדי התאמה שיתכנסו למגבלת ההוצאה הבסיסית בשיעורים של עד 100.5%.

סעיף 45 סעיף 58א לחוק רשות שדות התעופה, התשל”ז-1977 (בפרק זה – חוק רשות שדות התעופה), קובע בסעיף קטן (ד) שבו:

”(ד) נציב מס הכנסה רשאי לפטור את הרשות ממס המוטל על הכנסה כאמור בסעיף (4) לפקודה או כאמור

⁵⁹ ס”ח התשל”ז, עמ’ 182; התשע”א, עמ’ 908.

"(ד) המנהל, כהגדרתו בסעיף 1 לפקודה, רשאי לפטור את הרשות ממס המוטל על הכנסה כאמור בסעיף 4(2) לפקודה, או על הכנסה כאמור בסעיף 6 לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985⁴⁰, לעניין התקופה שהסעיף האמור היה בתוקף, והכל בשל סכומים שיועדו על ידה להפקדה בקופת גמל מרכזית לקצבה, כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005⁴¹, ואשר הופקה עד שנת המס 2018, ובלבד שסכומים אלה וכן הריבית, הפרשי ההצמדה והרווחים האחרים שמקורם בסכומים אלה הופקדו בקופת גמל מרכזית לקצבה כאמור, לפני יום כ"ג בטבת התשע"ט (31 בדצמבר 2018)."

חוק רשות שדות
התעופה – הוראת
שעה לשנים 2016
עד 2018

46. בשנים 2016 עד 2018 יקראו את חוק רשות שדות התעופה, כך שאחרי סעיף 40א שבו יבוא:

"תמלוגים 40ב. (א) נוסף על התשלום לפי סעיף 40א(ב), תשלום הרשות למדינה בעבור השנים 2016 עד 2018, באופן חד-פעמי, תמלוגים בשיעור של 12.5% בעד כל שנה, מההכנסה החייבת לשנת 2016.
(ב) סך התמלוגים הכולל בהתאם להוראות סעיף קטן (א), בשיעור של 37.5% מההכנסה החייבת בעד שנת 2016, יועבר למדינה באופן ובמועדים האלה:

ד ב ר י ה ס ב ר

התשלום השנתי נקבע על סך של 10 מיליון שקלים חדשים והוא ישולם מחשבון ההון של הרשות בתוספת הפרשים למדד המחירים לצרכן (להלן – המדד) מן המדד היסודי עד המדד החדש כהגדרתם בחוק רשות שדות התעופה.

עוד נקבע כי אם בשנה פלוגנית יהיו הן הריבית התחשיבית והן תקבולי הרשות מריבית, כהגדרתם בחוק רשות שדות התעופה, גבוהים מן הסכום האמור שנקבע (בתוספת הצמדה), יוגדל הסכום השנתי לסכום הריבית התחשיבית או לסכום תקבולי הרשות מריבית, לפי הנמוך. המשמעות היא כי מנגנון התשלום כאמור, אינו מביא בחשבון גידול בהכנסות הרשות. מצב דברים זה עשוי ליצור עיוות במקרים שבהם הכנסות הרשות בפועל, המתקבלות בשל שימוש נרחב במשאב ציבורי, עולות באופן ניכר על ההכנסות הצפויות בזמן שנקבע מנגנון התשלום הקבוע.

החל בשנת 2005 חל גידול חד בהכנסות הרשות משטחי המסחר שהיא משכירה בשטח נמל התעופה בן גוריון, בין השאר, לאור פתיחתו של טרמינל 3. כך שבעוד שבשנת 2003 הכנסות הרשות ממסחר עמדו על 700 מיליון שקלים חדשים, בשנת 2013 עמדו הכנסות אלה על סך של 1.345 מיליארד שקלים חדשים, היינו, גידול של קרוב ל-100% על פני 10 שנים. ואולם, על אף הגידול הדרמטי בהכנסות כאמור, התשלום למדינה בעד הזכות להפעיל את נמלי התעופה בישראל, לרבות השכרת שטחים נרחבים לצורכי מסחר של טובין הפטורים מתשלום מס, נשאר כשהיה (בתוספת הצמדה למדד).

כאמור אמורים להתנהל בקופת גמל מרכזית לקצבה, שהיא מכשיר החיסכון המיועד לכך.

חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 1997), התשנ"ז-1996, ביטל בשנת 1997 את סעיף 48 לחוק רשות שדות התעופה אשר קבע, בין השאר, כי דין הרשות כדין המדינה לעניין תשלום מיסים וכך הפכה רשות שדות התעופה לגוף החייב במס.

לפיכך, וכדי למנוע תשלום מס על הסכומים המיועדים, נחקק סעיף 58א(ד) אשר קבע כי עד להקמת הקופה והעברת הכספים שנצברו כאמור לקופת גמל, ובכפוף להעברתם, רשאי המנהל, כהגדרתו בסעיף 1 לפקודת מס הכנסה (להלן – המנהל), לפטור את הרשות ממס המוטל על הכנסה לפי סעיף 4(2) לפקודת מס הכנסה או כאמור בסעיף 6 לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985, וזאת החל משנת 1997.

בשל המורכבות והעיקוב בהקמתה של קופת גמל מרכזית כאמור, מוצע לקבוע כי המנהל רשאי לפטור את רשות שדות התעופה ממס בעבור הכנסה בשל הכספים המיועדים אשר הופקה עד תום שנת המס 2018, ובלבד שהכספים האמורים וכן הריבית, הפרשי ההצמדה והרווחים האחרים שמקורם בסכומים אלה הופקדו בקופת גמל מרכזית לקצבה לפני תום שנת 2018.

סעיף 46 סעיף 40א לחוק רשות שדות התעופה, קובע כי החל בשנת הכספים 1987 תשלום רשות שדות התעופה (בפרק זה – הרשות) תשלום שנתי למדינה.

⁴⁰ ס"ח התשמ"ה, עמ' 172.

⁴¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 889.

- (1) עד יום ד' בסיוון התשע"ו (10 ביוני 2016) בעד ההכנסה החייבת ברבעון שתחילתו ב'1 בינואר;
- (2) עד יום י' בכסלו התשע"ז (10 בדצמבר 2016) –

(א) בעד ההכנסה החייבת ברבעונים שתחילתם ב'1 באפריל וב'1 ביולי;

(ב) בעד ההכנסות החייבות הצפויות לרבעון שתחילתו ב'1 באוקטובר;

- (3) עד יום ט"ז בתמוז התשע"ז (10 ביולי 2017) ישולם למדינה או יושב לרשות שדות התעופה, לפי העניין, ההפרש שבין סכום התמלוגים שהיה צריך להשתלם לפי ההכנסה החייבת של הרשות בפועל בשנת 2016, לבין הסכום ששולם כאמור בסעיף קטן (ב)(1) ו-(2).

(ג) על סכום תמלוגים שלא שולם במועד הקבוע בסעיף קטן (ב), תיווסף ריבית פיגורים ממועד התשלום הקבוע כאמור עד מועד התשלום בפועל.

(ד) שר האוצר, בהתייעצות עם שר התחבורה והבטיחות בדרכים, רשאי לקבוע הוראות לעניין התשלומים לפי סעיף זה.

(ה) לעניין סעיף זה –

"הכנסה חייבת" – סך כל הכנסות הרשות ובכלל זה הכנסות מהשכרת שטחים לצרכים מסחריים ולמעט הכנסה מאגרות ומשירותים תעופתיים לנוסעים ולמטוסים;

"ריבית פיגורים" – כמשמעותה בסעיף 5(ב) לחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961⁴²;

ד ב ר י ה ס ב ר

אצל הרשות עודף הכנסות על הוצאות שוטפות של כ-600 מיליון שקלים חדשים מידי שנה. עודפים אלו משמשים בין השאר למימון תכנית הפיתוח הרב שנתית של הרשות.

במצב דברים זה, ובשים לב לצורך לשמר את יכולת הפיתוח של הרשות בהתאם לתכנית שאושרה לה, מוצע לקבוע בהוראת שעה, כי בנוסף לתשלום השנתי שמעבירה הרשות למדינה לפי סעיף 40א לחוק רשות שדות התעופה, החל בשנת 2016 ולמשך שלוש שנים, תשלם הרשות למדינה תמלוגים בשיעור של 12.5% לשנה, מתוך הכנסותיה מפעילות מסחרית לשנת 2016.

הכנסות הרשות, כפי שמופיעות בדוחות הכספיים השנתיים מורכבות מפעילות "תעופתית" הכוללת אגרות ומתן שירותים לנוסעים ולמטוסים, ופעילות מסחרית שעיקרה מתן שירותים מסחריים לנוסעים, למטוסים ולמטענים. לשם הדוגמה, בשנת 2013 עמדו הכנסות

מוצע להתאים את התשלום שמשלמת הרשות למדינה לנסיבות המשתנות ולתת ביטוי לגידול החד בהכנסותיה במהלך השנים, שנובע מהזיכיון שקיבלה, באופן שישקף את האינטרס הציבורי במתן זכות הנאה במשאב ציבורי.

אשר על כן, וכדי לאפשר בחינה של מנגנון חדש, מוצע לקבוע בהוראת שעה מנגנון תשלום המותאם לנסיבות משתנות, כפי שקיים במקרים שבהם גוף מחזיק בזיכיון שבמסגרתו הוא נהנה משימוש במשאב ציבורי, וזאת בנוסף על התשלום המשולם במסגרת מנגנון התשלום הקבוע המפורט לעיל.

יצוין, כי לאור הגידול החד בהכנסות הרשות מפעילות מסחרית, שעליהם כאמור לא שולמו תמלוגים למדינה, נצברו ברשות עודפי הכנסות בסך של 2.7 מיליארד שקלים חדשים, נכון לסוף שנת 2014. בנוסף, צפוי להצטבר

⁴² ס"ח התשכ"א, עמ' 192; התשס"א, עמ' 206.

“רבעון” – תקופה של שלושה חודשים שתחילתה ב־1 בינואר, ב־1 באפריל, ב־1 ביולי או ב־1 באוקטובר של כל שנה, לפי העניין;

“שירותים תעופתיים” – כמשמעותם בדוח הכספי השנתי לשנת 2013, שהגישה הרשות לפי סעיף 38.

47. בחוק יום חינוך ארוך ולימודי העשרה, התשנ”ז–1997⁴³ (בפרק זה – יום חינוך ארוך), בסעיף 4(א) במקום “התשע”ו” יבוא “התשע”ח”.

תיקון חוק יום חינוך ארוך ולימודי העשרה

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 47 סעיף 4(א) לחוק יום חינוך ארוך ולימודי העשרה, התשנ”ז–1997 (בפרק זה – חוק יום חינוך ארוך), קובע כי החוק יוחל בהדרגה, משנת הלימודים התשנ”ח, בישובים, בשכונות, במוסדות חינוך או בשכבות גיל שיקבע שר החינוך בצווים, תוך מתן עדיפות ליישובים, לשכונות, למוסדות חינוך או לשכבות גיל אשר לדעת השר זקוקים לסיוע נוסף בחינוך, ובלבד שהחלתו תושלם לא יאוחר מתחילת שנת הלימודים התשע”ו.

בעקבות יישום רפורמת “אופק חדש” בגני הילדים, בחינוך היסודי ובחטיבת הביניים נוספו שעות לימודים למערכת החינוך המאריכות את יום הלימודים. כמו כן, יישום המלצותיה של הוועדה לשינוי חברתי–כלכלי כפי שבאות לידי ביטוי בהחלטת ממשלה מספר 4088 מיום י”ג בטבת התשע”ב (8 בינואר 2012) שעניינה שינוי בסדר העדיפויות בתקציב המדינה לשנת 2012 ויישום דוח הוועדה לשינוי כלכלי–חברתי (ועדת טרכטנברג), כולל הפעלת מסגרות צהריים המאריכות את יום הלימודים עד השעה 16:00 בגני הילדים ובשכבות א–ב באשכולות כלכליים–חברתיים 1–3. נוסף על כך, בהתאם לצווים שפרסמו שרי החינוך עד כה, השלמת החלתו של חוק יום חינוך ארוך כרוכה בעלויות תקציביות רחבות היקף העומדות על למעלה משני מיליארד שקלים חדשים.

לנוכח האמור, מוצע לדחות את השלמת החלת חוק יום חינוך ארוך בשנתיים, משנת הלימודים התשע”ו לשנת הלימודים התשע”ח.

השפעת התיקון המוצע על זכויותיהם של ילדים:

דחיית זכאותם של תלמידים ליום חינוך ארוך מתחילת שנת הלימודים התשע”ו לתחילת שנת הלימודים התשע”ח. עד היום הוחל בהדרגה יישומו של חוק יום חינוך ארוך במוסדות החינוך ב־106 יישובים, בהתאם למדרים סוציו–אקונומיים. כמו כן, עד היום הוחל בהדרגה יישומו של חוק יום חינוך ארוך בגני הילדים ב־92 יישובים, בהתאם למדרים סוציו–אקונומיים. במקומות שבהם הוחל יום חינוך ארוך, ימשיך להיות מונהג הסדר זה, והחלת יום חינוך ארוך ביישובים נוספים ובשכונות נוספות תותאם למועד החדש.

הרשות מאגרות ומשירותים תעופתיים לנוסעים ומטוסים על סך של כ־1.44 מיליארד שקלים חדשים, בעוד ההכנסות המסחריות של הרשות עמדו על כ־1.34 מיליארד שקלים חדשים. בהתאם לכך, מוגדרת הכנסה חייבת, כסך כל הכנסות הרשות ובכלל זה הכנסות מהשכרת שטחים לצרכים מסחריים ולמעט הכנסה מאגרות ומשירותים תעופתיים למעט הכנסה מאגרות ומשירותים תעופתיים כמפורט לעיל.

עוד מוצע לקבוע כי תשלום התמלוגים למדינה בעד השנים 2017 ו־2018 יוקדם לשנת 2016 כך שבשנת 2016 תשלם הרשות למדינה, סכום מצטבר של 37.5% מהכנסותיה מפעילות מסחרית בעד שנת 2016, באופן ובמועדים האלה:

מוצע לקבוע כי תשלום התמלוגים במהלך שנת 2016 יועבר למדינה בשני תשלומים: הראשון, עד יום ד’ בסיון התשע”ו (10 ביוני 2016), בעבור ההכנסות החייבות של הרשות במהלך הרבעון שתחילתו ביום כ’ בטבת התשע”ו (1 בינואר 2016), והשני, עד יום י’ בכסלו התשע”ו (10 בדצמבר 2016) בעבור הכנסות הרשות ברבעון שתחילתו ביום כ”ב באדר ב’ התשע”ו (1 באפריל 2016) וביום כ”ה בסיון התשע”ו (1 ביולי 2016), וכן בעבור הכנסות חייבות הצפויות לרבעון שתחילתו ביום כ”ח באלול התשע”ו (1 באוקטובר 2016).

בהתאם לכך מוצע לקבוע כי עד יום ט”ז בתמוז התשע”ז (10 ביולי 2017) תבוצע התחשבות בין הרשות לבין המדינה וההפרשים בין הסכומים ששולמו בפועל לבין הסכומים שהיו צריכים להשתלם בהתאם להכנסה החייבת בעבור שנת 2016, יועברו למדינה או יוחזרו לרשות, לפי העניין.

עוד מוצע לקבוע, כי על סכום תמלוגים שלא שולם במועד הקבוע בסעיף 4(ב) המוצע, תיווסף ריבית פיגורים ממועד התשלום הקבוע כאמור עד מועד התשלום בפועל וכי שר האוצר בהתייעצות עם שר התחבורה והבטיחות בדרכים ראשי לקבוע הוראות לעניין התשלומים לפי סעיף זה.

⁴³ ס”ח התשנ”ז, עמ’ 204; התשע”א, עמ’ 192.

48. חוק יום חינוך ארוך ולימודי העשרה – תחילה
- תחילתו של סעיף 4(א) לחוק יום חינוך ארוך, כנוסחו בסעיף 47 לחוק זה, ביום י"ז באלול התשע"ה (1 בספטמבר 2015).
49. תיקון חוק חינוך ממלכתי
- בחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953⁴⁴, במקום סעיף 11א יבוא:
- (א) קבע השר, לפי סעיף 11, סדרים ותנאים להשתתפות המדינה בתקציבי שעות הלימוד של מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים, בשיעור יחסי להשתתפות המדינה בתקציביהם של מוסדות חינוך רשמיים דומים (בסעיף זה – ההסדר הקובע). תשתתף רשות חינוך מקומית בתקציבי מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים הפועלים בתחומה בשיעור יחסי להשתתפותה בתקציביהם של מוסדות חינוך רשמיים דומים הפועלים בתחומה, לפי ההסדר הקובע; השתתפות רשות חינוך מקומית בתקציביהם של מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים כאמור, כולה או חלקה, יכול שתהיה גם בכסף או בשווה כסף, כגון באמצעות העסקת עובדים, לכלל המוסדות או לחלקם, ובלבד ששווי ההשתתפות לגבי כל מוסד יהיה שווה לסך ההשתתפות לפי ההסדר הקובע.
- (ב) אין בהוראות סעיף קטן (א) כדי לגרוע מסמכותה של רשות חינוך מקומית לקבוע שיעור השתתפות בתקציבי מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים הפועלים בתחומה, כולם או חלקם, העולה על השיעור בהסדר הקובע, והיא רשאית לעשות כן גם לגבי רכיב מהרכיבים להשתתפות בתקציב לפי סעיף זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לקבוע סדרים ותנאים לתמיכת המדינה בתקציבי מוסדות חינוך אלה, אם יחליט על תמיכה כאמור ובמידה שיחליט. לגבי השתתפות רשות מקומית, קובע סעיף 11 לחוק חינוך ממלכתי כי זו רשאית להשתתף בתקציבי מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים הפועלים בתחומה, אם תחליט ובמידה שתחליט. נוסח זה שונה מן הנוסח המקורי של סעיף זה, אשר חייב את הרשויות לתקצבן, כפי שיפורט להלן.

סעיף 11א נוסף לחוק חינוך ממלכתי בשנת 2007 במסגרת חוק חינוך ממלכתי (תיקון מס' 7), התשס"ז-2007 (פורסם בס"ח התשס"ז, עמ' 318), ובו נקבע כי רשות מקומית תשתתף בתקציביהם של מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים הפועלים בתחומה, בהתאם לשיעורים ולתנאים היחסיים שבהם המדינה תומכת באותם מוסדות, מכוח סעיף 11. כלומר, סעיף 11א חייב את הרשויות המקומיות להשתתף בתקציבי מוסדות חינוך אלה והתאים את שיעור השתתפותן לשיעור השתתפות המדינה במוסדות חינוך אלה. בחוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013-2014), התשע"ג-2013 (פורסם בס"ח התשע"ג, עמ' 116), בוטל ההסדר האמור

סעיף 48 חוק יום חינוך ארוך קובע כי מועד השלמת החלתו יהיה לא מאוחר מתחילת שנת הלימודים התשע"ו, כלומר, ה'1 בספטמבר 2015. לנוכח העובדה כי חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2015 ו'2016), התשע"ה-2015, צפוי להיכנס לתוקפו רק ביום י"ט בכסלו התשע"ו (1 בדצמבר 2015), מוצע לקבוע כי מועד תחילתו של התיקון המוצע ייקבע באופן רטרואקטיבי ליום י"ז באלול התשע"ה (1 בספטמבר 2015).

יובהר כי בשל הדחיפות, הממשלה תעשה מאמצים כדי לקדם את הליכי החקיקה וביצוע התיקון המוצע כאמור בהצעת חוק זו בהקדם האפשרי.

סעיף 49 תקצוב החינוך הרשמי בישראל נעשה משני מקורות תקציביים עיקריים: תקציב המדינה והשתתפות הרשויות המקומיות. בכל הנוגע להשתתפות המדינה בעלות הפעלתם של מוסדות חינוך מוכרים שאינם רשמיים, קובע סעיף 11 לחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953 (בפרק זה – חוק חינוך ממלכתי), כי שר החינוך רשאי

⁴⁴ ס"ח התשי"ג, עמ' 137; התשע"ג, עמ' 116.

50. בחוק הרשויות המקומיות (העברת תשלומים מהמדינה), התשנ"ה-1995⁴⁵ (בפרק זה – חוק הרשויות המקומיות) (העברת תשלומים מהמדינה) בסעיף 5, במקום "י"ד בתמוז התשע"ה (1 ביולי 2015) יבוא "ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017)".
51. תחילתו של סעיף 5 לחוק הרשויות המקומיות, כנוסחו בסעיף 50 לחוק זה, ביום י"ג בתמוז התשע"ה (30 ביוני 2015).

פרק י': תחילה

52. תחילתו של חוק זה ביום י"ט בכסלו התשע"ו (1 בדצמבר 2015) אלא אם כן נקבע בו אחרת.

ד ב ר י ה ס ב ר

וזה נוסחו של סעיף 11א שמוצע להחליפו:

"השתתפות רשות מקומית בתקציבי מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים"

11א. רשות חינוך מקומית רשאית, אם תחליט ובמידה שתחליט, לקבוע שיעור השתתפות בתקציביהם של מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים הפועלים בתחומה; השתתפות רשות חינוך מקומית בתקציביהם של מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים כאמור, כולה או חלקה, יכול שתהיה גם בכסף או בשווה כסף, כגון באמצעות העסקת עובדים".

סעיפים חוק הרשויות המקומיות (העברת תשלומים מהמדינה), התשנ"ה-1995 (להלן – חוק העברת תשלומים), מסדיר העברה של תשלומים ומעניקים מהמדינה לרשות מקומית ואת המועדים שבהם עליה לעשות כן.

חוק זה אינו מותיר למדינה שיקול דעת בעניין מועדי העברת התשלומים ועלול למנוע בשל כך את אפשרותה של הרשות המקומית להשתמש בכספים לצורך מתן שירותים לתושביה וכך לסכל את המטרה שלשמה מועברים התשלומים. כך למשל, במקרים שבהם קיימים עיקולים על חשבונות הבנק של הרשות המקומית. במקרים אלה, דווקא הגמישות במועד העברת תשלומי המדינה תאפשר לרשות המקומית לפעול להסרת העיקול לפני העברת התשלומים, ובכך תמנע את עיקול הכספים מיד עם קבלתם.

מטעמים אלה, נדחתה כניסתו לתוקף של חוק העברת תשלומים כמה פעמים ברציפות, ולאחרונה בחוק המדיניות הכלכלית לשנים 2011 ו-2012 (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, עד יום י"ד בתמוז התשע"ה (1 ביולי 2015).

מוצע, מהטעמים האמורים לעיל, לדחות את כניסתו לתוקף של חוק העברת תשלומים עד יום ג' בטבת התשע"ז (1 בינואר 2017). כמו כן מוצע לקבוע כי התיקון המוצע יחל ביום י"ג בתמוז התשע"ה (30 ביוני 2015). מועד פקיעת הדחייה האחרונה.

ותוקן נוסחו של סעיף 11א לנוסחו כיום, שלפיו כאמור, רשות מקומית רשאית להשתתף בתקציב מוסד חינוך מוכר לא רשמי שבתחומה, אך אינה חייבת לעשות כן (תיקון מס' 15 לחוק חינוך ממלכתי). התיקון האמור הוביל לכך שיטנם פערים בשיעורי ההשתתפות של רשויות מקומיות בתקציבי מוסדות חינוך אלה, ואף ישנן רשויות מקומיות שאינן משתתפות בתקציביהם כלל.

מוצע לתקן את חוק חינוך ממלכתי, ולהחזיר את סעיף 11א לנוסחו לפני תיקון מס' 15, כך ששיעור השתתפותה של רשות חינוך מקומית בתקציבי מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים שבתחומה (שהוא כאמור בשיעור יחסי להשתתפותה בתקציבי מוסדות חינוך רשמיים דומים שבתחומה) יהיה בהתאם לשיעור השתתפותה של המדינה בתקציבי מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים, אשר קבע השר לפני סעיף 11 לחוק חינוך ממלכתי. לפי התיקון המוצע, רשות מקומית המשתתפת בתקציבי מוסדות חינוך רשמיים הפועלים בתחומה תהיה מחויבת להשתתף אף בתקציביהם של מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים הפועלים בתחומה, וזאת בהתאם לשיעורים ולתנאים היחסיים שבהם תומכת המדינה באותם מוסדות.

התיקון המוצע יביא לכך שהשתתפות כאמור של רשות מקומית בתקציב הפעלתם של מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים הפועלים בתחומה, תיעשה על פי קריטריונים ברורים ושוויוניים, ובהתאם לקבוע ביחס להשתתפות המדינה, בכל רחבי הארץ.

כמו כן, ובהתאם לנוסח שהיה קבוע לפני תיקון מס' 15, כי רשות מקומית מוסמכת להשתתף בתקציבי מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים הפועלים בתחומה, כולם או חלקם, בשיעור גבוה מן הקבוע בסעיף קטן (א) המוצע, קרי – השיעור היחסי שבו משתתפת המדינה בתקציבי מוסדות מוכרים לא רשמיים. זאת, משום שאין כל כוונה להגביל את סמכותה של רשות מקומית המבקשת, מרצונה להגדיל את שיעור השתתפותה בתקציבי מוסדות אלה מעבר לשיעור שבו היא מחויבת לפי סעיף קטן (א) המוצע.

⁴⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 119; התשע"א, עמ' 157.

הצעת חוק הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית (תיקון מס' 15) (שיעור הגירעון בשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015 בשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ה-2015

1. תיקון סעיף 5 בחוק הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית, התשנ"ב-1992¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 5 –

ד ב ר י ה ס ב ר

הגירעון בשנים הקרובות כך שמצד אחד תישמר מחויבותה של הממשלה להמשך הפחתת יחס החוב תוצר ומצד שני ימותן הצורך בביצוע צעדי התכנסות בשנים הקרובות (ר' סעיף 1 להצעת החוק).

עניינו של סעיף 6א לחוק הוא קביעת סכום ההוצאה הממשלתית המרבי בשנה. בשל המועד הצפוי לאישור התקציב לשנת 2015 ובשל העלות התקציבית בעלת ההיקף החריג של ההסכמים הקואליציוניים שנחתמו עם כינון הממשלה ה-34 לגבי השנים 2015 ו-2016, מוצע לקבוע הוראות שעה לעניין סכום ההוצאה הממשלתית המרבי בשנות הכספים האמורות, שבמסגרתן יתאפשר גידול נוסף בהוצאה הממשלתית מעבר לקבוע בחוק באותן שנים (ר' סעיפים 11 ו-12 המוצעים).

כמו כן, מוצע לאפשר בהוראת שעה גידול נוסף בהוצאה הממשלתית בשנת 2016, בשל שינוי באופן ההתחשבות בין הממשלה לבין המוסד לביטוח לאומי שאינו משנה את הגירעון הכולל מן התוצר המקומי הגולמי (להלן – תמ"ג).

עוד יצוין, כי בנוגע לחישוב ההוצאה הממשלתית ביחס לשנת הכספים 2015, ראוי להזכיר את החלטת הממשלה מס' 1014 מיום ה' בטבת התשע"ד (8 בדצמבר 2013), שעניינה ביטול העלאת שיעורי מס הכנסה לשנת 2014 תוך שמירה על איוון פסקלי, שבמסגרתה הוחלט להפחית 3.3 מיליארד שקלים חדשים מחישוב מגבלת ההוצאה לשנת 2014 ואת החלטת הממשלה מס' 1110 מיום כ"ו בטבת התשע"ד (29 בדצמבר 2013), שעניינה צמצום העלאת שיעור הפרשות המעסיק למוסד לביטוח לאומי שבמסגרתה הוחלט להפחית 450 מיליון שקלים חדשים מחישוב מגבלת ההוצאה לשנת 2014 (להלן – החלטות הממשלה).

החלטות הממשלה התקבלו לנוכח תחזית השינוי בשיעור מדד המחירים לצרכן (תחזית האינפלציה) – אשר הוצגה באותה עת לפני הממשלה. ברם, לאחר מעשה מתברר כי ההפחתות שנעשו בגג ההוצאה של תקציב המדינה מכוח החלטות הממשלה מגלמות גם את השינוי בשיעור השינוי במדד המחירים לצרכן בפועל לעומת תחזית השינוי במדד זה. מכאן, בהתבסס על החלטות הממשלה שקיזזו את השפעת השינוי בתחזית האינפלציה, חישוב שיעור הגידול הריאלי במגבלת ההוצאה הממשלתית ביחס לשנת הכספים 2015 על פי הנוסחה

כללי בהתאם לחוק הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית, התשנ"ב-1992 (להלן – החוק), קיימות שתי מגבלות פיסקליות על תקציב המדינה. המגבלה הראשונה קובעת את הגירעון המרבי שאותו ניתן לקבוע בעת אישור תקציב המדינה במונחים של אחוזי תוצר (תקרת הגירעון), ומגבלה שנייה הקובעת את שיעור הגידול המרבי הריאלי בהוצאה הממשלתית ביחס להיקף ההוצאה הממשלתית בתקציב השנה הקודמת (מגבלת ההוצאה). לעמידה במגבלות אלה חשיבות מכרעת בשמירה על אמינותה הפיסקלית של הממשלה.

בשנים 2013 ו-2014, כדי לעמוד בתקרת הגירעון הקבועה בחוק, ביצעה הממשלה צעדי התאמה נרחבים הן בצד ההוצאה והן בצד ההכנסה. צעדים אלה באו בהמשך להעלאות המסים שנעשו במהלך שנת 2012 לצורך ייצוב מצבה הפיסקלי של הממשלה. צעדים אלה אשר הדגישו את מחויבותה של הממשלה לשמירה על המסגרות הפיסקליות אכן תרמו להפחתת הגירעון התקציבי ובכך הובילו לחיזוק היציבות הפיסקלית ולשיפור אמינותה הפיסקלית של הממשלה.

לנוכח עלותם התקציבית של ההסכמים הקואליציוניים שנחתמו עם כינון הממשלה ה-34 ובהתבסס על תחזיות שביצע משרד האוצר במסגרת הליך גיבוש תקציב המדינה לשנים 2015 ו-2016, עולה כי לצורך עמידה בתקרות הגירעון הקבועות בחוק, יידרשו צעדי התכנסות נוספים הן בשתי שנות התקציב האמורות והן בשנות התקציב שלאחריהן, וזאת למרות צעדי ההתכנסות שביצעו בשנים הקודמות, כאמור.

עמידה בכללים הפיסקליים היא כאמור לעיל תנאי הכרחי ליציבותו הכלכלית של המשק וליכולתה של הממשלה להתמודד בהצלחה עם זעזועים כלכליים. ואולם שינויים תכופים במדיניות המס וההוצאה הממשלתית מביאים לחוסר יציבות ועלולים לגרום לחוסר ודאות הפוגעת בצמיחה בטווח הקצר. על רקע שיעורי הצמיחה הנמוכים יחסית בעולם והשיפור ביציבות ובאמינות הפיסקלית של הממשלה בעקבות צעדי המדיניות שנקטו בשנים האחרונות יש מקום לאזן בין קצב הפחתת הגירעון התקציבי בטווח הקצר לבין היתרון של מניעת זעזועים נוספים למערכת המס. זאת, תוך התחייבות לתוואי גירעון תקציבי יורד באופן עקבי בטווח הבינוני.

לפיכך, על רקע האמור, מוצע למתן את תוואי הפחתת

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 451; התשע"ד, עמ' 414.

(1) בפסקה (10), במקום "2.5%" יבוא "2.9%";

(2) בפסקה (11), במקום "2%" יבוא "2.9%";

(3) במקום פסקאות (12) ו-(13) יבוא:

"(12) בשנת התקציב 2017 – באופן שלא יעלה על 2.5%;

(13) בשנת התקציב 2018 – באופן שלא יעלה על 2.25%;

(14) בשנת התקציב 2019 – באופן שלא יעלה על 2.0%;

(15) בשנת התקציב 2020 – באופן שלא יעלה על 1.75%;

(16) בשנת התקציב 2021 ואילך – באופן שמדי שנה לא יעלה על 1.5%."

הוספת סעיפים
11 ו-12

2. אחרי סעיף 10 לחוק העיקרי יבוא:

על אף הוראות סעיף 6א, לנוכח המועד הצפוי לאישור התקציב לשנת 2015 והעלות התקציבית לשנת 2015 של הסכמים כאמור בסעיף 1 לחוק הממשלה, התשס"א-2001² (להלן – חוק הממשלה), שנעשו בקשר לכינונה של הממשלה ה-34, רשאית הממשלה, בשנת התקציב 2015, להגדיל את סכום ההוצאה הממשלתית בשיעור נוסף על השיעור האמור בסעיף 6א, שלא יעלה על 2% ביחס לסכום ההוצאה הממשלתית בשנת התקציב 2014, המחושב לפי סעיף 6א.

"הוראת שעה לשנת 2015 – הגדלת סכום ההוצאה הממשלתית בשנת 2015

(א) על אף הוראות סעיף 6א, בשל העלות התקציבית לשנת 2016 של הסכמים כאמור בסעיף 1 לחוק הממשלה, שנעשו בקשר לכינונה של הממשלה ה-34, רשאית הממשלה, בשנת התקציב 2016, להגדיל את סכום ההוצאה הממשלתית בשיעור נוסף על השיעור האמור בסעיף 6א, שלא יעלה על 0.25% ביחס לסכום ההוצאה הממשלתית בשנת התקציב 2015, המחושב לפי סעיף 6א.

הוראת שעה לשנת 2016 – הגדלת סכום ההוצאה הממשלתית בשנת 2016

ד ב ר י ה ס ב ר

החריג בגידול הוצאות הממשלה בשנת 2016 כתוצאה מעלויות ההסכמים הקואליציוניים כאמור, מוצע לקבוע בהוראת שעה לשנת 2015, במסגרת סעיף 11 המוצע, כי הגידול בסכום ההוצאה הממשלתית בשנה זו, הנובע מהעלות כאמור, לא יובא בחשבון כחלק מסכום ההוצאה הממשלתית בשנת 2016 לצורך חישוב סכום ההוצאה הממשלתית לפי סעיף 6א לחוק לשנים הבאות, ובכך לאפשר התכנסות מדורגת בשנים הבאות למגבלת ההוצאה הקבועה בסעיף 6א לחוק ביחס לאותן שנים.

כמו כן, מוצע לקבוע הוראת שעה לשנת 2016, במסגרת סעיף 12 המוצע, שלפיה יתאפשר גידול נוסף בהוצאה הממשלתית בשנת 2016 בשל שינוי באופן ההתחשבות בין הממשלה לבין המוסד לביטוח לאומי, שאינו משנה את הגירעון הכולל מן התמ"ג. במסגרת השינוי האמור, העברות המדינה לביטוח הלאומי יגדלו באופן שיצמצם באופן משמעותי את הגירעון השוטף של הביטוח הלאומי

שנקבעה לצורך כך בסעיף 6א(ג) לחוק (המתבססת על סכום ההוצאה הממשלתית בשנת 2014), עומד על שיעור ריאלי שלא יעלה על 2.61%.

סעיף 1 על רקע האמור בסעיף הכללי, מוצע למתן את תוואי הפחתת הגירעון הקבוע בחוק בשנים הקרובות, וזאת כפי שמפורט להלן: בשנת 2015 לא יעלה שיעור הגירעון מהתמ"ג על 2.9%, בשנת 2016 לא יעלה על 2.9%, בשנת 2017 לא יעלה על 2.5%, בשנת 2018 לא יעלה על 2.25%, בשנת 2019 לא יעלה על 2.0%, בשנת 2020 לא יעלה על 1.75% ומשנת 2021 ואילך, לא יעלה על 1.5%, בכל שנה. השינוי המוצע במתווה הפחתת הגירעון מאפשר את המשך הפחתת יחס החוב-תוצר.

סעיף 2 כאמור לעיל בחלק הכללי של דברי ההסבר לעניין מטרות הוראות השעה, כדי לאפשר התאמה של הוצאות הממשלה בשנים הבאות למגבלת ההוצאה הקבועה בסעיף 6א לחוק, ובשים לב להיקף

² ס"ח התשס"א, עמ' 168.

(ב) בשל שינוי באופן ההתחשבות בין הממשלה לבין המוסד לביטוח לאומי שאינו משנה את הגירעון הכולל מן התמ"ג, רשאית הממשלה, בשנת התקציב 2016, להגדיל את סכום ההוצאה הממשלתית בשיעור נוסף על השיעור האמור בסעיף קטן (א) ובסעיף 6א, שלא יעלה על 1.2% ביחס לסכום ההוצאה הממשלתית בשנת התקציב 2015, המחושב לפי סעיף 6א.

(ג) הגידול בסכום ההוצאה הממשלתית כאמור בסעיף קטן (א), לא יובא בחשבון כחלק מסכום ההוצאה הממשלתית בשנת 2016 לצורך חישוב סכום ההוצאה הממשלתית לפי סעיף 6א לשנים הבאות.

ד ב ר י ה ס ב ר

כאמור, כי ביחס לשנת הכספים 2016, יתאפשר גידול נוסף בהוצאה הממשלתית לצורך מימון העלויות כאמור, ולצורך זה בלבד, בהיקף שלא יעלה על 1.2% מסכום ההוצאה הממשלתית בשנת 2015.

וכפועל יוצא מכך, הכנסות המדינה מעודפי הביטוח הלאומי צפויות לגדול בסכום זהה, כך שלא צפוי שינוי בגירעון התקציבי. מאחר שרישום גירעון זה מגדיל את הוצאות המדינה ואת הכנסותיה בסכום זהה, בסך של 3.85 מיליארד שקלים חדשים, מוצע לקבוע בהוראת השעה